SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Fax 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

MØTEINNKALLING

Utvalg: **Formannskapet**
Møtedato: **27.11.2012**
Møtested: **Kommunestyresalen, Rådhuset**
Møtetid: Kl. 11:30

Ved eventuelt forfall, er representantene selv ansvarlig for å innkalle vara.

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Sigbjørn Kurthi bes møte som saksordfører for sakene 079/12 og 080/12.

Kirkenes,16.11.2012

Cecilie Hansen
Ordfører

SMW

SAKSLISTE:

Saksnr.:	Sakstittel:	Arkivsak ID	
079/12	SØKNAD OM ØKONOMISK STØTTE - GJENNOMFØRING AV REISEMÅLSUTVIKLINGSFORSTUDIE Saksordfører: Sigbjørn Kurthi (sigbjornkurthi@yahoo.no)	11/1650	
080/12	RUTINEBESKRIVELSE FOR UTLEIE AV KAIPLASS OG AREAL Saksordfører: Sigbjørn Kurthi (sigbjornkurthi@yahoo.no)	12/2615	
081/12	JAKOBSNES GRENDEHUS - SØKNAD OM DRIFTSTILSKUDD Saksordfører: Agnar Jensen (horselshjelperen@gmail.com)	12/1355	
082/12	KOMMUNALE AVGIFTER, GEBYRER OG BRUKERBETALINGER 2013 Saksordfører: Lena Norum Bergeng (noruberg@online.no)	12/2536	
083/12	EIENDOMSKATT 2013 Saksordfører: Egil Kalliainen (kalliain@online.no)	12/2728	
084/12	BUDSJETT 2013 OG ØKONOMIPLAN 2013-2016 - NORA Saksordfører: Tove Alstadsæter (tas@svk.no)	12/2705	
085/12	SØR-VARANGER MENIGHET - BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2013-2016 Saksordfører: Agnar Jensen (horselshjelperen@gmail.com)	12/2729	
086/12	BUDSJETT 2013 - ØKONOMIPLAN 2013-2016 BARENTSHALLENE SØR-VARANGER KF Saksordfører: Stian Celius (smcelius@gmail.com)	12/2660	
087/12	BUDSJETT 2013 - ØKONOMIPLAN 2013-2016 Saksordfører: Bror O. Sundstrom (brsundstrom@alten.no)	12/1855	

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Ørjan Stubhaug Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 28.09.2012
Arkivkode: K1-223, K2-U64, K1-	Arkivsaksnr.: 11/1650
Saksordfører: Sigbjørn Kurthi	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Utvalg for miljø og næring	16.10.2012	021/12
Utvalg for miljø og næring	19.11.2012	022/12
Kommunestyret	21.11.2012	090/12
Formannskapet	27.11.2012	079/12

SØKNAD OM ØKONOMISK STØTTE - GJENNOMFØRING AV REISEMÅLSUTVIKLINGSFORSTUDIE

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	02.07.2012	REISEMÅLSUTVIKLINGS PROSJEKTET I SØR-VARANGER
2	19.09.2012	VEDLEGG 1 SØKNAD
3	19.09.2012	VEDLEGG 2
4	19.09.2012	VEDLEGG 3 STRATEGISK PLAN
5	19.09.2012	RAPPORT

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
05.07.2011	I	Kirkenes Næringshage	SØKNAD OM ØKONOMISK STØTTE - GJENNOMFØRING AV
08.09.2011	U	Saksbehandler Halvard Kvamsdal	MELDING OM VEDTAK FRA FORMANNSKAPET 07.09.11: SØKNAD OM
09.09.2011	U	Kirkenes Næringshage	ØKONOMISK STØTTE TIL FORSTUDIE REISEMÅLSUTVIKLING
09.10.2011	I	Kirkenes Næringshage	INNKALLING TIL FØRSTE MØTE I REISEMÅLSUTVIKLINGSPROSJEKTET
30.04.2012	I	Kirkenes Næringshage	PROSJEKT REISEMÅLSUTVIKLING - ANMODNING OM UTBETALING AV
29.06.2012	I	Kirkenes Næringshage	REISEMÅLSUTVIKLINGS PROSJEKTET I SØR-VARANGER

Kort sammendrag:
Kirkenes Næringshage søker Sør-Varanger kommune om et tilskudd på kr 320.000,- til gjennomføring av fase 2 av et reisemålsutviklingsprosjekt i Sør-Varanger kommune.

Målsettingen med fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet er å skape en masterplan som skal ha et helhetsperspektiv, der næringsutvikling og vekst er basert på det markedet etterspør. Samtidig så skal ikke den lokale næringsutviklingen komme i konflikt med den øvrige samfunnsutviklingen. Det betyr at det er mange som blir berørt i dette strategiarbeidet.

Faktiske opplysninger:
Våren 2011 tok daværende ordfører Linda Randal et initiativ for å etablere et reiselivsprosjekt i Sør-Varanger. Sammen med Innovasjon Norge inviterte hun reiselivsnæringa inn i et prosjektopplegg som er utarbeidet av Innovasjon Norge der metodikk og gjennomføring av prosjektet er beskrevet i "Hvitebok for reisemålsutvikling".
En av forutsetningene som ligger i hviteboka er at prosjektet er solid forankret både i den lokale reiselivsnæringa og i kommunen. Prosjektet er delt inn i tre faser som blir evaluert etter hver fase. Fase 1 skal avklare om forutsetningene er til stede for å gå videre i fase 2.

Prosjektets Fase 1 ble gjennomført forrige høst/vinter med en god oppslutning fra reiselivsnæringen og tilknyttede næringer. Fase 1 ble finansiert av Sør-Varanger kommune og Innovasjon Norge. Kirkenes Næringshage hadde prosjektansvaret og Mimir AS hadde prosjektledelsen. Ved evalueringen av fase 1 så var det en enstemmig styringsgruppe som ønsket å gå videre til fase 2. Dersom man går videre inn i fase 2 så forutsettes det at reiselivsnæringen også går inn med egne økonomiske midler i tillegg til bruk av tid. Nå har

samtlige deltakere fra reiselivsnæringen gitt tilsagn om at de vil forplikte seg økonomisk i en eventuell fase 2 av prosjektet.

Konklusjon etter gjennomført forstudie.

Konklusjon etter fase 1 av reisemålutviklingsprosjektet er at Sør-Varanger har hatt en god utvikling på 2000-tallet, faktisk betydelig bedre enn det øvrige Finnmark. Alt i alt så har Sør-Varanger skapt seg et godt utgangspunkt de neste årene. Likevel finnes det omfattende utfordringer for reiselivsnæringen. Næringen er særdeles avhengig av Hurtigrutas og dets videreutvikling, noe som setter reisemålet i en sårbar posisjon der aktørene selv er ute av stand til å styre eller påvirke utviklingen. I tillegg finnes det en miljøtrussel som raskt kan påvirke attraksjonskraften til et naturbasert reisemål som Kirkenes.

I tillegg så sliter reiselivsnæringen med rekruttering av kompetent arbeidskraft og konkurransedyktige botilbud for sesongansatte, noe som bremser ytterligere vekst. Kirkenes sentrum har en lav opplevelsesprofil, og gjestene møter bare i liten grad den spennende tverrkulturelle grensebyen som reisemålet liker å profilere seg utad. Sør-Varanger kommune vil dermed utfordres på at gapet mellom profil og virkelighet minkes. Sør-Varanger har relativt lite overnattingstrafikk i forhold til antallet gjester som er innom kommune. Med andre ord så har man ved gjennomføringen av fase 1 oppdaget at det fremdeles finnes stort potensial.

Videre så har man konkludert med at den totale reiselivssatsningen i liten grad er forankret i kommunens planverk, og samarbeidskonstellasjonene mellom aktørene, mellom næringen og det offentlige er lite forpliktende. Viktige fellesgodefunksjoner som destinasjonsledelse, vertskapsoppgaver og destinasjonsmarkedsføring blir dermed ikke ivaretatt på en god nok måte.

På infrastruktursiden har man utfordringer som liten rullebanekapasitet ved Kirkenes lufthavn, dårlige flyforbindelser til Oslo/utlandet på vinterstid og ei hurtigrute som legger til kai en stykke utenfor Kirkenes sentrum.

En samlet styringsgruppe anbefaler å gå videre med fase 2 i reisemålsprosessen. De har samtidig skissert fem mulige hovedaktiviteter for et videre arbeid.

Mål for fase 2

Hovedmålsettingen i fase 2 er å utarbeide en langsiktig og omforent utviklingsstrategi for Sør-Varanger, det vil si en overordnet masterplan der alle sentrale perspektiv blir ivaretatt.

I Fase 2 så skal det utarbeides en langsiktig utviklingsstrategi en så kallet *Masterplan.* Dette er en utviklingsstrategi som skal mobilisere alle av reisemålets aktører, inkludert de offentlige, til en samlet innsats for å utvikle en masterplan som tar et grep rundt utvikling av Sør-Varanger som destinasjon. En masterplan skal;

- Være en analyse av destinasjonens muligheter og potensial for utvikling.
- Bestemme retning for destinasjonens videre utvikling, herunder å avklare og beskrive bærende produktkonsepter for destinasjonen.

- Definere mål og strategier samt prioriterte tiltak for utviklingen av destinasjonen.
- Forankre valgte strategier og tiltak gjennomavtaler, partnerskap, selskapsetableringer, innspill og endringsforslag i forhold til offentlige planer.

I fase 2 så skal man definere endelige mål og strategier, samt prioritere tiltak for utvikling og organisering av destinasjonen. Målet i fase 2 blir altså å gjennomføre hovedaktivitetene som skal gi søker et grunnlag for å vedta en felles masterplan, for deretter kunne gå videre med en fase 3: *fra ord til handling.*

I fase 2 så skal man mobilisere alle reisemålets aktører, inkludert de offentlige til en samlet innsats for å utvikle en masterplan som gir et godt grep rundt den videre utviklingen av destinasjonen.

Foreslått prosjektorganisering

Kirkenes Næringshage vil stå som Prosjektansvarlig
Prosjektleder vil være Mimir AS v/ Ann-jorid Pedersen
Styringsgruppa vil være Reiselivsaktører i Sør-Varanger – havnedrift, transport, handel, opplevelser, overnatting, samt det administrative og politiske nivået i kommunen.

Budsjett

Rammebudsjett	
Samlet sum tiltak	Kr 750 000,-
Prosjektkostnader adm PA, regnskap, rapporttrykking m.m	Kr 110 000,-
Reiser/diett PL, samt styringsgruppe	Kr 100 000,-
SUM	**Kr 960 000,-**

Finansieringsplan		
Sør-Varanger kommune (28 %)	Kr 320 000,-	
Næringsaktører kontantbidrag (19 %)	Kr 220 000,-	
Næringsaktører timeinnsats (400 t à kr 500,-) (17 %)		200 000,-
Innovasjon Norge(36 %)	Kr 420 000,-	
Totalt	**Kr 960 000,- (960 000)**	**1 160 000,- (100 %)**

Næringslivets fordeling av økonomisk bidrag		
Rica Hotel Kirkenes AS	Kr 50 000,-	
Thon Hotel Kirkenes AS	Kr 50 000,-	
Boreal Transport AS	Kr 25 000,-	+ busstjeneste
Radius Kirkenes AS	Kr 25 000,-	

Pasvik Turist AS	Kr 25 000,-
Avinor	Kr 10 000,-
Amfi senter AS	Kr 10 000,-
Barents Safari AS	Kr 10 000,-
Sollia gjestegård AS	Kr 10 000,-
Birk Husky AS	Kr 5000,-
SUM	**Kr 220 000,-**

Vurdering:
Reisemålutviklingsprosjektets totale kapitalbehov gjør at søknaden ikke kan behandles som en søknad til kommunens næringsfond. I så måte har Sør-Varanger kommune ikke i dag noe fond eller tilskuddsordninger hvor man kan støtte slike prosjekt. Kommunestyret må følgelig gjøre en vurdering på om dette prosjektet er noe man ønsker å bevilge tilskudd til, finansiert over disposisjonsfondet. Dersom kommunestyret skal gi et tilskudd på kr 320 000,- så er det administrasjonen vurdering at kommunen bør sette noen vilkår for tildeling.

Målet med Fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet er å utarbeide en langsiktig utviklingsstrategi, en så kallet *Masterplan.* I kommunens forslag til den kommunale planstrategien kommer det frem at det skal lages en egen kommunedelplan for reiseliv i Sør-Varanger. Visst man velger å gjennomføre prosjektets fase 2, og det følgelig lages en egen masterplan, så kan planen innarbeides som en egen kommunedelplan. Dette forutsetter imidlertid at arbeidet følger PBLs § 5 lov om vedvirkning i planprosesser. Kommunen har et særskilt ansvar for å sikre medvirkning i planprosesser, og skal planen få status som kommunedelplan så må lov om medvirkning følges.

Det er administrasjonens vurdering at dersom kommunens skal være med å finansiere prosjektet, samt overta masterplanen som en kommunedelplan, så bør kommunen stille noen vilkår for hvordan prosjektgjennomføringen skal være. Innovasjon Norge har en klar erfaring er at kommunene må spille en sentral rolle i reisemålsutviklingen, og de påpeker at et samspill med kommunal planlegging og kommunalt utviklingsarbeid er helt nødvendig.

Administrasjonens mener at kommunen må innta en proaktiv rolle i reisemålutviklingsprosjektet av følgende årsaker:

- Det er kommunen som Investerer i, og har ansvar for vedlikehold av offentlig infrastruktur som vei, parkering, vann, avløp, friområder, turstier, bygg. I så måte fungerer kommunen som en tilrettelegger av turisme. Innovasjonen Norge påpeker at en vellykket reisemålsutvikling forutsetter en god samordning med planlegging etter plan- og bygningsloven, og særlig i forhold til arealplanleggingen.
- Kommunen spiller en meget sentral rolle i arbeidet med utviklingen av en Masterplan. Innovasjon Norge anbefaler at masterplanen tas opp i kommuneplanleggingen, og det er viktig at reiselivsaktørene forstår at det ikke er gitt at reiselivets ønsker blir fulgt opp i den kommunale planleggingen.

- Det er kommunens ansvar å jobbe for og minimalisere interessekonflikter med andre berørte næringer slik som landbruk og reindrift, samt at turismen ikke går på bekostning at naturvernområder.
- Det er kommunen som forvalter helhetsperspektivet, kommunen koordinerer mange sektorer som har sammenheng med og påvirker Sør-Varangers utvikling som reisemål.

Administrasjonen ser for seg følgende mulighet for at gjennomføring av fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet. At KNH beholder prosjektansvaret slik som er forslått i søknaden, hvor målet er at kommunestyret slutter seg til masterplanens hovedtrekk og benytter den som utgangspunkt for utarbeidelse av en egen kommunedelplan for reiseliv. Men skal dette utvikles til en reiselivsplan hvor store deler av planen skal inngå i kommunedelplan for reiseliv så må kommunen innta en aktiv rolle i dette arbeidet.

Kommunens rolle i dette arbeidet er å sikre at helhetsperspektivet i reiselivsplanen blir ivaretatt. At reiselivsbedrifter, grunneiere, utbyggere, berørte kommunale sektorer, statlige myndigheter og andre berørte parter blir inkludert i arbeidet med utviklingen av en masterplan. Det er viktig at Sør-Varanger kommune tar en styrende rolle i utarbeidelsen av denne planen, dette for å sikre at planen blir utarbeidet i tråd med plan- og bygningsloven. Greier en styringsgruppe å konstruere en plan som følger plan og byggningsloven, så kan kommunestyret gjøre en vurdering på om dette skal være en egen kommunedelplan for reiseliv i Sør-Varanger kommune. Det er administrasjonens vurdering at det er på denne måten at man får effektivisert og forankra arbeidet med en reiselivsplan på best mulig måte.

I det forberedende arbeidet til denne saken så har administrasjonen i møte med Innovasjon Norge diskutert hvor vidt det beste for saken ikke er at kommunen selv overtar ansvart for utviklingen av masterplanen. Det ble oppnådd en felles forståelse av at det beste er at reiselivsnæringen selv tar grep om å utvikle masterplanen, slik at kommunen ikke blir en hvilepute for næringen. Dette vil likevel være et noe ny arbeidsmåte for utviklingen av en plan, en plan som kan ende opp som en egen kommunedelplan. Dersom kommunestyret innvilger tilskudd til dette formålet, så bør også kommunen innta en aktiv rolle i dette arbeide for å sikre til at utviklingen av dette arbeidet er i tråd med Plan- og bygningsloven.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
En egen plan for reisemålsutvikling for Sør-Varanger kan bidra til at reiselivsnæringen og berørte næringer får forbedrede vilkår. Der de utfordringene som i dag finnes blir forbedret og at næringen blir

i stand til å utnytte det potensialet som i dag finnes. Utvikling av en slik plan kan stimulere til at reiselivsnæringen og berørte næringer blir mer lønnsomt.

Regjeringens nye nasjonale strategi for reiselivet, Verdifulle opplevelser (2007), heter det:
"En helhetlig og langsiktig plan, samt evnen til å gjennomføre den er en viktig forutsetning for utvikling av lønnsomme reisemål. En vellykket prosess for utviklingen av våre reisemål forutsetter evne til å ta strategiske valg, vilje til å prioritere tid og penger til en planprosess, at arbeidet er markedsorientert og at både offentlige og private interessenter er med i prosessen.

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Alternativ innstilling:
Kommunestyret i Sør-Varanger kommune avslår Kirkenes Næringshage sin søknad om tilskudd på kr 320 000,- til gjennomføring av fase 2 av reisemålsutviklingsprosjektet i Sør-Varanger kommune.

Begrunnelse; Det er ikke avsatt midler til slike formål i årets budsjett

Forslag til innstilling:
Under gitte forutsetninger innvilger kommunestyret Kirkenes Næringshage sin søknad om tilskudd på kr 320 000,- til fase 2 av "reisemålsutviklingsprosjektet eller den hvite håndboka".

- Sør-Varanger kommune skal minimum ha 2-3 tre representanter i prosjektets styringsgruppe.
- Ved utarbeidelse av planen skal det jobbes for en bred og inkluderende styringsgruppe

Begrunnelse;
Sør-Varanger kommune ønsker å delta i reisemålsutviklingsprosjekt og anser det som positivt at reiselivsnæringen ønsker å videreutvikle og stimulere til vekst i næringen. Kommunestyret vil ved ferdigstillelse av Masterplanen vurdere om man ønsker å benytte planen som utgangspunkt for utarbeidelse av kommunens kommunedelplan for reiseliv.

Tilskuddet finansieres over kommunens disposisjonsfond. Fondets kapital er på 14,2 mill kr per 19.09.2012

Behandling 16.10.2012 Utvalg for miljø og næring
Saksordfører: Sigbjørn O. Kurthi

Utsettelsesforslag fra Stian M. Celius (V):

Forslag til sak søknad om økonomisk gjennomføring av reisemålsutviklingsforstudie:

Saken utsettes til neste utvalgsmøte i miljø og næring, da kommunens planstrategi ikke er behandlet av kommunestyret pr. dags dato.

Utsettelsesforslaget ble vedtatt med 4 mot 1 stemme.

UFMN-021/12 VEDTAK:

Forslag til sak søknad om økonomisk gjennomføring av reisemålsutviklingsforstudie:

Saken utsettes til neste utvalgsmøte i miljø og næring, da kommunens planstrategi ikke er behandlet av kommunestyret pr. dags dato.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

12/11896

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes

0 2 JULI 2012

Saksnr: 11/1650 | Dok.nr: 7 | Off.vurdering: | Kopi til:

KIRKENES NÆRINGSHAGE

Sør-Varanger Kommune
Boks 406
9915 Kirkenes

Kirkenes 29. jun. 2012

Reisemålsutviklingsprosjektet i Sør-Varanger

Våren 2011 tok daværende ordfører Linda Randal et initiativ for å etablere et reiselivsprosjekt i Sør-Varanger. Sammen med Innovasjon Norge inviterte hun reiselivsnæringa inn i et prosjektopplegg som er utarbeidet av Innovasjon Norge der metodikk og gjennomføring av prosjektet er grundig beskrevet i "Hvitebok for reisemålsutvikling".

En av forutsetningene som ligger i "Hviteboka" er at prosjektet er solid forankret både i reiselivsnæringa og i kommunen. Prosjektet er delt inn i tre faser, med stoppepunkter/evaluering etter hver fase. Fase en er en forstudie der en skal avklare om forutsetningene er tilstede for å gå videre i fase 2.

Første fase ble gjennomført sist høst/vinter med solid oppslutning både fra kommunen, reiselivsnæringa og tilknyttede næringer. Denne fasen ble finansiert av kommunen og Innovasjon Norge. Reiselivsnæringa gikk inn i prosjektet med bruk av egne timer. Kirkenes Næringshage AS hadde prosjektansvaret og prosjektledelsen ble ivaretatt av Mimir AS. Under forstudiet ble det utvist både en entusiasme og en samarbeidsvilje mellom alle deltagende parter som gikk utover de forventninger prosjektledelsen hadde.

Som det framgår av evalueringa av forstudiet, og som er beskrevet i sluttrapporten, var det en enstemmig styringsgruppe som ønsket å gå videre til fase 2. Men i denne fasen forutsettes det at også reiselivsnæringa går inn med egne midler i tillegg til bruk av tid. Det er derfor gledelig å kunne fortelle at samtlige deltakere fra reiselivsnæringa har gitt tilsagn om at de vil forplikte seg økonomisk i en eventuell fase 2. Se vedlagte søknad.

Som nevnt er kommunal forankring en viktig del av strategien. Uten at denne foreligger blir det umulig å gå videre med prosjektet. En ber derfor om at Sør-Varanger kommune behandler den vedlagte sluttrapport for fase 1 og tar stilling til om de vil være med i den neste fasen. Opplegget fordret at også i fase 2 må kommunen forplikte seg til å delta i styringsgruppa med en ledende politiker og en person som sitter i kommunens administrative ledelse. Dersom alle brikkene faller på plass, ser en for seg oppstart av fase 2 i oktober.

Vedlagt ligger sluttrapport fra fase 1, søknad om midler for å gå videre i fase 2 og "Hvitebokas" beskrivelse av innholdet i fase 2. Dersom det er behov for mer informasjon, ikke nøl med å ta kontakt med undertegnede.

Med vennlig hilsen

Arve Tannvik
Daglig leder

Til
Sør-Varanger Kommune
Postboks 406
9915 Kirkenes

Kirkenes 29.06.12

Søknad om kr. 320.000,- i tilskudd til gjennomføring av fase 2 i reisemålsprosessen etter Hviteboka.

Bakgrunn

Selv om Kirkenes som reisemål har klart seg relativt bra i konkurransen de siste årene, mangler reisemålet en helhetlig, målrettet og forpliktende langsiktig satsning. Dette ønsket både Sør-Varanger kommune og de sentrale reiselivsaktørene i kommunen å gjøre noe med og man erkjente behovet for å samle ressursene i en omforent strategi.

Høsten 2011 og våren 2012 gjennomførte aktørene i Sør-Varanger derfor første fase av reisemålsprosessen etter Hviteboka i regi av Kirkenes Næringshage, og med innleid prosjektleder fra Mimir AS. Forstudiet hadde som formål å avklare sentrale utfordringer og muligheter knyttet til en videre utvikling av Kirkenes som reisemål. Dette gjaldt forhold knyttet til overnattingstilbud, opplevelses- og aktivitetstilbud, sett i forhold til ambisjoner for Kirkenes på kortere og lengre sikt. I tillegg ble det sett på forhold knyttet til kommunal planlegging, infrastruktur og arbeid med identitetsdannelse.

Reisemålsutvikling handler om å ha et helhetsperspektiv, der næringsutviklingen og vekst er basert på det markedet vil ha. Samtidig må ikke den lokale næringsutviklingen komme i konflikt med den øvrige lokalsamfunnsutviklingen. Det betyr at det er flere dimensjoner og mange aktører som berøres i strategiarbeidet, og at arbeidet med forankring og involvering dermed må ivaretas på beste måte. Gjennom arbeidet med den første fasen og konklusjonene i rapporten, samt et ventende politisk vedtak i kommunestyret, mener vi at Sør-Varanger nå er moden for å gå videre i en fase 2.

Fase 1 - forstudiet

Forstudiet hadde som formål å avklare sentrale problemstillinger knyttet til den fremtidige utviklingen av Kirkenes/Sør-Varanger som reisemål, samt aktørenes vilje og evne til å gå videre med å etablere et rammeverk for utviklingen, en såkalt Masterplan. Arbeidet med forstudiet ble gjennomført i perioden primo oktober 2011 til april 2011. Det har vært

gjennomført to befaringer, 3 styringsgruppemøter, ett forankringsmøte med den politiske ledelsen i kommunen, samt ett forankringsmøte med sentrale reiselivsaktører som ikke var direkte representert i styringsgruppa.

Prosjektansvarlig har vært Arve Tannvik fra Kirkenes Næringshage. Prosjektleder har vært Ann-Jorid Pedersen fra MIMIR AS, mens styringsgruppen har bestått av 11 sentrale personer som hver og en dekker interesser innen kommunen, havnedrift, transport, handel, opplevelser og overnatting. I tillegg har Anja Christensen fra Innovasjon Norge deltatt som observatør på 2 av styringsgruppemøtene.

Konklusjon etter gjennomført forstudie

Reisemål Sør-Varanger har hatt en god utvikling på 2000-tallet, faktisk betydelig bedre enn det øvrige Finnmark. Alt i alt har Sør-Varanger skapt seg et godt utgangspunkt for de neste årene. Det finnes imidlertid mørke skyer i horisonten. Reisemålet er svært avhengig av Hurtigrutas disposisjoner og videre utvikling, noe som setter reisemålet i en sårbar posisjon der aktørene i liten grad selv styrer eller evner å påvirke utviklingen. I tillegg har man miljøtrusselen som raskt vil kunne påvirke attraksjonskraften til et naturbasert reisemål som Kirkenes.

Sør-Varanger sliter videre med rekruttering av kompetent arbeidskraft og konkurransedyktige botilbud for sesongansatte, noe som kan bli en propp for ytterligere vekst. Kirkenes sentrum har en svak opplevelsesprofil, og gjestene møter bare i liten grad den spennende, tverrkulturelle grensebyen som reisemålet liker å profilere seg på utad.

Sør-Varanger vil dermed utfordres på kundeløftet sitt om gapet mellom profil og virkelighet ikke minskes. Sør-Varanger har også relativt sett lite overnattingstrafikk i forhold til antallet gjester som er innom kommunen. Potensialet tas med andre ord ikke ut.

Videre er den totale reiselivssatsningen i liten grad forankret i kommunens planverk, og samarbeidskonstellasjonene mellom aktørene, og mellom næringen og det offentlige, er lite forpliktende. Viktige fellesgodefunksjoner som destinasjonsledelse, vertskapsoppgaver og destinasjonsmarkedsføring blir dermed ikke ivaretatt på en god nok måte, i forhold til hva som regnes som nødvendig for et konkurransedyktig reisemål i dag.

Også på infrastruktursida har man utfordringer. Nevnes kan liten rullebanekapasitet på Kirkenes Lufthavn, dårlige flyforbindelser til Oslo/utlandet vinterstid og ei hurtigrute som legger til kai et godt stykke utenfor Kirkenes sentrum. I tillegg har man miljøtrusselen som raskt vil kunne påvirke attraksjonskraften til et naturbasert reisemål som Kirkenes.

Rapport Reisemålsutvikling i Sør-Varanger mot 2020: vedlegg 1.

En samlet styringsgruppe anbefaler å gå videre med fase 2 i reisemålsprosessen. De har samtidig skissert fem mulige hovedaktiviteter for et videre arbeid, samt noen konkrete tiltak som kan igangsettes umiddelbart. *Hovedaktiviteter fase 2:* vedlegg 2.

Reisemålsutviklingsprosessen er godt forankret i det politiske miljøet lokalt, i kommuneadministrasjon og blant reiselivsaktørene i Sør-Varanger. Næringsaktørene i kommunen har nå lagt penger på bordet for å kunne gå videre, og kommunen vil behandle rapporten, samt en bevilgning til fase 2 i løpet av kort tid.

Mål for fase 2

Hovedmålsettingen i fase 2 blir å utarbeide en langsiktig og omforent utviklingsstrategi for Sør-Varanger, dvs en masterplan der alle sentrale perspektiver er ivaretatt. Styringsgruppen i fase 1 har skissert fem mulige hovedaktiviteter for et videre arbeid, samt noen konkrete tiltak som kan igangsettes umiddelbart. Målet i fase 2 blir dermed å gjennomføre hovedaktivitetene som skal gi oss et grunnlag for å vedta en felles masterplan, og deretter kunne gå videre med en fase 3: *fra ord til handling.*

I fase 2 vil vi søke å mobilisere alle reisemålets aktører, inkludert det offentlige, til en samlet innsats for å utvikle en masterplan som gir et godt grep rundt den videre utviklingen av destinasjonen. Tre viktige trekk ved Sør-Varangers samlede utfordring synes å være:

- *ATTRAKSJONSKRAFT*: Styrke reisemålets framtidige attraksjonskraft
- *ARBEIDSKRAFT*: Styrke tilgangen på kompetent arbeidskraft
- *BÆREKRAFT OG ORGANISERING*: Sikre reisemålets bærekraft og utviklingsevne gjennom en forpliktende privat-offentlig organisering og finansiering av nødvendige fellesfunksjoner.

I fase 2 vil vi derfor definere endelige mål og strategier, samt prioriterte tiltak for utvikling og organisering av destinasjonen. Vi vil også bruke fase 2 til å forankre valgte strategier og tiltak gjennom avtaler, partnerskap, selskapsetableringer, innspill og endringsforslag i forhold til offentlige planer og samordning av utviklingsprosjekter etc.

Organisering

Arbeidet har vært og vil også i fase 2 være organisert etter prosjektlederprosessen PLP som styringsmodell. Dessuten vil en fortsatt legge Hvitebokas grunnleggende metodikk i bunn for det videre arbeid.

Prosjektansvarlig (PA):	Kirkenes Næringshage AS v/Arve Tannvik
Prosjektleder (PL):	Mimir AS v/Ann–Jorid Pedersen
Styringsgruppe (SG) i forstudie:	Reiselivsaktører i Sør-Varanger - havnedrift, transport, handel, opplevelser, overnatting, samt det administrative og politiske nivået i kommunen (styringsgruppen fra fase 1 med evt justeringer).

Styringsgruppa vil bli spurt om å opprette et arbeidsutvalg, og i tillegg vil det etableres arbeidsgrupper og referansegrupper etter behov. Prosjektleder og prosjektansvarlig vil dessuten ha suppleringsmøter med andre aktuelle aktører ved behov parallelt som styringsgruppemøtene avholdes.

Det vil også arrangeres åpne møter / seminarer eller workshoper med byens befolkning og alle ansatte i reiselivet etter ønske og behov. I tillegg vil både media og nærinsforeningens kanaler benyttes som en informasjons- og forankringskanal.

Fremdriftsplan

Vi tar sikte på å komme i gang med fase 2 i oktober 2012, og å være ferdig ved utgangen av 2013. Det endelige behovet for styringsgruppemøter vil avklares underveis, men som et utgangspunkt legges det opp til 6- 8 slike i løpet av prosessen.

Økonomi

RAMMEBUDSJETT	
Samlet sum TILTAK:	750 000,-
Prosjektkostnader adm PA, regnskap, rapporttrykking mm	110 000
Reiser/diett PL, samt styringsgruppemøter	100 000-,
SUM	**960 000,-**

FINANSIERINGSPLAN

Sør-Varanger kommune	320 000,-	
Næringsaktører kontantbidrag	220 000,-	
Næringsaktørers timeinnsats (400 timer à kr 500,-)		*200 000,-*
Innovasjon Norge	420 000,-	
SUM	**960 000**	*1 160 000,-*

Medregnet aktørenes timeinnsats, vil prosentandelen i finansieringen dermed fordele seg slik:

Sør-Varanger kommune	28%
Næringen	36%
Innovasjon Norge	36%

Kommentarer til finansieringen

Pr. i dag foreligger følgende tilsagn fra næringsaktørene:

Rica Hotel Kirkenes AS	50 000,-	
Thon Hotels Kirkenes AS	50 000,-	
Boreal Transport AS	25 000,-	(+ busstjenester)
Radius Kirkenes AS	25 000,-	
Pasvik Turist AS	25 000,-	
Avinor	10 000,-	
Amfi Senter AS	10.000,-	
Barents Safari AS	10 000,-	
Sollia Gjestegård AS	10 000,-	
Birk Husky AS	5 000,-	
SUM	**220 000,-**	

En endelig prosjektplan med et mer detaljert budsjett vil besluttes i styringsgruppa når fase 2 er i gang. Vi håper med dette på en positiv behandling i Innovasjon Norge, og ber om at dere tar kontakt dersom noe er uklart eller dersom det kreves justeringer i finansieringsplanen eller den øvrige søknaden.

Med vennlig hilsen
Kirkenes Næringshage AS

Arve Tannvik
Daglig leder / PA for reisemålsprosessen i Sør-Varanger

VEDLEGG 2: Styringsgruppa for forstudiet foreslår imidlertid følgende ramme og hovedaktiviteter for neste fase:

HA 01 MARKED: AVKLARE FRAMTIDIGE MARKEDSMULIGHETER OG AMBISJONSNIVÅ FOR UTVIKLINGEN

En gjesteundersøkelse som retter seg mot nye, potensielle målgrupper innen arrangementsturismen ønskes gjennomført. Denne skal danne grunnlag for å forstå regionens markedsmuligheter og ta temperaturen på hvordan Kirkenes oppleves av denne type målgrupper i dag. Her ønsker man også å undersøke gjestenes oppfatning av begrepet Barentsregionen og det flerkulturelle møtet. Det er videre viktig å avklare potensialet for Kirkenes som helårs arrangementsdestinasjon. Resultatene fra undersøkelsen vil sammen med annen relevant kunnskap, bl.a. Innovasjon Norges markedsanalyser (OPTIMA), inngå i beslutningsgrunnlaget for de strategiske valgene i den endelige reiselivsstrategien.

Vi skal også gjennomføre en avklaringsprosess på ambisjoner i forlengelsen av HA 01, da det er viktig at man legger et gjennomtenkt, ønsket og realistisk ambisjonsnivå til grunn for masterplanen. Dette handler også om bærekraft, tålegrenser og kapasiteten på infrastrukturen i regionen. Dette har videre sammenheng med kvalitet kontra volum og sesongtopper kontra helårsturisme.

Kostnadsvurdering: 250 000,-

HA 02 KIRKENES SOM ATTRAKSJON OG OPPLEVELSESARENA

Ta initiativ til, og medvirke i, et overordnet steds- og destinasjonsutviklingsprosjekt som skal heve Kirkenes sitt opplevelsesnivå gjennom estetiske og funksjonelle oppgraderinger. I prosessen blir det viktig med lokal mobilisering og medvirkning av innbyggerne og næringsliv. Tema som blir berørt er fysiske bygninger og installasjoner, estetikk, møteplasser, fasader, kultur, arrangement og næringsutvikling. Målsettingen med prosessen er økt bevissthet rundt Kirkenes som regionalt sentrum og bosted og ikke minst som turistattraksjon. Dette skal bidra til å styrke byens attraksjonskraft og posisjon som reisemål i et helårsperspektiv. Hvilke grep kan tas for å øke Kirkenes verdi som opplevelsesarena? Hvilke prioriteringer skal man gjøre? Hvordan kan man organisere arbeidet? Hvordan skal man motivere til og finansiere de ulike tiltakene?

Det skal videre lages strategier for hvordan vi kan styrke den reiselivsmessige tilretteleggingen, herunder skilting, tilretteleggings- og informasjonstiltak som har betydning for opplevelsen av reisemålet Kirkenes. Dette kan være alt fra helhetlig tilrettelegging av turløyper, offentlige toaletter, fiskeplasser, fuglekikketårn, spesielle havnefasiliteter etc. Her skal vi også se på hvordan vi engasjerer hele Sør-Varangersamfunnet i reiselivsutviklingen og i realiseringen av en felles visjon. Hva betyr dette for hvordan vi vil drive og utvikle arrangementsturismen, Hurtigruteturismen og nisjeturismen? Hvilke flaskehalser må utvides og hvordan jobber vi for å finne langsiktige løsninger på utfordringer som ligger utenfor lokal rekkevidde, som vegstruktur og grensereguleringer, flyplassforhold, økte losavgifter osv? Hvilke behov har de tre reiselivsvirksomhetene og hva skal til for å løfte dem? Her legges fokus på hva målsetningene vil innebære i praksis, for reisemålet samlet og de enkelte aktørgrupperingene.

Tiltaket er ikke ment å gjennomføre et slikt byutviklingsprosjekt, men å planlegge det og /eller å legge føringer for det.

Kostnadsvurdering: 150 000,-

HA 03 BEDRIFTSUTVIKLING, GRÜNDERKONPETANSE, REKRUTTERING OG VERTSKAPSKOMPETANSE

Forstudiet har påpekt behovet for å styrke eksisterende virksomheter og stimulere til etablering av nye opplevelser og sterkere nisjebedrifter. Fase 2 skal konkretisere noen strategier og satsingsområder som blir viktige for å utvikle og styrke kompetansen i regionen på bedriftsnivå innen bl.a. opplevelsesproduksjon, bærekraft, ledelse, marked og salg. I tillegg skal det settes fokus på entreprenørskap og nettverk bedriftene i mellom som en integrert del av den videre prosessen. Innenfor dette området skal vi også avklare hva slags opplevelser og tilbud Kirkenes bør utvikle for å møte konkurransen og bidra til en ønsket utvikling, ikke minst for å realisere visjonen for 2025.

Kostnadsvurdering: *100 000,-*

HA 04 ORGANISERING AV REISEMÅLET

Det blir viktig å avklare hvem som skal være motoren og pådriveren for gjennomføringen av reiselivsstrategien Kirkenes 2025 (fase 3). Hva skal være fylkets, kommunens, næringsselskapets og et eventuelt destinasjonsselskaps rolle, mandat/virkeområde og finansieringsgrunnlag? Hvilke funksjoner og oppgaver må løses og hvordan skal dette organiseres og finansieres på sikt? Det skal bygges forpliktende partnerskap rundt utviklingen for å sikre gjennomføringsevne og -vilje. Det å formulere avtaleverk og felles "manifester" for den videre utviklingen på reisemålet, vil ligge innunder dette arbeidsområdet. For øvrig er det naturlig at man gjennomfører dette tiltaket i nært samarbeid med Nordkapp og evt det øvrige Finnmark.

Kostnadsvurdering: *150 000,-*

HA 05 INSPIRASJON OG GENERELL KOMPETANSEHEVING

Studietur for å lære av andre reisemål som ligner på Kirkenes, og som har lykkes, evt også seminar om realisering av visjon og arrangementsturisme. En sammenlignende analyse av andre reisemål som har lykkes, hører også innunder dette området. For styringsgruppa vil både studietur og seminarer med besøk utenfra være inspirerende. Slike tiltak skal ha som mål å styrke nettverket både mellom medlemmene i styringsgruppa og knytte kontakter til aktører på andre steder. I tillegg skal det skal være kompetansehevende.

Kostnadsvurdering: *100 000,-*

FORELØPIG BUDSJETT

Samlet sum TILTAK:	750 000,-
Prosjektkostnader adm, reiser/diett, regnskap, rapporttrykking mm	210 000-,
SUM	**960 000,-**

FINANSIERINGSPLAN

Sør-Varanger kommune	320 000,-
Næringsaktører cash	220 000,-
Næringsaktører timeinnsats	100 000,-
Innovasjon Norge	320 000,-
SUM	**960 000**

5. LAGE EN HELHETLIG STRATEGISK PLAN

Dette kapitlet omhandler fase 2 og skal:

- Gi en generell beskrivelse av den strategiske planen som helhet
- Gi en "sjekkliste" på hvilke problemstillinger som bør tas opp
- Henvise til verktøy og modeller som kan benyttes
- Påpeke områder som særlig kan være kritisk for vellykket resultat
- Påpeke behovet for samspill med kommunal planlegging og offentlig forvaltning

5.1 Formål

Formålet med fasen er å utarbeide et overordnet strategisk rammeverk[24] som skal:

- Gi rammene for langsiktig utvikling av reisemålet i et produkt/markedsperspektiv, basert på en grunnleggende enighet mellom aktørene på reisemålet om visjoner, mål og strategier. Herunder samspill med kommunenes planlegging etter Planloven, se kap. 5.6.
- Gjennomføre en prosess som gir aktørene en felles plattform i arbeidet med å utvikle destinasjonen, både på en lønnsom og en bærekraftig måte.
- Etablere forpliktene ordninger eller spilleregler mellom reiselivsaktørene i forhold til det arbeidet som foregår "bak scenen", herunder fellestiltak og dialogen med omverdenen (identitet og profilbygging) og gjensidige forpliktelser (partnerskap) for å nå felles mål.

Det strategiske grepet skal beskrive en utvikling som:

- Sikrer den langsiktige attraksjonskraften for reisemålet og tilrettelegger for næringsmessig lønnsomhet for aktørene.
- Definerer hva som er destinasjonens bærende produktkonsepter (hva gjør stedet til et reisemål, og hvilke produktkonsepter skal utviklingen tuftes på?).
- Legger langsiktige strategiske føringer til grunn for å nå ønskede mål (kalles det helhetlige grepet eller masterplankonseptet).
- Optimaliserer ressursbruken (markedsføring, produktutvikling, infrastruktur, fellesgodeløsninger, etc.).

Dette helhetlige perspektivet er vist i figur 5.1. Etter å ha vedtatt en visjon og utarbeidet overordnede mål, må det utformes overordnede strategier. Når det gjelder markedsmuligheter og produktkonsepter, relateres disse til figuren gjennom å klarlegge hva som danner stedets attraksjonskraft i markedet. Og sette fokus på de "mangellappene" destinasjonen har i forhold til det produktet man ønsker å levere, se også pkt. 5.2.2. Er det aktivitets- og opplevelsestilbudene som er

24 I denne Hviteboka vil ordet rammeverk eller helhetlig strategi bli brukt om det som ofte også kalles Masterplanen. Begrepet Masterplan kommer fra en engelskspråklig begrepsbruk innen planlegging. Enkelt oversatt kan man si en at Masterplan er en overordnet plan som beskriver "alt man har tenkt å gjøre". Det som internasjonalt kalles en Mountain Masterplan og som ofte er en avgrenset utviklingsplan for et alpint skifjell og base/utbyggingsområder i direkte tilknytning til dette kan inngå i et helhetlig strategiplan for destinasjonen. En slik Mountain Masterplan kan også utarbeides som et selvstendig planarbeid uten forankring i de helhetlige prosessene som omtales i denne Hviteboka.

mangelfulle, eller er det servicenivået? Er det en mangelfull stedsadministrasjon eller manglende dialog mellom næringen og det offentlige som hindrer utviklingen? Eller er det en manglende felles oppfatning av markedsposisjon og markedsprioriteringer, som igjen fører til at alle bruker sine markedsmidler enkeltvis og ikke i en samlet profilering av destinasjonen?

Figur 5.1 Helhetsperspektivet på det stedlige reiselivsprodukt

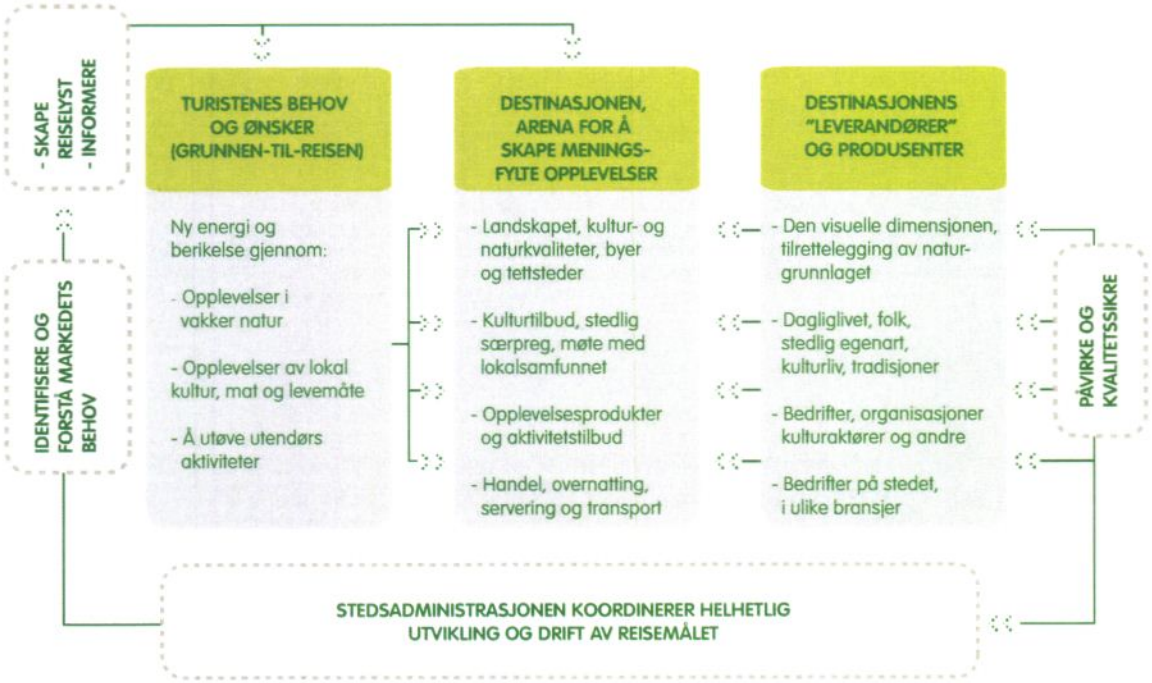

Arbeidet må fokuseres rundt de opplevelsene man ønsker å gi turistene på stedet, det vil si **produktkonseptene enkeltvis i sum**, som blir destinasjonen. Totalt sett.

Her ligger også **synergien** i å tenke helhetlig, slik et kjøpesenter er mer enn et knippe enkeltbutikker under samme tak. Jo mer attraktivt kjøpesenteret som helhet er i kundens øyne, jo større effekt får det for enkeltbedriften i senteret. Kjøpesentrene har også en helhetlig regi (**bak scenen**) på hvordan de tilrettelegger opplevelser i senteret, krav til felles servicekvalitet, åpningstider og deltakelse i felles markedskampanjer. Og alle betaler inn til fellestiltakene (**fellesgodene**) som tilrettelegges i regi av senteret.

Figur 5.2 illustrerer hvordan et reisemål både fungerer operativt (**på scenen**) og på et strategisk og administrativt nivå (**bak scenen**). Som på et teater vil det publikum (**gjesten**) ser, være svært avhengig av om man har en regi (**stedsledelse**) og god organisering bak scenen. Med andre ord; planleggingen av det som skal skje **på scenen**, må skje **bak scenen** i forkant for at turistene skal kunne få sin opplevelser.

Figur 5.2 Sammenheng mellom å ha regi på utviklingen på stedsnivå og det som skjer når turistene kommer for å oppleve reisemålet.

Bak scenen
(regien):

- Strategiske planer
- Markedsvalg
- Produktutvikling
- Infrastruktur
- Servicekvalitet
- Nyskaping
- Kompetanse
- Bærekraft
- Aktørnettverk

På scenen
gjestene opplever):

- meningsfulle opplevelser
- Fantastisk atmosfære
- Lærer noe nytt
- Spennende omgivelser
- Hyggelig vertskap
- God informasjon
- God tilgjengelighet
- "Nå har jeg det bra"

Kilde: Mimir AS

Alle studier av reisemålsutvikling viser også at jo bedre helhetlig regi det er på reisemålet, jo mindre risiko blir den enkelte aktør sittende med. Jo større er da sannsynligheten for de investerer og bidrar til de målene om verdiskapning for lokalsamfunnet som ligger i bunnen for en systematisk satsning på reisemålsutvikling[25].

Formålet med å en helhetlig strategi for reisemålsutvikling er derfor både å mobilisere alle aktørene til en samlet innsats, og utvikle en strategi som gir et godt grep rundt det som skal skje **både bak scenen og på scenen**. Mange steder har derfor også organisert innholdet i plandokumentet i forhold til dette. I sum det helhetsperspektivet som må til for å kunne lykkes.

5.2 Arbeidsform og organisering

Arbeidet organiseres etter PLP og ansvarsdelingen er den samme som i forstudien:

- **prosjektansvarlig** (PA) som øverste ansvarlig og prosessens leder
- **styringsgruppen** (SG) som det besluttende fora
- **ekstern prosjektleder** (PL) som ansvarlig for faglige beslutningsunderlag og gjennomføring av prosessen
- **referansegruppe(r)** (RG) som lytteposter underveis

Dersom man bruker en innleid ekstern faglig prosjektledelse, kan man tillegg ha en lokal administrativ prosjektleder som bistår i den praktiske tilretteleggingen av arbeidet. Det kan godt være nye personer som har rollene som prosjektansvarlig(PA), prosjektleder (PL) og medlemmer i styringsgruppen i denne fasen.

Prosessen med å utarbeide den helhetlige strategien må være åpen. **Det er derfor særlig viktig å ha møter med alle relevante interessenter og aktørmiljøer på destinasjonen**. I saker som er av stor betydning eller med kontroversielt innhold må prosjekt-organisasjonen ha møter med interessentene, forslagsvis:

- Tidlig i prosessen - for å orientere seg.
- Når beslutninger om viktige veivalg (prioriteringer) fatte.s
- Før endelige vedtak – for å forberede aktører på hva som kan bli styringsgruppens vedtak.

25 Jfr. også definisjonen av geoturisme: "Turisme som ivaretar, forsterker og fremhever et steds lokale egenart – miljø, kultur, estetikk, kulturarv – og som kommer lokalsamfunnet til gode."

Hvem som er sentrale aktører eller interessenter varierer fra destinasjon til destinasjon, men **den næringsmessige forankringen er avgjørende**. I en utvikling der selve opplevelsestilbudet blir stadig viktigere, er det viktig at man får med aktører innen kultur, aktivitetstilbud, matopplevelser og andre som direkte eller inndirkete blir leverandører til turistenes opplevelse av destinasjonen. En oversikt over aktuelle interessenter/aktørmiljøer finnes i figur 2.4 **Aktørbildet satt i system**.

Erfaringene når det gjelder organisering i denne fasen er:

- At styringsgruppen må ha den nødvendige forankringen i alle vesentlige aktørmiljøer, at medlemmene ser verdien av det arbeidet som skal gjennomføres og at PA **utøver et tydelig lederskap i prosessen**.

- At medlemmene i styringsgruppen (inkl. PA) jobber aktivt med å
  - » fange opp signaler fra aktørene på reisemålet
  - » bringe aktuelle diskusjoner inn i styringsgruppen
  - » formidle styringsgruppens vedtak og begrunnelse for disse ut til interesserte aktører på reisemålet.

- At styringsgruppen fatter gode faglig funderte avgjørelser, og ikke henfaller til "minste felles multiplum" når diskusjonene blir kompliserte.

Det er viktig å kommunisere tydelig at **alle veivalg** foretas av styringsgruppen. PLs rolle er å presentere faglige beslutningsunderlag slik at styringsgruppen føler seg trygg nok til å velge fremtidig utviklingsretning og foreta prioriteringer. **Resultatet skal være destinasjonens egen strategiske plan, ikke "konsulentens forslag"**. Det vises i den sammenheng til at sluttdokumentets forord skal underskrives av alle medlemmene av styringsgruppa, og at dette gjøres klart for alle når arbeidet starter. Målet er å etablere et partnerskap rundt reisemålsutviklingen, se også kapittel 6 om "fra ord til handling".

Arbeidet i SG organiseres i forhold til de Hovedaktivitetene (HA-er) som skal gjennomføres og baseres på følgende opplegg;

- PL utreder, analyserer og utarbeider forslag med utgangspunkt i Hovedaktivitetene og temaene for innholdet i Masterplanen.
- Forslagene legges fram som saker fra PL til møtene i styringsgruppen, til diskusjon og vedtak.
- Vedtakene danner utgangspunkt for arbeidet med selve strategiutforming og omtalen av de enkelte temaene i den strategiske planen som dokument.
- PL fremmer i neste runde bearbeidede strategi- og tekstforslag for SG. Alt som skal stå i selve dokumentet skal være basert på vedtak i styringsgruppen. Etter hvert som strategiene og konseptet tar form presenteres disse for Referanse-gruppen(e), enten samlet eller i separate fora.
- PL og PA har ansvaret for at det skrives referater fra SG-møtene, slik at man hele tiden forankrer fremdriften i arbeidet gjennom vedtak og referatføring.

I denne fasen i Narvik hadde Styringsgruppen i alt sju møter over en periode på cirka ett år. I gjennomsnitt fremmet PL fem saker til hvert møte. Dokumentet som beskriver **Masterplan for utviklingen av Narvik som reisemål** er med andre ord forankret i 35 vedtak i styringsgruppen. Et slikt opplegg er avgjørende for arbeidet med å forankre eierskapet til prosessen hos aktørene på reisemålet. Det endelige plandokumentet godkjennes og underskrives av styringsgruppens medlemmer.

5.3 Arbeidsmodell og hovedaktiviteter

Prosessen i denne fasen er mye mer forpliktende for aktørene enn arbeidet med forstudiet. Mens forstudiet belyser situasjonen i dag og mulighetene framover, skal denne prosessen vedta, mål, strategier og prioritere innsatsområder. Fasen innebærer altså en mye sterkere grad av **beslutning og prioritering**.

Arbeidet må tilpasses hver enkelt destinasjon. Små destinasjoner, med en avgrenset turisme i en sesong, bør også følge systematikken i prosessen, - men selvsagt gjøre arbeidet enklere. Se også senere avsnitt om hvordan avgrense innsatsområdene i forhold til produktkonsepter og innholdet i Hovedaktivitetene (HA-ene).

Dette skal være et langsiktig styringsverktøy for utviklingen, må det være **overordnet** og gi rom for justeringer i forhold til at forutsetninger endrer seg over tid.

Arbeidet foregår i en traktformet modell som starter med analyser og utredninger, og som belyser alternativer og mulige veivalg for utviklingen. I flere prosesser er dette beskrevet gjennom en form for scenariebeskrivelser som brukes for å anskueliggjøre veivalg og sammenhenger. Se senere i kapitlet, punkt 5.5.5.

Dette skal gi grunnlag for å fatte en beslutning for veien videre. Dette beslutningspunktet kalles **velge utviklingsretning**, og legger grunnlaget for å utarbeide konkrete forslag for reisemålets utvikling (**omtales som det strategiske grepet eller masterplankonseptet**).

Figur 5.3 Utviklingsprosess for reisemålsutvikling – en traktmodell

5.3.1 Lage prosjektplan og beskrive hovedaktiviteter

Det må lages en prosjektplan med beskrivelse av hovedaktiviteter for hva som skal gjennomføres i denne fasen. Prosjektplanens innhold må skreddersys[26], og vil variere med om destinasjonen er et vintersportssted eller en sommerby, et stort turiststed eller et avgrenset utviklingsområde på fjellet.

Vanligvis utarbeides en prosjektplan med hovedaktiviteter i etterkant av forstudien. Dette danner også det budsjettmessige utgangspunktet for selve arbeidet med denne fasen. Det blir i praksis ofte tilbudet fra et rådgivningsmiljø på prosjektlederoppdraget som danner basis i et slikt program. PLP sine maler for utarbeidelse av prosjektbeskrivelse danner mønster for en beskrivelse av hovedaktivitetene.

Under vises utklipp fra målformuleringene i prosjektplanen for Narvik (2002):

Delmål 1 Gjennomføre utvalgte analyser av produkt- og markedsmessige forutsetninger som kan gi et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for selve strategi- og planarbeidet.

Delmål 2 Gjennomføre en strategiprosess med aktørene i Narvik. Prosessen skal munne ut i et rammeverk for utviklingen av Narvik som reisemål i et 10-15 års perspektiv.

Delmål 3 Konkretisere dette strategiske rammeverket i en helhetlig Masterplan, som både tar for seg kritiske forretnings- og produktområder i forhold til et overordnet konsept, produkt/markedsdimensjonen og viser kritiske arealer knyttet til en videre utvikling av bl.a. skitilbudet, Ofotbanen, golf og andre naturbaserte aktiviteter.

Delmål 4 Vurdere og komme med anbefalinger på en gjennomføringsmodell ift organisering og finansiering av fellesgoder og utviklingstiltak. Et viktig mål med dette er å sikre en organisatorisk "motor" i den videre utviklingen. Det vil også bli foreslått en langsiktig finansieringsmodell for reiselivsarbeidet i Narvik. Dersom det er hensiktsmessig skal det arbeides for at Narvik kan bli et pilotområde for implementering av de nye nasjonale finansierings-modellen for reiselivets fellesgoder (Nærings- og handelsdepartementet/RBL).

26 På vintersportssteder kommer behovet for grunneiersamarbeid ofte opp som en Hovedaktivitet (HA) som ønskes videreført i denne fasen. Dersom det ikke finnes noe formalisert samarbeid mellom grunneierne på den aktuelle destinasjonen, anbefales det at dette skilles ut som en egen prosess. Et formalisert grunneiersamarbeid er ofte en viktig suksessfaktor for utviklingen. Der det fins et samarbeid, for eksempel som Golsfjellet Utmarkslag, kan dette om ønskelig integreres i arbeidet. I regi av Innovativ Fjellturisme og Norges Bondelag er det laget en egen rettleder for grunneierorganisering og samarbeid i utmark, se http://www.bondelaget.no/nyheter/dbafile60486.htm

Med utgangspunkt i forstudien er det viktig at man definerer tema og innhold som Hovedaktiviteter, begrunner dette og avklarer hvor dypt man skal belyse ulike problemstillinger.

Det er et mål at denne Hviteboka skal være relevant både for store og små reisemål. Systematikken er den samme, men små reisemål behøver å gjennomføre færre hovedaktiviteter og behøver kanskje ikke så omfattende analyser av problemstillingene.
Oppbyggingen av arbeidet gjennom slike hovedaktiviteter er med andre ord et hjelpemiddel for bedre prosjektstyring (PLP) og ikke en måte å lage selve plandokumentet på.

Tilnærmingen til arbeidet med å definere hovedaktiviteter er slik;

1. **Definere Hovedaktiviteter (HA)**; For eksempel utviklingsmulighetene for det alpine skikjøringstilbudet på et vintersportssted eller destinasjonens muligheter for å satse på en utvikling av lokale matretter til turistene.

2. **Beskrive hvilke problemstillinger som er viktige;** Eksempelvis potensialvurderinger i forhold til mer skikjøring, arealkonflikter i forhold til baseområde/nedfarter, sammenbinding av eksisterende tilbud, definere arealer for skli inn /skli ut-senger, etc. På samme måte må man i forbindelse med et lokalt matprosjekt kartlegge forutsetningene, utlede ressursgrunnlag og potensial, avklare mulige aktørers interesse, etc.
3. **Beskrive omfanget** av analyser og vurderinger som er nødvendige for å kunne ta beslutninger og gjøre prioriteringer i prosessen.

Med utgangspunkt i en gjennomgang av disse tre punktene vil man kunne komponere en prosjektplan som illustrert i figuren under. Skalaen kan beskrives slik;

0-2 "dette er man i stor grad enig om" eller "dette er det enkelt å avklare", og i andre enden 4-5; "dette er en komplisert problemstilling som krever en grundig vurdering før vi kan foreta et veivalg eller gjøre en prioritering".

Erfaringen er at de viktige temaene og problemstillingene raskt kommer på bordet under arbeidet med forstudien, og at en slik skala er nyttig i arbeidet med å beskrive innhold og behovet ressursinnsats (både i tid og penger) for hovedaktivitetene.

Figur 5.4 Hjelpeskjema for å definere omfanget av ressursbruk for Hovedaktiviteter

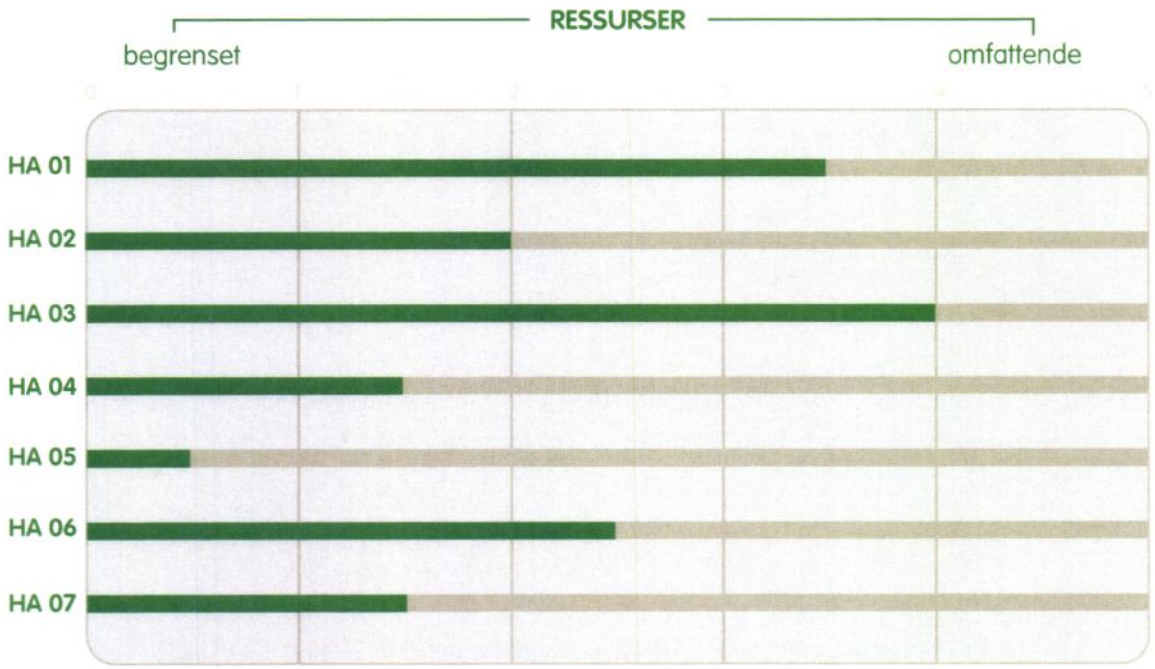

Ressursbruk har både med disponible midler til gjennomføring og med destinasjonens størrelse å gjøre. Dette må vurderes for hver enkelt destinasjon, og det er vanskelig å fastsette normtall for dette. Erfaringsmessig varierer innsatsen fra noen få dagsverk (**"begrenset"**) til omfattende analyser av for eksempel større skifjell, der innsatsen kan ligge på over 50 dagsverk fra innleid rådgiver.

Erfaringene er at mange problemstillinger blir over- eller undervurdert på oppstartstidspunktet og at det kommer inn nye problemstillinger underveis. Noen ganger må det da defineres nye Hovedaktiviteter. Det er derfor viktig at prosjektansvarlig (PA) og prosjektleder(PL) har en løpende dialog om dette, og justerer prioriteringene underveis i samråd med styringsgruppa(SG). I praksis betyr dette også justeringer av budsjett og ressursinnsats underveis, men at rammene som et utgangspunkt beholdes.

Se også det som tidligere er sagt om "harmonifelt" og "konfliktfelt" i slike prosesser. Det er ofte vanskelig å beregne de ressursene som må brukes til såkalt **prosesstid**. Dvs. tid som brukes av PL, PA og SG på forhold som må avklares underveis, men som typisk ligger i **konfliktfeltet**. Det vil si at ulike interesser er svært uenig om en prioritering. Se også kap. 5.6. om forholdet til offentlig planlegging.

5.3.2 Hovedaktiviteter og helhetstenkning

Målet er et helhetlig grep for reisemålets utvikling. Det er av hensyn til dette helhetlige grepet noen hovedaktiviteter (basis-HAer) som alltid må gjennomføres.

Den første basis-HA er markedsmulighetene, en vurdering av det potensialet som kan identifiseres lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt, samt en vurdering av eksisterende trafikkstruktur, markedsposisjon og kjøpsmotiver (grunnen-til-reisen). Dette danner grunnlaget for å beskrive utviklingsmuligheter for reisemålet i et produkt/markedsperspektiv. For reisemål med

flere sesonger må dette gjøres pr. sesong. Se også vedlegg 5, med et eksempel fra Geilo om reiseruteforståelse.

Neste basis-HA er overordnede produktkonsepter[27] blir en konkretisering av hvordan mulighetene skal utvikles for at man skal framstå med de riktige produktkonseptene for de målgruppene man prioriterer.

Innovasjon Norge utvikler nå en ny generasjon markedsundersøkelser, som kalles OPTIMA. Disse bygger på en forståelse av at det er **produktkonsepter** turistene forholder seg til når de velger reisemål. Hvert produktkonsept har fått en tittel som beskriver innholdet, eks. "Rundreise med buss", "Arktisk vinterferie", "Kystfiske" etc. Et produktkonsept beskriver en ferieform i generelle termer og på en slik måte at den potensielle kunden finner et svar på sitt behov. Produktkonseptene er beskrivelser som også reiselivsbransjen selv forholder seg til og hva Norge tilbyr i det aktuelle markedet..

Med utgangspunkt i at det nå vil bli gjennomført OPTIMA-undersøkelser i alle viktige markedsland, er det viktig at man har samme bilde av hvilke produktkonsepter man kan utvikle på det enkelte reisemålet. Denne hovedaktiviteten kan derfor med fordel beskrives gjennom hvilke aktuelle produktkonsepter som reisemålet er i inngrep med nå og kan utvikle seg i forhold til. OPTIMA-undersøkelsene følger Hviteboka som egne vedlegg. De 18 konseptene for det tyske markedet og brukes her som eksempel. Underliggende informasjon finnes om hva som er preferanser og behov knyttet til de ulike produktkonseptene. Disse underlagene er viktige innspill til den lokale produktutviklingen på den enkelte destinasjonen.

27 Kan på større destinasjoner deles opp i flere HA-er, for eksempel sommer og vinter hver for seg

Figur 5.5 Produktkonspeter for Norge som ferieland som er testet i Optima-undersøkelsene i Tyskland av Innovasjon Norge i 2007

Produktkonseptene som ble testet i Tyskland

1) Skiferie

2) Vinterferie på fjellet

3) Fjellferie sommer/høst

4) Ferie ved fjorden

5) Skjærgårdsferie

6) Rorbuferie

7) Vandreferie

8) Rundreise med egen bil

9) Fly & Drive

10) Arktisk vinterferie

11) Kystfiske

12) Ferskvannsfiske

13) Byferie i vakre naturomgivelser

14) Rundreise med buss

15) Rundreise med egen motorsykkel

16) Rundreise med over-natting på historiske og sjarmereden hotell

17) Cruiseferie

18) Ferie med Hurtigruten

Foto: 1) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Ute foto/Innovation Norway, Ute foto/Innovation Norway
2) Bosse Lind/Trysil/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
3) Anders Gjengedal/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic Life AS/Innovation Norway,
4) Johan Wildhagen/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
5) Johan Wildhagen/Innovation Norway
6) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
7) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norwayy
8) Nancy Bundt/Innovation Norway, Frithjof Fure/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
9) Nancy Bundt/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Frithjof Fure/Innovation Norway
10) Innovation Norway/Bjørn Jørgensen, Christian Houge/Innovation Norge
11) Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
12) Terje Rakke/Nordic Life AS/Innovation Norway, Anders Gjengedal/Innovation Norway
13) Nancy Bundt/Innovation Norway, Pål Hoff/VisitBergen/Innovation Norway, Jens Henrik Nybo/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
14) Frithjof Fure/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
15) Per Eide/Innovation Norway, Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Marte Kopperud/Innovation Norway
16) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway, Christian Houge/Innovation Norge
17) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway
18) Terje Rakke/Nordic life/Innovation Norway

Det er viktig å svare ærlig på hvilke av disse produktkonseptene man reelt har forutsetninger for å utvikle, og hva man kan reelt bli god på. Deretter må man prioritere. Og hvordan kan destinasjonen i så fall styrke produktkonseptene og destinasjonens attraksjonskraft slik figur 5.6 illustrerer, både gjennom å forbedre eksisterende konsepter og definere og beskrive nye tilbud og opplevelser. I dette ligger også det langsiktig perspektivet, gjennom at man også fokuserer på forhold som også har betydning for den langsiktige utviklingen (for eksempel areal til framtidige utbygginger). Samt forhold som reduserer irritasjonsmomenter i turistenes opplevelse av stedet. Det siste er ofte et svært undervurdert tiltaksområde på norske destinasjoner.

Figur 5.6 Hvordan skape mer attraktive produktkonsepter på destinasjonsnivå

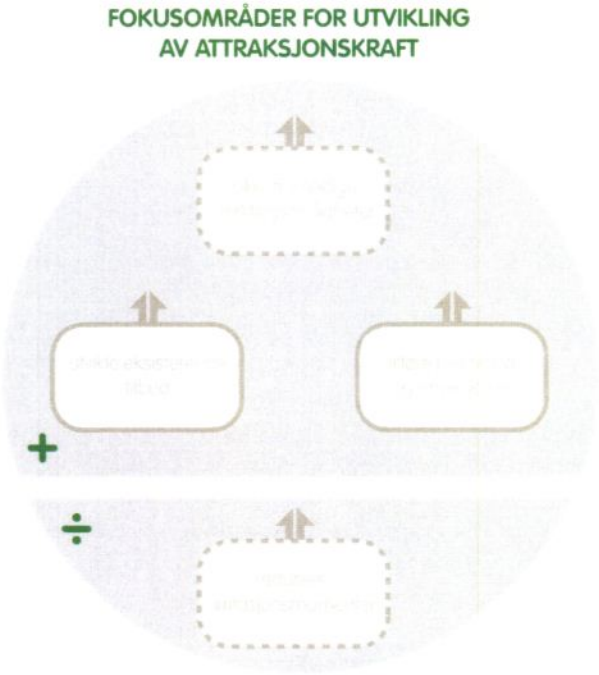

De 18 produktkonseptene som ligger til grunn i OPTIMA-undersøkelse i Tyskland, kan være en måte å beskrive destinasjonen på. Som illustrasjon vises under hvordan destinasjonene Eidfjord, Lofoten og Geilo kan beskrives som reisemål. Figuren fra Eidfjord viser hvordan mindre destinasjoner med en sesong kan sette fokus på å levere godt på færre produktkonsepter. For cruise og rundreiser må Eidfjord må sørge for å bli valgt innenfor rammen av en rundreisestruktur.

Figur 5.7 Eidfjord som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

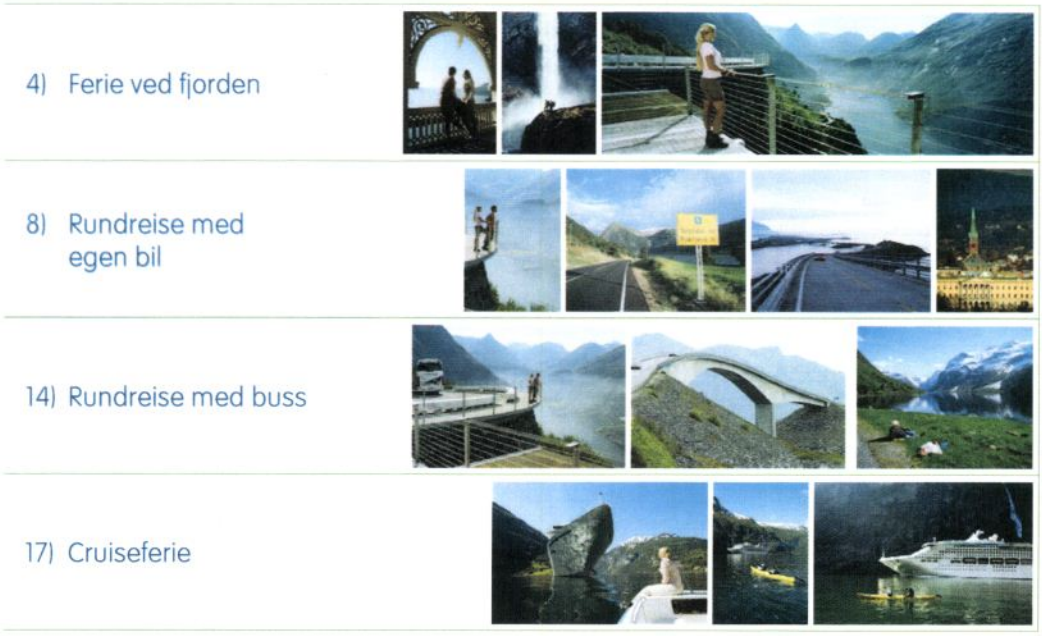

Under vises de produktkonseptene som Lofoten i sin Masterplan har sagt de skal levere på, herunder også delprodukter til cruise, Hurtigruten og rundreiser.

Figur 5.8 Lofoten som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

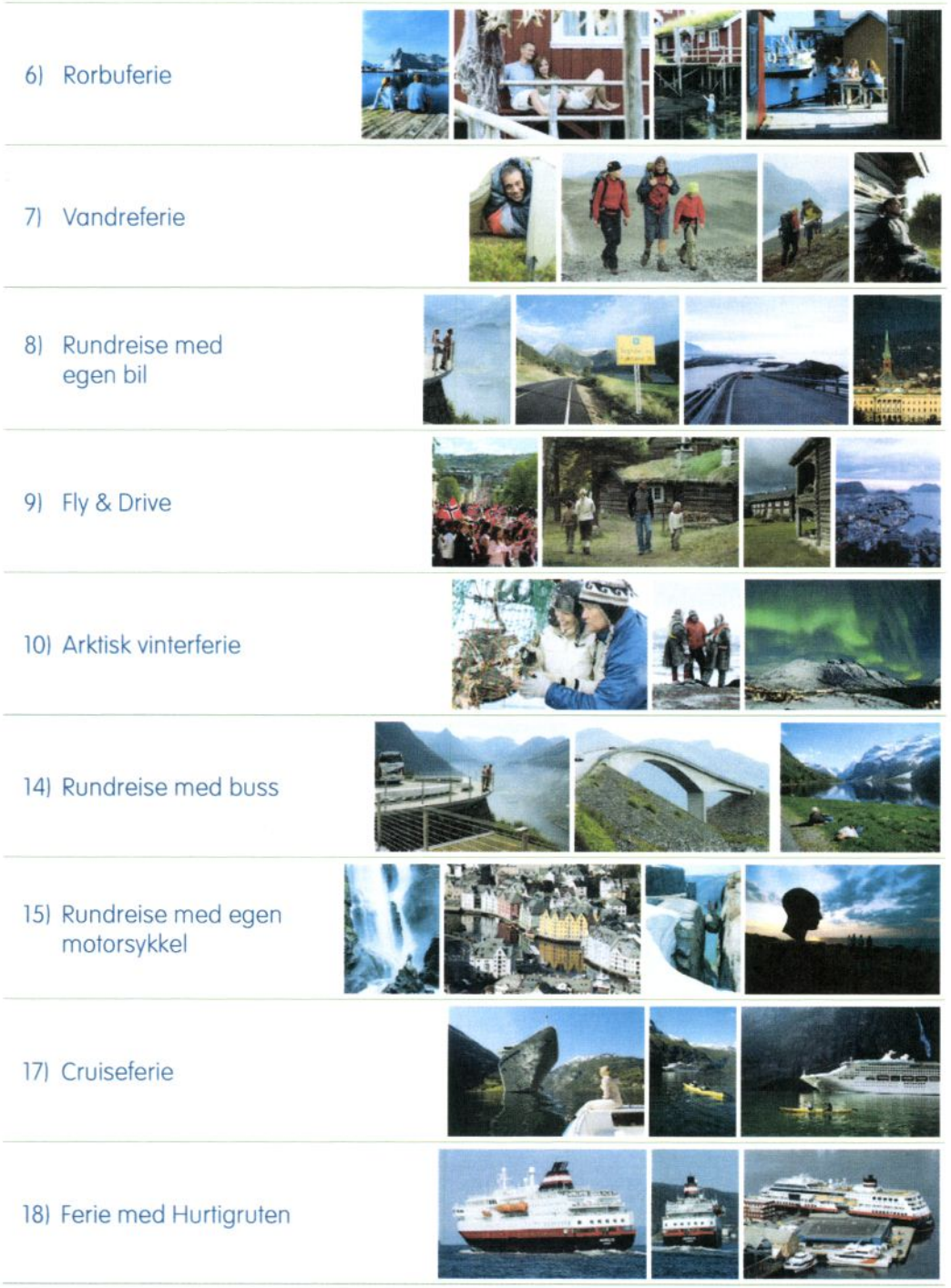

Geilo er en stor helårsdestinasjon og kan levere på 10 av de 18 produktkonseptene som Innovasjon Norge har utarbeidet.

Figur 5.9 Geilo som reisemål beskrevet gjennom produktkonsepter fra Optima.

Optima er ikke den eneste måten å beskrive produktkonsepter på, men de er relevante og illustrerer en helhetlig tankegang som binder sammen markedsføring og utvikling på destinasjonene. Gå tilbake til kapittel 2.3 og se på eksemplene der for å få mer input til arbeidet med denne hovedaktiviteten, og bruk systematikken i figurene under for å utlede konsepter, og se også kapittel 5.5.7 for å sette utvikingen for produktene inn i en livssyklusforståelse.

Figur 5.10 Utvikling av produktkonsepter, eksempel med mat- og kulturferie på fjellet

Neste **basis-HA** innebærer at det må avklares et ambisjonsnivå for utviklingen basert på realistiske forutsetninger, slik PA og SG vurderer disse. Dette må nedfelles i en visjon, hovedmål for utviklingen og hovedstrategier for å nå målene. Øya Vega, som etter at de fikk Verdensarvstatus har sett nye muligheter for å satse på turisme, har nå (2007) definert følgende visjon og mål:

> Vega skal gjennom et levende lokalsamfunn, sitt særpreg, en mangfoldig natur og kultur gi unike og attraktive reiselivsopplevelser. Vega skal med sin småskala turisme gi nærhet i møtet med turisten, og dette skal bli øyas varemerke. Vega skal utvikles som et bærekraftig reisemål, der kulturarven er ivaretatt og videreutviklet.

Delmål 1
Vega skal være i stand til å ta i mot 20.000 turister innen 2011.

Delmål 2
Det skal utvikles et helhetlig og forutsigbart formidlingskonsept, der hovedaktiviteten legges til buffersonen i verdensarvområdet.

Delmål 3
Vega skal være i stand til å levere aktiviteter og opplevelser hele året.

En **basis-HA** for det som skal skje bak scenen er organiseringen (stedsadministrasjon eller destinasjonsselskap). All erfaring tilsier at man må ha et "nervesenter" på destinasjonen, og at dette apparatet må ha en sentral rolle i fase 3 "fra ord til handling". Herunder hører også avklaringer om finansieringsordninger for fellestiltak og drift av prioriterte fellesgoder. Se også kapittel 6 – fra ord til handling.

En siste **basis-HA** er avklaringer og en strategi for å sikre kvalitet og attraksjonskraft i overleveringen av produktet til kunde. Herunder også en strategi for kompetanseutvikling og en vurdering av den visuelle dimensjonen ved reisemålet (byggeskikk ,landskaps- og kulturverdier, etc.) samt vurderinger i forhold en bærekraftig utvikling.

I tillegg vil lokale forhold avklare andre HA-er som berører bestemte problemstillinger man er enig om å prioritere. På Golsfjellet ble det eksempelvis gjennomført en større hytteierundersøkelse, i Narvik valgte man å se utviklingsmulighetene for golfbanen som eget HA og flere vinterdestinasjoner har hatt en omfattende analyse av utviklingspotensialet i alpintilbudet som eget HA.

I vedlegg 6 er det gjengitt en rapporteringsoversikt fra PL i Masterplanarbeidet for Lofoten. Her ligger en beskrivelse av valgte hovedaktiviteter, målene for det arbeidet som skal gjøres i hver hovedaktivitet og en statusrapportering fra et gitt tidspunkt. Dette gir en god konkretisering av hensikten med å bruke hovedaktiviteter i prosjektstyringen. Lofoten hadde i alt 13 hovedaktiviteter i denne prosessen.

5.4 Konkretisering av et helhetlig strategisk grep

Arbeidet må alltid tilpasses hver enkelt destinasjon. Strategien skal være overordnet og gi handlingsrom. Det må imidlertid arbeides detaljert (ofte ved kartfesting) med forhold som i etterkant eksempelvis fordrer endringer i kommunale arealplaner eller reguleringsplaner.

5.4.1 Eksempel på innholdsfortegnelse

Masterplanen Lofoten som reisemål mot 2015 ble ferdig i 2006, og innholdsfortegnelsen er gjengitt i vedlegg 10. Det samme er innholdsfortegnelsen for Masterplanen for Hovden fra 2002..

Fordi slike planer skal stå som basis for utviklingen over tid, er det viktig at også fremtidige lesere kan forstå de valgene som er gjort og de vurderingene som er lagt til grunn. Derfor er det ofte hensiktsmessig å la begrunnelsene, evt også beskrivelsene av de alternativene man forkastet, følge plandokumentet som vedlegg.

På Hovden var det nødvendig med en relativt omfattende diskusjon om hovedretningen på den fremtidige utviklingen. For å anskueliggjøre konsekvensene av ulike veivalg ble det utarbeidet grundige scenariebeskrivelser for 3 ulike hovedretninger for utviklingen. Disse ble også lagt ved hoveddokumentet, slik at man også i ettertid kan gå tilbake til begrunnelsen for de valgene som ble gjort. I Lofoten valgte man å utarbeide slike fremtidsbilder allerede i forstudien, og de var med å legge grunnlaget for en viktig strategisk debatt om utviklingsretning der også sentrale politikere var direkte involvert. Disse tre fremtidsbildene for Lofoten som reisemål er i sin helhet gjengitt i vedlegg 9.

5.4.2 Eksempel på visjon og overordnede mål

Som påpekt er det en basis-HA å utlede en visjon og overordnede mål i denne fasen. Det viktig å starte diskusjonen om et ambisjonsnivå for utviklingen tidlig. Det betyr at man vedtar en visjon og noen retningsgivende overordnede mål. Under vises hva styringsgruppa for "Lofoten som reisemål mot 2015" vedtok i sitt arbeid:

Målet med Masterplanarbeidet er å gi Lofoten et langsiktig rammeverk for utviklingen av regionen som et ledende reisemål i Skandinavia. Visjonen er:

> Lofoten skal gjennom sin unike natur, sin kystkultur og sitt særpreg som fiskerisamfunn tilby reiselivsmarkedene attraktive opplevelser og aktiviteter hele året. Lofoten skal fascinere sine gjester på en slik måte at de reiser hjem med et ønske om å komme tilbake. Lofotens identitet og unike kvaliteter som reisemål skal videreføres gjennom en bærekraftig utvikling.

For Narvik utledet man eksempelvis to overordnede veivalg i prosessen med å avklare visjon og mål. Enten å satse på en "best blant likemenn"-stategi der man fokuserte på å ta tilbake den klassiske rundreisetrafikken og de kurs- og konferansene man det siste 10-året hadde mistet til Bodø, Harstad og Tromsø. Eller ta tak i de "sterke opplevelsene" som ligger i off-pistekjøring i Fagernesfjellet, verdens nordligste golfbane, vrakdykking i verdensklasse, fjellklatring, sykling, Ofotbanen/Rallarveien og spekkhuggesafari. Dvs. utvikle en ny posisjon på nye produkter. Dette skapte mange diskusjoner fordi veivalgene innebærer satsning på helt ulike målgrupper, og helt ulike prioriteringer for hva som er viktigst å få til. Ikke minst i forhold til Fagernesfjellet som alpint skiprodukt i turistmarkedene og tilrettelegging for naturaktiviteter sommerstid.

Figur 5.11 Strategisk bilde for utviklingen av Narvik som reisemål

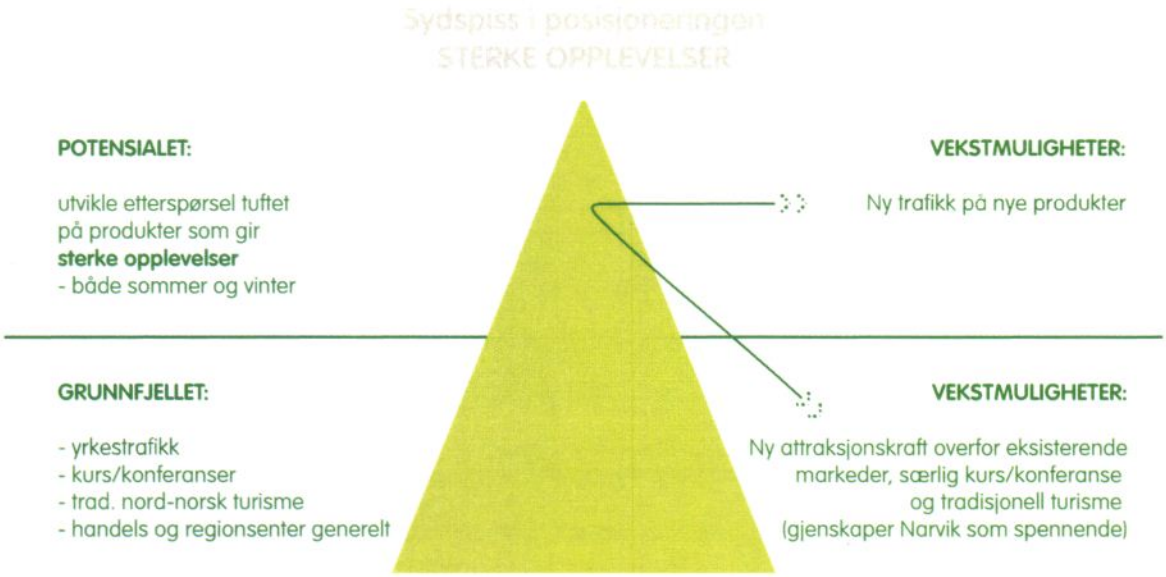

Figur 5.11. gjorde det enklere å kommunisere strategien overfor omgivelsene mens arbeidet pågikk. Dette var særlig viktig i Narvik, hvor man la en helt ny strategi til grunn.

5.5 Nærmere om analyser og vurderinger

Hvilke analyser og vurderinger som gjennomføres i denne fasen blir en konsekvens av hvilke problemstillinger som trenger et mer detaljert beslutningsunderlag. Det er helt sentralt at alle undersøkelser gjennomføres på en måte som gir faglig troverdighet[28].

Samarbeid med eksterne analysemiljøer kan ofte være effektivt og hensiktsmessig.

5.5.1 Sekundærdataundersøkelser

Undersøkelser basert på sekundærdata innebærer å bruke forskjellige offentlige kilder til informasjon, dvs. databaser, offentlig statistikk, rapporter, analyser osv.

Eksempler på informasjon det kan være aktuelt å innhente:

- Segmentvurdering – kartlegge eksisterende segmenter (ferie/fritid, kurs/konferanse, yrke, incentiv, cruise)
- Lokale, regionale og nasjonal merkevarestrategi(er).
- Trafikkstrømmene i regionen (statistikk over gjestedøgn, antall fergepassasjerer, trafikktellinger osv.)
- Generelle trender i reiselivet, nasjonalt og internasjonalt
- Detaljundersøkelser av status og utviklingstrekk innen aktuelle temasatsninger, f.eks. utviklingen i etterspørselen etter spa, dykking, kulturturisme, snøbrett e.l..

28 Det er viktig at eventuelle mangler i datagrunnlag kommenteres på en måte som gjør at leseren får riktig bakteppe i vurdering av resultatene.

- Effektmålinger:
  - » måle effekten av turismens påvirkning på miljøet på stedet (kan eksempelvis også omfatte et CO2 regnskap)
  - » måle den økonomiske effekten av turismen for stedet/regionen (ringvirkningsanalyser)

5.5.2 Primærdataundersøkelser

Undersøkelser basert på primærdata innebærer kvantitative og/eller kvalitative intervjuundersøkelser. Eksempler på undersøkelser som kan gi nyttig informasjon:

- Profilundersøkelser – for å avdekke reisemålets profil i større befolkningsgrupper for eksempel regionalt, nasjonalt eller internasjonalt[29]. Undersøkelsen gir informasjon om hvordan reisemålet oppfattes i markedet, og gir innspill til produktutvikling.
- Fokusgrupper – brukes til å gå i dybden på en problemstilling, f.eks. innspill til produktutvikling, oppfatning av design, arkitektur og kvalitet.
- Vurdering av markedspotensial. Kan gjøres ift. ferieformer, aktivitetsprodukter, destinasjoner, i spesifikke segmenter osv.. OPTIMA er et eksempel på en slik undersøkelse.
- Segmenteringsundersøkelser – analyserer hvilke behovssegmenter som foretrekker destinasjonen.
- Effektmålinger – måle effekten av markedsføringen gjennom analyser av markedets kjennskap, kunnskap, lojalitet, besøk på destinasjonen osv..

5.5.3 Primærdataundersøkelser på stedet

Det kan ofte være hensiktsmessig å avklare sentrale interessenters oppfatning av dagens situasjon og ønsker for fremtidig utvikling. Eksempler på interessentanalyser er:

- Hytteeierundersøkelser – for å avdekke hva de setter pris på ved reisemålet, hva de ønsker forandret og hvordan de stiller seg til videreutvikling
- Innbyggerundersøkelse[30] – for å kartlegge ønsker for lokalsamfunnet, holdninger til turismen, reiselivsutvikling osv.
- Gjesteundersøkelse - kan omfatte følgende dimensjoner:
  - » Kjennetegn ved gjestene (demografi, oppholdslengde, reisefølge)
  - » Hensikt med reisen (ferie/fritid, yrke, kurs, konferanse osv.)
  - » Transportform
  - » Overnattingsform
  - » Informasjonsinnhenting og booking
  - » Motiver for valg av destinasjonen
  - » Interesse for aktiviteter
  - » Reisemåte (resortferie, baseferie, rundreise etc.)
  - » Tilfredshet
  - » Lojalitet – interesse for gjenbesøk
- Fotomotivundersøkelse[31] – turistene tar selv bilder på en destinasjon og gir sin vurdering av hva de opplever som attraktivt og mindre attraktivt.

29 Noen destinasjoner har eksempelvis foretatt landsrepresentative telefonundersøkelser som får fram hva ulike målgrupper forbinder med reisemålet, bl.a. Narvik, Bodø, Lofoten, Rjukan og Vesterålen.

30 Dette er bl.a. gjort i Risør og Bykle (Hovden) og ga verdifull informasjon som også det politiske miljøet i kommunene viste stor interesse for.

31 Innovativ Fjellturisme har i samarbeid med Høgskolen i Telemark ved Ragnar Prestholdt gjennomført en slik på 3 fjelldestinasjoner, se www.fjellturisme.no

5.5.4 Interessekart for arealbruk

På reisemål der arealbruk må avklares i sammenheng med større utviklingsplaner for hytter eller skianlegg, kan det være hensiktsmessig å utarbeide særskilte interessekart over for eksempel:

- Kulturminner
- Naturvernområder med spesiell flora, fauna, dyretrekk, etc,
- Landbruksinteresser
- Visuelt utsatte områder
- Nedsalgsfelt for drikkevann, etc.

Dette er ofte omfattende problemstillinger der det er nødvendig med tilgang til kartgrunnlag som inneholder slik informasjon og **en god dialog** med kommunens planavdeling og Fylkesmannen, evt. Direktoratet for Naturforvaltning. Disse kartene avdekker om det er spesielle forhold som må hensyntas og kan vise hvilke arealer som i realiteten er aktuelle for en videre utvikling. Golsfjellet hadde eksempelvis stor nytte av de temakartene de utarbeidet til sitt arbeid. I Lofoten pågikk det et parallelt arbeid med en regional kulturminneplan, og det ble etablert en dialog mellom prosjektene. Et av tiltakene i Lofoten var å utvikle 10 viktige møtepunkt med Lofotens kultur (**steder, attraksjoner, kulturminner, festivaler**). I den sammenheng var det også viktig å avklare om en slik tilrettelegging av de aktuelle kulturminnene var forenlig med kulturminnevernet.

5.5.5 Utredninger av stedegne forhold

På de fleste reisemål vil det være natur- eller kulturgitte forutsetninger som gir rammer og muligheter for fremtidig utvikling. Disse vil fremkomme for eksempel gjennom interessentkartene som er nevnt under punkt 4.5.4.

Enkelte steder kan det i tillegg være naturlig å gjøre egne analyser av slike forhold:

- Analyse av skikjøringspotensialet – terrenganalyser som viser potensialet for ny skikjøring, kvaliteten på dette potensialet, og fordelingen av dette på henholdsvis grønn, blå, rød eller svart skikjøring. Kartlegging av fallinjene[32] i fjellet er viktig for å kunne forstå hvor framtidige baseområder kan eller må ligge.
- Kunnskapsinnsamling om verneområder, tålegrenser, dyreliv, kulturminner, etc. som er relevant for utviklingen, herunder en dialog med de myndigheter som forvalter disse. Dette er jo ofte også viktige ressurser for utviklingen.
- Analyse av potensialet for å ta i bruk alternativ energi – enkelte reisemål kan ha spesielle forutsetninger eller ønsker om å ta i bruk alternative energiløsninger.

5.5.6 Utrede finansieringsmodeller for fellesgoder og fellestiltak

Dette er også en problemstilling som krever en lokal tilpasning, og det finnes ikke nasjonale eller overordnede føringer for hvordan slike modeller skal eller bør se ut. Erfaringene er at man på noen fellesgoder kan bruke utbyggingsavtaler og andre juridisk bindende løsninger, se mer utfyllende om dette i kapittel 5.6.

Når det gjelder løpende bidrag til for eksempel destinasjonsselskapenes arbeid fra reiselivsbedrifter og andre lokale næringsaktører, må modellene utvikles for hver destinasjon som et ledd i denne prosessen. Anbefalingen er at man etablerer ordninger som er så forpliktende som det er mulig å få til, og at man har en markert holdning overfor såkalte gratispassasjerer. Det synes som om

32 Dette er typisk undervurdert på mange destinasjoner, og man har derfor mange steder blokkert utviklingsmuligheter med hytter, veier, boligområder, etc. Man kan ikke flytte fallinjene i fjellet, men man kan bruke andre arealer til hytteområder. Derfor er slike analyser svært viktige på vintersportsstedene.

det pr. dato er vintersportsstedene som har de mest velutviklede frivillige finansieringsordningene i Norge.

5.5.7 Beslutningsunderlag

Noen steder oppnår man gjennom diskusjoner i styringsgruppen og med referansegruppene relativt fort en enighet om en del fundamentale veivalg. Andre steder krever disse veivalgene en betydelig debatt. I arbeidet med å komme seg "nedover i trakten" som er vist i figur 5.3. er det ofte hensiktsmessig å beskrive alternativene i mer helhetlige konsepter. Dette kan eksempelvis gjøres gjennom såkalte scenariebeskrivelser eller andre former for analyser av fremtid og muligheter (forsighting). Se også vedlegg 9, med scenariebeskrivelser for Lofoten.

Som bakgrunn for strategiske valg kan det også være hensiktsmessig å utarbeide en skisse over dagens og fremtides konkurranseposisjon (eller posisjoneringskart). Ett eksempel på en slik konkurranseposisjon kan være den som ble tegnet for Geilo i 2002 og som fortsatt brukes og trekkes fram i debatten om strategien for Geilos utvikling som reisemål, senest i et stort oppslag i Dagens Næringsliv den 10.01.08. Dr. Holms Hotel la denne posisjonen til grunn for sin storstilte utbygging av hotellet som nettopp er avsluttet (2007).

Hensikten med slike verktøy er å anskueliggjøre konsekvensen av veivalgene og hvilke tiltak som blir viktige som følge av det. Eksempelvis blir kvalitetsdimensjonen i alle ledd ved Geilo som reisemål svært viktig når man går mot kvalitetsbevisste voksne som fokusert målgruppe når man bestemte seg for denne posisjonen for sitt vinterprodukt:

Figur 5.13 Illustrasjon på arbeidet med å posisjonere Geilo som vinterdestinasjon

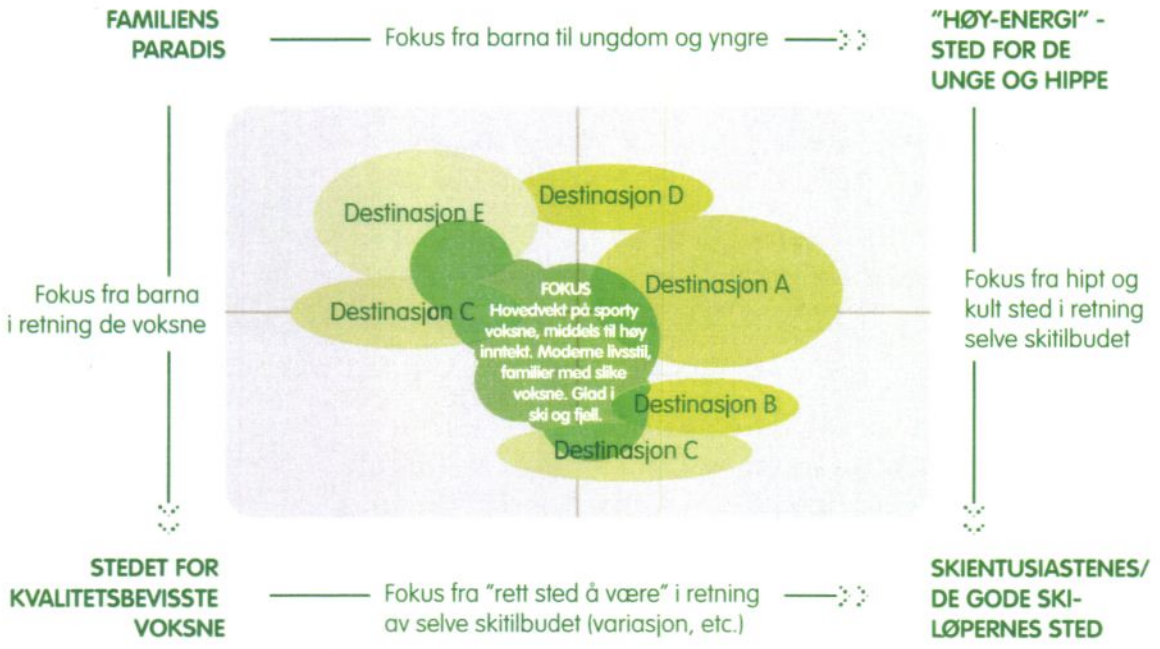

5.5.8 Utskriving av strategier og konsept

Det må være den enkelte prosessen som avgjør hvor omfattende og detaljert man skriver ut selve dokumentet. Det må beskrive operative strategier og prioriterte tiltak og nødvendig behov for oppfølging, som igjen danner utgangspunkt for prioriteringene og oppgavene i fase 3 – fra ord til handling.

Det er viktig å være tydelig på hva som er bærende produktkonsepter og at strategiene framstår som konsistente. Dette kan illustreres med noen eksempler;

- Hvis man har bestemt seg for å satse på markeder som vil komme til reisemålet uten egen bil, må man også sørge for at reisemålet reelt fungerer for slike gjester. Innebærer dette en kompakt utvikling (landsby), så må man prioritere for eksempel arealer i forhold til det.
- Hvis man bestemmer seg for å bli en ledende alpindestinasjon, så må det være en balanse i utviklingen av veinett/parkering, senger og kapasiteten i skianlegget. Da må det bli mulig å utvikle såkalte alpinattraktive senger i skli inn/skli ut avstand til skikjøringen. Baserer man en slik utvikling på en fordeling mellom varme (kommersielle) senger og kalde (private) senger må man ta disse begrepene på alvor. Det vil si at man ikke tillater en konvertering av varme senger til kalde senger, med den konsekvens man bygger ut skitilbudet, men tilrettelegger for en reduksjon i antallet kommersielle senger som tilbys skimarkedet. Noe som tilsier større sesongsvingninger for skisenteret og totalt sett lavere kommersiell aktivitet på destinasjonen.
- Hvis man bestemmer å bygge opp en posisjon på kvalitet framfor volum, så må man sørge for å etablere "virkemidler" på destinasjonen som stimulerer kvalitetsutvikling og søke å unngå at lave priser blir viktigste budskap til markedet i konkurransen om gjestene.
- Hvis strategien er å bli en helårig destinasjon, må dette være tuftet på at man kan utvikle en attraksjonskraft og tilbud som reelt sett kan trekke gjester også perioder av året der man nå ikke har trafikk.

I tillegg er det viktig å prioritere utviklingen av produktkonsepter i forhold til en tids- og volumakse. Arbeid med innovasjon og produktutvikling er en kontinuerlig prosess som vist i figuren under, og bør integreres planen. Se også kapittel 5.7.

Figur 5.14 Livssyklus for produktkonsepter i et "evig" perspektiv.

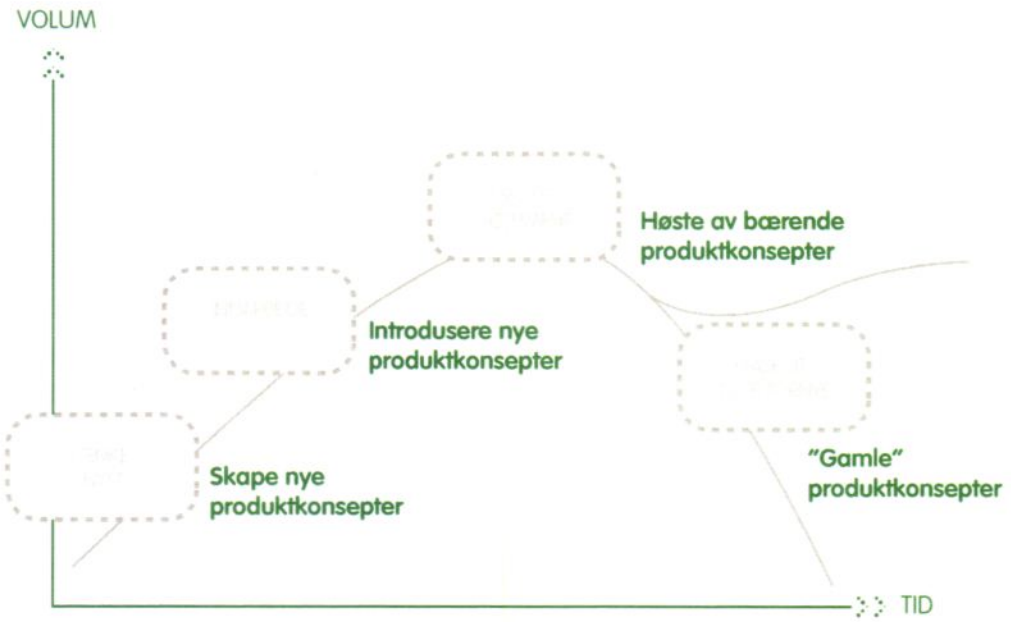

Lofoten oppsummerte sitt helhetsgrep i en oppsummeringsfigur, se fig. 5.15. Det overordende fokuset i strategien er **foredling for nye tider**. Sesongutvikling som grunnlag for en mer helårig næringsvirksomhet ble vurdert som den mest kritiske utfordringen for bedre lønnsomhet og større verdiskapning i årene som kommer.

Figur 5.15 Masterplan for Lofoten oppsummert – foredling for nye tider

En utvikling i tråd med Lofoten som reisemål mot 2015 forutsetter at reiselivsaktørene, destinasjonsselskapet og kommunene legger strategien til grunn for sin videre satsning på å realisere Lofotens potensial. Dette er konkretisert i dokumentet gjennom en 10-punkts erklæring for kommunenes samordnede innsats for å styrke reiselivsutviklingen i regionen.

Planen legger til grunn at Destination Lofoten AS skal styrkes og ta rollen både som felles markedsfører, ledende fagmiljø og "motor" for den videre utviklingen av reiselivet i regionen.

5.6 Samspillet med offentlig planlegging

Både kommune og fylkeskommune er planmyndighet og legger rammer for reisemåls-utviklingen gjennom planer for samfunnsutvikling og arealbruk, samt bruk av juridiske og økonomiske virkemidler. Vellykket reisemålsutvikling krever derfor en god samordning med planlegging etter plan- og bygningsloven, og særlig i forhold til arealplanleggingen.
De viktigste planene i denne sammenhengen er;

- Kommuneplanen, sammen med kommuneplanens arealdel (kommunedelplaner), og kommunens rammevedtak for bruk av utbyggingsavtaler etter §64a i plan- og bygningsloven
- Reguleringsplaner (bebyggelsesplaner) for arealbruk
- Føringer trukket opp i fylkesplan, fylkesdelplan, regionale utviklingsprogram eller andre dokumenter knyttet til fylkesplanleggingen.

I tillegg legges det føringer mht kommunal tjenesteyting og tiltak som også har betydning for reiselivet i den årlige rulleringen av kommunens økonomiplaner og handlingsprogram for den kommunale virksomheten. I praksis møter arbeidet med reiselivsutvikling den kommunale planleggingen på flere områder:

- Kommunens overordnede strategier for reiselivsutvikling nedfelles ofte i kommuneplanen, der det også rammer for kommunens bruk av utbyggingsavtaler
- Arealbruk of arealbruksendringer, utbyggingstiltak og vernespørsmål avklares gjennom kommunens arealplanlegging, og vedtak av rettslig bindende arealplaner (der også regionale og nasjonale interesser skal ivaretas),
- Investeringer i og vedlikehold av offentlig infrastruktur som vei, parkering, vann, avløp, friområder, turstier, bygg og andre tiltak som har betydning for hvordan reisemålet framstår prioriteres bla gjennom den kommunale planleggingen. (jfr. også kap.2 om reisemålets visuelle kvaliteter og betydningen avstedsidentitet).

Store destinasjoner (særlig skisteder, som ofte også har mange fritidsboliger) har også behov for styrket offentlig service og tjenesteyting innen helse, tekniske tjenester og beredskap, og derfor har betydning for planleggingen av kommunens driftsoppgaver.

Planlegging etter plan- og bygningsloven skiller seg fra reiselivsaktørenes arbeid med reisemålsutvikling på flere områder. De viktigste er kravene til medvirkning/offentlighet og at planene vedtas av politiske organer. Kommunal arealplanlegging er prosesser med lovbestemte krav til samråd og medvirkning der ulike aktører har rett og plikt til deltagelse og informasjon. Kommunestyret er planmyndighet.

Reisemålsutvikling er reiselivsaktørenes utviklingsstrategier der marked, produktkonsepter, organisering, finansiering og gjennomføring står sentralt. Arbeidet styres og vedtas av aktørene selv og forankres gjennom intensjoner og avtaler eller partnerskap.

En ferdigstilt Masterplan kan videre fordre at kommunen vedtar bestemte arealbruksløsninger (sikre at utbygging kommer på de optimale arealene) eller legger bestemte forutsetninger til grunn for arealbruksløsninger (f.eks. utbyggingsavtaler).

Prosessene etter plan- og bygningsloven har fokus på offentlighet, politisk forankring og rettslige arealbruksavklaringer. Prosesser for reisemålsutvikling har fokus på konsepter og marked, organisering og gjennomføring, samt økonomi, som vist i tabell 5.1.

Tabell 5.1 Fokusområder for kommunal planlegging og reisemålsutvikling

	Kommunal arealplanlegging (kommuneplannivå)	Reisemålsutvikling
Styring	Komuneplanutvalg eller annet politisk organ	PA og Styringsgruppe der næringsliv og andre aktørmiljøer er representert
Varsling av planarbeidet	Ja	Nei
Deltagelse allmennhet befolkning	Ja	Nei
Samråd med offentlige myndigheter	Ja	Ja
Vurderinger av miljø- og ressurshensyn	Ja	Ja
Konsept og markedsvurderinger	I liten grad	Ja
Fellesløsninger og f.eks. partnerskap eller grunneiersamarbeid	Varierende - lite forpliktende	Ja - tungt vektlagt
Høring og offentlig ettersyn	Ja	Nei
Tidshorisont for planarbeidet	Minimum et til to år	Kan gjennomføres raskt, avhenging av prosessen
Vedtak	Kommunestyret - rettslig bindende	Underskrives av styringsgruppen - førende

Behovet for samordning av planprosesser i tid og innhold krever en avklaring om dette er viktig for prosessen. **Dette må vurderes som en egen problemstilling i forstudien**, og vil i stor grad variere med om reisemålet er et skisted, et fiskevær i Nord-Norge eller en bygdeby på Vestlandet, jfr. prinsippet om å skreddersy prosessene til det enkelte reisemål.

Erfaringsmessig er dette særlig aktuelt på vintersportssteder og typiske turiststeder ved kysten der også strandlinjeproblematikken **(100-meters beltet)** kommer inn. Man ser det også der en viktig strategi er fortetting **(landsbykonsept)** av destinasjonene og tilrettelegging for målgrupper som kommer uten egen bil **(krever gangavstand mellom tilbudene)**. Og i forlengelsen av dette, de såkalte skli inn /skli ut løsningene for alpingjestene, som nå også brukes for langrennsløyper og turstier **(kort vei fra seng til terreng)**. Dette betyr at;

- Prosessen må ha et avklart forhold til hvordan samordningen med kommunal planlegging skal gjennomføres, særlig i forhold til arealplanplanleggingen.
- Valg av modell for samordning må tilpasses:
  - » destinasjonens egenskaper og utfordringer,
  - » hvilke planutfordringer reisemålsutviklingen vil utløse,
  - » kommunens plansituasjon ved oppstart av en reisemålsprosess.

Plan- og bygningsloven[33] er i første rekke en prosesslov der ivaretakelse av ulike hensyn vil være avhengig av rådende politikk lokalt og nasjonalt, samt den innflytelse ulike interessegrupper klarer å få i planarbeidet.

5.6.1 Samordning av reisemålsprosesser og planprosesser etter plan- og bygningsloven

Samordning blir som påpekt spesielt viktig der reisemålsprosessen i stor grad også foreslår nye utbyggingsløsninger eller arealbruk som ikke er vedtatt i gjeldende arealplaner. Arealbruksperspektivet i reisemålsprosessene har ofte et 10-15 års perspektiv, hvor en av problemstillingene er å sikre framtidige arealer til "riktig" formål i forhold til en helhetlig utvikling. Det finnes to alternative strategier, og disse må vurderes for hvert sted i tråd med prinsippet om skreddersøm. Samordning av reisemålsutvikling og kommunal arealplanlegging kan enten skje trinnvis eller integrert.

Ved trinnvis samordning vil reisemålsutviklingen ligge i forkant av arbeidet med kommunale arealplaner. For mange destinasjoner vil dette være et naturlig forløp, fordi kommunen ikke er inne i en planrevisjon eller at utfordringene for reisemålet ikke tilsier integrerte prosesser. Dette kan gjelde mindre reisemål, der hensynet til arealplanleggingen ikke er så viktig som på for eksempel skistedene.

I integrerte prosesser er planarbeid og reisemålsutvikling samordnet i organisering, innhold og prosess. En variant av integrert samordning vil være at prosessene gjennomføres parallelt i tid, men ikke samordnes i organisering og innhold. I praksis vil dette være en trinnvis prosess.

Valg av integrert eller trinnvis prosess må avgjøres for hver destinasjon, og avhenger også av hvor omfattende de arealrelaterte problemstillingene er. Dette må gjøres som en avklaring i forstudiet, i nært samarbeid med kommunen. I tabell 5.2. er det gitt en oversikt over kjennetegn for når trinnvis og integrert prosess kan være egnet.

Dersom det velges integrert prosess bør det som en innledende del av arbeidet utarbeides et samordnet program[34] for reisemålsutviklingen og planleggingen etter plan- og bygningsloven.

33 Plan- og bygningsloven er under revisjon og ny lov vil sannsynligvis tre i kraft i 2009

34 Planprogrammet bør klarlegge viktige problemstillinger arbeidet skal ta opp og løse, organisering og gjennomføring av prosessen – herunder hvordan ansvaret for plan etter plan og bygningsloven og reisemålsutvikling ivaretas og samordnes, medvirkning, utredninger som er nødvendige og sluttprodukter. Programmet bør høres hos berørte myndigheter og andre som har interesse i planarbeidet og behandles politisk i vertskommunen. Kommunen bør være hovedansvarlig for utarbeidelsen av programmet.

Tabell 5.2 Trinnvis eller integrert prosess for samordning

Trinnvis dvs. i etterfølgende prosesser;	**Integrert** dvs. i samtidige integrerte prosesser;
Fordeler: • Organisatoriske og finansielle spørsmål for reisemålet kan drøftes uten at det parallelt pågår planarbeid med rettslig bindende arealplaner som kan gi store omfordelingsvirkninger[1] mellom parter • Reisemålutviklingen kan settes i fokus	**Fordeler:** • Samordning miljø, næring og arealbruk • Sikrer politisk forankring • Egnet der det offentlige er pådriver i forhold til næringens egne prosesser • Effektive prosesser uten unødige etterfølgende planledd som kan skape uforutsigbarhet (og "omkamper") om viktige strategiske valg
Farer: • Dårlig samordning med kommunal arealplanlegging, slik at ønsket utviklingskonsept for reisemålet ikke kan realiseres • "Omkamp" om spørsmål som ble avklart i fase 2 • Uklar politisk forankring • Økt tidsbruk ved etterfølgende prosesser	**Farer:** • Stiller store krav til organisering og koordinering, slik at ikke gode prosesser på reisemålsutvikling "drukner" i lovbestemte prosedyrer og formelle strukturer • Arealbruksspørsmål og omfordelingsvirkninger mellom grunneiere kan vanskeliggjøre en faglig fokusert reisemålsprosess og arbeidet med organisering og finansieringsordninger • Arealkonflikter kan trekke prosessene ut i tid og hindre viktig framdrift i prosessen for øvrig.

I integrerte prosesser vil hovedansvaret for de ulike delene av prosessen kunne være delt som vist i figuren under. Koordineringsansvaret for prosessene må derfor være klart plassert i den organiseringen som velges.

Tabell 5.3 Koordineringsansvar i samordning av planprosesser og reisemålsutvikling

Ansvar	**Prosess**		
	Reisemålsutvikling	Kommuneplan eller Kommunedelplan	Reguleringsplan
Næringsaktørene	X		X
Kommunen		X	X

Arealavklaringer der hensyn til vern og ulike brukerinteresser avveies vil skje noe ulikt i trinnvise og integrerte prosesser:

- I en trinnvis prosess vil avklaringene skje gjennom innspill fra arbeidet med reisemålsutvikling til arealplanleggingen. Det er i trinnvise prosesser viktig at aktørene er inneforstått med at arealbruksforslag er sektorinnspill som trenger videre avklaring gjennom arealplaner etter plan- og bygningsloven og en avsluttende politisk behandling
- I integrerte prosesser vil arealavklaringene skje gjennom rettslig bindende arealplan direkte og samtidig med reisemålsutviklingen.

5.6.2 Plan- og bygningslovens virkemidler for å sikre ønsket gjennomføring

Planleggingen etter plan- og bygningsloven kan direkte og indirekte være et virkemiddel for å sikre gjennomføring av viktige elementer i reisemålsutviklingen. De viktigste virkemidlene for å sikre ønsket gjennomføring er:

1. Arealbruksløsninger og bestemmelser i rettslig bindende arealplaner som understøtter reisemålsutviklingen.
2. Strategiske (areal)planvedtak på kommuneplannivå der kommunen legger en politikk for helhetlig utvikling som for eksempel kan forutsette at det gjennomføres tiltak og etableres samarbeidsløsninger og finansieringsmodeller for fellestiltak
3. Utbyggingsavtale etter §64 i plan- og bygningsloven

Utbyggingsavtale er en avtale mellom kommunen og grunneier/utbygger om gjennomføring av kommunal arealplan. Bruk av utbyggingsavtaler er regulert i plan- og bygningslovens §64. Bestemmelsene angir hva utbyggingsavtale er, innhold og prosesskrav. Kommunestyrene må etter 01.07.06 gjøre vedtak etter §64a i plan- og bygningsloven for at kommunen skal kunne forhandle utbyggingsavtaler.

I reiselivssammenheng vil det være naturlig at man gjennom utbyggingsavtaler drøfter finansiering av;

- Vei, parkering, vann og avløp
- Gangveger, turveger, skiløyper/skibruer/kulverter og opparbeiding av grøntområder som kan knyttes til arealplanen
- Andre kvalitetstiltak knyttet til gjennomføring av kommunal arealplan (reguleringsplan) for reiselivsutbygging

Tiltak det forhandles om i utbyggingsavtale må ha en direkte sammenheng med arealplanen som skal gjennomføres, og for fellestiltak skal utbygger kun gi bidrag til sin forholdsmessige andel.

5.6.3 Arealbruk og tilrettelegging i et helhetsperspektiv

Grensene mellom det kommersielle reiselivet, utbygging av hytteområder og fritidsboliger og tilrettelegging for friluftsliv reduseres, og at det er viktig å se den helheten som figur 5.5 illustrerer. **Erfaringene fra etablerte reisemål der de naturbaserte opplevelseskvalitetene er grunnlaget både for turisme, hyttebygging, bostedskvaliteter og friluftsliv er at den kommunale planleggingen må ta et helhetlig grep om utviklingen.** I tillegg kommer miljø- og verneperspektivet.

Bruk av soning og tydelige avgrensninger mellom områder, slik figur 5.16. viser, er viktig for å skape forutsigbarhet og tydelige rammer. For det kommersielle reiselivet kan en "utflytende lokal hyttepolitikk" være et problem fordi det privatiserer og skaper økende fysisk avstand mellom kjerneområdet og naturkvalitetene (**jfr. prinsippet om kort vei fra seng til terreng**). Manglende lokal enighet om arealer for nyetableringer i kjerneområdene kan skape press på kommersielle etableringer på mindre ønskelige arealer. I tillegg ser man også tendenser til at hytteområder legges tett inntil etablerte naturattraksjoner og at landskapsrommet rundt attraksjonene innskrenkes slik at turistenes opplevelse reduseres.

Et slikt helhetsperspektiv er også viktig for å kunne gjøre en bedre vurdering av behovet for en bærekraftig utvikling, og at man ikke **"sager av grena man sitter på"**. Det er opplevelsen av naturkvalitetene som er fundamentet for norsk turistnæring også i et langsiktig perspektiv.

Det er ikke lenger slik at man kan skille brukergruppene fra hverandre, de er i stor grad brukere av de samme kvalitetene og tilbudene på destinasjonene, selv om de bor på ulike måter i både private og kommersielle innkvarteringsformer.

Figur 5.16 Sammenhengen i bruken av friluftsområder, utvikling av hytte- og aktivitetsområder og det stedlige reiselivsprodukten

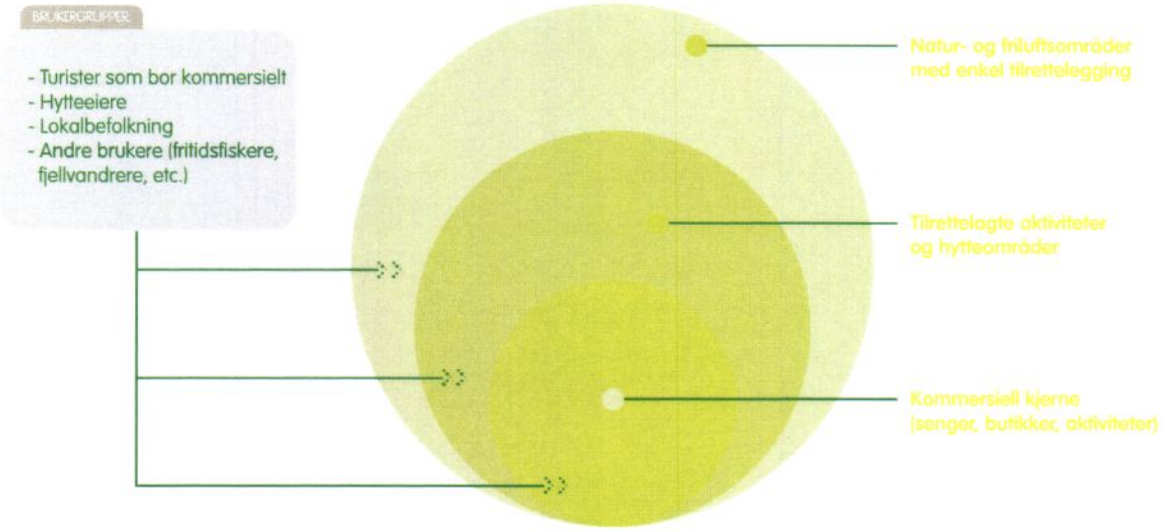

Behovet for en slik samordning mellom utviklingen av en turistnæring, hytteutbygging og tilrettelegging for rekreasjon og friluftsliv understrekes også av Miljøverndepartementet. Selv om en kommune har vært involvert i arbeidet med reisemålsutvikling i større eller mindre grad, bør dette følges opp i kommuneplanleggingen. I en slik prosess danner helhetlige reiselivsstrategier et viktig og nyttig innspill, men departementet understreker at det er viktig at aktørene forstår at det ikke er gitt at reiselivets ønsker blir fulgt opp i den kommunale planleggingen. Det understrekes at det bør være et mål å få til et så godt samspill mellom kommunene og næringslivet at utviklingen av reisemålene kan skje i en samlet prosess, knyttet til kommuneplanleggingen.

For kommuner der disse problemstillingene er særlig relevante, er det mulig å hente ytterligere kunnskap om disse sammenhengene i en rapport som er utarbeidet av Asplan Viak AS for Innovativ Fjellturisme. Denne planmodellen[35] fokuserer på betydningen av å se sammenhenger og helhetlige løsninger, og forutsetter at lokalisering og arealbruk bygger opp underreisemålets attraksjonskraft. Og at dette er samordnet med arealplanlegging etter plan- og bygningsloven, finansieringsordninger for fellesgoder og hvordan partene på reisemålet er organisert. Planlegging og utvikling av fjellturisme er en krevende og sammensatt oppgave som krever stor kompetansebredde og velfungerende offentlig-privat samarbeid. Reiselivsbedriftene, grunneierne, utbyggere, kommunen og i noen sammenhenger også staten er viktige parter i dette samarbeidet.

35 NY PLANMODELL FOR UTVIKLING AV FJELLTURISME- Anbefalinger med bakgrunn i forsøk fra Geilo og Rauland, januar 2007. Rapporten kan lastes ned fra www.fjellturisme.no)

Figur 5.17 Helhetsperspektivet i planmodellen utarbeidet for Innovativ Fjellturisme

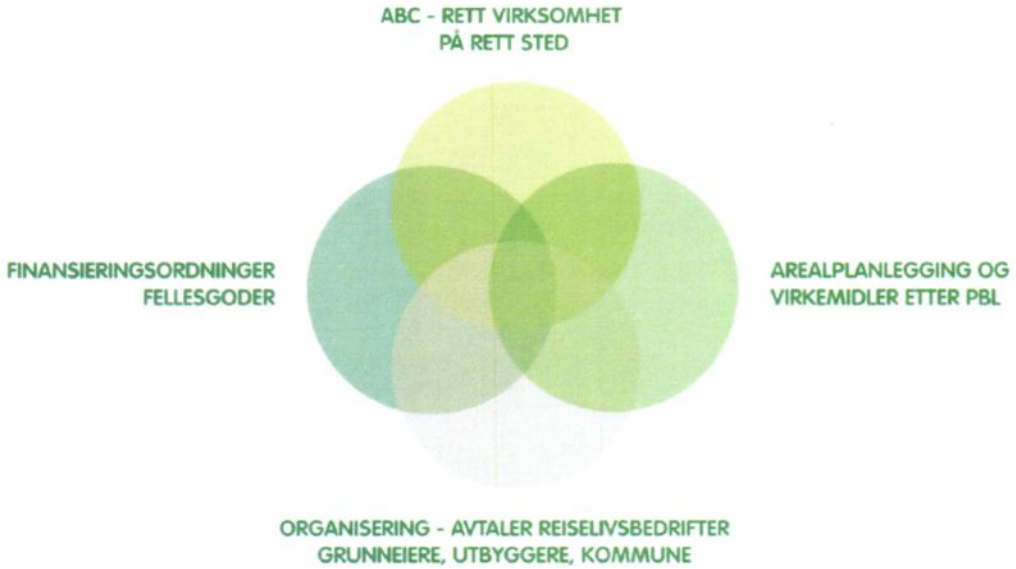

I modellen legges det til grunn at det kan systematiseres og beskrives sammenhenger mellom et reisemåls nåsituasjon og tiltak og/eller lokaliseringsbeslutninger og bruk av arealer som styrker eller svekker reisemålets attraksjonskraft.

Følgende tema og variable er vurdert viktige i analysene av disse sammenhengene:

- Sentralitet og tilgjengelighet – (inndeling etter viktighet i A, B og C-områder)
- Grønne strukturer som er viktige for reisemålets attraksjonskraft (Grønne A-områder)
- Stedegne egenskaper (sol og utsikt)

Med sentralitet og tilgjenglighet menes hvor god tilgang områdene har til transport-løsninger, service, aktiviteter, natur- og friluftsområder. Dette er også med å definere områdenes funksjon – om det er sentralområder eller spredt utbygde/ikke utbygde områder. De grønne A-områdene er naturområder naturområder, grøntstruktur, kulturlandskap, vassdrag og spesielle terrengformer som har stor betydning for reisemålets attraktivitet, stedsidentitet og gjestenes opplevelser. ABC-analysene baserer seg på tilgjengelig digitalisert arealinformasjon og bruk av terrengmodeller og geografiske informasjonssystemer.

5.7 Innovasjon og kompetanseheving som del av prosessen

I denne fasen kan det være gunstig å styrke prosessen med å stimulere det stedlige reiselivsmiljøet i forhold til kompetanse og nyskaping. I Lofoten ble dette gjort ved to heldagsseminarer. Disse satte fokus både på viktige problemstillinger i Masterplan-arbeidet, ga faglig påfyll for aktørene og viste innovative prosjekter fra andre regioner.
Det er derfor viktig at PA og PL også oppretter en dialog med Innovasjon Norge, aktuelle fylkeskommuner og virkemiddelapparatet for øvrig med tanke på å samspille reisemålsutviklingen med andre relevante virkemidler og tilskuddsordninger, eksempelvis rettet mot kompetanseheving. Seminarene i Lofoten ble arrangert i samarbeid med Nordland Fylkeskommune.

Innovasjon Norges fem tjenesteområder (www.innovasjonnorge.no/reiseliv);

- Finansiering (tilskudd, stipend, lån og garantier)
- Kompetanse (kurs og andre kompetanseutviklingstiltak)

- Nettverk (ARENA-programmet, samarbeid med utekontorene, med mer)
- Profilering (markedsføring og profilering i samarbeid med reiselivsnæringen)
- Rådgivning (markedsinformasjon, internasjonalisering, analyser)

Samarbeid med Innovasjon Norge om å øke markedskunnskap og styrke forutsetningene for internasjonalisering kan være et alternativ. Eksempelvis kan kursopplegget for **Internasjonal markedsføring for reiselivet** kjøres parallelt. Et annet eksempel er bistand til design (**Design og reiseliv**) for destinasjonsselskap eller enkeltbedrifter.

5.7.1 Studieturer

Godt planlagte studieturer til relevante og sammenlignbare destinasjoner har vist seg å være viktig både for å samle ny kunnskap, utvikle nettverk mellom aktørene på destinasjonen og skap felles referansepunkter til selve strategiarbeidet (**man ser og kan diskutere hva andre destinasjoner gjør og relatere det til egne problemstillinger**). Slike studieturer bør også fange opp gode eksempler på nyskaping og inngå i arbeidet med å stimulere innovasjon og produktutvikling som en del av reisemålsutviklingen.

Opplegg og gjennomføring av en studietur kan sammen med kompetansehevningstiltak for øvrig bakes inn som en egen hovedaktivitet (HA) i gjennomføringen av denne fasen, og gis et eget budsjett.

Figur 5.18 Kanadierne har mye å lære oss om partnerskap mellom vernemyndigheter, turistsektoren, næringsutvikling og lokalsamfunn

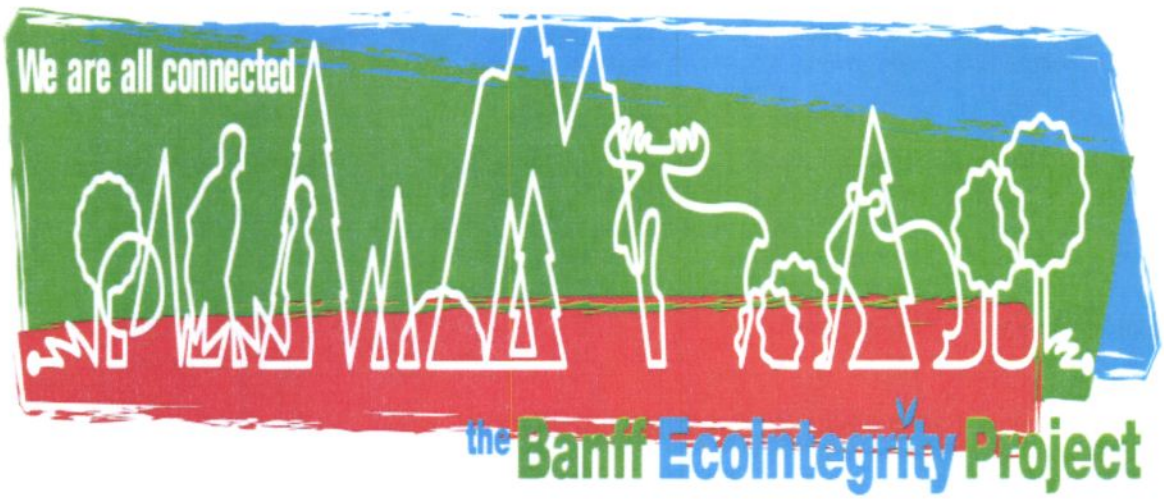

Foto: : Parks Canada Agency, http://www.pc.gc.ca

Utvikling av Sør-Varanger som reisemål mot 2020

Rapport fra reisemålsprosessen for Sør-Varanger, fase 1, gjennomført etter "Hviteboka for reisemålsutvikling"

Prosjektledelse:

Prosjektansvarlig:
Arve Tannvik, adm.dir i
Kirkenes Næringshage

Prosjektleder:
Ann-Jorid Pedersen, rådgiver i MIMIR AS.

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Eivind Gade-Lundlie Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 26.10.2012
Arkivkode: K2-P1, K1-	Arkivsaksnr.: 12/2615
Saksordfører: Sigbjørn O. Kurthi	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Havnestyret	23.11.2012	015/12
Formannskapet	27.11.2012	080/12

RUTINEBESKRIVELSE FOR UTLEIE AV KAIPLASS OG AREAL

Vedlagte dokumenter:

Nr.	**Dok.dato**	**Tittel**
1	26.10.2012	Til websak - Rutiner for tildeling av kaiplass.pdf

Dokumenter i saken:

Dok.dato	**Type**	**Avsender/mottaker**	**Tittel**
24.10.2012	I	Venstre Stian Celius	BESTILLING OM UTREDNING

Kort sammendrag:

Havneadministrasjonen mottok i sak 12/60 dokument nr 5 følgende oppgave:

"Forslag til vedtak:

Kommunestyret ber om en gjennomgang av reglement og vilkår for utleie av kommunale havner i Sør-Varanger kommune.

Vedtaket oversendes til formannskapet til saksutredning.

Stian M. Celius
Venstre"

Faktiske opplysninger:

Sør-Varanger kommune har ikke eget reglement for utleie av kommunale havner. Havnevirksomheten er regulert i lov, forskrift, avgiftsregulativ og vedtekt.

I LOV 2009-04-17 nr 19: Lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven) § 9 "*Kommunens forvaltningsansvar og myndighet"* reguleres kommunens forvaltningsansvar. Her heter det:

"Kommunen har forvaltningsansvar og myndighet etter denne loven innenfor området hvor kommunen har planmyndighet etter plan- og bygningsloven, med mindre noe annet følger av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Kommunen skal sørge for sikkerhet og fremkommelighet i havner og i kommunens sjøområde.

Departementet kan gi forskrift og treffe vedtak om kommunens forvaltningsansvar og myndighet etter denne loven, herunder gjøre unntak fra eller utvidelse av kommunens forvaltningsansvar og myndighet".

I vedtekt for Kirkenes havnestyre og Sør-Varanger kommunes havneadministrasjon, § 1 ORGANISASJON OG FORMÅL, er kommunens oppgaver etter havne- og farvannsloven delegert havnestyret. Her heter det:

"Kirkenes havnevesen er en kommunal bedrift som eies av Sør-Varanger kommune og ledes av Kirkenes havnestyre. Havnebedriften skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Sør-Varanger kommune har etter havne- og farvannsloven, og de bestemmelser som er gitt i medhold av denne loven.
Kirkenes havnevesen skal sørge for en rasjonell og effektiv havnedrift, føre tilsyn med trafikken i Sør-Varanger kommunes havnedistrikt, samt forvalte Kirkenes havnekasses eiendommer og innretninger med sikte på en best mulig ressursutnyttelse.

For å opprettholde og videreutvikle Kirkenes havn og havnens trafikkgrunnlag kan Kirkenes havnevesen engasjere seg i havnetilknyttet virksomhet som finnes hensiktsmessig og fordelaktig for havnevesenet".

I vedtektens § 3 om "DAGLIG LEDELSE OG ADMINISTRASJON" delegeres på generell basis fullmakter til administrasjonen:

"Den daglige ledelse og drift av Kirkenes havnevesen forestås av havneadministrasjonen med Sør-Varanger kommunes administrasjonssjef som øverste ansvarlige. Administrasjonssjefen skal følge de retningslinjer og pålegg som gis av Kirkenes havnestyre. I saker som angår den daglige ledelse og drift av havnen kan havnestyret delegere sin myndighet til administrasjonssjefen. Administrasjonssjefen kan videredelegere sin fullmakt. Den daglige ledelse og drift av Kirkenes havnevesen omfatter ikke saker som etter Kirkenes havnevesens forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Administrasjonssjefen eller den han/hun bemyndiger kan likevel treffe beslutning i slike saker dersom havnestyrets behandling ikke kan avventes uten vesentlig ulempe for havnevesenet. I slike tilfeller skal havnestyrets leder snarest underrettes om saken".

§ 6 omhandler "HAVNESTYRETS VIRKSOMHET OG MYNDIGHET". Her heter det:

"Kirkenes havnestyre har det kommunale ansvaret for planlegging, utbygging og drift av Sør-Varanger kommunes kaianlegg og havneinnretninger. Kirkenes havnestyre skal føre tilsyn med at kaianlegg og andre anlegg og innretninger samt arealer innen Sør-Varanger kommunes havnedistriktet er i forsvarlig stand, og at ferdselen på sjø og land innen ansvarsområdet ikke hindres eller vanskeliggjøres……."

I tillegg regulerer FOR 2007-01-10-37 "Forskrift om bruk av og orden i havner, Sør-Varanger kommune, Finnmark", detaljert havnestyrets og havneadministrasjonens myndighet og fullmakter i så måte.

Vilkår for, og adgangen til å ilegge, avgifter, gebyrer og vedlag for bruk av farled, saksbehandling, leie av infrastruktur og kjøp av varer og tjenester reguleres i "Havneregulativ 2012 for Kirkenes havnevesen", inkl lokale forskrifter for anløpsavgift, saksbehandlingsgebyr, samt priser for bruk av infrastruktur, varer og tjenester og kommunens sjøareal, vedtatt av Sør-Varanger Havnestyre den 12.12.2011. Regulativet for anløpsavgift er fastsatt med hjemmel i Lov av 17. april 2009 nr 19 om havner og farvann § 25, samt FOR 2010-12-20-1762 om beregning og innkreving av avgiften. Saksbehandlingsgebyr er hjemlet i Lov av 17. april 2009 nr. 19, §§ 6 og 8, samt i FOR 2010-12-20-1760. Bestemmelsene om renovasjon og prissetting av denne er hjemlet i Lov av 13. mars 1981 nr 6. Kapittel 5, FOR 2004-06-01-931, kapittel 20, samt EØS-avtalens vedlegg XIII nr 56i.

For å gjøre rede for den praktiske organiseringen av administrasjonens arbeid som følge av overnevnte lover, forskrifter og vedtekter har havneadministrasjonen utarbeidet rutinebeskrivelse for utleie av kaiplass og areal. Rutinebeskrivelsen er vedlagt dette saksfremlegg.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere

ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:
Ikke vurdert.

Infrastruktur:
Ikke vurdert.

Barn og ungdom:
Ikke vurdert.

Kompetansebygging:
Ikke vurdert.

Økonomi:
Ikke vurdert.

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:
Ikke vurdert.

Alternative løsninger:
Ikke vurdert.

Forslag til innstilling:

Sør-Varanger havnestyre tar havneadministrasjonens ”rutinebeskrivelse for utleie av kaiplass og areal” til etterretning.

Vedtaket oversendes til formannskapet til orientering.

Bente Larssen
rådmann

Kirkenes Havnevesen

Rutinebeskrivelse for utleie av kaiplass og areal

Innhold

Bakgrunn: 3
Organisering av arbeidet 4
Utleie av havneareal: 4
Oversikt over areal for utleie: 5
Hvem gjør hva: 6
Kommmunens sjøområde: 6
Tildeling av kaiplass: 6
Mottaksplikt: 7
Forretningsmessig drift: 8
Kommunale kaianlegg: 9
HURTIGRUTEKAIA 9
INDUSTRIKAIA, ... 10
DYPVANNSKAIA 11
SENTRUMSKAIA 12
FLYTEBRYGGE VED SENTRUM 13
JAKOBSNES KAI 14
NYE BETONGKAIA, KIRKENES EIER HAVNEVESENET 15
BUGØYNES: ALMENNINGSKAIA 16
FLYTEBRYGGE I BUGØYNES: 17
LANABUKT KAI: 18
FLYTEBRYGGE I SOLDATBUKTA, I KIRKENES: 19
Forskrift om bruk av og orden i havner, Sør-Varanger kommune, Finnmark. 20
Kap. I. Havnedistriktet og havnemyndighetene 20
Kap. II. Fortøyning, opphold i havnen m.m. 21
Kap. III. Bruk av kommunens havnearealer og havneanlegg 22
Kap. IV. Forskjellige bestemmelser 24
Kap. V. Supplerende bestemmelser 25
Kap. VI. Avsluttende bestemmelser 27

Bakgrunn:

I vedtekt for Kirkenes havnestyre og Sør-Varanger kommunes havneadministrasjon, § 1 ORGANISASJON OG FORMÅL, heter det:

"Kirkenes havnevesen er en kommunal bedrift som eies av Sør-Varanger kommune og ledes av Kirkenes havnestyre. Havnebedriften skal ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Sør-Varanger kommune har etter havne- og farvannsloven, og de bestemmelser som er gitt i medhold av denne loven.

Kirkenes havnevesen skal sørge for en rasjonell og effektiv havnedrift, føre tilsyn med trafikken i Sør-Varanger kommunes havnedistrikt, samt forvalte Kirkenes havnekasses eiendommer og innretninger med sikte på en best mulig ressursutnyttelse.

For å opprettholde og videreutvikle Kirkenes havn og havnens trafikkgrunnlag kan Kirkenes havnevesen engasjere seg i havnetilknyttet virksomhet som finnes hensiktsmessig og fordelaktig for havnevesenet".

I vedtektens § 3 om "DAGLIG LEDELSE OG ADMINISTRASJON" delegeres på generell basis fullmakter til administrasjonen:

"Den daglige ledelse og drift av Kirkenes havnevesen forestås av havneadministrasjonen med Sør-Varanger kommunes administrasjonssjef som øverste ansvarlige. Administrasjonssjefen skal følge de retningslinjer og pålegg som gis av Kirkenes havnestyre.

I saker som angår den daglige ledelse og drift av havnen kan havnestyret delegere sin myndighet til administrasjonssjefen. Administrasjonssjefen kan videredelegere sin fullmakt. Den daglige ledelse og drift av Kirkenes havnevesen omfatter ikke saker som etter Kirkenes havnevesens forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Administrasjonssjefen eller den han/hun bemyndiger kan likevel treffe beslutning i slike saker dersom havnestyrets behandling ikke kan avventes uten vesentlig ulempe for havnevesenet. I slike tilfeller skal havnestyrets leder snarest underrettes om saken".

§ 6 omhandler "HAVNESTYRETS VIRKSOMHET OG MYNDIGHET". Her heter det:

"Kirkenes havnestyre har det kommunale ansvaret for planlegging, utbygging og drift av Sør-Varanger kommunes kaianlegg og havneinnretninger. Kirkenes havnestyre skal føre tilsyn med at kaianlegg og andre anlegg og innretninger samt arealer innen Sør-Varanger kommunes havnedistriktet er i forsvarlig stand, og at ferdselen på sjø og land innen ansvarsområdet ikke hindres eller vanskeliggjøres……"

Forskrift om bruk av og orden i havner, Sør-Varanger kommune, Finnmark, reguleres også havnestyrets og havneadministrasjonens myndighet og fullmakt.

Organisering av arbeidet

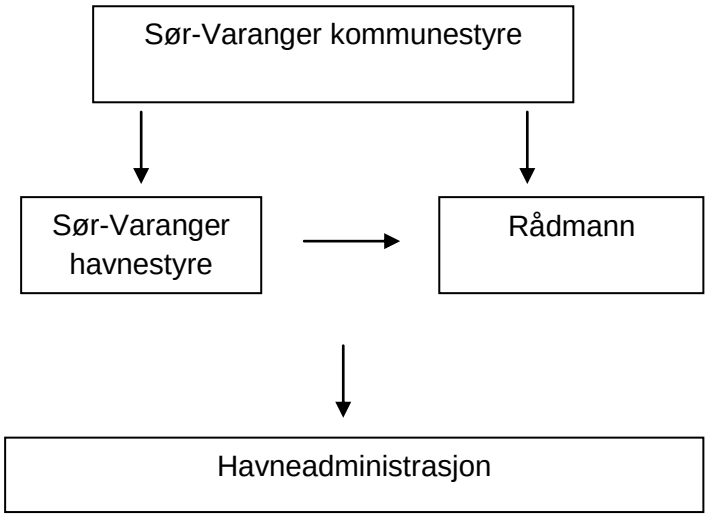

Utleie av havneareal:

Hovedbetingelsene for utleie av havneareal vedtas årlig av havnestyret i form av havneregulativ. Havneadministrasjonen kan som del av havnevesenets forretningsmessige virksomhet leie ut kai til fartøyer, areal og annen infrastruktur til lasting / lossing og lagring.

Forespørsler om kortidsleie av havneareal behandles av havneadministrasjonen på foretningsmessig grunnlag. Følgende bestemmelser er fastsatt i havneregulativet:

"*Havnestyret kan godkjenne langtidsutleie av areal i havnen til skipsekspeditører, rederier og andre godstransportselskap. Avtaler kan ha løpetid på inntil 3 år av gangen. Dersom leietaker ønsker å føre opp permanente bygninger med relevans for hans virksomhet i havnen, skal det inngås ordinær festekontrakt, med innfestningssum og årlig festeavgift i henhold til kommunale satser i området.*

Fartøy eller rederi som har avtale med lokalt avfallsselskap gis mot et vederlag, hvis mulig, anledning til å plassere container(e) for formålet på anvist plass i havneområdet.

Havneadministrasjonen kan tillate midlertidig oppstilling av stand, bod eller salgsbil på kaiers trafikkareal, ved anløp av passasjer- og cruisefartøy. Maksimalt tildelt areal pr. handlende er 20 m² (4x5 m). Havnevesenet anviser oppstillingssted. Likeledes kan havneadministrasjonen gi tillatelse til salg over kaifront av fisk, reker og andre sjøprodukter fra eget fartøy ved kommunens flytebrygger. Ved salgsvirksomhet over flere dager skal oppstillings-/liggeplassen tømmes og ryddes mellom salgsperiodene. Den handlende skal sørge for renhold og levering av alt avfall som kan henføres til virksomheten. Vilkår i henhold til kommunens torgforskrift. Tillatelse fra andre offentlige myndigheter må tiltakshaver selv sørge for.

Når havneadministrasjonen tillater at aktiviteter som er relatert til festivaler, konkurranser, utstillinger el. lign. blir lagt til havneområdet, og dette medfører restriksjon på havnens godsbehandling eller blokkerer anløp, skal arrangøren betale vederlag for bruken. Havneadministrasjonen kan, på basis av forhåndssøknad fra arrangøren nedsette eller frafalle vederlaget".

Oversikt over areal for utleie:

Omfanget av kommunes havneareal framgår av kommuneplanens arealdel. Skissene nedenfor viser hvorledes arealene forvaltes i praksis:

Dypvannskaia, Hurtigrutekaia og industrikaia:

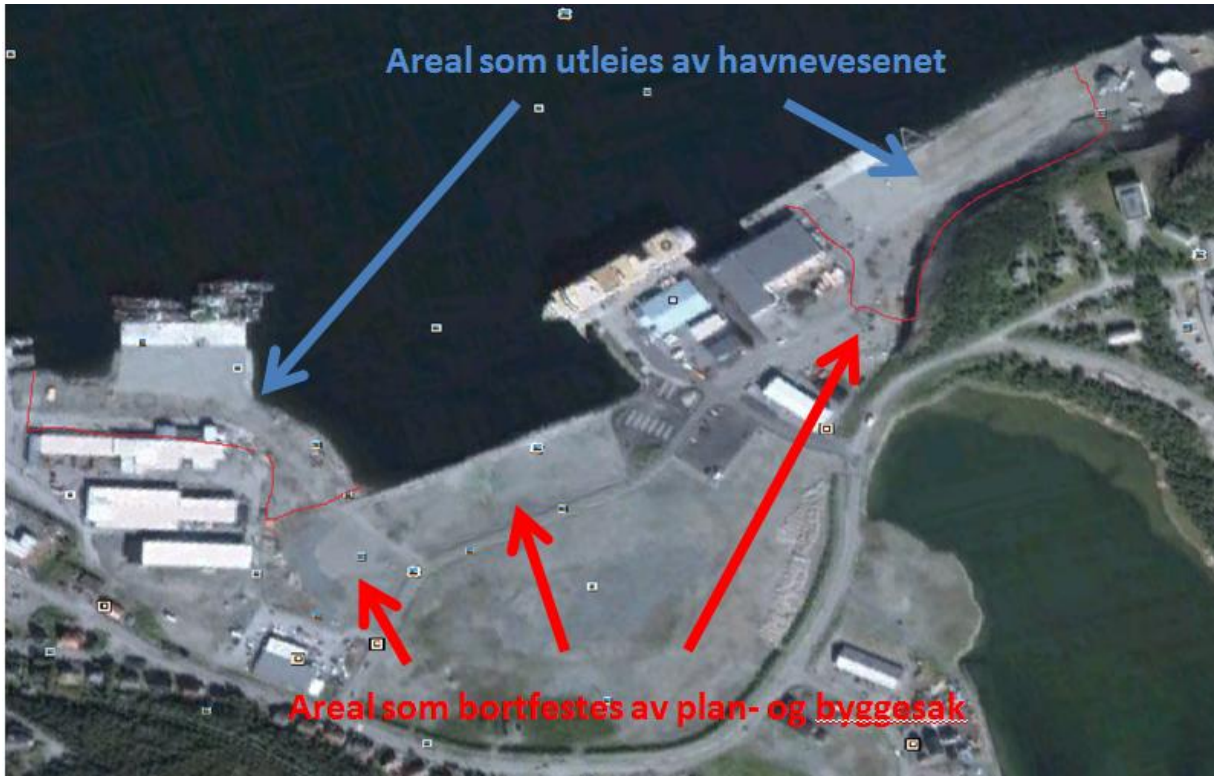

Sentrumskaia:

I tillegg er det areal i kaiområdene på Jakobsnes og Bugøynes. Disse bortfestes på grunnlag av saksbehandling i Plan- og byggesaksavdelingen.

Hvem gjør hva:

Administrasjonens adgang til å forvalte arealene er regulert i havneregulativet og i ordensforskrifter for havner i Sør-Varanger kommune. Oppgaver og fullmakter er fordelt slik:

- Utleie av areal i inntil 12 mnd foretas av havneadministrasjonen.
- Utleie av areal over 12 mnd besluttes av havnestyret.
- Bortfeste og opsjon på areal behandles av plan- og byggesaksavdelingen, og besluttes av utvalg for plan- og næring.

Kommunens sjøområde:

Kirkenes er stamnetthavn, jf farledsforskriften. I skissen over er rødt område omfanget av hovedled og biled, Rød stiplet linje er hovedled, blå stiplet linje er biled. Hovedreglen er at Kystverket har forvaltningsansvaret for hovedled og biled fram til kaikant i stamnetthavner. Imidlertid er det gjort unntak for Kirkenes med at Kystverkets ansvarsområde er begrenset til utenfor det indre havneområdet, dvs nord for Sabelskjæret.

Tildeling av kaiplass:

Kaiene leies ut etter forretningsmessige prinsipper. Den daglige ledelse og drift av Kirkenes havnevesen er i hovedsak organisert med følgende arbeidsfordeling:

- Daglig utleie av kaiplass - utføres av havneinspektør
- Daglig utleie av areal - utføres av havnekaptein
- Utleie av areal og kaiplass over 7 dager - utføres av havnekaptein i samråd med havnesjef

Kaiplass tildeles etter ”førstemann til mølla” prinsippet følges så frem det ikke foreligger andre instruks/avtale med hensyn til prioriterte trafikktype. Saker som etter Kirkenes havnevesens forhold er av uvanlig art eller stor betydning skal drøftes med havnesjef.

Mottaksplikt:

Havnene har en generell mottaksplikt, jf havne- og farvannlovens § 39. Generelt gjelder at havnen har rimelig adgang til å beskytte seg mot forhold som kan true sikkerheten. Terskelen for å avvise et fartøy skal ikke være for høy. Med sikkerhet menes her:

- fartøyet utgjør en fysisk fare for havnens installasjoner
- andre fartøyer i havnen
- samt personer og gods

Med miljø menes:

- et hvert miljøskadelig potensial ved fartøyet

Ut fra dette forstås at fartøyet under alminnelige omstendigheter må gis adgang til å anløpe kaia. Dette innebærer:

- legge til kai, laste, losse
- få forsyninger om bord
- benytte adgangen til vann og landstrøm

Mottaksplikten gjelder bare i den utstrekning plassforholdene tillater det og gjelder så langt fartøyet ikke er til fortrengsel for eierens behov for egen bruk av havna. Videre kan fartøy avvises hvis manøverfingsforholdene (i høyde, dybde og sidelengs) gjør det umulig å eller farefullt å ta imot fartøyet. Dette er knyttet til fartøyets egenskaper sammenholdt med havnas kapasitet.

En tillatelse til kaiplass kan i normaltilfeller ikke tolkes dit hen at leietaker kan bruke kaiplassen slik at det kan oppstå unødig fare, skade eller ulempe for ferdselen eller fremkommeligheten. I prinsippet kan det derfor gis pålegg til den ansvarlige om å fjerne fartøyet i medhold av havne- og farvannsloven § 34 og/eller § 35. Kirkenes havnevesen vurderer at faren eller ulempen behøver ikke være nært forestående. Også påregnelige fremtidige forhold rammes av forbudet. Faren må være realistisk. Fare kan true ferdsel, fremkommelighet eller annet. Skaden kan gjelde den handlende selv eller hans eget fartøy eller innretning. Både aktive og passive handlinger omfattes av farebegrepet.

Det må være en forholdsmessighet mellom mulige skader og ulemper og de tiltak som den ansvarlige plikter å foreta. Det er den ansvarlige som har handleplikt for avbøtende tiltak.

Dersom fartøy skades vil Kirkenes havnevesen kunne holdes ansvarlig dersom det påvises at havnevesenet har opptrådd klandreverdig.

Hvem i havna har som kompetanse til å nekte anløp når vilkårene for dette er til stede beror på havnas organisering. Havnevesenets kompetanse i juridisk forstand § 14 for farvannet, § 42 for havnebassenget.

Skipssikkerhetsloven, kap 5, pålegger skipsfører / eier en rekke plikter. Mest relevant i denne sammenheng er ansvaret for at fartøyet anvendes på en forsvarlig måte påligger skipsfører og eier.

Forretningsmessig drift:

Innenfor visse rammer driver Kirkenes havnevesen kaiutleie på kommersiell basis. Fartøy som anløper en havn skal betale vederlag for dette, jf HVL § 42 fjerde ledd. En bestilling og utleie av plass anses som forretningsmessig avtale mellom havna og eier av fartøyet. Havna kan la kommersielle behov og prioriteringer styre plasstildelingen. Hvis det er plass til bare ett fartøy så må havna kunne prioritere det fartøy som det er forretningsmessig gunstigst å ta i mot.

Selv om det ikke finnes formell og generell ordning med forhåndsbetaling, må det kunne kreves forhåndsbetaling når det er begrunnet mistanke om at fartøyet mangler evne eller vilje til å betale for seg. Hvis et fartøy fra tidligere anløp har uoppgjorte krav mot seg, må vi antakelig kunne nekte anløp inntil disse er gjort opp. Dette kan forankres i alminnelige kontraktsrettslige regler. Økt kommersialisering, og finansiering på grunnlag av havneavgifter er avviklet i stor grad, gjør at vi må kunne benytte oss av kontraktsrettslige regler til beskyttelse av vår drift og økonomi.

Dersom havna urettmessig nekter fartøy adgang kan havna etter omstendighetene pådra seg erstatningsansvar. Havnen hefter på objektivt grunnlag, dvs blir ansvarlig uten utvist skyld.

En avtale om kaiplass anses oppsigelig dersom ikke annet fremgår av avtalen.

Kommunale kaianlegg:

HURTIGRUTEKAIA

Locode: 5054, posisjon: breddegr. N 69.43,7 lengdegr. E 030.04,3

Tekniske data:

Lengde	104,0 m
Bredde	11,0 m
Dybde l.v.	6,0 m
Belastning	4,0 tonn pr. m2
Punktbelastning	70,0 tonn pr. m2
Isps godkjent	port id 27002, nokkn-0001

Kaitype:

- Betongkai på pæle.
- Utvendig betongskjørt.
- Fendret med dumperdekk i tre rekker.

Tjenester:

- Vannfylling inntil –15 gr. C.
- Renovasjon.
- Mobilkran kan brukes.

Forpliktelser:

- Rutegående fartøy har prioritet.
- Kaia er daglig opptatt i hurtigrutas anløpstid (ca. Kl. 09:45—kl. 13:00)
- Norlines Kirkenes AS er agent for Norlines AS' skip med ukentlige anløp.
- ISPS - kai

Krav til fartøy:

- Anbefalt minimum fribord 3,5m.
- Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under fenderverket.
- Vestkant har begrensninger av hensyn til fortøyning langs kaifront; dybde, lengde, høyde.
- Er ikke egnet for fartøy med lengde under 15m.

INDUSTRIKAIA,

Locode: 5054, posisjon: breddegr. N 69.43,7 lengdegr. E 030.04,6

Tekniske data:

Lengde	120,0 m (+32 til dykdalb)
Bredde	11,0 m
Dybde l.v.	9,3 m
Belastning	4,0 tonn pr. M2
Punktbelastning	70,0 tonn pr. M2
ISPS godkjent	port id 27002, nokkn-0007

Kaitype:

- Betongkai på pæle.
- Utvendig betongskjørt.
- Fendret med dumper-/lastebildekk i tre rekker.

Tjenester:

- Landstrøm 230 v og 400 v.
- Vannfylling inntil –15 gr. C.
- Renovasjon.
- Bunkersstasjon Statoil.
- Mobilkran kan brukes.

Forpliktelser:

- Bunkersanlegg til Statoil, tankbåter som losser og fartøy som bunkrer forsøkes prioritert.
- Kirkenes Terminalen AS - fryseanlegg, fartøy som losser / laster fisk forsøkes prioritert.
- Kirkenes Terminalen – agent for Eimskip med ukentlige anløp.
- ISPS – kai.

Krav til fartøy:

- Anbefalt minimum fribord 3,5m. Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under fenderverket.
- Er ikke egnet for fartøy med lengde under 15m.

DYPVANNSKAIA

Locode: 5053, posisjon: breddegr. N 69.43,7 lengdegr. E 030.04,8

Tekniske data:

Lengde	94,0 m
Bredde	11,0 m
Dybde l.v.	13,8 m
Belastning	7,0 tonn pr. M2
Punktbelastning	100,0 tonn pr. M2
ISPS godkjent	port id 27002, nokkn-0002

Kaitype:

- Betongkai på pæle.
- Uten betongskjørt.
- Fendret med dumperdekk i to rekker

Tjenester:

- Landstrøm 230 v og 400 v.
- Vannfylling inntil –15 gr. C.
- Renovasjon.
- Mobilkran kan brukes.

Forpliktelser:

- Petroleumsrelatert aktivitet har prioritet.
- ISPS - kai

Krav til fartøy:

- Anbefalt minimum fribord 4 m. Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under fenderverket.
- Er ikke egnet for fartøy med lengde under 20 m.

SENTRUMSKAIA

Locode: nokkn, posisjon: breddegr. N 69.43,8 lengdegr. E 030.02,4

Tekniske data:

Lengde	52,0 m
Bredde	8,0 m
Dybde l.v	6,2 m
Belastning	4,0 tonn pr. M2
Punktbelastning	70,0 tonn pr. M2

Kaitype:

- Betongkai på pæle.
- Utvendig betongskjørt.
- Fendret med dumper-/lastebildekk i tre rekker.

Tjenester:

- Landstrøm 230 v og 400 v.
- Vannfylling. Temp.grense –15 gr. C.
- Renovasjon.
- Mobilkran kan brukes.

Forpliktelser:

- Ingen

Krav til fartøy:

- Anbefalt minimum fribord 3,5m.
- Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under fenderverket.
- Er ikke egnet for fartøy med lengde under 15m.

FLYTEBRYGGE VED SENTRUM

Locode: nokkn, posisjon: breddegr. N 69.43,8 lengdegr. E 030.02,4

Tekniske data:

Lengde	10 m
Bredde	2,64 m
Høyde	0,95 m
Belastning	10 tonn

Kaitype:

- Flytebrygge i betong
- Fendret med bildekk i en rekke.

Tjenester:

- Vannfylling. Temp.grense –15 gr. C.
- Renovasjon.

Forpliktelser:

- Radius AS har leid en langside i 2012

Krav til fartøy:

- Er ikke egnet for fartøy over 10 meter
- Det må tas forbehold om vær og vindforhold

JAKOBSNES KAI

Locode: nokkn posisjon: breddegr. N 69.44,0 lengdegr. E 030.06,5

Tekniske data:

Lengde	40,0 m
Bredde	12,0 m
Dybde l.v.	6,5 m
Belastning	4,0 tonn pr. M2
Punktbelastning	70,0 tonn pr. M2

Kaitype:

- Betongkai på pæle.
- Utvendig betongskjørt.
- Fendret med dumperdekk i to rekker.

Tjenester:

- Mulighet for tilknytting landstrøm 400 v.
- Vannfylling fra slange på dagtid, inntil –15 gr. C.
- Renovasjon.
- Mobilkran kan brukes.

Forpliktelser:

- Villa Arctic AS har leid kai og areal i langtids kontrakt.
- Kan brukes til andre fartøy etter avtale med leietaker.

Krav til fartøy:

- Er ikke egnet for fartøy med lengde under 15m.
- Anbefalt minimum fribord 3,5m. Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under fenderverket.

NYE BETONGKAIA, KIRKENES EIER HAVNEVESENET

Locode: nokkn posisjon: breddegr. N 69.43,7 lengdegr. E 030.01,9

Tekniske data:

Lengde	119,0 m
Bredde	20,0 m
Dybde l.v.	8,7 m
Belastning	4,0 tonn pr. M2
Punktbelastning	70,0 tonn pr. M2

Kaitype:

- Betongkai på pæle.
- Utvendig betongskjørt.
- Fendret med dumperdekk i to rekker.

Tjenester:

- Verftskai til Bergengroup KIMEK
- Mulighet for tilknytting landstrøm 400 V. (vannfylling fra slange på dagtid inntil –15 gr. C)
- Renovasjon.
- Mobilkran kan brukes.

Forpliktelser:

- Bergengroup Kimek har leid kaia, regulert i egen i langtidskontrakt.

Krav til fartøy:

- Anbefalt minimum fribord 3,5m.
- Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under fenderverket.
- Er ikke egnet for fartøy med lengde under 15m.

BUGØYNES: ALMENNINGSKAIA

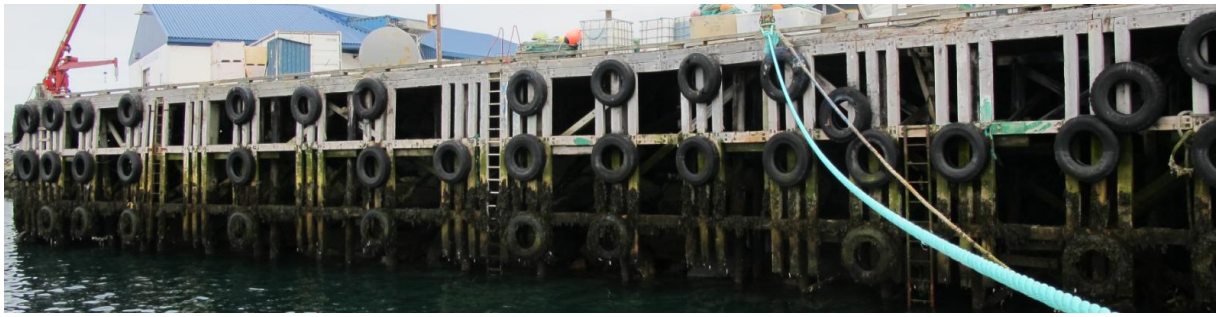

Posisjon: breddegr. N 69.58,0 lengdegr. E 029.39,3

Tekniske data:

Lengde	40,0 m
Bredde	11,0 m
Dybde l.v.	1,8-3,5 m

Kaitype:

- Trekai på stolper.
- Utvendig kledd med trematerialer vertikalt.
- Fendret med lastebildekk i tre rekker.

Tjenester:

- Kaikran 0,5 tonn. Krever sertifisert bruker.
- Mulighet for vannfylling fra fiskemottaket ved kaia.
- Mulighet for levering av avfall, etter avtale.
- Mottak for spillolje fra fiskebåter, etter avtale.

Forpliktelser:

- Kaia benyttes av fartøy som leverer råstoff til bedriftene ved kaia (og til kjøretøy).
- Lasting og lossing av utstyr til fartøy.

Krav til fartøy:

- Anbefalt minimum fribord 1,5m.
- Lavere fribord kan kompenseres med fastbygg på fartøyet som hindrer fartøyet å gå under nederste fenderrekke.

FLYTEBRYGGE I BUGØYNES:

Posisjon: breddegr. N 69.58,0 lengdegr. E 029.39,3

Tekniske data:

Lengde	60 m
Bredde	2,60 m
Høyde	0,50 m
Dybde l.v.	1,8-3,5 m

Kaitype:

- Flytebrygge i betong
- Fendret med bildekk i en rekker.

Tjenester:

- Landstrøm 230 V.

Forpliktelser:

- Kaiplasser er leid ut til lokale fiskefartøy

Krav til fartøy:

- Mindre fartøy i næringsaktivitet.

LANABUKT KAI:

Posisjon: breddegr. N 69.44,5 lengdegr. E 030.27,8

Tekniske data:

Lengde	Mangler data
Bredde	Mangler data
Høyde	Mangler data
Dybde l.v.	Mangler data

Kaitype:

- Betongkai på trestolper.
- Fendret med tre puter og pe- rør

Tjenester:

- Ingen

Forpliktelser:

- Bakareal er leid ut til Villa Arctic AS
- Servicebygg eies og drives Jarfjord Bygdelag

Krav til fartøy:

- Mindre fartøy i næringsaktivitet
- Kan være vær utsatt ved vindretning N, NV,

FLYTEBRYGGE I SOLDATBUKTA, I KIRKENES:

Tekniske data:

Lengde	10 m
Bredde	2,64 m
Høyde	0,95 m
Belastning	10 tonn

Kaitype:

- Flytebrygge i betong
- Fendret med bildekk i en rekke.

Tjenester:

- Ingen

Forpliktelser:

- Kirkenes Båtforening forvalter kaia.

Krav til fartøy:

- Er ikke egnet for fartøy over 10 meter

For ytterligere informasjon om kommunens kaianlegg kan havnevesenet kontaktes:

Havneadministrasjon:

Tlf: +47 78 97 74 44

Epost: havnevesenet@svk.no

Havnevakta:

Tlf. +47 41 45 49 92,

Faks +47 78 97 75 89.

VHF havnekanal -12

Forskrift om bruk av og orden i havner, Sør-Varanger kommune, Finnmark.

Fastsatt av Sør-Varanger kommunestyre 30. november 2006 med hjemmel i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann § 16 fjerde ledd. Stadfestet av Kystdirektoratet 10. januar 2007 med hjemmel i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann § 10 første ledd, jf. delegeringsvedtak 15. oktober 2002 nr. 1162.

Forskriften trer i kraft 1. februar 2007.

Kap. I. Havnedistriktet og havnemyndighetene

§ 1-1. *(virkeområde)*

Forskriften her gjelder for Sør-Varanger havnedistrikt med mindre annet er bestemt i de enkelte paragrafer.

Om et tiltak krever tillatelse fra statlig myndighet etter lov om havner og farvann eller forskrifter gitt i medhold av denne lov, er det ikke nødvendig med tillatelse etter forskriften.

§ 1-2. *(havnestyret)*

Som kommunens styringsorgan har havnestyret ansvaret for, og oppsyn med all bruk av og virksomhet i havnedistriktet. Havnestyret fører kontroll med havneadministrasjonens virksomhet.

§ 1-3. *(havneadministrasjonen)*

Havneadministrasjonen utøver den kommunale havnedriften. Havneadministrasjonen har det daglige tilsyn i havnedistriktet, og skal påse at havne- og farvannsloven samt forskrifter, enkeltvedtak og andre avgjørelser truffet i medhold av denne loven blir etterlevet.

Under utøvelsen av sine tilsyns- og håndhevelsesoppgaver skal havneadministrasjonens tjenestemenn bære uniform i de tilfeller havnestyret finner det nødvendig, og ha tjenestebevis. Dette skal vises av tjenestemenn som ikke bærer uniform når det forlanges.

§ 1-4. *(vedtak om bruk av sjø- og landområder)*

Havnestyret kan nedlegge forbud mot bruk eller sette vilkår for bruk av sjø- og landområdene i havnedistriktet dersom:

- nyttetrafikken blir hindret
- fartøyers ferdsel innen havnedistriktet blir vanskeliggjort
- havnevirksomheten på land blir hindret
- visse bruksformer helt eller delvis utelukker hverandre
- vedtatte planer for bruken gjør dette nødvendig
- bruken kan volde fare eller skade.

Begrensningene skal ikke være større eller vare lengre enn det som er nødvendig.

I kurante tilfeller kan havneadministrasjonen nedlegge forbud eller sette vilkår som nevnt i foregående ledd. Det samme gjelder når det ikke er tid til å sammenkalle havnestyret før et nødvendig vedtak treffes.

§ 1-5. *(vilkår)*

Til enhver tillatelse etter forskriften her kan havnestyret eller havneadministrasjonen fastsette vilkår.

§ 1-6. *(unntak)*

Havnestyret og havneadministrasjonen kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra forskriften.

§ 1-7. *(delegering)*

Havnestyret kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften.

§ 1-8. *(sikkerhetskontroll)*

Havnestyret eller havneadministrasjonen kan iverksette undersøkelse av personer og gods som befinner seg i havnedistriktet når hensynet til sikkerheten i skipsfarten krever det. Dette reduserer ikke det ansvar rederen har etter sjøfartslovgivningen.

§ 1-9. *(straff)*

Overtredelse av forskriften her straffes med bøter etter havne- og farvannsloven § 28.

Kap. II. Fortøyning, opphold i havnen m.m.

§ 2-1. *(fortøyning, oppankring mv.)*

Havneadministrasjonen kan bestemme om, hvor og på hvilken måte et fartøy kan fortøye ved kommunens anlegg. Fortøyning må ikke skje i bærende konstruksjonsdel for kai, bygning eller annen innretning. Havneadministrasjonen kan pålegge bruk av fortøyningsassistanse ved anløp til kommunalt anlegg.

Fortøyninger, varp eller spring, må ikke uten tillatelse plasseres i eller utsettes over farled, eller stenge adkomsten til kaier, arealer eller på annen måte hindre ferdselen.

§ 2-2. *(karantene m.m.)*

Fartøyer som går i utenriks fart eller kommer fra områder med farlige smittsomme sykdommer, skal straks etter fortøyning ved kai ta de nødvendige forholdsregler for å hindre at skadedyr kommer i land, etter havneadministrasjonens nærmere bestemmelser.

Fartøyer som ankommer til havnen med karanteneflagg eller som beordres undergitt karantene, skal ankre på anvist ankerplass hvor fartøyet skal bli liggende inntil det gis ordre eller tillatelse til å gå til en annen ankrings- eller fortøyningsplass.

Anvisning av eller ordre eller tillatelse til å gå til annen ankerplass eller fortøyningsplass gis av kommunens helsemyndigheter gjennom havneadministrasjonen.

§ 2-3. *(flytting av fartøyer)*

Havneadministrasjonen kan bestemme at et fartøy skal flyttes eller fjernes, dersom hensynet til trafikkforholdene eller havnens drift gjør dette nødvendig, eller det er fare for skade.

Fartøyer med største lengde over 20 meter skal alltid ha tilgjengelig, tilstrekkelig mannskap for å kunne utføre havneadministrasjonens pålegg etter første ledd med mindre havneadministrasjonen bestemmer annet. Havneadministrasjonen kan bestemme at dette også skal gjelde mindre fartøyer.

§ 2-4. *(taubåtassistanse)*

Havneadministrasjonen kan pålegge et fartøy bruk av taubåt dersom dette er nødvendig av sikkerhetsmessige grunner eller av hensyn til den øvrige ferdsel.

§ 2-5. *(bruk av propell og maskineri)*

Fartøy må ikke under opphold ved kai, bruke propell, herunder sidepropell, før umiddelbart før fartøyet skal gå. Under manøvrering til eller fra kai, skal det utvises forsiktighet slik at propellvannet ikke forårsaker skade på andre fartøyer eller havneanlegg. Det samme gjelder andre typer fremdrifts- og manøvreringsmidler.

Hjelpemaskineri som forstyrrer arbeidsforhold og omgivelser kan havneadministrasjonen pålegge stoppet.

Under opphold ved kai er bruk av fremdriftsmaskineri som forstyrrer omgivelsene forbudt.

§ 2-6. *(dekking av utløpsåpninger)*

Under opphold ved kai skal fartøyer forsvarlig avstenge utløpsåpninger som vender mot kaien eller mot andre fartøyer i den utstrekning det er nødvendig for at spillvann, damp e.l. ikke skal være sjenerende eller volde fare.

§ 2-7. *(røykutvikling)*

Fartøyer i havnen må ikke forårsake sot eller røykutvikling som kan være til unødig sjenanse eller medføre skade.

§ 2-8. *(støyende arbeid o.l.)*

Havneadministrasjonen kan forby rustbanking eller annet støyende arbeide på fartøyer i havnedistriktet.

Kap. III. Bruk av kommunens havnearealer og havneanlegg

§ 3-1. *(virkeområde med definisjon)*

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder havnearealer og havneanlegg som eies eller disponeres av kommunen eller av selskap og sammenslutning der kommunen eier 50% eller mer, her benevnt kommunens havnearealer og havneanlegg. Som

havnearealer og havneanlegg regnes enhver bygning, innretning eller land- og sjøareale som brukes til havneformål.

§ 3-2. *(adgang til kommunens havnearealer og havneanlegg)*

Havneadministrasjonen kan begrense eller forby adgangen til kommunens havnearealer og havneanlegg.

§ 3-3. *(bruk av kommunens havnearealer og havneanlegg)*

Enhver må rette seg etter de bestemmelser og pålegg som havneadministrasjonen gir i forbindelse med bruken av kommunens havnearealer og havneanlegg.

Kommunens havnearealer og havneanlegg må ikke uten havneadministrasjonens tillatelse brukes til virksomheter som faller utenom havnens normale aktiviteter.

§ 3-4. *(handel, fabrikkdrift, lagring o.l.)*

Kommunens havnearealer og havneanlegg må ikke uten tillatelse fra havneadministrasjonen brukes til handel, produksjon, auksjoner, omsetningsvirksomhet, lagring av varer o.l.

Likeledes må ikke kommunens havnearealer brukes til friluftstilstelninger o.l. som opptar stor plass eller medfører sammenstimling av mennesker, uten tillatelse fra havneadministrasjonen.

§ 3-5. *(lossing, lasting og transport)*

Lossing, lasting og transport må skje forsvarlig slik at kommunens havnearealer og havneanlegg ikke påføres skader. Varer må ikke slepes på kai uten bruk av ruller eller traller og heller ikke styrtes fra kjøretøy, jernbanevogn eller fartøy uten forsvarlig underlag.

§ 3-6. *(tungt godshåndteringsutstyr)*

Ved bruk av tungt godshåndteringsutstyr må grensene for belastning bestemt for arealet eller anlegget ikke overskrides.

§ 3-7. *(frist for utførelse av laste- og lossearbeid)*

Havneadministrasjonen kan fastsette en rimelig frist for når lasting eller lossing skal være ferdig utført.

§ 3-8. *(lagring av losse- og lastemateriell)*

Losse-, laste- og transportmateriell skal etter bruk fjernes eller settes bort på det sted havneadministrasjonen anviser.

§ 3-9. *(oppbevaring av varer o.l.)*

Intet må opplegges på kommunens kaier, lager eller arealer uten havneadministrasjonens tillatelse. Varer som tillates opplagt, skal oppta minst mulig areal. Disse må ikke komme nærmere kaikant enn 1 meter og nærmere kran eller jernbanespor enn 1,4 meter. Adkomsten til lager, fartøyer, fortøyningsinnretninger, innretninger av betydning for sikkerheten eller landingstrapper må ikke sperres.

Varer o.l. skal fjernes snarest mulig etter endt lossing og senest innen 48 timer, hvis havneadministrasjonen ikke tillater dem opplagt i lengre tid. Havneadministrasjonen kan flytte varene for eierens regning og risiko, når forholdene gjør det nødvendig.

Kommunen er ikke forpliktet til å inngjerde eller føre tilsyn med opplagte varer på sine kaier, lager eller arealer.

§ 3-10. *(ut- eller ompakking av varer)*

Utpakking eller ompakking, bearbeiding o.l. som forurenser eller er til hinder for ferdselen eller arbeidet i havnen, er ikke tillatt på kommunens havnearealer og havneanlegg uten tillatelse fra havneadministrasjonen.

§ 3-11. *(fjerning av avfall)*

Den som har benyttet havnearealer eller havneanlegg til lossing eller lasting, plikter å fjerne avfall, emballasje, rester av last o.l. så snart som mulig etter at lossing eller lasting er avsluttet og senest innen arbeidstidens slutt eller til den tid havneadministrasjonen bestemmer. Avfall mv. må kun anbringes på anvist sted.

§ 3-12. *(fjerning av kjøretøy)*

Kjøretøyer som er parkert i strid med parkeringsforbud eller på en slik måte at det er til ulempe for havnevirksomheten, kan fjernes av havneadministrasjonen for eierens regning og risiko.

§ 3-13. *(varsel om skade)*

Den som har forårsaket skade på kommunens havnearealer, havneanlegg eller innretninger, plikter snarest mulig å melde dette til havneadministrasjonen.

Kap. IV. Forskjellige bestemmelser

§ 4-1. *(vrak mv. som kan volde fare eller skade)*

Vrak, synkeferdige fartøyer eller gjenstander som kan volde fare eller skade, må ikke føres inn i havnedistriktet uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen.

§ 4-2. *(sikring av fartøyer og gjenstander)*

Fartøyer og gjenstander må sikres slik at de ikke kan komme i drift eller på annen måte volde fare eller skade. Dersom fare eller skade likevel skulle oppstå, plikter eieren eller den ansvarlige straks å iverksette nødvendige tiltak for å hindre eller begrense faren eller skaden.

§ 4-3. *(bruk av offentlige arealer til plassering av fartøyer m.m.)*

Uten tillatelse fra havneadministrasjonen må fartøyer eller gjenstander ikke plasseres på kommunale havneanlegg og havnearealer. Det samme gjelder for plassering på andre kommunale og offentlige arealer med mindre plasseringen er kortvarig.

§ 4-4. *(overlastede fartøyer)*

Havneadministrasjonen kan nekte overlastede eller ikke sjødyktige fartøyer å forlate kai eller fortøyning, samt beordre slike fartøyer til nærmeste land eller kai.

§ 4-5. *(passering av flytende arbeidsredskaper m.m)*

Ved passering av mudderapparater, dykker- og arbeidsprammer, flåter o.l., eller hvor det pågår anleggsarbeid i og ved sjøen, skal det vises særlig aktsomhet. Passerende må om nødvendig holde godt unna og redusere hastigheten til minste styrefart slik at det ikke oppstår bølgeslag eller annen fare for skade.

§ 4-6. *(isbryting)*

Utenfor de alminnelige benyttede skipsleiene, må ingen bryte råk eller lage annen åpning i isen som kan volde fare eller ulempe, uten at det er innhentet tillatelse fra havneadministrasjonen.

Havneadministrasjonen avgjør hva som kan regnes som alminnelig benyttet skipslei.

§ 4-7. *(dykkerarbeid m.m.)*

Dykkerarbeid skal ikke finne sted uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen.

Dykkerarbeid skal markeres med det internasjonale signalflagg « A » eller med tilsvarende merket skjerm. Om natten skal markeringen være belyst.

Bestemmelsen gjelder ikke der dykking av sikkerhetsmessige årsaker eller for å berge verdier, må skje før tillatelse er gitt. I slike tilfeller skal det snarest mulig foretas merking som nevnt i denne bestemmelsens annet ledd, og gis melding til havneadministrasjonen om dykkingen.

§ 4-8. *(bruk av eksplosive varer)*

Eksplosive varer skal ikke brukes før det er gitt tillatelse fra havneadministrasjonen.

Kap. V. Supplerende bestemmelser

§ 5-1. *(forbud mot bruk av sidepropell)* .....

§ 5-2. *(ferje- og fløttmannstrafikk)*

Innen havnedistriktet skal ingen drive ervervmessige ferje-, fløttmannstrafikk eller rutetrafikk uten havnestyrets tillatelse. Bestemmelsen her gjelder ikke når det kreves tillatelse fra annen myndighet.

§ 5-3. *(registrering av slepebåter, lektere o.l.)*

Den som disponerer losjiskip, lektere, slepebåter, vannbåter, bunkersbåter, verkstedbåter eller produksjonsfartøyer som bare skal anvendes innenfor havnedistriktet skal, innen utgangen av januar hvert år, melde fra til havneadministrasjonen for registrering og gi de opplysninger havneadministrasjonen ber om. Fartøyer av denne art som tas i bruk innen havnedistriktet i løpet av året, skal innen 8 dager etter at de er tatt i bruk meldes til havneadministrasjonen.

Dersom fartøy nevnt i foregående ledd ikke er påført registreringsnummer, kan det tildeles et nummer av havneadministrasjonen som også bestemmer hvordan nummeret skal påføres fartøyet. Det registeret havneadministrasjonen fører etter denne bestemmelse skal være offentlig.

§ 5-4. *(passering av broer, kanaler mv.)* .....

§ 5-5. *(tillatelse til anlegg og innretninger)*

Ingen må innen havnedistriktet legge ut faste eller flytende anlegg eller innretninger slik som f.eks. flåter, kiosker, husbåter, losjiskip, fortøyningsinnretninger, merker, bøyer o.l. uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen. Dette gjelder ikke dersom tiltaket er kortvarig og ikke vil være til ulempe for ferdselen eller andre brukere av området.

§ 5-6. *(vesentlige hindringer eller ulemper for ferdselen)*

Når bruk av farvann kan skape vesentlige hindringer eller ulemper for den alminnelige ferdsel, skal det gis melding til havneadministrasjonen om bruken senest 24 timer før den iverksettes.

Havneadministrasjonen kan kreve at bruken ikke må skje uten tillatelse.

§ 5-7. *(arrangementer)*

Arrangør eller ansvarlig for regattaer, båtstevner, fritidsbåtsamlinger eller andre arrangementer som kan være til ulempe for nyttetrafikken skal hvis mulig senest åtte dager før arrangementets begynnelse gi melding til havneadministrasjonen.

Havneadministrasjonen kan kreve at arrangementet ikke må skje uten tillatelse.

§ 5-8. *(dykking)*

Dykking må ikke finne sted i følgende områder uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen:

a) I Kirkenes indre havneområde avgrenset av rette linjer fra:

1. Ellenhavnsnesset (posisjon 69° 46,80′ N, 30° 03,16′ Ø) til Reinøylykta (posisjon 69° 47,28′ N, 30° 06,43′ Ø),

2. Saunesset (posisjon 69° 47,11′ N, 30° 10,53′ Ø) til Sildkroknesset (posisjon 69° 47,13′, 30° 10,91′ Ø),

3. Langøra (posisjon 69° 42,47′ N, 30° 05,70′ Ø) til Langnesset (posisjon 69° 42,43′ N, 30° 06,55′ Ø), og

4. Strømmen bru vest (posisjon 69° 42,02′ N, 29° 55,78′ Ø) til Strømmen bru øst (posisjon 69° 42,02′ N, 29° 55,80′ Ø).

b) Innenfor en avstand på 200 meter fra hurtigbåtkaier, kaier i fiskerihavner og andre kommunale og private kaier som benyttes regelmessig av nyttetrafikk.

Havneadministrasjonen kan midlertidig forby dykking i andre områder, samt til enhver tid trekke gitt tillatelse tilbake.

Bestemmelsen her gjelder ikke der dykking av sikkerhetsmessige årsaker eller for å berge verdier må skje før tillatelse er gitt. I slike tilfeller skal det snarest mulig gis melding til havneadministrasjonen om dykkingen.

§ 5-9. *(motorisert ferdsel)* .....

§ 5-10. *(luftputefartøyer)* .....

§ 5-11. *(seilbrett)*

Seilbrett må ikke brukes i følgende områder uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen:

a) I samtlige småbåthavner.

b) Innenfor en avstand på 200 meter fra hurtigbåtkaier, kaier i fiskerihavner og andre kommunale og private kaier som benyttes regelmessig av nyttetrafikk.

§ 5-12. *(luftfartøyer)* .....

§ 5-13. *(opplag)*

Fartøyer med største lengde over 20 meter, og som skal ligge i opplag i over en måned, skal meldes til havne administrasjonen, som kan kreve at opplag ikke kan skje uten tillatelse.

Havneadministrasjonen kan forlange et opplagt fartøy flyttet eller fjernet.

Denne forskrift gjelder ikke fartøyer som omfattes av statlige forskrifter om opplag.

§ 5-14. *(forbud mot visse typer motorisert ferdsel)* .....

Kap. VI. Avsluttende bestemmelser

§ 6-1. *(opphevelse)*

Fra det tidspunkt forskriften her trer i kraft oppheves tidligere forskrifter gitt i medhold av lov 24. juni 1933 nr. 8 om havnevesenet § 8 bokstav b og § 56 og forskrift 16. mars 1993 nr. 252 om bruk og orden i havner, Sør-Varanger kommune, Finnmark.

§ 6-2. *(overgangsbestemmelser)*

Tiltak det kreves tillatelse til etter disse forskrifter, og som allerede var foretatt uten tillatelse etter tidligere gjeldende lovgivning og forskrifter, kan kreves omgjort med 3 måneders varsel. Dersom det ikke er mulig å varsle eieren av anlegg eller innretning, kan disse fjernes uten varsel.

Databasen sist oppdatert 17. okt 2012

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nils-Edvard Olsen Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 14.08.2012
Arkivkode: K1-610	Arkivsaksnr.: 12/1355
Saksordfører: Agnar Jensen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Utvalg for levekår	24.09.2012	051/12
Formannskapet	07.11.2012	075/12
Kommunestyret	21.11.2012	093/12
Formannskapet	27.11.2012	081/12

JAKOBSNES GRENDEHUS - SØKNAD OM DRIFTSTILSKUDD

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	20.06.2012	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
2	11.05.2012	LOKALE LAGS INTERESSE FOR GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES?
3	10.05.2012	SØKNAD OM TILSKUDD
4	23.04.2012	SØKNAD OM TILSKUDD
5	05.07.2012	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
6	03.10.2012	UFLE 240912-FORSLAG FRA H
7	08.11.2012	FMSK 07112-FORSLAG FRA AP

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
12.04.2012	I	Hilde Kristin Eriksen	SØKNAD OM TILSKUDD
10.05.2012	U	Hilde Kristin Eriksen	SØKNAD OM TILSKUDD
11.05.2012	U	Jakobsnes Helselag/Jakobsnes	LOKALE LAGS INTERESSE FOR GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES?
15.06.2012	I	Jakobsnes Helselag v/ Evelyn Olsen Lid	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
04.07.2012	I	Evelyn Olsen Lid	SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS
28.09.2012	U	Saksbehandler Nils-Edvard Olsen	MELDING OM VEDTAK FRA UTVALG FOR LEVEKÅR 24.09.12: JAKOBSNES

Kort sammendrag:
I brev av 12.04.12 søker Hilde K Eriksen på vegne av driftsstyret for Jakobsnes Grendehus driftstilskudd fra kommunen slik ordningen har vært tidligere.

I brev av 11.05.12 ber kommunen Jakobsnes Helselag, Jakobsnes idrettslag og Ropelv bygdelag om en uttalelse ad situasjonen for Grendehuset og fremtiden med frist til 20.06.12 å avgi sin uttalelse,
Pr dato er det bare Jakobsnes Helselag som har sendt sin kommentar til kommunen.
For 2011 ble det søkt innen for utlyst frist, og Utvalg for levekår bevilget kr 20.000,- til drift av Grendehuset.
Viser videre til vedlagte brev av 04.07.12 til Ordføreren fra Evelyn Olsen Lid hvor hun redegjør for historien om Grendehuset på Jakobsnes.

I 2012 ble det ikke innenfor den utlyste frist søkt om midler, begrunnelsen finner en i styrets brev av 12.04.12. Det er ikke bevilget midler i 2012.

I helselaget brev av 15.06.12 fremkommer følgende vedtak: Jakobsnes Helselag ser ingen muligheter til å overta drifta av Grendehuset.

Helselaget argumenterer for viktigheten av å ha et slikt hus i bygda, og er ganske fortvilt dersom huset blir solgt.
Responsen som har vært i forhold til kommunens brev av 11.05.12, gir ikke grunnlag for fortsatt drift av grendehuset da ingen lag og organisasjoner i lokalsamfunnet ønsker å overta huset i lag eller som eneeier.

Rådmannen vil derfor vise til sin innstilling fra 2006, og konkludere med at grendehuset legges ut for salg til høystbydende over takst m/ den reserverasjon om at deler av bygget må tilrettelegges for utleie til arrangementer.
Kommunens virksomhet for FDV forestår innhenting av takst,
Videre vil det være naturlig at ny eier for denne delen av bygget, må kunne søke støtte fra Utvalg for levekår (midler øremerket "idrettslagseide anlegg og bygg og grendehus").

For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- som dekkes av disposisjonsfondet.

Faktiske opplysninger:
I brev av 12.04.12 søker Hilde K Eriksen på vegne av driftsstyret for Jakobsnes Grendehus driftstilskudd fra kommunen slik ordningen har vært tidligere.

I brev av 11.05.12 ber kommunen Jakobsnes Helselag, Jakobsnes idrettslag og Ropelv bygdelag om en uttalelse ad situasjonen for Grendehuset og fremtiden med frist til 20.06.12 å avgi sin uttalelse,
Pr dato er det bare Jakobsnes Helselag som har sendt sin kommentar til kommunen.
Viser videre til vedlagte brev av 04.07.12 til Ordføreren fra Evelyn Olsen Lid hvor hun redegjør for historien om Grendehuset på Jakobsnes.

Historikk:
Rundt 1985 kjøpte kommunen den gamle snekkerfabrikken på Jakobsnes, og huset ble bygget om til grendehus.
Kulturetaten startet den gangen opp med fritidsklubb i deler av lokalene – dette fortsatte frem til ca 2006.
Videre var tanken å etablere dette bygget som et andelslag – det eneste som kom på plass var et interimsstyre. Den 27.04.88 ble det valgt et styre, og følgende lag og foreninger foruten kommunen engasjerte seg: Arbeiderlaget, helselaget, Ropelv bygdelag, småbåteierforeningen, idrettslaget og bedriftsidrettslaget Snekker'n.
Det var et stort engasjement i bygda, og huset ble renovert og mye brukt på hele 90-tallet.

Det viser seg at andelslaget aldri formelt ble etablert og manglende arkiv gjør det vanskelig å kunne ha full oversikt over hva som skjedde i styret for grendehuset.

Sør-Varanger kommune står som hjemmelshaver til tomt og bygninger, gnr 29, bnr 22 og fnr 1, men har ikke vært medtatt i kommunens eiendomsportéfølge, og det har vært styret som har hatt forsikringsavtalen og betalt kommunale avgifter mv helt frem til 2010.
På tomten står det en stålhall som Museet disponerer som lager og som de betaler for. Denne er ikke med i problematikk "salg av grendehus".

Frem til og med 2001 bevilget kommunen et tilskudd på kr 100.000,- pr år og de siste årene frem mot 2004 kr 50.000,-. Og frem til 2006 betalte kommunen i tillegg en husleie på ca 70.000,- pr år for fritidsklubben.
I 2006 ble lokalene stengt etter initiativ fra kommunens hovedverneombud.

Det er klart at etter at kommunens tilskudd ble redusert og husleien fra fritidsklubben uteble, har engasjementet blitt mindre.
Ved utløpet av 2005/ starten av 2006 begynte de økonomiske problemene å tårne seg opp. I mars 2006 tok Helselaget kontakt med kommunen hvor de ba om at kommunen tok tak i saken – kassereren ville ikke lenger ha ansvaret. Idrettslaget hadde også skrevet til kommunen om det samme.
Den 16. mai ble det arrangert et møte på grendehuset som kommunen hadde innkalt til. Konklusjonen var at alle de fremmøtte ønsket at det var et grendehus i bygda, men ingen ønsket å ta ansvaret ut fra at antall brukere/brukerdager var stert redusert og den gamle dugnadsånden var ikke lenger der.

Det ble satt ned et utvalg som skulle vurdere fremtiden for grendehuset.
Konklusjonen ble:

1. *Det er ikke grunnlag for å formalisere etableringen av et grendehus som andelslag.*
2. *Ingen aktuelle lag og foreninger på Jakobsnes og i Ropelv så seg i stand til å overta bygget (ikke en gang med en medgift fra kommunen).*
3. *Kommunen har ikke økonomi til å sette fritidslokalene i tilfredsstillende stand.*
4. *Grendehuset legges ut for salg (utenom Stålhallen) til høystbydende over takst med klausul om at ny eier måtte tilrettelegge for arrangementer/utleie til lag og foreninger, institusjoner og enkeltpersoner.*
5. *Begrenser driftsutgifter samt at leietakere selv må bekoste de faktiske kostnadene for varme og bruk inkl snøbrøyting.*
6. *SVK dekker medgåtte driftskostnader for 2006 på inntil 100.000,- som dekkes av kommunens disposisjonsfond.*

Rådmannen la den 07.11.06 frem en sak for kommunestyret med utvalgets konklusjon som innstilling.
I kommunestyret den 14.12.06 i sak 097/06 ble følgende vedtak fattet:

1. *Kommunestyret ber administrasjonen, sammen med lag og foreninger på Jakobsnes/Ropelv komme sammen for å få til en formalisert drift av Jakobsnes Grendehus.*
2. *Kommunestyret bevilger kr 75.000,- i tilskudd til Jakobsnes grendehus for 2007.*
3. *Sør-Varanger kommune dekker medgåtte driftskostnader for 2006 – inntil 100.000 kr som dekkes av kommunens disposisjonsfond.*
4. *Lag og foreninger finner en driftsløsning med frist 2007.*

I Formannskapssak 090/07 ble følgende vedtak fattet ad grendehuset:
Sør-Varanger kommunestyre vedtar å bevilge kr 50.000,- som driftsstøtte til Grendehuset på Jakobsnes for 2008.
Driftsansvaret for Grendehuset legges til styret for Grendehuset, jft Rådmannens saksfremlegg.

I samband med budsjett 2009 ble det vedtatt at grendehusene skulle sidestilles med idrettslagseide anlegg og bygg, men Grendehuset fikk utbetalt kr 50.000,- også for 2009. For 2010 ble dett ikke søkt om midler fra styret i grendehuset – og derfor ikke utbetalt noe.

For 2011 ble det søkt innenfor utlyst frist, og Utvalg for levekår bevilget kr 20.000,- til drift av Grendehuset.

I 2012 ble det ikke innenfor den utlyste frist søkt om midler, begrunnelsen finner en i styrets brev av 12.04.12. Det er ikke bevilget midler i 2012.

I helselaget brev av 15.06.12 fremkommer følgende vedtak: Jakobsnes Helselag ser ingen muligheter til å overta drifta av Grendehuset.

Helselaget argumenterer for viktigheten av å ha et slikt hus i bygda, og er ganske fortvilt dersom huset blir solgt.
Laget mener at Hilde og Alf Eriksen gjør en kjempejobb med å holde orden og administrere utleie og nødvendig dugnad.
Derfor ber de om at kommunen dekker et driftstilskudd på 60.000 kr inkl strøm og at en beholder ordningen som er i dag med kommunen som eier, og lokalt styret.
Helselaget vil videre bistå med å få valgt ny kasserer snarest.

Rådmannens vurdering/konklusjon:

Rådmannen registrerer at situasjonen fra 2006 fortsatt eksisterer – ingen organisasjoner på Jakobsnes eller Ropelv vil forplikte seg til å påta seg ansvar for grendehuset og få dette økonomisk til å gå i balanse. Mange vil ha tilgang til et slikt hus, og to personer har og vil administrere utleie og ha ansvaret for enkelt vedlikehold/tilsyn.

Kommunens økonomi tilsier at en ikke lenger kan holde et slikt hus i drift i årene fremover. Kommunens FDV avdeling har ikke ressurser til å ha det driftsmessige ansvaret og vedlikeholdsansvaret. De siste årene er kommunens vedlikeholdsbudsjett redusert, og for årene 2013 og 2014 vil en fortsatt stå ovenfor store omstillinger hva gjelder økonomien.

Responsen som har vært i forhold til kommunens brev av 11.05.12, gir ikke grunnlag for fortsatt drift av grendehuset da ingen lag og organisasjoner i lokalsamfunnet ønsker å overta huset i lag i fellesskap eller som eneeier.

Rådmannen vil derfor vise til sin innstilling fra 2006, og konkludere med at grendehuset legges ut for salg til høystbydende over takst med den reserverasjon om at deler av bygget må tilrettelegges for fortsatt utleie til arrangementer mv.
Kommunens virksomhet for FDV forestår innhenting av takst og gjennomføre salgsprosessen.
Videre vil det være naturlig at ny eier for denne delen av bygget, må kunne søke støtte fra Utvalg for levekår (midler øremerket ”idrettslagseide anlegg og bygg og grendehus”).

For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- som dekkes av disposisjonsfondet.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:
I en svært begrenset periode kan kommunen ta ansvaret for driften av grendehuset innenfor en begrenset økonomisk ramme. Dette forutsetter at huset dokumentert blir benyttet av lokale lag og foreninger, enkeltpersoner, institusjoner mv.
Dette vil kreve en evaluering i løpet av første halvår 2014 med påfølgende politisk

Forslag til innstilling:

1. Sør-Varanger kommunestyre vedtar å utlyse for salg Grendehuset på Jakobsnes, gnr 29, bnr 22 og fnr 1. (Stålhallen holdes utenfor salget) til høystbydende over takst. Det forutsettes at en del av huset fortsatt vil bli brukt til utleie for arrangementer. Ny eier gis også mulighet til å søke på kommunens årlige utlyste midler til idrettslagseide anlegg og bygg samt grendehus.

2. For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.

Behandling 24.09.2012 Utvalg for levekår
Saksordfører: Monica Hauge Stiansen

H fremmet følgende forslag:
Grendehuset på Jakobsnes tenkes overført til Stiftelsen Bolig Bygg for videre utleie. Saken utsettes til flere vurderinger er gjort.

Ved alternativ votering ble rådmannens innstilling vedtatt med 4 mot 1 stemme, som ble avgitt for Høyres forslag (H).

Utvalg for levekårs vedtak i sak 051/12:

1. Sør-Varanger kommunestyre vedtar å utlyse for salg Grendehuset på Jakobsnes, gnr 29, bnr 22 og fnr 1. (Stålhallen holdes utenfor salget) til høystbydende over takst. Det forutsettes at en del av huset fortsatt vil bli brukt til utleie for arrangementer. Ny eier gis også mulighet til å søke på kommunens årlige utlyste midler til idrettslagseide anlegg og bygg samt grendehus.

2. For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.

Behandling 07.11.2012 Formannskapet
Saksordfører: Agnar Jensen for Monica Hauge Stiansen.

Ap fremmet følgende forslag:
Saken utsettes til etter behandling av skolestrukturen.

Utsettelsesforslaget enstemmig vedtatt.

Formannskapet vedtok deretter å ta opp pkt. 2 i utvalg for levekårs innstilling til behandling. Innstillingen enstemmig vedtatt.

Formannskapets vedtak i sak 075/12:
Første del av saken utsettes til etter behandling av skolestrukturen.

3. For 2012 innvilges et driftstilskudd på kr 50.000,- til styret for Grendehuset på Jakobsnes til dekning av faste utgifter, jfr søknad av 12.04.12. Beløpet belastes disposisjonsfondet.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

12/10899

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
18 JUNI 2012
12/1355-9
Saksnr: | Dok.nr: | Off.vurdering
Kopi til:

Sør-Varanger Kommune
v/ Virksomsleder Nils Edvard Olsen
9900 KIRKENES

Ytre Lid, 15.06.2012

SAK ANG. JAKOBSNES GRENDEHUS, JAKOBSNES.

Jakobsnes Helselag har behandlet brev av 11.05.12 angående fremtiden for Jakobsnes Grendehus.
Vedtak : Jakobsnes Helselag ser ingen muligheter til å overta drift av Grendehuset.
Vi er 10 -12 aktive medlemmer som holder faste møter fra september - juni med ca. 3 ukers mellomrom. De fleste er i alder 60 - 90 år.
Vi er ikke aktive ellers, møtene er kun for å holde det sosiale i live.
Vi leier Grendehuset til fødselsdager og begravelser.

Helselaget drøftet fremtiden for Grendehuset inngående, og er ganske fortvilet dersom huset blir solgt.
Det er jo vår storstue som vi har hatt siden 1985, takket være daværende kultursjef Erling Fløtten, som klarte å få kulturmidler til ei omfattende ombygging som ble gjort på dugnad av bygdas befolkning.
Uttalige dugnadstimer er gjort, og huset er i utmerket stand.
Dette er takket være Hilde og Alf Eriksen, som passer på at det blir skikkelig behandlet ved utleier.
Alf skrur av strømmen til et minimum når huset ikke er i bruk.

Det uheldige som har skjedd, er at Bjørn Degerstrøm, som var kasserer og som hadde ansvar med å skrive søknader og passe på økonomien, ble alvorlig syk.Dermed ble det ikke sendt noen søknad i tide til drifta.
Hilde Eriksen , som nå er leder i styret, er ikke vant til å ta seg av slike saker, og ba derfor Ørjan Degerstrøm om hjelp. (Sønn til Bjørn)
Men han har ikke gjort regnskapet ferdig ennå.
Men regningene kommer, så Hilde vet hvilke utgifter som kommer hver måned.
En gang i året betaler Sør-Varanger Kommune ved teknisk avdeling kr.10.000,- for strøm som går til vann og kloakkledning til de husene som ligger nær Grendehuset, og som går på Grendehusets måler.
Derfor er det ikke bare å selge huset for kommunen.
Hvem vil overta ei slik ordning ?

+ Kopi til
levekårs utvalget

De faste utgifter som kommer er :

Vann, kloakk og renovasjon	ca. 25.000,- kroner
Strøm	ca. 36.000,- kroner
- strøm betalt av S.V.K.	10.000,- kroner

Til sammen faste utgifter pr. år 51.000,- kroner.

En sum på kroner 50.000,- som bør betales i støtte til Grendehuset av Sør-Varanger kommune for å eie et hus som blir passet på av et husstyre på Jakobsnes, er meget rimelig, og en positiv gest til bygda Jakobsnes.

Vi håper Hilde Eriksens søknad til drift blir behandlet positivt med Kroner 50.000,-. Og at vi får beholde den ordningen som er i dag, med Sør-Varanger Kommune som eier, og et lokalt styre.
Helselaget skal være behjelpelig sammen med bygda å få valgt ny kasserer snarest råd.

Med hilsen

For Jakobsnes Helselag

Evelyn Olsen Lid

Evelyn Olsen Lid, leder

Kopi til: Hilde Eriksen
S.V.K. v/rådmann
Ordfører

SØR-VARANGER KOMMUNE

ALLMENN KULTUR

Jakobsnes Helselag/Jakobsnes Idrettslag/Ropelv Bygdelag

Likelydende brev til hver av organisasjonene.

Vår ref.: Saksnr.: 12/1355/3	**Deres ref.:**	**Dato:** 11.05.2012
Saksbehandler: Nils-Edvard Olsen	**Telefonnr.:** 78 97 74 40	**Epostadresse:** postmottak@svk.no

LOKALE LAGS INTERESSE FOR GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES?

Sør-Varanger kommune har mottatt brev fra Styret for Grendehuset på Jakobsnes av 12.04.12. Her redegjør en for de økonomiske utfordringene som en står ovenfor fremover for å kunne tilby huset for utleie i lokalsamfunnet.

I 2006 fremmet Rådmannen et forslag om å legge ut Grendehuset for salg (unntatt stålhallen som Museet disponerer) med forbehold av at kjøper ga mulighet for arrangementer/utleie til lag og foreninger, institusjoner og enkeltpersoner.
Kommunestyret vedtok i sak 097/06 å bevilge kr 75.000 i tilskudd til Grendehuset samt dekket påløpne kostnader for 2006 på inntil 100.000 kr. Videre skulle lokale lag og foreninger finne en driftsløsning i løpet av 2007.

I sak 069/07 vedtok kommunestyret å bevilge et driftstilskudd på 50.000 kr for 2008, og at driftsansvaret for lå til styret for Grendehuset.
For 2009 ble det samme beløpet utbetalt.
I 2010 ble det ikke søkt og ikke gitt noen bevilgning.
For 2011 ble det søkt og bevilget kr 20.000 til Grendehuset, jfr vedtak 015/11 i Utvalg for levekår.

For 2012 er det ikke søkt om midler da en ikke fikk sendt en søknad innen fristen som var den 15. Mars 2012. Grunnet sykdom har en ikke fått avlagt regnskap for 2011.

Sør-Varanger kommune vil i løpet av 2012 vurdere hva som skal skje med Jakobsnes Grendehus. Kommunen ser at det ikke er mulig at kommunen har det hele og fulle driftsansvaret for bygget. Kommunen har jo Jakobsnes Oppvekstsenter til bruk for kommunale behov.
Ut fra det vil en måtte vurdere flere alternativer som for eksempel:

- Overføre bygget vederlagsfritt til en eller flere lokale organisasjoner
- Avhende og selge bygget på det åpne marked.

Som et ledd i saksforberedelsen, tillater en å kontakte de tre gjenværende organisasjonene som deltok i arbeidet med "fortsatt drift av grendehuset" i 2006 og fremover.

Spørsmålet er:

Er det interessant å overta eier- og driftsansvaret for Jakobsnes Grendehus. Dette kan være et fellesopplegg mellom flere organisasjoner eller en enkelt organisasjon.

Sør-Varanger kommune ber om en tilbakemelding **innen den 20. Juni 2012**. Her er alle konstruktive innspill viktig å få frem.
Viktig for alle er at en får et mer forutsigbart og forpliktende opplegg for Grendehuset!
Lokalsamfunnet har utfordringen!

Eventuelle spørsmål kan rettes til undertegnende, tlf 78977440 eller mail neo@svk.no

Med vennlig hilsen

Nils-Edvard Olsen
spesialrådgiver

Kopi:

Virksomhetsleder FDV Ivar W. Kaski	Boks 406	9915	KIRKENES
Rådmann Bente Larssen	Boks 406	9915	KIRKENES
Virksomhetsleder Allmenn kultur Harald Sørensen		9915	KIRKENES

SØR-VARANGER KOMMUNE

F D V

Hilde Kristin Eriksen

Vår ref.: Saksnr.: 12/1355/2	**Deres ref.:**	**Dato:** 10.05.2012
Saksbehandler: Ivar W. Kaski	**Telefonnr.:** 78 97 75 21	**Epostadresse:** postmottak@svk.no

SØKNAD OM TILSKUDD

Viser til ditt brev av 12.04.12.

Din søknad om tilskudd vil endre forutsetningen for vedtaket som Kommunestyret fattet 14.12.2006 om driften av Jakobsnes grendehus. Det vil derfor være nødvendig med ny politisk behandling av saken.

Det vil ta noe tid før en avgjørelse fattes, men vi regner med at det kan gjøres innen utgangen av 2012.

Dersom Grendehusstyret kommer i en økonomisk umulig situasjon før det, ber vi om at dere tar kontakt med oss.

Med vennlig hilsen

Ivar W. Kaski
virksomhetsleder

TIL NILS EDVARDT og IVAR GASKI.

Dato 12-04-2012

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes

17 APR. 2012

Saksnr: 12/1355 | Dok.nr: 1 | Off.vurdering: | Kopi til:

ANG : JAKOBSNES GRENDEHUS.

Søknad på tilskudd- tidligere ordning.

Vi har vert ett kjempe fint dugnadsgjeng og fått huset kjempe fint.

Når Evelyn Olsen lid slutta som leder overtok jeg hennes rolle.

I styret satt jeg som har hatt med all renhold. Bjørn Degerstrøm som hadde med regnskap å Alf Eriksen som har stått på som vaktmester på huset. og Tor Erling larsen. Mye av våres fritid har vi brukt for å ivareta huset og for å passe på huset på vinter og sommer tid.

Etter at det som skjedde med bjørn har ikke regnskapet hvert lagt frem og det ble mye rot i papirene, men hanes sønn Ørjan sa at han kunne gjøre regnskapet for 2011 ferdig. Regnskapet har jeg enda ikke fått etter mange løfter og mange ord.

Pr 31-01,2012 hadde vi kr 33.479 på konto etter betalte strømregninger har vi igjen kr 15.579. så etter mine beregninger har vi. Tre strømregninger igjen så e vi blakk.

Jeg har bodd i bygda i 32 år. Jeg vil beholde huset, vi har og et idrettslag her på Jakobsnes som også kan overta huset, idrettslaget er jo en gruppe som har lettere for å få midler. Men selv ikke jeg eller idrettslaget klarer å ha huset. Uten hjelp fra kommunen. Jeg tenker på Jakobsnes fremover og ikke bare dagen i dag, hva når evt skolen blir lagt ned. Jeg syns huset skal være i våres hender å ta vare på Jakobsnes befolkning.

I 20 år tidligere har kommunen betalt strømmen fra 1987 til 2007. vi sa ja til å prøve strømregningen selv, men ser at vi ikke klarer det. Mitt spørsmål til dere er. Kan vi gå tilbake til den gamle ordningen, hvor kommunen betaler kommunale avgifter og strøm.

Uten hjelp ifra kommunen kan verken ikke jeg ha huset videre. Og Jakobsnes idrettslag kan ikke overta huset. Jeg håper at Jakobsnes befolkning blir tatt vare på og hørt. Det er jo ingen som vil miste sitt grendehus det vil vi ha i bygda.

Med vennlig hilsen leder for Jakobsnes grendehus

Hilde Kristin Eriksen mob 98619400.

Hilde Kristin Eriksen

Ytre Lid, 04.07.2012. 12/12082

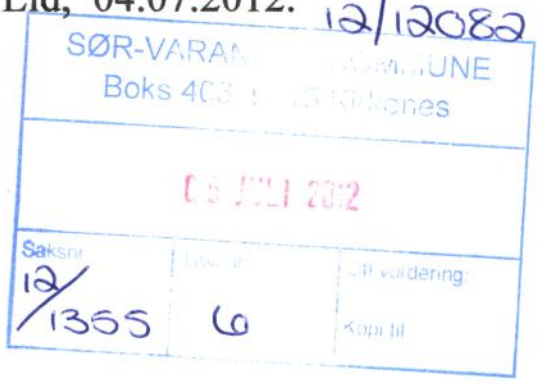

Ordfører
Sør-Varanger kommune
9900 KIRKENES

Sak angående Jakobsnes Grendehus.

Leste innlegget til virksomhetsleder Nils Edvard Olsen i Sør-Varanger Avis, og ble nokså nedstemt.
Jeg fant derfor ut at jeg ville skrive ned hele historien om hvordan huset i sin tid ble realisert, og at det var Sør-Varanger kommune som fikk realisert Grendehuset.
Befolkninga på Jakobsnes ble så glad for engasjementet til kulturetaten at de stilte opp med en kjempedugnad.

Jeg vet at det er kommet mye nye politikere i kommunen.
Derfor fant jeg ut at jeg ville komme med en mer utfyllende opplysning til Dere.

Håper på ei positiv behandling av søknad på driftsstøtte.

Med hilsen

Evelyn Olsen Lid

Evelyn Olsen Lid

Kopi til varaordfører

HISTORIEN OM GRENDEHUSET PÅ JAKOBSNES.

Ca. 1985 gikk snekkerfabrikken på Jakobsnes konkurs.
Sør-Varanger kommune kjøpte bedriften , som besto av snekkerverksted, Sneve-huset og en stor hall.
Snekkerverkstedet hadde vært fjøs fra gammelt av, og ble ombygd og påbygd til snekkerverksted.
P.G.a. etableringen måtte vann og kloakk fremføres. De husene som lå i nærheten ble koblet til bedriften, slik at varmekabel fikk strøm tilkoblet snekkerverkstedet, som er ei ordning den dag i dag.
Sneve- huset ble solgt til en privat-person, og er bolig i dag.
Hallen benytter Sør-Varanger kommune til lager etc. for museet.
Dette er historien i grove trekk.

Kulturetaten ved kultursjef Erling Fløtten og siden Ivar Romundstad, var de som var drivkraften for å få til et Samfunnshus, senere kalt Grendehus på Jakobsnes av snekkerbedriften. Det skulle også være ungdomsklubb i huset. Det ble søkt om kulturmidler, og bygdas befolkning stilte opp med omfattende dugnad.
Huset skulle organiseres som et andelslag med kommunen og lokale lag som andelshavere, ved kontantinnskudd og dugnadsinnsats som kapital.
Kommunen skulle ha aksjemajoriteten, og ville derved garantere for driften og dekke eventuelle underskudd.
En lokal styring av huset skulle velges for en mer effektiv drift.
I alt seks lag var med i starten, og fikk godkjent kroner 42.000,- hver i andeler. Tilsammer ble det kroner 252.000,- som egeninnsats fra lagene.
Men dette er ikke kommet på noe papir i ettertid.
Vi maste flere ganger muntlig på å få en skriftlig bekreftelse om at andelene var godkjent som lagenes andeler, men en slik bekreftelse har lagene aldri fått. Nå er en hel del av disse lagene nedlagt.
I dag har vi bare Jakobsnes Helselag, Jakobsnes småbåtforening og Ropelv bygdelag.
Disse lag leier huset etter behov, og i tillegg holder Bøkfjord skole fast 17. Mai hvert år i huset. Det har de benyttet siden huset ble etablert.
Bomberommet på skolen ble stengt av branntilsynet.
Jeg antar det var derfor Sør-Varanger kommune ved kulturetat engasjerte seg så aktivt for å få til et Grendehus.
Bygda hadde skutt inn kroner 50.000,- (en brannassuranse for den nedbrente brakka) for å få et innsmett ved innreiing av bomberommet til lokale.

I 2006 var det krise for Grendehuset p.g.a. pengemangel til drifta. Huset var også blitt nedslitt , da det ikke hadde vært penger til vedlikehold. Befolkningen var villig til ny dugnad, dersom kommunen var villig til å gi økonomisk støtte.
Det ble gjort. Gamle regninger ble betalt for 2005 0g 2006, og kr.75.000 ble bevilget til drift for 2007. I 2008 ble det bevilget kr. 50.000,- til samme. Helselaget bevilget kr. 12.000,-.
I 2009 ble det også bevilget kr. 50.000,- til drifta, og i 2010 fikk Grendehuset kr. 20.000,-. For 2011 ble det ikke søkt om støtte, antakelig fordi en kunne klare seg uten.
I 2007 ble det gjort en stor dugnad, slik at huset ble i skikkelig stand. Dugnadsjengen brukte tre måneder på arbeidet over ca. 450 timer. Huset er nå helt fint, og kommunen er eieren.

De første årene fra 1988 da huset var ferdig, ble det bevilget penger som sto på budsjettet hvert år. Det begynte med kr. 100.000,-, etter flere år redusert til 73.000,- og nedover til kr. 50.000,-. Pengene skulle gå til drifta. I tillegg hadde huset inntekt på husleie fra ungdomsklubben, som var i drift til 2005. Da ble klubben nedlagt.
Det uheldige var også at vi betalte alt for høy strøm fordi måleren som var i bygget var for industridrift.
Dette har ikke blitt rettet på før i 2011.
Nå er strømregningene blitt mye lavere. I tillegg får Grendehuset Kr. 10.000,- av Sør-Varanger kommune som kompensasjon for kabler på vann og kloakkanlegget som går til de nærliggende hus.
Et husstyre driver huset i dag, og dette går bra, bare det hadde blitt bevilget støtte til drifta som det ble gjort før.
Helselaget mener at Sør-Varanger Kommune har et ansvar for huset utifra forutsetningen til at huset ble til.
Hvorfor forsvant budsjettposten på budsjettet for Grendehuset på Jakobsnes ?
Hvorfor svikter kommunen bygda Jakobsnes ?
Alt startet jo da bygdefolket mistet lokale på skolen. Vi fikk heller ikke vår innsats i skolen med penger og dugnad som ble brukt på bomberommet. Grendehuset fortjener å få støtte til drift fast hvert år som før.

Ytre Lid, 03.07.2012

Evelyn Olsen Lid, leder i Jakobsnes Helselag.

Evelyn Olsen Lid

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Inger B. Fremstad Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 16.11.2012
Arkivkode: K1-	Arkivsaksnr.: 12/2536
Saksordfører: Lena Norum Bergen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Kommunestyret		
Formannskapet	27.11.2012	082/12

KOMMUNALE AVGIFTER, GEBYRER OG BRUKERBETALINGER 2013

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	15.11.2012	Gebyrregulativ.docx

Kort sammendrag:
Kommunestyret vedtar kommunale gebyr og brukerbetalinger for kommunale tjenester i forbindelse med budsjettbehandlingen hvert år.

Faktiske opplysninger:
Tidligere har en del av gebyrene og brukerbetalinger vært fremmet som en del av saksfremlegget til budsjettet, mens andre har vært fremmet som egne saker. For å få en bedre oversikt over kommunens samlede gebyr og brukerbetalinger har rådmannen besluttet at alle kommunale gebyr og brukerbetalinger med unntak av gebyr for vann, avløp, renovasjon og slam skal fremmes i en samlet sak. Gebyr som omfattes i denne saken er administrative tjenester, gravemeldinger, eiendomsskatt, helse- og omsorgstjenester, tjenester innenfor kultur- og oppvekstsektoren samt feiegebyr.

Kommunestyret vedtok nytt gebyrregulativ for plan og byggesak 15.12.2011. Dette gebyrregulativet videreføres i sin helhet med de endringer som vist i tabellen under.

Rådmannen foreslår endringer innenfor følgende gebyr/brukerbetalinger:

Gebyr	Vedtatt sats 2012	Foreslått sats 2013	Benevnelse
Administrative tjenester			
Torgleie m/strøm	100	150	Pr. dag
Torgleie u/strøm	60	150	Pr. dag
Torgleie m/strøm	1 200	2 000	Pr. mnd
Etablererprøven	300	400	Pr. stk
Tjenester innenfor kultur og oppvekstsektoren			
Brukerbetaling SFO i distriktene	1 310	1 800	Pr. mnd
Helse og omsorgstjenester			
Praktisk bistand i hjemmet – hjemmehjelp			
Inntil 2 G	75	77	Pr. time
2-3 G	104	107	Pr. time
3-4 G	130	134	Pr. time
4-5 G	156	161	Pr. time
Over 5 G	182	188	Pr. time
Middag til hjemmeboende inntil 2 G	59	61	Pr. middag
Middag til hjemmeboende over 2 G	69	71	Pr. middag
Trygghetsalarm			
Inntil 2 G	65	67	Pr. mnd
2-3 G	126	130	Pr. mnd
3-4 G	229	236	Pr. mnd
Over 5 G	229	236	Pr. mnd
Plansaker			
Forhåndsvurdering	6 000	11 000	Pr. sak
Mindre vesentlige endringer	6 000	11 000	Pr. sak
Dispensasjonssaker			
Søknad som krever høring	4 000	5 300	Pr. sak
Søknad som ikke krever høring	3 000	3 300	Pr. sak
Øvrige gebyr etter plan- og bygningsloven			
Oppføring av installasjoner	1 000	1 500	Pr. sak
Oppdeling eller sammenføying av bruksenheter	950	1 000	Pr. sak
Skilt eller reklameinnretning	1 000	1 500	Pr. sak
Ved vesentlig mangelfull søknad som utløser skriftlige henvendelser	550	1 100	Pr, henvendelse
Søknad om endring i forholdt til tillatelse			
Saker som krever nabovarsel	1 500	2 800	Pr. sak
Saker som ikke krever nabovarsel	1 000	2 100	Pr. sak

Gebyr for behandling av avvik	350	2 800	Pr. sak
Opsjoner			
Behandling av søknad om opsjon		4 500	Pr. sak
Forlengelse av opsjon		4 500	Pr. sak

Ved distriktsskolene tilbys det kun SFO-plass etter skoleårsdrift og foreldrebetalingen gjelder da fra skoleårets start til skoleårets slutt. Som en kompensasjon for et redusert tilbud i distriktene har foreldrebetalingen vært vesentlig lavere enn tilsvarende SFO-plass ved sentrumsskolene. Rådmannen mener dette gir en ulik behandling og foreslår derfor å øke brukerbetalingen for SFO-plass i distriktene. Rådmannen ønsker allikevel at det skal markeres at SFO-tilbudet distriktene er begrenset i forhold til sentrum og foreslår derfor en økning til 1.800 pr. mnd for distriktsskolene mens tilsvarende foreldrebetaling for sentrumsskolene er kr. 2.000 pr. mnd.

Rådmannen foreslår videre at det innføres gebyr for leie av lokaler i tilknytning til skoler, barnehager og SFO.

Leie av lokaler skoler og barnehager	**Pris aktiviteter for voksne**	**Pris aktiviteter rettet mot barn og unge**
Leie pr. time	200	100
Leie for en ettermiddag/kveld	500	200
Leie for helg	2 000	1 000

Det er utstrakt praksis ved skolene at skolens og SFOs lokaler lånes ut til privatpersoner og lag og foreninger. Skolen fremstår som samlingspunkt for lokalbefolkningen på stedet og det er lang praksis for at skolens lokaler stilles til disposisjon.

Forslag til innføring gebyr for leie av lokaler har vært forelagt rektorene og de er gitt mulighet til å komme med innspill til forslaget. Rektorene uttrykker bekymring for at skolene etter innføring av gebyr, ikke lenger skal benyttes i den utstrekning som gjøres i dag og at eierforholdet til skolene dermed blir svekket.

En innføring av gebyr for leie av skolelokaler vil også medføre at idrettslagene i distriktene vil få en større økonomisk belastning enn i dag. Idrettslagene i sentrumsområdet betaler allerede leie for treningslokaler og rådmannen mener innføring av gebyr for leie av lokaler også i distriktene vil gi en likebehandling av alle idrettslag i kommunen.

For nærmere redegjørelse for øvrige gebyr/brukerbetalinger henvises til vedlagte Reglement for kommunale gebyr og Gebyrregulativ for plan- og byggesak.

Det antas at en eventuell innføring av gebyr for leie av skoler og barnehager vil gi en inntektsøkning for kommunen på om lag kr. 200.000 i 2013.

Økt foreldrebetaling for SFO ved distriktsskolene vil gi en økt inntekt for kommunen på om lag kr. 140.000 i 2013.

Øvrige foreslåtte økningene i gebyrsatsene/brukerbetalingene er innarbeidet i konsekvensjustert budsjett for 2013.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar reglement for kommunale gebyrer og Gebyrregulativ for plan og byggesak gjeldende fra 01.01.2013.

Kommunestyret delegerer til rådmannen å prisjustere brukerbetalinger innenfor helse- og omsorgstjenestene årlig etter konsumprisindeksen for helsepleie fastsatt av SSB.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 16.11.2012
Arkivkode: K1-	Arkivsaksnr.: 12/2728
Saksordfører: Egil Kalliainen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Kommunestyret		
Formannskapet	27.11.2012	083/12

EIENDOMSKATT 2013

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	16.11.2012	TAKSTVEDTEKTER FOR 2013 (2).docx

Dokumenter i saken:

Kort sammendrag:
Sør-Varanger kommune har eiendomsskatt. Eiendomsskatteområdet er for boligeiendommer og næringsbygg begrenset til Kirkenes halvøya unntatt Elvenes og for verk og bruk i hele kommunen. Eiendomskatten er en skatteordning som er frivillig for kommunene å innføre og 100 % av inntektene fra eiendomskatten tilfaller kommunen.

Faktiske opplysninger:
Kommunestyre skal hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen vedta kommunens takstvedtekter, promille, eiendomskatteområde samt eventuelle fritak.

Det er ikke innarbeidet noen endringer i eiendomskatteområder for skatteår 2013. Det er utarbeidet eget tiltak om utvidelse av eiendomskatteområde i budsjettdokumentet.

Det er ikke foreslått endringer i promillen som er 7o/oo også for 2013. Bunnfradraget på boligeiendommer foreslår videreført med kr. 100 000,-.

Når det gjelder fritak forslår rådmannen at tidligere 3 års fritak for eiendomskatt på nybygg boliger avvikles slik at vedtak om eiendomskatt skal gjelder fra det året nybygget blir ferdigstilt. Dette fritaket har tidligere kun omhandlet boligeiendommer.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:

Forslag til innstilling:
Kommunestyret vedtar vedlagte Takstvedtekter som kommunens takstvedtekter for eiendomskatt for 2013.

Videre vedtar kommunestyret følgende:

- Eiendomskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2013 jfr.Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2
- For eiendomsskatteåret 2013 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkenes halvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.
- Eiendomskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Etter eiendomsskattlovens § 7 vedtak ingen fritak for 2013
- Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2013 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.
- Eiendomskatten skrives ut i 4 terminer jfr eskl. § 25 1.ledd. Forfall 25.02, 25.05, 25.08 og 25.11.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

TAKSTVEDTEKTER FOR SØR-VARANGER KOMMUNE

Takstvedtektene gjelder fra 01.01.2013

1 Sakkyndig nemnd og ankenemnd

1.1 Sakkyndig nemnd

Taksering av alle eiendomsskattepliktige eiendommer i kommunen med unntak av vannkraftverk, foretas av sakkyndig nemnd ved hjelp av forslag fra engasjerte besiktigelsesmenn, jf. eskl. § 33, jf. byskl. § 4 annet ledd. Sakkyndig nemnd kan selv utøve rollen som besiktigelsesmenn.

Den sakkyndige nemnda skal i forbindelse med takseringen ta stilling til hvilke eiendommer som er skattepliktig innenfor det virkeområde kommunestyre har definert, jf. eskl. § 3. Herunder skal takstnemnda ta stilling til hvilke eiendommer som er ”verk og bruk”, jf. eskl. § 4 annet ledd annen setning og hvilke eiendommer som er unntatt fra eiendomsskatt i henhold til eskl. § 5. Takstnemnda skal dessuten ta stilling til hvilke bygninger og driftsmidler som er en del av et verk og bruk, jf. § 4 annet ledd tredje og fjerde setning.

Den sakkyndig nemnda skal ha tre medlemmer hvorav en leder, en nestleder og ett medlem. I tillegg velges tre varamedlemmer.

Den sakkyndig nemnda fatter sine beslutninger i fellesskap. Dersom det er uenighet om et særskilt spørsmål, kan nemnda avgjøre uenigheten ved avstemning.

Nemndslederen har til oppgave å planlegge og å lede takseringsarbeidet, samt å sørge for at fremdriften i takseringen går etter planen. Dersom nemndslederen har forfall, overtar nestlederen i nemnda nemndslederes oppgaver.

1.2 Sakkyndig ankenemnd

I tillegg til den sakkyndige nemnda skal det oppnevnes en ankenemnd. Den sakkyndige ankenemnda skal behandle klager (begjæring om overtakst) på vedtak fra den sakkyndig nemnda.

Ankenemnda består av fem medlemmer, hvorav en leder, en nestleder og tre medlemmer. Ankenemndas medlemmer skal også ha varamedlemmer.

Ankenemnda fatter sine beslutninger i fellesskap. Dersom det er uenighet om et særskilt spørsmål, kan nemnda avgjøre uenigheten ved avstemning.

Nemndslederen har til oppgave å planlegge og å lede klagebehandlingen, samt å sørge for at fremdriften i saksbehandlingen. Dersom nemndslederen har forfall, overtar nestlederen i nemnda nemndslederes oppgaver.

1.3 Møteplikt

Medlemmene i sakkyndig nemnd og ankenemnda har plikt til å stille i alle møter med mindre vedkommende har gyldig forfall. Når et medlem ikke møter, har varamedlemmet møteplikt.

Ved forfall skal medlemmet snarest mulig varsle nemndslederen som innkaller et varamedlem.

1.4 Oppnevnelse av nye nemndsmedlemmer og fratredelse

Sakkyndig nemnd og sakkyndig ankenemnd velges for 4 år og følger kommunevalgperioden.

Dersom det er behov for det, kan kommunestyre oppnevne flere sakkyndige nemnder som får ansvar for hvert sine geografiske områder. Det kan også oppnevnes en eller flere egne nemnder for taksering av verk og bruk. Det skal bare være én ankenemnd.

De som er pliktige til å motta valg til kommunestyre, er valgbare og pliktige til å motta valg til den sakkyndige nemnda og ankenemnda.
Dersom et medlem fratrer for godt i løpet av en valgperiode, velger kommunestyret et av varamedlemmene til og tre inn som fast medlem for resten av perioden. Dersom lederen av nemnda fratrer, overtar nestlederen vervet som leder, og kommunestyre utnevner en ny nestleder.

Første gang det oppnevnes sakkyndig nemnd og ankenemnd i henhold til punkt 1.4 første ledd, velges alle tre medlemmer i den sakkyndige nemnda og alle fem medlemmer av ankenemnda samtidig.

1.5 Inhabilitet

Et medlem av den sakkyndige nemnda eller ankenemnda er inhabilt til å delta i takseringen når medlemmet:
a) selv eier, har pant i, leier eller bor på eiendommen,
b) er i slekt eller i svogerskap til en som er nevnt i a) i opp- eller nedadstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken,
c) er eller har vært gift, samboende, partner eller forlovet med en eier,
d) er eller har vært fostermor, fosterfar eller fosterbarn til en eier,
e) er verge eller fullmektig for noen som faller under a),
f) er eier, sitter i ledelsen av eller styre for et selskap, en forening, Sparebank, stiftelse eller offentlig innretning som er eier, panthaver eller leierboer til eiendommen,
g) er medlem av formannskapet i kommunen.
Medlemmet er også inhabilt når andre særlige omstendigheter foreligger som er egnet til å svekke tilliten til at medlemmet står fritt.

Nemnda avgjør selv om et medlem er inhabilt. Ved inhabilitet trer varamedlemmet inn for medlemmet.

1.6 Godtgjørelse til nemndsmedlemmene

Kommunestyret fastsetter godtgjørelse til nemndsmedlemmene slik:

- Kr. 350,- pr time for leder

- Kr. 300,- pr time for øvrige medlemmer

2 Eiendomsskattekontoret

2.1 Eiendomsskattekontoret

Funksjonen som eiendomsskattekontor er lagt til økonomiavdelingen i kommunen. Eiendomsskattekontorets representant er økonomisjefen.

2.2 Eiendomsskattekontorets oppgaver

Eiendomsskattekontoret har til oppgave å skrive ut eiendomsskatten og skal fungere som sekretariat for den sakkyndige nemnda og ankenemnda ved å legge til rette administrativt.

2.3 Deltakelse på møter i takstnemnda

Økonomisjefen eller den hun delegerer, skal så langt det er ønskelig, delta på nemndsmøter for å legge til rette for og bistå nemndene i deres arbeid. Eiendomsskattekontorets representant har ikke stemmerett på møtene, skal ikke delta i selve takseringsarbeidet og kan ikke instruere nemnda eller besiktigelsesmennene.

3 Besiktigelsesmenn og andre sakkyndige i takseringsarbeidet

3.1 Besiktigelsesmenn

Eiendomsskattekontoret kan engasjerer besiktigelsesmenn som skal foreta befaringer og komme med forslag til takster til den sakkyndige nemnda. Nemnda kan selv besiktige skatteobjektet. Ved taksering av større verk og bruk, bør det anvendes besiktigelsesmenn med særskilt kompetanse på slike anlegg.

3.2 Tilkalling av andre sakkyndige

Nemndene kan dersom den finner det nødvendig, be eiendomsskattekontoret tilkalle annen sakkyndig hjelp til veiledende uttalelser om særskilte tekniske eller juridiske spørsmål.

3.3 Nemndsleders ansvar

Den sakkyndige nemndas leder har ansvar for å forsikre seg om at besiktigelsesmennene og andre sakkyndige vet hvilket verdsettelsesprinsipp som skal anvendes på taksering av verk og bruk i eiendomsskattesammenheng.

3.4 Habilitet

De samme reglene for inhabilitet gjelder for besiktigelsesmenn og sakkyndige som for medlemmene i takstnemndene, jf. punkt 1.6.

3.5 Uttalelsenes veiledende karakter

Uttalelser fra besiktigelsesmennene og andre sakkyndige er kun veiledende for den sakkyndige nemnda og ankenemnda. Besiktigelsesmenn og sakkyndige har ingen stemmerett i nemnda og deltar ikke i selve beslutningsprosessen. Nemndene må på selvstendig grunnlagt ta stilling til innholdet i uttalelser fra sakkyndige når de fastsetter taksten.

4 Takseringsarbeidet

4.1 Eiendomsskattekontorets forberedelser

Eiendomsskattekontoret i kommunen lager en liste over de eiendommene de antar er skattepliktige og som dermed skal vurderes av den sakkyndige nemnda.

Eiendomsskattekontoret forbereder takseringen ved å hente inn tilgjengelig informasjon om eiendommene fra offentlige kilder og ved å be om nødvendig informasjon fra eieren av eiendommen.

Eiendomsskattekontoret bør som et minimum ha innhentet opplysninger om hvem som eier eiendommen, hva den brukes til, eiendommens bebygde og ubebygde areal og hvilke større driftsmidler og maskiner som finnes på eiendommen.

4.2 Konstituerende møte for den sakkyndige nemnda

På det første møte for en nyutnevnt nemnd informerer nemndslederen og eiendomsskattekontoret om den sakkyndige nemndas oppgaver og skattetakstvedtektene i kommunen.

Nemndas medlemmer skal ha mottatt en kopi både av takstvedtektene, eiendomsskatteloven og byskatteloven sammen med møteinnkallelsen. Takstvedtektene og relevante bestemmelser i eiendomsskatteloven og byskatteloven gjennomgås i fellesskap på møte.

På det første møte diskuterer nemnda hvordan takseringen bør gjennomføres og generelle prinsipper for takseringen. Det bør også lages en tidsplan for takseringsarbeidet. Den sakkyndige nemnda bør foreta prøvetakseringer på bakgrunn av de generelle prinsippene som vedtas for takseringen.

Både ordinære medlemmer i nemnda og varamedlemmene skal være med på det første møte.

Dersom det er flere sakkyndige nemnder i kommunen, skal det konstituerende møte avholdes i fellesskap.

4.3 Ordinære nemndsmøter

Nemndslederen i den sakkyndige nemnda kaller inn til møter og leder dem. Nemnda fastsetter takstene på bakgrunn av forslag fra besiktigelsesmennene.

Eiendomsskattekontorets representant skal også kalles inn til møter i nemnda, men nemnda er beslutningsdyktig selv om eiendomsskattekontorets representant ikke er til stede.

Nemnda innkalles til så mange møter som er nødvendig for å gjennomføre takseringen.

4.4 Møteprotokoll

Det skal føres protokoll fra alle møter i nemnda. Takstprotokollen skal underskrives av alle nemndas medlemmer ved slutten av hvert møte.

I protokollen skal alle beslutninger nemnda tar nedtegnes. Protokollen skal inneholde opplysninger om hver enkelt eiendom som takseres. Herunder hva som inngår i taksten, hvilke verdsettelsesprinsipper som er anvendt, hva taksten er og hvordan man er kommet frem til verdien av eiendommen.

Eiendomsskattekontoret skal ha en kopi av protokollen.

4.5 Alle eiendommer skal besiktiges

Besiktigelsesmenn eller medlemmer fra sakkyndig nemnd foretar en befaring på alle eiendommene det er aktuelt å taksere og skrive ut eiendomsskatt på.

Eieren skal varsles om befaring minst en uke i forveien. Eiendomsskattekontoret foretar varslingen.

Besiktigelsesmennene eller medlemmer av sakkyndig nemnd må føre protokoll fra befaringen med forslag til takst. Protokollen fra befaringen kan inneholde bilder av eiendommene. Forslaget til takst må begrunnes.

4.6 Generelle prinsipper for takseringsarbeidet i den sakkyndige nemnda og ankenemnda

Ved verdsettelsen av eiendommene i kommunen må den sakkyndige nemnda utøve skjønn etter beste evne. Med mindre noe annet følger av loven eller av rettspraksis, skal verk og bruk verdsettes etter substansverdiprinsippet.

For eiendomsskatten gjelder det et generelt likebehandlingsprinsipp. Det innebærer at nemndene skal bestrebe seg på å behandle alle eiendommer likt når de takserer. Videre betyr det at det skal utferdiges takst på alle skattepliktige eiendommer. Det kan ikke gjøres fradrag, reduksjoner eller unntak det ikke er hjemmel for i loven.

Besiktigelsesmennene og nemndsmedlemmene har taushetsplikt med hensyn til informasjon de for tilgang til gjennom takseringsarbeidet, jf. eskl. § 29.

Besiktigelsesmennene, den sakkyndige nemnda og ankenemnda kan ikke instrueres av eiendomsskattekontoret, kommunestyret eller formannskapet i kommunen med hensyn til selve verdsettelsen.

Alle takster avrundes til nærmeste hele 1000 kroner.

Dersom det er ulik eier for grunn og bebyggelse på en fast eiendom, takseres grunnen og bygningene hver for seg.

Dersom det er flere sakkyndige nemnder, har lederne i takstnemndene et ansvar for å påse at takstene i de ulike takstområdene er på samme nivå.

5 Særskilt omtaksering i perioden mellom to alminnelig takseringer

5.1 Når kan særskilt omtaksering finne sted?

I perioden mellom to alminnelige takseringer, kan den sakkyndige nemnda foreta omtaksering/særskilt taksering når en eiendom deles, når bygninger rives eller ødelegges og når det blir oppført nye bygninger til en verdi som antas å ha en verdi på minst 10 000 kr, jf. byskl. § 4, 3. og 4. ledd.

Både formannskapet i kommunen og eieren av eiendommen kan kreve særskilt omtaksering dersom verdien av en eiendom antas å ha økt eller minket vesentlig sammenlignet med andre eiendommer, jf. byskl. § 4 fjerde ledd.

Begjæringen må være satt frem for eiendomsskattekontoret innen 1. november året før skatteåret. Eiendomsskattekontoret varsler straks takstnemndas leder.

Den sakkyndige nemnda tar stilling til om vilkårene for å gjennomføre særskilt omtaksering er til stede.

5.2 Utgiftene ved særskilt omtaksering

Dersom den skattepliktige har begjært særskilt omtaksering, bærer denne kostnadene ved omtakseringen. Ellers bærer kommunen kostnadene.

5.3 Prinsipper for særskilt omtaksering

Når en eiendoms omtakseres i henhold til byskattelovens § 4, tredje og fjerde ledd, skal de samme prinsippene og samme prisnivå legges til grunn som ved forrige alminnelige taksering.

5.4 Melding om vedtaket

Skatteyteren skal ha melding om takstvedtaket i henhold til vedtektenes 6.2.

6 Kunngjøring av taksten

6.1 Kunngjøring ved alminnelig taksering

Eiendomsskattekontoret kunngjør taksten i en skatteliste som nevnt i eiendomsskattelovens § 15.

Listen skal ligge ute til offentlig gjennomsyn i minst tre uker etter at det er kunngjort at listen er lagt ut. Kunngjøringen gjøres i lokalpressen og på kommunens internettsider. Sammen med kunngjøringen om at skattelisten er lagt ut, skal man finne informasjon om muligheten for å klage på taksten og fristen for å klage.

6.2 Melding om vedtak ved særskilt omtaksering

Ved særskilt omtaksering mellom to alminnelige takseringer, skal skatteyter orienteres om taksten ved melding om vedtaksendes melding om vedtak,

med informasjon om at krav om overtakst må være innkommet til eiendomsskattekontoret innen fire uker fra den datoen da taksprotokollen ble sendt.

7 Klage på taksten/ begjæring av overtakst

7.1 Hvem kan klage og hva kan det klages over?

Både skatteyteren og formannskapet i kommunen kan klage på vedtakene fra den sakkyndige nemnda. Det kan kun klages på taksten det året takseringen gjennomføres, og ikke ved senere utskrivninger på grunnlag av samme takst.

Ankenemndas vedtak kan ikke pålages. Skatteyteren kan likevel anmode ankenemnda om å omgjøre sitt eget vedtak. Ankenemnda har i slike tilfeller ingen plikt til å vurdere vedtaket på nytt, men har mulighet til det dersom den finner det rimelig.

7.2 Klagefristen, oversittelse av fristen og utsatt frist

Klagen på taksten må fremsettes skriftlig innen tre uker fra kunngjøringen om utleggelsen av skattelisten, jf. eiendomsskattelovens § 15.

Ankenemnda kan ta en klage fra skatteyteren til behandling selv om klagefristen er oversittet når vedkommende ikke er å bebreide fristoversittelsen, eller det er av særlig stor betydning for skatteyteren at klagen blir behandlet. Tilsvarende kan en klage fra formannskapet tas til følge etter klagefristen dersom formannskapet klager til skatteyterens gunst.

Eiendomsskattekontoret eller nemnda kan innvilge utsatt klagefirst i enkelttilfeller dersom det anmodes om det og det er rimelige grunner for innvilge utsatt klagefrist.

7.3 Behandling av klagen

Klagen skal sendes til eiendomsskattekontoret. Når klagefristen er ute, oversender eiendomsskattekontoret samtlige klager til ankenemnda uten ugrunnet opphold.

Ved særskilt omtaksering mellom to alminnelige takseringer oversendes klagen fra eiendomsskattekontoret til ankenemnda umiddelbart.

Når klagen behandles i overtakstnemnda, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for takstnemnda så langt de passer. Imidlertid må ankenemnda gjennomføre befaring selv. Dersom det er nødvendig, kan det innhentes nye uttalelser fra sakkyndige.

Ankenemnda kan prøve alle sider av taksten. Taksten kan opprettholdes, settes ned eller opp.

7.4 Protokoll fra ankenemnda

I likhet med den sakkyndige nemnda, skal ankenemnda føre protokoll fra møter. I protokollen skal det begrunnes hvorfor et vedtak er opprettholdt eller endret. Det skal videre gå frem av protokollen hvilket faktum ankenemnda har lagt til grunn dersom det er uenighet om faktum

og hvilke verdsettelsesprinsipper som er anvendt. I protokollen må det tas stilling til eierens eller formannskapets begrunnelse for å klage.

7.5 Virkningen av å klage på taksten

Den sakkyndige nemndas vedtak gis ikke oppsettende virkning selv om det er påklaget, jf. eskl. § 25 tredje ledd. Eiendomsskattekontoret skriver ut skatt på bakgrunn av den påklagede taksten inntil ny takst foreligger. Når klagen er behandlet, foretas det et etteroppgjør dersom taksten er endret.

8 Utskrivning av eiendomsskatten

8.1 Eiendomsskattekontoret skriver ut skatten

Eiendomsskattekontoret skriver ut eiendomsskatten. Skatten avrundes til nærmeste hele krone.

8.2 Frist for å skrive ut skatten

Eiendomsskatten skal være skrevet ut innen 1. mars i skatteåret med mindre annet følger av loven. Det vil si at skattelisten skal være lagt ut og skatteseddel sendt til skatteyter.

8.3 Forfall

Eiendomsskatten forfaller til de terminer som kommunestyret har fastsatt.

8.4 Klage over feil ved utskrivningen

Klage over feil ved utskrivningen kan påklages av skatteyteren hvert år innen tre uker etter at skatteseddelen er mottatt. Klagen skal være skriftlig og sendes til eiendomsskattekontoret. Eiendomsskattekontoret behandler klagen.

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Svanhild Apeland Lande Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 14.11.2012
Arkivkode: K1-151	Arkivsaksnr.: 12/2705
Saksordfører: Tove Alstadsæter	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Kommunestyret		
Formannskapet	27.11.2012	084/12

BUDSJETT 2013 OG ØKONOMIPLAN 2013-2016 NORASENTERET IKS

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	18.10.2012	SØR-VARANGER KOMMUNE SIN DRIFT AV NORASENTERET
2	12.11.2012	økonomiplan
3	12.11.2012	budsjett

Dokumenter i saken:

Kort sammendrag:
Norasenteret IKS, Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark, er et interkommunalt selskap der Sør-Varanger kommune eier 42 % av eierandelene.

Det fremgår av selskapsavtalen § 18:

”*Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltakerkommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del av det tilskudd representantskapet har vedtatt.”*

Faktiske opplysninger:
Norasenteret IKS har i representantskapet 01.10.12 vedtatt at Sør-Varanger kommunes andel for drift av senteret i 2013 er på kr 2 340 000.

Fra 01.01.10 er krisesentertilbudet lovfestet. Tilbudet gjelder kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Statstilskuddet som tidligere utgjorde 80 % av driftsbehovet ble innlemmet i rammetilskuddet fra 2011.

Norasenteret har pr 30.09.12 et registrert bruk på 1709 liggedøgn fordelt på 20 kvinner og 26 barn.

I forbindelse med den anstrengte økonomiske situasjonen i Sør-Varanger kommune har daglig leder for Nora senteret redegjort for konsekvensene ved 10 % reduksjon av Nora senterets budsjett, noe som for Sør-Varanger kommune vil gi en årlig besparelse på kr. 234 000,-.

Utdrag fra budsjett 2013 i Sør-Varanger kommune, Tiltak nr 13 – Reduksjon av tilskudd til Norasenteret IKS på 10 %:

”Konsekvensen vil være:

- *10 % av kommunenes midler vil for Nora senteret utgjøre kr 557 000,-. Alle eierkommunene vil som følge av Sør-Varanger kommunes vedtak måtte få tilsvarende reduksjon som vertskommunen.*

- *Dette vil også få konsekvenser for budsjettet til SMI-delen: For dette området gjelder fortsatt finansieringen med 80 % fra Staten og 20 % fra kommunene. En 10 % reduksjon vil til sammen utgjøre 637 000,- for senteret mot incest.*

- *Nora senteret ønsker å vise til at de faktisk har tatt sin del av innsparingen da de ikke har økt budsjettet for 2013 i forhold til budsjettet for 2012, altså ikke økt budsjettet i forhold til konsumprisindeks og forventet lønnsvekst.*

- *Selskapsavtalen Punkt 18. Årsbudsjettet: «Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltaker kommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del, jfr. pkt 5, av det tilskudd representantskapet har vedtatt.» Det vil gi store konsekvenser for budsjett i ettertid da ingen av kommunene vil forholde seg til selskapsavtalen. I ytterste konsekvens vil kommunene ikke oppfylle kravene om en lovpålagt oppgave etter krisesenterloven.*

- *Senteret har ikke mange variable poster i budsjettet. De fleste poster er faste utgifter som avdrag lån og renter, forsikring, strøm, avskrivninger, bedriftshelsetjeneste, telefon, data, serviceavtaler på bygget, penger til lønnsforhandlinger, penger til lovpålagt tolketjeneste, nødmat til beboerne og vedlikehold bygg. Vi reiser også en del ut i de andre kommunene som eier oss. Dette for å møte hjelpeapparatet der for å*

vareta en lovpålagt oppgave som oppfølgning i reetableringsfasen til tidligere beboere. Dette krever resurser.

Nora senteret IKS vil strekke seg for å klare innsparing for 2013 slik at senteret heller ikke for 2014 vil be om økt bevilgning fra eier kommunene, men overføre et eventuelt overskudd inn i 2014 for å demme opp for lønns- og pris vekst."

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Alternative løsninger:
Alternativ 1:
Kommunestyret vedtar en kommunal andel i henhold til representantskapets vedtak på kr 2 340 000 fra Sør-Varanger kommune til Norasenteret IKS for 2013.

Alternativ 2:
Kommunestyret vedtar en kommunal andel i henhold til representantskapets vedtak men med reduksjon på 10 %, kr 2 106 000, fra Sør-Varanger kommune til Norasenteret IKS for 2013.

Forslag til innstilling:
Ingen forslag til innstilling.

Bente Larssen
rådmann

12/17374

Norasenteret IKS

Senter mot vold og seksuelle overgrep i ~~Øst-Finnmark~~

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
17 OKT. 2012
Saksnr: 12/1721 | Dok.nr: 6 | Off.vurdering: | Kopi til:

Sør-Varanger kommune,
Rådmann
9915 Kirkenes

J.nr.70/12/3.2/15.10.12./AE.

SØR-VARANGER KOMMUNE SIN AV DRIFT AV NORASENTERET

Norasenteret IKS, Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark meddeler Sør-Varangerkommune at deres andel for drift av senteret i 2013 er kr. 2 340 000.- Dette i følge budsjettvedtak gjort i Representantskapet 01.10.11.

Se selskapsavtalen §18. **Årsbudsjettet.**

Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltakerkommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del, jfr. pkt 5, av det tilskudd representantskapet har vedtatt

Selskapsavtalen er vedtatt av Sør-Varanger kommune 02.07.08. jfr.§ 5. I hht. avtalen hefter Sør-Varanger kommune for 42%..

5.Innskuddsplikt, eierandel og ansvarsfordeling

Kommunens representasjon i representantskapet, fastsettes i forhold til eierandel for de enkelte kommuner. Eierandelene beregnes med utgangspunkt i folketall i hht oversikt:

Befolkning	*Eierandel*	*Antall stemmer*
> 1500	*5%*	*1 stemme*
1500 – 3500	*12%*	*2 stemmer*
3500 – 7000	*17%*	*3 stemmer*
Vertskommunen	*42%*	*8 stemmer*

Eierandelene blir derfor som følger:

Båtsfjord kommune	*12%*	*1 representant, 2 stemmer*
Deanu gielda/Tana kommune	*12%*	*1 representant, 2 stemmer*
Lebesby kommune	*5%*	*1 representant, 1 stemme*
Vardø kommune	*12%*	*1 representant, 2 stemmer*
Vadsø kommune	*17%*	*1 representant, 3 stemmer*
Sør-Varanger kommune	*42%*	*1 representant, 8 stemmer*

De enkelte deltakerkommuner hefter for sin relative andel av selskapets samlede forpliktelser.

Besøksadresse: Henrik Lundsgt. 4 – Postboks 347 – 9915 Kirkenes
Telefon 78 99 60 60 – Telefax 78 99 60 61 - Bank 4930 13 83559 - Org.nr. NO 981 463 765
E-post: info@norasenteret.no daglig leder: annik.eriksson@norasenteret.no – www.norasentert.no
Telematikk studio: nora.senteret@vcn.no

Norasenteret IKS

Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark

Legger ved vedtatt budsjett 2013, med økonomiplan, og oversikt over renter og avdrag til nytt hus, som er bygd, ferdigstilt høsten 2009.
Årsmelding for 2011 er sendt ut til politikere og administrasjon tidligere.
Kommunens tilskudd er det samme som 2012.Dette skyldes mindre renteutgifter grunnet mindre lån og utmelding av Norsk Krisesenterforbund NOK og Fellesstiftelsen mot seksuelle overgrep FMSO.

Vi gjør oppmerksom på at fra 01.01.2010 er krisesentertilbudet lovefestet. Tilbudet gjelder kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Tilbudet skal omfatte et gratis, helårs, heldøgns, trygt og midlertidig botilbud, gratis dagtilbud. Et helårs og heldøgns telefontilbud der kvinner, menn og barn kan få råd og veiledning og de skal ha oppfølgning i reetableringsfasen.

Vi har pr. 30.09.12. 1709 liggedøgn fordelt på 20 kvinner og 26 barn.

Statstilskuddet til krisesentrene er innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 2011.
Vi gjør oppmerksom på at tilskuddet fra staten tidligere har utgjort 80% av til krisesentrene.

På forhånd takk

Vennlig hilsen

Annik Eriksson
daglig leder
Norasenteret, IKS
Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark

Vedlegg:
Budsjett 2013
økonomiplan for 2013-2017

Besøksadresse: Henrik Lundsgt. 4 – Postboks 347 – 9915 Kirkenes
Telefon 78 99 60 60 – Telefax 78 99 60 61 - Bank 4930 13 83559 - Org.nr. NO 981 463 765
E-post: info@norasenteret.no daglig leder: annik.eriksson@norasenteret.no – www.norasentert.no
Telematikk studio: nora.senteret@vcn.no

NORASENTERET IKS

Senter mot vold og seksuelle overgrep i Øst-Finnmark

FOR ÅR 2013

ØKONOMI PLAN 2013-2017

Økonomiplan
Nora 2013-
2017

Rammeområde: Nora

	År	Utgifter	Inntekter	Netto
Ramme	2012	7850	7850	0
Endring	2012			
Økte utgifter		288		288
Økte inntekter			288	288
Sum endring	2012		288	0
Ramme	2013	8138	8138	0
Endring	2013			
Sum endring	2013	260	260	0
Ramme	2014	8398	8398	0
Endring	2014			
Sum endring	2014	269	269	0
Ramme	2015	8667	8667	0
Endring	2015			
Sum endring	2015	277	277	0
Ramme	2016	8945	8945	
Endring	2016			
Sum endring	2016	286	286	0
Ramme	2017	9231	9231	
Endring	2017			

Konsekvensjustert driftsbudsjett 2013-2017

	2012		2013		2014		2015		2016		2017	
	Utgifter	Inntekter	Utgifter	Inntekter	Utgifter	Inntekter	Utgifter	Inntekter	Utgifter	Inntekter	Utgifter	Inntekter
budsjett ramme 2012	7850000	7850000	8138000	8138000	8398416	8398416	8667165	8667165	8944515	8944515	9230739	9230739
endringe Nora			288000	288000	260416	260416	268749	268749	277349	277349	286224	286224
	7850000	7850000	8138000	8138000	8398416	8398416	8667165	8667165	8944515	8944515	9230739	9230739

	Vedtatt Budsjett Norasenteret	2 013
1011	Lønn faste stillinger	3 281 000
1013	Lønns tillegg faste stillinger	300 000
1031	Ekstra vakter, vikarer	300 000
1040	Overtid	100 000
1050	Styrehonorarer	25 000
1065	Telefon godtgjørelse	7 000
1080	Møtegodtgjørelse	42 000
1091	Pensjonsutgifter	425 000
1095	AFP- pensjon	75 000
1096	Premieavvik	5 000
	Sum lønnsutgifter	**4 560 000**
1101	Kontormateriell	75 000
1115	Matvarer	61 000
1117	Bevertning v/kurs og opplæring	90 000
1118	Nettverksbygging/opplæring pers	150 000
1121	Annet forbrukermatriell	150 000
1130	Porto/frakt	50 000
1131	Telefon	70 000
1141	Annonser/abonement	90 000
1154	Reiseutgifter ikke oppgavepl	150 000
1161	Diett oppgavepl	100 000
1162	Kjøregodtgjørelse, oppgavepl.	50 000
1171	Kjøp av transport tjenester	50 000
1182	Elektrisk kraft avg fr	75 000
1183	HMS	55 000
1185	Forsikringer avg fr	115 000
1196	Lisenser/kontigenter	40 000
1201	Inventar og utstyr	80 000
1231	Vedlikehold bygg	100 000
1240	service avtaler nytt bygg	100 000
1271	Tolketjenester	20 000
1275	Regnskap	60 000
1351	Revisjon	15 000
1429	Mva/vederlag, anskaffelse drift	220 000
1491	Reserverte lønnsreserve	128 000
1501	Renter løpende lån	380 000
1511	Avdrag løpende lån	424 000
1592	Avskrivninger Henrik Lundsgt. 4	680 000
	Sum driftsutgifter	3 578 000
	Sum utgifter	**8 138 000**
1729	MVA kompensasjon	220 000
1771	Fra andre	-
1750	Fra kommuner	5 575 000
1731	Fra fylkeskommune	227 000
1701	Fra staten	1 336 000
1901	Renter av bankinnskudd	100 000
1992	motpostavskivninger Henrik Lundsg	680 000
	Sum inntekter	**8 138 000**

1, lønnsbudsjett

	ant. mnd	mnd lønn			Årslønn
1, Leder		45833	504163	1,12	564663
2, 1 fast 100%		44166	485826	1,12	544125
3, 1 fast 100%		33600	369600	1,12	413952
4, 1 fast 100%		32100	353100	1,12	395472
5, 1 fast 100%		31700	348700	1,12	390544
6, 1 fast 100%		29800	327800	1,12	367136
7, 1 fast 100%		26000	286000	1,12	320320
8, 1 fast 100%		22800	250800	1,12	280896
SUM					3277108
Turnustillegg					300000
SUM					**3577108**

Pensjonsutgifter		
Lønn ansatte		3577108
Pensjonsutgifter	0,14	500795
Lønn inkl. pensjon		**4077903**
Ekstravakt		300000
Sum total lønn		**4377903**
lønnsreserve avsatt lønnsforhandlinger 2013	4 %	128000
lønnsreserve avsatt lokale lønnsforhandlinger 2013		0
totalt avsatt lønnsforhandlinger i 2013		**128000**

INNTEKTER NORASENTERET 2011

Fra kommuner	**Nora Andel 2012**	**Nora Andel 2013**	
Båtsfjord kommune	613000		613000
Lebesby kommune	280000		280000
Vadsø kommune	836000		836000
Vardø kommune	613000		613000
Gamvik kommune	0		0
Nesseby kommune	280000		280000
Tana Kommune	613000		613000
Sør-Varanger kommune	2340000		2340000
Berlevåg kommune	0		0
Fra kommuner	5 575 000		5 575 000

Sum fra fylkeskommunen	227000
Sum fra andre	0
Sum fra kommuner	5575000
Sum inntekter til Norasenteret fra kommuner	5802000
FRA STATEN TIL NORASENTERET SMI	1336000
TOTALE INNTEKTER	**7138000**

VEDTATT BUDSJETT

1, Likviditeten anses som tilfredsstillende for 2013.

2, Fremlagt budsjett for 2013 vedtas.

3, Økonomiplan for 2013-2017 vedtas

Kirkenes 01.10.12

Tove Alstadsæter

Tove Alstadsæter
Leder representantskapet
Norasenteret IKS

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 14.11.2012
Arkivkode: K1-	Arkivsaksnr.: 12/2729
Saksordfører: Agnar Jensen	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Kommunestyret		
Formannskapet	27.11.2012	085/12

SØR-VARANGER MENIGHET - BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2013-2016

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	14.11.2012	2012-11-08 BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN 2013.PDF
2	14.11.2012	2012-11-09 oversendelse av budsjett SVM.pdf

Dokumenter i saken:

Kort sammendrag:
Kommunens økonomiske ansvar overfor Sør-Varanger Menighet er regulert i Kirkeloven av 7. juni 1996. Her bestemmes at kommunen skal utrede utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig menighetsråd. I dette inngår utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker, utgifter til anlegg og drift av kirkegårder, utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor

ved hver kirke og til daglig leder av kirkelig menighetsråd. Her inkluderes og driftsutgifter for administrasjon og kontorhold, lokaler og utstyr for prester og konfirmasjonsundervisning m.m. Kommunens utgiftsdekning skal gi grunnlag for at det kan holdes de gudstjenester, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Etter avtale med kirkelig fellesråd/menighetsråd kan kommunal tjenesteyting tre i stedet for særskilt bevilgning til formål som nevnt i denne paragraf. Sør-Varanger kommune yter tjenester innenfor regnskap, renhold, IT og lokaler m.m. Dette er regulert i en egen tjenesteytingsavtale som er vedtatt i kommunestyret.

Rådmannen fremmer menighetsrådets budsjett for 2013 og investeringsplan 2013-2016 til politisk behandling.

Sør-Varanger menighetsråd vedtok den 25. oktober 2012 budsjett 2013 og investeringsplan for 2013-2017.

Faktiske opplysninger:
Det totale driftsbudsjettet til Sør-Varanger menighet for 2013 er på kr 7 182 868,- Det er en økning på kr 38 251,- fra i 2012, svarende til en økning på 0,53 prosent.

Sør-Varanger menighetsråd ber om et driftstilskudd for 2013 fra Sør-Varanger kommune på kr 5 313 883,- Dette er en økning på kr 450 883,- fra de kr 4 863 000,- som kommunen bevilget til drift i 2012.

Sør-Varanger menighetsråd legger nå frem et driftsbudsjett der forpliktelsene knyttet til de lovpålagte oppgavene er forsøkt ivaretatt. Med bevilgningene fra Sør-Varanger kommune er menighetsrådet kommet langt i rehabiliteringsprosessen, og resultatene begynner å bli synlige for befolkningen. Menighetsrådet har lagt planer for utbedring på de resterende områdene i tilstandsrapportene, og er avhengig av at Sør-Varanger kommune viderefører bevilgningene til ferdigstillelse.

Sør-Varanger menighetsråd har vedtatt og presenterer en investeringsplan som omfatter rehabilitering av kirkebygg og rehabilitering av kirkegårdene. I tilstandsrapportene framkommer behov for vedlikehold og rehabilitering av både kirkebygg og kirkegårder, og også behov for nyetablering og utvidelser av kirkegårder. I investeringsplanen som legges frem er utvidelser og nyetablering av kirkegårder dratt ut som egne prosjekter.
I investeringsplanen ber Sør-Varanger menighetsråd om bevilgninger fra Sør-Varanger kommune på til sammen kr 2 373 750,- i 2013. Av dette er kr 1 998 750,- til vedlikehold av kirkebygg. Med denne bevilgningen vil menighetsrådet kunne gjennomføre ferdigstillelse av rehabilitering av Svanvik kapell, starte det gjenstående rehabiliteringsarbeidet på Kirkenes kirke og oppdatere et tilfredsstillende brannsikkerhetssystem i alle kirkebygg. Menighetsrådet vil også kunne sette i verk en del av forprosjekteringen av de nødvendige utvidelsene og oppgraderingene av kirkegårdene. Dette er skissert som egne prosjekter og vil for 2013 utgjøre kr 375 000,- av de kr 2 373 750.

Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet en driftsoverføring til menigheten i størrelsesorden kr. 5 008 890,-. Dette er tilsvarende overføring som for 2012, kun justert med pris- og lønnsvekst 3 %.

Rådmannen har innarbeidet en investeringsoverføring på kr. 2 000 000,- for 2013.

I rådmannens budsjettdokument er det utarbeidet et tiltak hvor menighetens overføring reduseres med 10 %, tiltak 12. Dette utgjør kr. 500 000,- og tilskuddet for 2013 vil da bli kr. 4 509 000,-.

Konsekvensene ved en 10 % reduksjon er utredet av kirkevergen:

- Det vil bli nødvendig å redusere antall stillinger blant de fellesrådsansatte i menigheten, dette vil føre til reduksjoner i driften. For menighetsrådet vil reduksjon i tilskudd i all hovedsak medføre at det blir umulig å utføre de lovpålagte forpliktelser menigheten har jfr blant annet gravferdsloven og kirkeloven. Sør-Varanger menighetsråd har 3 stillinger i administrasjonen. Dette er kirkeverge (100%), saksbehandler (100%) og to sekretærer (75% og 25%). Disse stillingene er opprettet for å ivareta behovene knyttet til menighetens ansvarsområde. Hovedmålet for administrasjonen er å være et serviceorgan både internt og eksternt. Administrasjonen har godt innarbeidede rutiner i forhold til tilrettelegging for gravferd, kirkelige handlinger, planlegging og gjennomføring av menighetsrådsmøter, oppfølging av vedtak i menighetsrådet og generell saksbehandling, og utleie av kirkebygg til konserter og turismevirksomhet. Det jobbes målrettet mot innføringen av gravferdsavgiften, og det er laget en plan for denne prosessen.

- Rehabiliteringsprosjektene som pågår, og som er planlagt for flere år framover, er nødvendige grep for å ivareta forvaltningsansvaret for byggene. Kirkeverge er den som iverksetter og styrer prosjekteringen. For å gjennomføre dette har administrasjonen en arbeidsfordeling som frigir kirkevergens arbeidstid slik at det er mulig å gjennomføre rehabiliteringen. Noe av det som gjenstår er utbedringer som er særdeles viktig for bevaring og ivaretakelse av byggene. En reduksjon i tilskudd vil føre til at det ikke vil være mulig å gjennomføre de planlagte rehabiliteringsprosjektene.

- Sør-Varanger menighetsråd er inne i en prosess knyttet til gravferdsregistrering, der administrasjonen og gravertjenesten jobber intenst med oppgradering og digitalisering av gamle systemer. Neste steg i prosessen er ytterligere kursing og det er en betydelig arbeidsmengde som gjenstår. Fullføring av denne prosessen kommer til å medføre økte inntekter i form av festeavgift. For å gjennomføre dette er det nødvendig å ha personell i de stillingene som er i dag.

- Menighetsrådet har også igangsatt oppgradering og oppdatering av menighetens HMS system, herunder blant annet rutiner, internkontrollsystem og brannsikkerhet. Dette krever store ressurser, og administrasjonen utfører arbeidet, med hjelp av en arbeidsgruppe fra menighetsrådet.

- Mye av tilbudet menigheten gir medlemmene er gjennomførbart ved hjelp av frivilling innsats. Det fryktes at reduksjon i tilbudet vil kunne bidra til å redusere antallet frivillige og dermed vil en reduksjon ha store konsekvenser.

- En eventuell oppsigelsesprosess vil kreve store ressurser fra administrasjonen, og vil ikke være mulig å iverksette med umiddelbar virkning.

Kommuneplanens hovedmål:

Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Alternative løsninger:
Alt 1
Sør-Varanger kommunestyre vedtar en overføring til Sør-Varanger menighet med kr. 5 008 890,- for 2013.
Kommunestyret vedtar en overføring av investeringsmidler til Sør-Varanger menighet med kr. 2 000 000,- for 2013.

Alt 2
Sør-Varanger kommunestyre vedtar en overføring til Sør-Varanger menighet med kr. 4 509 000,- for 2013.
Kommunestyret vedtar en overføring av investeringsmidler til Sør-Varanger menighet med kr. 2 000 000,- for 2013.

Alt 3
Sør-Varanger kommunestyre vedtar en overføring til Sør-Varanger menighet med kr. 5 313 883,- for 2013.
Kommunestyret vedtar en overføring av investeringsmidler til Sør-Varanger menighet med kr. 2 373 750,- for 2013.

Forslag til innstilling:
Ingen forslag til vedtak.

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

DEN NORSKE KIRKE
Sør-Varanger menighet

Budsjett 2013
Investeringsplan 2013-17

Foto: Yngve Grønvik

Vedtatt i Sør-Varanger menighetsråd
25.oktober 2012.

Vår visjon: "Åpne dører!"

Joh Åp 3,8
"Se, jeg har satt foran deg en åpnet dør
- som ingen kan stenge."

Innholdsfortegnelse

1. Kommentarer 3
2. Driftsbudsjett 2013 4
3. Investeringsplan 2013-2017 10
3.1 Kirkebygg og kirkegårder 10
3.2 Prosjekt kirkegårder 11

1. Kommentarer

Sør-Varanger menighetsråd har i 2012, i tillegg til normal drift og vedlikehold, gjennomført rehabiliteringer og tatt del i arbeid med nasjonale reformer. Menighetsrådet har blant annet utarbeidet lokal grunnordning for Sør-Varanger menighet, og er i gang med det lokale arbeidet med trosopplæringsreformen. Dette har vært mulig å gjennomføre på grunn av at menigheten har hatt alle stillingene besatt, og ved hjelp av et stort antall frivillige som bidrar til å holde aktivitetsnivået oppe.

Sør-Varanger menighetsråd vedtok den 25. oktober 2012 budsjett 2013 og investeringsplan for 2013-2017.

Det totale driftsbudsjettet for 2013 er på kr 7 182 868,- Det er en økning på kr 38 251,- fra i fjor, svarende til en økning på 0,53 prosent. Sør-Varanger menighetsråd ber om et driftstilskudd for 2013 fra Sør-Varanger kommune på kr 5 313 883,- Dette er en økning på kr 450 883,- fra de kr 4 863 000,- som kommunen bevilget til drift i 2012. Sør-Varanger menighetsråd legger nå frem et driftsbudsjett der forpliktelsene knyttet til de lovpålagte oppgavene er forsøkt ivaretatt.

Med bevilgningene fra Sør-Varanger kommune er menighetsrådet kommet langt i rehabiliteringsprosessen, og resultatene begynner å bli synlige for befolkningen. Menighetsrådet har lagt planer for utbedring på de resterende områdene i tilstandsrapportene, og er avhengig av at Sør-Varanger kommune viderefører bevilgningene til ferdigstillelse.

Sør-Varanger menighetsråd har vedtatt og presenterer en investeringsplan som omfatter rehabilitering av kirkebygg og rehabilitering av kirkegårdene. I tilstandsrapportene framkommer behov for vedlikehold og rehabilitering av både kirkebygg og kirkegårder, og også behov for nyetablering og utvidelser av kirkegårder. I investeringsplanen som legges frem er utvidelser og nyetablering av kirkegårder dratt ut som egne prosjekter.

I investeringsplanen ber Sør-Varanger menighetsråd om bevilgninger fra Sør-Varanger kommune på til sammen kr 2 373 750,- i 2013. Av dette er kr 1 998 750,- til vedlikehold av kirkebygg. Med denne bevilgningen vil menighetsrådet kunne gjennomføre ferdigstillelse av rehabilitering av Svanvik kapell, starte det gjenstående rehabiliteringsarbeidet på Kirkenes kirke og oppdatere et tilfredsstillende brannsikkerhetssystem i alle kirkebygg. Menighetsrådet vil også kunne sette i verk en del av forprosjekteringen av de nødvendige utvidelsene og oppgraderingene av kirkegårdene. Dette er skissert som egne prosjekter og vil for 2013 utgjøre kr 375 000,- av de kr 2 373 750,-

2. Driftsbudsjett 2013

Avdeling:	1100 KIRKELIG	Budsjett 2012	Endring	Budsjett 2013
	ADMINISTRASJON		2012-2013	
Utgifter:				
1011	Lønn faste stillinger	1 194 300	59 000	1 253 300
1015	Lønnstillegg, faste stillinger	59 715	2 950	62 665
1021	Lønn, vikar	6 000	-6 000	0
1041	Lønn, overtid	3 000	-3 000	0
1081	Godtgjørelse folkevalgte	4 000	0	4 000
1091	Pensjonsutgifter	137 942	6 815	144 756
1095	Trekkpliktige fors.ordn.	25 080	1 239	26 319
1101	Kontorutgifter	55 000	-25 000	30 000
1115	Bevertning	22 000	-17 000	5 000
1122	Annet forbruksmateriell	2 000	0	2 000
1131	Telefon og datalinjer	12 000	0	12 000
1134	Gebyrer	4 500	0	4 500
1135	Øreregulering	0	0	0
1141	Annonser, reklame info	20 000	-10 000	10 000
1145	Representasjon og gaver	5 000	-2 500	2 500
1151	Opplæring og kurs	50 000	-20 000	30 000
1152	Andre utgifter	6 500	0	6 500
1153	Møteutgifter	3 000	-3 000	0
1155	Reiseutgifter	15 000	-5 000	10 000
1162	Kjøregodtgjørelse, oppg.pl.	10 000	0	10 000
1165	Telefongodtgj, flyttegodt, oppgpl	1 500	0	1 500
1185	Forsikring	28 000	0	28 000
1195	Avgifter, gebyr og lisenser	45 000	30 000	75 000
1201	Inventar og utstyr	20 000	-15 000	5 000
1241	Serviceavtaler og reparasjoner	30 000	0	30 000
1271	Revisjon av regnskap	15 000	0	15 000
1391	Kalk.utg.kommunal tjenesteyting	485 000	0	485 000
1429	Mva pliktig ansk.	62 010	-12 150	49 860
1529	Egenkapitalinnskudd, klp			
Sum	**Utgifter**	**2 321 547**	**-18 647**	**2 302 900**
Inntekter:				
1711	Ref. sykepenger		0	
1729	Komp for mva, utg.ført i driftsr.	62 010	-12 150	49 860
1771	Refusjon fra andre		0	
1791	Kalk.innt.kommunal tjenesteyting	485 000	0	485 000
1801	Tilskudd fra staten/statl.inst		0	
1831	Tilskudd fra komm/komm.inst.	1 764 537	-6 497	1 758 040
1850	Tilskudd fra mhr		0	
1901	Renteinntekter	10 000	0	10 000
Sum	**Inntekter**	**2 321 547**	**-18 647**	**2 302 900**

Avdeling:	1200 KIRKER	Budsjett 2012	Endring	Budsjett 2013
			2012-2013	
Utgifer:				
1011	Lønn faste stillinger			
1013	Faste tillegg	1 728 510	88 671	1 817 181
1015	Lønnstillegg faste stillinger	86 426	4 434	90 859
1021	Lønn vikarer	26 000	0	26 000
1041	Lønn overtid	5 500	-3 500	2 000
1050	Honorarer prester	3 700	0	3 700
1091	Pensjonsutgifter	199 643	10 242	209 884
1095	Trekkpliktige forsikringsordninger	36 299	1 862	38 161
1099	Arbeidsgiveravgift	10 000	-10 000	0
1101	Kontorutgifter	5 000	0	5 000
1111	Aktivitetsrelatert forbruk	17 000	10 000	27 000
1115	Bevertning	6 000	-1 000	5 000
1122	Annet forbruksmateriell	20 000	-5 000	15 000
1123	Salmebøker/min kirkebok	17 000	-7 000	10 000
1131	Telefon/datalinjer	15 000	-3 000	12 000
1134	Gebyrer	2 000	7 000	9 000
1141	Annonser, reklame, info	14 000	-4 000	10 000
1151	Opplæring/kurs	15 000	25 000	40 000
1152	Andre utgifter	10 000	-3 000	7 000
1155	Reisutg. opplæring, ikke oppgpl.	5 000	0	5 000
1161	Utgifter/godtgj, reise, diett, bil	5 000	0	5 000
1162	Kjøregodtgjørelse, oppgpl.	35 000	15 000	50 000
1165	Telefon/flyttegodtgj, oppgpl.	5 500	0	5 500
1181	Energi/strøm	190 000	0	190 000
1185	Forsikring	90 000	0	90 000
1191	Leie av lokaler og grunn	3 500	-3 500	0
1195	Avgifter, gebyr og lisenser	35 000	7 000	42 000
1201	Inventar og utstyr	33 000	-13 000	20 000
1230	Vedlikehold kirkebygg	55 000	-5 000	50 000
1233	Vedlikehold teknisk anlegg	2 000	0	2 000
1241	Serviceavtaler og reparasjoner	26 000	0	26 000
1243	Snørydding	25 000	5 000	30 000
1251	Vedlikehold orgel og piano	20 000	-15 000	5 000
1260	Renholdstjenester/vaskeritjenester	4 000	-4 000	0
1270	Konsulenttjenester	20 000	-2 000	18 000
1391	Kalk.utg. kommunal tjenesteyting	146 000	0	146 000
1429	Mvapliktig anskaffelse	128 250	665	128 915
1465	Utbetalt kollekt til andre			
1467	Utbet. kollekt til barne/ungd.arb			

Sum	**Utgifter**	**3 045 327**	**95 873**	**3 141 200**
Inntekter:				
1620	Inntekt, vigsler	8 000	-4 000	4 000
1631	Utleie av kirker	18 000	0	18 000
1728	Komp for mva, utgiftsf. i inv.r.	170 000	-36 750	133 250
1729	Komp for mva, utgi.ført i driftsr.	128 250	665	128 915
1771	Refusjoner fra andre	0	0	0
1775	Tilskudd fra andre	0	0	0
1791	Kalk.innt.kommunal tjenesteyting	146 000	0	146 000
1801	Tilskudd fra staten/statlige inst.	450 000	0	450 000
1831	Tilskudd fra komm/ komm inst	1 612 570	638 465	2 251 035
1861	Kollekt menighetsarbeid			0
1862	Kollekt barne og ungdomsarbeid	0	0	0
1865	Kollekt andre til utbet. (ref art 4)	0	0	0
1871	Gaver fra andre	0	0	0
1901	Renteinntekter	10 000	0	10 000
1951	Bruk av fond	0	0	0
1931	Overskudd, drift	502 507	-502 507	0
Sum	**Inntekter**	**3 045 327**	**95 873**	**3 141 200**

Avdeling:	**1250 KONFIRMASJON**	**Budsjett 2012**	**Endring**	**Budsjett 2013**
			2012-2013	
Utgifter:				
1101	Kontorutgifter	2 000	0	2 000
1111	Forbruksmateriell	15 000	0	15 000
1115	Bevertning	70 000	-10 000	60 000
1152	Andre utgifter	60 000	-10 000	50 000
1260	Renholdstjenester	2 000	0	2 000
1340	Refusjon til andre (fellesråd)	25 000	0	25 000
1429	Mva pliktig anskaffelser	37 250	-9 530	27 720
Sum	**Utgifter**	**211 250**	**-29 530**	**181 720**
Inntekter:				
1611	Egenandel konfirmanter	120 000	-9 000	111 000
1729	Komp mva, utgf. i driftsr.	37 250	-9 530	27 720
1831	Tilskudd fra kommunale inst.	54 000	-11 000	43 000
Sum	**Inntekter**	**211 250**	**-29 530**	**181 720**

Avdeling:	1300 KIRKEGÅRDER	Budsjett 2012	Endring	Budsjett 2013
			2012-2013	
Utgifter:				
1011	Lønn faste stillinger	721 781	35 326	757 107
1015	Lønnstillegg faste stillinger	36 089	1 766	37 855
1017	Lønn gravere i distriktet	0	40 000	40 000
1021	Lønn vikarer	30 000	-30 000	0
1041	Lønn overtid	5 500	0	5 500
1091	Pensjonsutgifter	83 366	4 080	87 446
1095	Trekkpliktige forsikringsordinger	15 157	742	15 899
1101	Kontorutgifter	10 000	-5 000	5 000
1122	Annet forbruksmateriell	11 000	-3 000	8 000
1131	Telefon og datalinjer	5 000	0	5 000
1151	Opplæring/kurs	15 000	-7 000	8 000
1152	Andre utgifter	10 000	-5 000	5 000
1155	Reiseutg. oppl.ikke oppg.pl	10 000	-10 000	0
1161	Utg./ godtgj. reise, diett, bil	0	0	0
1162	Kjøregodtgjørelse, oppgpl.	5 000	-2 000	3 000
1165	Telefon/Flyttegodtj, oppg.pl	2 000	0	2 000
1171	Driftsutgift transportmidler avg.fri	30 000	5 000	35 000
1181	Energi/strøm	50 000	-10 000	40 000
1185	Forsikring	25 000	1 000	26 000
1195	Avgifter, gebyr og lisenser	50 000	25 000	75 000
1201	Inventar og utstyr	15 000	-5 000	10 000
1210	Leie av transportmidler	10 000	-10 000	0
1231	Vedlikehold kirkegårder	200 000	0	200 000
1241	Serviceavtaler og reparasjoner	15 000	-7 000	8 000
1242	Drift maskiner og utstyr	15 000	-7 000	8 000
1243	Snørydding	70 000	-30 000	40 000
1250	Vedlikehold, transpormidler	20 000	20 000	40 000
1260	Renholdstjenester	2 000	-2 000	0
1391	Kalk.utg.kommunal tjenesteyting	2 000	0	2 000
1429	Mva på anskaffelse	102 600	-9 360	93 240
Sum	**Utgifter**	**1 566 493**	**-9 446**	**1 557 047**
Inntekter:				
1630	Gravfesteavgift	30 000	170 000	200 000
1711	Ref. sykepenger	0	0	0
1729	Komp. For mva – utgiftsf. i driftsr.	102 600	-9 360	93 240
1791	Kalk.innt.kommunal tjenesteyting	2 000	0	2 000
1831	Tilskudd fra kommunale inst.	1 431 893	-170 086	1 261 807
Sum	**Inntekter**	**1 566 493**	**-9 446**	**1 557 047**
SUM	**BUDSJETT**	**7 144 617**	38 251	**7 182 868**

SUM	BUDSJETT	2012	Endring	2013
			2012-2013	
Sum	**Egenfinansiering/tilskudd**	2 281 617	-412 632	1 868 985
Sum	**1831 Tilskudd fra kommunen**			
Sum	Avd 1100 Administrasjon	1 764 537	-6 497	1 758 040
Sum	Avd 1200 Kirker	1 612 570	638 465	2 251 035
Sum	Avd 1250 Konfirmasjon	54 000	-11 000	43 000
Sum	Avd 1300 Kirkegårder	1 431 893	-170 086	1 261 807
SUM	**1831 Tilskudd fra kommunen**	4 863 000	450 883	5 313 883
TOTALT	**BUDSJETT**	**7 144 617**	**38 251**	**7 182 868**

Driftsbudsjettet 2013

Budsjettet er utarbeidet på bakgrunn av en gjennomgang av menighetsrådets driftskostnader. Det er foretatt en del justeringer og i det følgende kommenteres de økninger og reduksjoner som er lagt inn.

Avdeling 1100 Kirkelig administrasjon

Fast lønn er beregnet til kr 1 253 300,- Dette gir en økning på kr 59 000,- Det er også lagt inn en økning på art 1015 lønnstillegg på kr 2 950,- til sammen kr 62 665,- denne endringen er en følge av tariffoppgjøret i 2012. Lønnsoppgjøret gjør også utslag på pensjonsutgifter og trekkpliktige forsikringsordninger. Det er ikke lagt opp til vikarbruk eller overtid for kirkelig administrasjon.

Det er lagt inn økning på kr 30 000 på avgifter, gebyrer og lisenser. Dette kommer av prisøkning og overforbruk i 2012. Det er lagt inn reduksjoner på artene kontorutgifter, bevertning, annonser, reklame og info, representasjon og gaver, opplæring og kurs, møteutgifter, reiseutgifter, inventar og utstyr. Disse betydelige reduksjonene er lagt inn som et ledd i å tilpasse driften til de bevilgningene og signalene kommunen gir. På de øvrige artene er det ingen endringer. Totalt utgjør dette en reduksjon på kr 18 647,-

Avdeling 1200 Kirker

Fast lønn og faste tillegg er i budsjett for 2013 slått sammen, da dette er mest hensiktsmessig for lønnsmottakerne. Lønn er beregnet til kr 1 817 181,- som er en økning på kr 88 671,- Endringene er en følge av tariffoppgjøret i 2012 og gjør også utslag på pensjonsutgifter og trekkpliktige forsikringsordninger.

Det er lagt inn reduksjon på artene bevertning, annet forbruksmateriell, salmebøker/min kirkebok, telefon/datalinjer, annonser, reklame og info, andre utgifter, leie av lokaler, inventar og utstyr, vedlikehold kirkebygg, vedlikehold orgel og piano, renholds og vasketjenester, og konsulenttjenester. Reduksjonene er basert på regnskapstallene fra 2012 og vurdering av de reelle mulighetene til å få ned utgiftene i driften.

Det er lagt inn økninger på følgende arter; aktivitetsrelatert forbruk, gebyrer, opplæring og kurs, kjøregodtgjørelse. Disse økningene er lagt inn på bakgrunn av en vurdering av det driftsnivået som er nødvendig. På grunn av prisøkning er også lagt inn økninger på avgifter, gebyrer og lisenser og på snørydding.

Kompensasjon for mva, utgiftsført i investeringsregnskapet er beregnet til kr 133 250,- (Summen utgjør 20 % av kr 666 250,- påløpt av investeringer knyttet til rehabiliteringsprosjektene på kirkebygg.) På art inntekt vigsler ventes det en reduksjon i inntekter på kr 4 000,-, dette er en justering basert på erfaringer fra de siste år. Totalt utgjør disse endringene en økning på kr 95 873,-.

Avdeling 1250 Konfirmasjon

Det er lagt inn reduksjon på bevertning og andre utgifter til konfirmasjoner. Dette er justering etter de reelle behov som gjenspeiles i regnskapstallene. Det lages eget budsjett på konfirmasjon for å synliggjøre utgiftene og hvordan det finansieres. Totalt utgjør endringene en reduksjon på kr 29 530,-

Avdeling 1300 Kirkegårder

Fast lønn er beregnet til kr 757 107,- en økning på kr 35 325,- lønnstillegg er beregnet til kr 37 855,-, som er en økning på kr 1 766,- Dette er økninger som følge av lønnsoppgjøret i 2011. Lønnsoppgjøret gjør også utslag på pensjonsutgifter og trekkpliktige forsikringsordninger.

Det er ikke lagt opp til vikarbruk, men det er lagt inn en økning på kr 40 000,- på lønn gravere i distriktet. Dette er et tiltak for effektivisering av gravertjenesten.

På kirkegårder er det lagt inn økninger på driftsutgifter transportmidler, på avgifter, gebyrer og lisenser, og på vedlikehold transportmidler. Disse økningene er lagt inn på grunn av prisøkninger. Det er samtidig lagt inn reduksjoner på opplæring/kurs, andre utgifter, reiseutgifter, kjøregodtgjørelse, energi/strøm, inventar og utstyr, leie av transportmidler, serviceavtaler og reparasjoner, drift maskiner og utstyr, renholdstjenester og snørydding, dette tilpasset de regnskapsførte utgiftene for 2011. Totalt utgjør disse endringene en reduksjon på kr 9 446,-

3. Investeringsplan 2013-2017

Det vises til egne rapporter og prosjektplaner for hhv.:

- Rehabilitering av kirkebygg i Sør-Varanger menighet (2007, oppdatert i 2011),
- Oppdatert statusrapport kirkegårder i Sør-Varanger (2010 prisjustert 2012)

3.1 Kirkebygg og kirkegårder

Investeringsplan for kirkebygg					
Investering	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Svanvik kapell	700 000				
Kirkenes kirke	1 500 000	1 525 270			
Neiden kapell					
Oscar II kapell			615 701		
Bugøynes kapell				256 542	
Prestestua, Grensen				268 445	
Kirkenes gravkapell			1 621 347		
Sandnes kapell				91 329	
Brannvern	465 000				
Kirkegårder		500 000	500 000	1 100 000	1100000
Lastebil		720 000			
Sum investeringer inkl. mva	**2 665 000**	**2 745 270**	**2 737 048**	**1 716 316**	**1 100 000**
Mva	666 250	686 317	684 262	429 079	275 000
Sum investeringer eksl. Mva	1 998 750	2 058 952	2 052 786	1 287 237	825 000

Investeringsbudsjett for kirkebygg					
	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Tilskudd SVK	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Mva tilbake til drift	133 250	0	0	0	0
Mva kompensasjon tilbake til invest	533 000	686 317	684 262	429 079	275 000
Overført fra tidligere år		1 250	-57 703	-110 489	602 274
Bruk av midler SVK	1 998 750	2 057 703	2 110 489	1 397 726	222 726
Overføres til neste år	1 250	-57 703	-110 489	602 274	1 777 274

Investeringsbudsjett 2013-2017

Sør-Varanger menighetsråd legger fram investeringsplan som skal sikre framtidig vedlikehold av kirkebygg og kirkegårder som menighetsrådet forvalter. Denne planen er lagt opp med tanke på videreføring av den årlige bevilgningen fra kommunen på kr 2 000 000,- fram til 2017.

I 2013 planlegges Svanvik kapell ferdigstilt. Dette omfatter i hovedsak heving av terreng i forbindelse med universell adkomst og elektrisk arbeid, samt noe resterende overflatebehandling utvendig. På Kirkenes kirke planlegges det reparasjoner av taket og etablering av brannsikkerhetssystem.

Menighetsrådet har vedtatt en investeringsplan der rehabiliteringen av de resterende kirkebyggene, og også rehabilitering av kirkegårdene er slått sammen. Fra og med 2014 er det foreslått satt av midler til vedlikehold av kirkegårder jfr tilstandsrapport for kirkegårder fra

2010. Her er utvidelse av Sandnes kirkegård og etablering av ny kirkegård på Bugøynes dratt ut som egne prosjekter.

3.2 Prosjekt kirkegårder

Investeringsplan for prosjekt kirkegårder					
Investering	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Forprosjektering	500000				
Prosjekt ny kirkegård Bugøynes		2 100 000			
Prosjekt rehab. Sandnes kirkegård			2 100 000		
Sum investering inkl mva	**500 000**	**2 102 014**	**2 100 000**	**0**	**0**
Mva	125 000	525 504	525 000	0	0
Sum investeringer eksl mva	**375 000**	**1 576 511**	**1 575 000**	**0**	**0**

Investeringsbudsjett for prosjekt kirkegårder					
	2013	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Sum invest inkl mva	500 000	2 102 014	2 100 000	0	0
Mva tilbake til drift	0	0	0	0	0
Mva tilbake til invest	125 000	525 504	525 000	0	0
Tilskudd SVK	375 000	1 576 511	1 575 000	0	0

Prosjekter kirkegårder

Ved siden av behovet for vedlikehold på kirkebygg og kirkegårder er det et klart behov for utvidelser av Sandnes kirkegård, og etablering av ny kirkegård på Bugøynes. For å sikre at dette behovet blir ivaretatt har menighetsrådet vedtatt å skille ut utvidelsen og nyetableringen som egne prosjekter i investeringsplanen. Det fremlegges derfor en plan der det i 2013 er oppstart på forprosjektering. Videre er det tenkt at Bugøynes kirkegård skal etableres i 2014, og utvidelse av Sandnes kirkegård skal skje i 2015.

DEN NORSKE KIRKE
Sør-Varanger menighetsråd

09. november 2012

Sør-Varanger kommune
Boks 406
9915 KIRKENES

Vår ref.: 74/2012 - 112.0.

Oversendelse av budsjett 2013 og investeringsplan 2013-2017

Vedlagt sendes menighetsrådets budsjett 2013 og investeringsplan 2013-2017 vedtatt på menighetsrådsmøte den 25. oktober 2012.

Med vennlig hilsen
Wenche Dervola
Kirkeverge

Adresse: Boks 264
9915 Kirkenes
Tlf.: 78977570
Fax: 78977592
e-post: kirken@svk.no
Org.nr.: 877 001 822

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Audun Andersen Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 16.11.2012
Arkivkode: K2-D10, K1-151	Arkivsaksnr.: 12/2660
Saksordfører: Stian Celius	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Kommunestyret		
Formannskapet	27.11.2012	086/12

BUDSJETT 2013 - ØKONOMIPLAN 2013-2016 BARENTSHALLENE SØR-VARANGER KF

Vedlagte dokumenter:

Nr.	Dok.dato	Tittel
1	06.11.2012	Leiepriser kommunale idrettsanlegg 2012.docx

Billett og utleiepriser for Barentshallene Sør-Varanger KF

Dokumenter i saken:

Kort sammendrag:

Faktiske opplysninger:
Kommunelovens alminnelige regler om budsjett og regnskap gjelder også for foretaket, dette fordi foretaket er en del av kommunen som juridisk person. Dette innebærer at foretakene skal utarbeide og fastsette årsregnskap og økonomiplan etter de kommunale prinsippene. Budsjett og økonomiplan for Barentshallene Sør-Varanger KF legges med dette frem for politisk behandling

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Saksutredning:
Styret i Barentshallene Sør-Varanger KF har enstemmig vedtatt budsjett 2013 og økonomiplan for 2013-2016, datert 8.oktober 2012 (Sak 15/12)

BUDSJETT 2013, ØKONOMIPLAN 2013-2016

Budsjett for 2013 er utarbeidet på grunnlag av følgende:
- Regnskap 2011
- Vedtatt budsjett 2012

Budsjett for 2013 legges frem som rammebudsjett på anleggsnivå.

Sammendraget for Barentshallene Sør-Varanger KF viser slike tall:

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	12 606 769	11 993 000	**12 003 000**	12 096 320	12 459 210	12 832 986
Inntekter	-6 241 383	-6 715 000	**-6 569 000**	-6 499 300	-6 694 279	-6 895 107
Kommunalt tilskudd	-6 365 386	-2 256 000	**-1 478 000**	-2 617 410	-2 689 932	-2 764 630
Leie undervisningslokale		-2 192 000	**-2 456 000**	-2 052 610	-2 120 188	-2 189 794
Tilskudd redusert leie		-830 000	**-1 500 000**	-927 000	-954 810	-983 454
Netto utgift/Inntekt		0	**0**	0	0	0

*Kostnad pr bruker for 2013 alle anlegg er **kr. 73,-** hvorav **kr. 34,-** er dekket av en eller annen form for kommunal overføring*

Budsjettsammendraget for 2013 fremkommer slik på anleggsnivå

	Fjellhallen Kirkenes	Barentshallen Hesseng	Kirkenes Stadion	Barentsbadet Kirkenes	Bjørnevatn Svømmehall
Kostnader pr bruker	63,-	31,-	17,-	140,-	345,-*
Offentlige kostnad pr bruker	45,-	6,-	7,-	47,-	321,-*

* Rammer til publikumsbadet foreslås omfordelt til redusert hall-leie barn og unge

Anlegg 7504 Barents Fjellhall:

Sammendraget i budsjettfremlegget viser slike tall

	Budsjett 2012	Budsjett 2013
Utgifter	1 605 250	**1 651 000**
Inntekter	-370 500	**-478 000**
Kommunalt tilskudd	- 434 750	**-258 000**
Leie undervisningslokale	-400 000	**-445 000**
Tilskudd barn/unge	-400 000	**-470 000**

Netto utgift/inntekt	0	

Kommentarer: Stillingsbudsjettet er satt opp slik i tillegg til engasjementer:
- 25 % Daglig leder
- 100 % Driftsansvarlig
- 25 % Driftstekniker
- 25 % Servicemedarbeider

- Kommunal bruk av Kirkenes skole er 7 000 elever i året, noe som gir en brukerkostnad på kr. 445 000,- årlig.

- Leie lokale lag og foreninger har 14 000 besøk i året, noe som gir en brukerkostnad på kr. 889 000,- årlig

- Leie ved arrangementer er 5 000 besøk i året, noe som gir en brukerkostnad på kr. 317 000,- årlig

*Kostnad pr bruker i anlegget er **kr. 63,-** hvorav **kr. 42,-** er dekket av en eller annen form for kommunal overføring*

Direkte kommunalt tilskudd 14 %
Kommunal leie (inkl. redusert hall-leie trening) 57 %
Ordinær leie 29 %

Anlegg 7508 Bjørnevatn Svømmehall:

Sammendraget i budsjettfremlegget viser slike tall:

	Budsjett 2012	Budsjett 2013
Utgifter	448 000	0
Inntekter	-32 000	
Kommunalt tilskudd	-266 000	
Leie undervisningslokale	-150 000	
Tilskudd barn/unge		
Netto utgift	0	0

Kommentarer:

- Bjørnevatn svømmehall har i 2012 vært åpent for publikumsbad 2 dager i uken. I perioden 4.september til 16.oktober har bassenget vært besøkt totalt 66 ganger av ordinært publikum. Det innebærer et gjennomsnitt besøk på under 7 personer hver åpningsdag og en total billettinntekt på kr. 2130,-

- Årlig publikumsbesøk er stipulert til 500 i året og 800 på leietakere. Dette gir en brukerkostnad på kr. 275 500 årlig for henholdsvis publikum og kr. 172 500,- for andre leietakere

*Kostnad pr bruker i anlegget er **kr. 345,-** hvorav **kr. 321,-** er dekket av en eller annen form for kommunal overføring*

Daglig leder har fremlagt tre alternativer for styret for en effektivisering og omfordeling av midler fra Bjørnevatn til det beste for totalbrukeren

Alternativ 1: Det opprettholdes skolesvømming i Bjørnevatn og utleie til lag/foreninger med eget tilsyn. Ordinær publikumsbading stanser da besøket har vært fraværende i forhold til intensjon forrige driftsår.

Alternativ 2: Bjørnevatn Svømmehall legges ned i sin helhet, med et innsparingspotensial isolert sett ved virksomheten FDV og BHKF på kr. 848.000,-

Alternativ 3: Bjørnevatn Svømmehall opprettholder sitt tilbud som i 2012

I styremøte den 8.oktober 2012 under sak 15/12 gikk styret enstemmig inn for alternativ 1 og da omfordele rammer fra Bjørnevatn svømmehall til redusering av hall-leie for barn og unge ved øvrige anlegg

Anlegg 7509 Barentsbadet:

Sammendraget i budsjettfremlegget viser slike tall:

	Budsjett 2012	Budsjett 2013
Utgifter	7 932 750	**7 985 000**
Inntekter	-4 055 500	**-4 244 000**
Kommunalt tilskudd	-1 677 250	**-1 181 000**
Leie undervisningslokale	-1 600 000	**-1 960 000**
Tilskudd barn/unge	-600 000	**-600 000**
Netto utgift	0	**0**

Kommentarer: Stillingsbudsjettet er satt opp slik i tillegg til engasjementer:
- 50 % Daglig leder
- 100 % Driftsansvarlig
- 50 % Driftstekniker
- 950 % Servicemedarbeidere

- Kommunal bruk av Barentsbadet er 14 000 elever årlig, noe som gir en brukerkostnad på kr. 1 960 000,-

- Leie til lokale lag og foreninger har et besøk på 6000 årlig, noe som gir en brukerkostnad på kr. 840 000,-

- Ordinært publikum er budsjettert i 2013 med 37000 besøk, noe som gir en brukerkostnad på kr. 5 185 000,-

*Kostnad pr bruker i anlegget er **kr. 140,-** hvorav **kr. 47,-** er dekket av en eller annen form for kommunal overføring*

Direkte kommunalt tilskudd	*15 %*
Kommunal leie (inkl. redusert hall-leie trening)	*32 %*
Ordinær driftsinntekt	*53 %*

Anlegg 7532 Barentshallen:

Sammendraget i budsjettfremlegget viser slike tall:

	Budsjett 2012	Budsjett 2013
Utgifter	1 837 750	**2 157 000**
Inntekter	-1 490 500	**-1 767 000**
Kommunalt tilskudd	-7 250	
Tilskudd barn/unge	-340 000	**-390 000**
Netto utgift/inntekt	0	

Kommentarer:
Stillingsbudsjettet er satt opp slik i tillegg til engasjementer:
- 25% Daglig leder
- 100 % Driftsansvarlig
- 25 % Driftstekniker
- 125 % Servicemedarbeider

- Fylkeskommunal bruk av anlegget er stipulert til 28 000 elever i året, noe som gir en brukerkostnad på kr. 862 000,- årlig

- Leie til lokal lag og foreninger har et besøk på 32 000 årlig, noe som gir en brukerkostnad på kr. 987 000,- årlig

- Besøk fra arrangementer er stipulert til 10000 årlig, noe som gir en brukerkostnad på kr. 308 000,- årlig

*Kostnad pr bruker i anlegget er **kr. 31,-** hvorav **kr. 6,-** er dekket av en eller annen form for kommunal overføring*

Direkte kommunalt tilskudd 0 %
Kommunal leie (inkl. redusert hall-leie trening) 18 %
Ordinær leie 82 %

Anlegg 7533 Kirkenes Stadion:

Sammendraget i budsjettfremlegget viser slike tall:

	Budsjett 2012	Budsjett 2013
Utgifter	222 750	**210 000**
Inntekter	-125 000	**-119 000**
Kommunalt tilskudd	-57 750	**0**
Leie undervisningslokale		**-51 000**
Tilskudd barn/unge	-40 000	**-40 000**
Netto utgift	0	**0**

Kommentarer:
Det er ikke knyttet noen stilling til Kirkenes Stadion. Bemanning ved øvrige anlegg benyttes, samt korttidsengasjementer

- Kommunal bruk av Kirkenes Stadion er stipulert til rundt 3000 elever årlig, noe som gir en brukerkostnad på kr. 51 000,-

- Leie til lokale lag og foreninger utgjør 9000 besøk årlig, noe som gir en brukerkostnad på kr. 159 000,-

*Kostnad pr bruker i anlegget er **kr. 17,-** hvorav **kr. 7,-** er dekket av det offentlige.*

Direkte kommunalt tilskudd	*0 %*
Kommunal leie (inkl. redusert leie)	*44 %*
Ordinær leie	*56 %*

Vedlikeholds- og investeringsbehov for økonomiplanperioden 2013-2016

Barentshallene Sør-Varanger KF prioriterer fremtidig vedlikehold og investeringsbehov for de idrettsanleggene de har ansvar for i økonomiplanperioden.

Kravene til anleggsteknisk standard øker stadig, blant annet med nye forskrifter, og foretaket har en strategi om å jobbe fremtidsrettet med vedlikehold og investeringsbehov. Det er fortsatt et kontinuerlig behov for å ta vare på eldre anlegg både med hensyn til rehabilitering og ombygging av lite funksjonelle og umoderne anlegg.

Foretaket er svært tilfreds med de prioriteringer som er gjort de senere år fra våre eiere. De bevilgninger som er gjort mot rehabilitering av ventilasjon i Fjellhallen, samt nytt kunstgressdekke på Kirkenes Stadion gir oss trygghet i fremtiden for tilfredsstillende anlegg for våre brukere. Det skal derimot understrekes at foretaket ser med stor bekymring på utviklingen av slitasjen i spesielt Fjellhallen. Anlegget nærmer seg nå 30 års drift og foretaket finner det ikke lønnsomt med ytterligere store investering sett opp mot de driftskostnader anlegget genererer.

1. Sammendrag Barentshallene KF

	2013	2014	2015	2016
Investering/avsetning/vedlikehold	1 790 000			
Tilskudd/lån	1 390 000			
Spillemidler	400 000			

1.1 Barentshallen

Barentshallen på Hesseng har kommende driftsår ingen kritiske investeringsbehov. Kunstgresset og sportsdekket i Barentshallen ble lagt i 2004 og foretaket forventer utskiftinger her rundt 2019 (minimum levetid på 10 år i forhold til ny spillemiddelsøknad) Kostnadsestimater på 5 millioner. Ventilasjon og andre tekniske installasjoner har varierende levetider.

1.2 Fjellhallen

Bevilgning til rehabilitering av ventilasjonsanlegg ble gjort i 2009. Det er videre stor slitasje på andre tekniske installasjoner i anlegget som krever større vedlikeholdskostnader utover ordinær drift. Dette gjelder blant annet en total utskifting av lysarmaturer i hele anlegget. Kostnader er her estimert til vel kr. 1 000 000 og utskiftning av hele låsesystemet i anlegget. Sportsdekket er sist skiftet i 2002 til en kostnad på 1,6 millioner. Rehabilitering forventes her

i 2018. **Foretaksstyret har bedt administrasjon om en større utredning om en eventuell nedleggelse/rehabilitering av Fjellhallen og da utrede alternative løsninger for aktuelle brukere. Det skal også samtidig utarbeides tilstandsrapporter for alle foretakets anlegg. Det vil kommende budsjettår ikke bli prioritert større vedlikeholds-/investeringstiltak ved Fjellhallen Kirkenes**

1.3 Kirkenes Stadion

Nytt kunstgress ble lagt i 2010, i tillegg ble utskifting av gjerder og lys i ferdigstilt i 2011 og 2012 innenfor allerede bevilget ramme på 4,5 millioner. Saksfremlegg i forbindelse med forskjønning av hele arealet Kirkenes Skole/Kirkenes Stadion/Barentsbadet ble behandlet i kommunestyret og der ble saken utsatt. Det som gjenstår her i henhold til forprosjekt er rehabilitering på deler av grunnforholdene under gressdekket og friidrettsdekke rundt hele stadion.

	2013	2014	2015	2016
Investering/avsetning/vedlikehold	1 540 000			
Tilskudd/lån	1 140 000			
Spillemidler	400 000			

1.4 Barentsbadet

Barentsbadet er et svært kostnadskrevende anlegg med stor belastning på installasjoner. Vi erfarer blant annet at levetid på en del mekanisk utstyr er ett til to år. Det meste av dette tas innefor ordinært driftsbudsjett, men vi må ta høyde for større rehabiliteringer på lengre sikt. Foretaket ønsker også i 2013 en oppgradering på funksjonaliteten for enkelte målgrupper og det vises her blant annet til tilgjengelighet i hele anlegget. Ny forskrift for universell utforming trådte i kraft fra 1.1.2009

	2013	2014	2015	2016
Investering/avsetning/vedlikehold	250 000			
Tilskudd/lån	250 000			
Spillemidler				

Vurdering av konsekvenser i forhold til kommuneplanens mål:

Omsorg for barn/unge/eldre:

Miljø:

Næringsutvikling:

Likestilling:

Økonomi:

Forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar det fremlagte budsjett for 2013 og økonomiplan 2013-2016 for Barentshallene Sør-Varanger KF

Av en total driftsramme på vel **12 millioner** beløper kostnadene seg slik:

Publikumskostnader	kr. 4 063 000
Undersvisningskostnader	kr. 2 452 000
Lag, foreninger og arrangementer	kr. 1 323 000
Tilskudd redusert hall-leie	kr. 1 500 000
Ordinært kommunalt tilskudd	**kr. 1 482 000**
Annen ikke-påvirkningsbar kostnad	kr. 1 180 000

Den kommunale andelen for driftsbudsjett 2012 vil være **kr. 5 434 000,-**

Dette er en økning på kr. 156.000,- fra budsjett 2012 å skyldes utelukkende forventet lønns og prisstigning i 2013

Foretaksstyret har også enstemmig gått inn for en omfordeling av rammer fra publikumsbading i Bjørnevatn til ytterligere redusert hall-leie for barn og unge til 70 % av ordinærpris. Det innebærer stegning av offentlig bad i Bjørnevatn, men gir igjen en større kostnadsbesparelse for en større gruppe barn og unger og Bjørnevatn svømmehall vil fortsatt ha skolesvømming og utleie til lokale lag og foreninger med eget tilsynspersonell.

Investeringsbudsjett vedtas med **kr. 1 790 000,-** for 2013 hvorav kr. 400 000 er forskuttering av spillemidler til sluttføring av rehabiliteringsprosjektet for Kirkenes Stadion

Alternativ innstilling:

Alternativ innstilling vil være i tråd med Rådmanns uttalelse til foretakets budsjett 2013

Ordinært tilskudd likelydende med 2012 inkl. lønns-/prisvekst kr. 5 434 000,-

- Offentlig bad i Bjørnevatn basseng kr. 416 000,-
- Generelt budsjettkutt kr. 500 000,-

Rådmannen vil forslå et tilskudd til Barentshallene i 2013 på kr.4 518 000,-

Konsekvenser ved et eventuelt kutt i foretakets rammer

At fysisk aktivitet gir en betydelig helsegevinst er vel dokumentert, det kan igjen virke positivt i forhold sykefravær blant innbyggerne i kommunen. I tillegg tilbyr våre anlegg en betydelig sosial tjeneste som er viktig i en kommune med ambisjoner om å nærme oss 12 000 innbyggere på sikt. Vi har i dag årlig 165 000 besøkende brukere ved foretakets anlegg, noe som setter våre arenaer i en særstilling i forhold til både kommunale og for så vidt andre næringsvirksomheter

Bryter vi ned den faktisk budsjetterte kostnaden for 2013 i foretakets anlegg på brukernivå for Sør-Varanger kommune, fremstår tallene slik:

Med en totalramme på 12 millioner fordeles kostnadene som følger

Publikumskostnader	4 063 000
Undersvisningskostnader	2 452 000
Lag, foreninger og arrangementer	1 323 000
Tilskudd redusert hall-leie	1 500 000
Ordinært kommunalt tilskudd	**1 482 000**
Annen ikke-påvirkningsbar kostnad	1 180 000

Et kutt i det ordinære kommunale tilskuddet innebærer at kostnadsdekningen øker for de øvrige brukerne. En ytterligere økning i billett og leiepriser vil erfaringsmessig bidra til lavere frekvens på bruk. Skulle manglende betalingsvilje føre til liten dekningsgrad må foretaket vurdere stegning av anlegg. Videre må tiltak iverksettes som kutt i tilsyn til skoleundervisning, reduksjon i bemanning og forringelse av tjenestekvalitet, mindre planlagt vedlikehold og i ytterste konsekvens en reduksjon i åpningstider

Rådmanns forslag til driftsbudsjett for 2013	kr. 4 518 000,-
Foretakets vedtak til driftsbudsjett for 2013	kr. 5 434 000,-
Foretakets vedtak investeringsbudsjett 2013	kr. 1 790 000,-

Styreleder Daglig leder

Nina Danielsen Audun Andersen

Kirkenes Stadion
Fjellhallen Kirkenes
Barentshallen Hesseng
Barentsbadet Kirkenes
Bjørnevatn svømmehall

BARENTSHALLENE SØR-VARANGER KF

Jernbaneveien 1, 9912 Hesseng
Tlf. 93051466/78997711
E-post: aan@svk.no
www.barentshallene.no

VEDLEGG:

BILLETTPRISER BARENTSBADET PR. 1. AUG 2012

	Baby **0-3 år** **(billett inkl. badebleie)**	**Barn/Ungdom** **4-17 år**	**Honnør**	**Voksen**
Enkeltbillett	**Kr. 35,-**	**Kr. 70,-**	**Kr. 85,-**	**Kr. 105,-**
Morgensvømming/ Dagbillett før kl. 14.00	**Kr. 35,-**		**Kr. 50,-**	**Kr. 70,-**
Månedskort	**Kr. 240,-**	**Kr. 350,-**	**Kr. 425,-**	**Kr. 525,-**
Halvårskort		**Kr. 1350,-**	**Kr. 1650,-**	**Kr. 2100,-**
Årskort		**Kr. 2200,-**	**Kr. 2600,-**	**Kr. 3400,-**
Klippekort 10 enkeltbesøk		**Kr. 595,-**	**Kr. 725,-**	**Kr. 895,-**

	Familie **(1 v + 1 b)**	**Familie** **(1 v + 2 b)**	**Familie** **(2 v + 2 b)**	**Pr. ekstra barn**
Enkeltbillett	**Kr. 145,-**	**Kr. 205,-**	**Kr. 280**	**50,-**
Månedskort	**Kr. 725,-**	**Kr. 925,-**	**Kr. 1200,-**	**150,-**
Halvårskort	**Kr. 2550,-**	**Kr. 2800,-**	**Kr. 5000,-**	**350,-**
Årskort	**Kr. 4400,-**	**Kr. 5150,-**	**Kr. 8000,-**	**550,-**

Årskort Bedrift	**Kr. 4800,-**
Årskort Bedrift storkundefordel	**Kr. 3400,- (pr. kort over 2 stk.)**

Duplikat ved tap av kort	**Kr. 50,-**

***KLIPPEKORTET ER GYLDIG I 1 ÅR FRA KJØPSTIDSPUNKT**

PRISENE GJELDER OGSÅ NÅR NOEN FASILITETER ER OPPTATT VED ANNEN UTLEIE, SAMT VED DRIFTSTANS!

LEIEPRISER FOR BARENTSHALLEN
Gjeldende: 1.1.2012

Trening:

Bane	Del/størrelse	Periode	Pris pr time		
A	Del 1 mobilt sportsgulv 20x40m	Høst/vinter	260,-		
B	Del 2 Kunstgress 45x47m	Høst/vinter	520,-	Uke 21-38	340,-
C	Del 3 Kunstgress 20x47m	Høst/vinter	300,-		
D	Del 2 + 3 Kunstgress 47x64m	Høst/vinter	630,-		
E	Hele kunstgressflaten 90x47m	Høst/vinter	840,-	Uke 21-38	640,-
F	Løpebane m/hoppgrop	Høst/vinter	320,-		
G	Møterom m/prosjektør og tavle		290,- pr time		
H	Treningsrom 2. etasje		240,- pr time		

Annet:

- Idrettsarrangement hvor det er påmeldingsavgift eller salg av billetter:
  kr 1.150,- pr time (tillegg på kr 6000,- ved fjerning og pålegging av sportsdekket)
- Ikke-idrettslige arrangement hvor det er påmeldingsavgift eller selges billetter:
  kr 1.500,- pr time + 5 % av billettinntekter/påmeldingsavgift. NB! Tilbud kan gis!
  (tillegg på kr 6000,- ved fjerning og pålegging av sportsdekket)
- Leie av sumodrakter m/tilbehør kr. 1500,- pr døgn
- Leie av rensemaskin ”CareMax” inkl. personell: kr. 850,- pr time i ukedager.

LEIEPRISER FOR KIRKENES STADION
Gjeldende: 1.1.2012

Trening:

Bane	Del/størrelse	Periode	Pris pr. time
A	1/2 bane		kr. 190,-
B	1/1 bane		kr. 330,-

Annet:

Arrangementer/kamper senior kr. 700,- pr time i helger og kr. 450,- pr time i ukedager
Arrangementer/kamper under 19 år kr. 320,- pr time i helger og kr. 180,- pr time i ukedager

(for ordinær seniorkamp regnes 1,75 timer og for aldersbestemte kamper 1,5 timer)

Døgnleie tribuneanlegg kr. 3800,- inkl. veiledning i oppsett i regi av foretaket
Dugnadsmannskaper på mellom 6-12 personer må påregnes

LEIEPRISER FOR FJELLHALLEN

Gjeldende: 1.1.2012

Banefordeling:

Trening:

Bane	Del/størrelse	Periode	Pris pr. time
A	1/1 bane		320,-
B	1/3 bane		190,-
C	2/3 bane		270,-

Annet:

Arrangementer/kamper kr. 480,- pr time gjelder for alle!

LEIEPRISER FOR GYMSALER

Barentshallene Sør-Varanger KF leier ut Sentralhallen i Bjørnevatn, samt gymsalene ved Kirkenes, Bjørnevatn skole, Sandnes skole og Hesseng Flerbrukssenter til lag og foreninger.

Priser (pr. økt)	**Trening (60 min.)**	**Kamper/arr. (60 min.)**
Sentralhallen	kr. 265	kr. 250,-
Kirkenes gymsal	kr. 240,-	kr. 250,-
Flerbrukshall Hesseng	kr. 240,-	kr. 250,-
Gymsal Bjørnevatn & Sandnes	kr. 110,-	kr. 170,-

1 GENERELLE VILKÅR FOR UTLEIE

1.1. Grupper hvor alle er over 19 år, betaler full pris.
1.1.1 Kommersielle leietakere betaler 50 % tillegg av ordinær leiepris
1.1.2 Blandede grupper (over og under 19 år) som er definert som senioridrett/bedriftsidrett betaler full pris.
1.1.3 Grupper under 19 år og blandede grupper (over under 19 år) betaler halv leiepris
1.1.4 Leietakere under 19 år må ha en person over 19 år som er ansvarlig for leieforholdet.
1.2 Alle leietakere må inngå skriftlig kontrakt før leieperioden starter.
1.2.1 Oppsigelse før utløpet av kontraktsperioden kan skje med 14 dagers gjensidig skriftlig varsel.
1.2.2 Leie faktureres kvartalsvis
1.2.3 Om leie ikke betales innen fristen, blir leieforholdet sagt opp etter at 2. varsel er sendt.
1.2.4 Leie betales etter de til enhver tid vedtatte satser.
1.2.5 Leie betales i forhold til inngått avtale.
Fritak skjer kun når leier ikke kan bruke lokalene pga. forhold som utleier er ansvarlig for.
1.3 Leietaker må vike ved ekstraordinær utleie til arrangementer
jmf. Kommunestyrets vedtekter til foretaket.
1.3.1 Eventuelle pauser i leien settes i kontrakten, ellers vil leietaker bli fakturert for hele perioden.

1.3.2 Dersom det oppdages at laget ikke betaler i hht. reglementet, vil laget bli utestengt for resten av leieperioden
1.4 Det enkelte idrettslag/gruppe plikter å varsle Barentshallene Sør-Varanger KF dersom tildelte treningstimer ikke skal benyttes. Dersom en gruppe uteblir fra trening mer enn to ganger uten å varsle blir gruppen fratatt den tildelte treningstid.

2 KRITERIER FOR TILDELING AV TRENINGSTIDER

Følgende prioritering skal legges til grunn ved tildeling av treningstider underlagt foretaket:

2.1 Idrettslag i seriesystem prioriteres ordinære treningstimer
2.1.1 Terminfestede kamper/mesterskap og skolearrangement
2.1.2 Grupper fra lillegutter/lillejenter til og med seniorlag bør prioriteres på gress.
2.1.3 Organisert trening/aktiviteter for barn og ungdom. Timene fra 17.00-19.00 bør prioriteres barneidrett
2.1.4 Foretaket forbeholder seg retten å prioritere kommersiell aktivitet (se pkt. 1.3)
2.1.5 Ordinære idrettslag, voksne
2.1.6 Helsesport
2.1.7 Bedriftsidrett og trimaktivitet for voksne, hundesport
2.1.8 Hobbyaktiviteter (korps, kor, drill og lignende)

3 FORDELING AV TRENINGSTID

• Administrasjonen tildeler etter uttalelse fra idrettsrådet, hver klubb/forening et bestemt antall treningstimer i et eller flere anlegg i henhold pkt 2. Hvert lag har et bestemt antall treningstimer til rådighet på angitt sted.
• Lagene fordeler tildelte treningstimer innad i klubb/forening.
• Lagenes fordeling skal følge kriteriene i pkt. 2 og skal godkjennes av Barentshallene Sør-Varanger KF.

4 RUTINER FOR UTLEIE

4.1 Utleie av idrettsanlegg er delegert til Barentshallene SKF i h.h.t. subdelegasjons-reglementet.
4.2 Eget søknadsskjema skal benyttes
4.3 Søknadsfrist for treningstid sommer er 1. april
4.4 Søknadsfrist for treningstid høst/vinter er 15. juni
4.5 Fordeling av treningstider skal skje innen 1. mai for sommersesongen og innen 1. august for vintersesongen.
4.7 Innen utgangen av hhv. juli for sommersesongen og oktober for vintersesongen skal administrasjonen gå gjennom tildelt leietid og evt. gjøre justeringer. Lag som ikke benytter timene sine, vil bli fratatt treningstimene.
4.8 Eventuelle klager på tildelt treningstid skal sendes via idrettsrådet, som avgir uttalelse til klagen før den behandles av Barentshallene Sør-Varanger.
4.9 Fortløpende utleie av idrettsanlegg utenom faste treningstider: For leie av anlegg utenom faste treninger, må man ta direkte kontakt med Barentshallene Sør-Varanger KF. Søknaden skal være skriftlig.

5 LEIEINSTRUKSER HALL

A. Det skal alltid være minst en person over 18 år til stede ved hver treningsøkt.
B. Lederen (trener/lærer) er ansvarlig for leieforholdet og for anlegget i den tid han/hun leier det, og at hallen er brukt i henhold til leieinstruks og reglement.

C. Leder skal møte i god tid før treningen starter og være den siste som forlater treningslokalet etter treningen. Leietaker skal selv sørge klargjøring og rydding etter trening/arrangement.
D. Leietaker plikter å behandle lokalet og utstyr på en forsvarlig måte. Leietaker skal rydde etter seg. Leietaker er ansvarlig for evt. skader på idrettsanlegg/bygning og inventar ut over vanlig slitasje som måtte oppstå når hallen er leid ut. Skader meldes umiddelbart til Barentshallene Sør-Varanger KF. Skader, brudd på reglement, manglende rydding bøtelegges med kr. 1000,-.
E. Barentshallene Sør-Varanger KF er ikke ansvarlig for erstatning av bortkommet utstyr eller verdisaker.
F. Røyking og alkohol er forbudt i offentlige idrettsanlegg.
G. Bruk av tyggegummi, snus o.l. er ikke tillatt.
H. Det skal ikke brukes utesko på sportsdekket.
I. Leietaker som ikke overholder leieinstruksen, kan bli utelukket fra videre leie.
J. Leietaker skal gjøre seg kjent med branninstruks:
- hvor brannslukningsutstyr befinner seg
- hvor utganger og nødutganger er

K. Leietaker er ansvarlig for evt. skader på hallen og inventar ut over vanlig slitasje som måtte oppstå.

8 REGLER FOR BRUK AV KUNSTGRESSBANEN

8.1 Sykling på banen er forbudt
8.2 Piggsko må ikke brukes
8.3 Mål eller annet utstyr må ikke flyttes inn på banen
8.4 Tyggegummi eller annen søppel må ikke kastes på banen
8.5 Det er ikke tillatt å bruke banen når det er minusgrader eller når banen er frosset
8.6 Skader på banen eller utstyr må meldes til personalet ved Barentsbadet umiddelbart
8.7 Lag eller enkeltpersoner som ikke følger disse reglene, vil bli bortvist fra banen
8.8 Leie av garderober må avtales på forhånd med ansatte i Barentsbadet, Kirkenes
9.4 Etter kamp/arrangementet skal følgende gjøres: Rydde banen og garderober, alt løst avfall fjernes (både gulv og søppelbøtter), avfallsposer bæres ut i container ved hovedinngangen.

9. LEIEINSTRUKS ARRANGEMENTER

Avtales særskilt med driftsansvarlig/daglig leder

SØR-VARANGER KOMMUNE
Boks 406, 9915 Kirkenes
Tlf. 78 97 74 00. Faks 78 99 22 12
E-post: postmottak@sor-varanger.kommune.no
www.svk.no

SAKSFRAMLEGG
Sak til politisk behandling

Saksbehandler: Nina Bordi Øvergaard Virksomhetsleder: , tlf.	Dato: 12.11.2012
Arkivkode: K1-150	Arkivsaksnr.: 12/1855
Saksordfører: Bror Sundstrøm (administrasjonsutvalget, formannskapet, kommunestyret) Bjørnar Gjetmundsen (utvalg for miljø og næring) Kurt Wikan (utvalg for plan og samferdsel) Stine Tharaldsen (utvalg for levekår)	

SAKSGANG		
Behandling:	**Møtedato:**	**Saksnr.:**
Kommunestyret		
Kontrollutvalget		
Utvalg for miljø og næring	19.11.2012	023/12
Rådet for likestilling av funksjonshemmede	20.11.2012	022/12
Administrasjonsutvalget	20.11.2012	013/12
Eldrerådet	20.11.2012	016/12
Utvalg for plan og samferdsel	22.11.2012	131/12
Arbeidsmiljøutvalget	23.11.2012	020/12
Utvalg for levekår	26.11.2012	061/12
Formannskapet	27.11.2012	087/12

BUDSJETT 2013 - ØKONOMIPLAN 2013-2016

Vedlagte dokumenter:

Nr.	**Dok.dato**	**Tittel**
1	01.10.2012	NØKKELTALLSANALYSEN.DOCX
2	12.11.2012	Budsjett og økonomiplan 2013-2016 _3_.pdf

Dokumenter i saken:

Dok.dato	Type	Avsender/mottaker	Tittel
24.10.2012	I	Kontrollutvalgan IS	VEDTAK - KONTROLLUTVALGET - BUDSJETT 2013
25.10.2012	I	Sør-Varanger SV v/Pål K. Gabrielsen	ARBEIDSDOKUMENTER OG ANNET UNDERLAG FOR ÅRETS BUDSJETTARBEID
25.10.2012	I	Sør-Varanger SV v/ Pål K. Gabrielsen	SPØRSMÅL BUDSJETT 2013-2016
01.11.2012	I	Pål K. Gabrielsen	SPØRSMÅL ANGÅENDE RÅDMANNENS INNSTILLING TIL BUDSJETT
07.11.2012	I	Pål K. Gabrielsen	TILBAKEMELDING PÅ SVAR ANGÅENDE RÅDMANNENS INNSTILLING TIL BUDSJETT
08.11.2012	U	Pål K. Gabrielsen	SVAR ANGÅENDE RÅDMANNENS INNSTILLING TIL BUDSJETT
09.11.2012	X		BUDSJETT 2013 OG OMSTILLING I ØKONOMIPLANPERIODEN
14.11.2012	I	Nina Bordi Øvergaard	SPM - ANG. KOMMUNE ANALYSEN FREMFØRT FOR KOMMUNESTYRET
14.11.2012	U	Pål Gabrielsen Gruppeleder Sør-	BUDSJETT 2013-2016
15.11.2012	I	Maria MultiReg Bugøynes as v/Lavoll	BUGØYNES OMSORGSENTER.
15.11.2012	I	Pål K. Gruppeleder Sør-Varanger SV	SPØRSMÅL RUNDT EIENDOMSSKATT OG UTLEIE

Kort sammendrag:
Kommunestyret skal i henhold til kommunelovens bestemmelser om årsbudsjett innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår. En gang i året skal det vedtas en rullerende økonomiplan. Økonomiplanen skal omfatte minst de fire neste budsjettår. Årsbudsjettet og økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden, jfr KL §§ 44 og 45.

Kommunens budsjett bygger på prinsippet om virksomhetsbasert økonomistyring hvor virksomhetens budsjettrammer framstår som netto driftsutgifter basert på sum driftsutgifter og sum driftsinntekter. Både årsbudsjettet og økonomiplan består av en drifts- og en investeringsdel. Årsbudsjettet er økonomiplanens første år.

Kommunen kan ta opp lån til finansiering av investeringer i bygg, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk.

Faktiske opplysninger:
Rådmannen legger for første gang i Sør-Varanger kommune frem et ubalansert budsjett som bygger på det konsekvensjustert budsjett med et omstillingsbehov på vel 43 mill.kr. Det er samtidig utredet tiltak for vel 60 mill.kr. Denne fremgangsmåten ble vedtatt i formannskapet 23 oktober 2012.

Omstillingsbehovet fremkommer som en fremskrivning av dagens driftsnivå regulert for lønn- og prisvekst, regulerte inntektsrammer samt dagens rentenivå.

Kommunelovens økonomibestemmelser stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmann er imidlertid ikke omtalt i økonomibestemmelsene bortsett fra ansvar for å gi melding dersom det skjer endringer i løpet av året som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på. Rådmannen er imidlertid ansvarlig for at saksbehandling til politiske organ er forsvarlig.

> *KL § 22 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.*

Det er altså ikke noe krav i lov eller forskrift om at rådmannen legger fram et fullstendig balansert forslag til budsjett. I merknadene til Budsjettforskriftens §3 står følgende:

> *Loven eller forskriften er ikke til hinder for at kommunen eller fylkeskommunen kan be administrasjonssjefen utarbeide et fullstendig forslag til årsbudsjett. Et forslag fra administrasjonssjefen er offentlig fra det tidspunkt det er fremmet.*

I konsekvensjustert budsjett har rådmannens lagt inn følgende budsjettforutsetninger;

- rentenivå er budsjettert med dagens rentenivå
- Lønnsoppgjøret for 2012 er innarbeidet i virksomhetenes driftsbudsjetter. Det er avsatt midler til lokalt lønnsoppgjør 2012.
- Fremtidig lønnsvekst, altså lønnsoppgjør 2013 er ikke innarbeidet i konsekvensjustert budsjett.
- Pensjon er budsjettert etter KLP og SPK prognoser og beregninger
- Frie inntekter er budsjettert etter KS prognose og egne skatteberegninger og anses som realistiske
- Momskompensasjon fra investering er innarbeidet etter gjeldende reglement for føring av moms fra investering og tilbakeføring til investeringsregnskapet
- Eiendomskatten er beregnet utfra 7 promille og et bunnfradrag på kr. 100 000,- og ingen endringer i eiendomsskatteområdet
- Konsesjonskraften ble solgt 30 oktober 2012 og det er innarbeidet det korrekte inntektspotensialet.
- Det er budsjettert med tilsvarende utbytte fra Varanger kraft som utbetaling i 2012, altså 12,5 mill.kr
- Rådmannen har utarbeidet en investeringsplan basert på vedtatt økonomiplan. For 2013 vil dette medføre et låneopptak tilsvarende 71 mill.kr

Det fremmes en egen kommunestyresak over takstvedtekter eiendomskatt.

Kommuneplanens hovedmål:
Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12.000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.

Hovedmålet vil være retningsgivende for de politiske og administrative prioriteringer i hele den kommunale organisasjon i planperioden. Ut fra dette, skal det gjøres vurderinger i forhold til følgende satsingsområder:

Næringsutvikling:

Infrastruktur:

Barn og ungdom:

Kompetansebygging:

Økonomi:

Universell utforming, jfr. bestemmelser i plan- og bygningslov:

Forslag til innstilling:
Sør-Varanger kommunestyre vedtar følgende;

- Det kommunale skatteøret for år 2013 settes til det enhver tids gjeldende maksimalsatser
- Eiendomskatten skal skrives ut med 7 o/oo for 2013 jfr.Eskatl § 11 første ledd. Det vedtas et bunnfradrag i henhold til Esktl § 11 2.pkt pålydende kr. 100 000,-.
- Kommunestyret vedtar at det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen, esktl § 2
- For eiendomsskatteåret 2013 skal det skrives ut eiendomsskatt i klart avgrenset område, Kirkenes halvøya avgrenset til gnr. 23-27. Elvenes er unntatt fra eiendomsskatt, jf. Esktl § 3, bokstav e.
- Eiendomskatt på verk og bruk etter lovens § 3, andre punktum, jfr § 4, utskrives for hele kommunen.
- Etter eiendomsskattlovens § 7 vedtak ingen fritak for 2013
- Utskriving av eiendomsskatt for skatteåret 2013 er basert på takster fastsatt ved siste alminnelige taksering gjennomført i år 2005.
- Eiendomskatten skrives ut i 4 terminer jfr eskl. § 25 1.ledd. Forfall 25.02, 25.05, 25.08 og 25.11.

- Gebyrer og betalingssatser økes fra 1 januar i henhold til egne vedtak i kommunestyret
- De gebyrer og betalingssatser som ikke økes ved egne saksfremlegg økes ikke, men holdes konstant. Dette gjelder blant annet foreldrebetaling i barnehage og SFO.
- Kommunestyret vedtar et låneopptak for 2013 i henhold til vedtatt økonomiplan på
- kr. 71 mill.kr. Den fremlagte investeringsplan vedtas som kommunens investeringsplan for 2013.
- Kommunestyret vedtar at det årlige honorar til foretningsfører for overformynderiet settes til kr. 68 000,- og utgiftsdekning til hjemmekontor settes til kr. 20 000,- med virkning fom 01.01.2013.
- Frie innteker, skatt og rammeskudd er realistisk budsjettert.

Sør-Varanger kommunestyre vedtar konsekvensjustert budsjett med omstillingsbehov på vel 43 mill.kr som kommunens omstillingsbehov for 2013.

For å bringe kommunens budsjett i balanse vedtar kommunestyret følgende tiltak;
Ingen forslag til tiltak

Bente Larssen
rådmann

- Dette dokumentet er godkjent elektronisk i Sør-Varanger kommune og har derfor ingen signatur. -

SØR-VARANGER KOMMUNE

Nøkkeltallsanalyse 2012

KOSTRA tall fra 2011

26 September 2012

Forord

KOSTRA (KOmmune-STat-RApportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir informasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet. 15. juni ble ureviderte tall for kommunenes og fylkeskommunenes virksomhet i 2011 publisert.

Kostnadsforskjeller mellom kommuner innenfor tjenesteområdene fremkommer på bakgrunn av kommunenes prioriteringer, produktivitet eller kombinasjoner av disse. Kommunens prioriteringer uttrykkes ved hjelp av netto driftsutgifter pr innbygger eller pr innbygger i målgruppen. Dette påvirkes av forhold som dekningsgrader, standard på tjenesten og omfanget av brukerbetaling. Med andre ord er det flere ulike forhold innen økonomien som gir utslag i hvordan kommunen er i stand til å prioritere sine tjenester. Produktivitet måles via *brutto* driftsutgifter pr bruker.

Vi finner det naturlig å sammenligne Sør-Varanger med Alta og eller Hammerfest. I tillegg dras det sammenligner med Finnmark generelt og kommunegruppe 12. Kommunegruppe 12 kjennetegnes ved at det er mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger og relativt høye frie disponible inntekter. Følgende kommuner er representert i kommunegruppe 12; Tinn, Sunndal, Alta, Kvinesdal, Meløy, Fauske, Lenvik, Tysvær, Odda, Årdal, Vadsø og Sør-Varanger.

Forord 2
1. Befolkningsanalyse 5
1.1 Befolkning frem til 2012 5
1.2 Befolkningsfremskrivning 7
1.3 Elevtallsprognose for Sør-Varanger kommune 8
1.4 Bosettingsmønster 9
2. Økonomiske nøkkeltall 10
2.1 Kommuneøkonomien på samme nivå 10
2.2 De rekordhøye investeringene i Kommune-Norge fortsetter 12
2.3 Kommunens inntekter 15
2.4 Tjenesteproduksjon 17
3. Administrasjon, styring og felleutgifter 19
4. Barnehagedrift 20
4.1 Dekningsgrader 20
4.2 Prioritering og produktivitet i barnehagene 21
4.3 Stabilt antall ansatte menn i barnehagene 23
5. Grunnskole 25
5.1 Grunnskolesektorens driftsutgifter 25
5.2 Dekningsgrader og produktivitet 27
5.3 Lærertetthet 28
5.4 Skoleresultater og elevenes egne vurderinger 30
5.5 Skolefritidstilbud 32
5.6 Driftsutgifter pr skole og oppvekstsenter 33
6. Kultur og idrett 34
6.1 Kino 35
6.2 Folkebibliotek 36
6.3 Driftstilskudd til lag og foreninger 36
6.4 Idrett 37
6.5 Aktivitetstilbud til barn og unge 37
6.6 Kulturskoletilbudet 38
7. Kommunehelse 39
7.1 Grunnlagsinformasjon 39
7.2 Prioritering 40
7.3 Dekningsgrader 41

7.4 Kvalitet 42
8. Pleie og omsorg 43
8.1 Grunnlagsinformasjon 44
8.2 Prioritering 45
8.3 Pleie- og omsorgstjenesten samlet 46
8.4 Kjernetjenester til hjemmeboende 47
8.5 Institusjonsdrift 50
9. Barnevern 52
9.1 Grunnlagsinformasjon 53
9.2 Nøkkeltallsanalyse 53
10. Sosialtjenesten og sysselsetting 56
10.1 Arbeidsledighet og sysselsetting 56
10.2 Dekningsgrader 57
10.3 Produktivitet 58
11. Tekniske tjenester 59
11.1 Samferdsel 59
11.2 Brann- og ulykkesvern 60
11.3 Plan- og byggesak 61
11.4 Vannforsyning 63
11.5 Avløp 64
11.6 Renovasjon 65
12. Eiendomsdrift 66
13. Kirka 68

1. Befolkningsanalyse

1.1 Befolkning frem til 2012

Det er ventet en befolkningsvekst i Sør-Varanger på 10 prosent frem til 2030, totalt ca 1 000 personer. Befolkningsutviklingen siden 1990 har vært moderat, men positiv. Prognosene er nedjustert fra tidligere prognoser.

Sør-Varanger, Alta og Hammerfest er kommunene som trolig lykkes med befolkningsvekst frem mot 2030 i Finnmark. Veksten i Sør-Varanger er noe under nasjonal vekst. Historisk har veksten i hele Finnmark vært lav, Alta er et positivt unntak.

Det blir flere eldre per person i arbeidsfør alder de neste 20 årene, utviklingen i Sør-Varanger følger utviklingen i Finnmark og nasjonalt. Befolkningsprofilen i Sør-Varanger har "pukkel-form" som er typisk for regionen. Det vil si at det er få personer i alderen hvor det er vanlig å stifte familie. Dermed er det også relativt få barn i befolkningen.

Fraflyttingen fra Sør-Varanger og Finnmark var sterk på 90-tallet. Det er fortsatt en netto utflytting fra regionen. Innvandring fra andre land kompenserer delvis for dette. Det er særlig unge kvinner som flytter fra regionen. Andelen eldre i befolkningen øker, noe som medfører flere som skal forsørges per person i arbeidsfør alder. Andelen stiger fra ca 60 til 75 prosent per person i arbeidsfør alder.

Sør-Varanger har de siste 5 årene hatt lav arbeidsledighet. En klar trend er at ledigheten blant menn har blitt klart redusert de siste ti årene. Sysselsettingsandelen blant menn og kvinner er tilnærmet lik i kommunen.

	2008	2009	2010	2011	2012
0-5 år	647	667	674	667	647
6-15 år	1336	1323	1286	1258	1239
16-66 år	6343	6384	6508	6635	6702
67 år eller eldre	1192	1249	1270	1266	1272
Sum innbyggere	9518	9623	9738	9826	9860

Kilde SSB

Som tabellen viser er det andelen innbyggere mellom 16-66 år som øker i kommunen, mens andelen 0-5 åringer går ned, det samme gjør aldergruppen 6-15 år. Aldersgruppen 67 og eldre stiger noe, men det er ikke dramatisk.

	2008	2009	2010	2011	2 kvart.12
Folketallet 1.jan	9518	9623	9738	9826	9860
Fødde	127	114	112	95	54
Døde	65	71	104	94	44
Fødselsoverskudd	*62*	*43*	*8*	*1*	*10*
Innvandring	134	153	211	198	76
Utvandring	48	66	54	94	24
Innflytting (innenlandsk)	332	359	382	414	194
Utflytting (innenlandsk)	370	377	455	485	174
Nettoinnflytting, inkl, inn- og utvandring	*48*	*69*	*84*	*33*	*72*
Folkevekst	105	115	88	34	82
Folketallet ved utgangen av året	9623	9738	9826	9860	9942

Kilde SSB

Fra 2006 til og med 2 kvartal 2012 har nettoinnflyttingen vært positiv. Det er den netto utenlandske innvandring som bidrar til positiv nettoinnflytting. Den innenlandske innflyttingen er negativ. Kommunen har et lite fødselsoverskudd.

Innvandrere utgjorde ved utgangen av 2011 8,1 % av kommunens innbygger, eksklusiv innvandring fra nordiske land. For uten om nordiske statsborgere så bodde det ved utgangen av 2011 801 utlendinger i Sør-Varanger, pluss 77 russere med dobbelt statsborgerskap. De tre største innvandringsgruppene er i dag russere, polakker og estlendere. Totalt var det ved utgangen av 2011 registrert 61 nasjoner bosatt i Sør-Varanger.

Kjønnssammensetning og aldersprofil 2012

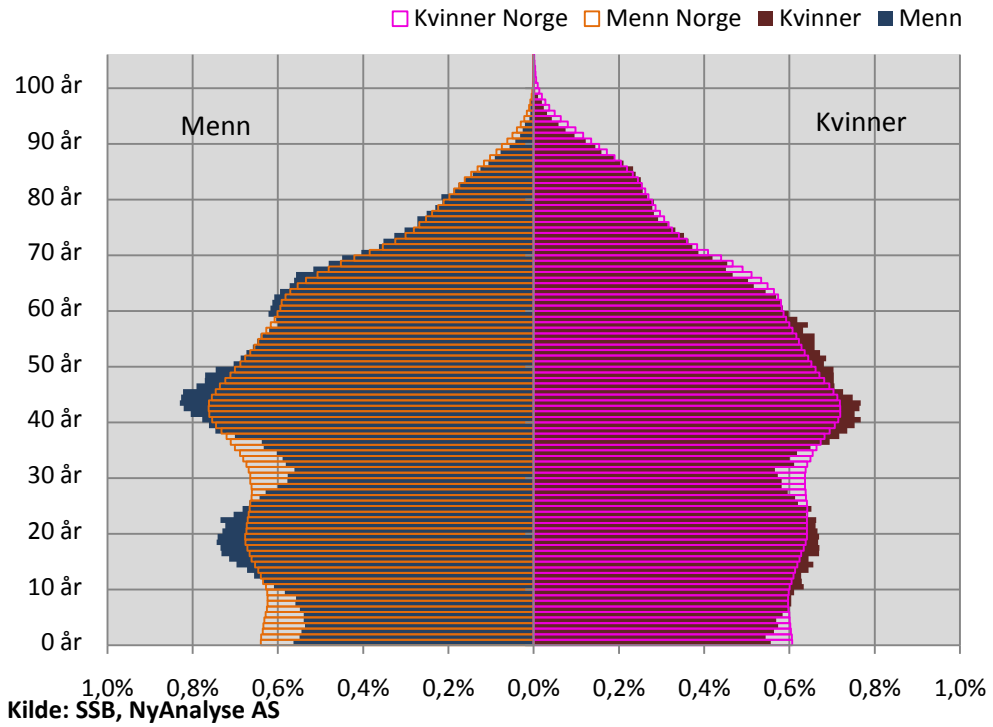

Kilde: SSB, NyAnalyse AS

Alderspyramiden viser befolkningssammensetningen etter kjønn og alder. Til venstre vises menn i Sør-Varanger og for hele landet. I bakgrunnen vises verdier for Sør-Varanger. I forgrunn for landet. Til høyre vises tilsvarende for kvinner. I pyramiden sammenlignes altså Sør-Varanger med resten av landet, den horisontale aksen viser derfor de ulike årskullene for menn og kvinner som andel av befolkningen.

- Sør-Varanger har en pukkelformet befolkningsprofil. Slik er det også i Finnmark som fylket. Det er få menn og kvinner mellom 20 og 40 år. Det gjenspeiler seg også i få småbarn.
- I fremskrivningene fra SSB ventes det at barnefødsler vil normalisere seg fremover i Sør-Varanger. En av årsakene til dette er lavere flytting de siste årene og at det dermed ser ut til at det vil være stadig flere personer i alder med høy fruktbarhet. Det blir spesielt viktig for kommuner med denne type befolkningssammensetningen å føre en aktiv politikk som gjør det attraktivt å bli boende og stifte familie. Erfaring fra annet tallmaterialet viser at det klart viktigste for å bevare en stabil og god befolkningsutvikling er et stabilt og attraktivt lokalt arbeidsmarked. En utfordring i mange regioner er at næringslivet er tuftet på et næringsgrunnlag, slik at endringer i bransjens marginer i større grad påvirker lokalsamfunnet enn om næringslivet var tuftet på bransjer som går i ulike sykler.
- Nordmenn er generelt mest mobile i 20-årene. Etter fylte 40 er det klart lavere flytterater.
- Sammensetningen av eldre er ellers forholdsvis typisk.

1.2 Befolkningsfremskrivning

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
0-5 år	671	681	673	686	704	730	739	747	769	753
6-12 år	799	792	803	805	803	793	791	807	851	882
13-15 år	405	391	381	369	360	352	361	353	344	377
16-19 år	552	545	543	543	533	523	509	493	496	480
20-44 år	3344	3384	3392	3386	3399	3392	3393	3405	3387	3377
45-66 år	2862	2857	2887	2944	2980	3007	3045	3046	3065	3017
67-79 år	892	961	1008	1024	1065	1115	1135	1164	1282	1327
80 +	411	397	391	404	400	400	395	412	471	611
Sum	**9936**	**10008**	**10078**	**10161**	**10244**	**10312**	**10368**	**10427**	**10665**	**10824**

Kilde SSB

Tabellen viser befolkningsfremskrivning ved middels nasjonal vekst. Sør-Varanger er ventet å oppleve en befolkningsøkning på om lag 10 % de neste tjue årene. SSB sine beregninger tyder på at det vil komme en vekst i antall årlige nyfødte de neste tjue årene. Gruppen av befolkningen i arbeidsfør alder ventes å stige jevnt med ca 200 personer de neste tjue årene.

1.3 Elevtallsprognose for Sør-Varanger kommune

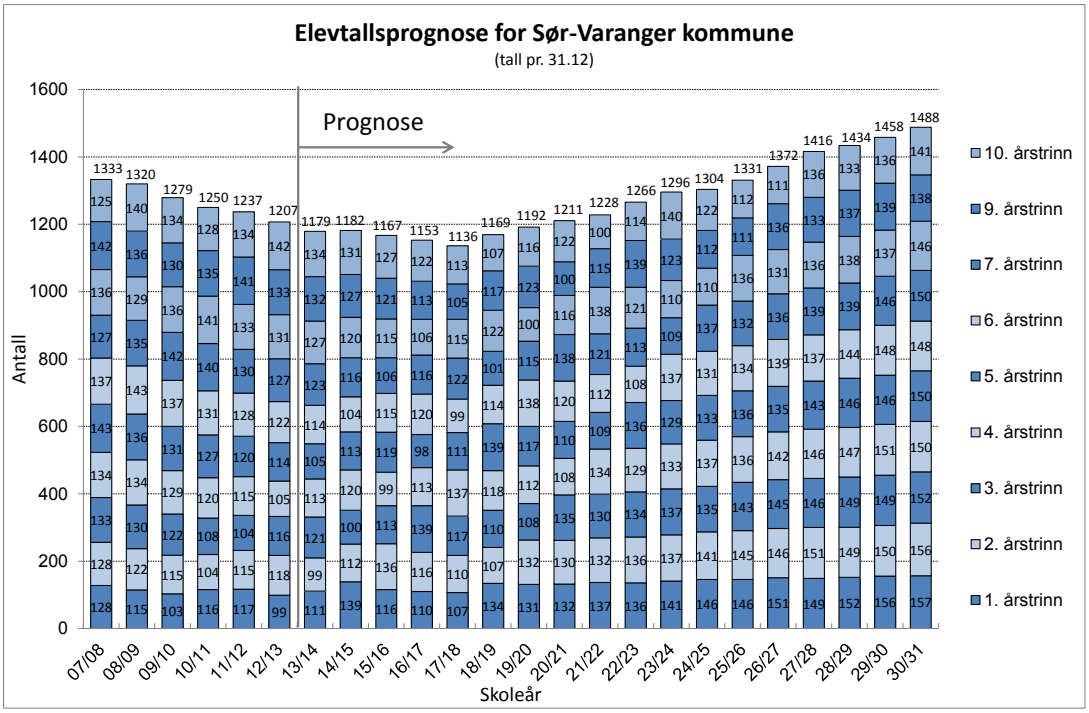

Kilde Norconsult skoleanalyse

Kilde

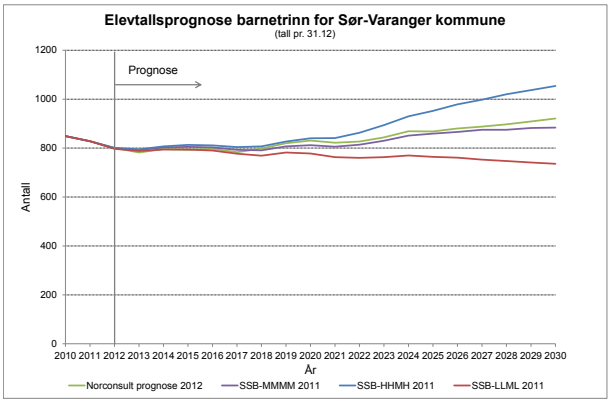

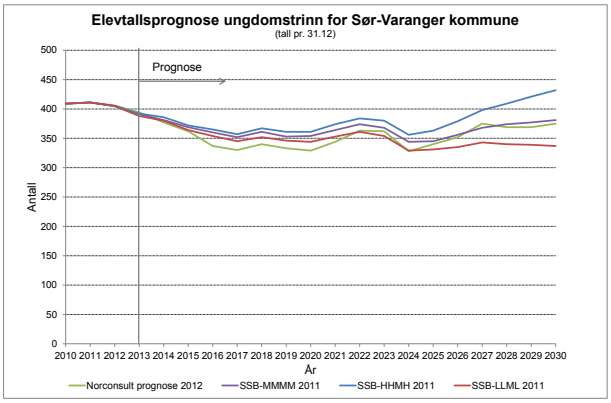

Norconsult skoleanalyse

Norconsults prognose med grønn farge
SSB-prognose for lav nasjonal vekt (LLML) med rød farge
SSB-prognose for middels nasjonal vekst (MMMM) med lilla farge
SSB-prognose for høy nasjonal vekst (HHMH) med blå farge

Prognosene viser et stabilt elevtall på barnetrinnet frem mot 2019. I denne perioden forventes det samlede barnetrinnselevtallet i kommunen å ligge rundt 800 elever. I siste del av perioden viser nasjonal middelvekst til en svak økning i elevtall.

På ungdomstrinnet forventes det en reduksjon i elevtallet frem mot 2017. Dette er felles for alle fire prognosealternativene. I årene 2018 til 2024 viser prognosealternativene at ungdomskoleelevtallet holder seg stabilt på omtrent 350 elever. For siste del av prognoseperioden forventer det ved middelsvekst en vekst i elevtallet.

Figuren på neste side viser at Norconsults prognose har et lavere elevtall på 1. årstrinn de neste fem årene enn elevtallet på det 10. årstrinn som gikk ut året før. Dette, sammen med mindre endringer på de resterende årstrinnene, resulterer i en prognostisert nedgang i grunnskolens elevtall i Sør-Varanger kommune. Det samlede elevtallet i kommunen kan forventes å bli redusert med ca. 70 elever fram mot skoleåret 17/18. Fra skoleåret 18/19 og ut er det prognostisert en netto tilvekst i elevtallet hvert år, som samlet gir et forventet elevtall oppunder 1500 i 2030.

1.4 Bosettingsmønster

Pr.01.01.2010	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67 +	Totalt
Bugøynes	13	20	8	63	86	38	228
Neiden og Bugøyfjord	16	16	14	68	97	69	280
Hesseng området	150	313	123	671	404	146	1807
Sandnes området	66	154	54	312	289	141	1016
Bjørnevatn området	104	215	78	504	420	190	1511
Kirkenes området	229	349	174	1153	967	493	3365
Elvenes	19	26	12	57	73	28	215
Jakobsnes	29	47	17	109	69	28	299
Jarfjord	9	37	16	87	88	39	276
Pasvik	39	109	54	210	209	108	729
Uoppgitt adresse				5	7		12
Sum	**674**	**1286**	**550**	**3239**	**2709**	**1280**	**9738**

Som oversikten viser bor størstedelen av kommunens innbyggere i sentrumsnære strøk. I 2010 bodde totalt 7699 personer på Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng og Kirkenes. Det vil si at 79 % av befolkningen bodde på kirkenes-halvøya, og denne tendensen vil bare øke i årene fremover. I år 2005 bodde ca 75 % av befolkningen på Kirkenes-halvøya. Man ser altså at befolkningsveksten i Sør-Varanger foregår i sentrumsnære strøk.

2. Økonomiske nøkkeltall

2.1 Kommuneøkonomien på samme nivå

Kommunenes økonomi var i 2011 omtrent på samme nivå som året før, det viser de reviderte tallene. Kommunenes netto driftsresultat anslås til 2,0 prosent av driftsinntektene, mot 2,1 prosent i 2010.

De reviderte tallene viser en økning i netto driftsresultat i Kommune-Norge fra snaut 6,3 milliarder i 2010 til nesten 6,4 milliarder kroner i 2011. Likevel var det samlet sett en liten svekkelse av kommunenes økonomi i 2011, dette fordi netto driftsresultat var 2,0 prosent av driftsinntektene i 2011, mot 2,1 prosent i 2010. Nedgangen skyldes i hovedsak økning i avdrags- og finansutgifter.

Sør-Varanger kommune hadde et høyt netto driftsresultat for 2011, hele 37,9 mill.kr, som utgjør hele 4,8 % av driftsinntektene. Det er verdt å merke seg at gode resultat delvis skyldes regnskapsføring av momskompensasjon hvor hele 18,3 mill.kr av netto driftsresultat skal tilbakeføres investeringsregnskapet.

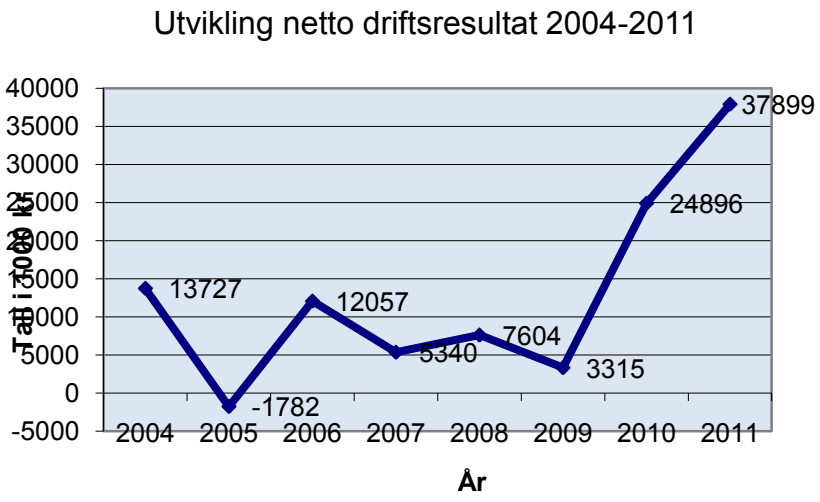

2.1.1 Resultatbegrepet

Brutto driftsresultat defineres som kommunenes brutto driftsinntekter fratrukket brutto driftsutgifter, inkludert avskrivningskostnader. Begrepet kan i stor grad sammenlignes med "driftsresultat" i resultatoppstillingen til bedrifter med regnskapsplikt etter regnskapsloven.

Til forskjell fra brutto driftsresultat er det i netto driftsresultat gjort fradrag for netto rente- og avdragsbelastning, mens virkningen av avskrivningskostnadene er eliminert. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et utrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet. Et netto driftsresultat på rundt 3 prosent av brutto driftsinntekter over en lengre tidsperiode er ansett som et tegn på en sunn kommuneøkonomi.

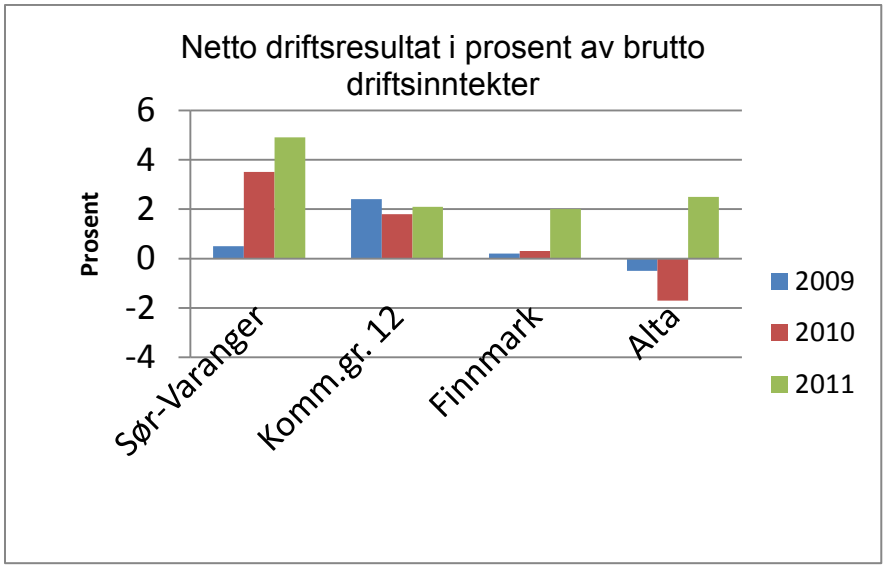

Som oversikten viser var Finnmark på landsgjennomsnitt hva angår netto driftsresultat i prosent av brutto driftsutgifter, mens både Sør-Varanger og Alta kunne vise til godt resultat.

2.1.2 Brutto driftsresultat

Utvikling driftsinntekter og utgifter 2005-2011

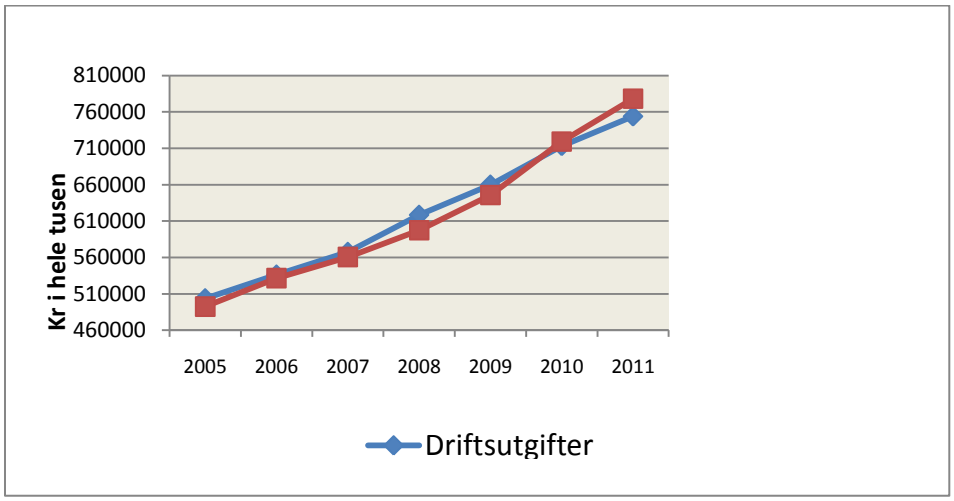

Som tabellen viser har kommunen igjen driftsinntekter som er høyere enn driftsutgiftene noe som er svært positivt etter flere år med motsatt forhold.

For 2011 er brutto driftsresultat 24,2 mill.kr. Regnskapsreglene rundt momskompensasjon bidrar også her til det positive resultat, men allikevel er det en positiv utvikling i forholdet mellom inntekter og utgifter og gir et uttrykk for god økonomistyring.

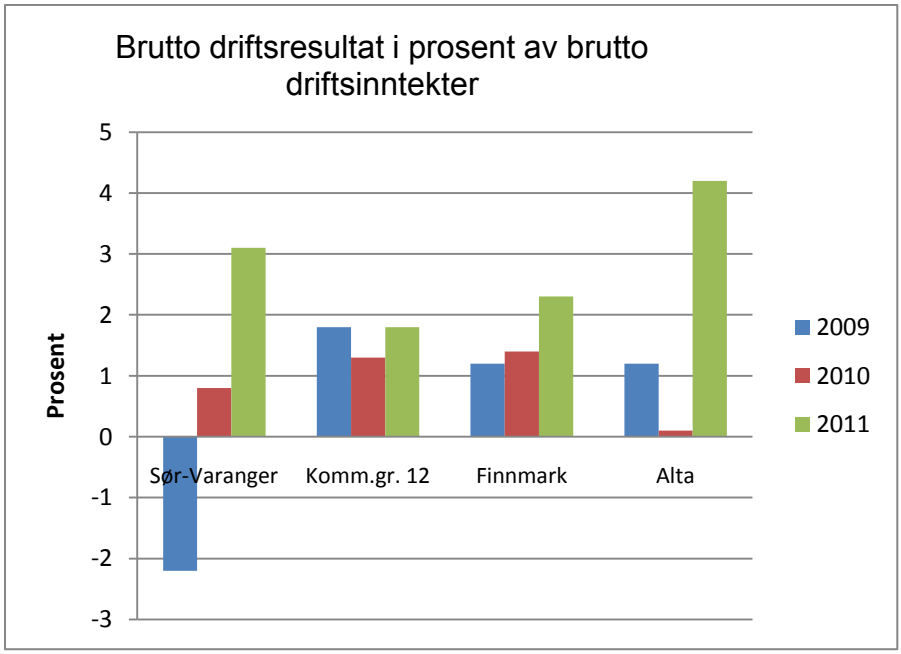

2.2 De rekordhøye investeringene i Kommune-Norge fortsetter

Kommunenes brutto investeringsutgifter var samlet sett 36,1 milliarder kroner i 2011, mot 37,1 milliarder i 2010. Investeringsutgiftene var dermed fortsatt på et historisk høyt nivå i 2011. De reviderte tallene viser en nokså sterk økning i investeringsinntektene på om lag 3 milliarder kroner fra 2010 til 2011. Økningen medvirket til at kommunene fikk et underskudd før lån og avsetninger på rundt 10,7 milliarder kroner. Det er en bedring på om lag 5 milliarder i forhold til året før.

Lånefinansiering av investeringene sank med om lag 5 milliarder kroner. Lånefinansieringens andel av de samlede investeringene var 60 prosent i 2011, mot i underkant av 72 prosent året før. Kommunene hadde langsiktig gjeld uten pensjonsforpliktelser på 252 milliarder kroner, eller 79 prosent av brutto driftsinntekter. Året før var gjelden på 236 milliarder kroner.

Kommunene avsatte 1,7 milliarder kroner til fond i 2011, det vil si ca 750 millioner mindre enn i 2010.

Sør-Varanger kommune følger den nasjonale trenden med høye investeringsutgifter og hele 98 % av våre investeringer finansieres ved bruk av lån. Pr utgangen av 2011 har kommunen en lånegjeld i overkant av 1,0 mrd kr.

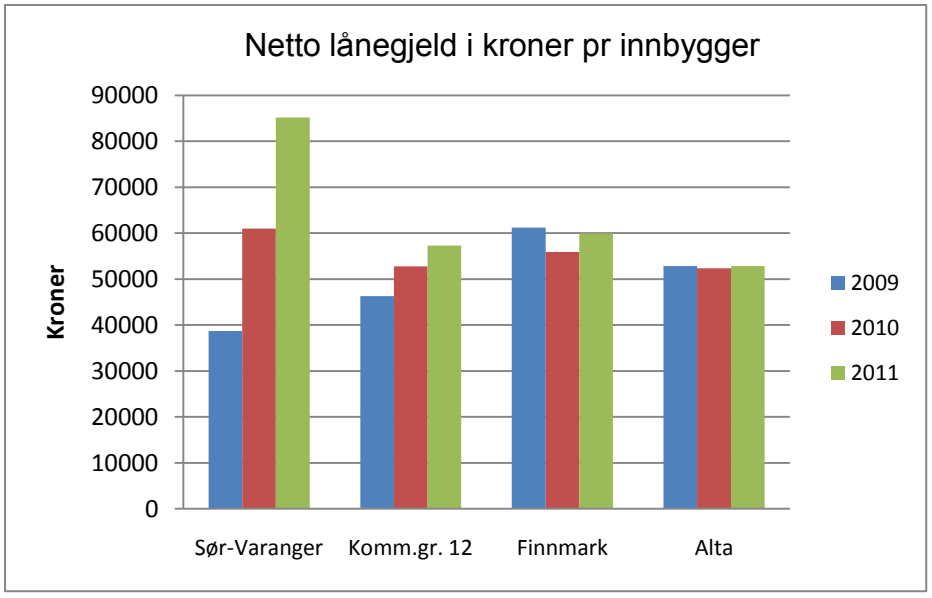

Oversikten viser netto lånegjeld (lånegjeld fratrukket utbrukte lånemidler og utlån) per innbygger i kommunen. Sør-Varanger kommune ligger langt over gjennomsnitt i Finnmark og sammenligningsgruppa for øvrig.

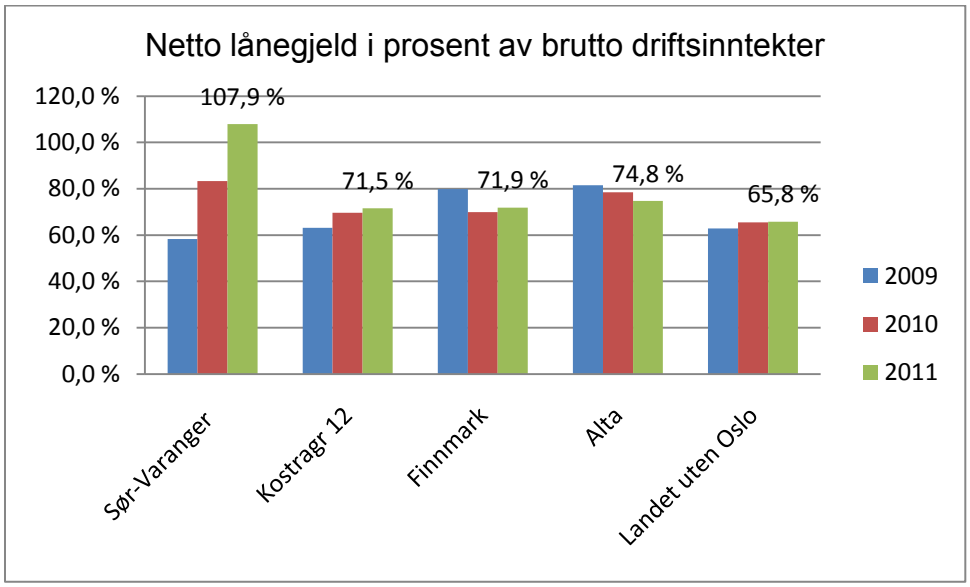

Oversikten viser at Sør-Varanger kommune har 107,9 % av brutto driftsinntekter i netto lånegjeld i 2011. Når Kirkenes skole står ferdig i løpet av høsten vil denne andelen stige ytterligere. Dette medfører at Sør-Varanger kommune ligger på landstoppen hva angår lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter.

Finansieringskilde for investeringene
Bruk av lån (netto)

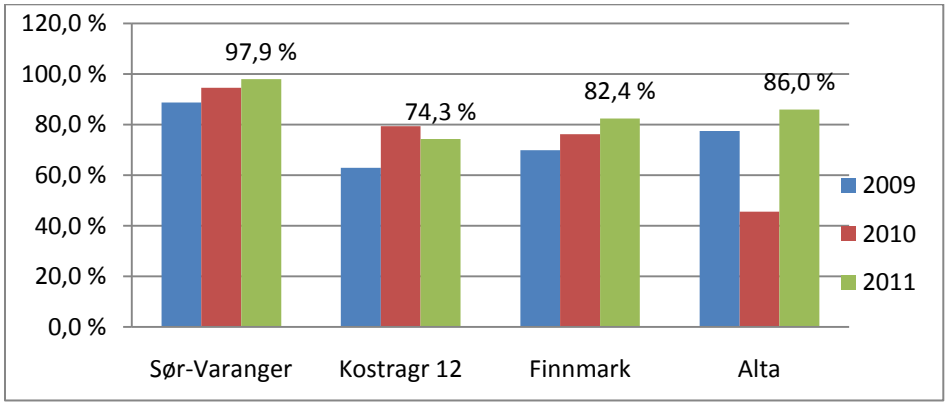

Finansieringskilde for investeringene
Tilskudd, refusjoner, salgsinntekter **Herav salg av fast eiendom**

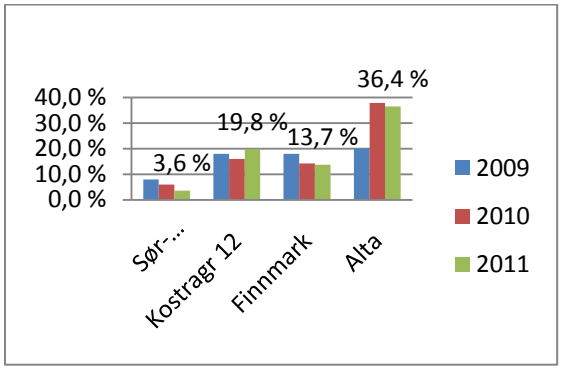

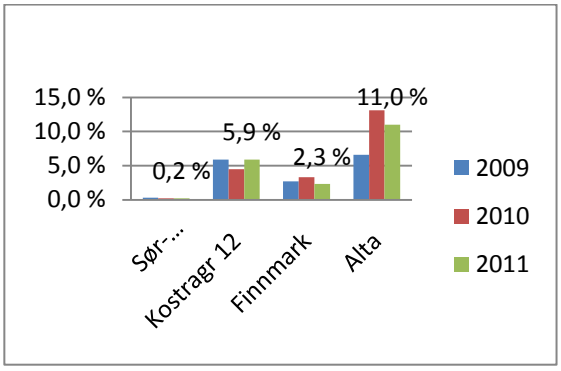

Som oversiktene viser finanserer Sør-Varanger kommune bare 3,6 % av våre investering med tilskudd, refusjoner og salgsinntekter. I all hovedsak finanseres våre investeringer med lån. Alta kommune derimot finansierer hele 36,4 % av sine investeringer med andre inntekter enn lån, herav en stor andel salg av fast eiendom.

2.1.3 Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

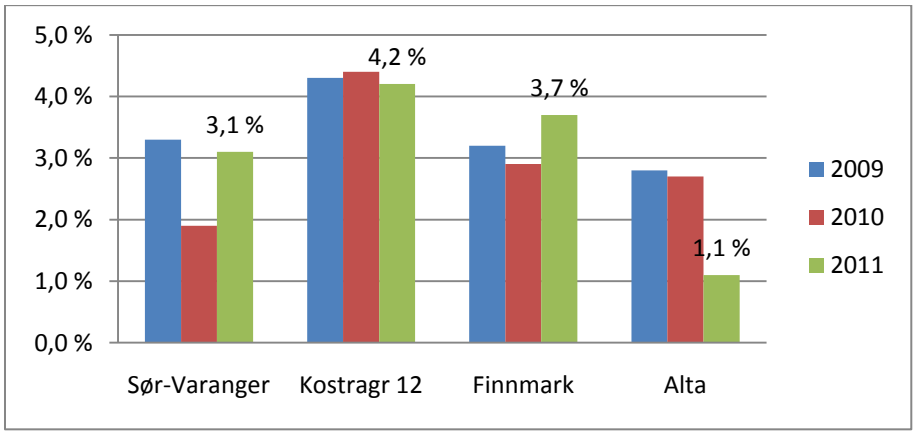

Som oversikten viser har kommunen klart å bygge opp et lite disposisjonsfond, men dette ligger under Kostragruppa og gjennomsnitt i Finnmark.

2.3 Kommunens inntekter

Kommunens inntekter består i all hovedsak av de såkalte frie inntektene (skatter og rammetilskudd), brukerbetaling, avgifter, gebyrer og refusjoner.

Sør-Varanger har tradisjonelt hatt høy andel av inntektene fra rammetilskudd og skatter og ligger over KOSTRA gruppen, men noe under Finnmark generelt.

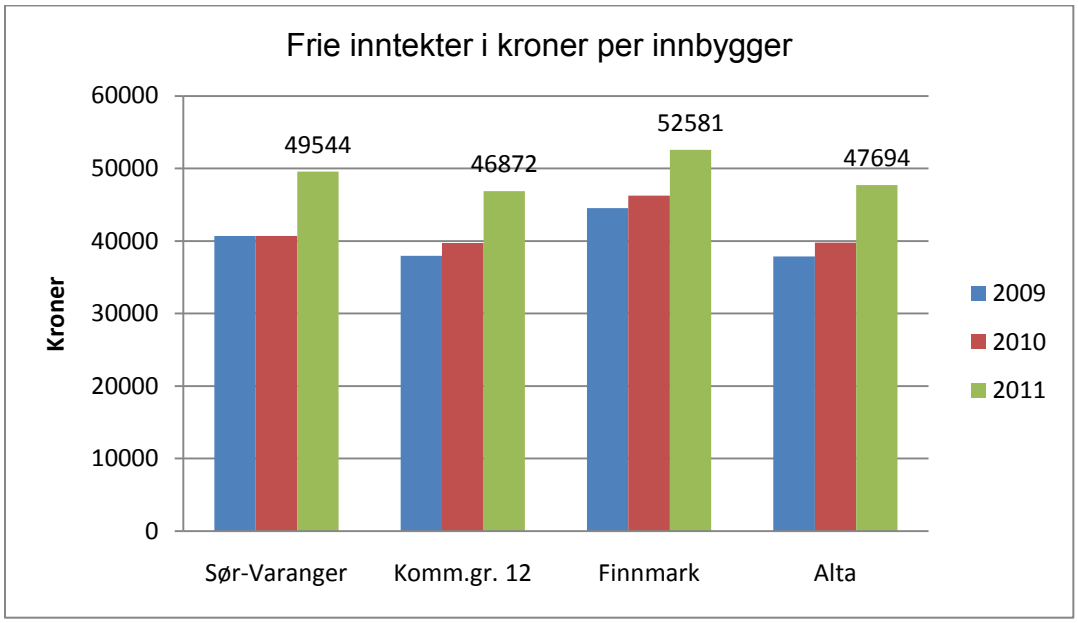

2.3.1 Flere med eiendomsskatt i hele kommunen

I 2011 benyttet 316 av Norges 430 kommuner muligheten til å kreve inn eiendomsskatt. Av disse hadde 163 kommuner eiendomsskatt i hele kommunen, mot 145 kommuner året før. Kommunene fikk til sammen 7,6 milliarder i inntekter fra denne skatten i 2011. Dette utgjør en økning på 6,4 prosent fra 2010.

316 kommuner valgte i 2011 å benytte eiendomsskatt som inntektskilde, mot 309 kommuner året før. Blant disse var det 193 kommuner som hadde eiendomsskatt på boliger.

Flere kommuner velger å skrive ut eiendomsskatt i hele kommunen, og i 2011 gjorde 18 nye kommuner dette. Samme år var det 163 kommuner som hadde eiendomsskatt i hele kommunen. Dette medfører samtidig at antall kommuner, som velger å skrive ut eiendomsskatt på både verk og bruk og i områder utbygd på byvis, er dalende. I 2011 var det 25 kommuner som gjorde dette, mot 35 i 2010. Det blir skrevet ut eiendomsskatt for stadig større områder av Norge, og flere eiere av boliger og fritidseiendommer utenfor områder utbygd på byvis må belage seg på å betale eiendomsskatt.

Fra 2010 til 2011 økte kommunenes inntekter fra eiendomsskatt med om lag 451 millioner kroner, eller i overkant av 6 prosent, til om lag 7,6 milliarder kroner. Inntektene utgjorde i underkant av 2,4 prosent av kommunenes totale brutto driftsinntekter i 2011, den samme

andelen som i 2010. Inntektene fra eiendomsskatt kan inndeles i inntekter fra annen eiendom samt inntekter fra boliger og fritidseiendommer. I 2011 var 58,4 prosent, eller om lag 4,4 milliarder kroner, inntekter fra eiendomsskatt på annen eiendom, mens om lag 3,1 milliarder kom fra eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer.

Det er store forskjeller mellom kommunene når det gjelder hvor store inntekter de får fra eiendomsskatt, og hvor stor andel den utgjør av den enkelte kommunes brutto driftsinntekter. Det kan også være store forskjeller på hvor stor del av eiendomsskatten kommunene får fra henholdsvis annen eiendom og boliger og fritidseiendommer. De 316 kommunene med eiendomsskatt fikk i 2011 i gjennomsnitt 24 millioner kroner i inntekter når vi ser bort fra størrelser som skattesats, kommunestørrelse og i hvilken type områder kommunene har innført eiendomsskatt.

I gjennomsnitt betalte en eier av en enebolig på 120 kvadratmeter nær ett kommunesenter omkring 2 700 kroner i eiendomsskatt i 2011, mot rundt 2 600 kroner året før. Høyeste rapporterte skattebeløp på en slik eiendom i 2011 var 6 510 kroner, og det laveste var 200 kroner. I Sør-Varanger er eiendomskatten kr. 5040,- på en slik eiendom.

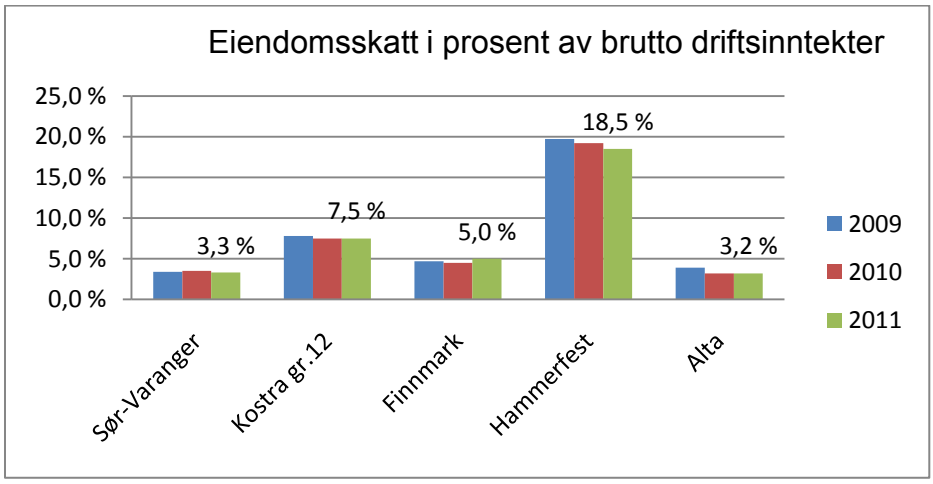

Sør-Varanger kommune hadde en eiendomskatteinntekt 2011 på 25,5 mill.kr, altså litt over landsgjennomsnittet. Dette utgjør 3,3 % av brutto driftsinntekter og vi ligger på samme nivå som Alta. Hammerfest troner på toppen i Finnmark med hele 18,5 % av sine inntekter fra eiendomskatt.

2.3.2 Salgs- og leieinntekter i prosent av brutto driftsinntekter

Som oversikten viser er andelen inntekter Sør-Varanger kommune får fra avgifter, gebyrer, brukerbetalinger etc. tilnærmet lik Kostragruppen og Alta. Dette kan tyde på at kommunen har et gjennomsnittlig prisnivå på våre tjenester. Videre i denne Kostraanalysen vil gebyrer, salgsinntekter etc blir omtalt nærmere.

Salgs og leieinntektene i prosent av brutto driftsinntekter

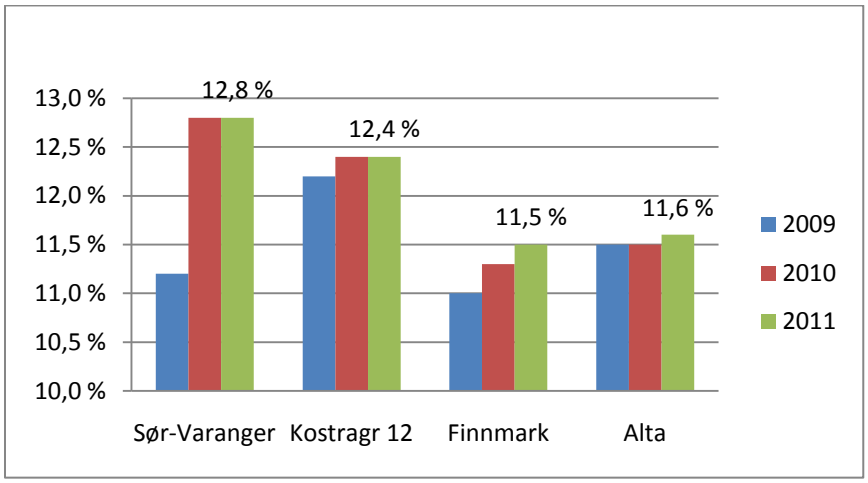

2.4 Tjenesteproduksjon

Det meste av kommunenes ressurser går til kommunal tjenesteproduksjon. Ser man på landet samlet – utenom Oslo - går rundt 70 prosent av netto driftsutgifter til sentrale kommunale tjenesteområder som barnehage, grunnskole samt pleie- og omsorgstjenester. De kommunale driftsutgiftene til disse tre områdene var på henholdsvis 38,6 milliarder, 65,7 milliarder og 83,3 milliarder kroner. Driftsutgiftene til administrasjon var 21,4 milliarder kroner i 2011.

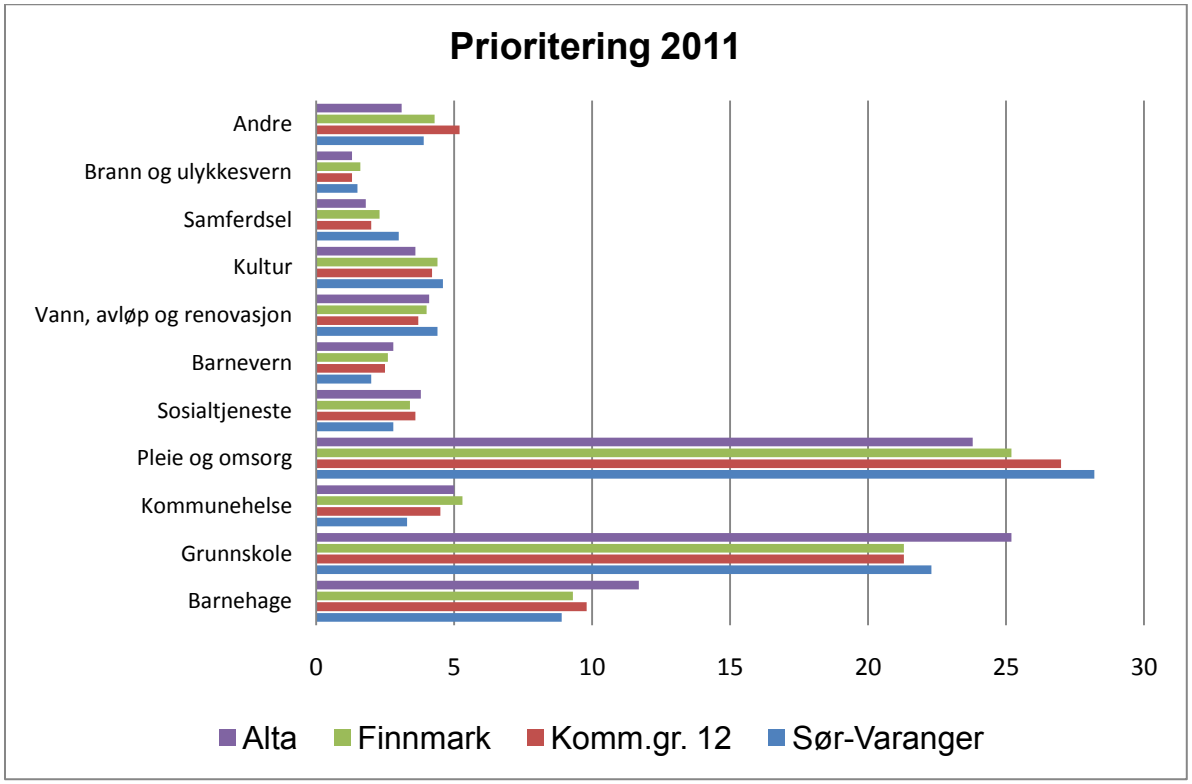

Tabellen viser en oversikt over fordeling av bruk av midler på de forskjellige tjenesteområdene i kommunen. Som tabellen viser prioriterer Sør-Varanger å bruke mer av midlene innefor pleie og omsorg enn sammenligningsgruppene.

Alta kommune bruker langt mer av sine midler på grunnskole og barnehage. Når det gjelder kultur er forskjellene forholdsvis små, men Sør-Varanger kommune prioriterer fortsatt mest midler til kultur.

Sør-Varanger bruker mindre enn sammenligningskommunene på barnevern og sosialtjenesten.

3. Administrasjon, styring og felleutgifter

Sør-Varanger kommune bruker over landsgjennomsnittet hva angår utgifter til administrasjon og styring, men under KOSTRA gruppen og Finnmark. Tabellen viser også at utgiftene innefor området har gått ned siden 2009. Dette understøttes også av NyAnalyses Byråkratibarometer der Sør-Varanger kommune kom på 192 plass og med dette kom best ut av alle kommunene i Finnmark.

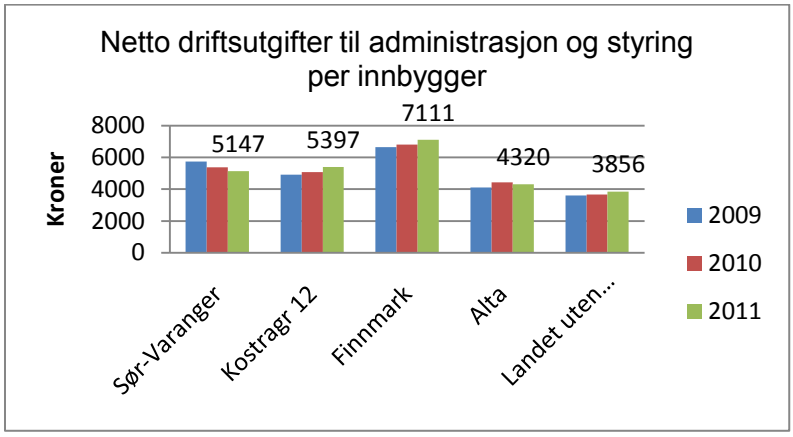

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb.	570	627	832	453	400
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	130	127	184	137	88
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb.	4 184	4 605	5 788	3 697	3 226
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	2 529	3 514	4 352	3 317	2 589

Som tabellen over viser ligger vi omtrent som KOSTRA gruppa hva angår utgifter til revisjon og kontrollutvalget, men også her over landsgjennomsnittet. Når det gjelder lønnsutgiftene ser vi at vi ligger under både Alta og landsgjennomsnittet hva angår lønnsutgifter pr innbygger til administrasjon og politisk ledelse.

Lønnsutviklingen i Sør-Varanger kommunen innefor administrasjon og styring

	2009	2010	2011
Lønn administrasjon og styring i % av totale lønnsutgifter	6,1	5,8	5,6
- herav Lønn styring og kontrollvirksomhet, i % av totale lønnsutgifter	0,5	0,5	0,5
- herav Lønn administrasjon, i % av totale lønnsutgifter	5,6	5,3	5,1

Som tabellen viser har andelen lønnsutgifter til administrasjon gått ned siden 2009, mens andelen til politisk styring og kontroll holder seg konstant i perioden.

4. Barnehagedrift

4.1 Dekningsgrader

Barnehager og grunnskoler koster kommunene i Norge over 100 milliarder. Netto driftsutgifter til barnehage har økt betraktelig fra 2010 til 2011, fra 5,9 milliarder til 34 milliarder kroner. Dette skyldes at barnehagetilskuddet fra og med 2011 er innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Endringen i finansiering medfører at inntektene som tidligere ble ført på barnehagetjenesten, nå inntektsføres samlet for hele kommunen.

Ved utgangen av 2011 hadde nærmere 90 prosent av alle barn i landet i alderen 1-5 år en plass i barnehage. Dette var nesten samme nivå som i 2010, selv om antall barn i barnehage hadde økt med 5 600 og var nær 283 000.

Lovfestet rett til barnehageplass ble innført fra 1. januar 2009. Kommunene fikk da plikt til å tilby barnehageplass til alle barn under opplæringspliktig alder. Siden 2009 ser man at andelen barnehagebarn i aldersgruppen 3-5 år har vært nærmest uendret, i 2011 var den på 96,5 prosent. Tilsvarende har dekningsgraden for aldersgruppen 1-2 år økt med 2,3 prosentpoeng og var ved utgangen av samme år på 79,5 prosent. Dekningsgraden for hovedmålgruppen, barn i alderen 1-5 år, var på 89,7 prosent. Dette var en økning på 1,2 prosentpoeng fra 2010.

I Sør-Varanger er dekningsgraden for 2009, 2010 og 2011 henholdsvis 90,4 %, 93,8 % og 96 %. Økt dekningsgrad skyldes nedgang i antall barn i aldergruppen 1-5 år. I Sør-Varanger er det 526 barn som har plass, 465 i kommunale – og 61 i private barnehager

Dekningsgrader	Sør-Varanger 2011	Kostragruppe 12 2011	Alta 2011	Finnmark 2011
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	96	91,8	88,2	90,3
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	81,9	78,3	74,5	76,9
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	4	4,2	5,9	5,9
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	93,4	83,6	80,2	83,8
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	97,6	97,4	93,8	94,6
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	88,7	76,6	48,5	71,8
Andel barn i barnehage med oppholdstid 33 timer eller mer per uke	97,4	91,4	92,9	95,1
Andel barn i barnehage med oppholdstid 32 timer eller mindre per uke	2,6	8,6	7,1	4,9
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 0-5 år	68,3	71,1	68,5	61,5
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	8,1	7,5	6,2	7,3

Som tabellen viser har Sør-Varanger kommune høy andel barn i barnehage. I aldergruppen 3-5 år er hele 97,6 % av barna i barnhage. Vi har også høy andel av barn med heldagsplass, sammenlignet med de øvrige kommunene.

4.1.1 Flere minoritetsspråklige barn med barnehageplass

Fra 2010 til 2011 var det en økning på vel 3 000 minoritetsspråklige barn i barnehage i Norge. Det vil si at det var 30 500 minoritetsspråklige barn med barnehageplass.

Minoritetsspråklige barn i barnehage utgjorde nærmere 11 prosent av alle barn i barnehage, en økning på 0,9 prosentpoeng fra 2010. Andelen barn fra språklige og kulturelle minoriteter som gikk i barnehage, utgjorde i 2011 57,3 prosent av det totale antallet innvandrerbarn mellom 0-5 år. Det er en økning på 1,2 prosentpoeng fra året før.

I Sør-Varanger er 68,3 % av de minoritetsspråklige barn i aldergruppen i barnehage. Dette utgjør 8,1 % av alle barn i barnehagene våre.

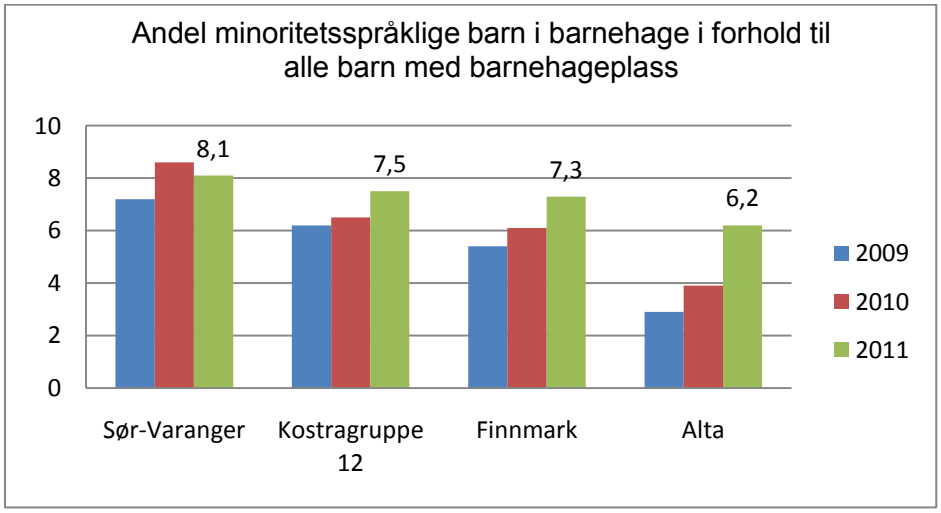

4.2 Prioritering og produktivitet i barnehagene

I landsgjennomsnitt hadde kommunene vel 108 500 kroner i netto driftsutgifter til barnehagesektoren per innbygger i aldergruppen 1-5 år. Det tilsvarte 14,6 prosent av kommunenes totale netto driftsutgifter. For Sør-Varanger kommune var tilsvarende tall 98 600 kroner i 2011. Det tilsvarer 10,1 prosent av kommunens totale netto driftsutgifter.

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Alta	Finnmark
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	10,1	11,9	14,2	10,6
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger	5 483	6 473	6 944	6 251
- herav avskrivninger (i prosent)	2,1	2,1	1,7	1,6
Brutto investeringsutgifter til barnehagesektoren per innbygger	137	515	939	586
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	98 648	109 520	98 308	106 900

Produktivitet	Sør-Varanger	Kostragr 12	Alta	Finnmark
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	11 118	11 031	11 477	10 392
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	128 904	145 461	137 146	143 058
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstime (kr)	40	48	46	46
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	25,1	32,3	36,8	30,8
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	6,4	3,6	5,5	4,2
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	72,6	86,1	92,5	80,3
Andel styrere med annen pedagogisk utdanning	26,3	7,7	7,1	12,9
Andel pedagogiske ledere med annen pedagogisk utdanning	4,7	4,1	3,8	3,6
Andel assistenter med førskolelærerutd, fagutd, eller annen pedagogisk utdanning	21,8	35,5	38,9	31,8
Andel ansatte menn til basisvirksomhet i barnehagene	8,1	4,5	5,9	7,5
Fordeling av finansiering for kommunale plasser:				
Oppholdsbetaling	19,4	15,9	16,3	15,9
Statstilskudd	1,9	1,4	2,6	2,7
Kommunale driftsmidler	78,8	82,7	81,1	81,4

Sør-Varanger kommune har tradisjonelt hatt lave driftsutgiftene i barnehagene sammenlignet med øvrige kommuner og oversiktene viser at slik er det fortsatt. Dette kan dels skyldes at kommunen har lav andel ansatte med utdanning sammenlignet med øvrige kommuner.

Når det gjelder oppholdsbetaling benytter vi maks sats, kr. 2330,- for heltidsplass, noe de fleste kommunene benytter. At vi finansierer en større andel av våre barnehageplasser med oppholdsbetalingen skyldes i all hovedsak at vi har lavere utgifter slik at forholdstallet blir høyere.

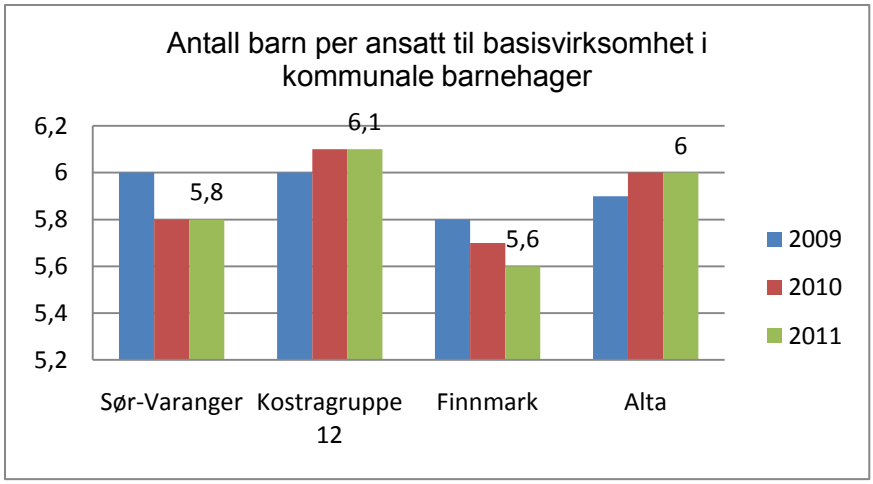

Som tabellen viser har hver ansatt i gjennomsnitt 5,8 barn. Dette er omtrent som sammenligningsgruppene, mens Alta i 2011 har redusert dette noe.

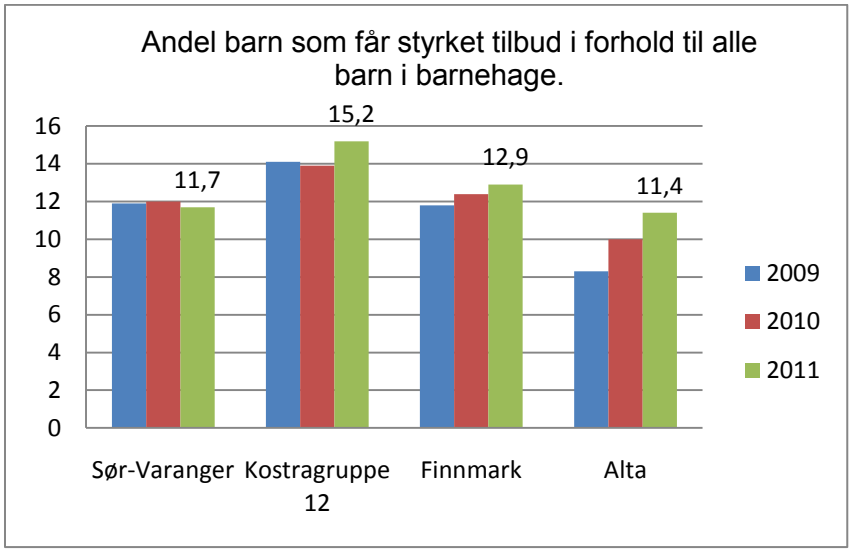

Sør-Varanger kommune ligger ikke høyt hva angår andel barn som får styrket tilbud i forhold til alle barn i barnehagene. Landsgjennomsnittet ligger faktisk her på hele 17,5 %.

4.3 Stabilt antall ansatte menn i barnehagene

I Sør-Varanger var andel menn ansatt i barnehage 8,1 % i 2011, mens landsnivået lå i overkant av 10 prosent i 2011. For tiden er det 12 ansatte menn i barnehagene i Sør-Varanger, noe som utgjør 9,6 %. Vi har både pedagogisk leder, barne- og ungdomsarbeidere og assistenter.

Totalt i landet var det vel 88 800 ansatte i barnehagene i 2011, en økning på 1 400 ansatte fra året før. Nær 74 800 ansatte var tilknyttet basisvirksomheten. Av alle ansatte styrere og

pedagogiske ledere hadde inntil 91 prosent førskolelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning. Dette var samme nivå som året før. Andelen styrere og pedagogiske ledere med dispensasjon fra kravet om godkjent førskolelærerutdanning har holdt seg på om lag 13 prosent siden forrige år.

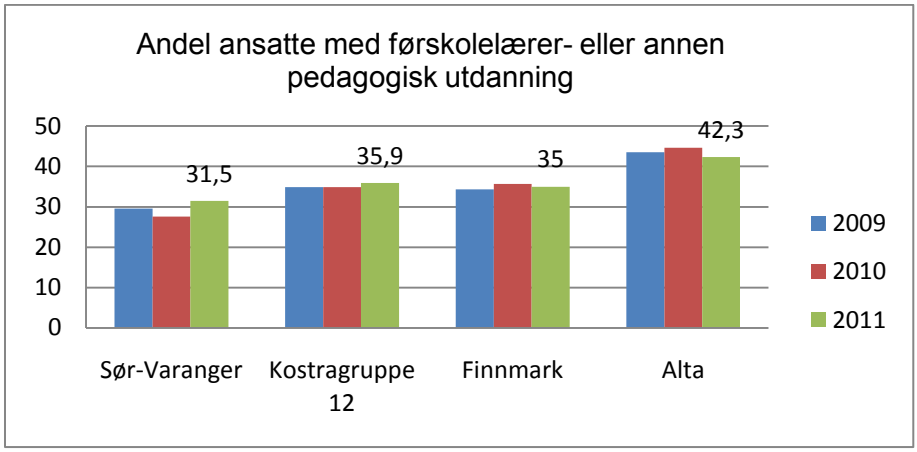

Som tabellen viser har Sør-Varanger kommune fortsatt utfordringer med høyskoleutdannede innefor barnehagesektoren. Vi ligger lavt i forhold til Alta og Kostra-gruppen og faktisk lavere enn gjennomsnitt i Finnmark.

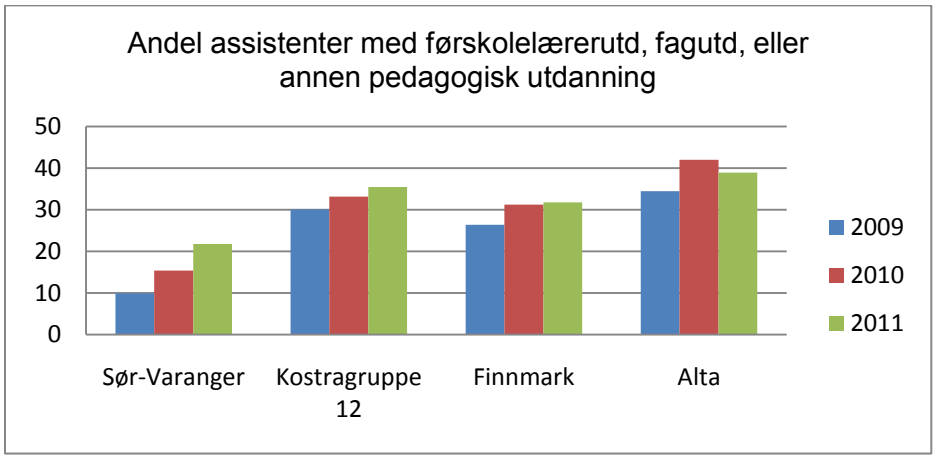

Også på assistentnivå har vi utfordringer med faglærte. Hele 79 % av våre assistenter er uten formell fagutdanning. Men som tabellen viser er har vi en økning i antall faglærte de siste to årene, men vi ligger fortsatt langt under Alta og sammenligningskommunene.

5. Grunnskole

5.1 Grunnskolesektorens driftsutgifter

Det meste av kommunenes ressurser går til kommunal tjenesteproduksjon. Ser man på landet samlet går rundt 70 prosent av netto driftsutgifter til sentrale kommunale tjenesteområder som barnehage, grunnskole samt pleie- og omsorgstjenester. Slik er det også i Sør-Varanger.

Sør-Varanger kommune har i dag totalt 11 kommunale skoler som fordeler seg på 4 oppvekstsentre, hvorav 2 med ungdomstrinn, 2 barneskoler, 4 kombinertskoler og 1 ungdomsskole. Tall fra GSI viser at Sør-Varanger kommune i skoleåret 2011/12 hadde 829 elever i 1. – 7. Klasse, 408 elever i 8. – 10 klasse og 2 elever i grunnskolen som var finansiert av en annen kommune. 205 personer som dekket 181,55 undervisningsårsverk og 20,07 årsverk assistenter.

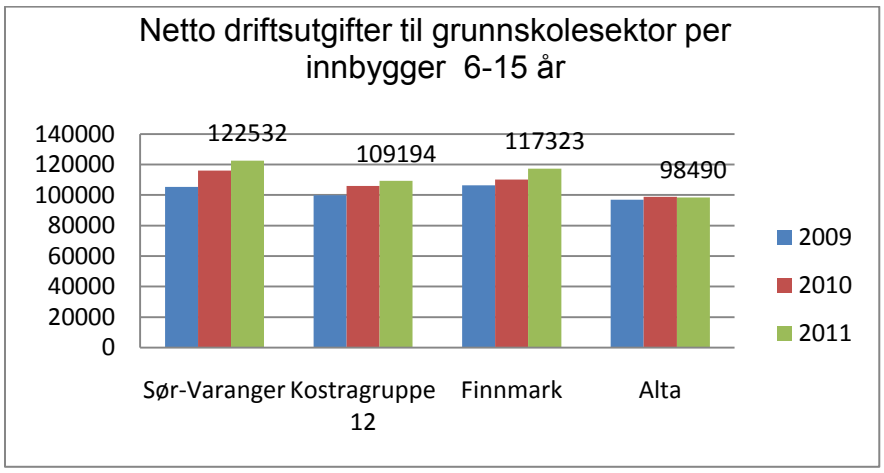

Tabellen viser hvor mye Sør-Varanger kommune bruker til grunnskole pr innbygger i målgruppen. Som oversikten viser bruker vi mer pr elev enn alle vi sammenligner oss med. Landsgjennomsnittet var i 2011 93 318 kr pr innbygger 6-15 år.

Nøkkeltallsanalysen vil belyse om Sør-Varanger kommune har høyere kvalitet i grunnskolen enn de vi sammenligner oss med, altså om prioritering av grunnskolen gir ønsket kvalitetseffekt.

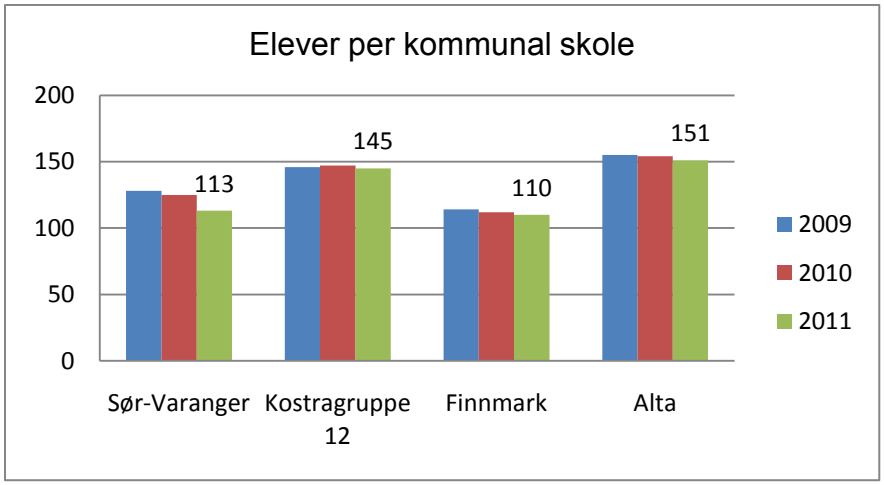

Oversikten viser antall elever pr kommunal skole i gjennomsnitt. Her ligger vi godt under sammenligningsgruppen og Alta. Landsgjennomsnittet ligger her på 203 elever pr. skole. Dette tyder på at Sør-Varanger kommune har en godt utbygd desentralisert skolestruktur.

Netto driftsutgifter grunnskolesektor per innbygger	**Sør-Varanger**	**Kostragr 12**	**Finnmark**	**Alta**	**Landet**
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger	15 397	14 593	14 951	14 517	11 674
Netto driftsutgifter til grunnskole og spesialskoler (202, 214), per innbygger	12 184	11 385	11 360	10 952	9 327
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger	387	315	255	320	228
Netto driftsutgifter grunnskolesektor per innbygger 6-15 år					
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	122 532	109 194	117 323	98 490	91 679
Netto driftsutgifter til grunnskole og spesialskoler (202, 214), per innbygger 6-15 år	96 962	85 194	89 140	74 309	73 250
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	3 078	2 360	2 005	2 170	1 792

Tabellene viser at Sør-Varanger kommune bruker mye pr innbygger til grunnskole. Vi ligger langt over landsgjennomsnittet, men også over gjennomsnitt i Finnmark og KOSTRA gruppen.

Sør-Varanger kommune ligger også over de øvrige sammenligningskommunene hva angår skoleskyss, samtidig ser vi at vi har færre andel elever som får tilbud om skoleskyss. Et desentralisert bosettingsmønster bidrar til de høye utgiftene, men også mangelfull koordinering og samkjøring bidrar til dette. Rådmannen har fremmet et nytt reglement for skoleskyss med formål å redusere utgiftene, samtidig som en sikrer retten til skoleskyss.

5.2 Dekningsgrader og produktivitet

Dekningsgrader	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år	100,5	100,2	99,2	96,7	97,5
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	4,6	4,3	3,9	4,3	5,5
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring	0	0,9	0,6	0	2,7
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	9,6	10,9	10,5	9,9	8,6
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 1.-4. trinn	7,8	7,3	6,7	5,2	5,7
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 5.-7. trinn	10,8	11,9	11,9	11,6	9,8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	10,5	14,1	13,3	13,9	11,2
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	26,2	19,8	19,7	14,3	18,3
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	28,9	33,9	27,3	32,1	24,2

Tabellen viser at Sør-Varanger ligger noe under andel elver som får spesialundervisning i grunnskolen, men derimot blir en større andel lærertimer satt av til spesialundervisning. Dette kan tyde på at hver elev som får spesialundervisning får et høyere antall timer spesialundervisning hver.

Andelen elever som mottar spesialundervisningen øker i mellomtrinnet og ungdomskolen. Sør-Varanger kommunen ligger noe høyere enn sammenligningskommunen på andel spesialundervisning i 1-4 klasse enn sammenligningskommunen, som bør kunne ses i sammenheng med kommunens satsing på tidlig innsats i barneskolen.

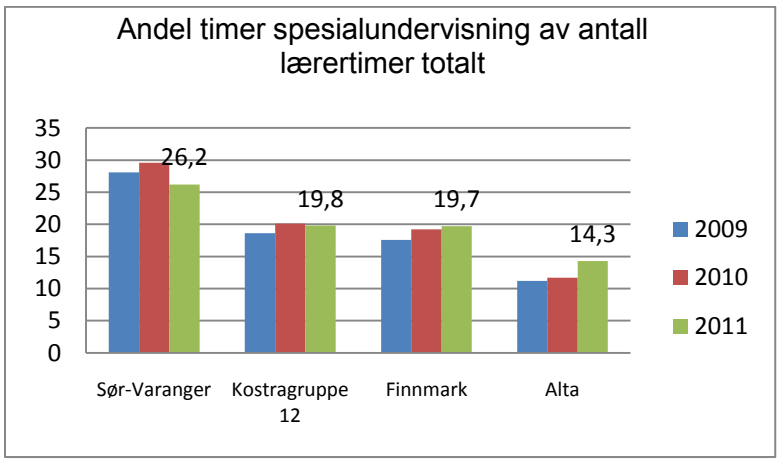

Produktivitet / enhetskostnader	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Brutto driftsutgifter til grunnskolesektoren (202, 214, 215, 222, 223), per elev	126 835	115 569	123 045	111 768	98 174
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	100 064	87 673	95 227	85 212	73 487
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole og spesialskoler (202, 214), per elev	97 250	88 157	94 809	81 912	76 218
Driftsutgifter til undervisningsmateriell (202), per elev i grunnskolen	1 634	1 981	2 139	2 236	1 481
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen	1 132	969	812	275	799
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler (222), per elev	19 881	18 614	19 311	20 076	14 377
Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss	10 673	7 674	9 064	9 124	7 488

Som tidligere nevnt er utgiftene pr elev høy i Sør-Varanger, det samme er lønnsutgiftene pr elev. Driftsutgiftene derimot er på samme nivå som sammenligningskommunene. Kommunestyret har for budsjett 2012 vedtatt en sats pr elev til driftsutgifter i grunnskolen, slik at får en rettferdig fordeling av driftsmidlene til grunnskolesektoren.

5.3 Lærertetthet

Utdypende tjenesteindikatorer	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Elever per kommunal skole	113	145	110	151	203
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	8,4	10,8	9,5	11,1	13,4
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	7,7	10,2	9,1	10,1	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	8	10,6	9,5	11,3	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	9,6	11,9	10,1	12,4	14,5
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	98,4	97,7	97	95,9	97,8

Sør-Varanger kommune skoleeier | Sammenlignet geografisk
Offentlig | Alle | Begge kjønn | Periode 2011-12 | Grunnskole

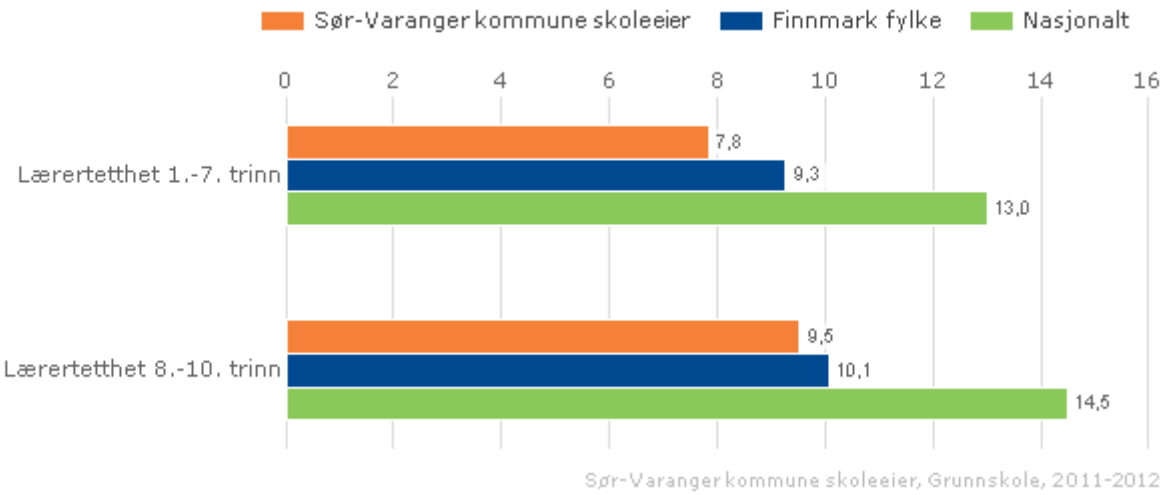

Illustrasjonen er hentet fra Skoleporten

Lærertetthet 1.-7. trinn og 8-10 trinn

Indikatoren viser gjennomsnittlig lærertetthet på 1.- 7. trinn ned på skolenivå. Lærertetthet beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimer og lærertimer, og gir informasjon om størrelsen på undervisningsgruppen. Indikatoren inkluderer timer til spesialundervisning og til andre lærertimer som tildeles på grunnlag av individuelle elevrettigheter.

Sør-Varanger har tradisjonelt har svært høy lærertetthet, med færre elever pr lærerårsverk. Faktorer som gir utslag på lærertetthet er at Sør-Varanger kommune har pr idag 5 sentrumsnære, mellomstore skoler, 1 mellomstor og 5 småskoler i distriktet.

Personell	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Andel avtalte årsverk i grunnskolesektor	28	24,1	25	28,9	25,5
Andel lærere som er 40 år og yngre	50,2	39,9	40,7	40,8	42,6
Andel lærere som er 50 år og eldre	28,4	34,5	32,2	33,3	34,9
Andel lærere som er 60 år og eldre	7,1	9,9	8,5	8,9	12
Andel lærere i heltidsstilling	74,2	67,8	74,2	68,3	61,6
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	75,6	84,2	81,4	86,3	87
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	8,9	6,1	6,2	5,7	5,4
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	15,6	9,7	12,4	8	7,5

5.4 Skoleresultater og elevenes egne vurderinger

Hvert år utarbeides det en tilstandsrapport for grunnskolen i Sør-Varanger som fremmes for kommunestyret. Skoleresultater er hentet fra skoleporten.no og elevenes egne vurderinger av skolehverdagen bygger på brukerundersøkelsen.

	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Sør-Varanger kommune	39,9	40,2	40,2	39,6	38,6
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Finnmark fylke	38,6	38,2	39,1	39,5	38,5
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt - Nasjonalt	39,7	39,5	39,9	39,9	40

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbytte for elever som sluttvurderes med karakterer og benyttes som kriterium for opptak til videregående skole. Som tabellen viser ligger vi på Finnmarks nivå, men under nasjonalt nivå. Gjennomsnittlig grunnskolepoeng har gått ned i Sør-Varanger kommune de siste årene.

Standpunktkarakterer avgangselever – utvikling

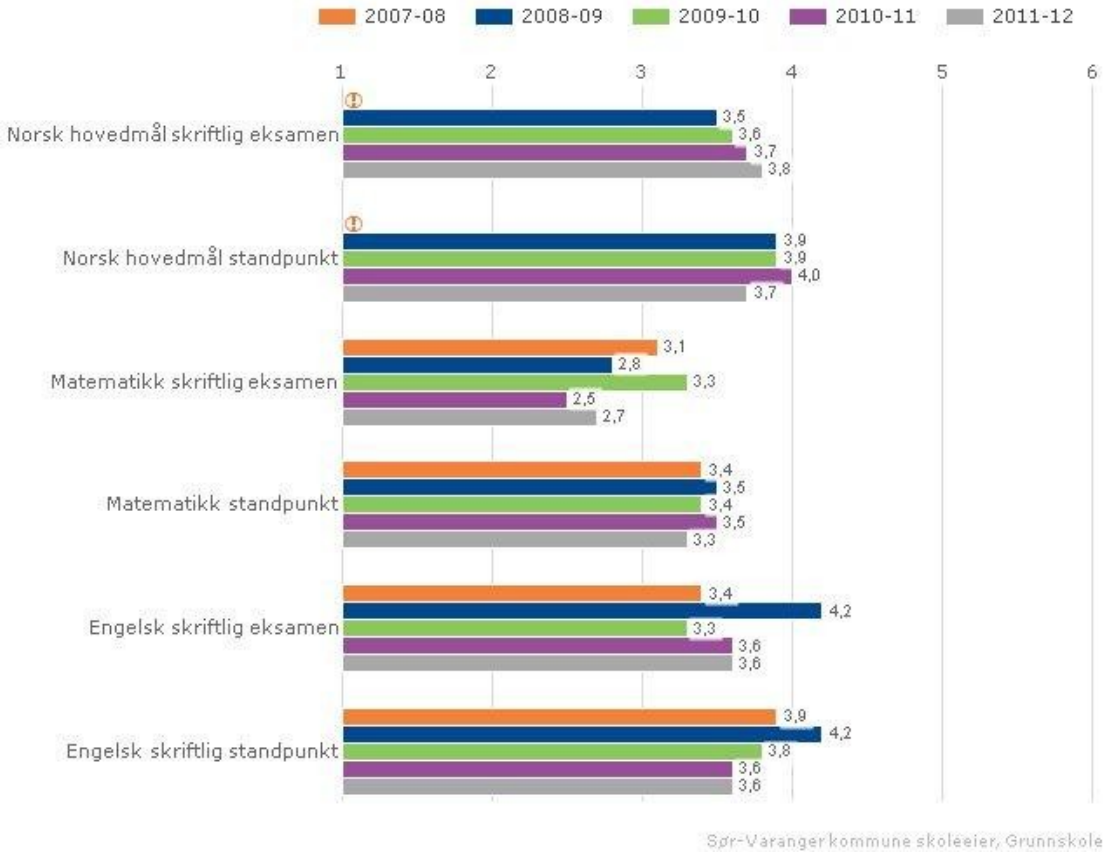

Standpunktkarakterer avgangselever 2011/2012

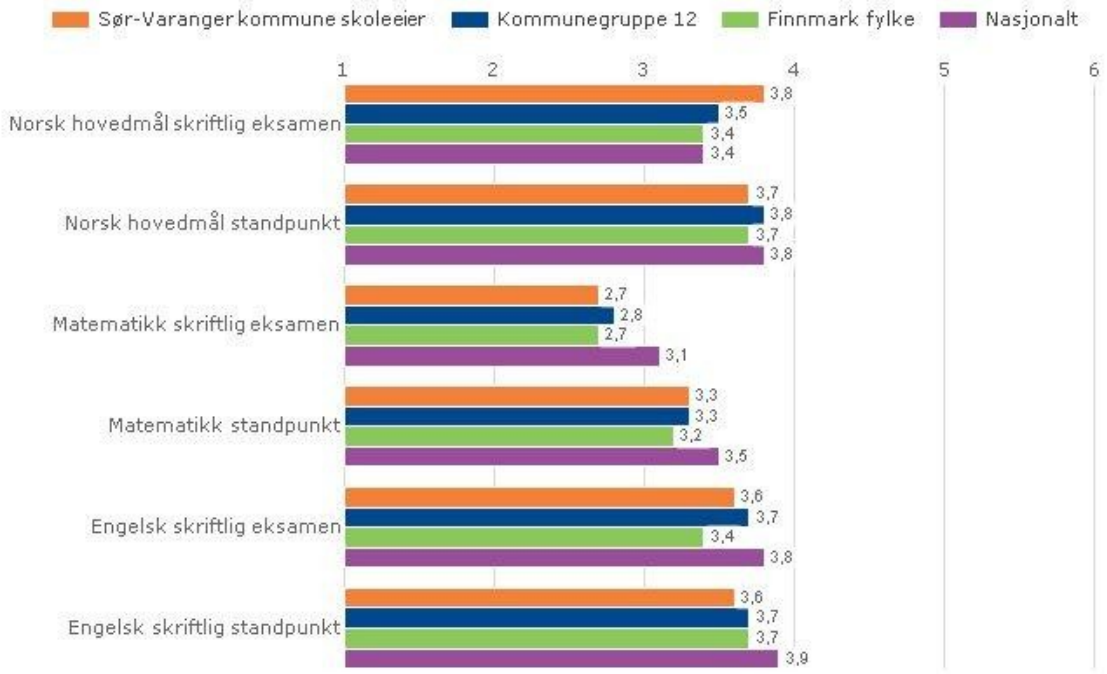

Sør-Varanger kommune skoleeier, Grunnskole, 2011-2012

Mestering

Indeksen viser elevenes opplevelse av mestring i forbindelse med undervisning, lekser og arbeid på skolen. Høy verdi betyr posistivt resultat.

De tre siste årene viser tallene at kommunen ligger under nasjonalt nivå på mestringsopplevelse for elevene. Det lokale målet er at grunnskolene i Sør-Varanger skal minumum ligge på nasjonalt nivå på mestring, med ambisjon om å ligge over nasjonalt nivå.

Trinn 10

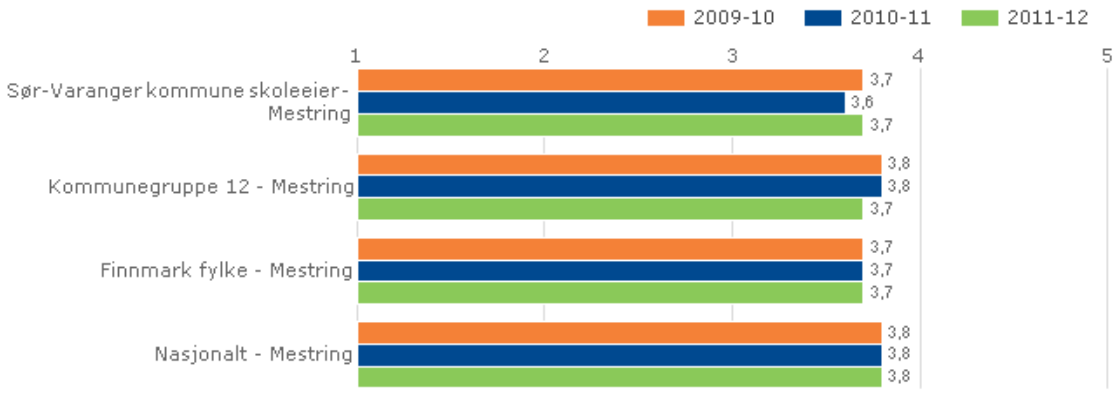

Sør-Varanger kommune skoleeier, Grunnskole

Faglig veiledning

Indeksen viser i hvilken grad elevene føler at de får god veiledning. Denne indeksen inkluderer i hvor stor grad de får vite hvordan de kan forbedre seg, og hvilke krav som stilles til det faglige arbeidet. Høy verdi betyr posistivt resultat. Det lokale målet er at grunnskolene i Sør-Varanger skal ligge på minimun nasjonalt nivå i faglig veiledinig til elevene, med ambisjoner om å ligge over nasjonalt nivå. 2012 og i flere år ligger tallene på nasjonalt nivå, mens vVi er såvidt under og noe over enkelte år.

Trinn 10

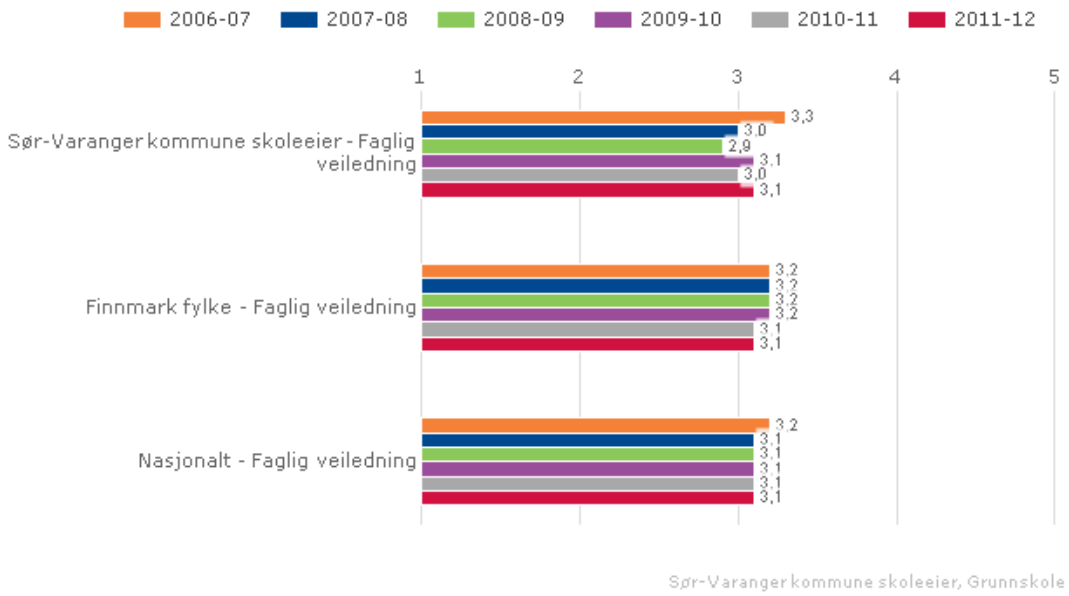

5.5 Skolefritidstilbud

Skolefritidstilbud	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	65,5	56,9	53,9	47,4	61,3
Andel elever i kommunal og privat SFO med 100 % plass	67	44,9	68,8	71,1	53,9
Andel av 6 åringer som fortsetter i SFO andre året	101,1	93	92,4	89,6	95,8
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger	365	422	434	420	191
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år	8 013	8 614	9 275	7 579	3 913
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per bruker	28 673	28 777	31 604	34 684	24 513

Tabellen viser at SFO tilbudet i kommunen er mye brukt og at mange har helårsplass. De fleste som benytter SFO i førsteklasse fortsetter også med SFO i 2 skoleår. SFO driver forholdsvis kostnadseffektivt, sammenlignet med de øvrige kommuner i Finnmark og KOSTRA gruppen.

5.6 Driftsutgifter pr skole og oppvekstsenter

	1-7 trinn	8-10 trinn
Kirkenes skole	250	
Kirkenes ungdoms skole		238
Hesseng flerbr.senter	210	
Sandnes skole	90	
Bjørnevatn skole	133	131
Pasvik skole	34	26
Skogfoss oppv.senter	14	
Bugøynes oppv.senter	20	5
Neiden oppv.senter	9	0
Jakobnes oppv.senter	23	
Jarfjord oppv.senter	20	5
Sum	803	405

Oversikten viser elevfordeling ved skolene høsten 2012. Elevtallet ble redusert fra vår 2012 med til sammen 31 elever, fordelt med 28 færre elever på barnetrinnene og 3 i ungdomskolen. Denne tendensen vil fortsette i årene som kommer iflg SSB sine befolkningsprognoser.

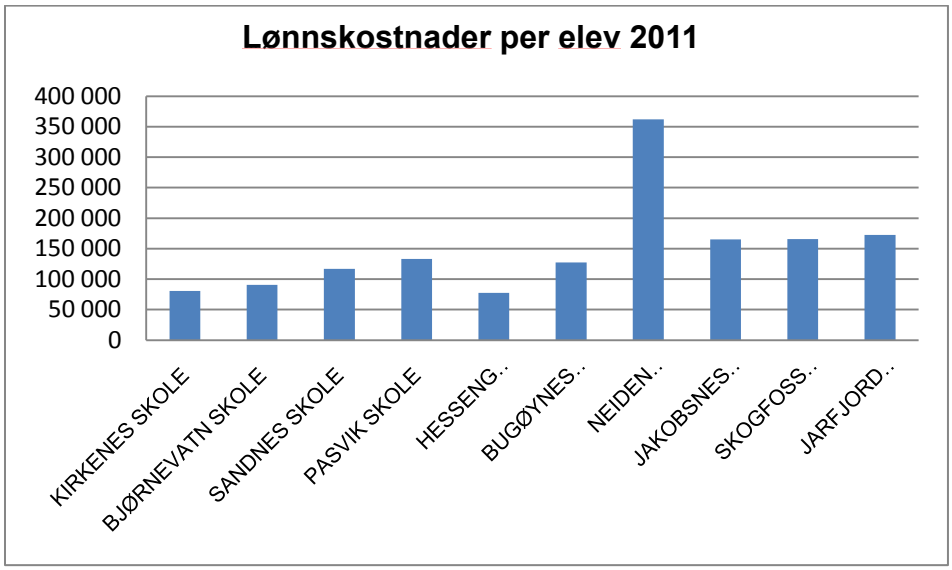

Oversikten over er basert på regnskapstall fra kommunens eget regnskapssystem og viser lønnskostnader inklusiv pensjon pr elev, for hver skole. Oversikten viser ikke driftsutgiftene da dette nå er regulert pr elev. For 2012 er det 4000,- pr elev. Kirkenes skolene er i denne lønnsoversikten fortsatt slått sammen da skolene ble delt først ved skolestart 2011/2012.

6. Kultur og idrett

Sør-Varanger kommune har tradisjonelt ligget høyt hva angår utgifter til kultursektoren og idrettssektoren. Tabellene under understøtter dette. Selv om utgiftene pr innbygger har gått ned de siste årene ligger vi fortsatt høyt, særlig om vi sammenligner oss med Alta.

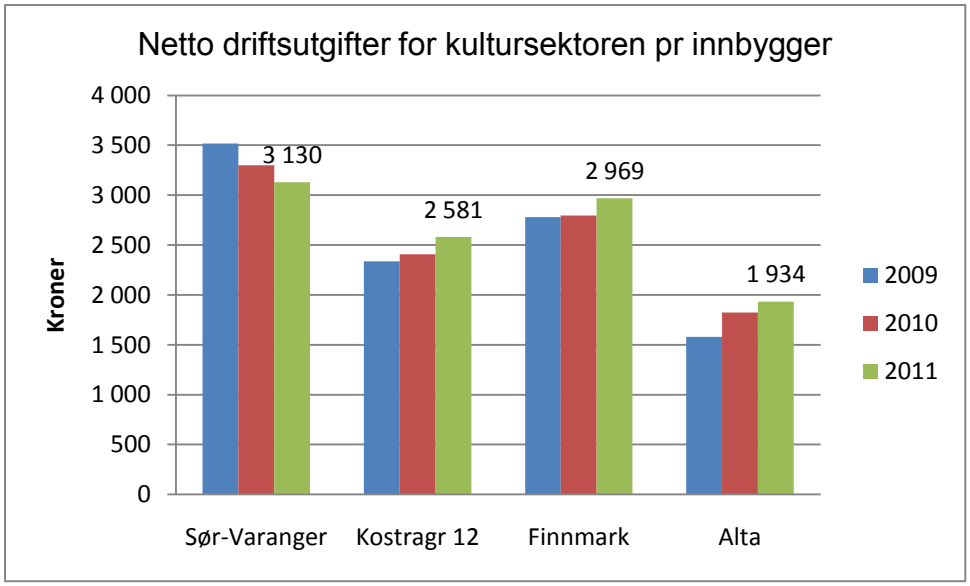

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	5,7	4,7	5	4	3,8
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	3130	2581	2969	1934	1755
Fordeling av netto driftsutgifter innenfor kultursektoren					
Netto driftsutgifter aktivitetstilbud barn og unge (F231)	5,3	8,3	8	10,4	9,2
Netto driftsutgifter til folkebibliotek (F370)	16,7	14,6	14,5	19,3	14,7
Netto driftsutgifter til kino (f373)	5,7	3,1	1,8	1,3	1
Netto driftsutgifter til museer (f375)	7,8	4,4	6	4,6	3,5
Netto driftsutgifter til kunstformidling (F377)	0,2	1,3	1,1	0,8	5,7
Netto driftsutgifter til idrett (F380)	25,1	20,9	14,5	39,2	11,6
Netto driftsutgifter kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (F381)	15,6	15,8	21,6	2,5	17,8
Netto driftsutgifter til musikk- og kulturskoler (F383)	11,8	13	11,5	14,5	14,5
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter (F385)	11,8	12,1	9,2	7,3	12,6

6.1 Kino

Kommunen har et forholdsvis dyrt kinotilbud. Hele 179 kroner pr innbygger, eller 0,33 % av det totale driftsutgiftene, bruker vi på å gi kommunens innbyggere et kinotilbud. Dette er langt over Alta kommune som også er medeier i Aurora Kino. Samtidig ligger vi godt over gjennomsnitt i Kostra gruppa og Finnmark.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	0,33	0,15	0,09	0,05	0,04
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	179	80	53	26	18
Netto driftsutgifter til kino per besøkende	75,3	43	30,8	10,7	8,3
Antall innbyggere per kinosete	29,8	28,3	25,3	57,7	61,6
Besøk per kinoforestilling	24,8	22,3	17,6	13,6	31,4

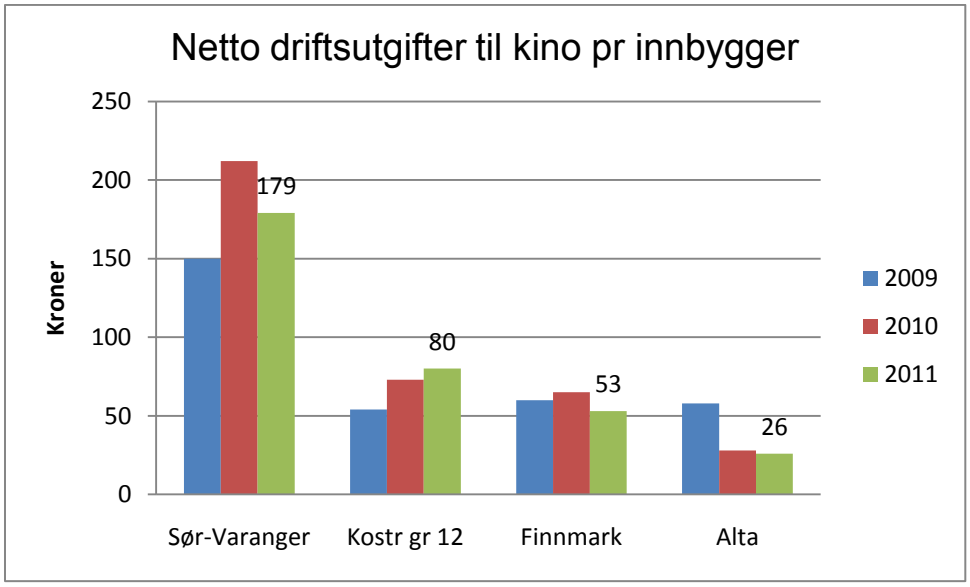

Kinobedrift	Forestillinger	Besøk	Omsetning	Snittbesøk
Kirkenes kino	792	18 480	1 712 108	23

Oversikten over er utarbeidet av Aurora kino IKS og viser antall forestillinger og besøkende i 2011 for Aurora kino – Kirkenes.

6.2 Folkebibliotek

Kommunen bruker om lag 1 % av kommunens driftsutgifter på bibliotek. Dette er 521 kr pr. innbygger og med dette prioriterer vi folkebibliotek høyest av alle vi sammenligner oss med. Men biblioteket er også godt besøkt og vi ligger over alle i sammenligningsgruppa hva angår utlån. Det som er gledelig er at vi har høyt utlån av barnelitteratur. Det er i all hovedsak antall årsverk hvor vi ligger høyt, mens kjøp av medier/bøker er som landsgjennomsnittet.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til folkebibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	1	0,7	0,7	0,8	0,6
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	521	376	432	374	258
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	6,2	5	4,5	3,8	5,1
Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	4,4	3,5	3,2	2,5	3,5
Barnelitteratur, antall bokutlån barnelitteratur per innbygger 0-13 år	9,3	9,7	7,8	6,6	9,7
Voksenlitteratur, bokutlån voksenlitteratur per innbygger 14 år og over	3,5	2,2	2,2	1,5	2,2
Utlån, andre media i alt fra folkebibliotek per innbygger	1,8	1,6	1,4	1,3	1,6
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	267	340	421	172	273
Besøk i folkebibliotek per innbygger	6,6	5,5	4,8	6	4,6
Medie- og lønnsutgifter i folkebibliotek per innbygger	380	..	..	213	..
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	1366	1959	1537	2755	2740

6.3 Driftstilskudd til lag og foreninger

Kommunen gir støtte til 44 lag og foreninger og i gjennomsnitt får hvert lag 13 636 kr. Dette gir ca 61 kr. pr innbygger. Alta ligger noe høyere da de i gjennomsnitt gir 78 kr pr innbygger.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	44	48	20	52	35
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	13 636	25 498	19 174	28 846	25 978

6.4 Idrett

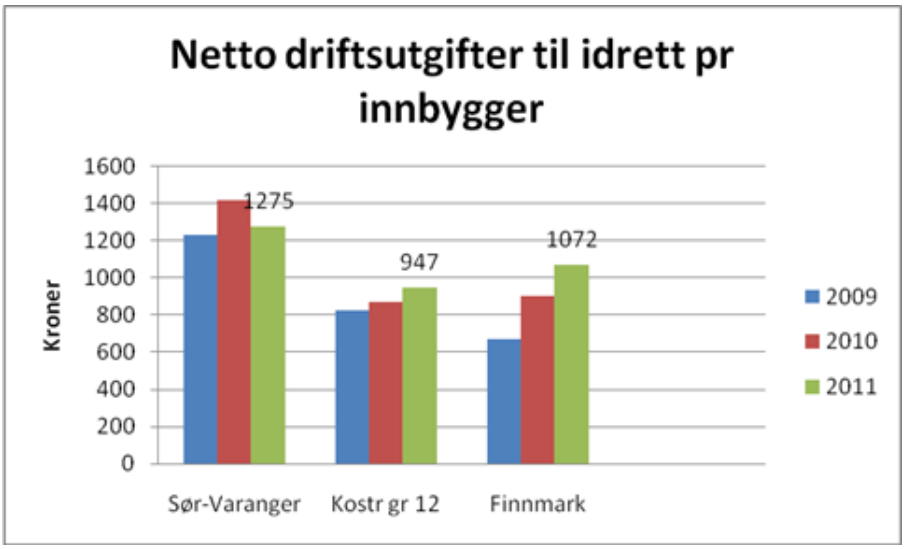

Når det gjelder utgifter til idrett pr innbygger ser vi også her at vi ligger over sammenligningskommunene. Oversikten inkluderer både den kommunale støtte til Barentshallene KF og utgiftene til idrettsbyggene.

6.5 Aktivitetstilbud til barn og unge

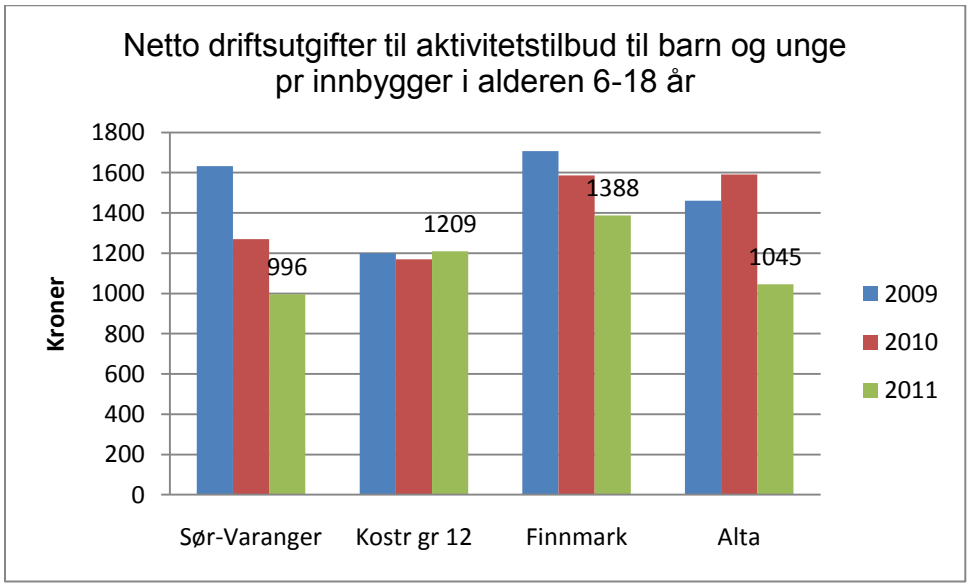

Som tabellen viser går utgiftene til dette ned og ligger rett i underkant av kr. 1000,- pr innbygger i målgruppa. I all hovedsak omfatter denne Kostra oversikten ungdomsklubbene inkludert Basen samt utgifter til ungdomsrådet.

6.6 Kulturskoletilbudet

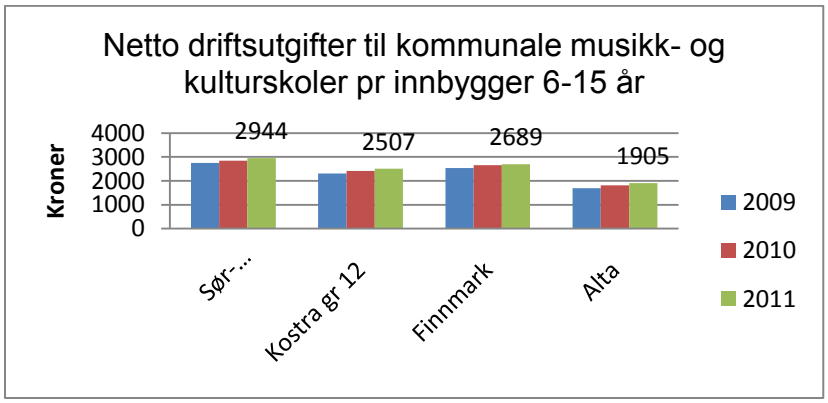

Kommunen har tradisjonelt bevilget over gjennomsnittet og sammenligningskommunene til musikk og kulturskole og dette bildet er ikke endret snarere tvert om øker utgiftene pr innbygger i målgruppen.

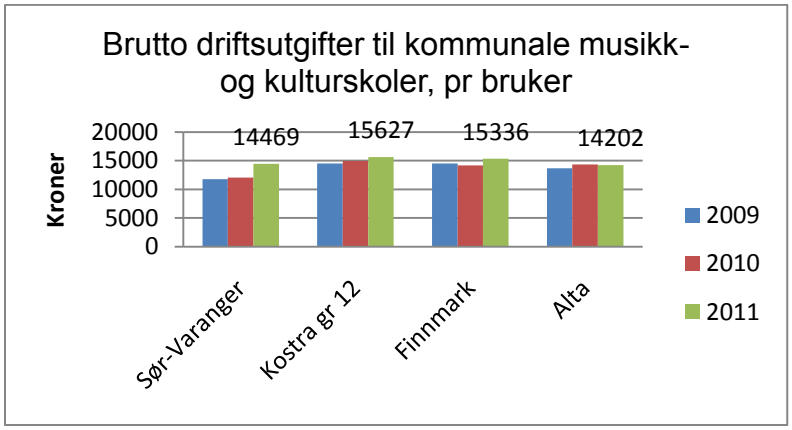

Men når det gjelder utgiftene pr. bruker av musikk- og kulturskoletilbudet ligger vi bedre an. Her ser vi at vi bruker mindre enn Kostra gruppen og Finnmark, men fortsatt mer enn Alta. I Sør-Varanger kommune benytter hele 26 % av barn i alderen 6-15 år seg av musikk og kulturskoletilbudet, noe som er langt høyere andel en de vi sammenligner oss med

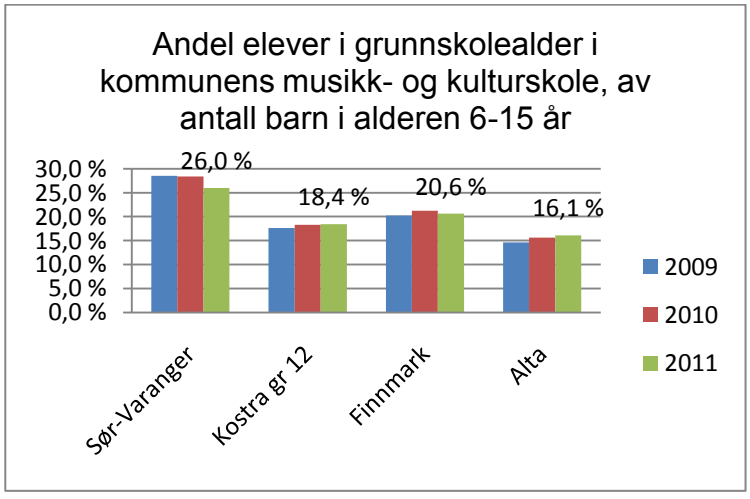

.

7. Kommunehelse

Innenfor området kommunehelse sammenlignes Sør-Varanger med Hammerfest da dette er vurdert til å ha en mer lik struktur innenfor helsetjenester med hensyn på sykehusstrukturen i Finnmark.

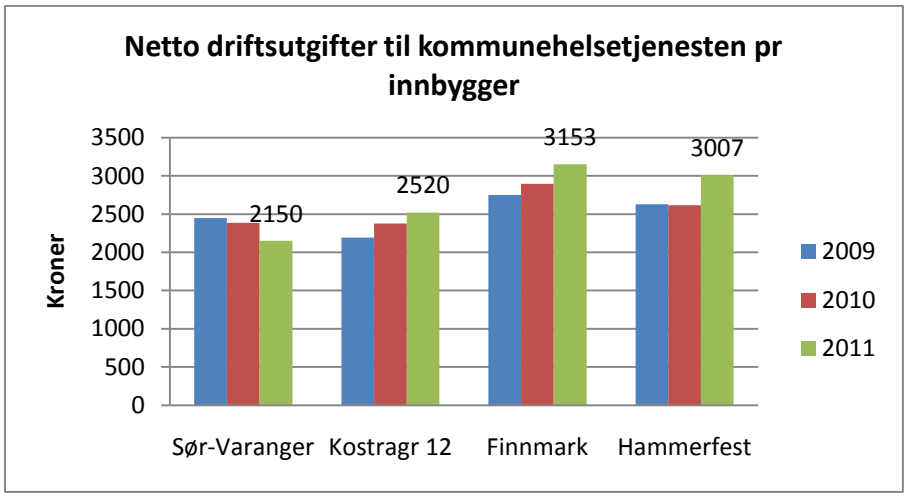

Sør-Varanger kommune bruker mindre til kommunehelsetjenesten pr innbygger enn sammenligningskommunene. Kommunehelsetjeneste omfatter funksjon 232 forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste (inkludert jordmor), samt funksjon 241 diagnose, behandling og rehabilitering som består av kommunelege-, fysioterapi- og ergoterapitjeneste.

7.1 Grunnlagsinformasjon

	2009	2010	2011
Antall nyinnskrevne gravide som har møtt til svangerskapskontroll	99	104	101
Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt	112	94	71
Antall spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8. leveuke	155	94	97
Antall barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder	94	94	140
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Timer per uke per helsestasjon	3	2	2
Årsverk av ergoterapeuter totalt (khelse+plo)	5	5	6,03
Årsverk av psykiatriske sykepleiere totalt (khelse+plo)	5,96	3,8	4,5
Antall fødte i løpet av året	114	112	95
Antall innbyggere 0-20 år	2639	2621	2588
Antall fastlegeavtaler	9	9	9
Sykehjemsbeboere	100	95	96
Timer pr. uke av leger i institusjon	35,5	35,5	41,5
Timer pr. uke av fysioterapeuter i institusjon	10	53	43

I Sør-Varanger kommune ser vi en nedgang i antall fødte fra 2009 til 2011. Også antall innbyggere i alderen 0-20 år går ned. Noe som indikerer at målgruppen til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste går ned.

7.2 Prioritering

Prioritering	2009	2010	2011
Netto driftsutgifter forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år	5 478	5 891	6 743
Netto driftsutgifter forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1 399	1 499	1 686
Netto driftsutgifter forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	697	449	184
Netto driftsutgifter diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	1 373	1 535	1 523

Innenfor forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste øker utgiftene pr innbygger målgruppen 0-20 år, noe som må sees i sammenheng med nedgang i andel innbyggere i målgruppen uten at tjenestenivået er redusert.

Innenfor området diagnose, behandling og rehabilitering er det en liten nedgang fra 2010 til 2011 i netto driftsutgifter pr innbygger.

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter kommunehelstjenesten pr. innbygger	2 150	2 520	3 153	3 007	1 962
Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter	3,9 %	4,6 %	5,3 %	4,7 %	4,3 %
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år	6 743	6 581	5 014	5 976	6 003
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1 686	1 674	1 301	1 817	1 642
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	184	169	156	70	121
Netto driftsutgifter til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	1 523	1 891	2 648	2 458	1 400

Sør-Varanger kommune bruker mindre til kommunehelsetjenesten enn de kommunene vi sammenligner oss med. Kommunen bruker mer til forebyggende helsearbeid enn alle sammenlignings kommunene, mens netto driftsutgifter til lege-, fysioterapi- og ergoterapitjenesten er lavere.

7.3 Dekningsgrader

Dekningsgrad	2009	2010	2011
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	98 %	84 %	75 %
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere	12	11,9	11,6
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere	10,2	10,2	10,1
Årsverk av ergoterapeuter pr. 10 000 innbyggere (khelse+plo)	5,1	5,1	6,1
Årsverk av psykiatriske sykepleiere pr. 10 000 innbyggere (khelse+plo)	6,1	3,9	4,6
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år.	..	51,6	54,1
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte	..	89,3	105
Gjennomsnittlig listelengde fastleger	1 041	1 040	992
Antall åpne fastlegelister (har ledige plasser)	4	-	-
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,35	0,37	0,43
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,1	0,56	0,45

Sør-Varanger kommune har en jevn nedgang i andel nyfødte som mottar hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst. Kommunen har en nedgang i innbyggere 0-20 år og en nedgang i antall fødsler, noe som gir økning i årsverk helsesøster pr innbyggere 0-5 år, samt økning i årsverk jordmor pr 10 000 fødte.

Årsverk pr 10 000 innbyggere	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Lege, kommunehelsetjenesten	11,6	11,3	15,8	15,1	9,6
Fysioterapi, kommunehelsetjenesten	10,1	9,6	10,1	10	8,6

Sør-Varanger har en legedekning omtrent som snittet i Kostra gruppe 12, noe høyere enn snittet for landet, men levere enn Hammerfest og snittet for Finnmark.

Sør-Varanger har en dekning for fysioterapi omtrent som Hammerfest og snittet i Finnmark, men noe høyere enn kostragruppen og landet.

Fastlegeregisteret	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Gjennomsnittlig listelengde korrigert for kommunale timer	1 509	1 392	..	1 029	..
Antall åpne fastlegelister	-	3	2	-	4
Andel kvinnelige leger	50	37	..	42	..

Legene i Sør-Varanger kommune har i gjennomsnittlig flere pasienter på fastlegelistene inkludert antall kommunale timer omgjort til pasienter, enn Kostra gruppe 12 og Hammerfest. Kommunen har ingen fastlegelister med ledig plass.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år	54,1	68,4	70,7	90,3	57,8
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte	105,3	72,5	70,8	-	48,4

Sør-Varanger kommune har færre helsesøsterårsverk pr 10 000 innbyggere 0-5 år enn alle vi sammenligner oss med. Men kommunen har flere årsverk jordmor pr 10 000 fødte enn sammenligningskommunene.

7.4 Kvalitet

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	75 %	74 %	65 %	85 %	82 %
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom. Sum timer per uke.	2	..	..	4	..
Åpningstid ved helsestasjon for ungdom per 1000 innbyggere 13-20 år	1,8	..	..	3,9	..
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,43	0,41	0,44	0,35	0,39
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,45	0,32	0,36	0,57	0,32

Sør-Varanger kommune gir hjemmebesøk til andel nyfødte omtrent som kostragruppe 12, men til en noe lavere andel enn Hammerfest og landssnittet. Kommunen har et dårligere tilbud i Helsestasjon for ungdom enn Hammerfest.

Kommunen yter et forholdsvis godt tilbud til beboerne på sykehjem målt i legetimer og fysioterapitimer i snitt pr beboer pr uke.

8. Pleie og omsorg

Pleie- og omsorgstjenester omfatter funksjon 234 Aktiviserings- og servicetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede, funksjon 254 bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende og funksjon 253 bistand, pleie og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede.

Vi sammenligner oss med Hammerfest innenfor området pleie og omsorg da Hammerfest og Sør-Varanger kommune har forholdsvis like forutsetninger innenfor pleie og omsorg på grunn av sykehusstrukturen i Finnmark.

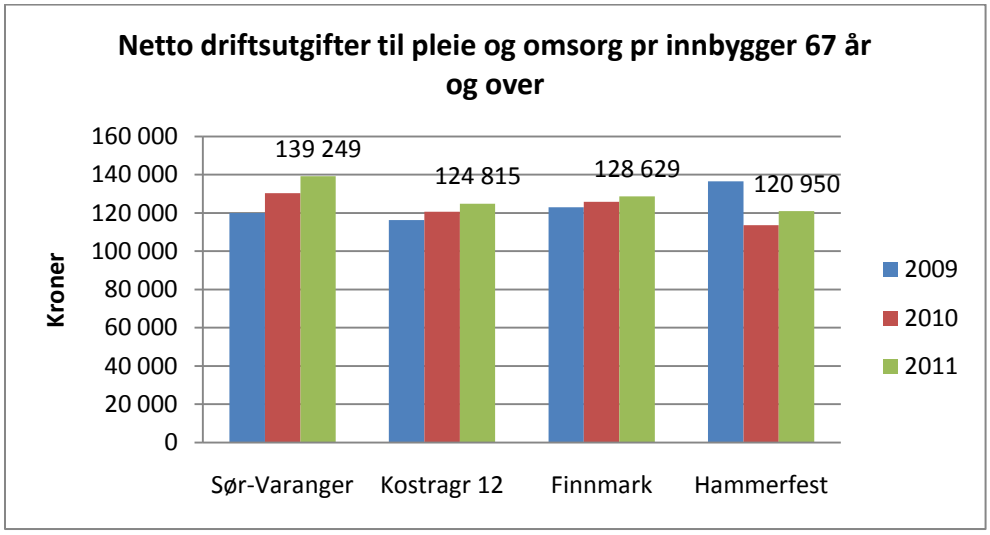

Diagrammet viser at Sør-Varanger kommune har høyere netto driftutgifter til pleie og omsorg pr innbygger i målgruppen, 67 år og over, enn sammenligningskommunene. Det fremkommer en relativt stor økning fra 2010 til 2011 i kommunens utgifter til formålet. Utgiftene i Sør-Varanger øker med 6,92 % fra 2010 til 2011, mens i Kostragruppen fremkommer det en økning på 3,46 % for samme periode.

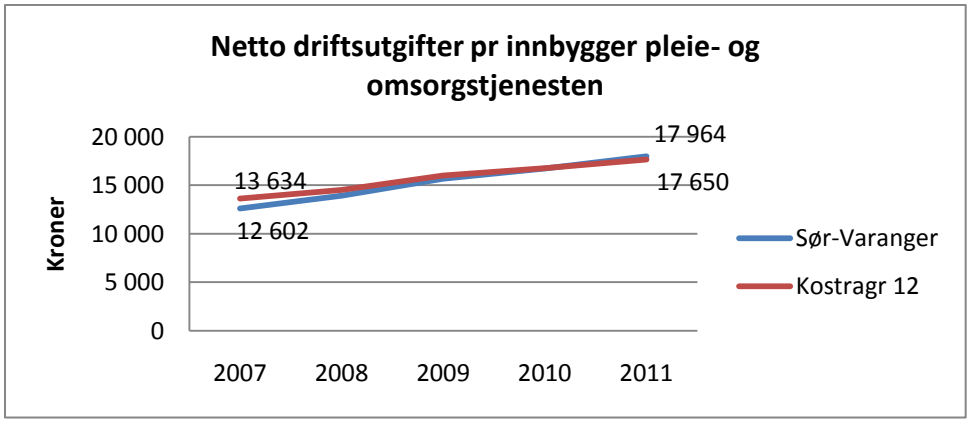

Netto driftsutgifter fordelt pr innbygger viser at Sør-Varanger kommune hadde i 2007 lavere utgifter pr innbygger enn sammenligningsgruppa, men i 2011 ligger kommunen høyere. Kommunen har hatt en raskere vekst i nettoutgiftene enn sammenligningsgruppen. Fra 2007

til 2011 er økningen på 42,55 %, til sammenligning øker kostragruppen med 29,46 % i samme periode.

8.1 Grunnlagsinformasjon

	2009	2010	2011
Mottakere av pleie- og omsorgstjenester	628	596	524
Hjemmetjenester			
Mottakere av hjemmetjenester 0-66 år	258	249	180
Mottakere av hjemmetjenester 67-79 år	98	87	85
Mottakere av hjemmetjenester 80 år og over	160	157	158
Mottakere av hjemmetjenester i alt	516	493	423
Mottakere av støttekontakt	94	85	82
Pleietrengende med pårørende som mottok omsorgslønn pr. 31.12	24	22	19
Hjemmeboere med høy timeinnsats	19	16	13
Mottakere av matombringning	98	82	78
Mottakere av trygghetsalarm	189	165	162
Omsorgsboliger i alt	25	25	25
Institusjon			
Kommunale sykehjemsplasser	107	99	97
Sykehjemsbeboere	100	95	96
Kommunale plasser i avlastningsinst. i kommunen	5	4	4
Mottakere av avlastning	19	21	16
Institusjonsbeboere på tidsbegrenset opphold	20	14	16
Institusjonsbeboere på langtidsopphold	82	83	81
Plasser i skjermet enhet for personer med demens	17	17	17
Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon	4	5	4
Plasser avsatt til tidsbegrenset opphold i institusjon	18	19	17
Rom i institusjon	107	99	97
Enerom i institusjoner	107	99	97
Brukertilpasset enerom med bad/wc	56	50	70
Årsverk av leger i institusjon	0,95	0,95	1,11

Kostra tallene viser en jevn nedgang i antall mottakere av pleie- og omsorgstjenester. Innenfor hjemmetjenester er det kun mottakere av hjemmetjenester 80 år og over som ikke går ned. Mottaker av avlastning går ned. Beboere i institusjon er uendret det siste året. Det fremkommer en liten økning i antall korttidsopphold, mens antall lagtidsopphold er redusert tilsvarende.

8.2 Prioritering

Befolkning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel innbyggere 67-79 år	8,7 %	9,3 %	9,1 %	8,0 %	9,0 %
Andel innbygger 80 år og over	4,2 %	4,8 %	3,7 %	3,6 %	4,5 %

Sør-Varanger kommune har en yngre befolkning enn Kostragruppe 12 og landssnittet, samtidig en noe eldre befolkning en Hammerfest. En kan anta at en større andel eldre har behov for flere pleie og omsorgstjenester enn yngre.

Prioritering - utvikling	2009	2010	2011
Netto driftsutgifter Pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	34,0 %	34,6 %	33,0 %
Fordeling andel pleie og omsorg			
Institusjoner	55,0 %	49,0 %	45,0 %
Tjenester til hjemmeboende	42,0 %	48,0 %	52,0 %
Aktivisering, Støttetjenester	3,0 %	3,0 %	4,0 %

Pleie og omsorg utgjør største andel av den kommunale tjenesteproduksjonen. Men vi ser at andel til pleie og omsorg av kommunens totale nettodriftsutgifter har gått noe ned fra 2010 til 2011. Andel til institusjoner er redusert jevnt de tre siste årene, mens andel til hjemmebaserte tjenester øker. Dette er et resultat av kommunens satsning på en vridning til hjemmebasert omsorg.

Prioritering - sammenligning	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter Pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	33,0 %	32,4 %	27,9 %	27,9 %	31,1 %
Fordeling andel pleie og omsorg					
Institusjoner	45,0 %	44,0 %	50,0 %	50,0 %	45,0 %
Tjenester til hjemmeboende	52,0 %	51,0 %	47,0 %	47,0 %	50,0 %
Aktivisering, Støttetjenester	4,0 %	5,0 %	4,0 %	4,0 %	5,0 %

Sør-Varanger kommune har, med hovedvekt på tjenester til hjemmeboende, prioritert pleie og omsorg høyest av dem vi sammenligner oss med.

Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Pr innbygger 80 år og over	432 012	366 858	440 251	389 277	312 683
Pr innbygger 67 år og over	139 249	124 815	128 629	120 950	104 986

Sør-Varanger kommune er den kommunen som bruker mest til pleie og omsorg pr innbygger i målgruppen, 80 år og over og 67 år og over.

8.3 Pleie- og omsorgstjenesten samlet

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Brutto driftsutgifter pr mottaker av kommunale pleie- og omsorgstjenester	363 517	350 038	347 537	360 715	329 154
Brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester	210 357	211 524	201 288	196 955	196 738
Brutto driftsutgifter pr kommunalplass i institusjon	936 713	938 923	1 034 077	904 947	875 221

Sør-Varanger kommune har de høyeste brutto driftsutgifter pr mottaker av alle pleie- og omsorgstjenester. Kostnaden pr mottaker av hjemmetjenester er nest høyest i Sør-Varanger, bare kostragruppe 12 er høyere. Når det gjelder kostnader pr kommunal institusjonsplass har Sør-Varanger lavere utgifter enn Kostragruppe 12 og snittet i Finnmark, men noe høyere enn Hammerfest.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning	71	74	69	65	73
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra høyskole-/universitet	28	29	30	35	31
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning fra videregående skole	43	45	39	30	42
Andel legemeldt sykefravær av årsverk i brukerrettede tjenester	10,3 %	8,4 %	8,4 %	8,5 %	8,6 %

Sør-Varanger har en forholdsvis stor andel årsverk i pleie og omsorg med fagutdanning. Den høyeste andelen har fagutdanning fra videregående skole. Kommunen har lavest andel årsverk med fagutdanning fra høyskole/universitet av dem vi sammenligner oss med.

Sør-Varanger kommune har høyest legemeldt sykefravær av sammenligningskommunene.

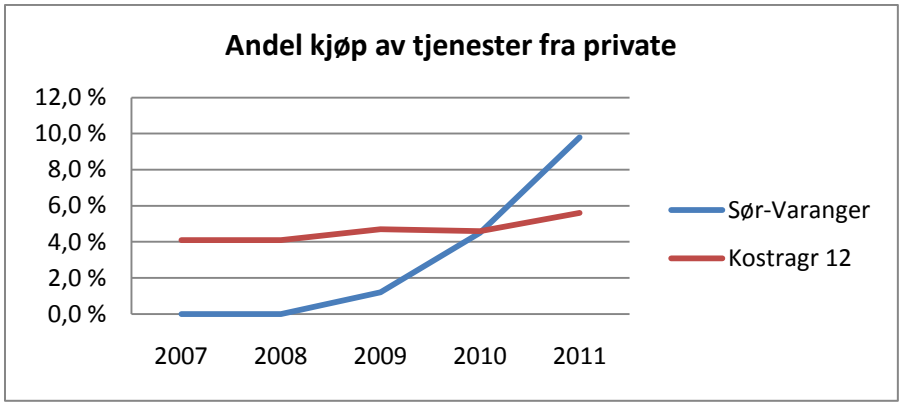

Diagrammet viser hvor stor andel av kommunens brutto driftsutgifter på pleie og omsorg som benyttes til kjøp av tjenester fra private. Sør-Varanger kjøper stadig mer pleie og omsorgstjenester fra private, andelen er økt fra 1,2 % i 2009 til 9,8 % i 2011.

8.4 Kjernetjenester til hjemmeboende

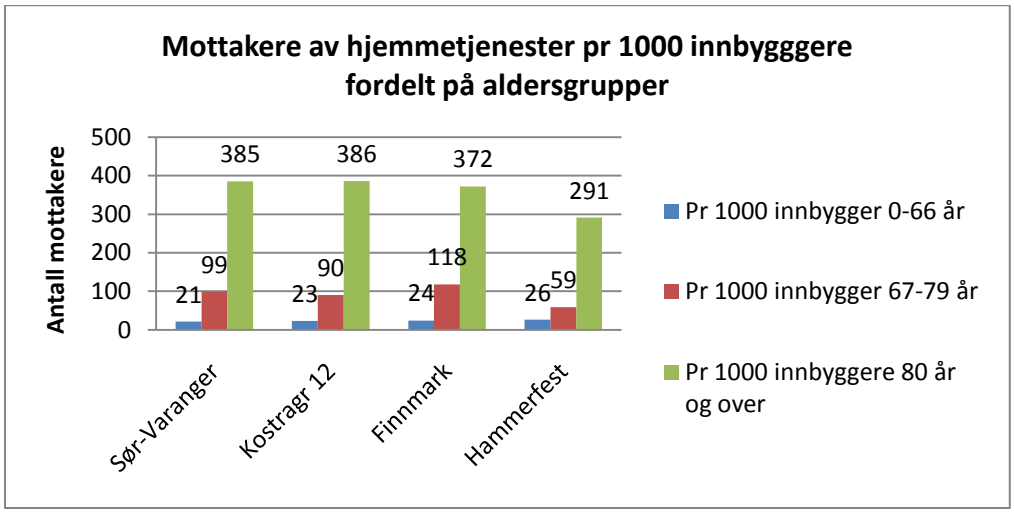

Selv om Sør-Varanger kommune har en nedgang i antall mottakere av hjemmetjenester (fremkommer i tabellen grunnlagsdata) har kommunen forholdsvis mange mottakere av hjemmetjenester i aldersgruppene over 67 år. Sør-Varanger har færrest under 67 år som mottar hjemmetjeneste.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats	3,1 %	6,7 %	5,8 %	7,4 %	6,1 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	8,9 %	16,7 %	13,6 %	10,5 %	19,0 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67 år og over	12,3 %	11,7 %	9,6 %	7,9 %	11,8 %

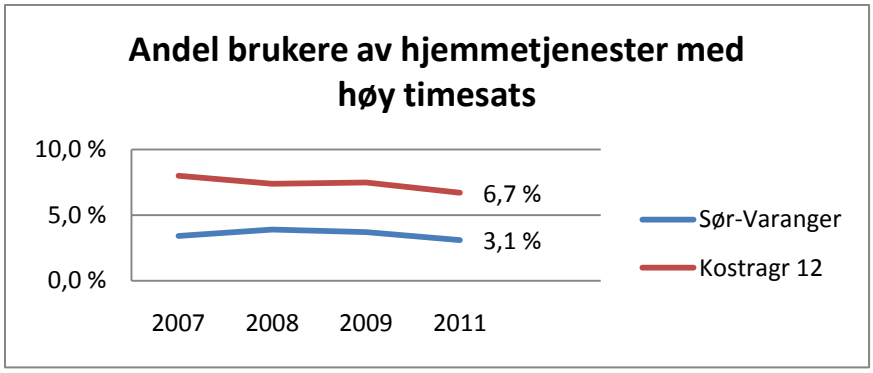

Sør-Varanger kommune har lavere andel mottakere av hjemmetjenester som krever mer enn 35,5 timer hjemmetjenester pr uke enn sammenligningskommunene.

Av de under 67 år som mottar hjemmetjenester i Sør-Varanger har 8,9 % omfattende bistandsbehov. Dette er lavere enn de vi sammenligner oss med. Samtidig har kommunen høyes andel hjemmetjeneste mottakere over 67 år med omfattende bistandsbehov.

Med bakgrunn i IPLOS-samlemål er bistandsbehov delt i tre nivåer; "Noe/avgrenset bistandsbehov", "middel til stort bistandsbehov" og "omfattende bistandsbehov".

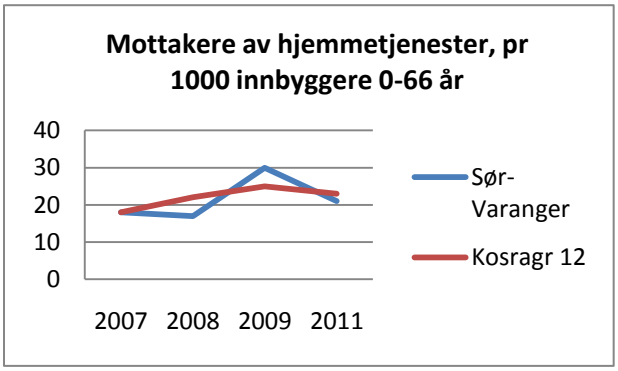

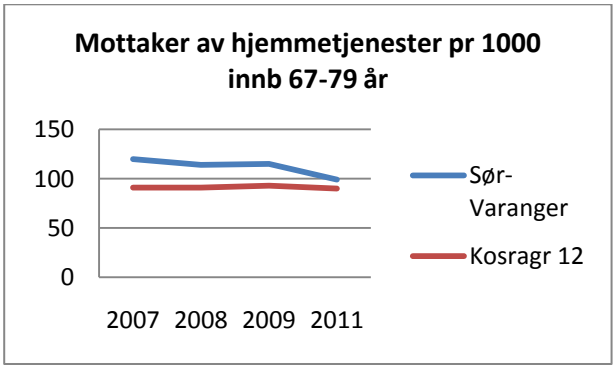

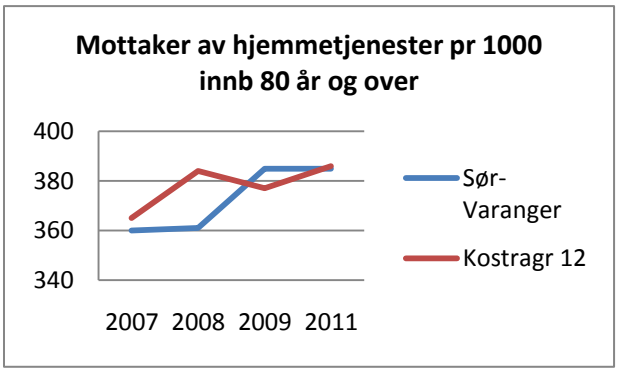

Når det gjelder mottakere av hjemmetjenester viser tall fra kostra en nedgang i antall mottakere av hjemmetjenester totalt.

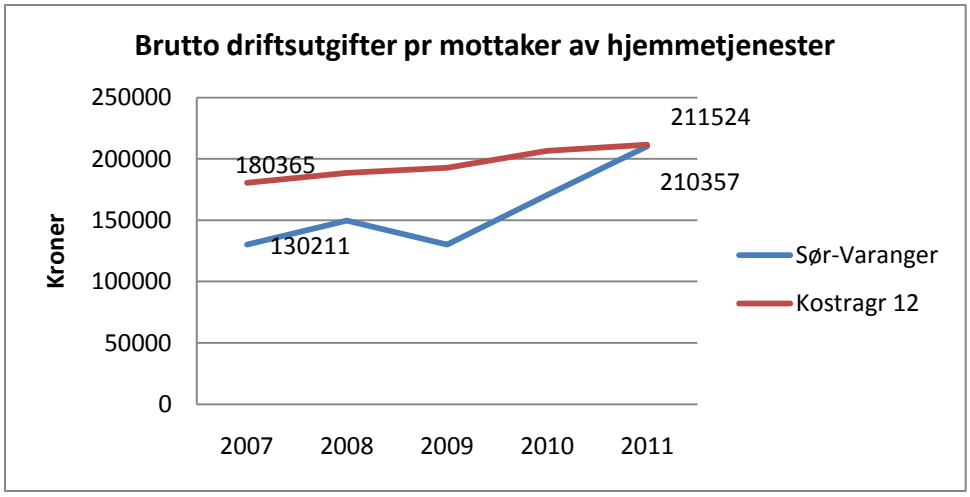

Innenfor hjemmebaserte tjenester har SVK hatt en stor økning i utgifter pr mottaker av tjenesten, spesielt de tre siste årene. Utgiften pr mottaker har i kommunen økt med 61,58 % fra 2009 til 2011. I samme periode har sammenligningsgruppen en økning på 9,79 %. Kommunen ligger nå omtrent på samme nivå som kostragruppe 12.

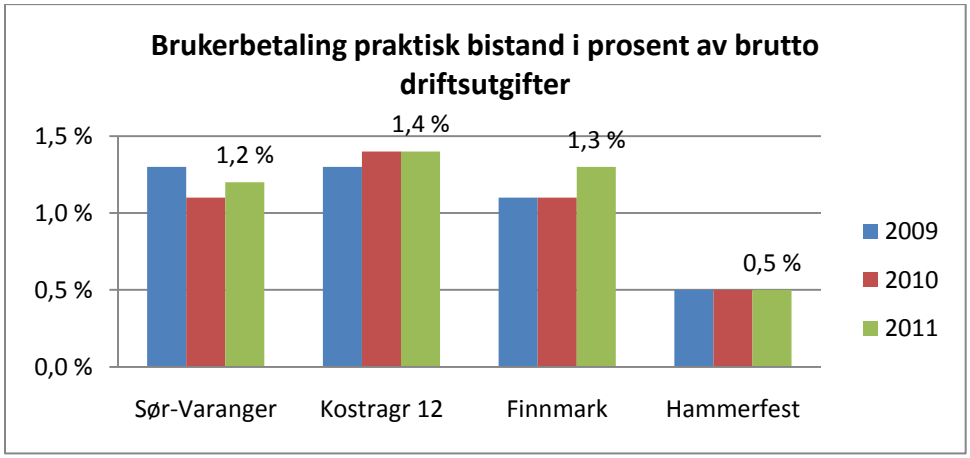

Brukerbetaling for praktisk bistand i Sør-Varanger kommune er økt litt fra 2010 til 2011. kommunen mottar noe mindre brukerbetalinger enn kostragruppe 12 og snittet i Finnmark.

8.5 Institusjonsdrift

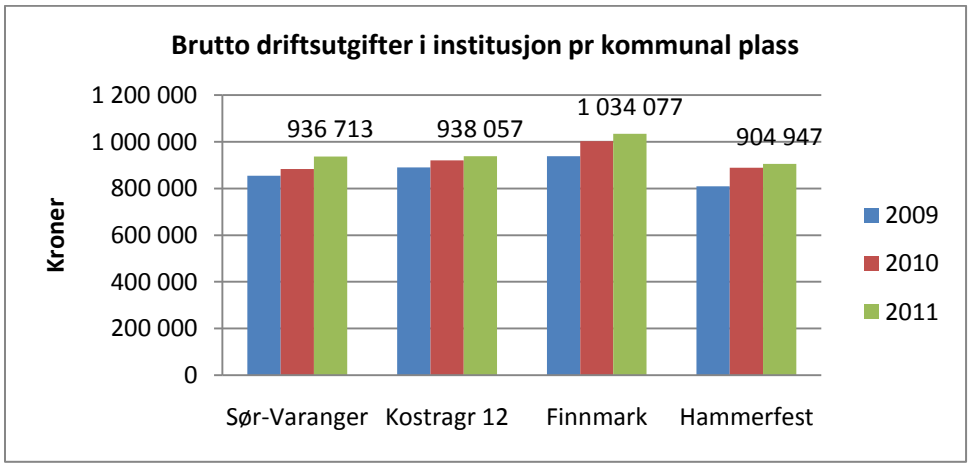

Utgiftene pr kommunal institusjonsplass er forholdsvis lave i Sør-Varanger kommune, kun Hammerfest har lavere utgifter pr plass.

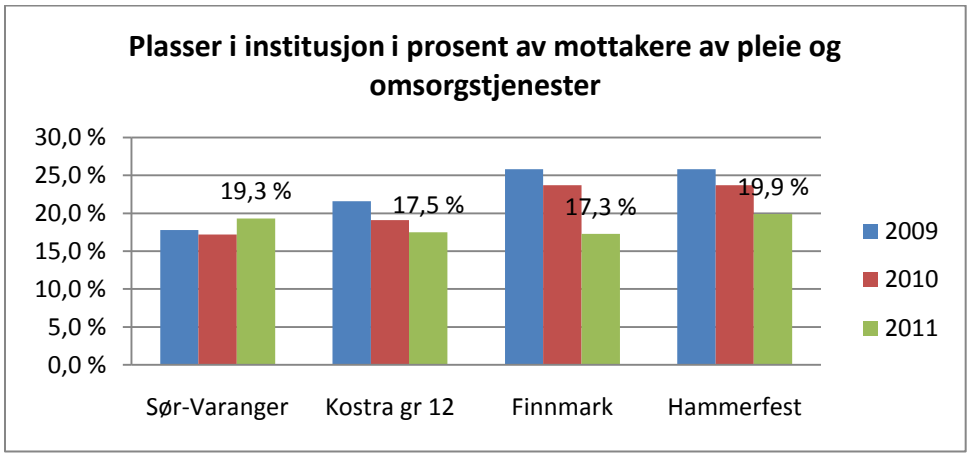

Diagrammet viser at Sør-Varanger kommune har forholdsvis mange sykehjemsplasser i forhold til mottakere av pleie og omsorgstjenester, sammenlignet med kostragruppe 12 og snittet i Finnmark. 19,3 % av mottakere av pleie- og omsorgstjenester i kommunen har plass i institusjon, det er en liten økning fra 2010.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel innbyggere 67 år og over som er beboer på institusjon	5,7 %	6,4 %	7,3 %	7,0 %	5,8 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboer på institusjon	17,6 %	14,9 %	18,4 %	18,5 %	13,8 %
Andel beboere som er 80 år og over i institusjon	74,2 %	75,0 %	66,6 %	63,5 %	72,0 %

Sør-Varanger kommune har en forholdsvis lav andel innbyggere 67 år og over som er beboer på institusjon. Ved årsskiftet var 74,2 % av beboerne 80 år eller mer.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	17,5 %	17,1 %	16,0 %	4,5 %	16,5 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	17,5 %	18,8 %	16,9 %	17,0 %	24,9 %
Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	4,1 %	6,9 %	5,1 %	2,3 %	5,3 %
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100 %	92,4 %	86,9 %	100 %	94,5 %

Sør-Varanger kommune har avsatt 17,5 % av institusjonsplassene til tidsbegrenset opphold. Dette er en noe større andel enn de vi sammenligner oss med. 17, 5 % av institusjonsplassene er i skjermet enhet for aldersdemente. Dette er noe lavere enn kostragruppe 12 og landssnittet, men høyere enn Hammerfest og snittet i Finnmark. Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering er forholdsvis lav i Sør-Varanger, bare Hammerfest har lavere andel.

Alle institusjonsplasser i Sør-Varanger kommune er enerom.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,43	0,41	0,44	0,35	0,39
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	0,45	0,32	0,36	0,57	0,32

Legedekningen ved sykehjemmene i Sør-Varanger er god, det samme er dekningen av fysioterapitimer sammenlignet med de øvrige.

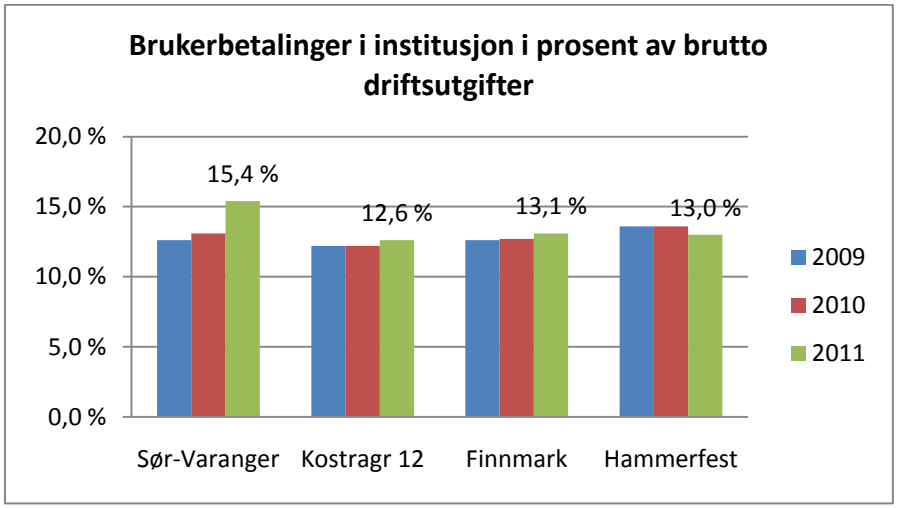

Av hver hundrelapp Sør-Varanger kommune bruker i institusjon mottok kommunen kr 15,40 i brukerbetaling i 2011. Sør-Varanger er den kommunen som mottar mest brukerbetaling i institusjon av dem vi sammenligner oss med. Den store økningen fra 2010 til 2011 har sammenheng med etteroppgjør fra tidligere år som er inntektsført i 2011.

9. Barnevern

Barneverntjenestens hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Barneverntjenesten skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår. I løpet av 2010 mottok nesten 50 000 barn og unge i Norge tiltak fra barnevernet, det er en økning på over 7 prosent fra året før. Dette er den største veksten fra ett år til et annet i antall barn og unge med tiltak siden den nye barnevernloven ble iverksatt i 1993. Siden da har det vært nesten en fordobling i antall barn og unge som mottar barnevernstiltak i løpet av året. I tillegg har antall årsverk i barnevernet økt fra 2 200 til 3 500 i denne perioden.

I statsbudsjettet for 2011 ble det avsatt 240 mill kroner til en øremerket styrking av det kommunale barnevernet. 3,8 mill kroner ble fordelt på kommunene i Finnmark. Sør-Varanger kommune har mottatt tilskudd til opprettelse av en fagstilling i 2011 og ytterligere en halv stilling i 2012.

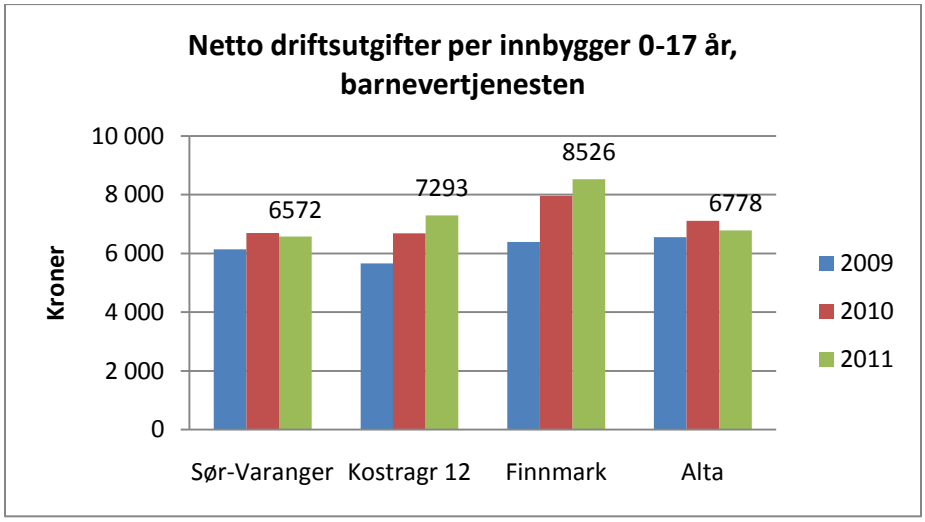

Sør-Varanger kommune har lave netto driftsutgifter pr innbygger i målgruppen sammenlignet med kostragruppe 12, gjennomsnittet i Finnmark og Alta. Kostra tallene viser en nedgang i kommunens nettoutgifter til barnevern pr innbygger i målgruppen fra 2010 til 2011. Netto driftsutgifter er driftsutgiftene etter at øremerkede tilskudd fra staten er trukket fra.

Dekningsgrad	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	6,3 %	4,9 %	6,1 %	5,4 %	3,9 %
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	5,2 %	6,1 %	7,0 %	6,0 %	4,7 %

Barnevernet i Sør-Varanger kommune undersøker en større andel barn i målgruppen enn de vi sammenligner oss med. Samtidig ser vi at kommunen har en lavere andel barn med barnevernstiltak enn Kostra gruppe 12, Finnmark og Alta, men at vi har en høyere andel en landet uten Oslo.

9.1 Grunnlagsinformasjon

	2009	2010	2011
Antall innbyggere 0-17 år	2226	2203	2153
Barn med undersøkelse eller tiltak	162	189	186
Undersøkelser i alt	104	145	135
Undersøkelser avsluttet	84	114	119
Undersøkelser som førte til tiltak	39	34	49
Barn med tiltak i løpet av året	102	99	111
Barn med bare hjelpetiltak i løpet av året	77	79	84
Barn med omsorgstiltak i løpet av året	25	20	27
Barn med tiltak i opprinnelig familie (funksjon 251)	70	70	76
Barn med tiltak utenfor opprinnelig familie (funksjon 252)	32	29	35
Barn med tiltak per 31.12	75	71	69
Barn med hjelpetiltak per 31.12	56	54	49
Barn med omsorgstiltak per 31.12	19	17	20
Sum stillinger i alt	7	7	8
Stillinger med fagutdanning	6,5	6	7
Undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	25	24	59
Barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	69	47	52

Antall innbyggere i målgruppen 0-17 år er synkende. Samtidig øker antall barn med tiltak i løpet av året. Det er økning både i hjelpetiltak og omsorgstiltak i løpet av året, men det er antall barn med omsorgstiltak som øker mest.

9.2 Nøkkeltallsanalyse

Prioritering	**2009**	**2010**	**2011**
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år	6 134	6 695	6 572
Netto driftsutgifter per barn i barnevernet	84 290	78 037	76 070
Fordeling av nettodriftsutgifter i barnevernet			
Andel til saksbehandling	25,9 %	25,3 %	29,0 %
Andel til barn som bor i sin opprinnelige familie	10,7 %	13,1 %	17,8 %
Andel til barn som bor utenfor sin opprinnelige familie	63,4 %	61,7 %	53,3 %

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år	6 572	7 293	8 526	6 778	6 196
Netto driftsutgifter pr barn i barnevernet	76 070	84 654	83 503	81 147	90 194
Fordeling av nettodriftsutgifter i barnevernet					
Andel til saksbehandling	29,0 %	28,4 %	30,0 %	29,1 %	33,2 %
Andel til barn som bor i sin opprinnelige familie	17,8 %	13,7 %	13,5 %	18,5 %	14,9 %
Andel til barn som bor utenfor sin opprinnelige familie	53,3 %	58,0 %	56,5 %	52,4 %	51,9 %

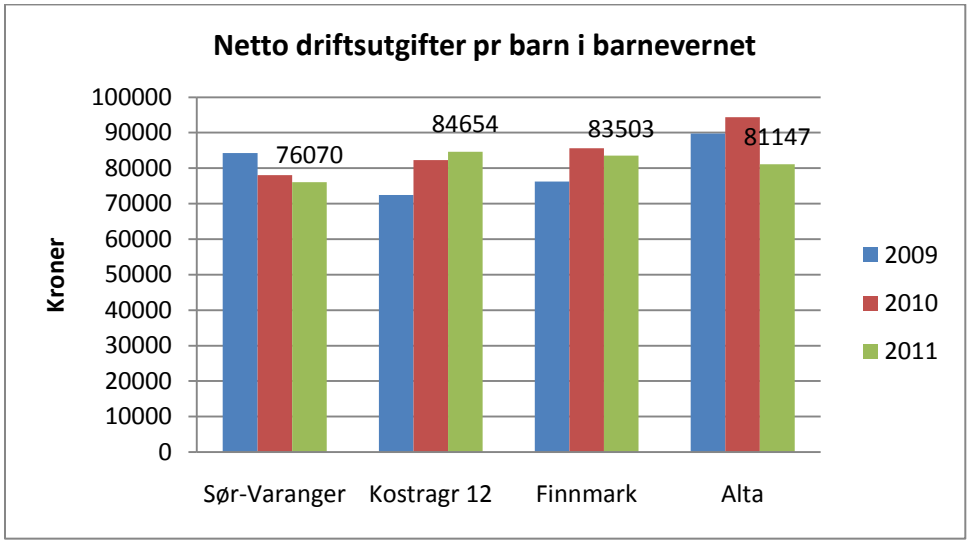

Sør-Varanger kommune har lave netto driftsutgifter pr barn i barnevernet, enten med undersøkelse eller med tiltak, sammenlignet med kostragruppe 12, gjennomsnittet i Finnmark, Alta og landet uten Oslo. Antall barn med undersøkelser eller tiltak var 186 i Sør-Varanger i 2011, en nedgang fra 189 året før. Kostra tallene viser en nedgang i kommunens nettoutgifter pr barn i barnevernet fra 2010 til 2011.

Sør-Varanger prioriterer tiltak til barn som bor i sin opprinnelige familie høyere enn kostragruppe 12, snittet i Finnmark og landet uten Oslo. Kommunen har forholdsvis lav andel av utgiftene knyttet til saksbehandling.

Produktivitet	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Andel undersøkelser som fører til tiltak	41,2 %	49,9 %	49,0 %	54,4 %
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	49,6 %	31,1 %	36,7 %	20,4 %
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	75,0 %	69,0 %	61,0 %	96,0 %
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	23,2	23	24,2	26,4
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	3,3	3,5	3,9	3

Barnevernet i Sør-Varanger undersøker en større andel av målgruppen enn de vi sammenligner oss med (fremkommer i tabellen ”dekningsgrad”). Av alle undersøkelsene som blir gjort har Sør-Varanger kommune en lavere andel som fører til tiltak enn kostragruppe 12, snittet i Finnmark og Alta. Kommunen har en stor andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder.

10. Sosialtjenesten og sysselsetting

Nøkkeltallsanalysen viser at Sør-Varanger har lav arbeidsledighet noe som resulterer i lav andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggertall. Andelen mottakere som har sosialstønad som hovedinntektskilde er lavere enn sammenligningskommunene tilsvarende tall ser vi også når det gjelder stønadslengden, der vi har lavere andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer.

Allikevel kan analysen tyde på at kommunen har flere årsverk pr sosialhjelpsmottakere enn sammenligningskommunene. Dette gir høyere brutto driftsutgifter pr sosialmottaker enn Kostragruppa og Finnmark. Gjennomsnitt i Landet var her 76 7121 kroner pr sosialhjelpsmottaker, men Sør-Varanger har 82 770 kr pr mottaker.

Dette området omfatter funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 Tilbud til personer med rusproblemer og 281 Økonomisk sosialhjelp. Dette inkluderer også deler av flyktningstjenesten.

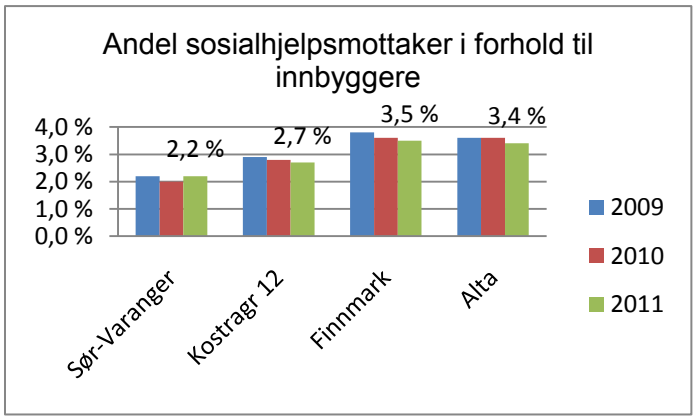

10.1 Arbeidsledighet og sysselsetting

Utvikling i arbeidsledigheten de 3 siste år viser at i ledigheten i Sør-Varanger går ned, mens i de øvrige kommuner holdes ledigheten mer konstant. Pr. utgangen av juli var det 70 arbeidsledige personer i Sør-Varanger.

	Juli 2010	Juli 2011	Juli 2012
Sør-Varanger	1,8	1,7	1,3
Vadsø	2,8	2,9	3
Alta	3,2	3,3	3,2
Finnmark	3,8	3,4	3,5
Hele landet	3	2,8	2,7

Sysselsatte i prosent av befolkningen, Sør-Varanger 2011

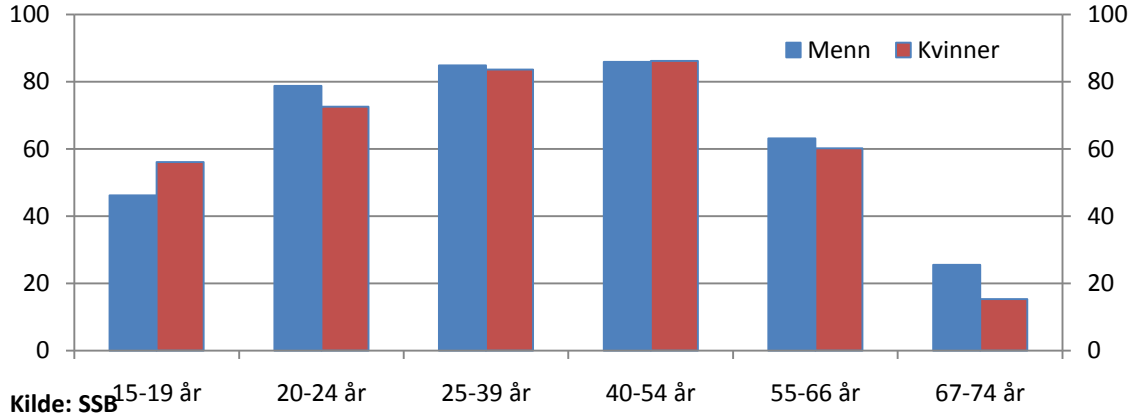

Kilde: SSB

Sør-Varanger har noe høyere sysselsettingsfrekvenser enn snitt for fylket. Sysselsettingen blant menn ligger noe lavere enn nasjonalt snitt og snitt for Finnmark. Sysselsettingen blant kvinner er til gjengjeld noe høyere enn nasjonalt snitt.

10.2 Dekningsgrader

Dekningsgrader	2009	2010	2011
Sosialhjelpsmottakere	213	192	213
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,2	2	2,2
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	3,6	3,2	3,5
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,3	2,9	3,1
Årsverk i sosialtjenesten	12,5	13	14,55
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,28	1,32	1,48

Antall sosialhjelpsmottakere holder seg konstant i kommunen de tre siste årene, mens vi ser at antall årsverk øker i perioden.

Dekningsgrader	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Sosialhjelpsmottakere	213	239	135	665	247
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,2	2,7	3,5	3,4	2,4
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	3,5	4,6	5,6	5,6	4
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,1	4,2	5,2	5,3	3,7
Årsverk i sosialtjenesten	14,55	9,69	5,17	20	9,73
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,48	1,11	1,33	1,04	0,95

10.3 Produktivitet

Selv om kommunen i utgangspunktet bruker lite til området pr innbygger er det en negativ utvikling innenfor området med hensyn på økte utgifter til økonomisk sosialhjelp og også antall årsverk i tjenesten bør ses på.

	2009	2010	2011
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	75 249	82 740	82 770
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	30 577	33 125	35 268
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	4 968 536	4 672 929	5 139 780
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	6 203	5 421	7 859
Gjennomsnittlig stønadslengde	3,8	4,4	3
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4,1	4,8	2,9
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	3,7	4,4	3,2
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	48	53	35
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	22,5	27,6	16,4
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	35,2	35,4	31,5
Har kommunen i løpet av det siste året gjennomført en egen brukerundersøkelse for sosialtjenesten (1=ja, 0=nei)	Ja	Nei	Ja
Årsverk i sosialtjenesten inkludert stillinger til sysselsettingstiltak	12,5	13	14,55
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år	3,5	3,1	2,4

Det er positive trekk med hensyn på at stønadslengden går ned, dette gjelder for både for aldergruppen 18-24 år og 25-66 år. Andelen sosialhjelpsmottakere med stønad over 6 har gått ned siden 2009. Det er også færre som nå har sosialhjelp som eneste inntektskilde.

Produktivitet	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	5 139 780	7 534 447	3 476 410	19 079 782
Stønadssum pr mottaker	24 130	31 525	25 751	28 691
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	31,5	40,2	39,2	40,8
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	16,4	31,4	24,1	22,4
Lønnsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	35 268	27 054	20 893	14 251

11. Tekniske tjenester

11.1 Samferdsel

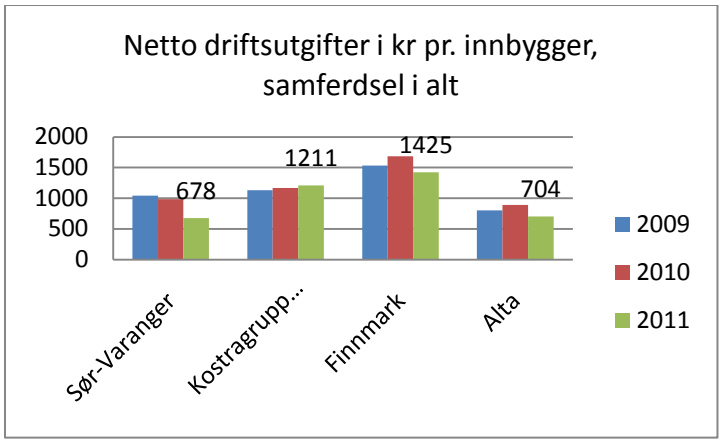

Grunnlagsinformasjon	2011
Europa- og riksveier, lengde i kilometer	101
Fylkesvei, lengde i kilometer	184
Kommunal vei og gate. Antall kilometer	171
Private veier i km	322
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar	5
Kommunale veier og gater i km med fartsgrense 40 km/t eller lavere	45
Kommunal vei og gate med fast dekke. Antall kilometer	85
Antall lyspunkter langs kommunale veier og gater	2 087
Antall lyspunkt langs riks- og fylkeveier som kommunen betaler for	1 037

Sør-Varanger kommune har relativt mange kilometer kommunal vei i tillegg til riks- og fylkesveier samt private veier, men kommunen har lite gang og sykkelveier sammenlignet med både Alta, kostragruppe 12 og Finnmark. Kommunen har også lavere andel kommunale veier med fast dekke enn de vi sammenligner oss med.

Kommunen brukte mindre enn sammenligningskommunene på drift og vedlikehold av kommunale veier, men mer enn Alta. På investeringer har kommunen brukt mindre midler enn alle sammenligningskommunene. Dette bildet vil endres i 2012 etter vedtak i

kommunestyret om å innvilge 10 mill kroner til investeringer i kommunale veier hvert år i perioden 2012-2015.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter kom. veier i kr per innbygger	925	1 041	1 209	399
Brutto investering kom. veier i kr per innbygger	326	733	645	452
Kommunale veier i km per 1.000 innbygger	17	15	19	12
Gang- og sykkelvei i km per innbygger	0,51	1,44	1,45	1,71
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	68 047	93 229	81 000	92 209
Andel kommunale veier med fast dekke	0,50	0,63	0,51	0,86

11.2 Brann- og ulykkesvern

	2009	2010	2011
Netto driftsutgifter til brannberedskap pr. innbygger	833	864	887
Årsgebyr for feiing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	262	290	296

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter til forebygging pr. innbygger	58	60	72	22
Netto driftsutgifter til brannberedskap pr. innbygger	887	786	966	676

Som tabellen viser bruker Sør-Varanger kommune mindre enn sammenligningskommunene på forebygging mens vi bruker mer til brannberedskap. Sør-Varanger kommune har et kasernert brannvesen mens det for mange av kommunene i kostragruppe 12 er lagt opp til et deltidskorps. Dette i tillegg til et stort areal som skal dekkes, gjør at kommunen har høyere driftskostnader enn sammenligningsgruppen.

Sammenlignet med Alta kommune har Sør-Varanger høye driftsutgifter per innbygger. Dette skyldes i all hovedsak at Alta har mer enn dobbelt så mange innbyggere å fordele kostnadene på samtidig som det ikke er behov for en dobling av brannberedskapen for å ha en tilsvarende beredskap som Sør-Varanger.

Kommunens brannvesen er i dag dimensjonert høyere enn det forskrift om brannberedskap tilsier. Dette kan bl. annet begrunnes i at kommunen har et stort antall risikoobjekter som sykehus, industri samt en havn med stor trafikk.

Alle piper som er i bruk skal ha regelmessig feiing. I Sør-Varanger kommune er hovedregelen at feiing skal gjennomføres hvert andre år. Årsgebyret for tjenesten er noe lavere enn for sammenligningskommunene. Brukerne dekker alle kostnader til tjenesten.

11.3 Plan- og byggesak

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Antall bebyggelses- og reguleringsplaner sendt på høring	9	10	5
Antall bebyggelses- og reguleringsplaner sendt på høring møtt med innsige	2	4	1
Antall søknader om tiltak mottatt siste år i kommunen (jf. PBL-08 §§ 20-1 og 20	80	140	143
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1.	13 300	15 000	20 850
Saksbeh.gebyr for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	5 000	6 500	6 500
Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2.	11 500	11 500	11 500
Byggesak: Gj.sn. saksbeh.tid for søknader om tiltak, ett-trinnssøknader	120	45	36
Byggesak: Gj.sn. saksbeh.tid for søknader om tiltak, rammesøknader	120	45	31
Byggesak: Gj.sn. saksbeh.tid for søknader om enkle tiltak	60	20	19
Gj.sn. saksbeh.tid for opprettelse av grunneiendom (kalenderdager)	120	30	60
Antall utstedte målebrev siste år	80	127	75
Antall søknader om dispensasjon for motorferdsel i utmark behandlet	199	228	185
Antall avslåtte søknader om disp. fra motorferdselforbud	12	19	26
Antall dispensasjoner etter § 6 i lov om motorferdsel i utmark	17	14	12

Antall saker som behandles øker jevnt fra år til år og gjennomsnittlig saksbehandlingstid har gått ned de tre siste årene. Det finnes få sammenligningstall på saksbehandlingstid i

KOSTRA på grunn av manglende rapportering fra enkeltkommuner. Der det finnes sammenligningstall har kommunen kortere saksbehandlingstid enn for eksempel Alta.

Når det gjelder saksgebyr for plan- og byggesaker ligger kommunen på et lavere nivå enn Alta, mens kommunen ligger over i forhold til kommunegruppe 12 og øvrige kommuner i Finnmark i de fleste tilfellene.

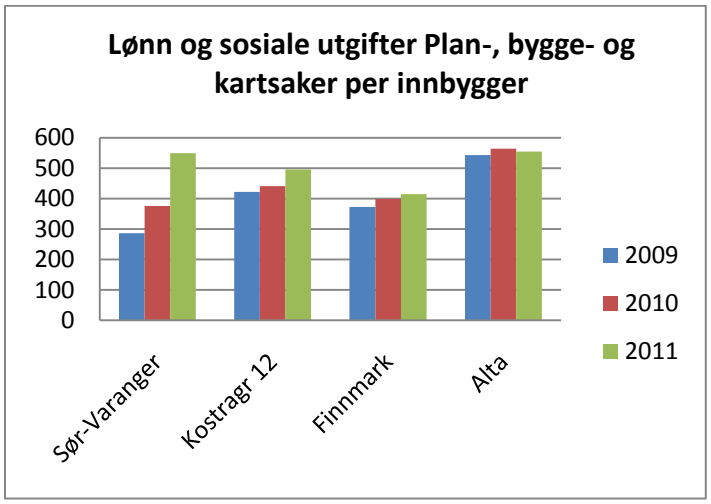

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Lønn og sosiale utgifter Plan-, bygge- og kartsaker per innbygger	549	496	415	555
Netto driftsutgifter Plan-, bygge- og kartsaker per innbygger	529	428	405	376
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1.	20 850	17 294	11 831	35 880
Saksbeh.gebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	6 500	5 975	4 338	6 865
Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2.	11 500	12 608	8 625	11 820
Gj.sn. saksbeh.tid for opprettelse av grunneiendom (kalenderdager)	60			78
Antall søknader om tiltak mottatt siste år i kommunen (jf. PBL-08 §§ 20-1 og 20	143	2 601	1 377	346
Antall søknader om tiltak mottatt siste år i per innbygger	0,01	0,02	0,02	0,02
Antall utstedte målebrev siste år	75	924	515	121
Antall utstedte målebrev siste år per innbygger	0,01	0,01	0,01	0,01
Antall søknader om dispensasjon for motorferdsel i utmark behandlet	185	793	3 016	

Antall søknader om dispensasjon for motorferdsel i utmark behandlet per innbygger	0,02	0,01	0,04	
Antall avslåtte søknader om disp. fra motorferdselforbud	26	60	215	
Antall dispensasjoner etter § 6 i lov om motorferdsel i utmark	12	82	127	
Ant. disp. etter § 5 i forskrift til lov om motorferdsel i utmark	82	334	509	
Ant. disp. etter § 6 i forskrift til lov om motorferdsel i utmark	106	358	2 283	
Antall søknader om motorferdsel i utmark innvilget, barmark	3	214	1 478	
Antall disp. for motorferdsel i utmark gitt tidligere år fremdeles gyldig i	167	1 119	269	
Folkemengde i alt	9 860	104 632	73 787	19 282
Antall som bor i tettsteder	7 608	73 969	54 831	15 071
Prosentvis andel som bor i tettsteder	77 %	71 %	74 %	78 %

11.4 Vannforsyning

Abonnenter til kommunal vannforsyning dekker alle kostnader til tjenesten. Årsgebyret kan derfor variere mye fra kommune til kommune ut fra bosettings og utbyggingsstruktur. 93 % av kommunens innbyggere er knyttet til kommunal vannforsyning.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2 210	2 254	2 480
Tilknytningsgebyr vann - én sats (gjelder rapporteringsåret+1)	2 000	2 000	2 000
Antall kommunale vannverk	6	6	8
Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	8 960	8 960	9 460
Antall innbyggere tilknyttet kommunalt vannverk med tilfredsstillende prøve	600		9 460
Antall meter ledningsnett	93 790		110 720
Antall m ledningsnett med ukjent alder	0		0
Antall meter fornyet ledningsnett, gjennomsnitt siste tre år	415	573	541
Antall meter utskiftet/rehabilitert ledningsnett	650		432
Total vannleveranse på kommunalt distribusjonsnett	2 797 155		2 795 000

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2 480	2 464	3 293	2 206
Tilknytningsgebyr vann - én sats (gjelder rapporteringsåret+1)	2 000			9 000
Antall innbyggere tilknyttet kommunal vannforsyning	9 460		67 550	15 788
Antall meter ledningsnett	110 720		928 407	241 025
Antall meter ledningsnett per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning	12		14	15
Antall meter fornyet ledningsnett, gjennomsnitt siste tre år	541		2 761	629
Mengde vann til husholdningsforbruk (boligheter/leiligheter)	589 745		6 413 744	1 141 584
Mengde vann til husholdningsforbruk (hytter/fritidsboliger)			39 278	7 846
Mengde vann til industri	925 145		3 985 291	356 990
Mengde vann til tjenesteytende næringer	2 795		459 289	160 842
Mengde vann til primærnæringer (jordbruk/skogbruk/fiske)			1 149 071	86 305
Mengde vann til annet forbruk	287 885		966 950	258 916
Mengde vann til lekkasje	986 635		8 358 393	1 906 563

11.5 Avløp

Abonnenter til kommunens avløpsanlegg dekker alle kostnader til tjenesten. Årsgebyret kan derfor variere mye fra kommune til kommune ut fra bosettings og utbyggingsstruktur. 83% av kommunens innbyggere er knyttet til det kommunal avløpsnettet.

Sør-Varanger kommune har de senere år gjort store investeringer i det kommunale avløpsnettet noe som vises i tabellene under på antall meter nylagt og fornyet ledningsnett.

Grunnlagsinformasjon	**2009**	**2010**	**2011**
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 226	2 240	2 691
Tilknytningsgebyr avløp - én sats (gjelder rapporteringsåret+1)	2 000	2 000	2 000
Antall avløpsanlegg i kommunen (=>50 pe)	11	11	11
Antall innbyggere tilknyttet kommunalt avløp (=>50 pe)	8 173	8 273	8 273
Lengde ledningsnett totalt	79 000	83 300	87 335
Lengde nylagt ledningsnett		150	3 364
Lengde fornyet ledningsnett	650	200	638

Antall meter fornyet ledningsnett, gjennomsnitt siste tre år	350	417	496
Antall meter separat overvannsnett	24 586	25 475	26 443
Antall pumpestasjoner	11	11	12

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 691	2 516	2 882	2 666
Tilknytningsgebyr avløp - én sats (gjelder rapporteringsåret+1)	2 000			9 000
Antall innbyggere tilknyttet kommunalt avløp (=>50 pe)	8 273		57 825	14 900
Ant innb tilkn anlegg med mek, bio, naturbasert eller annen rensing (=> 50 pe)	9 122		21 839	6 785
Lengde ledningsnett totalt	87 335		696 655	136 048
Lengde nylagt ledningsnett	3 364		6 404	2 240
Lengde fornyet ledningsnett	638		2 568	456
Antall meter fornyet ledningsnett, gjennomsnitt siste tre år	496		2 718	497

11.6 Renovasjon

I Sør-Varanger kommune er det ØFAS som har ansvar for renovasjonsordningen. Renovasjon er eget selvkostområde og alle kostnader dekkes således av abonnentene.

Grunnlagsinformasjon	2009	2010	2011
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2698	2714	2789
Årsgebyr for septiktømming (gjelder rapporteringsåret+1)	2200	2200	2300

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 789	2 540	3 243	2 982
Årsgebyr for septiktømming (gjelder rapporteringsåret+1)	2 300	1 390	1 731	1 606
Antall hytteabonnenter	0	7 312	1 768	295
Antall husholdninger med organisert hjemmekompostering	0	853	85	40

12. Eiendomsdrift

	2009	2010	2011
Areal på eide administrasjonslokaler	4 570	4 570	4 570
Areal på eide førskolelokaler	4 786	4 786	4 786
Areal på eide skolelokaler	33 684	30 935	30 935
Areal på eide institusjonslokaler	12 400	12 609	12 609
Areal på eide kommunale idrettsbygg	2 986	2 986	2 986
Areal på eide kommunale kulturbygg	1 200	1 200	1 200
Samlet areal på formålsbyggene	59 626	59 336	59 336
Samlet areal på formålsbyggene kommunen eier	59 626	57 086	57 086
Samlet areal på formålsbyggene kommunen leier	0	2 250	2 250
Totalt antall kommunalt disponerte boliger	130	130	108
Kommunalt eide boliger	117	117	56
Kommunalt innleide boliger	7	7	50
Privat eide omsorgsboliger med kommunal disposisjonsrett	16	16	16

Endring i areal på skolelokaler i 2010 gjelder riving av Kirkenes kompetansesenter. Økningen i areal kommunen leier skyldes at kompetansesenteret sammen med Basen, sivilforsvaret og Flyktningetjenesten nå leier lokaler. Endring i antall eide og innlede boliger skyldes at dette tidligere har vært innrapportert feil.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Administrasjonslokaler - kvadrat per innbygger	0,5	0,6	0,7	0,5
Førskolelokaler - kvadrat per barn	10,2	10,8	9,6	10,0
Skolelokaler - kvadrat per elev	25,4	23,7	23,6	21,4
Institusjonslokaler - kvadrat per innbygger over 80 år	30,8	33,5	36,6	46,6

Som tabellen over viser har Sør-Varanger kommune sort areal per elev i skolene sammenlignet med både kostragruppe 12, Finnmark og Alta. Når det gjelder institusjonslokaler har kommunen langt lavere areal per innbygger over 80 år enn sammenligningskommunene. Dette skyldes i all hovedsak at kommunen har prioritert hjemmebasert pleie foran institusjonsbasert pleie.

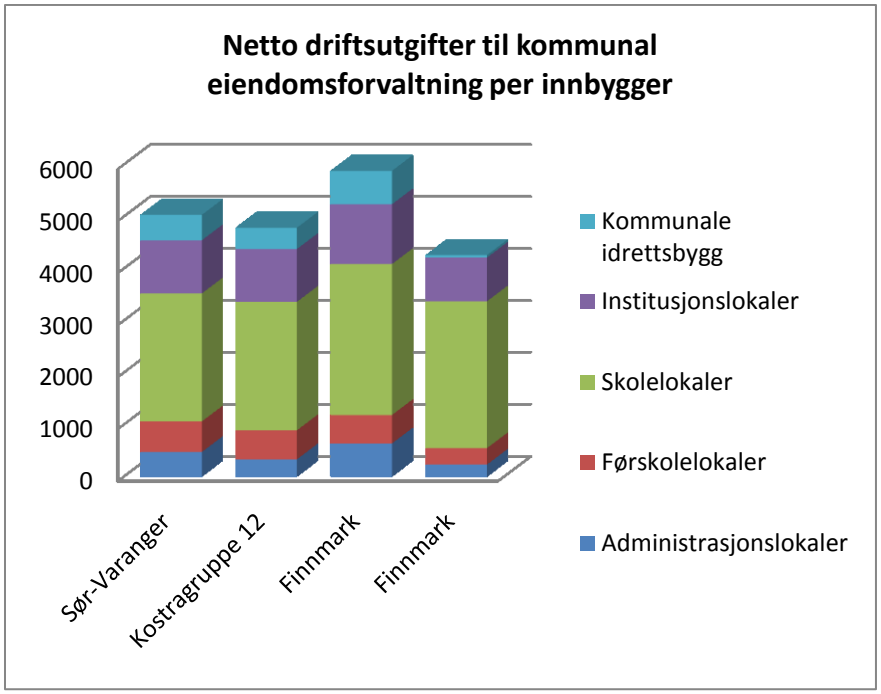

Vedlikehold per kvadrat	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Administrasjonslokaler	36	53	67	15
Førskolelokaler	177	138	100	27
Skolelokaler	40	51	51	52
Institusjonslokaler	57	48	57	26

Sør-Varanger kommune har i 2011 prioritert vedlikehold av barnehagebygg. Satsingsområdet vil variere fra år til år etter vedlikeholdsbehov og –planer.

I de fleste kommuner forfaller de kommunale byggene. Også i Sør-Varanger kommune ligger vedlikeholdet lavt i forhold til det som trengs for å ruste opp kommunale bygninger til et tilfredsstillende nivå.

13. Kirka

Flere til gudstjeneste

I flere år har det vært nedgang i gudstjenestedeltakelsen i Den norske kirke. Tallene for 2011 viser derimot en økning på nær 3 prosent, eller 164 000 flere deltakere enn i 2010. Andelen dåpshandlinger og kirkelige vielser er imidlertid synkende.

Over 6,2 millioner personer var til stede ved gudstjenestene i Den norske kirke i fjor. I gjennomsnitt var det 96 deltakere på hver gudstjeneste i 2011, litt høyere deltakelse enn året før. Tallet på avholdte gudstjenester i 2011 var på samme nivå som foregående år, 65 600 gudstjenester.

I Sør-Varanger ble det i 2011 avholdt 137 gudstjenester og gjennomsnittlig deltakelse var 75.

Antallet konfirmanter øker

For tredje år på rad øker tallet på konfirmerte i Den norske kirke. Nær 42 600 ble konfirmert i Den norske kirke i 2011. Det er 575 flere konfirmanter enn året før. Selv om antall konfirmasjoner i kirken økte i fjor, ser vi likevel at andelen konfirmerte i forhold til totalt antall 15-åringer faller. I 2011 ble 65 prosent av 15-åringene konfirmert i kirkene i Norge. I Sør-Varanger fullførte 55,9 % av alle 15 åringer en kirkelig konfirmasjon.

Svak nedgang i kirkelig dåp og vielser

Dåp viser samme tendens som årene før med færre døpte i Den norske kirke. I 2011 ble det utført nær 40 000 dåpshandlinger. Dette utgjør en nedgang på drygt 1 100 fra året før. Andelen døpte i forhold til antall fødte var i fjor på 66 prosent, mot 67 prosent i 2010. I Sør-Varanger er blir 67,4 % av alle fødte døpt i den norske kirke.

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner	485	601	683	371	524
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,9	1,1	1,2	0,8	1,1
Netto driftsutgifter til 392 andre religiøse formål pr. innbygger i kroner	24	26	34	20	37
Brutto investeringsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger	248	200	34	0	157

Sør-Varanger kommune har lavere netto driftsutgifter pr innbygger til menigheten, kirke- og kirkegårder enn gjennomsnitt landet, Finnmark og Kostragruppen. Samtidig bruker vi mer pr innbygger enn sammenligningskommunen hva angår investering i kirkebygg og kirkegårder. Investeringene går i all hovedsak til restaurering og oppgradering av kirkebyggene.

Produktivitet	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Sysselsatte i kirken i årsverk pr. 1000 innbygger	1,42	1,43	1,79	0,99	1,24
Sysselsatte i årsverk lønnet av kirkelige fellesråd pr. 1000 innbygger	1,12	1,07	1,27	0,67	0,94
Sysselsatte i årsverk lønnet av bispedømme (statlig sektor) pr. 1000 innbygger	0,3	0,34	0,51	0,31	0,29
Brutto driftsutgifter til funksjon 390, 393 pr innbygger i kroner	496	616	695	371	543
Utdypende tjenesteindikatorer					
Medlem av DNK i prosent av antall innbyggere	81	85,1	83,9	85,3	79,8
Døpte i prosent av antall fødte	67,4	86,6	78,7	81,4	73,7
Konfirmerte i prosent av 15-åringer	55,9	69,8	68,6	68,1	68,2
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde	84	98,2	100,9	105,2	94
Kirkelige handlinger pr. 1000 medlem	29	37	35	36	35
Deltakelse, gudstjenester søn- og helligdag pr. innbygger	0,8	1,1	1,1	0,8	1,1
Gudstjenester pr. 1000 innbygger	14	16	22	14	14
Konserter og kulturarrangementer pr. 1000 innbygger	1,3	2,2	3,7	1	2,4
Kirkeofringer pr. medlem	22	87	70	146	77

Sør-Varanger menighet ligger omtrent som de øvrige sammenligningskommunene hva angår antall sysselsatte pr. 1000 innbyggere, men fortsatt høyere enn Alta. Også når det gjelder fordelingen av antall ansatte finansiert av staten og kommunen ligger vi forholdsmessig som de øvrige sammenligningskommunene.

Men når det gjelder medlemskap i Den norske kirke og bruk av kirken til kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon og vielser ligger vi noe under sammenligningskommunen og Finnmark for øvrig.

SØR-VARANGER KOMMUNE

BUDSJETT 2013
OG
ØKONOMIPLAN 2013 – 2016

Grunnlagsdokument for
formannskapet og kommunestyret budsjettbehandling

www.sor-varanger.kommune.no

Rådmannen forord

Med dette presenteres rådmannens budsjettdokument for 2013 og økonomiplan for perioden 2013-2016. Dokumentet er ment som et grunnlag for en den politiske budsjettprosessen.

Den positive utviklingen i Sør-Varanger samfunnet fortsetter i 2012 og videre framover. I 2012 er det annonsert nye store industrielle etableringer. Disse er med på å stadfeste den positive utviklingen. 4. desember 2012 er det søknadsfrist til 22 konsesjonsrunde i Barentshavet, herunder også Barentshavet Øst. Tildelingene fra Regjeringen vil gjøres før sommeren 2013. Resultatet som følge av den konkrete oljeboringen som da kommer vil være svært spennende for den videre utviklingen i Sør-Varanger så vel som for Øst-Finnmark. Folketallet øker gradvis og det er ikke lenge før Sør-Varanger kommune vil passere 10 000 innbyggere.

Det er denne kommende vekstperioden som kommunestyret i Sør-Varanger har investert og lagt til rette for gjennom mange år. Dette ved tilrettelegging av ny infrastruktur samt betydningen av å ha gode velferdstilbud for innbyggerne og innflyttere. Sør-Varanger kommune leverer omfattende tjenester som er kvalitativt gode og i stor grad likeverdige om disse gis i Bugøynes, Kirkenes eller i Pasvik.

Over år har rådmannen formidlet at det er svært nødvendig å ta skikkelig grep om kommunens økonomi. Gjennom flere år har vi akkumulert et avvik mellom inntekter og driftskostnader og slik det fremkommer av tidligere års budsjettdokumenter vil 2013 være det tøffeste økonomiske året.

For første gang som rådmann legger jeg frem et budsjett som ikke er i balanse. Det er slik at kommunelovens økonomibestemmelser, kapitel 8 - §§44 - 47, stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmannen er ansvarlig for at saksbehandlingen til de politiske organ er forsvarlig. Budsjettdokumentet er derfor korrekt oppstilt, og det er utredet en rekke mulige omstillingstiltak som formannskapet kan ta stilling til i sin innstilling. Denne arbeidsmetoden for budsjett 2013 og økonomiplan 2013 – 16 ble avtalt mellom formannskapet og rådmannen i møte 23. oktober 2012.
Mulige tiltak er utarbeidet etter mal som tidligere. Omstillingsbehovet på minimum 43 millioner kroner er omfattende. Det er vanskelig å ha oversikt over alle virkninger av tiltakene og hvordan effektene påvirker hverandre når kommunestyrets budsjettvedtak skal iverksettes.

Fra 2013 skal Sør-Varanger kommune starte nedbetalingen av Kirkenes barne- og ungdomsskole, utgiftene til renter og avdrag øker alene med 27 millioner kroner. I tillegg kommer omlegging av momsrefusjon knyttet til investering, samt lønnsveksten. Vi har vært kjent med disse kostnadene over flere år, men dette er ikke fulgt opp gjennom vedtak om tilsvarende reduksjoner i driftsbudsjettet. Vår tjenesteproduksjon er for høy i forhold til de inntekter vi har. Vi har skjøvet de økonomiske utfordringene foran oss.

Det er rådmannens klare oppfatning at det er uunngåelig å ikke gjennomføre større endringer for å bringe kommunens økonomi i balanse.

Det er innenfor grunnskolesektoren og pleie- og omsorgssektoren Sør-Varanger kommune har de største og viktigste, kostnadsbærere. Det er derfor uunngåelig at den omstillingen som må foretas, og kuttene som skal gjennomføres, må tas i hovedsak innenfor disse sektorene.

Innen pleie- og omsorgssektoren har vi de største utfordringer, nå og framover. Det gjelder fagpersonell, økonomi og sykefravær. Denne sektoren utgjør om lag 35 % av kommunens driftsbudsjett.

Vi får stadig flere ressurskrevende brukere, brukere som krever spesielt fagpersonell. Om få år slår eldrebølgen inn over oss, en bølge som vil kreve økte ressurser i form av kompetanse, personell og økonomi. Dette samtidig som at samhandlingsreformen er iverksatt. Brukerne innenfor de hjemmebaserte tjenestene har faglig behov for stadig mer sammensatte tjenester, og i tråd med samhandlingsreformens intensjon skal disse ytes i hjemmet. Det er mye som tyder på at veksten innenfor de hjemmebaserte tjenestene kommer til å øke i årene fremover. Likevel er det ikke forsvarlig at pleie- og omsorgssektoren får stadig økte deler av kommunens driftsbudsjett. Hovedoppgaven framover vil derfor være å sikre velferdstjenestene slik at vi kan løse de oppgaver og tjenester vi er ansvarlige for – og med utgangspunkt i kommunens økonomi må vi gjøre alt for å redusere kostnadsveksten.

Sykefraværet i Sør-Varanger kommune går nedover, dette er gledelig. Rådmannen konstaterer at det langtidsfraværet som holder sykefraværet på et forholdsvis høyt nivå. Målet om å redusere sykefraværet til 8,8 % innen utgangen av 2013 er innen rekkevidde.

Lønnsutgiftene utgjør nærmere 70 % av driftsbudsjettet. Det er gjennom reduksjon i årsverk at det oppnås varige reduksjoner i driftsbudsjettet. Dessverre vil dette få konsekvenser for kommunalt ansatte og som rådmann kan jeg ikke utelukke at det blir oppsigelser på grunn av overtallighet. Jeg kan garantere at rådmannen skal arbeide seriøst og grundig, sammen med ledere, ansatte og tillitsvalgte, for å få en best mulig prosess i en vanskelig situasjon.

Det blir en svært krevende jobb å gjennomføre reduksjoner i vår tjenesteproduksjon de kommende år, det aller tyngste ansvaret hviler på kommunestyret. Det er liten tvil om at ringvirkningene av de vedtak som skal gjøres vil berøre våre innbyggere, brukere og ansatte.

Den økonomiske realiteten er her, og den tøffeste jobben gjenstår, budsjettene må kuttes.

Måtte vi i fellesskap lykkes !

9 november 2012

Bente Larssen
Rådmann

1. Innledning....5
1.1 Budsjett og økonomiplan....5
1.2 Organisering av budsjettarbeidet....6
1.3 Nedbemanning....7
1.4 Analyse av pleie og omsorgstjenestene i Sør-Varanger....7
2. Befolkningsanalyse....8
3 Statsbudsjettet 2013....13
4. Konsekvensjustert budsjett og økonomiplan 2013-2016....18
4.1 Økonomisk omstillingsbehov for budsjett 2013....18
4.2 Økonomiske rammebetingelser 2013-2016 (inntekter)....20
4.3 Rente og avdrag i planperioden – lånegjeldsutvikling....24
4.4 Lønns- og pensjonsutgiftene....26
4.5 Overføring til egne særbedrifter....28
4.6 Kjøp av tjenester fra private og medlemskap....30
4.7 Virksomhetenes konsekvensjusterte driftsbudsjett 2013-2016....32
5 Nedskjærings og omstillingstiltak 2013 - 2016....65
5.1 Tiltak innenfor administrative tjenester....67
5.2 Tiltak innenfor kultur- og oppvekstområdet....84
5.3 Tiltak innenfor pleie og omsorgstjenestene....106
5.4 Tiltak innefor tekniske tjenester....123
5.5 Salg av eiendommer....1289
6. Investeringsplan 2013-2016....132

1. Innledning

1.1 Budsjett og økonomiplan

I følge kommuneloven skal kommunestyret hvert år vedta en rullerende økonomiplan som skal omfatte minst de fire neste år. Første året i økonomiplan er kommunens årsbudsjett og er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse.

Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og økonomiplanen og endringer i denne. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet

Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret.

Økonomiplanen og årsbudsjettet oversendes departementet til orientering.

Årsbudsjettet skal omfatte hele kommunens virksomhet og skal være realistisk. Det skal fastsettes på grunnlag av de inntekter og utgifter som kommunen kan forvente i budsjettåret. Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

I årsbudsjettet kan det avsettes midler til bruk i senere budsjettår.

I forskrift om Årsbudsjett for kommuner står følgende

> ***§ 6.*** *Årsbudsjettets innhold og inndeling*
>
> *I tilknytning til årsbudsjettet skal det gjøres rede for de grunnleggende prinsipper kommunen har nyttet ved framstilling av årsbudsjettet. En beskrivelse av organiseringen av arbeidet med årsbudsjettet skal inngå i redegjørelsen.*
>
> *Den enkelte bevilgning skal føres opp med beløp og en tekst som angir hva bevilgningen gjelder. I tilknytning til bevilgningen skal kommunestyret angi mål og premisser knyttet til bruken av bevilgningen. Slik angivelse kan likevel utelates dersom anvendelsen åpenbart følger av bevilgningens tekst og beløp.*
>
> *De anslag over inntekter og innbetalinger som er ført opp i årsbudsjettet skal angis med beløp og en tekst som angir hva inntekten eller innbetalingen gjelder. Når dette må anses nødvendig av hensyn til at årsbudsjettet skal være fullstendig og oversiktlig, skal anslaget ledsages av en nærmere redegjørelse.*
>
> *Årsbudsjettet skal stilles opp slik at alle forventede inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger samt utgifter, utbetalinger og avsetninger i året skal tas med uavhengig av om de kan påregnes å være betalt eller ikke ved budsjettårets utgang.*
>
> *I årsbudsjettet kan føres opp midler til avsetning for bruk i senere budsjettperioder. Midler som i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål skal avsettes til fond reservert for nevnte formål. Øvrige avsetninger, herunder pliktig inndekking av tidligere års regnskapsmessig merforbruk, føres opp til styrking av kommunens eller fylkeskommunens frie fondsbeholdning*.

1.2 Organisering av budsjettarbeidet

Rådmannen legger frem kommunens konsekvensjusterte drifts- og investeringsbudsjett for 2013-2016 samt omstillings- og nedskjæringstiltak den 9 november 2012.

Budsjettet er utarbeidet av rådmannen og hennes stab. Virksomhetene har vært involvert i budsjettprosessen gjennom utredningsarbeidet.

Formannskapet ble i møte den 1 februar 2012 orientert om kommunens omstillingsbehov for 2013 på vel 40 mill.kr samtidig som formannskapet vedtok en fremdriftsplan for budsjettarbeidet 2013.
I formannskapsmøte 11 april var det en gjennomgang av regnskap 2011 og KOSTRA tallene med henblikk på budsjett 2013.

I kommunestyret den 26 september ble kommunens nøkkeltallsanalyse presentert. Nøkkeltallsanalysen viser utviklingen innefor de ulike tjenesteområdene og benyttes som grunnlagsinformasjon for omstillingsarbeidet i kommunen. Nøkkeltallsanalysen er vedlegg til budsjettet.

I kommunestyret den 17 oktober ble statsbudsjettets virkninger for Sør-Varanger kommune redegjort for og kommunens omstillingsbehov for 2013 gjennomgått i detalj.

I et arbeidsmøte mellom formannskapet og administrasjonen den 23 oktober ble det enighet om at rådmannen ikke skal fremme et budsjett i balanse, men at denne oppgaven skal tilligge formannskapet, slik loven krever. Denne fremgangsmåten har ikke tidligere vært prøvd i Sør-Varanger, men har vært et ønske fra sittende politisk ledelse. Formannskapet vil selv fremme et forslag til balansert årsbudsjett og økonomiplan til kommunestyret.

Kommunelovens økonomibestemmelser stiller krav til kommunestyrets budsjettvedtak og til formannskapets innstilling. Rådmann er imidlertid ikke omtalt i økonomibestemmelsene bortsett fra ansvar for å gi melding dersom det skjer endringer i løpet av året som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på. Rådmannen er imidlertid ansvarlig for at saksbehandling til politiske organ er forsvarlig.

> *KL § 22 2. Administrasjonssjefen skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Administrasjonssjefen skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instrukser, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.*

Det er altså ikke noe krav i lov eller forskrift om at rådmannen legger fram et fullstendig balansert forslag til budsjett. I merknadene til Budsjettforskriftens §3 står følgende:

> *Loven eller forskriften er ikke til hinder for at kommunen eller fylkeskommunen kan be administrasjonssjefen utarbeide et fullstendig forslag til årsbudsjett. Et forslag fra administrasjonssjefen er offentlig fra det tidspunkt det er fremmet.*

Det er sentralt at formannskapet og i neste omgang kommunestyret gis reelle valgmuligheter for budsjettvedtaket, utover dette bør formen på saksutredningen avtales mellom rådmann og politisk nivå.

Rådmannen legger frem et budsjett med konsekvensjustert budsjett med et omstillingsbehov på vel 43 mill.kr og tiltak i størrelsesorden 60 mill.kr.

1.3 Nedbemanning

Med bakgrunn i omstillingsbehovet i 2013 og 2014 kan rådmannen ikke utelukke oppsigelser av ansatte pga av overtallighet. Omfanget er imidlertid avhengig av kommunestyrets budsjettbehandling og vedtak om nedskjæringstiltak. Det kan synes som om omplassering og omorganisering i virksomhetene er ikke lengre et realistisk virkemiddel.

Gjeldende nedbemanningskriterier vedtatt av kommunestyret 25.01.2012 er som følger:

1. Kvalifikasjoner og relevant formalkompetanse
2. Ansiennitet

Utvelgelse av overtallige ved nedbemanning vil skje i hht til vedtatte nedbemanningskriterier.

1.4 Analyse av pleie og omsorgstjenestene i Sør-Varanger

Sør-Varanger kommune har de senere år gjort en gjennomgang av barnehage- og skolestrukturen. Pleie- og omsorgstjenestene utgjør største andel av den kommunale tjenesteproduksjonen. Det vil også være formålstjenlig å få vurdert alle sider ved pleie- og omsorgstjenestene. Tjenestene omfatter funksjon 234 Aktiviserings- og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede, funksjon 254 Bistand, pleie og omsorg til hjemmeboende og funksjon 253 Bistand, pleie og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede.

Formålet med analysen er å vurdere ressursbruken innen pleie – og omsorgstjenesten i forhold til de politiske målene for satsing på henholdsvis hjemmetjenester og institusjon. Prosessen må gi alle interessenter mulighet til å delta. Arbeidet ledes av utvalg for levekår.

Analysen og prosessen skal gi grunnlag for en verdidebatt og videre veivalg. Som et minimum skal denne inneholde:

- Ressursutnyttelse pleie- og omsorgstjenestene imellom.
- Skape grunnlag for effektivisering, prioritering og fremme forslag til tiltak som må settes inn for å gi en mer bærekraftig utvikling innenfor tjenestene
- En analyse av utviklingstrekk: demografi/teknologi/økonomi i den hensikt å redusere kostnadsveksten
- Kostnadsoversikt over de enkelte tjenester, dekningsgrader og ressursinnsats pr. bruker
- Sette standard for tjenestenivå og tjenesteprofil for den framtidige pleie- og omsorgstjeneste

2. Befolkningsanalyse

Kommunen har de siste årene opplevd en liten befolkningstilvekst. Fra 2006 til og med 2 kvartal 2012 har nettoinnflyttingen vært positiv. Det er den netto utenlandske innvandring som bidrar til positiv nettoinnflytting. Den innenlandske innflyttingen er negativ. Kommunen har et lite fødselsoverskudd.

Innvandrere utgjorde ved utgangen av 2011 8,1 % av kommunens innbygger, eksklusiv innvandring fra nordiske land. For uten om nordiske statsborgere så bodde det ved utgangen av 2011 801 utlendinger i Sør-Varanger, pluss 77 russere med dobbelt statsborgerskap. De tre største innvandringsgruppene er i dag russere, polakker og estlendere. Totalt var det ved utgangen av 2011 registrert 61 nasjoner bosatt i Sør-Varanger.

	2008	2009	2010	2011	2 kvart.12
Folketallet 1.jan	9518	9623	9738	9826	9860
Fødde	127	114	112	95	54
Døde	65	71	104	94	44
Fødselsoverskudd	*62*	*43*	*8*	*1*	*10*
Innvandring	134	153	211	198	76
Utvandring	48	66	54	94	24
Innflytting (innenlandsk)	332	359	382	414	194
Utflytting (innenlandsk)	370	377	455	485	174
Nettoinnflytting, inkl, inn- og utvandring	*48*	*69*	*84*	*33*	*72*
Folkevekst	105	115	88	34	82
Folketallet ved utgangen av året	9623	9738	9826	9860	9942

2.1.1 Kjønnssammensetning og aldersprofil 2012

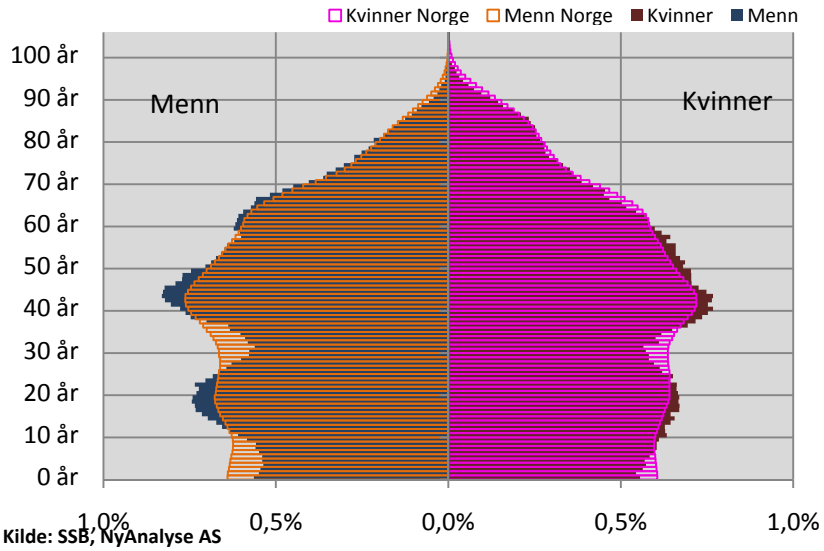

Kilde: SSB, NyAnalyse AS

Alderspyramiden viser befolkningssammensetningen etter kjønn og alder. Til venstre vises menn i Sør-Varanger og for hele landet. I bakgrunnen vises verdier for Sør-Varanger. I forgrunn for landet. Til høyre vises tilsvarende for kvinner. I pyramiden sammenlignes altså Sør-Varanger med resten av landet, den horisontale aksen viser derfor de ulike årskullene for menn og kvinner som andel av befolkningen.

Sør-Varanger har en pukkelformet befolkningsprofil. Slik er det også i Finnmark som fylket. Det er få menn og kvinner mellom 20 og 40 år. Det gjenspeiler seg også i få småbarn.

2.1.2 Befolkningsfremskrivninger i Sør-Varanger

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2025	2030
0-5 år	671	681	673	686	704	730	739	747	769	753
6-12 år	799	792	803	805	803	793	791	807	851	882
13-15 år	405	391	381	369	360	352	361	353	344	377
16-19 år	552	545	543	543	533	523	509	493	496	480
20-44 år	3344	3384	3392	3386	3399	3392	3393	3405	3387	3377
45-66 år	2862	2857	2887	2944	2980	3007	3045	3046	3065	3017
67-79 år	892	961	1008	1024	1065	1115	1135	1164	1282	1327
80 +	411	397	391	404	400	400	395	412	471	611
Sum	**9936**	**10008**	**10078**	**10161**	**10244**	**10312**	**10368**	**10427**	**10665**	**10824**

Tabellen viser befolkningsfremskrivning ved middels nasjonal vekst, utarbeidet av SSB. Sør-Varanger er ventet å oppleve en befolkningsøkning på om lag 10 % de neste tjue årene. Beregningene tyder på at det vil komme en vekst i antall årlige nyfødte de neste tjue årene. Gruppen av befolkningen i arbeidsfør alder ventes å stige jevnt med ca 200 personer de neste tjue årene.

I fremskrivningene fra SSB ventes det at barnefødsler vil normalisere seg fremover i Sør-Varanger. En av årsakene til dette er lavere flytting de siste årene og at det dermed ser ut til at det vil være stadig flere personer i alder med høy fruktbarhet. Det blir spesielt viktig for kommuner med denne type befolkningssammensetningen å føre en aktiv politikk som gjør det attraktivt å bli boende og stifte familie. Erfaring fra annet tallmaterialet viser at det klart viktigste for å bevare en stabil og god befolkningsutvikling er et stabilt og attraktivt lokalt arbeidsmarked. En utfordring i mange regioner er at næringslivet er tuftet på et næringsgrunnlag, slik at endringer i bransjens marginer i større grad påvirker lokalsamfunnet enn om næringslivet var tuftet på bransjer som går i ulike sykler.
Nordmenn er generelt mest mobile i 20-årene. Etter fylte 40 er det klart lavere flytterater.

Som tabellen viser vil antall grunnskoleelever gå ned i de årene vi nå går inn i. Men fra og med år 2019 vil også denne befolkningsgruppen øke i antall. Men vi må helt frem til skoleår 2025/2026 får å komme på tilsvarende nivå av grunnskoleelever som kommunen hadde i 2006.
Sammensetningen av eldre er forholdsvis typisk og sammenlignbar med resten av landet.

2.1.4 Seniorbølgen

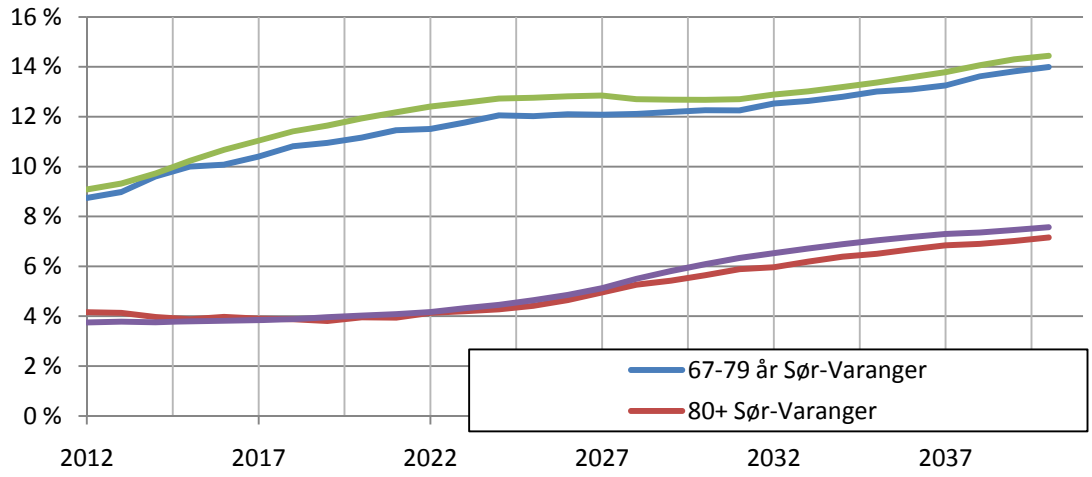

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
67-79 år Sør-Varanger	8.7 %	9.0 %	9.6 %	10.0 %	10.1 %	10.4 %	10.8 %	10.9 %	11.2 %	11.5 %
80 + Sør-Varanger	4.2 %	4.1 %	4.0 %	3.9 %	4.0 %	3.9 %	3.9 %	3.8 %	4.0 %	3.9 %
67-79 år Finnmark	9.1 %	9.3 %	9.7 %	10.2 %	10.7 %	11.0 %	11.4 %	11.6 %	11.9 %	12.2 %
80 + Finnmark	3.7 %	3.8 %	3.8 %	3.8 %	3.8 %	3.8 %	3.9 %	4.0 %	4.0 %	4.1 %

Figuren viser utviklingen i seniorbølgen fra i dag og til 2040. Tabellen viser verdier frem til 2021. De ulike linjene viser befolkningsgruppen som andel av samlet befolkning i regionen. Fremskrivningene viser at seniorbølgen utvikler seg i tråd med regionen samlet, men at andelen eldre er noe lavere i Sør-Varanger enn i resten av fylket. Andelen 67-79 åringer stiger fra 8,7 til 12,3 prosent. Andelen 80 år + stiger fra 4,2 til 5,9 prosent de neste 20 årene.

2.1.6 Utdanningsnivå

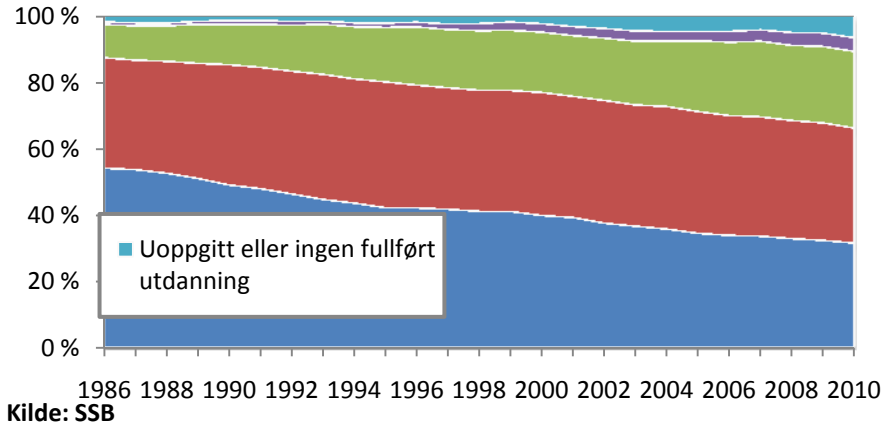

Kilde: SSB

Figuren over viser fordeling av utdanningsnivå i Sør-Varanger etter høyeste utdanning for personer over 16 år.
Den klareste trenden er at flere tar korte høyskoleutdannelser. Nivået på utdanning i kommunen er på linje med nasjonale tall, det er noe lavere andel med lang høyere utdanning, mens det er en noe høyere andel med kort høy utdanning.

2.1.7 Sysselsetting

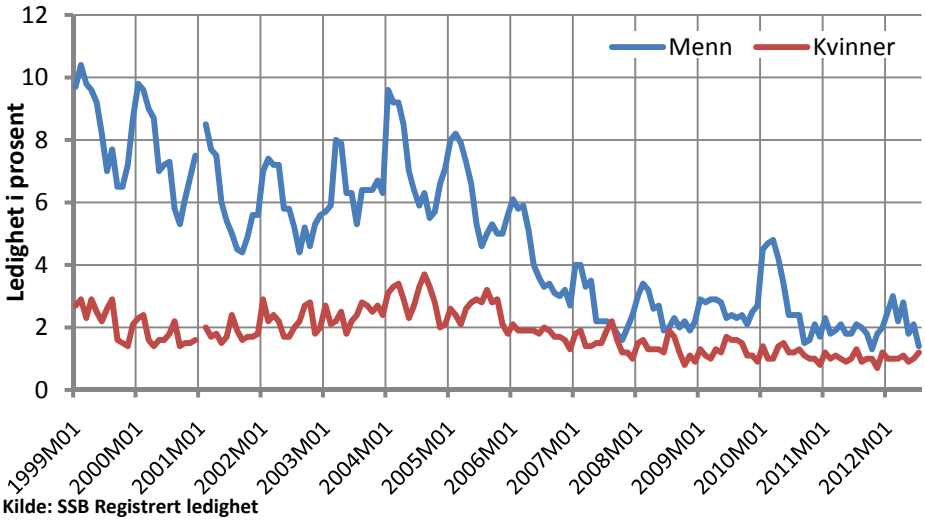

Figuren over viser registrerte ledige som andel av arbeidsstyrke i Sør-Varanger. Tallene er hentet fra NAV registeret, såkalt registrert arbeidsledighet.

Ledigheten har falt betydelig blant menn siden starten av årtusenet. Ledigheten har historisk også vært markant høyere for menn. En ser også en klar sesongsyklus blant menn med økt ledighet første halvår. Tilsvarende syklus ser en ikke for kvinner.

Kvinners ledighet har utviklet seg relativt nøytralt de siste ti årene. Ledighetsnivået er svært lavt i gruppen.

Det er vanlig å observere en relativt klar økning i arbeidsledigheten etter finanskrisen. Det ser en ikke i tallene for Sør-Varanger. Det er en klar økning i starten av 2010. Det ser imidlertid ut til at denne utfordringen ikke har blitt vedvarende.

Andel registrerte arbeidsledige	Juli 2010	Juli 2011	Juli 2012
Sør-Varanger	1,8	1,7	1,3
Vadsø	2,8	2,9	3
Alta	3,2	3,3	3,2
Finnmark	3,8	3,4	3,5
Hele landet	3	2,8	2,7

Utvikling i arbeidsledigheten de 3 siste år viser at i ledigheten i Sør-Varanger går ned, mens i de øvrige kommuner holdes ledigheten mer konstant. Pr. utgangen av juli 2012 var det 70 arbeidsledige personer i Sør-Varanger.

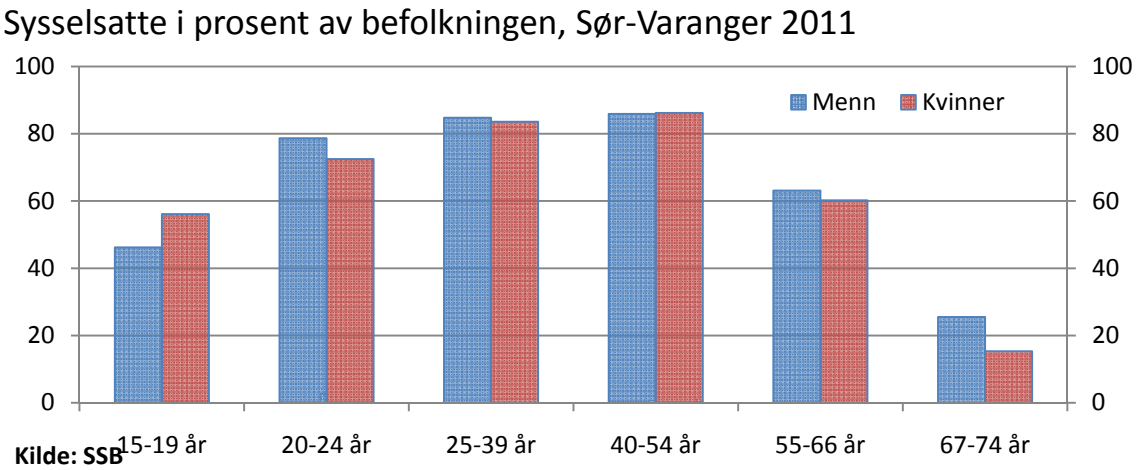

Sysselsettingen blant menn ligger noe lavere enn nasjonalt snitt og snitt for Finnmark. Sysselsettingen blant kvinner er til gjengjeld noe høyere enn nasjonalt snitt. Samlet har Sør-Varanger noe høyere sysselsettingsfrekvenser enn snitt for fylket.

2.1.8 Bosettingsmønster

Pr.01.01.2012	0-5 år	6-15 år	16-19 år	20-44 år	45-66 år	67 +	Totalt	Endring år 2010/2012
Bugøynes	14	25	5	64	87	38	233	5
Neiden og Bugøyfjord	9	13	10	56	98	62	248	-32
Hesseng området	121	306	149	674	448	156	1854	47
Sandnes området	82	150	60	333	299	157	1081	65
Bjørnevatn området	96	203	88	488	421	189	1485	-26
Kirkenes området	238	347	157	1225	1012	470	3449	84
Elvenes	11	32	8	54	75	29	209	-6
Jakobsnes	24	41	13	114	68	22	282	-14
Jarfjord	9	32	13	85	95	48	282	6
Pasvik	41	90	38	228	211	101	709	-20
Uoppgitt adresse	2			16	10	0	28	16
Sum	647	1239	541	3337	2824	1272	9860	125

Som oversikten viser bor størstedelen av kommunens innbyggere i sentrumsnære strøk. Ved inngangen til 2012 bodde totalt 8106 personer på Bjørnevatn, Sandnes, Hesseng, Elvenes og Kirkenes. Det utgjør hele 82,2 % av befolkningen.

Befolkningen i distriktene går ned. Fra 2010 til 2012 er befolkningen i distriktene redusert med 61 personer. Det er Neiden/Buøyfjord og Pasvik som har størst befolkningsreduksjon, mens Bugøynes har økt befolkningen de to siste årene med 5 personer.
I distriktene er det særlig den unge delen av befolkningen, altså mellom 0-19 år, som reduseres.

3 Statsbudsjettet 2013

3.1 Frie inntekter - skatt og rammetilskudd

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd, kommunens egen skatteinngang og inntektsutjevning som er en utjevning og fordelingsordningen av skatteinngangen for alle landets kommuner.

Rammetilskuddet er igjen bygd opp av ulike tilskudd og overføringer etter følgende modell;

- Innbyggertilskudd (likt beløp for alle innbyggere i landet)
- Utgiftsutjevning (utjevning av kostnadsnivå mellom kommune)
- Inntektsgarantiordning (skal kompensere for svikt i innbyggertilskuddet – sikre vekst for alle kommuner)
- Nord-Norges tilskuddet
- Skjønnstilskudd
- Kompensasjon samhandlingsreformen

3.1.1 Oversikt over Sør-Varanger kommunes frie inntekter 2011-2016

(år 2013-prisnivå i perioden 2013-2016)	Regnskap	PROGNOSE				
1000 kr	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	185 769	204 959	216 556	220 237	226 694	233 749
Utgiftsutjevning	16 798	8 902	2 807	2 808	2 808	2 808
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	-1 435	2 139	1 182	1 182	1 182	1 182
Saker særskilt ford (fysioterapi/kvalifiseringsprog)	2 953	2 256	-	-	-	-
Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd	66 277	69 047	71 574	74 222	76 968	79 816
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.	1 500	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Kompensasjon Samhandlingsreformen		3 099	3 201	3 201		
RNB2009 / RNB2010 / Prop 59S / RNB2011	223	234				
Sum rammetilsk uten inntektsutj	**272 086**	**291 836**	**296 520**	**302 850**	**308 853**	**318 756**
Netto inntektsutjevning	2 526	2 848	3 064	3 232	3 410	3 598
Sum rammetilskudd	**274 602**	**294 684**	**299 584**	**306 083**	**312 263**	**322 353**
Rammetilskudd - endring i %	37,3	7,3	1,7	2,2	2,0	3,2
Skatt på formue og inntekt	213 897	225 235	237 376	250 432	264 205	278 737
Skatteinntekter - endring i %	-3,6	5,30	5,39	5,50	5,50	5,50
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)	**488 499**	**519 900**	**536 960**	**556 514**	**576 468**	**601 090**
Sum - endring i %	15,8	6,43	3,29	3,6	3,6	4,3

Oversikten viser en prognose over kommunens frie inntekter 2012 til 2016. Prognosen bygger på opplysningene i Prop.1 S, Grønt bok og beregninger gjort av kommunenes sentralforbund.

Oversikten viser at rammetilskuddet eksklusiv inntektsutjevning øker med 4,68 mill.kr, eller 1,6 % fra 2012 til 2013. Den prognostiserte skatteinngangen er økt med 12,1 mill.kr, eller 5,39 % fra 2012 til 2013. Dersom prognosen holder seg vil kommunens også motta inntektsujevning i størrelsesordne 3 mill.kr årlig.
Totalt gir dette en prognostisert vekst i de frie inntektene på vel 3,29 % fra 2012 til 2013.

For perioden 2014 og frem til 2016 har rådmannen valgt å legge inn en tilsvarende økning i skatteanslaget som for 2013, altså på 5,5 % samt justert rammetilskuddet etter samme vekst som for 2013, altså med 1,6 %. Dette gir en årlig vekst i perioden tilsvarende lik veksten fra 2012 til 2013. Ut fra signalene i statsbudsjettet er det lite som tyder på at kommunens inntektsrammer vil endres betydelig i årene fremover.

3.1.2 Utgiftsutjevningen påvirker rammetilskuddet

Det er i hovedsak utgiftsutjevning som medfører kommunens beskjedne økning i rammetilskuddet. Utgiftsutjevningen er ment å demme opp for de store kostnadsforskjellene mellom kommunenes tjenestebehov. Dette gjeld befolkningssammensetning, geografi og sosiale forhold i kommunen. Utgiftsutjevningen beregnes utfra et sett med kriterier som hvert år foreslås av regjeringen.

Som oversikten viser går utgiftutjevningen ned fra 2012 til 2013 med hele 6,0 mill.kr. Dette skyldes endringer i kriteriene, årssammensetning og befolkningsprofil hvor Sør-Varanger kommune vektes mot et landsgjennomsnitt. Særlig nedgangen i barnetallet gir negative utslag for oss, men også at vi har en færre eldre over 67 år enn landsgjennomsnittet medfører lavere kostnadsbehov og samtidig mindre i utgiftsutjevning. Oversikten under viser vedtatte kriterier og virkningen for Sør-Varanger kommune.

Sør-Varanger kommune vil få kr.47,- i utgiftsutjevning pr innbygger, noe som utgjør til sammen kr. 462 000,-. I tillegg kommer virkning av private skoler.

	HELE LANDET		**SØR-VARANGER**		**Bruk av folketall 1.7.12**		
	Vedtatte Vekt kriteriene	Innbyggere i landet 5 016 423	Innbygger i SVK 9940	Utgifts-behovsindeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	
						Kr/innb	1000 kr
0-1 år	0,0054	120 901	209	0,8724	-0,07 %	-31	-311
2-5 år	0,1245	250 697	466	0,9381	-0,77 %	-350	-3 482
6-15 år	0,2836	615 497	1 216	0,9970	-0,08 %	-38	-378
16-22 år	0,0205	462 397	980	1,0696	0,14 %	65	645
23-66 år	0,0926	2 901 505	5 788	1,0067	0,06 %	28	282
0-17 år	0,0021	1 117 166	2 151	0,9717	-0,01 %	-3	-27
18-49 år	0,0055	2 201 189	4 413	1,0118	0,01 %	3	29
50-66 år	0,0068	1 032 642	2 095	1,0239	0,02 %	7	73
67-79 år	0,0496	443 161	871	0,9919	-0,04 %	-18	- 182
80-89 år	0,0706	181 343	357	0,9935	-0,05 %	-21	-207
over 90 år	0,0453	40 922	53	0,6536	-1,57 %	-713	-7 089
Basistillegg	0,0224	428	1	1,1791	0,40 %	182	1 813

	HELE LANDET		SØR-VARANGER		Bruk av folketall 1.7.12		HELE LANDET
	Vedtatte Vekt kriteriene	Innbyggere i landet 5 016 423	Innbygger i SVK 9940	Utgifts-behovsindeks	Pst. utslag		Vedtatte Vekt kriteriene
						Kr/innb	1000 kr.
Sone	0,0128	19 799 571	101 309	2,5823	2,03 %	921	9 150
Nabo	0,0128	8 929 516	43 112	2,4365	1,84 %	836	8 308
Landbrukskriterium	0,0029	1,000000	0,0023	1,1918	0,06 %	25	251
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	0,0082	35 750	69	0,9740	-0,02 %	-10	-96
Norskfødte med innv. foreld 6-15 år ekskl Skand	0,0009	36 385	18	0,2497	-0,07 %	-31	-305
Flytninger uten integreringstilskudd	0,0046	121 341	89	0,3702	-0,29 %	-132	-1 309
Dødlighet	0,0438	31 799	70	1,1109	0,49 %	221	2 195
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0110	136 424	300	1,1098	0,12 %	55	546
Lavinntekt	0,0059	194 156	222	0,5770	-0,25 %	-113	-1 127
Uføre 18-49 år	0,0045	72 910	168	1,1629	0,07 %	33	331
Opphopningsindeks	0,0135	168,458	0,104	0,3118	-0,93 %	-422	-4 197
Urbanitetskriterium	0,0172	42 569 743	62 037	0,7355	-0,46 %	-207	-2 056
PU over 16 år	0,0439	17 372	29	0,8425	-0,69 %	-314	-3 124
Ikke-gifte 67 år og over	0,0416	308 333	650	1,0639	0,27 %	121	1 201
Barn 1-2 år uten kontantstøtte	0,0291	41 602	86	1,0413	0,12 %	55	543
Innbyggere med høyere utdanning	0,0184	1 122 336	1 953	0,8782	-0,22 %	-102	-1 013
1 Kostnadsindeks	**1,000**			**1,00102**	**0,10 %**	**47**	**462**

3.1.5 Inntektsgarantiordningen

(år 2013-prisnivå i perioden 2013-2016)	PROGNOSE	PROGNOSE	Endring	Endring
1000 kr	2012	2013	2012/2013	2012/2013 Prosent
Overgangsordninger (INGAR fra 2009)	2 139	1 182	-957	-44,8 %

Formålet med ordningen er å gi kommunene en mer helhetlig skjerming mot svikt i rammetilskuddet. Ordninga skal sikre at ingen kommuner skal ha en vekst under 300 kroner pr innbygger ut fra beregna vekst på landsbasis. Etter beregning skal Sør-Varanger kommune kompenseres med 1,182 mill.kr for å oppnå tilsvarende vekst som landsgjennomsnittet.

Gjennom rammetilskuddet gir også regjeringen føringer for drift av kommunene gjennom økonomiske insentiver eventuelt trekk i rammetilskuddet. Disse kalles for korreksjoner og for 2013 er følgende vedtak regulert gjennom rammetilskuddet med virkning for Sør-Varanger kommune;

Korreksjoner	2013
Innlemming driftstilskudd barnehager	20 000
Barnehage 6 saker	1 427 000
Valgfag i ungdomskolen	304 700
Kulturskoletilbud	139 000
Økning private skoler	-44 700
Vergemålsreformen	-74 000
Øyeblikkelig hjelp	-159 200
Sum korreksjoner	1 612 800

Driftstilskuddet til barnehager ble innlemma i rammetilskuddet i kommunene i 2011.
For å ta høyde for utbetalinger knyttet til etterslep og klagesaker ble det bevilget midler til driftstilskudd også i 2011 og 2012. Resterende bevilgning på 10,3 mill. kroner er overført til rammetilskuddet til kommunen i 2013.
Kontantstøtteordninga ble lagt om med virkning fra 1. august 2012. Som kompensasjon for økt etterspørsel etter barnehageplasser blir det lagt inn 308,8 mill. kroner i rammetilskuddet til kommunene i 2013.
Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2012 og 2013 å videreføre maksimalgrensa for foreldrebetaling i barnehage på samme nominelle nivå som i 2011. I statsbudsjettet for 2013 blir kommunene kompensert for heilårsvirkningen av tiltaket med 273,1 mill. kroner.

Stortinget vedtok i statsbudsjettet for 2012 å øke minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager fra 91 til 92 pst. fra 1.august 2012. I statsbudsjettet for 2013 blir kommunene kompensert for helårs virkningen av tiltaket med 41,3 mill. kroner.
I statsbudsjettet for 2013 foreslår regjeringa å øke minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager fra 92 til 94 pst. av det kommunale barnehager i gjennomsnitt mottar i offentlig finansiering. Det blir foreslått at økningen skal gjelde fra 1. august 2013. 58 mill. kroner blir lagt inn i rammetilskuddet til kommunene til dette tiltaket i 2013.

Valgfag i ungdomsskolen
I stortingsmeldinga om ungdomstrinnet (Meld St. 22 (2010-2011) Motivasjon – Mestring – Muligheter) ble det varsla at regjeringa vil innføre valgfag på ungdomstrinnet og tar sikte på å gjøre dette gradvis over tre år fra høsten 2012. Høsten 2012 ble to timer valgfag innført for 8. trinn. Høsten 2013 blir ordninga innført for 9. trinn. I statsbudsjettet for 2013 blir kommunene kompenserte for helårsvirkningen av endringa i 2012 med 92,7 mill. kroner, og halvårsverknaden av endringa i 2013 med 66,1 mill. kroner.

Kulturskoletilbud i skole/SFO:
I statsbudsjettet for 2013 gir regjeringa framlegg om å innføre en uketime med frivillig og gratis kulturskoletilbud i SFO-tia fra høsten 2013. Merkostnaden for kommunene er beregna til 72,1 mill. kroner.

Som følge av at elevtallet i statlig og private skoler øker er kommunenes rammetilskudd redusert med 23,3 mill. kroner.

Vergemålsreformen:
Stortinget vedtok våren 2010 ny vergemålslov. For kommunene innebærer det at overformynderiene blir avviklet og at ansvar, oppgaver og finansiering av den lokale vergemålsmyndigheten blir overført til fylkesmennene. Det er anslått at kommunene bruker 103 mill. kroner på vergemål i året. Den nye loven skal etter planen tre i kraft fra 1. juli 2013. Det er trukket ut 38,5 mill. kroner fra rammetilskuddet i 2013. Dette betyr at kommunene, utover halvårseffekten, får beholde noen midler til mer- og etterarbeid etter 1. juli 2013.

Som en del av samhandlingsreformen er det planlagt en plikt for kommunene til å etablere et døgntilbud for øyeblikkelig hjelp. Oppbygging og drift av døgntilbud i kommunene blir finansiert gjennom overføring fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett og direkte bidrag fra de regionale helseforetakene. I forbindelse med oppbygging av tilbud om øyeblikkelig hjelp i 2013, blir det trukket 83 mill. kroner fra rammetilskuddet til kommunene.

3.1.4 Nord-Norges tilskuddet

I prop.1S forslås følgende tilskudd for nord-Norge;

Kroner per innbyggjar

- Nordland og Namdalen 1 550
- Troms utanfor tiltakssona 2 973
- Tiltakssona i Troms 3 503
- Finnmark 7 259

Dette er en økning av nord-Norges tilskuddet for Finnmark fra kr. 7027,- pr innbygger i 2012 til kr. 7259,- i 2013. Totalt vil kommunen motta 71,6 mill.kr i nn-tilskudd for 2013.

3.1.4 Kompensasjon for samhandlingsreformen

Fra og med 1 januar 2012 fikk kommunene medfinansieringsansvar for medisinske opphold og konsultasjoner i spesialisthelsetjenesten og betalingsansvar fra dag 1 for utskrivningsklare pasienter som blir liggende på sykehus. Regjeringen forslår å kompensere kommunene for dette i en tre års periode. Kompensasjon kommer over rammetilskuddet og vil for Sør-Varanger kommune utgjøre 3,2 mill.kr i 2013.

(år 2013-prisnivå i perioden 2013-2016)	PROGNOSE	PROGNOSE	Endring	Endring
1000 kr	2012	2013	2012/2013	2012/2013 Prosent
Kompensasjon Samhandlingsreformen	3 099	3 201	102	3,3

4. Konsekvensjustert budsjett og økonomiplan 2013-2016

4.1 Økonomisk omstillingsbehov for budsjett 2013

De siste årene har kommunesektorens gjeld økt kraftig, og langt kraftigere enn inntektsveksten. Dette avspeiler sterkt økte investeringer, sammen med svak evne til egenfinansiering på grunn av uttilstrekkelig netto driftsresultat. Så er også tilfelle for Sør-Varanger kommune. Rådmannen har ved de siste års budsjett og økonomiplaner varslet om kommunens fremtidige omstillingsbehov. Allerede i oktober 2009, i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2010, advarte rådmannen om de store økonomiske utfordringene som kommer som følge av investeringsvedtaket fra mars 2009 om ny Kirkenes skole. Også i oktober året etter, i forbindelse med budsjettbehandlingen for 2011, redegjør rådmannen for omstillingsbehov og nødvendigheten av å redusere kommunens driftsnivå:

> *"Det er allikevel omstillingsbehovet for resterende år i planperioden, altså fra og med 2012, særlig 2013 som bekymrer rådmannen. For år 2012 er omstillingsbehovet 19 mill.kr og for 2013 er det i underkant av 50 mill.kr."*
>
> Videre står det;
> *"Det er etter rådmannens vurderinger uunngåelig å ikke se på strukturelle endringer. Både skole- og barnehagestrukturen må vurderes for å se om kommunen kan opprettholde det desentraliserte tjenestetilbudet vi har i dag."*

Også i budsjettet for 2012 foreslår rådmannen en rekke omstillings og nedskjæringstiltak som er nødvendig for å bringe kommunens budsjett i balanse og redusere omstillingsbehovet for 2013. Blant annet foreslås flere distriktsskoler nedlagt samt andre strukturelle endringer innefor tjenesteproduksjon. Som kjent er også skolestrukturen gjenstand for debatt også i denne budsjettbehandlingen.

Ved oppstart av budsjettarbeidet for 2013 viste det seg at omstillingsbehovet for 2013 var på i overkant av 43 mill.kr. I tillegg kommer lønnsoppgjør for 2013 samt nødvendige avsetninger (positivt netto driftsresultat). Med dette som bakgrunn kan man si at det allerede varslede omstillingsbehovet på 50 mill.kr var et riktig anslag.

Formannskapet og kommunens administrasjon hadde første arbeidsmøte om kommende års budsjett 1 februar. Her ble det redegjort for omstillingsbehovet samt betydningen i form av stillingsreduksjoner og avvikling av tjenestetilbud. Slik rådmannen vurderer kommunens totale økonomi er det svært lite å redusere i driftsutgiftene - nedskjæringen må komme i stillingsreduksjoner og avvikling, eventuelt reduksjon, av tjenestetilbud.

For å bringe kommunens økonomi i balanse har rådmannen utredet en rekke omstillings- og nedskjæringstilstak som er redegjort for i kapitel 5.

Konsekvensjustert budsjettoversikt 2013-2016

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brukerbetalinger/ overføringer	99 304	98 771	99 447	99 447	99 447
Overføringer	123 429	113 711	111 237	98 016	97 976
Rammetilskudd	291 598	299 584	306 082	312 263	322 354
Skatt på inntekt og formue	223 524	237 376	250 432	264 205	278 737
Eiendomsskatt	26 775	28 325	28 325	30 000	30 000
Sum driftsinntekter	**764 629**	**777 767**	**795 523**	**803 931**	**828 514**
Lønnsutgifter	446 576	469 190	476 997	486 316	493 989
Sosiale utgifter	54 834	57 631	59 319	60 480	61 688
Avskrivninger	27 220	41 921	43 639	45 627	45 577
Øvrige driftsutgifter	227 224	228 648	229 239	229 539	229 239
Sum driftsutgifter	**755 854**	**797 389**	**809 194**	**821 962**	**830 493**
Brutto driftsresultat	**8 775**	**-19 622**	**-13 671**	**-18 031**	**-1 979**
Renteinntekter og utbytte	19 383	17 957	17 957	17 957	17 957
Mottatte avdrag på utlån	700	700	700	700	700
Sum eksterne finansinntekter	**20 083**	**18 657**	**18 657**	**18 657**	**18 657**
Renteutgifter og låneomkostninger	23 241	34 493	35 214	35 178	34 483
Avdrag på lån	23 123	35 783	37 143	38 457	38 329
Utlån	317	317	317	317	317
Sum eksterne finansutgifter	**46 681**	**70 593**	**72 674**	**73 952**	**73 128**
Resultat eksterne finanstransaksjoner	**-26 598**	**-51 936**	**-54 017**	**-55 295**	**-54 471**
Motpost avskrivninger	27 220	41 921	43 639	45 627	45 647
Netto driftsresultat	**9 397**	**-29 637**	**-24 049**	**-27 699**	**-10 804**
Bruk av disposisjonsfond	2 680	50	50	50	50
Bruk av bundne fond	1 866	500	500	500	500
Overført til investeringsregnskapet	11 500	12 432	14 110	950	960
Avsatt til bundne fond	2 443	2 266	2 266	2 266	2 266
Omstillingsbehov	**0**	**-43 785**	**-39 874**	**-30 365**	**-13 479**

4.2 Økonomiske rammebetingelser 2013-2016 (inntekter)

4.2.1 Frie inntekter

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Skatt på inntekt og formue	-223 524	-237 376	-250 432	-264 205	-278 737
Rammetilskudd	-291 598	-296 520	-302 850	-308 853	-318 756
Inntektsutjevning	0	-3 064	-3 232	-3 410	-3 598
Sum skatt og rammetilskudd	-515 122	-536 960	-556 514	-576 468	-601 091

De frie inntektene til kommunen er økt med 21,8 mill.kr fra budsjett 2012 til budsjett 2013. Videre i økonomiplanperioden har rådmannen prognostisert veksten i de frie inntektene ut fra tilsvarende skattevekst som for år 12/13 samt økt rammetilskuddet basert på erfaringstall og tidligere vekst.

Viser til kapitel 3 om statsbudsjettet for mer inngående analyse av de frie inntektene.

4.2.2 Eiendomsskatt

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Eiendomsskatt fast eiendom, næring og verk og bruk.	25 551	26 775	28 325	28 325	30 000	30 000

Tabellen viser eiendomsskatt for perioden 2011-2016.

For budsjett 2013 og 2014 er det beregnet en eiendomsskatt på vel 28,3 mill.kr pr år. Dette forutsetter at det ikke vedtas endringer i form av promilleendring, bunnfradrag eller endring av eiendomsskatteområdet. Det er budsjettert med 7 ‰ og et bunnfradrag på kr. 100 000,- på fast eiendom. Eiendomsskatteområdet for fast eiendom og næring er begrenset til Kirkenes halvøya unntatt Elvenes. For verk og bruk er eiendomsskatteområdet hele kommunen.

Årsaken til økning fra budsjett 2012 til budsjett 2013 er eiendomsskatt på kraftverk. Her foretas det forløpende årlige takster som danner grunnlaget for kommendes års eiendomsskatt. Takstene fastsettes sentralt av skatteetaten.

Eiendomsskatten er et av de få inntektsområder hvor kommunen selv kan regulere inntektspotensialet og til dels fastsette skattetrykket. Eiendomsskatten gir et betydelig bidrag til driftsbudsjettet og utgjorde i 2011 hele 3,3 % av driftsinntektene, tilsvarende nivå som Alta. Som oversikten under viser trone Hammerfest på eiendomsskattetoppen med hele 18,5 % av inntektene fra eiendomsskatt.

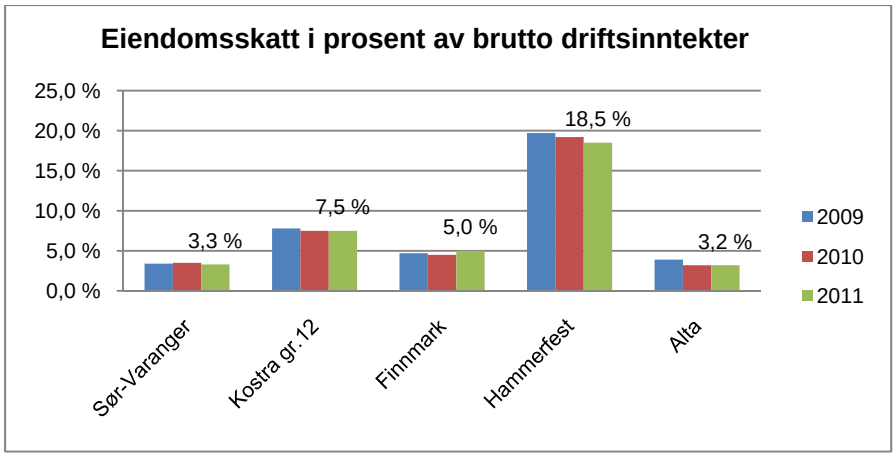

Kommunen gjennomførte en omtaksering av alle eiendommer innefor eiendomskatteområdet i 2004 og takstene hadde virkning fra og med 2005. I følge eiendomsskatteloven § 4 skal alminnelig omtaksering skje hvert 10 år. Dette medfører at kommunen må gjennomføre en alminnelig omtaksering av all fast eiendom innefor eiendomskatteområdet samt for verk/bruk og næring i hele kommunen innen utgangen av år 2014.

Rådmannen forslår at det settes av midler til gjennomføring av omtaksering i størrelsesorden 3 mill.kr. Rådmannen forslår samtidig at beløpet finansieres ved bruk av disposisjonsfond. Det er naturlig at eiendomsskatteinntekten øker noe som følge av omtaksering.

Regjeringen har åpnet for kommunen innefor visse ramme skal kunne benytte formuesgrunnlaget, utarbeidet for formuesskatteformål, ved utskrivning av eiendomsskatt på bolig. Dette kan gjøre kommunens takseringsarbeid mindre omfattende samt at kostnadene reduseres. Rådmannen vil i løpet av 2013 komme tilbake med mer informasjon om hvorvidt kommunen skal vurdere å bruke det nye takseringsalternativet ved utskrivning av eiendomsskatten.

4.2.3 Renteinntekter og utbytte

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Renteinntekter	3 500	2 000	2 000	2 000	2 000
Renteinntekter startlån	2 333	2 407	2 407	2 407	2 407
Renteinntekter andre fordringer	150	150	150	150	150
Renteinntekter FFK	400	400	400	400	400
Utbytte fra selskaper	13 000	13 000	13 000	13 000	13 000
Sum renteinntekter og utbytte	**19 383**	**17 957**	**17 957**	**17 957**	**17 957**

Som tabellen viser går budsjetterte renteinntekter ned fra 2012 til 2013 med vel 1,5 mill.kr Dette skyldes at kommunens likviditet er svekket.

Kommunen mottar utbytte fra Varanger kraft. Rådmannen forslår å videreføre posten for utbytte tilsvarende som hva kommunen fikk utbetal i utbytte i juni 2012.

4.2.4 Konsesjonskraftinntekt

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter for levering konsesjonskraft	5 192	4 862	4 862	4 862	4 862	4 862
Salg av konsesjonskraft	12 583	10 974	9 501	9 501	9 501	9 501
Netto inntekt konsesjonskraftsalg	**7 391**	**6 111**	**4 639**	**4 639**	**4 639**	**4 639**

For regnskapet 2012 er utgiften stipulert for årets fire siste måneder. Inntekten er forutsigbar idet konsesjonskraften blir solgt.

Sør-Varanger kommune har anledning til å selge konsesjonskraft. Konsesjonskraften er å anse som en del av kommunens frie inntekter og kan benyttes til kommunal tjenesteproduksjon. Som tabellen viser gir salg av konsesjonskraft en nettoinntekt til kommunen på vel 7,3 mill.kr for 2011 og 6,1 mill.kr for 2012. Konsesjonskraften ble for 2011 solgt for kr. 391,- MWK, mens for 2012 ble den solgt noe lavere kr. 341,- MWK.

Konsesjonskraften for 2013 ble solgt 30 oktober og prisen ble 295,25 MWK. Dette gir en inntekt på 9,5 mill.kr, utgiften for innmating og levering er stipulert som for 2012. For 2013 gir dette en nettoinntekt fra konsesjonskraftsalget på 4,6 mill.kr, en reduksjon på vel 1,4 mill.kr fra 2012.

Kommunen må betale for levering av kraft og avtalen med Varanger kraft er at dette skal gjøres etter en topris modell. Sør-Varanger kommune betaler 2012 et fast ledd til kr. 107,9 MWK og et variabelt ledd hvor markedsprisen er veiledende. Det er grunn til å tro at levringsprisen vil ligge på samme nivå for 2013.

Kjøp og salg av konsesjonskraft gjøres i et varierende kraftmarked, noe som tilsier at forutsigbarheten er liten. Eksempelvis oppnådde kommunen en nettoinntekt på salg av konsesjonskraft i 2009 på hele 13,8 mill.kr noe som foreløpig er et toppår.

Kommunen mottar også konsesjonsavgift. For 2013 og videre i planperioden er denne beregnet til 1,575 mill.kr. Pengene er øremerket næringsutvikling i kommunen, og er i sin helhet budsjettert avsatt til næringsfond.

4.2.5 Rentekompensasjon

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015
Rentekompensasjon skolebygg	912	1 534	1 457	1 380	1 295
Rentekompensasjon sykehjemsplasser	1 545	1 515	1 489	1 462	1 436
Rentekompensasjon kirkebygg	67	140	140	140	140
Sum rentekompensasjon	2 525	3 189	3 086	2 982	2 871
Overføring til SBB (rentekompensasjon omsorgsboliger for psykiatriboliger)	-434	-434	-434	-434	-434

Ordningen for rentekompensasjon er slik at kommunen mottar rentekompensasjon utfra en beregnet investeringsramme av Husbanken. Når det gjelder investeringsrammen er denne helt uavhengig av kommunens investeringsutgift eller finansiering, den beregnes utfra antall elever i

kommunen og nyinvesteringer i skolebygg.
Kommunen mottar også rentekompensasjon for renovering av kirkebyggene som skal tilfalle kommunen.

Overføring til SBB er rentekompensasjon for boliger som Stiftelsen boligbygg har bygget på oppdrag fra kommunen og betjener rente- og avdragutgiften for.

4.2.6 Momskompensasjon fra investeringsprosjekter

(tall i 1000)

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Momskompensasjon fra investeringsprosjekter	45 117	19 100	15 540	14 110	950	960
Tilbakeføring til investeringsregnskapet	18 283	11 500	12 432	14 110	950	960
Netto til inntekt i drift	26 834	7 600	3 108	0	0	0

Som tabellen viser får regelendringen for føring av momskompensasjon stor betydning for Sør-Varanger kommune. Til og med 2013 har kommunene hatt anledning til å føre hele eller deler av momskompensasjon fra investeringsprosjekter inn i driftsbudsjettet. Fra og med år 2014 er ordningen avviklet i sin helhet.

Det er beregnet en inntektsreduksjon med 4,5 mill.kr fra 2012 til 2013 og netto momskompensasjon fra investeringsprosjekter er for 2013 beregnet til 3,1 mill.kr.

4.2.7 Øvrige inntekter som salgs- og leieinntekter, brukerbetalinger, overføringer og skatter

(tall i 1000)

Driftsinntekter	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brukerbetalinger	33 019	32 774	32 960	32 960	32 960
Andre salgs- og leieinntekter	66 285	65 997	66 487	66 487	66 487
Overføringer med krav til motytelse	93 609	85 434	82 960	69 739	69 699
Andre statlige overføringer	14 781	15 112	15 112	15 112	15 112
Konsesjonsavgif	1 575	1 575	1 575	1 575	1 575
Andre overføringer	13 464	11 590	11 590	11 590	11 590
Sum inntekter	222 733	212 482	210 684	197 463	197 423

Som tabellen viser er brukerbetalinger budsjettert ned. Dette kommer som følge av reduksjon av antall plasser i institusjon. Betalingene for institusjonsopphold er økt som følge av økt pensjonsgrunnlag.
Det er ikke forslått økning i brukerbetalingen verken for barnehagene eller skolefritidsordningen. Når det gjelder foreldrebetaling i barnehage ligger kommunen i dag på maks sats kr. 2330,- pr. barn pr måned og 30 % søskenmoderasjon for søsken 1 og 50 % søskenmoderasjon for søsken 2. Kosten er kr. 200,- pr barn pr måned.

For foreldrebetaling i skolefritidsordning er det ingen tilsvarende bestemmelse om maks sats. Rådmannen foreslår at foreldrebetalingen på SFO ikke økes, men holdes på dagens nivå kr. 2000,- for full plass, med 30 % søskenmoderasjon.
Brukerbetalingene anses som korrekt budsjettert.

Nedgangen på vedrørende salgs- og leieinntektene gjelder nedjustering av salgsinntekter på Kompetansesenteret til et mer realistisk nivå for 2013. Budsjettet og gebyrene for vann, avløp og renovasjon vil bli justert etter vedtak om forhøyet gebyr, men har ingen budsjetteffekt, da eventuelt overskudd skal gå til fondsavsetning. De øvrige salg- og leieinntekter er justert i henhold til indeksregulering og gebyrregulativ.

Nedgangen i overføringer med krav til motytelse skyldes momsrefusjon fra investeringsprosjektet og nedjustering av sykelønn- og svangerskapsrefusjon

4.3 Rente og avdrag i planperioden – lånegjeldsutvikling

Mye av det omtalte omstillingsbehovet skyldes økte rente- og avdragsutgifter. Lånegjelden har økt betydelig de siste årene som følge av høye investeringer. Fra og med år 2013 skal kommunen betjene lånet tilhørende Kirkenes barne- og ungdomskole samt bygging av Tangenlia omsorgsboliger og ny barnehage på Skytterhusfjellet noe som øker rente og avdragsbelastningen med 24,3 mill.kr fra 2012.

(tall i 1000)

	Budsjett	**Budsjett**	**Budsjett**	**Budsjett**	**Budsjett**
	2012	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Renter på løpende lån	18 969	31 669	32 469	33 169	32 669
Renter på startlån	2 387	2 200	2 100	2 000	1 900
Omkostninger	25	25	25	25	25
Forvaltningsgebyr Startlån	90	90	90	90	90
Morarenter	20	20	20	20	20
Renter nye låneopptak	1 750	886	907	271	176
Avdrag løpende lån	21 473	34 573	35 923	38 085	38 085
Avdrag nye låneopptak	1 650	1200	1 210	362	234
Sosiale utlån	317	317	317	317	317
T O T A L T	**46 681**	**70 980**	**73 061**	**74 339**	**73 516**

Renter er beregnet med utgangspunkt i dagens rentenivå på lån. Nye lån er beregnet med en rente på 2,5 %. Refinansiering av byggelånet til skolen er beregnet med fastrente lik dagens fastrente fratrukket grønn rente 0,1 %. Byggelånet har en fastrente på 3,19 %. Rente- og avdragsbelastningen for Kirkenes havnevesen er inkludert i oversikten og utgjør kr. 2 264 720,- for 2013.

4.3.1 Lånegjeldsutviklingen

(tall i 1000)

	UB 2011	UB 2012	UB 2013	UB 2014	UB 2015
Lånegjeld	996 123	1 111 343	1 143 710	1 175 307	1 154 717
Lånegjeld pr innbygger	101	113	115	117	115
Antall innbyggere	9 826	9 860	9 936	10 008	10 078

Som tabellen viser vil kommunen ved utgangen av 2012 ha en lånegjeld på i overkant av 1,1 mrd kr, noe som gir en lånegjeld pr. innbygger på kr. 113 000,-.

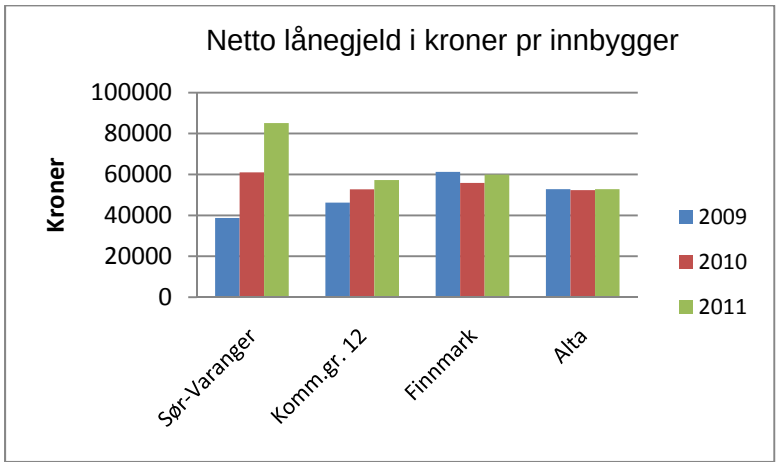

KOSTRA tall 2011

Oversikten viser netto lånegjeld (lånegjeld fratrukket utbrukte lånemidler og utlån) per innbygger i kommunen for perioden 2009 til 2011. Sør-Varanger kommune ligger langt over gjennomsnitt i Finnmark og sammenligningsgruppa for øvrig.

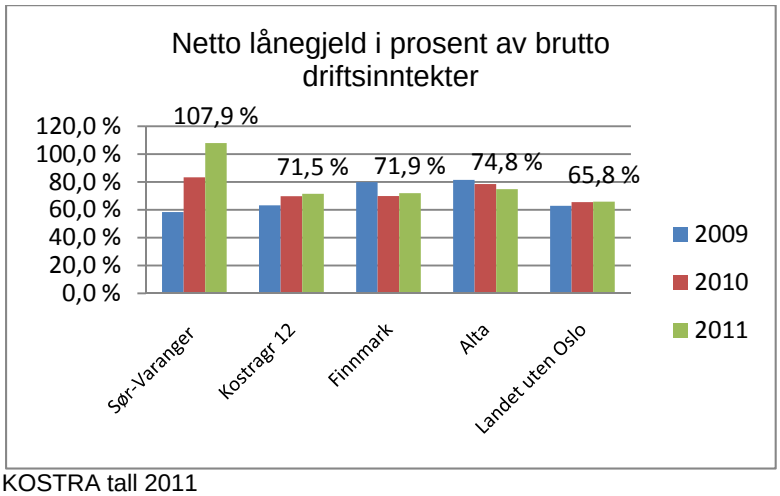

KOSTRA tall 2011

Oversikten viser at Sør-Varanger kommune har 107,9 % av brutto driftsinntekter i netto lånegjeld i 2011. Ved utgangen av 2012 vil denne andelen stige ytterligere. Dette medfører at Sør-Varanger kommune ligger på landstoppen hva angår lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter.

4.4 Lønns- og pensjonsutgiftene

4.4.1 Konsekvensjustert lønnsoversikt

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Fast lønn	383 249	403 472	410 907	420 176	427 899
Vikarutgifter	26 615	27 464	27 749	27 749	27 749
Engasjementer	4 246	4 128	4 198	4 198	4 198
Overtid	6 336	6 412	6 412	6 462	6 412
Honorarer, læringer og omsorgslønn	10 125	9 987	9 987	9 987	9 987
Godtgjørelser folkevalgte	1 476	1 487	1 487	1 487	1 487
Kvalifiserings- og introduksjonsstønad	4 137	5 967	5 967	5 967	5 967
Totale lønnsutgifter	436 184	458 916	466 706	476 025	483 698
Godtgjøringer og basistilskudd	10 392	10 274	10 291	10 291	10 291
Totalt lønnsutgifter inkl godtgjøringer	446 576	469 190	476 997	486 316	493 989

Oversikten viser lønnsutviklingen fra 2012 til 2013 samt videre i planperioden. Konsekvensjustert lønnsoversikt viser en fremskrivning av lønnsutgiftene dersom en ikke vedtar nedskjærings- eller omstillingstiltak som reduserer antall stillinger. Lønnsutgiften vil da øke med 22,7 mill.kr fra 2012 til 2013. Inkludert i fast lønn er det netto 500 % stillingsøkning. Stillingsøkningene kommer på Kirkenes ungdomskole samt tiltak i forbindelse med ressurskrevende brukere både i skolene og omsorgstjenestene.

Lønnsoppgjøret i kommunesektoren i 2012 har en ramme på 4,1 %, dette inkluderer lokale lønnsforhandlinger. For Sør-Varanger kommune utgjør dette i overkant av 17,5 mill.kr eks økte pensjonsutgifter.

Introduksjonsstønaden øker med 1,8 mill.kr som følge av økt mottak av flyktninger som vil gjennomføre introduksjonsprogrammet. Utgiftene blir kompensert gjennom tilskudd fra staten.

I konsekvensjustert budsjett for 2013 utgjør lønnsutgiftene inkl pensjon 67,7 % av driftinntektene.

4.4.2 Pensjonsutgiftene

(tall i 1000)

Pensjonsforpliktelse/-midler	2012	Estimert forpl. 2013	Endring
Pensjonsforpliktelse KLP (1.1.)	-757 156	-844 345	-87 189
Pensjonsmidler KLP (1.1.)	599 465	665 902	66 437
Pensjonsforpliktelse SPK (1.1.)	-188 043	-209 101	-21 058
Pensjonsmidler SPK (1.1.)	140 152	151 007	10 855
Egenkapitalinnskudd KLP	**IB 2013**	**EK-innskudd 2013**	**UB 2013**
Egenkapitalinnskudd KLP	17 638	1 767	19 405
Pensjonskostnadene	**2011**	**2012**	**2013**
Pensjonskostnad KLP	38 452	39 461	42 142
Amortisert premieavvik KLP	2 298	2 778	4 769
Administrasjonskostnad KLP	2 246	2 248	2 658
Samlet kostnad KLP	42 997	44 487	49 569
Innbetalt premie KLP	45 495	61 626	58 766
Premieavvik KLP	4 797	19 916	13 966
Pensjonskostnader SPK	12 962	13 922	14 218
Amortisert premieavvik SPK	-12	-70	-460
Administrasjonskostnad SPK	322	324	346
Samlet kostnad SPK	13 273	14 176	14 103
Innbetalt premie SPK	11 451	12 113	12 402
Premieavvik SPK	-1 835	-2 134	-2 162
Innbetalt premie begge ordninger	56 946	73 739	71 168
Samlet kostnad begge ordninger	56 270	58 663	63 672
Kostnadsført/budsjettert premie	51 905	54 834	57 631
Samlet premieavvik	2 962	17 782	11 804
Ansattes andel pensjon (estimat)	4 500	4 900	6 000

De beregnede pensjonskostnadene i Sør-Varanger kommune for 2013 er budsjettert til 57,6 mill kr. inkludert administrasjonskostnadene. Innbetalt premie er beregnet til å være 71,1 mill kr. Forskjellen mellom pensjonskostnaden og det innbetalte beløpet kalles premieavviket, og beløper seg til 11,8 mill kr for begge ordningene. Da regnskapsforskriften vedrørende føring av pensjoner ble innført kunne kommunene velge å kostnadsføre – amortisere - dette i løpet av 1 år eller fordele kostnaden over 15 år. Sør-Varanger kommune valgte 15 års amortisering. Da denne regelen ble satt hadde en fra departementet sin side en forventing

om at premieavviket skulle svinge mellom positive og negative avvik i år med hovedoppgjør og år med mellomoppgjør. En forventet da at dette skulle jevne seg ut slik at nettoeffekten fra år til år skulle bli tilnærmet null. Nå har det imidlertid vist seg at også mellomoppgjørene har vært så høye at en ikke fikk den tilsiktede effekten. Departementet sa derfor at en fra 2011 skulle fordele premieavviket over 10 år istedenfor 15 år. Det har medført en raskere kostnadsføring enn tidligere.
Årsaken til at premieavviket er så høyt også i 2013 er:

- Høy reguleringspremie som følge av høye lønnsoppgjør.
- Finanstilsynets redusering av den garanterte renten i livsforsikringsselskapet fra 3 % til 2,5 % med virkning til 2012.
- Lav avkastning i markedet gir også lavere avkastning av premiefondene.

De ansatte trekkes 2 % av sin lønn til pensjon.
Premieavviket har effekt likviditetsmessig for det enkelte år, mens selve pensjonskostnaden er relativt stabil fra år til år. Det er likevel en økning fra 2012 til 2013, som hovedsakelig skyldes amortisering av premieavvik.

4.5 Overføring til egne særbedrifter

4.5.1 Barentshallene KF

Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett videreført tilsvarende tilskudd til Barentshallene KF som for 2012, kun justert for lønns- og prisvekst 3 %. Tilskuddet blir da kr. 5 436 340,-. Det fremmes egen kommunestyresak for budsjett og økonomiplan for Barentshallene KF.

Barentshallene KF har fra og med 2013 fått ansvar all utleie av alle idrettshaller, gymsaler, stadion etc. og vil i egen sak fremme utleieprismodellen.

4.5.2 Varanger museum IKS, Tana og Varanger museumssida og Øst-Samisk museum

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eiere av Varanger museum IKS. Rådmannen forslår å videreføre overføring til Varanger museum som for 2012 kun justert for lønn- og prisvekst 3 %. Tilskuddet vil da utgjøre kr. 1 756 150,-. I tillegg dekke Sør-Varanger kommune utgifter til husleie og øvrige driftsutgifter for bygningene, i størrelsesorden kr. 650 000,- pr år.

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med til sammen kr. 710 700,-. Dette inkluderer også tilskuddet til Øst-Samisk museum. Tilskuddet er justert med 3 % lønns- og prisvekst i forhold til 2012.

4.5.3 NORA - krise og incest senter IKS

I følge selskapsreglene for Nora senteret IKS pkt 18 skal representantskapet vedta budsjett for kommende år. Den enkeltes deltakerkommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del av det tilskuddet representantskapet har vedtatt.

Representantskapet i Nora senteret IKS har den 1 oktober 2012 vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 340 000,- til Nora senteret IKS for 2013. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i budsjettforslaget.

Det fremmes egen kommunestyresak for Nora senterets budsjett for 2013.

4.5.4 Sør-Varanger menighet

Rådmannen foreslår å videreføre tilskuddet til Sør-Varanger menighet i samme størrelsesorden som for 2012 kun justert for pris og lønnsvekst med 3 %. Tilskudd til menigheten er innarbeidet i konsekvensjustert budsjettforslag med kr. 5 008 890,- hvert år i planperioden.

I tillegg foreslår rådmannen å videreføre tilskudd til opprustning og investering av kirker og kirkegårder med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

Det fremmes egen kommunestyresak for budsjett og økonomiplan for Sør-Varanger menighet.

4.5.5 Interkommunalt arkiv IKS

Sør-Varanger kommune er medlem i Interkommunalt arkiv IKS. Den årlige kontingenten fastsatt til kr. 320 532,- pr. år i planperioden. Kontingenten fremkommer ved et grunnbeløp for drift og depot og vektet innbyggertilskudd.

4.5.6 Finnmark kommunerevisjon IKS og Kontrollutvalgan IKS

Sør-Varanger kommune er eier av Finnmark kommunerevisjon IKS hvor vi har 2 av 14 andeler. I henhold til budsjett fra Finnmark kommunerevisjon IKS har rådmannen budsjettert med en årlig utgift til revisjon på 1,030 mill kr.

Sør-Varanger kommunes utgifter til kontrollutvalgene inkludert møtegodtgjørelse er budsjettert med kr. 158 000,- pr år.

4.5.7 Aurora kino IKS

Aurora kino IKS er et interkommunalt kinoselskap, der Tromsø kommune, Alta kommune og Sør-Varanger kommune er eiere. Selskapet ble stiftet som en fusjon av de kommunale foretakene Tromsø kino KF og Alta kino KF i 2007. 1.januar 2009 ble Kirkenes kino tilsluttet Aurora kino, og fra 1. april 2010 overtok selskapet driftansvaret for Narvik kino.
Selskapet eies med 8 % av Sør-Varanger kommune, 23 % av Alta kommune, og 65 % av Tromsø kommune. Deltakerne hefter for selskapets forpliktelser pro rata i henhold til sin eierandel. Vårt årlige tilskudd til Aurora Kino er kr. 675 000,-.

4.6 Kjøp av tjenester fra private og medlemskap

4.6.1 Kommunenes sentralforbund

Ordinær kontingent pr. innbygger	kr.	28,03
FoU kontingent pr innbygger	kr.	5,41
Grunnbeløp	kr. 74 028	

Innbyggertall pr. 01.01.2012 legges til grunn.

4.6.2 Brenselsutslaget AS og Grenseprodukter

Rådmannen forslår å videreføre overføring til Brenselsutsalget i samme størrelsesorden som tidligere år, kun regulert for lønn- og prisvekst. Dette vil utgjøre 1 061 000,-. I tillegg yter kommunen lønnskostnader tilsvarende en 50 % stilling.

Tilsvarende beløp er videreført i hele planperioden.

Brenselsutslaget AS har søkt om økt tilskudd for 2013. Rådmannen har fremmet saken for kommunestyret i eget saksfremlegg.

4.6.3 Tilskudd til private barnehager

Barnehageloven §14 sier at kommunen skal yte tilskudd til ordinær drift av alle godkjente, ikke-kommunale barnehager i kommunen, forutsatt at barnehagen har søkt om godkjenning før barnehagesektoren er blitt rammefinansiert (før 01.01.11). I Sør-Varanger gjelder dette Bjørnehiet familiebarnehage, Prestefjellet barnehage og Villaveien Naturbarnehage.

.Fra 2011 ble barnehagetilskuddet innlemmet i rammetilskuddet til kommunene. Kommunene skal nå stå for hele den offentlige finansieringen av private barnehager. Fra samme dato ble tilskuddsordningene endret. Det er fremdeles slik at private og kommunale barnehager skal ha “likeverdig behandling”. Nå er det en ren stykkprisordning i kommunal regi. Satsene for stykkprisen avhenger av det gjennomsnittlige utgiftsnivået pr. barn i de kommunale barnehagene. Systemet med maksimumstilskudd og minimumstilskudd er bevart. Regjeringen har skrevet at den vil øke minimumstilskuddet til 100 % av det kommunale kostnadsnivået innen 2015.

I tråd med regjeringens plan for opptrapping av finansieringen av ikke-kommunale barnehager er det i statsbudsjettet for 2013 foreslått å øke minimumstilskuddet fra 92 til 94 prosent av det de kommunale barnehagene får.

Det er budsjettert med 6,2 mill.kr til dette i 2013.

4.6.4 Bedriftshelsetjeneste

Sør-Varanger kommune har etter en anbudsprosess inngått avtale om leveranse av bedriftshelsetjenester for perioden 1.4.2012 til 31.3.2015 med HMS Finnmark i Vadsø. Anskaffelsen ivaretar lovpålagte forpliktelser i hht arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter. Den årlige medlemskontingent er kr. 566 425,- eks. mva.

4.6.5 Finnut innkjøpssirkelen

Sør-Varanger kommune har ikke videreført medlemsavtale med Finnut innkjøpssirkel, men vil allikevel sette av budsjettmidler til kjøp av tjenester av Finnut i forbindelse med anbudskonkurranser i henhold til lov om anskaffelser i størrelsesorden kr. 170 000,- tilsvarende beløp som for medlemskap 2012.

4.6.6 Øst-Finnmark regionråd

Sør-Varanger kommune er medlem i Øst-Finnmark regionråd. Årskontingenten er kr. 40 000,-. I tillegg kommer vår andel, 36 %, av driftsutgiftene for rådet. Det er innarbeidet totalt kr. 200 000,- pr år basert på erfaringstall.

4.6.7 Tilskudd til kultur og idrettsformål

I budsjettmøte i desember 2011 vedtok kommunestyret under budsjettsak 11/661 følgende hva angår tilskudd til andre:

Idretts- og kulturmidler
I budsjettet for 2012 er det satt av midler til idrett og kultur på ulike poster. Eksempel er kulturmidler i driftsbudsjettet og tilskudd til ulike kulturformål med dekning i fra fond. Samarbeidspartiene Senterpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ønsker en gjennomgang av tilskuddsmidler kommunen bevilger til idrett- og kulturformål. Målet vårt er å gi innbyggerne og de folkevalgte en større og bredere oversikt over alle samlede tilskudd på dette området. Dette kan bety en samordning av alle idrett- og kulturtilskudd i en pott som utvalg for Levekår skal behandle og tildele.

Med dette som bakgrunn forslår rådmannen å avvikle de fleste direkte tilskudd til lag og foreninger samt øvrige samarbeidspartnere som det tidligere har vært tradisjon å innarbeide i budsjettet. Rådmannen forslår at det budsjetteres med 1,4 mill.kr til formålet og at utvalgt for levekår disponerer, og fordeler, midlene etter egne retningslinjer.

Rådmannen forslår allikevel at noen tilskudd videreføres. Dette gjelder følgende;

Navn på tilskudd som foreslås videreført i budsjettet	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**
Partnerskap for folkehelse	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Tilskudd til andre trossamfunn (lovpålagt)	220 000	220 000	220 000	220 000	220 000
Partistøtte	135 000	135 000	135 000	135 000	135 000
Avløsertilskudd landbruk	90 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Til disposisjon for ungdomsrådet	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
MOT	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Sum tilskudd budsjettert	**615 000**	**615 000**	**615 000**	**615 000**	**615 000**

Rådmannen forslår at følgende tilskudd avvikles som direktebevilgninger;

Navn på tilskudd som forslås avviklet	2012	2013	2014	2015	2016
Barents Spektakel	100 000	0	0	0	0
Kirkenes dagene	100 000	0	0	0	0
17 mai feiring	100 000	0	0	0	0
Samefolkets dag	10 000	0	0	0	0
Pasvik trail	30 000	0	0	0	0
Finnmarksløpet	30 000	0	0	0	0
Lagseide kultur- og idrettsbygg	200 000	0	0	0	0
Kultur- og idrettsmidler	350 000	0	0	0	0
Turstier og løypekjøring	50 000	0	0	0	0
TV aksjonen	10 000	0	0	0	0
Pikene på broen	250 000	0	0	0	0
Samovarteateret	150 000	0	0	0	0
Sum tilskudd budsjett 2012	**1 380 000**	0	0	0	0

4.7 Virksomhetenes konsekvensjusterte driftsbudsjett 2013-2016

I dette kapitlet fremstilles alle virksomhetenes driftsbudsjett for perioden 2013-2016 slik de fremstår før nedskjærings- og omstillingstiltakene er innarbeidet. Som redegjort for i kapitel 4.1 skal virksomhetenes driftsbudsjett reduseres med minst 42 mill.kr og ytterligere beløp dersom en ønsker enn sunn kommuneøkonomi. Sør-Varanger kommune har tradisjon for å vedta budsjettet på virksomhetsnivå da kommunen praktisere virksomhetsbasert økonomistyring.

4.7.1 Felles for alle skoler og SFO

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen budsjettert driftsutgiftene til skolene med en sats pr. elev. Dette er et budsjetteringsprinsipp som er videreført fra budsjett 2012. For 2012 var satsen kr. 4000,- pr elev. For 2013 er denne regulert med prisvekst på 2,5 % slik at den innarbeidede satsen for 2013 er kr. 4100,- pr elev. Distriktsskolene har i tillegg midler til å dekke reiseutgifter til møtevirksomhet. Utgiftene til skolefrukt må dekkes innefor satsen pr. elev.

For 2013 har rådmannen lagt inn også fast sats pr elev i SFO. Satsen er beregnet ut fra erfaringstall og utgjør kr. 1100,- pr elev.

Rådmannen har i konsekvensjustert budsjettert innarbeidet utgifter til kjøp av utdanningsvalg i videregående skole med kr. 500 000,-. Kommunen kjøper undervisningstid fra Finnmark fylkeskommune slik at våre ungdomskoleelever kan hospitere ved de videregående skolene og derigjennom sikre at elevene i størst mulig grad tar riktig utdanningsvalg.

Skoleskyssen er budsjettert i henhold til vedtatt reglement og basert på erfaringstall fra tidligere skoleår og innarbeidet i den enkelte skoles budsjett. Skoleskyss utover normal busstakst refunderes av Finnmark fylkeskommune. Dette gjelder ikke ved vedtak om skolebytte og lokalt vedtak om farlig skolevei.
Til sammen er det budsjettert med utgifter til skoleskyss for 2013 på 5,0 mill.kr og refusjon i størrelsesorden 1,3 mill.kr.

4.7.3 Felles for alle barnehagene

I konsekvensjustert budsjett har rådmannen budsjettert driftsutgiftene til barnehagene med en sats pr. plass. Dette er et budsjetteringsprinsipp som er videreført fra budsjett 2012. For 2012 var satsen kr. 3000,- pr plass. For 2013 er denne regulert med prisvekst på 2,5 % slik at den innarbeidede satsen for 2013 er kr. 3075,- pr plass. Barnehagene i distriktene har i tillegg midler til å dekke reiseutgifter til møtevirksomhet.
Foreldrebetalte kostpenger kommer utenom.

Bemanningen i barnehagene er forankret i Vedtekter for Sør-Varanger kommunale barnehager vedtatt av kommunestyret 16.05.10 pkt. 17.

17. BEMANNING
Barnehagens grunnbemanning er styrer + at hver avdeling har 1 pedagogisk leder, 1 førskolelærer og 1 barne- og ungdomsarbeider pr. 18 plasser.

Merknader til Lov om barnehager gir åpning for at felles organisering av skole og barnehage som en mindre virksomhet kan være en løsning i områder der barnehagebarn og skolebarn til sammen bare utgjør noen få titalls barn.

I 2012 innførte rådmannen en forsøksordning i barnehagene med vikar på topp. Dette for å demme opp for det store sykefraværet i barnehagene. Ordningen er evaluert og rådmannen mener den ikke fungert etter intensjon eller gitt den ønskede virkningen. Ordningen er i konsekvensjustert budsjett avviklet.

Styrket tilbud til barn i barnehage er budsjettert med lønnsutgifter på 1,589 mill.kr for 2013. Her er budsjetteringsprinsippet slik at rådmannen budsjetterer med faktiske utgifter for barn som har dette tilbudet på budsjetteringstidspunkt.

1000 Politisk styring

(tall i 1000)

1000 Politisk	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	10 528	2 778	4 619	4 269	4 619	4 269
Driftsinntekter	-598	-87	-137	-87	-137	-87
Netto drift	9 930	2 691	4 482	4 182	4 482	4 182

Virksomheten dekker kostnader til politisk styring og aktivitet, lønn til ordfører og varaordfører. Videre partistøtte, tapt arbeidsfortjeneste til politikere, reiseutgifter og kontormateriell.

Økningen skyldes at det er avsatt midler på 1,4 mill.kr til utvalg for levekårs disposisjon for tilskudd lag, foreninger og andre. Tidligere var denne budsjettposten budsjetterte under allmenn kultur.

1100 Administrasjonsavdelinga

(tall i 1000)

1100 Administrasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	23 127	12 869	15 197	15 197	15 197	15 197
Driftsinntekter	-5 855	-1 695	-1 433	-1 433	-1 433	-1 433
Netto drift	17 272	11 175	13 764	13 764	13 764	13 764

Administrasjonsavdelingen består av tre årsverk, rådmann og to kommunalsjefer. Rådmannen utgjør kommunens øverste administrative og strategiske ledelse, har ansvaret for aktiv støtte og oppfølging av, råd og veiledning til alle virksomheter i Sør-Varanger kommune.

I tillegg til avdelingens egen drift budsjetteres også en del fellesutgifter under dette området, som personforsikringer til ansatte, overføringer til private barnehager, felles opplæringsmidler barnehagen, fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner, og i vår kommune.

Økningen skyldes omorganisering i administrasjon. Ingen økte stillinger totalt.

1200 Servicekontoret

(tall i 1000)

1200 Servicekontoret	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 041	5 308	6 373	6 373	6 373	6 373
Driftsinntekter	-1 356	-1 181	-1 069	-1 069	-1 069	-1 069
Netto drift	4 685	4 127	5 304	5 304	5 304	5 304

Virksomheten består av Servicekontoret, Postmottak/Arkivtjenesten og formannskapssekretær. Virksomheten er bemannet med 10,1 årsverk fordelt på 12 ansatte.

Servicekontoret er Rådhusets, og kommunens ansikt utad. Avdelingen betjener Sør-Varanger kommunes felles informasjons- og veiledningstjeneste for publikum med resepsjonstjeneste, sentralbordtjeneste, sentralt postmottak og arkivtjeneste samt intern budtjeneste. Virksomheten har også ansvaret for tilrettelegging, koordinering og avvikling av kommunens formelle politiske virksomhet og forberedelse, og gjennomføring av valgavvikling i tillegg til delegert ansvar for flere saksforhold. Arkivtjenesten har administratorrolle for kommunens arkiv og saksbehandlingssystem Acos WebSak. Avdelingen har opplæring og support av systemet for alle ansatte. Arkivtjenesten journalfører inngående korrespondanse for Rådhuset, og har daglig oppfølging for alle registreringer som gjøres ute i virksomhetene i WebSak. Arkivtjenesten har også ansvar for alle arkiver ute i virksomhetene.

Virksomhet Servicekontoret vil fokusere på fullelektronisk arkivløsning i WebSak for alle ytre virksomheter. Virksomheten vil følge utviklingen av programmet, og oppgradere WebSak slik at den er tilpasset saksbehandlernes behov.

Netto økning i budsjett 2013 skyldes økte lønns- og pensjonsutgifter samt opprettelse av et nytt årsverk innenfor postarkivtjenesten samt ett årsverk der nedbemanning ikke ble gjennomført i 2012.

Det er budsjettert med reduserte portoutgifter som en driftskonsekvens av investeringstiltaket "It og politikere" vedtatt i økonomiplanene 2012-2015

Når det gjelder inntekter har virksomheten korrigert inntektsposter som har vært budsjettert for høyt og inntekt ikke oppnådd.

1300 Økonomiavdelinga

(tall i 1000)

1300 Økonomiavdelinga	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 427	24 328	23 554	23 618	23 618	23 618
Driftsinntekter	-2 579	-1 889	-1 129	-1 129	-1 129	-1 129
Netto drift	8 848	22 440	22 425	22 490	22 490	22 490

Økonomiavdelinga består av 12 årsverk fordelt på 13 ansatte og ledes av økonomisjefen. Økonomiavdelingens hovedoppgave er regnskap, økonomi og skatteoppkreverfunksjon. Avdelingen har også ansvaret for eiendomskatten, konsesjonskraftsalg og overformynderiet.

Under økonomiavdelingens budsjett ligger de fleste tilskudd og overføringer til andre.

Overformynderiet er vedtatt overført til Fylkesmannen i løpet av juli 2013. Kostnadene til overformynderiet er med den bakgrunn halvvert.

1400 Personalavdelinga

(tall i 1000)

1400 Personalavdelinga	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	12 697	15 190	13 654	13 533	13 533	13 533
Driftsinntekter	-1 065	-777	-777	-656	-656	-656
Netto drift	11 632	14 413	12 877	12 877	12 877	12 877

Personalavdelingen skal bistå virksomhetsledere og organisasjonen forøvrig med veiledning og rådgivning i arbeidsgiverspørsmål samtidig som vi skal være støttespiller i strategi-, plan- og utviklingsarbeid. Medvirke til videreutvikling og kvalitetssikring av kommunens arbeidsgiverpolitikk. Koordinere og samordne personaladministrative oppgaver. Sekretariat i ansettelsessaker. Lønnsarbeid og lønnskjøring. Vedlikeholde sentralt lønns- og personalarkiv. Personalavdelingen har 7 årsverk.

Reduksjon i personalavdelingens budsjett skyldes omorganisering i administrasjon.

1500 Plan og byggesaksavdelinga

(tall i 1000)

1500 Plan og utvikling	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	18 485	14 348	13 845	13 845	13 845	13 845
Driftsinntekter	-13 297	-9 914	-9 482	-9 482	-9 482	-9 482
Netto drift	5 189	4 434	4 363	4 363	4 363	4 363

Virksomheten har i alt 18,5 stillingshjemler og har ansvar for byggesaksbehandling, kart og oppmåling, fysisk/verbal planlegging, landbruk, miljø, kommunale grunneiendommer og saksbehandling av næringsfond/primærnæringsfondssaker.

Virksomheten har også ansvar for drift av ”Sjømannsklubben” Virksomhetens arbeidsområde er i stor grad relatert til utviklingen av Sør-Varanger samfunnet og har de senere år opplevd et stor pågang fra private og offentlige aktører.

I budsjettforslaget er det lagt opp til en mindre økning av gebyrregulativet for å øke selvfinansieringsgraden av tjenester som i utgangspunktet er ment å være” brukerbetalt” i sin helhet.

I budsjettet for 2013 er det innarbeidet økning av gebyr for byggesak, oppmåling og plansaksbehandling på i alt kr 475 000. Dette skyldes i hovedsak økt aktivitet (basert på erfaringer fra i år) og i mindre grad mindre justeringer i gebyrregulativet (fremmes som egen sak). Forventninger til økte gebyrinntekter henger sammen med bemanningssituasjonen innenfor de gebyrbelagte tjenesteområdene.

1600 IT-avdelinga

(tall i 1000)

1600 IT-avdelinga	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	16 810	15 346	13 421	13 421	13 421	13 421
Driftsinntekter	-5 908	-4 293	-1 780	-1 780	-1 780	-1 780
Netto drift	10 902	11 053	11 641	11 641	11 641	11 641

IT-avdelingen er bemannet med 5 konsulenter, 1 lærling IKT- servicefag og virksomhetsleder.

IT-avdelingen har ansvar for utvikling og produksjon av kommunens helhetlige og omfattende IT-tjenester inkludert administrative produksjons- og støttesystemer. IT-avdelingen både utvikler og utøver redaksjon for www.svk.no. IT-avdelingen har sterk orientering mot den nasjonale IKT- og tjenesteutviklingen i både staten og i kommunene. Denne utviklingen er siden 2012 under nasjonal reorganisering.

IT-avdelingen vil spesielt fokusere på utviklingen innen publikumsrettet digital tjenesteyting og i utviklingen innenfor feltene intern og ekstern samhandling innen helse/omsorg og oppvekstområdet. IT-avdelingen vil også fortsette nødvendige infrastrukturfornyelser både for kommunens helhetlige drift og for kommunens bredbånds- og mobile teletjenester.

Det er innarbeidet økning i budsjettet knyttet til 1,0 årsverk som i løpet av 2012 ble overført fra Hjemmebasert omsorg til IT-avdelingen.

Det er budsjettert med kr 100 000 i økte utgifter til driftsavtaler. Dette som en konsekvens av investeringstiltak "meldingsløftet" – tiltak i samhandlingsreformen EPJ helsenett. I henhold til vedtatt i økonomiplan 2012-2015.

Avskrivninger budsjetteres på finansområdet fra og med 2013. Dette forklarer reduserte driftsinntekter og driftsutgifter på IT-avdelingen.

2201 Kirkenes barnehage

(tall i 1000)

2201 Kirkenes Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 106	6 982	6 557	6 557	6 557	6 557
Driftsinntekter	-2 407	-2 324	-1 614	-1 614	-1 614	-1 614
Netto drift	3 698	4 658	4 943	4 943	4 943	4 943

Kirkenes barnehage er en 4 avdelings barnehage bygd i 1973 og tilbyr 72 barnehageplasser. Den er lokalisert i Kirkenes sentrum og har full dekning, med 13 barn på venteliste. Barnehagen har i dag 15 hjemler og har dekt opp alle stillingene med kvalifisert personell. Barnehagen har vektlagt arbeid med språk og språkstimulering som sin fremste innsats, da dette er en viktig forutsetning for å lykkes i et videre utdanningsløp.

Barnehagen er gammel og bærer preg av det. Vesentlige budsjettposter ut over lønnskostnader vil derfor være knyttet til oppgradering av inventar og utstyr, som søkes dekt over eget budsjett så lagt rammen rekker.

2202 Einerveien barnehage

(tall i 1000

2202 Einerveien Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 980	5 422	5 445	5 445	5 445	5 445
Driftsinntekter	-1 611	-1 638	-1 338	-1 338	-1 338	-1 338
Netto drift	3 369	3 783	4 107	4 107	4 107	4 107

Einerveien barnehage er en 3 avdelings barnehage, som ligger på Prestøya. Barnehagen ble bygd i 1988 og har 54 plasser, som er organisert som søskengrupper, for barn i alderen 0-6 år. Barnehagen har 10 stillingshjemler.

Fokusområdet vårt er Vennskap, der empati, prososiale handlinger, selvhevdelse, selvkontroll, lek, glede og humor er viktige elementer i hverdagen der grunnlaget mot mobbing skal innarbeides.

Einerveien barnehage er 24 år og mye av inventar og utstyr er gammelt og slitt. Vi er startet arbeidet med å investere i nytt

2203 Bjørnevatn barnehage

(tall i 1000)

203 Bjørnevatn Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 383	3 129	3 335	3 335	3 335	3 335
Driftsinntekter	-1 167	-981	-908	-908	-908	-908
Netto drift	2 216	2 148	2 428	2 428	2 428	2 428

Bjørnevatn barnehage åpnet i 1973 og er en 2 – avdelings barnehage med 36 plasser for barn i alderen 0-6 år.

Grunnbemanning er 6.60 årsverk 1 styrer, 2 pedagogiske ledere som deler 1 stilling. I tillegg har vi en barne- og ungdomsarbeider som er konstituert som pedagogisk leder frem til i august 2013.

Satsningsområdet for 2013 er Nærmiljø og samfunn.

Barnehagen bærer preg på å ha vært i drift i 40 år i 2013.

I henhold til ny barnehagestruktur er Bjørnevatn barnehage vedtatt nedlagt i 2013. Budsjetterte kostnader vil bli overført til Skytterhusfjellet barnehage ved oppstart av denne.

2204 Hesseng barnehage

(tall i 1000)

2204 Hesseng Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 130	6 178	6 548	6 327	6 245	6 245
Driftsinntekter	-2 017	-1 635	-1 680	-1 540	-1 540	-1 540
Netto drift	4 114	4 543	4 869	4 787	4 706	4 706

Hesseng Barnehage er en 4.avdelings barnehage med plass til 72 barn i alderen 0-6 år.

Grunnbemanningen i barnehagen er 13 årsverk. For 2012/2013 er bemanningen utvidet med en 40 % stilling for oppfølging av enkeltbarn. Barnehagen har dette barnehageåret alle 4 pedagogstillinger besatt med førskolelærere.
Barnehagen har alle barnehageplasser besatt.

Hesseng Barnehage har tur og friluftsliv som hovedsatsningsområde, og vi ønsker å være en aktiv barnehage som legger vekt på å få trygge, selvstendige og glade barn i samhandling med kompetente voksne.

Barnehagen er 25 år nå i høst og trenger en del utskiftning av inventar og utstyr utover det vi fikk gjort forrige år i forbindelse med skjønnsmiddel tilskudd.

2205 Sandnes barnehage

(tall i 1000)

2205 Sandnes Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 795	4 773	4 956	4 548	4 548	4 548
Driftsinntekter	-1 597	-1 301	-1 301	-1 301	-1 301	-1 301
Netto drift	3 198	3 471	3 655	3 247	3 247	3 247

Sandnes barnehage ble bygget i 1987 og er en 3-avdelingsbarnehage med plass til 54 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 10 årsverk. I 2013 vil bemanningen øke pga barn med spesielle behov. Det vil i tillegg følge merkostnader på lønn som følge av senioravtale med en ansatt. I tillegg til styrer vil alle tre pedagogiske ledere være utdannet fra januar 2013 være utdannet som førskolelærere. Barnehagen har alle barnehageplasser besatt fra januar 2013.

Satsningsområder er dokumentasjon og vennskap. Vi har i tillegg en samisk avdeling der vi mottar midler fra sametinget.

Vi arbeider for at barn og personal skal trives og ha en meningsfull og utviklende hverdag. Det er viktig at det budsjetteres med tilsvarende et årsverk til å dekke opp sykefravær, men også til å ha mulighet til ekstra personaler på dager det er kompetansebygging og annen type aktivitet som krever at barn må frigi en voksen.

Uteområdet vårt er har to lekeapparater fra 1989 som er klare for utskiftning. Det er flyttet mange barnefamilier til Skidalsveien i løpet av de sisteårene, noe som har ført til mer bruk av barnehagen på ettermiddagstid og dermed er det spesielt viktig at lekemiljøet er godt og sikkert. Som følge av økt tilflytting til Sikdalsveien øker trafikken tilsvarende med myke og harde trafikanter. Innkjørsel til barnehagen er dermed for trang og det må settes av midler til å utbedre den.

Det er ønskelig med overflatebehandling av veggene innvendig i barnehagen, da de i dag består av mørk ubehandlet panel.

2206 Prestøya barnehage

(tall i 1000)

2206 Prestøya Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	8 158	7 406	7 996	7 912	7 912	7 912
Driftsinntekter	-2 842	-2 245	-2 123	-2 123	-2 123	-2 123
Netto drift	5 316	5 161	5 873	5 789	5 789	5 789

Prestøya Barnehage er en 5 avdelings barnehage, med plass til 61 barn. En avdeling ”Trollebo”, ligger fysisk borte fra hovedbygg. Barnehagen har 16 årsverk.

Målet for Prestøya Barnehage er å drive virksomheten i tråd med lover og regler, samt å ha et stort fokus på kvalitet og et brukertilpasset tilbud. Hovedtemaet vårt er ”å være venner”.

Gjennom arbeidet med hovedtema ønsker vi å skape et miljø der barn og voksne trives og blir møtt med varme, omsorg og anerkjennelse.

I henhold til vedtatt barnehagestruktur skal avdeling Trollebo legges ned i 2013. Kostnader budsjettert til avdelingen overføres til ny barnehage på Skytterhusfjellet når denne åpnes.

2212 Lisadellhaugen barnehage

(tall i 1000)

2212 Lisadellhaugen Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	1 733	1 586	1 557	1 557	1 557	1 557
Driftsinntekter	-339	-400	-252	-252	-252	-252
Netto drift	1 394	1 187	1 304	1 304	1 304	1 304

Lisadellhaugen barnehage, Elvenes, er en 1-avdelingsbarnehage, 18 plasser og alle er tildelt. Barnehagen har 3,35 hjemler hvorav 2,35 av personalet er høyskoleutdannet.

Spesiell satsing for barnehageåret 2011/2012 har vært implementering av Kvellomodellen (tidlig innsats) og barns medvirkning. Ny årsplan skal være ferdig 1.11.d.å.

I henhold til vedtatt barnehagestruktur skal Lisadellhaugen barnehage legges ned i 2013. Kostnader budsjettert til virksomheten overføres til ny barnehage på Skytterhusfjellet når denne åpnes.

2214 Rallaren barnehage

(tall i 1000)

2214 Rallaren Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 639	5 923	6 006	6 006	6 006	6 006
Driftsinntekter	-2 041	-1 554	-1 483	-1 483	-1 483	-1 483
Netto drift	4 598	4 369	4 523	4 523	4 523	4 523

Rallaren barnehage som åpnet i 1993 er en 4 avdelings barnehage med plass til 72 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 13 årsverk, tre av avdelingslederne og virksomhetsleder er utdannet førskolelærer og den konstituerte avdelingslederen er utdannet barn- og ungdomsarbeider.

Rallaren barnehage ligger i et naturskjønt miljø midt i Bjørnevatn, nært skog og mark. Satsningsområdene for barnehagen i 2013 er språkstimulering, likeverd og likestilling.

Barnehagen fyller 20 år november 2013 og barnehagen preges av gammelt og slitt utstyr som må byttes ut.

2219 Knausen barnehage

(tall i 1000)

2219 Knausen Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 968	5 345	5 351	5 351	5 351	5 351
Driftsinntekter	-1 485	-1 147	-1 181	-1 181	-1 181	-1 181
Netto drift	3 483	4 197	4 170	4 170	4 170	4 170

Knausen barnehage er en 3-avdelingsbarnehage med plass til 54 barn i alderen 0-6 år. Grunnbemanningen er på 10 årsverk. I 2013 vil bemanningen øke pga barn med spesielle behov.
I tillegg til styrer er alle tre pedagogiske ledere utdannet som førskolelærere.
Barnehagen har alle barnehageplasser besatt.

Satsningsområder er språk og natur. Midler fra Fylkesmannen er bevilget i forhold til et naturprosjekt.
Vi arbeider for at barn og personal skal trives og ha en meningsfull og utviklende hverdag.
Trygghet, omsorg, vennskap og trivsel er viktige mål.
Brukerne ga oss gode tilbakemeldinger i mai.

Barnehagen er inne i sitt 21. år og trenger i stor grad nytt inventar og utstyr. Vedlikehold ute og inne på selve bygget ble utført i sommer. Dette har gitt alle en ny giv.

2301 Kirkenes barneskole

(tall i 1000)

2301 Kirkenes barneskole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	35 007	22 560	24 126	24 126	24 126	24 126
Driftsinntekter	-5 574	-3 888	-3 848	-3 848	-3 848	-3 848
Netto drift	29 432	18 673	20 278	20 278	20 278	20 278

Kirkenes barneskole/SFO flyttet inn i nytt skolebygg desember 2011, åpningen av skolebygget var i november 2012. Ansatte og elever er meget stolte over bygget. Bygget framstår som en av de fremste skolebyggene i landet med mange aktiviteter utenfor skolen. Skolen drives etter baseskoleprinsippet hvor vi vektlegger et fleksibelt bruk av bygget, trinntenking, utnyttelse av ressursene og tilpasset opplæring. Virksomheten har 41,11 årsverk derav 2 årsverk til administrasjon, 50 % stilling til sosiallærer og 75 % stiling til merkantile oppgaver. Skolen har 250 elever og 100 elever på SFO.

Satsingsområdene på Kirkenes barneskole er vurdering for læring, klasseledelse, relasjonsbygging, begynneropplæring og lesing i alle fag.

Kirkenes barneskole har også et utemiljø som fremmer fysisk utfoldelse og lek.
For å ha et godt skolemiljø er Kirkenes barneskole med i Trivselslederprogrammet. Det er et program som gir elevene ansvar for å tilrettelegge og gjennomføre aktiviteter i skolegården. Dette er et av flere tiltak skolen har i arbeidet med elevenes psyko–sosiale læringsmiljø.

Kirkenes barneskole ønsker å satse på sunt kosthold og har sammen med Kirkenes ungdomsskole fått innvilget kr 40 000, - fra fylkeskommunen til kantinedrift. Vi ønsker å ansette en person i 25 % stilling til kantinedrift da dette vil kunne gi gode helseeffekter og skape et bedre læringsmiljø for elevene.

Vi ønsker å sikre et godt miljø for lesing og ønsker å kunne tilby elevene et bibliotek med en 25 % stilling som bibliotekar. Lesing må stimuleres på alle måter og et velfungerende skolebibliotek vil kunne gi elevene gode lesevaner og leseopplevelser utover skolehverdagen.

2302 Bjørnevatn skole

(tall i 1000)

2302 Bjørnevatn Skole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	29 779	27 295	27 954	27 954	27 954	27 954
Driftsinntekter	-3 288	-3 443	-3 418	-3 418	-3 418	-3 418
Netto drift	26 491	23 853	24 537	24 537	24 537	24 537

Bjørnevatn skole er en barne- og ungdomsskole med i overkant 260 elever og 45 ansatte. Skolen er en sentral del av nærmiljøet ved at den også brukes til fritidsaktiviteter og andre arrangementer. Bygget framstår som gammelt, men samtidig unikt med sin "sentralhall" i midten av bygget. Utforming av bygget som skole er ellers basert på inndeling i tradisjonelle klasserom.

Bygget bærer preg av sin alder og har tydelig behov for vedlikehold i nærmeste framtid.

Skolens satsningsområder er særlig klasseledelse, relasjonsbygging, mattematikk og lese-og skriveopplæring. Innen disse områdene drives det opplæring både internt og ved å hente inn kompetanse utenfra. Skolen har blant annet satt av ressurser til veiledere innen disse områdene.

Ved Bjørnevatn skole er det selvfølgelig nulltoleranse for mobbing og forebygging foregår gjennom Zero-programmet, sosiallærer på barnetrinn, rådgiver på ungdomstrinn, elevråd, foreldreutvalg, trivselslederprogram for barnetrinnet og et tydelig ordens-og oppførselsreglement. Dersom mobbing forekommer har skole også en tydelig handlingsplan for hvordan slike saker behandles.

Skolen har en faglig meget sterk personalgruppe med høy kompetanse på de fleste fagområder. Vi har per i dag 3 stillinger som er besatt av personer uten den formelle kompetansen i orden. Dette er langt færre enn hva som har vært tilfelle tidligere.

Skolen har rent materielt et investeringsbehov i forhold til elev-PC-er. Behovet for 2013 er på 90 PC-er for at man skal kunne si at man antallet fungerende maskiner per elev er tilfredsstillende. Det vil også være nødvendig med en supplering av inventar og utstyr som elevpulter og stoler.

I 2011 anskaffet skole 4 stk. "Smartboard" og det er behov for ytterligere 4 samt kompetansebygging for ansatte gjennom interne og eksterne kurs.

Av skolens utgifter er det først og fremst skyssutgifter, skolefrukt, lærebøker, lære- og skolemateriell som utgjør det meste foruten lønn til ansatte.

I inneværende år har skolen deltatt i ”ny giv”, noe som har vært en svært positiv erfaring som også gir positiv kompetanse for hele skolen. Man ser fram til å få engasjert enda flere lærere gjennom dette programmet og tilbakemeldingene fra de lærere som har vært direkte involvert er udelt positive.

Skolen har innført 2 nye valgfag på ungdomstrinnet og tenker å videreføre disse samt legge til ytterligere 2 i 2013.

Vi har innført Fronter for hele skolen og ser fram til å utvikle bruken av dette enda mer i året som kommer gjennom økt kompetanse for både lærere, elever og foresatte. Dette har utviklet seg til å bli et utmerket verktøy for å kunne følge opp hver enkelt elev best mulig og gjør samarbeidet mellom skole og hjem enklere og mer effektivt.

Skolen gjennomførte i 2012 en ”Kreativ uke” hvor hele skolen engasjerte seg og som munnet ut i en meget vellykket forestilling til slutt. Dette vil man videreføre også neste år.

2303 Sandnes skole

(tall i 1000)

2303 Sandnes Skole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	13 900	13 100	13 887	13 887	13 887	13 887
Driftsinntekter	-2 304	-2 127	-1 793	-1 793	-1 793	-1 793
Netto drift	11 596	10 973	12 094	12 094	12 094	12 094

Sandnes skole/ SFO er organisert som en virksomhet lokalisert i to bygg på Sandnes.

Virksomheten har pr januar 2013 ca 90 elever og ca 24,5 årsverk. Dette er en nedgang i antall årsverk fra 2012, da vi har overført elever med særskilte behov til ungdomsskolen. Det er et stabilt personale ved virksomheten. I januar vil 3 av de ansatte gå av med pensjon og det skal rekrutteres nye til faste stillinger.

Virksomheten jobber for å ivareta et godt skoletilbud til elevene og satsingsområdene ved skolen er lesing i alle fag, it’s learning, smartboard, klasseledelse og folkeskikk. Målsettingen om nasjonalt nivå ved nasjonale prøver for 5.trinn er nådd, og det samme målet videreføres.

På skolen er det satt av et klasserom til lærerutdanning, dette administreres av kirkenes kompetansesenter. På lærerutdanningen er det 4 studenter som går 2. Studieår.

Sandnes kulturrøre administreres gjennom skolen. Dette er et kulturtilbud som finansieres gjennom frifond og musikk i skolen. Pr i dag har vi to aktiviteter i kulturrøren, ungdomskor og masterchef. Masterchef gjennomføres i samarbeid med flyktningetjenesten.

For å ha et godt skolemiljø på Sandnes er skolen med i Trivselslederprogrammet. Dette er et program som gir elever ansvar for å tilrettelegge og gjennomføre aktiviteter i skolegården. Tiltaket har hatt meget positiv effekt. Høsten 2012 startet skolen i samarbeid med FAU og elevrådet ”prosjekt folkeskikk”. Prosjektet legger vekt på akseptabel språkbruk og oppførsel. Målet med prosjektet er et godt skolemiljø. Prosjektet evalueres vår 2013.

Det vil i løpet av året være behov for noe utskifting av inventar i klasserommene. Alle elevstoler og pulter er i år 35 år gamle. Dette skal skolen ta over eget driftsbudsjett, i tillegg til å søke om midler fra den kommunale potten til inventar til skolene.

2309, 2216 og 2316 Pasvik oppvekstområde

(tall i 1000)

2309 Pasvik Skole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 188	11 376	11 635	11 635	11 635	11 635
Driftsinntekter	-930	-1 144	-865	-865	-865	-865
Netto drift	10 258	10 232	10 770	10 770	10 770	10 770

2216 Pasvik Barnehage	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	2 975	3 502	3 091	3 091	3 091	3 091
Driftsinntekter	-716	-767	-846	-846	-846	-846
Netto drift	2 259	2 736	2 245	2 245	2 245	2 245

2316 Skogfoss Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 465	4 626	4 907	4 907	4 907	4 907
Driftsinntekter	-810	-632	-636	-636	-636	-636
Netto drift	3 655	3 994	4 271	4 271	4 271	4 271

Pasvik oppvekstområde består av tre avdelinger; Pasvik skole/SFO, Pasvik barnehage og Skogfoss oppvekstsenter med en virksomhetsleder for hele oppvekstområdet. Det er 36 ansatte totalt ved oppvekstområdet, til sammen utgjør disse 32,8 årsverk som er fordelt slik: Pasvik skole/SFO 19.77 årsverk (inkludert 20 % innkjøpte tjenester fra kulturskolen), Pasvik barnehage 6,6 årsverk, og Skogfoss oppvekstsenter totalt 7,8 årsverk (skole og barnehage) + 1 årsverk ekstraressurs for barn med spesielle behov. Det er 3 renholdere og 1 vaktmester tilknyttet oppvekstområdet, men disse er ansatt under teknisk etat.

Pasvik skole har 60 elever fra 1. – 10. årstrinn.
Skogfoss oppvekstsenter har 14 elever fra 1. – 7. årstrinn.
Skogfoss barnehage har 10 barn som totalt utgjør 13 plasser.
Pasvik barnehage har 27 barn som totalt utgjør 36 plasser.

2312 Hesseng flerbrukssenter

(tall i 1000)

2312 Hesseng Flerbrukssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	24 026	24 815	26 501	25 724	25 724	25 724
Driftsinntekter	-4 689	-4 366	-3 347	-3 347	-3 347	-3 347
Netto drift	19 337	20 450	23 154	22 377	22 377	22 377

Hesseng Flerbrukssenter sto ferdig i 1998. Navnet viser til at bygget skulle være et senter for mange og ulike aktiviteter for befolkningen spesielt på Hesseng utover kommunal drift av skole og barnehage.

Senteret består av en 2-parallelleres 1-7-skole med 216 elever dette skoleåret og ca. 26 lærerårsverk, en 2-avdelings barnehage for 26 barn fra ett til seks år og 6,6 årsverk, samt en SFO-ordning med for tiden 80 barn og 5,75 årsverk.

Som følge av nybygging på Hesseng som har gitt en stadig og betydelig tilflytting med mange nye elever med til dels store behov har skolen og SFO fått tilført lønnsmidler for budsjett 2013.

Lokaler og areal ble bygget etter forskrifter på 1990-tallet og gir store utfordringer for personalet med små og trange arbeidsrom, for elever i små og trange garderober og svært få grupperom hvor et par er uegnet og bygget som lager.

Rekruttering og stabilisering av personalet har over flere år vært en betydelig utfordring. Store utskiftinger og høyt sykefravær har i perioder gitt utfordringer for alle ansatte, barn og elever. Alle kartlegginger de siste år viser synkende tilfredshet, trivsel og resultater. Utholdenhet, stå på-vilje og mange dyktige ansatte har bidratt stort til å drive tilbudene med en rimelig kvalitet.

Hesseng Flerbrukssenter vil i 2013 fortsatt kunne gi et tilbud av rimelig bra kvalitet, og være et aktivitetssted for barn, unge og den voksne befolkningen, spesielt på Hesseng forutsatt at rammene beholdes og personalet har vilje til å stå på.

2313 Bugøynes oppvekstssenter

(tall i 1000)

2313 Bugøynes Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 700	4 888	5 328	5 328	5 328	5 328
Driftsinntekter	-972	-515	-509	-509	-509	-509
Netto drift	4 728	4 373	4 819	4 819	4 819	4 819

Oppvekstsentret er en fådelt skole 1-10 med barnehage og SFO tilbud. Der er 25 elever på skolen og 8 barn i barnehagen. Det er 11 ansatte på med 9 årsverk. Det er 2 renholder og 1 vaktmester, disse ligger under teknisk og har ansvar for flere bygg. Vi driver både barnehagen og skolen etter de lover og regler som gjelder for disse institusjonene.

Vi ser at utgifter til kjøring for møter og kurs er for liten. Dersom den beholdes på det samme nivået som i dag, er de ansatte fratatt muligheten til å være med på skolering på Kirkenes.

2314 Neiden oppvekstssenter

(tall i 1000)

2314 Neiden Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 186	2 850	3 392	3 392	3 392	3 392
Driftsinntekter	-382	-318	-179	-179	-179	-179
Netto drift	2 805	2 532	3 213	3 213	3 213	3 213

Neiden oppvekstsenter består av Fossheim skole og Smålaksen barnehage. Skolen og barnehagen har felles administrasjon med 1,3 stillingshjemler. Disse dekker også vikaroppgaver i skole/SFO/barnehage. Smålaksen barnehage har 3 stillingshjemler hvorav 0,5 står vakant pga lavt barnetall. Fra høsten 2012 vil barnetallet gå ned og det er i dag kun to barn i barnehagen. Det er etterspørsel etter barnehageplass fra småbarnsforeldre i Näätamö. En avtale med Inari kommune i forhold til drift av barnehagen vil kunne bidra til å sikre barnehagens framtid.

Fossheim skole har 2 stillingshjemler. Det er i dag 9 elever ved skolen. SFO har 0,5 stillingshjemler. Alle elevene på barnetrinnet bruker SFO.

2315 Jakobsnes oppvekstssenter

(tall i 1000)

2315 Jakobsnes Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 423	5 407	5 370	5 370	5 370	5 370
Driftsinntekter	-1 004	-615	-582	-582	-582	-582
Netto drift	4 418	4 791	4 788	4 788	4 788	4 788

Jakobsnes oppvekstsenter består av tre avdelinger; skole, SFO og barnehage, med en virksomhetsleder for hele oppvekstsentret. Det er 12 ansatte ved oppvekstsentret, til sammen utgjør disse stillingen 10,22 årsverk.

På skolen har vi 20 elever fra 1. – 7. årstrinn, av disse går 7 elever på SFO, og i barnehagen er det 13 barn som opptar 18 plasser.

Vi har ingen vesentlige endringer i forhold til budsjett 2012 og 2013.

2317 Jarfjord oppvekstssenter

(tall i 1000)

2317 Jarfjord Oppvekstsenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 423	5 407	5 370	5 370	5 370	5 370
Driftsinntekter	-1 004	-615	-582	-582	-582	-582
Netto drift	4 418	4 791	4 788	4 788	4 788	4 788

Jarfjord oppvekstsenter er en fådelt 1 – 10 skole med SFO – tilbud. Skoleåret 2012/2013 er det 26 elever ved skolen. Det er elever på alle trinn. Det er 8 elever (1. – 5. trinn) som benytter SFO – tilbudet. Det er 11 ansatte inkludert sekretær og assistenter.

Virksomhetens hovedmålsetting er å drive opplæring i henhold til opplæringsloven.

Det er ingen vesentlige endringer i forhold til budsjett for 2012 og 2013.

2318 Kompetanseheving

(tall i 1000)

2318 Kompetanseheving	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	1 810	2 204	1 515	1 515	1 515	1 515
Driftsinntekter	-988	-815	-1 015	-1 015	-1 015	-1 015
Netto drift	822	1 389	500	500	500	500

Virksomhetens budsjett omhandler felles kompetansemidler for grunnskolene i Sør-Varanger samt aktiviteter knyttet til prosjektet ”Ny-Giv”. Kommunen mottar eksterne midler til kompetanseheving blant annet kr. 800.000 til gjennomføring av ”Ny-Giv”.

2320 Kirkenes ungdomsskole

(tall i 1000)

2320 Kirkenes ungdomsskole	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 331	22 069	24 787	24 787	24 787	24 787
Driftsinntekter	-1 427	-2 563	-2 072	-2 072	-2 072	-2 072
Netto drift	9 905	19 506	22 715	22 715	22 715	22 715

Kirkenes ungdomsskole åpnet desember 2011 og har vært i drift i nytt skolebygg siden da. Vi har hatt kontinuerlig drift og bygget huser i dag mange aktiviteter utover skolen. Bygget fremstår som en av de fremste skolebyggene i landet, med en fleksibel struktur som gir store muligheter for tilpasset undervisning.

Organisasjonen har blitt skilt fra Kirkenes barneskole. I dag har skolen 238 elever og 40 årsverk. Herunder 200% stilling til administrasjon og 75% stilling til merkantile oppgaver. I tillegge bruker skolen ekstra ressurs på sosiallærer i 50% stilling og rådgiver i 50 % stilling da dette sikrer elevenes psykososiale arbeidsmiljø, og en god overgang til videregående skole.

Skolen har ca 5 stillinger som er besatt av lærere uten godkjenning. Dette skyldes at noen faglærere ikke har fullført lærerutdanning eller PPU. Resultatene skolen leverer er innfor målene, men som mange skoler er realfag en utfordring.

Kirkenes ungdomsskole er universelt utformet og godt egnet for elever med ulike spesialpedagogiske behov. Dette er en medvirkende årsak til at elever søker til skolen og at ressursen til spesialpedagogikk øker. Neste års budsjett tar høyde for årets utfordringer, men forutsetningen er at ikke behovet for spesialundervisning øker. Vi ser også at tilflyttingen har konsekvenser for skysskostnadene.

Vi har en rekke ulike prosjekter på skolen. Skolen tar behovet for kompetanse på alvor og har også i år *hatt 2 lærere* i ordningen kompetanse for kvalitet. Dette medfører økte utgifter for skolen, men er en viktig satsning for både kommunen og skolen.

Ny giv ble innført og gjennomført i skoleåret 2011-2012, og resultatene og tilbakemeldingene fra elevene er gode. Lærerne som gjennomførte utdanningen har gjort kjempeinnsats.

I år ble utgiftene til hospitering på Kirkenes videregående skole for 9. Trinn lagt til skolenes driftsbudsjett. Dette er det ikke rammer for videre. Vi mener at dette gir meget verdifull erfaring for elever. Derfor ønsker vi at det bevilges penger til dette tiltaket som er et godt virkemiddel for å hindre omvalg på videregående.

First lego league er en storsatsning i samarbeid med Sør-Varanger næringshage og gir elevene unik realfagerfaring. Spennende og arbeidskrevende, men viktig for å utvikle unge forskere.

Kirkenes ungdomsskole har i år vært vertskap for PNC samlingen med elever fra både Norge og Russland sammen med Svanhovd miljøsenter. Dette gir verdifull forskererfaring, øker lærernes kompetanse og knytter gode kontakter til nabolandet. Skolen dekker utgifter til våre lærere.

Ungdomsskolen fikk innført nytt timetall og valgfag ble innført for 8. Trinn. Det gjorde at vi måtte utvide uketimetallet med 30 minutter for alle elever for at dette skulle harmonere med busskyss. Vi har også innført 60 minutters undervisningsøkter og kort dag på onsdag for å få en lengre økt til internt utviklingsarbeid.

Kirkenes ungdomsskole gjennomfører en storstilt satsning på IKT. Alle lærere har gjennomgått intern kursing i bruk av elektroniske tavler (active boards) og Fronter. For å sikre god informasjonsflyt er også foreldremodulen til læringsplattformen Fronter innført. Dette sikrer at foreldre får bedre innblikk i elevens vurderinger og fravær.

Øvrige satsningsområder dette skoleåret er elevens arbeidsmiljø og arbeidet med §9-A, vurdering for læring, klasseledelse og relasjonspedagogikk.

Skolen ønsker å satse på sunt kosthold og har fått innvilget 40.000,- fra fylkeskommunen til kantinedriften. Vi ønsker å ansette en person i 25% stilling til kantinedrift da dette vil kunne gi gode helseeffekter og skape et enda bedre læringsmiljø for elevene. Dette er også et ønske fra FAU og Elevrådet.

For å sikre et godt miljø for lesing ønsker vi å kunne tilby elevene et bibliotek med en 25% stilling som bibliotekar. Vi tror at lesing må stimuleres på alle måter og at et velfungerende skolebibliotek vil kunne gi elever gode lesevaner og leseopplevelser utover skolehverdagen.

2360 Barnevern- og PP-Tjenesten

(tall i 1000)

2360 Barnevern- og PP-Tjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	19 045	19 743	20 351	20 351	20 351	20 351
Driftsinntekter	-1 337	-1 788	-1 517	-1 517	-1 517	-1 517
Netto drift	17 708	17 955	18 834	18 834	18 834	18 834

Barnevern- og pp-tjenesten er organisert i felles virksomhet og samlokalisert til første etasje i Postgården. Tjenesten har til sammen 17 årsverk fordelt på 16 hele og to halve stillinger, fordelt slik i tjenestene:

Barneverntjenesten: 5 saksbehandlerstillinger hvorav en midlertidig på statlig tilskudd, en halv midlertidig rådgiverstilling på statlig tilskudd, en hel fagleder og en hel merkantil stilling. Alle stillingene er besatt av kompetent personale. Den statlige satsingen på kommunalt barnevern synes å skulle fortsette også i 2013 jft statsbudsjettet for 2013's framlegg.

Pp-tjenesten: 4,5 saksbehandlerstillinger, en logopedstilling tilknyttet voksenlogopedi, en spesialrådgiver/psykolog, en hel merkantil stilling og en hel faglederstilling. Av dette står logopedstillingen og en halv saksbehandlerstilling pr dato vakant, men er lyst ledig.

Pp-tjenesten skal oppfylle Opplæringslovens krav til utredning og oppfølging av spesialpedagogiske saker for barn i barnehager, skoler og for voksne med behov for utredning og tiltak etter lovens bestemmelser. Tjenesten skal i tillegg ivareta observasjon, gi råd og veiledning ovenfor personalet og i forhold til systemisk arbeid i skoler og barnehager. Det har i 2012 vært arbeidet med gjennomgang og vurdering av spesialundervisningen i grunnskolene. Resultat av gjennomgangen og arbeidet vil bli framlagt i egen rapport.

Barneverntjenesten skal ivareta kommunens forpliktelser etter lov om barneverntjenester og i alle ledd av loven; fra undersøkelser av bekymringsmeldinger, iverksetting og oppfølging av hensiktsmessige tiltak i den enkelte sak. Barneverntjenesten har i 2012 hatt en sterk økning av akutt- og omsorgssaker, noe som har resultert i økte utgifter til tiltak utenom hjemmet (plasseringer i institusjon/fosterhjem). Dette er saker som videreføres også i 2013 og som vil få budsjettmessige konsekvenser i form av økning av budsjettfunksjon 252 Barneverntiltak utenfor hjemmet. Hvilke konsekvenser de økte utgiftene vil få på totalrammen for barnevern- og pptjenesten er ennå noe uavklart.

Både barnevern- og pptjenesten er viktige aktører i oppfølging av Kvello-modellen (for tidlig intervensjon og hjelp til barn/familier som trenger det) i skoler og barnehager. Fullført implementering av Kvello-modellen i alle skolene og barnehagene vil være våren 2015. Ressursbruken (personalressurs) for oppfølging av Kvello-modellen vil da være mer avklart.

Det er innarbeidet 1,0 årsverk logoped i budsjett for 2013 denne var ikke budsjettert i 2012.

2400 Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)

2400 Kirkenes Komp.senter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	7 901	7 464	7 562	7 562	7 562	7 562
Driftsinntekter	-6 068	-6 635	-5 645	-5 645	-5 645	-5 645
Netto drift	1 833	829	1 917	1 917	1 917	1 917

Kirkenes kompetansesenter har ansvar for lovpålagte oppgaver i norskopplæring for voksne innvandrere, samt grunnskole og spesialundervisning for voksne. Senteret tilbyr i tillegg norskkurs for arbeidsinnvandrere og russiskkurs. Tolking og oversetting mellom norsk og russisk er en viktig del av oppgavene våre, sammen med tilrettelegging og megling med høgskoler og universitet for å få et tilbud om desentralisert høgskole- og universitetsutdanninger, samt etter- og videreutdanninger. Vi har som mål å levere tjenester av høy kvalitet, og våre elever har gode resultater på offisielle tester.

Kompetansesenteret har 10 årsverk, hvorav 8,5 er besatt.

Den største enkeltutgiften foruten lønn, er husleie som for 2013 vil bli ca 1 mill.

Kompetansesenteret vil i 2013 måtte starte opp grunnskoleopplæring for voksne.

2500 Allmenn kultur

(tall i 1000)

2500 Allmenn Kultur	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	13 905	7 598	6 863	6 863	6 863	6 863
Driftsinntekter	-2 208	-2 383	-874	-874	-874	-874
Netto drift	11 697	5 216	5 989	5 989	5 989	5 989

Allmenn kultur består av en rekke tilbud innenfor idrett og kultur. Virksomheten har 6,43 % årsverk fordelt på 10 stillingshjemler. Hovedaktiviteten for ungdom er i dag lagt til Basen i Kirkenes, samt ungdomsklubben i Bjørnevatn og på Bugøynes. Basen er utviklet til et kultursenter i samlokalisering med Aurora Kino og Kirkenes Bowling og tilbyr øvingsklokaler, galleri, internett, og filmrom/spillerom/møterom for ungdom. Virksomheten gir tilbud om kulturtiltak for funksjonshemmede og bidrar også med konsulenttjenester innenfor idrett og annen kultur.

Virksomheten er lokal arrangør av UKM og teaterarrangør for Hålogaland Teater og Riksteatret. I tillegg arrangerer virksomheten ulike ungdomsmønstringer som Kaos Spektakel, Åpen Hall og Braak. Allmenn kultur driver med utstrakt saksbehandling og rådgivning når det gjelder kulturmidler, spillemidler og søknader om økonomisk støtte.

Det er innarbeidet reduserte inntekter fra bruk av disposisjonsfond med 1,35 mill kroner. I 2012 ble tilskudd til arrangementer og kulturaktiviteter dekt med bruk av fond.

Tilskudd til kultur og idrettsaktiviteter er i budsjett 2013 overført til formannskapets disposisjon.

2550 Kulturskolen

(tall i 1000)

2550 Kulturskolen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 396	4 877	5 244	5 244	5 244	5 244
Driftsinntekter	-1 476	-1 280	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
Netto drift	3 920	3 597	4 094	4 094	4 094	4 094

Sør-Varanger kulturskole er nettopp flyttet inn i nytt bygg sammen med Kirkenes barneskole og Kirkenes ungdomsskole. Skolen er underlagt virksomhetslederen/rektoren ved Kirkenes barneskole. Skolen har som mål å gi et variabelt og godt kulturskole tilbud til alle elever i Sør-Varanger kommune. Skolebygget innbyr til alle typer aktiviteter fra dans til bandspilling, øvinger i grupperom og opptredener i skolenes amfier.

En samlokalisering mellom kulturskolen og Kirkenes barne- og ungdomsskole gjør at både lokaler og ressurser kan utnyttes bedre. Utfordringen til kulturskolen er samspillet med grunnskolene og få til gode samarbeidsprosjekter. Akkurat nå er skolen i et samarbeidsprosjekt om Joik og trommespill, et prosjekt mellom kulturskolens elever og elever fra grunnskolene.

Skolen har 407 elever og det har aldri tidligere vært så mange elever. Skolen har 7,3 årsverk med et godt kvalifisert personell.

For å kunne gi et variabelt og godt tilbud kjøper vi tjenester fra private for å kunne gi teaterundervisning og drive Kirkenes skolekorps. Kjøp av tjenester fra private koster en del men kulturskolen har et ønske om å kunne fortsette å gi et godt kulturskoltilbud til elevene i Sør-Varanger kommune.

2600 Sør-Varanger museum

(tall i 1000)

2600 Sør-Varanger Museum	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 730	2 877	3 249	3 249	3 249	3 249
Driftsinntekter	-1 050	-25	0	0	0	0
Netto drift	2 680	2 852	3 249	3 249	3 249	3 249

Her budsjetteres overføring til Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssiida. I tillegg er det budsjettert med utgifter tilhørende bygget Grenselandmuseet.

2700 Sør-Varanger bibliotek

(tall i 1000)

2700 Sør-Varanger Bibliotek	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 624	6 670	6 887	6 887	6 887	6 887
Driftsinntekter	-1 560	-1 344	-1 343	-1 343	-1 343	-1 343
Netto drift	5 063	5 326	5 544	5 544	5 544	5 544

Virksomheten består av hovedbibliotek i Kirkenes, filialer på Svanvik og Bugøynes. Virksomheten har 6,90 årsverk fordelt på 8 ansatte. Biblioteket kjøper bokbusstjenester fra Tana/Nesseby bokbuss til distriktene Bugøyfjord og Neiden. Sør-Varanger bibliotek dekker et vidt spekter av tjenester for barn, ungdom, voksne og eldre. Utlån av bøker/media, informasjonstjenester, formidling og arrangementer. Virksomheten samarbeider med mange aktører innenfor kommunen, og andre eksterne institusjoner i landet. Norsk–russisk bibliotektjeneste er ett betydelig område i virksomheten, og det er en økende tendens til aktiviteter, møter og samarbeid over grensen. Biblioteket har som målsetting å videreutvikle virksomheten til å være en aktiv møteplass og sosial arena, ved samarbeid med relevante aktører, som også gir tilgang på ressurser og midler. Det søkes årlig på prosjektmidler, primært til arrangement og formidling.

Budsjett 2013 fører til en stram drift av virksomheten. Utgifter til husleie, primært i Kirkenes, men også i Svanvik, er en vesentlig utgiftspost på budsjettet. Inntekter på kr. 650 000,- gjelder russiskspråklig bibliotek -tjenesteyting, og er avhengig av avtaler og overføring av midler fra Finnmark fylkeskommune, Troms fylkeskommune og staten.

3000 Helse og sosialadministrasjon

(tall i 1000)

3000 Helse og Sosialadministrasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	14 622	13 407	13 530	13 530	13 530	13 530
Driftsinntekter	-4 382	-3 547	-2 967	-2 967	-2 967	-2 967
Netto drift	10 240	9 860	10 563	10 563	10 563	10 563

Virksomheten består av koordinerende enhet og tildelingskontoret for omsorgssaker. Det er 7,5 årsverk ved virksomheten.

Koordinerende enhet skal ha generell oversikt over habiliterings- og rehabiliteringstilbudet i kommunen og i helseregionen. Enheten skal være kontaktpunkt for samarbeid. Tjenestene som tilbys skal være synlige og lett tilgjengelige for brukere og samarbeidspartnere. Koordinerende enheten skal sørge for at tjenester til brukeren ses i sammenheng, og at det er kontinuitet i tiltakene over tid, uavhengig av hvem som har ansvaret. Enheten skal bidra til at de forskjellige tjenesteyterne samarbeider ved planlegging og organisering av habiliterings- og rehabiliteringstilbudene, og tilrettelegge for brukermedvirkning på individ- og systemnivå.

Tildelingskontorets målsetning er å tildele helse og omsorgstjenester etter BEON prinsippet, Beste effektive omsorgsnivå med innplassering i kommunens omsorgstrapp.

Tildelingskontoret er også kontakten opp mot spesialisthelsetjenesten ved utskrivningsklare pasienter. Tildelingskontoret behandlet 1826 saker i 2011.

3001 Frivillig Sentralen

(tall i 1000)

3001 Frivillig Sentralen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	748	725	741	741	741	741
Driftsinntekter	-442	-350	-360	-360	-360	-360
Netto drift	307	375	381	381	381	381

Frivillig Sentralen har en ansatt; daglig leder i 100 % stilling. Frivillig Sentralen hadde i 2011 125 registrerte frivillig som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5950 timer.

Målet er at Frivillig Sentralen skal fungere som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De skal samarbeide med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver med nevnes: eldrekafe, språkhjelp, natteravning, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid og diverse arrangementer."

3100 Flyktningtjenesten

(tall i 1000)

3100 Flyktningtjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	9 582	11 830	12 031	12 031	12 031	12 031
Driftsinntekter	-10 289	-12 124	-12 834	-12 834	-12 834	-12 834
Netto drift	-707	-294	-803	-803	-803	-803

Flyktningtjenesten har ansvar for drift og koordinering av bosetting, integrering og introduksjonsprogrammet for flyktninger. Formålet i tjenesten er å arbeide for likestilling som innebærer å bedre flyktningers mestring av hverdagslivet og styrke deres muligheter for kvalifisering til utdanning og arbeidsliv.

Det bor 64 flyktninger fordelt på 9 nasjoner innenfor 5-års tilskuddsperiode (statstilskudd fra Integrerings-og mangfoldsdirektoratet-IMDi). I tillegg bor her flyktninger som har vært i kommunen i mer enn 5 år. Kommunestyret har vedtatt å bosette 25 flyktninger pr år i perioden 2012-2015. Det er 4 stillinger i tjenesten: virksomhetsleder, 2 koordinatorer, 1 miljøarbeider samt ½ prosjektstilling. Integreringstilskuddet brukes til bosetting av flyktninger og introduksjonsprogram; lønn, introstønad, ½ innvandrerhelsesøster, tolking, økonomisk stønad (refusjoner til NAV), aktiviteter, helsefremmende tiltak, transport og barnehage/SFO. Tjenesten har flyttet inn i nye og hensiktsmessige lokaler i 2012.
Lov om introduksjonsprogram gir rett til kvalifisering for bosatte flyktninger mellom 18-55 år. Det er 23 deltakere i introduksjonsprogrammet pr 1.10.2012. Ved årsskiftet 2012/13 vil det være 30 deltakere på grunn av økt antall voksne flyktninger som bosettes. Utviklingen av tilbudet i introduksjonsprogrammet skjer i nært samarbeid med deltakerne og samarbeidsparter og det er fokus på god kvalitet i tilbudet. Tjenesten har fått FoU-midler fra IMDi til prosjektet VI SNAKKES! som er et tilbud til bosatte flyktninger.

Det er fortsatt en utfordring å skaffe tilveie nok boliger til bosetting av flyktninger. Arbeidet med å finne gode fremtidige boligløsninger må fortsette, slik det fremgår av boligpolitisk handlingsplan.

Det er innarbeidet en reduksjon i driftsutgiftene på 0,5 mill kroner fra budsjett 2012. Det berører tilbudet til flyktningene både bosetting og introduksjonsprogram, som følge av reduserte utgifter til aktiviteter/etablering og introduksjonsstønad.

3200 Felles administrasjon helsetjenesten

(tall i 1000)

3200 Helsetjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	772	896	845	845	845	845
Driftsinntekter	-162	-90	-24	-24	-24	-24
Netto drift	610	806	821	821	821	821

Tjenesten består av 1 årsverk konsulent og 0,5 årsverk sekretær som bistår kommunelegetjenesten, helsestasjonen, ergoterapitjenesten, fysioterapitjenesten og psykisk helsetjenesten med merkantile tjenester. Konsulenten har delegert ansvar innen økonomi/budsjett og saksbehandling for kommuneoverlegen og virksomhetsleder for psykisk helsetjeneste.

Budsjettet er fellesutgifter for alle de kommunale tjenestene ved helsesenteret.

3202, 3203 og 3204 Helsestasjon, fysio - og ergoterapitjenesten

(tall i 1000)

3202 Helsestasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 054	4 203	5 180	5 180	5 180	5 180
Driftsinntekter	-1 193	-847	-1 290	-1 290	-1 290	-1 290
Netto drift	3 861	3 356	3 890	3 890	3 890	3 890

3203 Fysioterapi	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	4 650	4 429	4 459	4 459	4 459	4 459
Driftsinntekter	-1 048	-690	-715	-715	-715	-715
Netto drift	3 603	3 739	3 744	3 744	3 744	3 744

3204 Ergoterapi	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	906	1 377	1 406	1 406	1 406	1 406
Driftsinntekter	-10	-6	-6	-6	-6	-6
Netto drift	896	1 371	1 400	1 400	1 400	1 400

Ergo/fysio/helsestasjon er en felles virksomhet, organisert med 50% felles virksomhetsleder samt 3 fagledere.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er et lovpålagt lavterskeltilbud til alle barn, unge og deres foresatte. Tilbudet innbefatter svangerskapsomsorgen, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjenesten 6-20 år og helsestasjon for ungdom. Tjenesten har en sentral rolle i kommunens folkehelsearbeid og arbeider helsefremmende og forebyggende, både med psykisk og fysisk helse og sosiale forhold. Arbeidet innebærer veiledning, helseundersøkelser, vaksinering, oppfølging og henvisning videre ved behov. Helsestasjonen har 6,5 årsverk.

Ergoterapitjenesten skal hjelpe mennesker i alle aldre å fungere optimalt i hverdagen når de har problemer med å utføre daglige gjøremål på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonshemming. Ergoterapitjenesten tilrettelegger for aktivitet og deltagelse i brukers hjem, fritid, skole/barnehage og på institusjoner. Sentrale oppgaver er hjelpemiddelformidling og boligveiledning/tilrettelegging for å kunne bo lengst mulig hjemme.
Tjenesten har 2,5 årsverk.

Fysioterapitjenesten skal bidra til å sikre innbyggerne et forsvarlig fysioterapitilbud. Fysioterapitjenesten gir tilbud om fysioterapi innen helsestasjon, skolehelsetjenesten, hjemmebehandling, sykehjem og oppfølging i distriktene, Prioriterte oppgaver her er rehabilitering og habilitering. Videre utføres individuell fysikalsk behandling for barn 0-18 år, forebyggende helsearbeid, herunder Kvello modellen, samt ivaretakelse av særskilte tilfeller hvor ordinær fysikalsk behandling på institutt enten ikke er mulig eller hensiktsmessig. Tjenesten har 4 årsverk inkl en turnusstilling.

Sør-Varanger Frisklivsentral er innarbeidet i budsjett med driftsoppstart 1.1.2013 og vil i 2013 bli finansiert av eksterne midler og bruk av bundet fond.

Det er innarbeidet økte utgifter til tilskudd til driftsavtaler private fysioterapeuter. Det er ikke innarbeidet vesentlige endringer i budsjettet ut over dette.

3205 Psykisk helsetjeneste

(tall i 1000)

3205 Psykisk helsetjeneste	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 822	14 148	14 718	14 718	14 718	14 718
Driftsinntekter	-3 368	-4 622	-4 369	-4 369	-4 369	-4 369
Netto drift	8 453	9 526	10 349	10 349	10 349	10 349

Psykisk helsetjeneste skal bidra til forebygging av psykiske lidelser gjennom tiltak for småbarnsforeldre og deres barn, gruppetilbud i forhold til angst og depresjon, informasjon og

undervisning. Gi god hjelp til mennesker med psykiske lidelser. Ved tilbud om støttesamtaler, koordinering av hjelpetiltak, aktiviteter og opplæring, hjemmebesøk, oppfølgning og miljøarbeid

Tjenesten har 17 årsverk, fordelt på omsorgsboligen/miljøarbeidertjeneste med 9,5 årsverk, Møteplassen 2 årsverk, hjemmekonsulent 1 årsverk og helsesenteret med leder 4,5 årsverk.

Økte ugifter kommer som følge av særlig ressurskrevende brukere.

3206 Diagnose/behandling

(tall i 1000)

3206 Diagnose/ Behandling	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	10 296	10 788	11 748	11 748	11 748	11 748
Driftsinntekter	-1 664	-1 181	-1 308	-1 308	-1 308	-1 308
Netto drift	8 632	9 607	10 440	10 440	10 440	10 440

I legetjenesten er det nå 10 fastlegehjemler etter at Kommunestyret opprettet en ny hjemmel i 2011, i tillegg har tjenesten 2 kommunalt ansatte turnusleger. Den nye hjemmelen har vært utlyst 3 ganger, men vi har dessverre ikke lykkes å ansette noen i hjemmelen foreløpig. Søkermassen er for tiden meget liten. Interessen for fastlegehjemler er betydelig mindre over hele landet. Det er også lyst ut en hjemmel fra en av våre fastleger som har sagt opp – også her er det vanskelig å rekruttere.

For øvrig er kommuneoverlegen fortsatt sterkt involvert i planlegging av innfasing av samhandlingsreformen. Hvilke budsjettmessige konsekvenser dette vil få for helsetjenesten og for kommunen er fortsatt usikkert, men vi har to leger involvert i prosjekter i tilknytning til denne reformen høsten 2012 og utover 2013.

Legetjenesten har tidligere startet planlegging av kommunalt overgrepsmottak – sentralt pålegg. Dette arbeidet har imidlertid vært nedprioritert flere år på rad på grunn av andre og viktigere oppgaver – i 2011 og 12 på grunn av samhandlingsreformen. Vi er pålagt å opprette et slikt mottak, og et slikt tilbud vil få budsjettmessige konsekvenser den dag mottaket er opprettet. Dette ligger imidlertid fortsatt noe frem i tid. Vi håper å komme videre i planleggingen i 2013. I tillegg er det nærliggende å se mottaket i sammenheng med ”nye Kirkenes sykehus” hvor oppstart foreløpig er satt til 2014.

Et annet område kommuneoverlegen ser må prioriteres er smittevern. På grunn av økt reisevirksomhet øker også infeksjonssykdommer, og det er viktig at kompetansen på området økes og prioriteres. Dette vil bety økning, evt. omrokering av kommunale oppgaver for en av fastlegene. Dette vil kunne løses innenfor rammen av budsjettet.

Forhandlinger mellom legeforeningen og KS sentralt har resultert i noe endrede rettigheter i forbindelse med avvikling av arbeidsdag etter vakt, men fortsatt har dette ikke fått store konsekvenser for legene ved Kirkenes legesenter og dermed for Sør-Varanger kommune.

Det er i innarbeidet økte kostnader på 0,5 mill kroner knyttet til utvidet permisjonsordninger for fastlegene, ihht kommunestyrevedtak i sak 045/12.

3300 Sosialtjenesten

(tall i 1000)

3300 Sosialtjenesten	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	5 373	5 192	5 535	4 785	4 785	4 785
Driftsinntekter	-1 214	-825	-1 058	-308	-308	-308
Netto drift	4 159	4 367	4 478	4 478	4 478	4 478

Sosialtjenesten har 8 årsverk bestående av tre miljøarbeidere, en boligøkonomisk rådgiver og fire sosialkonsulenter, inkludert virksomhetsleder. I tillegg er 3 prosjektstillinger på til sammen 2,5 % årsverk knyttet til virksomhetens drift.

Tjenestens hovedmål/arbeidsområder er;

- Rehabilitering og omsorg til personer og familier med rus- og avhengighetsproblemer
- Forebygge rus, økonomiske - og sosiale problemer på både individ og samfunnsnivå
- Saksbehandling av bostøttesaker, startlån og utbedrings- og tilretteleggingstilskudd

I tillegg til ulike tilbud til personer og familier med rusproblemer, har virksomheten gjennom statlige tilskuddsmidler igangsatt/driver ulike rusforebyggende eller skadereduserende prosjekter;

- Boligkoordinatorstilling for å forbedre bolig og bo-oppfølgingstilbud til målgruppen
- ”Frisk satsing” som er et jakt og friluftstilbud til ungdom/unge voksen i risikosonen eller med etablerte problemer. Igangsatt i samarbeid med Finnmark Jeger og fisk. Avvikles i løpet av 2012.
- Ambulant tverrfaglig ungdomsteam i samarbeid med spesialisthelsetjenesten og kommunene Tana og Vardø. Avvikles i løpet av 2012.
- Etablering av 6 nye boliger med hjelpe- og vernetiltak til målgruppen i samarbeid med Stiftelsen boligbygg
- Ruskoordinatorstilling for rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid overfor ungdom i risikosonen og ungdom med etablerte rusproblemer.

For 2013 er følgende innarbeidet i budsjettet:

- Tilskuddsmidler til videre drift av 2 etablerte prosjekter; boligkoordinator og ruskoordinator
- Videreføring av etablert friluftstilbud som et ordinært tilbud som kjøpes av Finnmark jeger- og fisk med 1 – 2 dager pr.uke. Utgifter dekkes over eget budsjett av midler til støttekontakt og kjøp av tjenester fra private.
- Innsparing av utgifter til husleie i forbindelse med flytting til nye lokaler med 100.000

3301 NAV – økonomisk sosialhjelp

(tall i 1000)

3301 Nav - Økonomisk Sosialhjelp	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	9 418	9 313	9 422	9 422	9 422	9 422
Driftsinntekter	-1 537	-1 141	-1 141	-1 141	-1 141	-1 141
Netto drift	7 882	8 172	8 281	8 281	8 281	8 281

NAV Sør-Varanger er et samarbeid mellom Sør-Varanger kommune og NAV Finnmark. Kontoret har ansvar for både kommunale og statlige oppgaver som er fordelt på henholdsvis 6 kommunale og 11,6 statlige stillinger. Av kommunale oppgaver kontoret har ansvar for, er ivaretakelse av økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogrammet og oppfølging av langtidsmottakere av økonomisk sosialhjelp de viktigste områdene.

NAV Sør-Varanger har som hovedmål å bidra til at flest mulig av de som er i yrkesaktiv alder i kommunen vår kan forsørge seg selv ved eget arbeid. Når dette ikke er mulig skal NAV sikre at disse personene får midlertidig eller varig inntektssikring gjennom de kommunale og statlige stønadene vi forvalter.

I Sør-Varanger har vi over tid hatt lav arbeidsledighet og god tilgang på arbeid. Samtidig etterspørres arbeidskraft med høyere utdannelse og spisskompetanse som mange av Nav sine brukere ikke kan matche. Samtidig så jobbes det meget godt med å avklare personer i risikogrupper i retning midlertidige og varige stønader. Dette gir som resultat relativt lave utgifter til sosialhjelp. Virksomheten ser imidlertid at mange sliter med de høye bokostnadene som er i kommunen og at en større og større andel av sosialhjelps-budsjettet går med til å avhjelpe de utfordringene dette medfører.

Som følge av den gode situasjonen på arbeidsmarkedet og at det over tid er jobbet godt med arbeidsavklaring så ser vi en svak nedgang i behovet for midler til kvalifiseringsprogrammet fra 12 til 9 plasser i 2013. Virksomhetsleder mener dette fortsatt sikrer de som trenger det tilgang på kvalifiseringsprogrammet. Det er i budsjett for 2013 satt av i overkant av 1,7 mill kroner til kvalifiseringsprogrammet, inkluderer 1,5 årsverk knyttet til tilbudet.

Nav har fokus på å få ned antall brukere av økonomisk sosialhjelp. NAV Sør-Varanger skal innenfor tildelt budsjett prioritere oppfølging av sosialhjelpsmottakere som igjen skal føre til at flere brukere kommer ut i jobb og blir økonomisk selvforsørget i 2013.

3400 Prestøyhjemmet

(tall i 1000)

3400 Prestøyhjemmet	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	30 072	30 228	32 697	32 697	32 697	32 697
Driftsinntekter	-8 078	-7 437	-7 661	-7 661	-7 661	-7 661
Netto drift	21 994	22 791	25 036	25 036	25 036	25 036

Prestøyhjemmet er et sykehjem med totalt 40 plasser. Det er 3 somatiske avdelinger, 1 rehabiliterings/korttidsavdeling og 1 skjermet avdeling for demente. Prestøyhjemmet har totalt 47,61 årsverk fordelt på 70 stillinger for sykepleiere, ergoterapeut og hjelpepleiere. Virksomheten er organisert med virksomhetsleder og 3 avdelingssykepleiere som ledere for avdelingene.

Mål for virksomheten er at Prestøyhjemmet skal være et sykehjem der det oppleves at det ytes service, er høy faglig kvalitet og er et sykehjem i stadig utvikling. Sykehjemmet bygger på et menneskesyn der verdier som nestekjærlighet, omsorg, menneskeverd og likeverd står sentralt.

I budsjett 2013 er det endringer i lønnsutgifter og justerte brukerbetalinger som utgjør endringene fra 2012.

3500 Hjemmebasert omsorg

(tall i 1000)

3500 Hjemmebasert Omsorg	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	56 064	53 786	54 984	60 104	60 104	60 104
Driftsinntekter	-9 435	-12 380	-9 579	-9 765	-9 765	-9 765
Netto drift	46 629	41 406	45 406	50 340	50 340	50 340

Virksomheten yter hjemmetjenester som hjemmesykepleie, praktiskbistand, matombringing, ambulerende vaktmester tjeneste, dagsenter og trygghetsalarm til Sør-Varanger kommunes befolkning. Hjemmebasert omsorgs målsetning er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig. Det er 68 årsverk ved virksomheten. Virksomheten fulgte opp 899 tjenester i løpet av 2011.

Utviklingssenter for hjemmetjenester i Finnmark er plassert i hjemmebasert omsorg i Sør-Varanger kommune. Målsetningen til utviklingssentret er å heve den faglige kvaliteten gjennom å utvikle gode modeller for fagutvikling og spre disse til andre kommuner i Finnmark. Utviklingssentret har mange prosjekter gående blant annet Opprettelse av primærgrupper i hjemmebasert omsorg, etisk kompteanseheving, kreftomsorg og dagtilbud til demente. I tillegg jobbes det med kompetanseheving på alle nivåer i tjenesten.

I september 2013 vil det stå 16 nye omsorgsboliger klar for innflytting i Tangenlia. 12 av disse er forbeholdt eldre og vil inngå i tjenestetilbudet fra Hjemmebasert omsorg. I tillegg til drift av omsorgsboliger skal hjemmesykepleien ha en av sine baser her. På grunn av nedleggelse av 8 sykehjemsplasser i 2012 og samhandlingsreformen, som legger opp til pasienter med større behov for oppfølging i kommunen, må en regne med at de eldre som vil få tildelt bolig i Tangenlia vil ha et omfattende behov for hjelp hele døgnet.

Det er innarbeidet økte lønns og driftsutgifter knyttet til åpning av 8 av de 12 omsorgsboligene i budsjettet for 2013. Åpning av de siste 4 boligene til eldre er innarbeidet i fra januar 2014. Det budsjetteres med 6,3 nye årsverk med 4 måneders virkning i 2013. Fra og med 2014 budsjetteres det med ytterligere 4,7 årsverk hjelpepleiere. Totalt vil det være 17 årsverk knyttet til hjemmebasert omsorg i Tangenlia i 2014. På grunn av flytting av base fra byen til Tangenlia vil det være behov for 3 nye biler. Dette på grunn av mindre mulighet for samordning av biler når basen skilles ut. Hjemmebasert omsorg i byen vil fortsatt ha behov for de bilene de har, da det allerede er for få biler i tjenesten.

3501 Bugøynes omsorgssenter

(tall i 1000)

3501 Bugøynes Omsorgssenter	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	6 098	5 476	5 933	5 933	5 933	5 933
Driftsinntekter	-486	-400	-400	-400	-400	-400
Netto drift	5 613	5 076	5 533	5 533	5 533	5 533

Bugøynes omsorgssenter gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Det er 9,2 årsverk ved sentret og 14 ansatte. Målsetningen til virksomheten er at alle som ønsker det skal kunne bo hjemme så lenge det er mulig. Det er per i dag 25 stykker som har vedtak om tjenester fra sentret.

Endringer i budsjettet er i all hovedsak knyttet til lønn.

3600 Tjenesten for funksjonshemmede

(tall i 1000)

3600 Tjenesten for funksjonshemmede	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	35 641	38 427	39 301	39 301	39 301	39 301
Driftsinntekter	-7 663	-7 415	-6 884	-6 884	-6 884	-6 884
Netto drift	27 978	31 012	32 417	32 417	32 417	32 417

Tjenesten for funksjonshemmede består av 53 årsverk fordelt på 81 stillinger. Virksomheten er delt inn i 4 avdelinger. 3 avdelinger gir omfattende og langvarige tjenester til voksne personer med ulike funksjonshemminger. Disse bor i egne boliger. Den 4. avdelingen er Villa aktiv som gir avlastningstjenester til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Brukerne som er inne på avlastning er barn/unge med omfattende funksjonshemminger.

For 2013 er det budsjettert med økte lønnsutgifter og det er også innarbeidet økte inntekter knyttet til refusjon for ressurskrevende brukere.

Fra september 2013 vil 4 nye omsorgsboliger forbeholdt unge funksjonshemmede åpnes på Tangenlia. Åpning av de nye boligene forventes ikke å gi noen budsjettmessige konsekvenser for virksomheten.

3700 Wesselborgen sykehjem

(tall i 1000)

3700 Wesselborgen Sykehjem	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	49 455	47 962	48 765	48 765	48 765	48 765
Driftsinntekter	-12 787	-12 140	-12 080	-12 080	-12 080	-12 080
Netto drift	36 669	35 822	36 685	36 685	36 685	36 685

Wesselborgen er et sykehjem med 32 langtidsplasser fordelt på to somatiske avdelinger og en skjermet avdeling for demente, samt ni korttids- og avlastningsplasser. Virksomheten inkluderer også Tangenlia bofellesskap med åtte langtidsplasser og tre omsorgsboliger. Totalt antall årsverk er 70 fordelt på i overkant av 100 ansatte.

Wesselborgens mål er å yte tjenester med god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte.

Det er budsjettert med økning på faste tillegg beregnet i henhold til turnusprogrammet. Samtidig er det innarbeidet reduserte driftsutgifter til kjøp av transporttjenester og vaskeritjenester.

Tiltak om nedleggelse av 8 langtidsplasser på avdeling D, vedtatt i økonomiplan for 2012 - 2015 er innarbeidet i virksomhetens budsjett med en besparelse på i underkant av 1,0 mill kroner.

3701 Kjøkken pleie og omsorgstjenestene

(tall i 1000)

3701 Kjøkken	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	7 380	7 583	7 982	7 982	7 982	7 982
Driftsinntekter	-1 983	-1 910	-1 910	-1 910	-1 910	-1 910
Netto drift	5 396	5 673	6 072	6 072	6 072	6 072

Kjøkkenet produserer mat til beboerne på sykehjemmene og hjemmeboende med behov for matombringing. Antall årsverk er 9,47 fordelt på 14 ansatte.

Kjøkkenets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. De har kontinuerlig fokus på riktig og variert kosthold tilpasset den enkeltes behov, og opplever stadig økende behov for spesialdietter for brukerne. Dette er også ekstra kostnadsdrivende.

Innarbeidede endringer er økte matvarekostnader og økning på faste tillegg i henhold til turnusprogrammet.

3703 Dagsenter for demente

(tall i 1000)

3703 Dagsenter for demente	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	1 678	1 997	2 019	2 019	2 019	2 019
Driftsinntekter	-86	-40	-65	-65	-65	-65
Netto drift	1 591	1 957	1 954	1 954	1 954	1 954

Utsikten dagsenter er et avlastningstilbud på dagtid for demenssyke. Virksomheten har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 % stilling. To av dagsenterets ansatte er med i kommunens demensteam sammen med to ansatte fra hjemmebasert omsorg og tildelingskontoret.

Dagsenterets mål er å yte tjenester som har god kvalitet der brukermedvirkning og godt samarbeid med pårørende er i fokus, samt skape trygge rammer for brukere og ansatte. Dagsenteret har fokus på kontinuerlig kompetanseheving innenfor demens, samt deltakelse i nettverk innenfor dette feltet i landsdelen. Dagsenteret samarbeider med Nasjonalt kompetansesenter for demens for utvikling av kvalitet i tjenesten.

4000 – 4600 Teknisk drift

(tall i 1000)

4000 Teknisk Administrasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	3 874	2 816	2 880	2 880	2 880	2 880
Driftsinntekter	-45 665	-1 894	-1 894	-1 894	-1 894	-1 894
Netto drift	-41 791	922	986	986	986	986

4300-4302 Veier, Parker og Idrettsanlegg	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	16 275	14 618	14 345	14 345	14 345	14 345
Driftsinntekter	-5 629	-3 765	-3 169	-3 169	-3 169	-3 169
Netto drift	10 647	10 853	11 176	11 176	11 176	11 176

4600 Fdv - Kommunale Bygninger	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	52 137	43 787	31 982	32 682	32 682	32 682
Driftsinntekter	-28 627	-20 840	-7 910	-8 521	-8 521	-8 521
Netto drift	23 510	22 947	24 072	24 161	24 161	24 161

4601 Renholdere	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	15 874	15 840	17 239	17 239	17 239	17 239
Driftsinntekter	-544	-994	-994	-994	-994	-994
Netto drift	15 330	14 846	16 245	16 245	16 245	16 245

Virksomhet FDV har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygninger, kommunale veier, parker, løyper og verksted/maskindrift. Samt planlegging og bygging av nye bygge- og anleggsprosjekter.

Samlet har virksomheten i hjemmelsoversikten 68 årsverk, den største gruppen arbeidstakere er renholdere med 38 årsverk.

Kirkenes skole ble fullført i august 2012 i hht fremdriftsplan og budsjett. Bygget har lavenergistandard med langt lavere energibruk enn de gamle bygningene. Estimert redusert energibruk er 2 mill kWh, reduksjonen er innarbeidet i energibudsjettet. Bygging av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia og ny 6 avdelings barnehage på Skytterhusfjellet startet hhv i juni og september 2012. Begge bygningene ferdigstilles i august 2013.

Utarbeidelse av Veiplan startet høsten 2012, planen kan danne grunnlag for prioritering av bevilgninger til utbedring av kommunale veier.

4200 Vann, avløp og renovasjon

(tall i 1000)

4200 Vann Avløp og Renovasjon	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	39 014	37 828	29 552	29 552	29 552	29 552
Driftsinntekter	-44 329	-45 720	-37 820	-37 820	-37 820	-37 820
Netto drift	-5 315	-7 892	-8 268	-8 268	-8 268	-8 268

Virksomheten har 10 ansatte, totalt 9 årsverk.

Virksomheten har ansvaret for 10 vannverk, 2 kloakkrenseanlegg, 7 trykkøkningsstasjoner og 13 avløpspumpestasjoner i tillegg til ansvaret for ca. 240 km med hovedledningsnett.

Vann, avløp og renovasjon er et selvkostområde.

4800 Brann og feiervesen

(tall i 1000)

4800 Brann og Feiervesen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	11 885	12 326	13 580	13 580	13 580	13 580
Driftsinntekter	-2 921	-3 285	-3 161	-3 161	-3 161	-3 161
Netto drift	8 965	9 041	10 419	10 419	10 419	10 419

Virksomheten er delt i henholdsvis beredskaps – og forebyggende avdeling. I tillegg er drift av Sivilforsvarets lager underlagt virksomheten. Virksomheten har totalt 15,5 årsverk samt 6 deltidsansatte i 2,4 % stilling.

Vårt hovedmål er å sikre at brannvesenet er organisert og utrustet tilfredsstillende og at det er bemannet med personell som har tilfredsstillende kompetanse og kan løse de oppgaver vi er pålagt gjennom Brann – og eksplosjonsvernloven samt Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn.

Vi har siden 2009 hatt avtale om brannvernsamarbeid med Berlevåg kommune. Fra inneværende år utfører vi også feie – og tilsynsoppgaver i Berlevåg.
Virksomheten har høyt fokus på økonomi og inntjening og håper på fortsatt salg av tjenester, primært til Sydvaranger Gruve AS.

4910 – 4970 Sør-Varanger havnevesen

(tall i 1000)

4910 – 4970 Sør-Varanger Havnevesen	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftskostnader	19 400	15 773	15 892	15 892	15 892	15 892
Driftsinntekter	-19 400	-15 773	-15 892	-15 892	-15 892	-15 892
Netto drift	0	0	0	0	0	0

Kirkenes havnevesens hovedoppgaver er å ivareta de administrative og forvaltningsmessige oppgaver Sør-Varanger kommune har etter havne- og farvannsloven, og de bestemmelser som er gitt i medhold av denne loven.

Havnevesenet skal tilrettelegge og bidra til utvikling av havne- og sjørelatert virksomhet, herunder ivareta sikkerhet og framkommelighet i farledene. Havnevesenets oppgaver spenner fra tilsyn og myndighetsutøvelse, saksbehandling, til salg av tjenester og ytelser etter forretningsmessige prinsipper.

Havnevesenets drift omfatter forvalting av kaier, kaiarealer, slepebåten Kraft Johansen, oljevernutstyr, farled med tilhørende sjøarealer med mer. Tjenester som ytes består bl.a. av utleie av kai og arealer, inkl ISPS, fortøyning, isbryting, trafikkstyring, slepe og bukseroppdrag, oljevernberedskap, renovasjonstjenester, vann og elektrisk kraft. Sør-Varanger har ca 1000 skipsanløp årlig, og det forutsettes samme etterspørsel etter havnetjenester og samme antall anløp i 2013 som de siste par år. Prisnivået forutsettes å være uendret ifht 2012.

Havneadministrasjonen har 7 stk 100 % stillinger. Mannskap til Kraft Johansen engasjeres ved behov. Havnevesenet kjøper havnebetjenttjenester hos Kirkenes brannvesen slik at havneanleggene holdes åpen alle dager kl 15.00 – 07.30, samt hele døgnet på helgedager.

Totalt skal driften dekkes gjennom inntekter fra anløpsavgift, gebyrer og forretningsmessig drift. Prisene fastsettes av årlig av havnestyret og reguleres i forskrift og prisregulativ for bruk av havnevesenets kaianlegg, landareal, tjenester og sjøareal.

5 Nedskjærings og omstillingstiltak 2013 - 2016

I følge kommuneloven § 45 om årsbudsjettet skal:

- Kommunestyret skal innen årets utgang vedta budsjett for det kommende kalenderår.
- Kommunestyret vedtar selv årsbudsjettet og endringer i dette. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra formannskapet.
- Innstillingen til årsbudsjett, med alle de forslag til vedtak som foreligger, skal legges ut til alminnelig ettersyn minst 14 dager før den behandles i kommunestyret
- Kommunestyrets vedtak om årsbudsjett, samt formannskapets saksdokumenter, sendes departementet til orientering.
- Det skal i tillegg budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger.

For å bringe kommunens driftsbudsjett for 2013 i balanse kreves det nedskjærings- og salderingstiltak i størrelsesorden 43 mill.kr. Dersom kommunen skal fylle kravet til sunn kommuneøkonomi bør det også settes av sparemidler, altså budsjetteres med avsetning til fond. Fylkesmannen mener at kravet til sunn kommuneøkonomi bør netto driftsresultat ligge på 3-4 % av driftsinntektene. For Sør-Varanger kommune utgjør dette mellom 23-30 mill.kr. Dersom en legger dette tilgrunn må kommunestyre vedta nedskjæring og omstillingstiltak i størrelsesorden 70 mill.kr.

Kravet om 3-4 % netto driftsresultat er ikke absolutt og rådmannen ser utfordringer med å klare kravet i løpet av 2013 og 2014. Slik rådmannen vurderer situasjonen kan det være mer hensiktsmessig å ha som målsetting å fylle kravet i løpet av økonomiplanperioden eksempelvis ved 1 % i 2013, 2 % i 2014 osv slik at en på sikt kan bygge opp en buffer og fylle kravene til sunn kommuneøkonomi i løpet planperioden.

Rådmannen har utarbeidet en rekke omstillings og nedskjæringstiltak enten på eget initiativ eller på oppdrag fra formannskapet. I dette kapitlet redegjøres det for hvert av tiltakene med konsekvenser. Rådmannen er inneforstått med at det kan fremkomme ytterligere konsekvenser av tiltakene enn utredningen her tar for seg, men allikevel er det forsøkt å gi en fremstilling av tiltakene og et godt nok grunnlag for politisk behandling og vedtak.

Tiltak	Tiltak navn	2013	2014	2015	2016
1	Evaluering Sør-Varanger modellen	3 200	3 200	3 200	3 200
2	Reduksjon adm.tjenesteområder - 10 %	2 500	2 500	2 500	2 500
3	Avvikling seniorpolitiske tiltak	500	600	0	0
4	Avvikling av den kommunale stipendordningen	250	250	0	0
5	Avvikling lærlingetilbudet	750	1 500	1 500	1 500
6	Avvikle tilskudd til turistnæringa	500	500	500	500
7	Reduksjon av miljøvernarbeid i kommunen	500	500	500	500
8	Reduksjon jordbruksavdelingen	100	100	100	100
9	Innføring papirfakturagebyr	577	577	577	577
10	Kjøp av revisjonstjenesten	0	200	200	200
11	Avvikle eller reduksjon av tilskudd til frivillige lag og foreninger	1 400	1 400	1 400	1 400
12	Reduskjon av tilskudd til Sør-Varanger menighet 10 %	500	500	500	500
13	Reduksjon tilskudd til NORA - 10 %	234	234	234	234
14	Reduksjon tilskudd til Barenthallene KF -10 %	545	545	545	545

15	Reduksjon tilskudd museum - 10 %	240	240	240	240
16	Avvikling av sjømannsklubben	370	370	370	370
17	Avvikle startlånsordninga	330	330	330	330
18	Utvidelse av eiendomsskatteområdet	*(-10 000)*	10 000	10 000	10 000
19	Økt utbytte Varanger kraft	3 125	3 125	3 125	3 125
20	Avvikling av kinotilbudet	0	870	870	870
21	Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn	414	414	414	414
22.1	Nedleggelse av Kirkenes kompetansesenter	1 071	1 071	1 071	1 071
22.2	Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter	600	600	600	600
23	Redusert tilbud ved hovedbibliotektet	334	388	388	388
24	Avvikle bokbusstilbudet	30	60	60	60
25	Legge ned bibliotekfilialen i Bugøynes	50	100	100	100
26	Legge ned bibliotekfilialen i Svanvik	80	208	220	220
27	Avvikling av samarbeidsavtale med Kirkenes VGS - utdsanningsvalg	500	500	500	500
28	Redusert tilbud ved Kulturskolen	500	500	500	500
29	Strukturendring grunnskolen	18 600	18 600	18 600	18 600
30.1	Effektuering av barnehagestrukturen - alt I	0	0	0	0
30.1	Effektuering av barnehagestrukturen - Alt II	0	1 470	2 922	2 885
31	Avvikle Basen	1 198	1 198	1 198	1 198
32	Avvikle ungdomsklubben i Bjørnevatn	250	250	250	250
33	Avvikle ungdomklubben i Bugøynes	221	221	221	221
34	Avvikle ungdomsrådet	100	100	100	100
35	Avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede	665	665	665	665
36	Avvikle varangersamene kultur og språk	77	77	77	77
37	Avvikle hjemmebasert omsorg i Neiden	950	950	950	950
38	Redusert tilbud om hjemmehjelp	1 200	1 200	1 200	1 200
39	Redusert tilbud innenfor hjemmebasert omsorg	200	200	200	200
40	Nedleggelse av langtidsplasser på Wesselborgen	2 230	4 460	4 460	4 460
41	Utsettelse åpning av Tangenlia omsorgssenter	1 257	0	0	0
42	Nedleggelse av Buøygnes omsorgssenter	2 303	3 011	3 011	3 011
43	Nedleggelse av Usikten dagsenter	1 954	1 954	1 954	1 954
44	Nedleggelse av Kilden dagsenter	1 020	1 020	1 020	1 020
45	Nedleggelse av Møteplassen	1 000	1 000	1 000	1 000
46	Redusert tilbud Psykisk Helsetjenese	500	500	500	500
47	Avvikling av Frivillig Sentralen	381	381	381	381
48	Redusert tjenestetilbud Helsestasjon	500	0	0	0
49	Avvikle Frisklivssentralen	0	334	334	334
50	Redusert tilbud rusomsorgen	380	380	380	380
51	Avvikling av sommerhjelp	850	850	850	850
52	Avgiftsparkering				
53	Konkurranseutsetting av renholdstjenester				
54	Konkurranseutsetting av vaktmestertjenester				
55.1	Ny brannordning - alternativ I	2 500	2 500	2 500	2 500
55.2	Ny brannordning - alternativ II	1 500	1 500	1 500	1 500
56	Konkurranseutsetting veivedlikehold				
	Sum tiltak	59 036	72 733	71 895	71 895

5.1 Tiltak innenfor administrative tjenester

Tiltak 1 Evaluering av Sør-Varanger modellen – effektuering

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000

Kommunestyret vedtok i 2006 ny organisasjonsstruktur – tilnærmet lik 2 nivåmodell med delegerte fullmakter på virksomhetsnivå både innenfor fag, økonomi, personal og administrasjon. Ny organisasjonsstruktur ble iverksatt fra 01.07.2007.

Modellen har i 2011/2012 vært gjenstand for en intern evaluering, og den 21. mars 2012 ble evalueringen av Sør-Varanger modellen behandlet i kommunestyret der det ble vedtatt følgende:

Sør-Varanger modellen (tilnærmet 2-nivåmodell) opprettholdes med beslutningsnivåene rådmann og virksomhetsledere i en stab/støtte organisasjon.

Følgende områder videreutvikles:

- *Antallet virksomhetsområder må vurderes.*
- *Organisering av interne tjenester og roller gjennomgås herunder også innenfor økonomi- og personalforvaltning.*
- *Det igangsettes lederutviklingsprogram på masternivå. Vektlegge organisasjons- og ledelseskultur.*
- *Rådmannens ledergruppe vurderes inndelt i forhold til ensartede virksomheter.*
- *Formulere og vektlegge resultatmåling på flere forhold spesielt med vekt på*
- *Bedre samordning og samhandling*
- *Koordinering*
- *Helhetlig løsning av oppgaver i kommunen*

Arbeidet med gjennomføring av vedtaket er i gang og rådmannen har prioritert å vurdere antall virksomhetsområder og organisering av rådmannens ledergruppe. Vakant stilling som kommunalsjef er lyst ledig. Ansettelsen er foreløpig stilt i bero i påvente av kommunestyrets budsjettbehandling for 2013.

Pr i dag har Sør-Varanger kommune 37 virksomheter, og målet har vært å redusere antallet til omlag 25. Det er viktig å fremheve at det er de færreste virksomhetslederstillinger i Sør-Varanger kommune som er lederstillinger i den forstand at de kun er administrative stillinger.

I utgangspunktet har det ikke vært en målsetting å redusere lederstillinger. Det har vært ønskelig å øke den faglige ledelsen og øke graden av nærledelse i organisasjonen. Dette for å jobbe på de utfordringer Sør-Varanger kommune har knyttet til reduksjon av sykefravær, tjenestekvalitet samt utfordringer knyttet til rekruttering. Alle virksomhetsledere har omfattende faglig ledelse, faglig oppfølging samt saksbehandling i sin portefølje. Det er således ikke realistisk å redusere antallet virksomhetslederstillinger tilsvarende reduksjon i antallet virksomheter.

Reduksjon i lederstillinger vil medføre at det blir mindre ressurser til ledelse, oppfølging av ansatte, iverksetting av utviklingsarbeid samt kontroll og oppfølging. Rådmannen finner det allikevel riktig at det bidras på alle områder for å møte det omstillingsbehovet som er i organisasjonen. En slik reduksjon vil medføre at rådmannen vil vurdere den totale organiseringen av ledelsesstrukturen sett under ett. En reduksjon på 5 årsverk vil utgjøre anslagsvis 3,2 mill. kr på årsbasis.

Tiltak 2 Reduksjon av administrative tjenesteområder i organisasjonen med 10 %

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500

De administrative tjenesteområder er organisert i all hovedsak på rådhuset, men noe finnes også ute i virksomhetene. Dette for på en hensiktsmessig måte å ivareta tjenester knyttet til opplysnings-, rådgivningstjeneste og brukerveiledning om ulike kommunale tjenester, saksbehandling og formidling av administrative og politiske beslutninger (enkelt vedtak til bruker/kunden/søker), klagesaksbehandling og andre administrative tjenester.

Sør-Varanger kommune bruker mindre enn landsgjennomsnittet til dekning av lønnsutgifter til administrasjon og styring. Mens eksempelvis Alta bruker 3 317 kr i gjennomsnitt i lønn til administrativ ansatt pr innbygger, bruker Sør-Varanger kommune kun 2 529 kr pr innbygger. Dette viser at Sør-Varanger kommune allerede har gjort omstillinger i administrasjonen som har medført reduserte kostnader.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb.	570	627	832	453	400
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	130	127	184	137	88
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb.	4 184	4 605	5 788	3 697	3 226
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	2 529	3 514	4 352	3 317	2 589

Kilde: KOSTRA 2011

Tall viser også at utgiftene innenfor området har gått ned siden 2009. Dette understøttes også av NyAnalyses Byråkratibarometer der Sør-Varanger kommune kom på 192. plass og dermed best ut av alle kommunene i Finnmark.

	2009	2010	2011
Lønn administrasjon og styring i % av totale lønnsutgifter	6,1	5,8	5,6
- herav Lønn styring og kontrollvirksomhet, i % av totale lønnsutgifter	0,5	0,5	0,5
- herav Lønn administrasjon, i % av totale lønnsutgifter	5,6	5,3	5,1

Kilde: KOSTRA 2011

Dersom en legger alle administrative stillinger i kommunen til grunn har vi en samlet lønnsutgift inklusiv pensjon på vel 25 mill.kr. En reduksjon av driftsnivået her på 10 % vil

utgjøre 2,5 mill.kr. Et årsverk i Sør-Varanger kommune er for tiden gjennomsnittsberegnet til kr. 500.000,- pr. år.

Konsekvensen med å redusere administrative tjenesteområder:

- Mindre tid til opplysnings-, rådgivningstjeneste og brukerveiledning
- Lengre saksbehandlingstid
- Lovkrav til saksbehandlingstid overholdes ikke. Dette kan resultere i eks. mindre gebyrinntekter og klagesaker på lovpålagte oppgaver
- Kvalitet på saksbehandling og vedtaksmyndighet blir redusert.

Tiltak 3 Avvikling av seniorpolitiske tiltak

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	--500	-600		
Inntekter	0	0		
Netto besparelse	--500	-600		

Kommunestyret vedtok 29.10.2008 seniorpolitiske tiltak. Fra fylte 62 år kan det inngås avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker om ikke å ta ut Avtalefestet pensjon (AFP). Som kompensasjon for dette kan det inngås avtale om redusert arbeidstid eller seniortillegg.

1. Redusert arbeidstid – 80 % arbeid med 100% lønn
   20 ansatte har avtale om redusert arbeidstid. Det tas ikke inn vikar i alle stillingene.
2. Seniortillegg 100 % arbeid mot et kronetillegg på kr 24.000,- pr. år.

20 ansatte har fått innvilget avtale om seniortillegg, noe som utgjør kr 480.000,- på årsbasis. Avtalen inngås for 1 år ad gangen og gjelder fra dato til dato.

Ut fra erfaring og alderssammensetningen blant de ansatte må vi forvente at antallet som ønsker å inngå avtale om seniorpolitisk tiltak vil øke i tiden framover. Seniorpolitikken anvendes innenfor de til enhver tid gitt rammer av kommunestyret. Ordningen er ikke avtalefestet og kan avvikles av kommunestyret. Ordningen kan evt. gjenopptas når kommuneøkonomien igjen er i balanse.

KLP tilbyr ulike finansieringsløsninger for AFP 62 -64 gjennom utjevningsordning:

1. 100 % utjevning – kostnad for Sør-Varanger 2013 er beregnet til ca kr 2 658 000
2. 50 % utjevning/50 % selvrisiko – kostnad for Sør-Varanger 2013 er beregnet til kr 1 930 000. Dette er den løsningen Sør-Varanger kommune har i dag og som er innarbeidet i konsekvenjustert budsjett.
3. 100 % selvrisiko – kostnad for Sør-Varanger vil være avhengig av hvor mange som fratrer med AFP 62-64. Kommunen betaler hvert enkelt tilfelle i sin helhet.

Konsekvenser med å avvikle ordningene med seniorpolitiske tiltak:

- Ingen redusert arbeidstid vil medføre økt tjenesteproduksjon. Anslagsvis tas det inn vikar i halvparten av stillingsreduksjonene. 470 arbeidsdager a kr 1.500,- - tilnærmet kr 700.000,-.
- Avvikle seniortillegget. Besparelse – kr 180.000,- i 2013 og anslagsvis kr 500.000,- i 2014

- Flere tar ut AFP etter fylte 62 år. Dette kan resultere i økte pensjonskostnader for Sør-Varanger kommune. Ved endring til 100 % utjevning vil omstillingsbehovet øke med anslagsvis kr 700.000,- i 2014.
- Avvikling av seniorpolitisk tiltak kan bidra til kortere yrkeskarriere og utfordringer med rekruttering av nye medarbeidere

Tiltak 4 Avvikling av den kommunale stipendordningen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-250	-250		
Inntekter	0	0		
Netto besparelse	-250	-250		

Sør-Varanger kommune har en stipendordning. Ordningen har en årlig kostnadsramme på kr 250.000,-. Ordningen lyses ut for allmennheten og har de senere år vært tildelt studenter som tar førskolelærer- eller sykepleierutdanning. Dette har resultert i at vi har rekruttert mange førskolelærere og sykepleiere. Avvikling av ordningen vil ha som konsekvens at dette rekrutteringstiltaket ikke lengre vil være tilgjengelig. På den annen side kan ordningen avvikles i eks. 2 år for så å bli gjenopptatt når kommuneøkonomien igjen er i balanse.

Tiltak 5 Avvikling av lærlingtilbudet

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-750	-1 500	-1 500	-1 500

Sør-Varanger kommune har opprettet 10 lærlingplasser. Det er inngått lærlingkontrakter og lønnskostnaden utgjør vel 1,5 mill. kr pr. år. Ved avvikling av ordningen må vi forvente en saksbehandlings og oppsigelsestid på ca. 6 måneder slik at avvikling av tiltaket i 2013 vil utgjøre anslagsvis kt 750.000,-.

Tiltaket ble i sin tid opprettet både for å gi ungdom mulighet for et utdanningsløp av mer praktisk art og potensialer for å rekruttere arbeidskraft spesielt til omsorgstjenesten og barnehagene.

Tiltak 6 Avvikle tilskudd til turistnæringa

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter				
Inntekter	-500	-500	-500	-500
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Sør- Varanger kommune har i flere år budsjettert med kr 500 000 til tilskudd til drift av turistinformasjon.

Opprinnelig var dette ment som tilskudd til Reiselivsforum for deres drift av Turistinformasjonen. De siste to år er midlene brukt til drift av Turistinformasjon i egen regi samt til kjøp av tjenester hos en lokal bedrift.

Det er igangsatt en prosess der kommunen, reiselivsnæringa og næringshagen, sammen med Innovasjon Norge søker å finne en permanent løsning for turistinformasjon i Sør-Varanger.

Konsekvensen av en fjerning av denne budsjettposten vil bli opphør av Turistinformasjon i kommunal regi. Samtidig vil det bli vanskelig å få til en etablering av en tilsvarende kommersiell uavhengig turistinformasjon i privat regi.

Drift av Turistinformasjon har vært ansett som et kommunalt ansvar, men er ikke en lovpålagt oppgave.

Tiltak 7 Reduksjon av miljøvernarbeid i kommunen

(tall i 1000)

Besparelsen	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter				
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Kommunen har i dag 200 % stillinger knyttet til miljøvern. Stillingene er organisatorisk plassert under plan- og byggesaksavdelingen.

Rådmannen vurderer muligheten for en reduksjon i tjenesten tilsvarende 100 % stilling som gjennomførbar. Avdelingen vil fremdeles være i stand til å utføre lovpålagte oppgaver som i dag er tillagt tjenesten. Det må påregnes betydelig lengre saksbehandlingstid på de lovpålagte oppgavene som tilligger dette området. Dette kan for eksempel gjelde fradeling av bolig og hyttetomter utenfor regulerte områder.

Ikke lovpålagte oppgaver som blant annet oppfølging av skadefellingslaget, kommunal deltakelse i "Vannramme direktivet", deltakelse i grenseoverskridende prosjekter (for eksempel Trilateral park), Energi og klimaplan samt Grensevassdragskommisjonen vil ikke kunne løses ved en reduksjon.

Tiltak 8 Reduksjon jordbruksavdelingen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-500	-500	-500	-500
Kjøp av tjenester fra Tana kommune	400	400	400	400
Inntekter				
Netto besparelse	-100	-100	-100	-100

Sør-Varanger kommune har i dag en jordbrukssjef i 100 % stilling underlagt plan- og byggesaksavdelinga, etter en avvikling av stilling som landbrukssekretær i 50 %.

Pr i dag har landbrukstjenesten lovpålagte oppgaver innenfor behandling av avløsertilskudd, sykdomsavløsning, avlingsskadeerstatning, praktikantordninga i landbruket, produksjonstilskudd, "SMIL" midler, RMP midler, "Bu" midler, jordlovsaker, konsesjonssaker. samt overføringer av 10 mill kroner i driftsstøtte til bønder i SVK. Dette utgjør om lag 80 % av stillingen.
I tillegg tilfaller det tjenesten ikke lovpålagte oppgaver som saksbehandling av primærnæringsfondet, samt administrere veterinærvaktordningen i kommunen. Det er derfor mulig å redusere landsbrukstjenesten tilsvarende en 20 % stilling.

Flere kommuner i Øst- Finnmark kjøper tjenesten knyttet til lovpålagte oppgaver fra Tana kommune. Dette vil også være en mulig løsning for Sør–Varanger kommune. Kostnader til kjøp av disse tjenestene antas å ligge tett opp mot det kommunen har i utgifter til stillingen i dag.

Tiltak 9 Innføring av papirfakturagebyr

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	125	125	125	125
Inntekter	-702	-702	-702	-702
Netto besparelse	-577	-577	-577	-577

Sør-Varanger kommune sender ut 29 900 fakturaer i løpet av et år. Dette er fordelt mellom papirfaktura, efaktura og avtalegiro, samt kombinasjoner med avtalegiro med efakturavarsling og avtalegiro med papirvarsling. Sistnevnte brukes i all hovedsak innenfor helse og omsorg. Sør-Varanger kommune benytter ekstern print, og utgifter til print og porto beregnes å være kr 125 000 pr år.

Fordelingen pr år er som følger:

Papirfaktura:	18 050 stk
Avtalegiro med printutsendelse:	1 200 stk
Efaktura	6 200 stk
Avtalegiro	3 100 stk
Avtalegiro m/efaktura	1 350 stk

Avtalegiro og efaktura anbefales å holdes gebyrfritt.
Anbefalt papirfakturasats er kr 39,-.
Antall faktura som gir grunnlag for gebyr er 18 000 stk.

En innføring av faktura gebyr vil kreve en vedtektsendring av barnehagevedtektene.
Direktoratet har gitt følgende uttalelse vedr fakturagebyr på foreldrebetaling i barnehage.

> *I henhold til § 1 i forskrift om foreldrebetaling i barnehager skal foreldrebetaling for en plass i barnehage ikke settes høyere enn en maksimalgrense. Betaling for kost kan komme i tillegg. I henhold til barnehageloven § 7 fjerde ledd skal barnehageeier fastsette barnehagens vedtekter. Vedtektene skal gi opplysninger som er av betydning for foreldrenes eller de foresattes forhold til barnehagen. Fakturagebyr på foreldrebetaling er et forhold av betydning og må fremgå av barnehagens vedtekter.*

Tiltak 10 Kjøp av revisjonstjenester

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	0	-200	-200	-200
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	0	-200	-200	-200

Sør-Varanger kommune kjøper i dag revisjonstjeneste fra Finnmark kommunerevisjon IKS hvor vi også er medeier. Sør-Varanger kommunes eierandel er i dag 2/14 og innskutt kapital er kr. 109 250,-. Rådmannen er gjort kjent med at flere eierkommuner, deriblant Finnmark fylkeskommune vurdere å legge kjøp av revisjonstjenesten ut på anbud.

Sør-Varanger kommunes andel til Finnmark kommunerevisjon er vedtatt i representantskapet og budsjettet er følgende;

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Finnmark kommunerevisjon	1 170	1 030	1 030	1 030	1 030

I tillegg holder kommunen Finnmark kommunerevisjon med to kontorplasser på rådhuset.

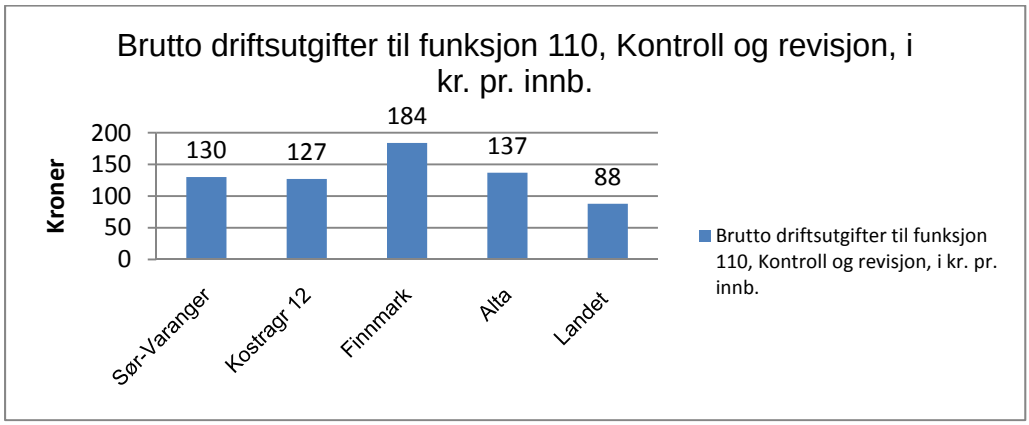

Nøkkeltallsanalysen viser at kommunen ligger på et forholdsvis akseptabelt kostnadsnivå hva angår utgifter til revisjon og kontroll når vi sammenligner oss med Alta og Finnmark. Allikevel er det verdt å merke seg at landet for øvrig kan vise til langt lavere kostnader til revisjon og kontroll.

Reglene rundt kommunal revisjon er hjemlet i kommunelovens
§ 78. Revisjon

1. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.
2. Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.
3. Kommunestyret eller fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon, eller inngå avtale med annen revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.
4. Kommunestyret eller fylkestinget velger selv revisor. Vedtaket treffes på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget.

Uttreden av Finnmark kommunerevisjon

Uttreden av Finnmark kommunerevisjon er ikke omtalt i selskapsavtalen mellom kommunen og Finnmark kommunerevisjon.

Når dette ikke er regulert i selskapsavtalen, slik som tilfelle her, er det reglene om uttreden i Lov om interkommunale selskaper som skal gjøres gjeldene;

Lov om interkommunale selskaper § 30. *Uttreden*

> Den enkelte deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette. I selskapsavtalen kan det fastsettes en annen oppsigelsestid. Det kan også bestemmes i selskapsavtalen at partene ikke skal kunne si den opp i et nærmere angitt tidsrom.
>
> Den enkelte deltaker kan tre ut med øyeblikkelig virkning når deltakerens rett er blitt krenket ved vesentlig mislighold av selskapsforholdet.
>
> Utløsningssummen fastsettes til andelens nettoverdi ved oppsigelsesfristens utløp. Utløsningssummen kan likevel ikke overstige verdien av deltakerens innskudd. Utløsningssummen skal utbetales straks. Bestemmelsen i dette ledd kan fravikes ved avtale.
>
> Hvor utløsning er krevd etter annet ledd, fastsettes utløsningssummen til andelens nettoverdi umiddelbart før utløsningsgrunnen forelå. Bestemmelsen i dette ledd kan fravikes ved avtale.
>
> Er deltakerens andel negativ, er dette deltakerens tap som skal innbetales, om ikke annet er avtalt.
>
> Den uttredende deltaker fortsetter å hefte overfor kreditorene for sin andel av selskapsforpliktelsene på uttredelsestidspunktet inntil den uttredende deltaker må anses for å være fritatt av kreditor, jf. § 26 fjerde ledd som gjelder tilsvarende ved uttreden. For deltaker som må innfri andel av selskapsforpliktelser etter uttreden, gjelder § 3 siste ledd tilsvarende.
>
> Representantskapet eller hver av de øvrige deltakerne kan bringe spørsmålet om uttreden inn for departementet innen en måned etter at selskapet har mottatt melding om uttreden. I representantskapet har den som ønsker å tre ut, ikke stemmerett i spørsmålet om å forelegge spørsmålet for departementet. Departementet kan, også selv om vilkår for øyeblikkelig uttreden finnes å være til stede, gi pålegg om at deltakerforholdet skal fortsette i et nærmere bestemt tidsrom, eller inntil videre, hvis samfunnsmessige interesser, herunder hensynet til publikum i en eller flere av de deltakende kommuner eller fylkeskommuner, eller hensynet til de enkelte deltakere, tilsier dette.
>
> Er et interkommunalt selskap deltaker, skal det også legges vekt på hensynet til de kommuner eller fylkeskommuner som er deltakere i dette selskapet.

Som regelen lyder kan Sør-Varanger kommune si opp sitt medlemskap i Finnmark kommunerevisjon IKS og uttreden iverksettes etter et år. Dersom Sør-Varanger kommunestyre vedtar å si opp avtalen innen 31.12.2012 kan ny revisjonsavtale være gjeldende fra og med år 2014.

Rådmannen kan med erfaring fra dagens utgiftsnivå ikke garantere noen besparelse ved dette tiltaket, men dersom en legger KOSTRA tallene for utgift i landet til grunn vil de årlige revisjonsutgiftene ligge et sted mellom kr. 7-800 000,-, altså en besparelse i størrelsesorden kr. 200 000,-. Anskaffelse av revisjon, vil med en oppsigelse av eget revisjonsselskap, være underlagt Lov om offentlig anskaffelse.

Tiltak 11 Avvikling eller reduksjon av tilskudd til frivillige lag og foreninger samt andre samarbeidspartnere

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Til levekårsutvalgets disposisjon		1 400	1 400	1 400	1 400

I budsjettmøte i desember 2011 vedtok kommunestyret under budsjettsak 11/661 følgende hva angår tilskudd til andre:

Idretts- og kulturmidler
I budsjettet for 2012 er det satt av midler til idrett og kultur på ulike poster. Eksempel er kulturmidler i driftsbudsjettet og tilskudd til ulike kulturformål med dekning i fra fond. Samarbeidspartiene Senterpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre ønsker en gjennomgang av tilskuddsmidler kommunen bevilger til idrett- og kulturformål. Målet vårt er å gi innbyggerne og de folkevalgte en større og bredere oversikt over alle samlede tilskudd på dette området. Dette kan bety en samordning av alle idrett- og kulturtilskudd i en pott som utvalg for Levekår skal behandle og tildele.

Med dette som bakgrunn er de fleste direkte tilskudd avviklet i budsjettet 2013 og samlet i en avsetning til levekårsutvalgets disposisjon, se kapitel 4.6.7 for nærmere beskrivelse av disse tilskuddene.

Tilskudd til frivillige lag og foreninger er ikke en lovpålagt oppgave og kommunen mottar ikke midler fra staten til dekning av tiltaket. Overføringer til lag, foreninger og frivillige organisasjoner samt samarbeidspartnere som Pikene på broen, Samovarteateret, Pasvik Trail, Finnmarksløpet, Barents Spektakel og Kirkenes dagene dekkes derfor av kommunens frie midler og kan i sin helhet avvikles.

Feiring av 17 mai er ikke en lovpålagt oppgave, men faller kanskje mer naturlig inn som en kommunal oppgave. Utgiftene som kommunen har avsatt til 17 mai feiring har vært i størrelsesorden kr. 100 000,- de siste årene.

Kommunen gir støtte til 44 lag og foreninger og i gjennomsnitt får hvert lag 13 636 kr. Dette gir ca 61 kr. pr innbygger. Alta ligger noe høyere da de i gjennomsnitt gir 78 kr pr innbygger.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Antall frivillige lag som mottar kommunale driftstilskudd	44	48	20	52	35
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	13 636	25 498	19 174	28 846	25 978

Det er ikke utredet konsekvensene for det enkelte lag og forening eller øvrige samarbeidspartnere ved avvikling av tilskuddsmidlene.

Tiltak 12 Reduksjon av tilskudd til Sør-Varanger menighet 10 %

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Det er i konsekvensjustert budsjett forslått å videreføre tilskuddet til Sør-Varanger menighet i samme størrelsesorden som for budsjett 2012, kun justert for pris og lønnsvekst med 3 %.

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Overføring til Sør-Varanger menighet	4 863	5 009	5 009	5 009	5 009

I tillegg foreslår rådmannen å videreføre tilskudd til opprustning og investering av kirker og kirkegårder med 2,0 mill.kr hvert år i planperioden. Tilskuddet er innarbeidet i kommunens investeringsbudsjett og finansieres ved låneopptak.

Kommunens økonomiske ansvar overfor menighetsrådet er hjemlet i Kirkeloven

§ 15. *Kommunens økonomiske ansvar.*

Kommunen utreder følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

a) utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker,

b) utgifter til anlegg og drift av gravplasser,

c) utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og til daglig leder av kirkelig fellesråd,

d) driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold,

e) utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring,

f) utgifter til kontorhold for prester.

Fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til kirkelig undervisning, diakoni, kirkemusikk og andre kirkelige tiltak i soknene.

Utgiftsdekningen skal gi grunnlag for at det i soknene kan holdes de gudstjenester biskopen forordner, at nødvendige kirkelige tjenester kan ytes, at arbeidsforholdene for de kirkelig tilsatte er tilfredsstillende og at menighetsråd og fellesråd har tilstrekkelig administrativ hjelp.

Etter avtale med kirkelig fellesråd kan kommunal tjenesteyting tre i stedet for særskilt bevilgning til formål som nevnt i denne paragraf.

Kongen kan gi forskrift om kommunenes forpliktelser etter denne paragraf.

Kommunen kan ta opp lån for finansiering av sine forpliktelser etter første ledd bokstav a) og b). De nærmere vilkår for kommunens låneopptak fremgår av kommunelovens § 50.

Representant for kirkelig fellesråd kan gis møte- og talerett i kommunale organ når disse behandler saker som direkte berører fellesrådets virksomhet.

Som lovhjemmelen tilsier har kommunen et økonomisk ansvar overfor menighetsrådet, men lovteksten tilsier ikke noe om tilskuddets størrelse. Kommunens nøkkeltallanalyse viser også at det er forskjeller mellom de økonomiske tilskuddene som kommunene yter til sine respektive menighetsråd.

Prioritering	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner	485	601	683	371	524
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,9	1,1	1,2	0,8	1,1
Netto driftsutgifter til 392 andre religiøse formål pr. innbygger i kroner	24	26	34	20	37
Brutto investeringsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger	248	200	34	0	157

Som oversikten viser gir Sør-Varanger kommune mindre enn KOSTRA kommunene, men samtidig mer enn Alta. Sør-Varanger kommune bevilger mer i investeringstilskudd enn de øvrige kommunene.

Sør-Varanger menighet er en del av Varanger prosti i Nord Hålogaland bispedømme. Menigheten har ca 8 000 medlemmer. Det er 6 kirkebygg i menigheten, Bugøynes, Neiden, Kirkenes, Sandnes, Svanvik, Kong Oscar II, i tillegg til Tårnet skolekapell som er sjelden i bruk, og Kirkenes gravkapell som ikke er i bruk. Det er også 8 kirkegårder i menigheten. SVM er den eneste menigheten som forvalter så mange kirker og kirkegårder, over et så stort geografisk område. I disse kirkebyggene er det kontinuerlig gudstjenester, i tillegg til begravelser og vielser. Distansene innad i menigheten byr på praktiske og økonomiske utfordringer.

Konsekvensene ved en 10 % reduksjon er utredet av kirkevergen:

- Det vil bli nødvendig å redusere antall stillinger blant de fellesrådsansatte i menigheten, dette vil føre til reduksjoner i driften. For menighetsrådet vil reduksjon i tilskudd i all hovedsak medføre at det blir umulig å utføre de lovpålagte forpliktelser menigheten har jfr blant annet gravferdsloven og kirkeloven. Sør-Varanger menighetsråd har 3 stillinger i administrasjonen. Dette er kirkeverge (100%), saksbehandler (100%) og to sekretærer (75% og 25%). Disse stillingene er opprettet for å ivareta behovene knyttet til menighetens ansvarsområde. Hovedmålet for administrasjonen er å være et serviceorgan både internt og eksternt. Administrasjonen har godt innarbeidede rutiner i forhold til tilrettelegging for gravferd, kirkelige handlinger, planlegging og gjennomføring av menighetsrådsmøter, oppfølging av vedtak i menighetsrådet og generell saksbehandling, og utleie av kirkebygg til konserter og turismevirksomhet. Det jobbes målrettet mot innføringen av gravferdsavgiften, og det er laget en plan for denne prosessen.

- Rehabiliteringsprosjektene som pågår, og som er planlagt for flere år framover, er nødvendige grep for å ivareta forvaltningsansvaret for byggene. Kirkeverge er den som iverksetter og styrer prosjekteringen. For å gjennomføre dette har administrasjonen en arbeidsfordeling som frigir kirkevergens arbeidstid slik at det er mulig å gjennomføre rehabiliteringen. Noe av det som gjenstår er utbedringer som er særdeles viktig for bevaring og ivaretakelse av byggene. En reduksjon i tilskudd vil føre til at det ikke vil være mulig å gjennomføre de planlagte rehabiliteringsprosjektene.

- Sør-Varanger menighetsråd er inne i en prosess knyttet til gravferdsregistrering, der administrasjonen og gravertjenesten jobber intenst med oppgradering og digitalisering av gamle systemer. Neste steg i prosessen er ytterligere kursing og det er en betydelig arbeidsmengde som gjenstår. Fullføring av denne prosessen kommer til å medføre økte inntekter i form av festeavgift. For å gjennomføre dette er det nødvendig å ha personell i de stillingene som er i dag.

- Menighetsrådet har også igangsatt oppgradering og oppdatering av menighetens HMS system, herunder blant annet rutiner, internkontrollsystem og brannsikkerhet. Dette krever store ressurser, og administrasjonen utfører arbeidet, med hjelp av en arbeidsgruppe fra menighetsrådet.

- Mye av tilbudet menigheten gir medlemmene er gjennomførbart ved hjelp av frivilling innsats. Det fryktes at reduksjon i tilbudet vil kunne bidra til å redusere antallet frivillige og dermed vil en reduksjon ha store konsekvenser.

- En eventuell oppsigelsesprosess vil kreve store ressurser fra administrasjonen, og vil ikke være mulig å iverksette med umiddelbar virkning.

Tiltak 13 Reduksjon av tilskudd til Nora senteret IKS med 10 %

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-234	-234	-234	-234
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-234	-234	-234	-234

Kommunen er medeier i Nora senteret IKS. Senter er et krise- og incest senter med tilbud til både menn og kvinner. Kommunen yter tilskudd i henhold til selskapsreglene for Nora senteret IKS pkt 18 der representantskapet vedtar budsjett for kommende år og den enkelte deltakerkommune har plikt til å yte sin del av det tilskuddet representantskapet har vedtatt.

Representantskapet i Nora senteret IKS har den 1 oktober 2012 vedtatt at Sør-Varanger kommune skal yte kr. 2 340 000,- til Nora senteret IKS for 2013. Rådmannen har innarbeidet tilskuddet i konsekvensjustert budsjett slik:

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Overføring til Nora senteret	2 340	2 340	2 340	2 340	2 340

Nora senteret har i dag 800 % stilling og et budsjett i størrelsesorden 8,1 mill.kr. De er eier av et hus i Henrik Lundsgate hvor restgjelden pr utgangen av 2012 er 11,4 mill.kr. Gjelden betjenes med en årlig rente- og avdragsbelastning på vel kr. 800 000,-.

Daglig leder for Nora senteret har redegjort for konsekvensene ved 10 % reduksjon av Nora senterets budsjett, noe som for Sør-Varanger kommune vil gi en årlig besparelse på kr. 234 000,-.

Konsekvensen vil være:

- 10 % av kommunenes midler vil for Nora senteret utgjøre kr 557 000,-. Alle eierkommunene vil som følge av Sør-Varanger kommunes vedtak måtte få tilsvarende reduksjon som vertskommunen.

- Dette vil også få konsekvenser for budsjettet til SMI-delen: For dette området gjelder fortsatt finansieringen med 80 % fra Staten og 20 % fra kommunene. En 10 % reduksjon vil til sammen utgjøre 637 000,- for senteret mot incest.

- Nora senteret ønsker å vise til at de faktisk har tatt sin del av innsparingen da de ikke har økt budsjettet for 2013 i forhold til budsjettet for 2012, altså ikke økt budsjettet i forhold til konsumprisindeks og forventet lønnsvekst.

- Selskapsavtalen Punkt 18. Årsbudsjettet: *«Representantskapet skal vedta selskapets budsjett for kommende år. Den enkelte deltaker kommune har overfor selskapet plikt til å yte sin del, jfr. pkt 5, av det tilskudd representantskapet har vedtatt.»* Det vil gi store konsekvenser for budsjett i ettertid da ingen av kommunene vil forholde seg til selskapsavtalen. I ytterste konsekvens vil kommunene ikke oppfylle kravene om en lovpålagt oppgave etter krisesenterloven.

- Senteret har ikke mange variable poster i budsjettet. De fleste poster er faste utgifter som avdrag lån og renter, forsikring, strøm, avskrivninger, bedriftshelsetjeneste, telefon, data, serviceavtaler på bygget, penger til lønnsforhandlinger, penger til lovpålagt tolketjeneste, nødmat til beboerne og vedlikehold bygg. Vi reiser også en del ut i de andre kommunene som eier oss. Dette for og møte hjelpeapparatet der for å vareta en lovpålagt oppgave som oppfølgning i reetableringsfasen til tidligere beboere. Dette krever resurser.

Nora senteret IKS vil strekke seg for å klare innsparing for 2013 slik at senteret heller ikke for 2014 vil be om økt bevilgning fra eier kommunene, men overføre et eventuelt overskudd inn i 2014 for å demme opp for lønns- og pris vekst.

Tiltak 14 Reduksjon av tilskudd til Barentshallene KF med 10 %

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-545	-545	-545	-545
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-545	-545	-545	-545

Sør-Varanger kommune har organisert sin drift av kommunale idretthaller og anlegg i et eget selskap, Barentshallene KF. Sør-Varanger kommune må yte tilskudd. Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet ett tilskudd til Barentshallene KF som for 2012, kun justert for lønns- og prisvekst 3 %. Tilskuddet er kr. 5 436 340,-.

Daglig leder for Barentshallene KF har utredet konsekvensene ved 10 % reduksjon av tilskuddet kommunen yter til Barentshallene KF;

At fysisk aktivitet gir en betydelig helsegevinst er vel dokumentert, det kan igjen virke positivt i forhold sykefravær blant innbyggerne i kommunen. I tillegg tilbyr våre anlegg en betydelig sosial tjeneste som er viktig i en kommune med ambisjoner om å nærme oss 12 000 innbyggere på sikt. Barentshallene KF har i dag årlig 165 000 besøkende brukere ved foretakets anlegg, noe som setter våre arenaer i en særstilling i forhold til både kommunale og for så vidt andre næringsvirksomheter

Bryter vi ned den faktisk budsjetterte kostnaden for 2013 i foretakets anlegg på brukernivå for Sør-Varanger kommune, fremstår tallene slik:

Med en totalramme på 12 millioner fordeles kostnadene som følger
Publikumskostnader 4 063 000 kr.
Undersvisningskostnader 2 452 000 kr.

Lag, foreninger og arrangementer 1 323 000 kr.
Tilskudd redusert hall-leie 1 500 000 kr.
Ordinært kommunalt tilskudd 1 482 000 kr.
Annen ikke-påvirkningsbar kostnad 1 180 000 kr.

Et kutt i det ordinære kommunale tilskuddet innebærer at kostnadsdekningen øker for de øvrige brukerne. En ytterligere økning i billett og leiepriser vil erfaringsmessig bidra til lavere frekvens på bruk. Skulle manglende betalingsvilje føre til liten dekningsgrad må foretaket vurdere stegning av anlegg. Videre må tiltak iverksettes som kutt i tilsyn til skoleundervisning, reduksjon i bemanning og forringelse av tjenestekvalitet, mindre planlagt vedlikehold og i ytterste konsekvens en reduksjon i åpningstider

En reduksjon av tilskudd tilsvarende 10 % vil utgjøre vel kr. 545 000,- i årlig besparelse for Sør-Varanger kommune i overføringsutgifter. Reduksjonen i Barentshallene KF vil medføre forringelse av tjenestenivået i Barentshallene KF.

Tiltak 15 Reduksjon av tilskudd til Varanger museum IKS og Tana og Varanger museumssida med 10 %

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-240	-240	-240	-240
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-240	-240	-240	-240

Sør-Varanger, Vadsø og Vardø kommune er eiere av Varanger museum IKS og yter tilskudd til museet. Rådmannen har i konsekvensjustert budsjett innarbeidet en videreføring av tilskuddet til Varanger museum i samme størrelsesorde som for 2012, kun justert for lønn- og prisvekst 3 %. Tilskuddet vil utgjøre kr. 1 756 150,- for 2013. I tillegg dekker Sør-Varanger kommune utgifter til husleie og øvrige driftsutgifter for bygningene, i størrelsesorden kr. 650 000,- pr år.

Tilskuddet fra Sør-Varanger kommune til Varanger museum IKS er hjemlet i selskapsavtalen av 2009. I selskapsavtalen står minimumsbeløpet kr. 1 300 000,-. Utover dette er det en avtale om renhold, som ble stipulert til kr. 308 000,-, altså til sammen skal tilskuddet utgjøre kr. 1 608 000,- pr år.

Museet får midler fra staten, fylkeskommunen og kommunene. Staten skal i utgangspunket bidra med 60 %. Staten indeksregulerer tilskuddet årlig, mens verken fylkeskommunen eller kommunene gjør dette, noe som medfører at tilskuddet i realiteten går ned for hvert år, tatt lønn- og prisvekst i betraktning.

Konsekvensene ved en reduksjon av tilskuddet til Varaner museum IKS vil i første omgang bli redusert åpningstid ved distriktsanleggene samt mindre helgeåpent på Grenselandmuseet. Det kan bety stillingsreduksjon ved museet i Sør-Varanger. Museet har en langsiktig strategi om utvidelse av både tilbud og åpningstid og en reduksjon av tilskuddet vil forringe utviklingen.

Tilskuddet til Tana og Varanger museumssida er budsjettert med til sammen kr. 710 700,- Dette inkluderer også tilskuddet til Øst-Samisk museum. Tilskuddet er justert med 3 % lønns- og prisvekst i forhold til 2012. En reduksjon på 10 % vil utgjøre vel kr. 70 000,-.

Tiltak 16 Avvikling av Sjømannsklubben

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-420	-420	-420	-420
Inntekter	50	50	50	50
Netto besparelse	-370	-370	-370	-370

Kommunen opprettet i desember 2004 et velferdstilbud for russiske sjømenn i Miljøbygget. Klubben har en 100 % ansatt. Tilbudet hadde åpent fra 17.00-20.00 tre dager i uka den første tiden, men det ble senere utvidet til 5 dager i uka. Tilbudet ble ansett for å være viktig for å trekke russiske fiskefartøy til Kirkenes og derved aktivitet til den maritime næringa i kommunen. Tilbudet er ikke lov pålagt.

Det har vært en forutsetning at deler av tiltaket skulle finansieres gjennom tilskudd fra næringslivet og ble det inngått avtale med Ordretelefon1 AS som skulle stå for innsamling av midlene. Innsamlede midler har variert fra år til år og utgjorde i snitt ca kr 120.000 de første årene. Ordretelefonen 1 AS ble nedlagt i 2010 og organisert innsamlingen har etter dette ikke blitt gjennomført og innsamlede midler var redusert til kr 81.000 i 2011. Hittil i år har det ikke kommet inn midler til sjømannsklubben fra næringslivet.

Tilbudet benyttes fremdeles av russiske sjømenn, men som kjent er aktiviteten redusert betraktelig som følge av færre anløp av russiske fartøy. I dag har klubben et gjennomsnittlig besøkstall på 18 pr dag. Klubben har åpent 5 dager i uka.

Tiltak 17 Avvikling av startlånsordninga

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	-330	-330	-330	-330
Inntekt	0	0	0	0
Netto besparelse	-330	-330	-330	-330

Sør-Varanger kommune tilbyr startlån til kommunens innbyggere. Startlån er en behovsprøvd låneordning hvor kommunen og husbanken har et felles ansvar for risiko og utlån. Lånet tas opp av kommunen i Husbanken, under ordinære lånevilkår, for videre utlån til lånesøkere i kommunen. Lånet innkreves og administreres av Lindoft.

Startlån er ikke en lovpålagt oppgave for kommunene, men et frivillig tilbud for å skape muligheter for vanskeligstilte å komme inn på boligmarkedet i kommunen. Dersom ordningen avvikles vil startlån ikke kunne tilbys til kommunens innbyggere da Husbanken ikke har noen egen ordningen på dette området.

Hittil i år er det behandlet 75 startlånssøknader. Det er lånt ut vel 12,9 mill.kr, fordelt på 26 saker. 20 søker har fått avslag. De fleste avslag begrunnes i at de ikke kommer inn under startlånskriteriene som vanskeligstilte.

Ordningen kan avvikles i sin helhet. Pr i dag er startlånsordningen organisert under sosialtjenesten og det benyttes om lag 75 % stilling til oppgavene. En avvikling av tilbudet vil gi en årlig besparelse på om lag kr. 330 000,-.

Tiltak 18 Utvidelse av eiendomsskatteområdet

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgift	10 000	0	0	0
Inntekt	0	10 000	10 000	10 000
Netto	10 000	-10 000	-10 000	-10 000

Sør-Varanger kommune har eiendomskatt begrenset til Kirkenes halvøya hva angår boligeiendommer og næringsbygg samt verk og bruk i hele kommunen. Eiendomskatt er en frivillig kommunal skatt hvor kommunen beholder 100 % av inntektene fra eiendomskatten. Det er kommunestyret som avgjør hvorvidt kommunen skal ha eiendomskatt og som fastsetter eiendomskatteområdet.

Sak vedrørende utvidelse av eiendomskatteområdet til hele kommunen har vært politisk behandlet to ganger de siste årene.

Kommunestyrets vedtak i sak 095/10 av 07.12.2010:

Sør-Varanger kommune vedtar å utvide eiendomskatteområdet til å gjelde hele kommunen slik det gis anledning til i eiendomsskatteloven gjeldende fra og med 2013.

Det gjennomføres en alminnelig omtaksering av alle eiendomsskatteobjekter innenfor eksisterende eiendomsskatteområde samt en nytaksering av eiendommer innenfor det utvidede området i 2012, gjeldende fra og med 2013.

Det skal utarbeides nye eiendomsskattevedtekter som skal gjelde fra og med 01.01.2013.

Det skal utarbeides nye takseringsprinsipper som skal vedtas av sakkyndig nemnd for eiendomsskatt.

Det utnevnes en sakkyndig nemnd på 3 medlemmer og med 3 varamedlemmer til erstatning for dagens nemnd. Den nye ankenemnden må være utnevnt i kommunestyret innen utgangen av januar 2012.

Det vedtas å sette av kr 9 070 576,- til prosjektet, som finansieres slik:

Bruk av driftsfond 2565002	*kr 4 000 000,-*
Bruk av beredskapstiltak	*kr 689 059,-*
Bruk av Avsetning regnskapsoppgjør 2008 2565020	*kr 900 000,-*
Bruk av investeringsfond 2545102	*kr 3 481 517,-*

Kommunestyrets vedtak i sak 097/11 av 17.11.11:

Kommunestyrets tidligere vedtak om utvidelse av eiendomsskatteområdet oppheves. Dagens eiendomsskatteområde og regelverk opprettholdes som for 2011.

Kommunenes adgang til å fastsette eiendomsskatt er hjemlet i eiendomsskatteloven. Innenfor lovens rammer har kommunene et visst handlingsrom og dette gir forskjeller mellom kommunene. I kommunens nøkkeltallsanalyse er dette redegjort for nærmere.

Eiendomsskattelova § 3 definerer utskrivningsalternativ;

Kommunestyret kan skrive ut eiendomdomsskatt etter følgende alternativ:

- Faste eiendommer i heile kommunen
- Faste eiendommer utbygd på byvis
- Bare på verk og bruk i hele kommunen
- Bare på verk og bruk og annan næringseigedom i heile kommunen
- Faste eiendommer utbygd på byvis og verk og bruk i hele kommunen
- Faste eiendommer utbygdt på byvis og verk og bruk og andre næringseiendommer i hele kommunen
- Faste eiendommer i heile kommunen, unntatt verk og bruk og annan næringseigedom

Til kommunen er regna sjøområde ut til grunnlinjene.

Kommunestyret fastsetter skattesatser mellom 2 og 7 promille jfr. Eiendomsskatteloven § 11. Dette gjøres hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Som eiendomsskatteloven hjemler finnes flere utskrivningsalternativ. Dersom kommunestyret ønsker å gå for en utvidelse av eiendomskatteområdet må det avsettes midler til taksering. Som redegjort for tidligere har en slik taksering en kostnadsramme på vel 10 mill.kr. Rådmannen foreslår at ved et eventuelt vedtak om utvidelse av eiendomskatt bør utgiftene til dette dekkes ved bruk av disposisjonsfond. Inntektspotensialet som ble redegjort for i konsulentrapporten fra 2010 tilsier en årlig merinntekt i størrelsesorden 10 mill.kr.

Tiltak 19 Økt utbytte fra Varanger kraft AS

(tall i 1000)

Økt inntekt	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	0	0	0
Inntekter	-3 125	-3 125	-3 125	-3 125
Netto merinntekt	-3 125	-3 125	-3 125	-3 125

I en ekstraordinær generalforsamling i Varanger Kraft AS den 10 september vedtok eierkommunene at utbyttet fra selskapet skal være på et nivå tilsvarende 50 millioner kr i årene fremover. I 2011 ble det utbetalt utbytte tilsvarende 50 millioner kr, noe som utgjorde 15,625 mill kr for Sør-Varanger kommune.

I 2012 ble det vedtatt et noe lavere utbytte, Sør-Varanger kommune fikk i år utbetalt 12,5 mill kr. Dersom styret følger opp generalforsamlingens vedtak vil inntektene kunne økes med 3,125 millioner kr hvert år i planperioden. Det er i konsekvensjustert budsjett innarbeidet tilsvarende utbytte som for 2012, altså 12,5 mill.kr.

5.2 Tiltak innenfor kultur- og oppvekstområdet

Tiltak 20 Avvikling av kinotilbudet

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	-870	-870	-870
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	0	-870	-870	-870

Sør-Varanger kommune er medeier Aurora Kino IKS som skal sikre innbyggerne et godt og variert filmtilbud innefor en gitt driftsramme.

Under følger budsjettet for kinodrift slik kinoen er organisert i dag. Lønnsutgiftene dekker utgiftene til renhold.

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	183	195	195	195	195
Leie av lokaler	686	686	686	686	686
Tilskudd til Aurora kino	675	675	675	675	675
Bruk av disposisjonsfond	-675	0	0	0	0
Nettoutgift kino	869	1 556	1 556	1 556	1 556

Nøkkeltallsanalysen viser at kommunen har et forholdsvis dyrt kinotilbud. Hele 179 kroner pr innbygger, eller 0,33 % av de totale driftsutgiftene, bruker vi på å gi kommunens innbyggere et kinotilbud. Dette er langt over Alta kommune som også er medeier i Aurora Kino. Samtidig ligger vi godt over gjennomsnitt i Kostra gruppa og Finnmark.

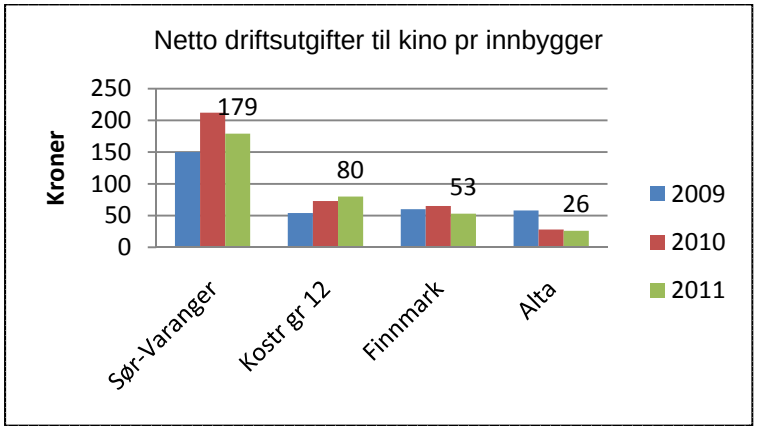

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	0,33	0,15	0,09	0,05	0,04
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	179	80	53	26	18
Netto driftsutgifter til kino per besøkende	75,3	43	30,8	10,7	8,3
Antall innbyggere per kinosete	29,8	28,3	25,3	57,7	61,6
Besøk per kinoforestilling	24,8	22,3	17,6	13,6	31,4

Kinobedrift	Forestillinger	Besøk	Omsetning	Snittbesøk
Kirkenes kino	792	18 480	1 712 108	23

Oversikten over er utarbeidet av Aurora kino IKS og viser antall forestillinger og besøkende i 2011 for Aurora kino – Kirkenes.

Sør-Varanger kommune har vedtatt en selskapsavtale med Aurora kino IKS den 2 april 2008 gjeldende fra og med 1 januar 2009. Ifølge avtalens § 19 om uttredelse kan ikke deltakerne si opp avtalen de første fem år etter vedtakelsen av avtalen. Deretter kan kommunen med etter års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av det. Rådmannen tolker avtalen slik at dersom en ønsker å uttrede fra selskapet kan dette tidligs gjelde fra og med 1 januar 2014 og at avtalen må sies opp innen utgangen av år 2012.

Når det gjelder leie for kinolokalet har kommunen en uoppsigelig husleiekontrakt med Coonor tom 15.01.2021. Husleien er for 2012 budsjettert til kr. 686 000,-. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om kinotilbudet avvikles.

Tiltak 21 Nedlegging av bassenget i Bjørnevatn

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter Barensbadet	-528	-528	-528	-528
Utgifter SVK	-414	-414	-414	-414
Inntekter				
Netto besparelse	-942	-942	-942	-942

Rådmannen foreslo i budsjettet for 2012 å avvikle bassengtilbudet i Bjørnevatn i sin helhet. Tiltaket ble ikke vedtatt i budsjettbehandlingen og bassenget har også i 2012 vært driftet til både til skolesvømming og folkebad.

Driften av folkebad i bassenget i Bjørnevatn er tillagt Barentshallene KF, som har både lønnsutgiftene og inntektene. Bassenget benyttes som folkebad 2 ganger i uken. Styret i Barentshallene KF har vedtatt å avvikle folkebad i Bjørnevatn med bakgrunn i at dette ikke er kostnadssvarende og at besøkstallene er svært små.

Oversikt over besøkstallene ved folkebad i Bjørnevatn pr. oktober;

	2011	Pr. okt. 2012
Publikumsbesøk	697	304
Utleie til lag og foreninger (antall besøkende)	647	807
Inntekter	36 970	21 670

I perioden 4.september til 16.oktober 2012 har det vært 66 besøkende. Dette innebærer et gjennomsnittlig besøkstall på under 7 personer hver åpningsdag. Billettinntektene i denne perioden var på kr. 2 130,-.

Barentshallene KF har sitt budsjettdokument utarbeidet en oversikt over kostnader pr bruker på de anlegg de drifter.

(tall i 1000)

	Fjellhallen	Barentshallen	Barentsbadet	Svømmehall Bjørnevatn
Kostnader pr. bruker	63	31	140	345
Kommunal overføring pr. bruker	45	6	47	321

Oversikten viser at men Barentsbadet har en utgift pr bruker på 140 kr har svømmehallen i Bjørnevatn tilsvarende utgift kr. 345,-.

Barentshallene KF har i sitt budsjettforslag fremmet å benytte midlene ved nedleggelse av folkebad i Bjørnevatn til redusert halleie for barn og unge. Barentshallene KF har en utgift på bassenget i Bjørnevatn på kr. 528 000,-.

Når det gjelder kostnader til skolesvømming er disse beregnet til kr 414.000. Beløpet inkluderer utgifter til strøm og varme, kommunale avgifter, vedlikehold og drift samt vaktmester og renhold.

Barentsbadet har god kapasitet til skolesvømming og nedlegging av bassenget vil således ikke redusere svømmetilbudet til elevene ved barneskolen i Bjørnevatn og lovpålagt svømmeundervisning i henhold til opplæringsloven. Avvikling av bassenget i Bjørnevatn kan medføre noe merutgifter som følge av skyss. Dette må eventuelt dekkes innenfor skolens eget driftsbudsjett.

Tiltak 22 Redusert tjenestetilbud ved Kirkenes kompetansesenter

Kirkenes kompetansesenter er et kommunalt kunnskapssenter med 9 årsverk. Kirkenes kompetansesenter ivaretar i dag lovpålagte oppgaver innenfor introduksjonsloven med norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, Kompetansesenteret får tilskudd fra staten for å gi norskopplæring til flyktninger og innvandrere med rett og plikt til norskopplæring. Det er i dag 90 elever som mottar norskundervisning.

I tillegg ivaretar kompetansesenteret lovpålagte oppgaver innenfor opplæringsloven med grunnskole- og spesialundervisning for voksne. Senteret har i dag 5 søkere som oppfyller kravene i loven og har rett til grunnskoleopplæring og tre unge voksne som har rett til spesialundervisning.

(tall i 1000)

Konsekvensjustert budsjett	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	5 120	5 688	5 688	5 688	5 688
Husleie	850	900	900	900	900
Driftskostnader	1 494	974	974	974	974
Inntekter	-6 635	-5 645	-5 645	-5 645	-5 645
Nettoutgift Kompetansesenteret	829	1 917	1 917	1 917	1 917

Ut over lovpålagte oppgaver tilbyr Kirkenes kompetansesenter tjenester innenfor følgende områder:

- *Russiskkurs*
- *Tolking og oversetting norsk-russisk*:
- *Undervisning av soldater på GSV i russisk språk og samfunn:*
- *Tilrettelegging for høyere utdanning for Universitetene i Nordland (UiN) og Tromsø (UiT), Høgskolen i Finnmark (HiF) og gjennom Studiesenteret.no.*
- *Eksamensavvikling høyskole og universitet*

I tillegg er det 70 studenter som deltar på studier som organiseres av kompetansesenteret innenfor studiene:

- Sykepleier (HiF)
- Barnevernspedagog (HiF)
- Master i Borderologi (UiN)
- Lærerutdanning 1-7 (Høgskolen i Telemark/studiesenteret)
- Økonomi og administrasjon (Høgskolen i Hedmark (HiH)/studiesenteret)
- Bedriftsøkonomi (HiH/studiesenteret)
- Rådgivning (Høgskolen i Nesna/studiesenteret)

Arbeidet med tilrettelegging av høyere utdanning er ikke inntektsgivende, og senteret har direkte utgifter i forbindelse med studier med unntak av studier i regi av Høgskolen i Finnmark.

Rådmannen har utredet to alternativer for redusert tjenestetilbud ved kompetansesenteret. Ved begge alternative vil husleien bestå da husleiekontrakten er uoppsigelig i leieperioden som utløper i 2021.

Alternativ 1 Nedleggelse av Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-6 662	-6 662	-6 662	-6 662
Inntekter	5 645	5 645	5 645	5 645
Netto besparelse	-1 071	-1 071	-1 071	-1 071

Rådmannen vurderer det som en mulighet å nedlegge kompetansesenteret i nåværende form i sin helhet. Ved en eventuell nedleggelse skal allikevel de lovpålagte oppgavene, norskopplæring for innvandrere og grunnskoleopplæring for voksne, løses.
Dette kan enten løses ved at kommunen kjøper tjenestene fra andre opplæringsinstitusjoner eller ved at oppgaven ivaretas av andre virksomheter i kommunen. Det antas at tilskudd til norskopplæring for innvandrere vil være tilstrekkelig til å dekke kostnadene til ordningen.

Øvrige oppgaver som i dag ivaretas av Kirkenes kompetansesenter, men som ikke er lovpålagte vil således ikke lenger bli løst i kommunal regi. Noe av disse tilbudene vil kunne løses av andre aktører i markedet.

Alternativ 2 Redusert tjenestetilbud Kirkenes kompetansesenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-600	-600	-600	-600
Inntekter				
Netto besparelse	-600	-600	-600	-600

Alternativt til å legge ned all aktivitet ved Kirkenes kompetansesenter kan være å redusere bemanningen ved senteret tilsvarende en stilling.

En slik reduksjon vil medføre et noe redusert utdanningstilbud i kommunen samt endret kurstilbud. De lovpålagte oppgavene innenfor introduksjonsloven og opplæringsloven vil bli opprettholdt som i 2012.

Tiltak 23 Redusert tilbud ved hovedbiblioteket i Kirkenes

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-334	-388	-388	-388
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-334	-388	-388	-388

Målsetning med folkebiblioteket er å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale gratis til disposisjon for alle som bor i landet. Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt biblioteksystem. Folkebiblioteket skal i henhold til biblioteksloven tilrettelegge bibliotektjenester for alle som bor i kommunen. Biblioteket har et spesielt ansvar for barn og ungdom. Bibliotekets åpningstider, tjenester og lokaler må være tilpasset lokalsamfunnet. Grupper med spesielle behov må spesielt tilgodeses. Folkebiblioteket skal sørge for at språklige minoriteter, innvandrere, flyktninger og asylsøkere får litteraturtilbud på eget morsmål. Den samiske befolkning skal spesielt tilgodeses.

Folkebibliotek er en lovpålagt oppgave.

Nøkkeltall	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta	Landet
Netto driftsutgifter til folkebibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	1	0,7	0,7	0,8	0,6
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	521	376	432	374	258
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	6,2	5	4,5	3,8	5,1
Bokutlån fra folkebibliotek per innbygger i alt	4,4	3,5	3,2	2,5	3,5
Barnelitteratur, antall bokutlån barnelitteratur per innbygger 0-13 år	9,3	9,7	7,8	6,6	9,7
Voksenlitteratur, bokutlån voksenlitteratur per innbygger 14 år og over	3,5	2,2	2,2	1,5	2,2
Utlån, andre media i alt fra folkebibliotek per innbygger	1,8	1,6	1,4	1,3	1,6
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	267	340	421	172	273
Besøk i folkebibliotek per innbygger	6,6	5,5	4,8	6	4,6
Årsverk, antall innbyggere per årsverk i folkebibliotek	1366	1959	1537	2755	2740

Kommunen bruker om lag 1 % av kommunens driftsutgifter på bibliotek. Dette er 521 kr pr. innbygger og med dette prioriterer vi folkebibliotek høyest av alle vi sammenligner oss med. Men biblioteket er også godt besøkt og vi ligger over alle i sammenligningsgruppa hva angår utlån. Det som er gledelig er at vi har høyt utlån av barnelitteratur. Det er i all hovedsak antall årsverk hvor vi ligger høyt, mens kjøp av medier/bøker er som landsgjennomsnittet. En stor andel av kommunens driftsutgifter er knyttet til husleie.

Hovedbiblioteket i Kirkenes holder til i Samfunnshusets lokaler ved torget. Biblioteket holder åpent 5 dager i uka. Mandag til torsdag fra kl.10–18. Fredag fra kl.10-17 og lørdag kl.11-15. Biblioteket har begrenset åpningstid på sommeren.

Hovedbiblioteket har økt besøk fra skoler og elever om formiddagen, som holder på med leseprosjekter. I løpet av oktober ble biblioteket besøkt av 231 elever. Hovedbiblioteket er nærbiblioteket til alle tettstedene Bjørnevatn, Hesseng, Sandnes og Kirkenes. Språkhjelpa bruker biblioteket hver torsdag ettermiddag, og biblioteket er vesentlig for å opprettholde dette tilbudet ifølge Flyktningtjenesten.

Sør-Varanger bibliotek mottok i 2012 kr 640 000 i tilskudd fra staten og fra Finnmark og Troms fylkeskommuner til å betjene den norsk - russiske bibliotektjenesten. Dette finansierer blant annet 0,5 årsverk bibliotekar som ivaretar denne tjenesten. Biblioteket deltar i mange prosjekter. I 2012 mottok biblioteket kr. 75 000 i tilskudd fra Den Kulturelle Spaserstokk og kr. 120 000 i tilskudd fra Nasjonalbiblioteket. Å søke på prosjekter og ikke minst utføre de, er en forutsetning for at virksomheten kan opprettholde god nok bemanning. Slike prosjekter er med på å gi gode kulturtilbud til grupper og derav opplevelse av Sør-Varanger kommune som en god bostedskommune. Et godt bibliotek er en viktig infrastruktur i en kommune. Det er ofte den institusjon som besøkes først av nye, tilflyttede arbeidstakere og innvandrere.

Det er knyttet 6,49 årsverk til hovedbiblioteket. Det er mulig å nedbemanne biblioteket med 0,4 årsverk og samtidig opprettholde dagens åpningstider. Dette på grunn av effektivisering og prioritering av arbeidsoppgaver gjort i virksomheten i forbindelse med innsparingene i 2012. Nedbemanning av 0,4 årsverk vil gi en årlig besparelse på kr 172 000.

Dersom en velger å nedbemanne ytterligere 0,5 årsverk vil det kunne gi en besparelse med 9 måneders, tilsvarende kr 162 000 i 2013. Deretter en årlig besparelse på kr 216 000.

Konsekvensen av det vil være at biblioteket må holde stengt en dag i uken. Dette vil ikke være i tråd med forskrifter i Bibliotekloven. I 2012 er biblioteket nedbemannet med 0,5 årsverk med reduserte åpningstider som konsekvens. Ukentlig åpningstid er redusert på kveldstid med 6 timer pr. uke i høst/ vintersesongen og 2 timer pr. uke om sommeren.

Samlet vil begge disse tiltakene gi en årlig besparelse på kr 388 000.

Tiltak 24 Avvikle tilbud om bokbusstjenester

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-30	-60	-60	-60
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-30	-60	-60	-60

Kommunen kjøper bokbusstjenester fra Nesseby kommune som et bibliotektilbud til befolkningen i Bugøyfjord og Neiden for kr 60 000 i året. Bokbussrutene følger skoleruta, og er da gjeldene fra høst til sommeren.

Fra 2011 har det ikke vært mulig å få ut eksakte utlånstall fra bokbussen for betjening av distriktene Bugøyfjord og Neiden. Dette pga ny dataversjon på bokbussen. Det sies at oppslutningen er god fra Bugøyfjord og Neiden. I 2010 var totalutlånet på 1789 enheter, fordelt på 1361 bøker og 419 AV-media (lydbøker, språkkurs, dvd, cd). Utlånet til barn utgjorde 42 % av totalutlånet.

Dersom en avviker bokbusstilbudet vil det kunne gi en besparelse på kr 30 000 i 2013 og deretter en årlig besparelse på kr 60 000.

Konsekvensen ved nedleggelse av bokbusstilbudet er at beboere i Bugøyfjord og Neiden ikke har ett bibliotektilbud i sitt distrikt, og må oppsøke hovedbiblioteket i Kirkenes for å få tilgang på bibliotektjenester. God tilgjengelighet (åpningstider/ ressurser) på hovedbiblioteket vil være viktig for at folk fra distriktet skal ha ett reelt bibliotektilbud på hovedbiblioteket. Jmf. bibliotekloven.

Tiltak 25 Legge ned Bibliotekfilialen i Bugøynes

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-50	-100	-100	-100
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-50	-100	-100	-100

Bibliotekfilialen på Bugøynes er lokalisert i Lassigården som er underlagt Varangermuseene. Filialen holder åpent 7 timer pr. uke, fordelt på 4 ½ timer på formiddager på torsdager og 2 ½ timer på ettermiddagen på mandager. Det er knyttet 0,22 årsverk til tjenestetilbudet. Filialen betjener spesielt skoleelever og barnehager om formiddagen, men også voksne som kommer denne tiden. Det er nå et press på besøket og kan oppstå kollisjon av gruppebesøk pga redusert åpningstider. Åpningstiden og øvrige ressurser er marginal på filialen i Bugøynes.

Nedleggelse av bibliotekfilialen på Bugøynes vil kunne gi en årlig besparelse på kr 100 000, med halvårs effekt, eller kr 50 000, i 2013.

Besparelsen omfatter 0,22 årsverk, samt utgifter til strøm og abonnement. Kommunen betaler ikke husleie til Varangermuseene for bibliotekfilialen på Bugøynes. Mht bøker/ medieinnkjøp baserer filialene seg på å låne bokdepoter fra hovedbiblioteket, og det er ikke noe å spare på å legge ned filialene. Bok- og mediebudsjettet er svært marginalt nå, er kraftig redusert sammenlignet med tidligere år.

En nedleggelse av filialen innebærer at befolkningen på Bugøynes blir uten ett bibliotektilbud, og må bruke hovedbiblioteket i Kirkenes, som sitt nærmeste bibliotek. Det innebærer en kjøretur på 22 mil tur/ retur. Jmf. Biblioteksloven. Nedleggelse av filialer vil innebære at hovedbiblioteket er ansvarlig for å betjene flere distrikter/ flere innbyggere.

Tiltak 26 Legge ned Bibliotekfilialen på Svanvik

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-80	-208	- 220	-220
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-80	-208	-220	-220

Bibliotekfilialen på Svanvik er lokalisert i leide lokaler fra Svanvik Næringsbygg. Fra 2012 er det gjort en endring mht betjening ved Svanvik filial. Avtale om kjøp av tjenester fra private (SN) er opphørt. Hovedbiblioteket i Kirkenes betjener filialen 1 dag pr. uke i skoleåret. Utlånet fra Svanvik filial har økt mye med endring av betjening og er inne i en positiv utvikling. Barn tilgodeses spesielt, jmf Biblioteksloven

Når det gjelder leie av lokalet har kommunen inngått en leieavtale med Svanvik Næringsbygg, leieforholdet gjelder i 10 år, frem til februar 2014. Årlige utgifter til husleie, strøm og felleskostnader (snørydding og planklipping) er kr 140 000. Strøm og felleskostnader (snørydding og plenklipping) påløper etter en fordelingsnøkkel. Disse utgiftene var på i kr 18 500 sist år. Kommunen kan velge å si opp leieavtalen, men besparelse av husleie og fellesutgifter vil komme først i februar 2014. Dersom en ønsker å avslutte leieforholdet etter 10 år, må oppsigelse sendes innen 4.februar 2013.

Dersom en avvikler tilbud om bibliotekfilial på Svanvik vil det gi en besparelse på kr 80 000 i 2013, deretter ytterligere 208 000 i 2014. Fra og med 2015 vil det utgjøre en årlig besparelse på kr 220 000. Besparelsen omfatter 0,2 årsverk samt utgifter knyttet til lokalet.

Ved nedleggelse av Svanvik bibliotekfilial vil innbyggere i Pasvik ikke ha noe folkebibliotektilbud i sitt nærdistrikt. Nærmeste bibliotektilbud vil være i Kirkenes.

Tiltak 27 Avvikling av samarbeidsavtale med Kirkenes videregående skole om utdanningsvalg

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Utdanningsvalg ble obligatorisk på ungdomstrinnet høsten 2008 og skal bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen og er hjemlet i opplæringsloven. Utgiftene til utdanningsvalg skal dekkes av kommunene.

Faget utdanningsvalg skal etter lærerplanen gjennomføres med minst 113 timer på 8. – 10. årstrinn. Formålet med faget utdanningsvalg er å bidra til å skape helhet og sammenheng i grunnopplæringen og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Å få prøve ut interesser og bli bevisst egne evner og anlegg kan bidra til at flere foretar mer kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke. Faget skal bidra til økt forståelse av arbeidslivets krav om kunnskap og kompetanse og bidra til å skape grunnlag for entreprenørskap.

Opplæringen skal gi elevene erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter i ulike utdanningsprogram i videregående opplæring og aktuelle yrker. Elevene skal gis mulighet til praktisk aktivitet og fordypning i fag. Opplæringen i faget skal legge til rette for at den enkelte elev kan få prøve ut og reflektere over sine valg.

Opplæringen skal legge til rette for bruk av hensiktsmessige arbeidsformer, både i skole og arbeidsliv, og for bruk av ulike læringsarenaer som kan gi bred faglig tilnærming gjennom kontakt og samarbeid med videregående skoler og arbeids- og næringsliv. Faget skal legge grunnlag for videre opplæring, arbeid og livslang læring.

Samarbeidet om faget utdanningsvalg mellom Sør- Varanger kommune og Kirkenes videregående skole startet allerede i 2005. Erfaring fra rådgivere i ungdomsskolen viser at elever på 10. trinn nå vet mer om den videregående skole. De vet hva de ulike linjene tilbyr, og de er kjent med skolen og miljøet. Samlet gjør dette at elevene virker sikrere på hva de skal velge. Dette er ikke ensbetydende med at elevene velger det rette utdanningsløpet, men at de er sikrere der og da.

Undersøkelser sier at ungdom i Finnmark som har avbrutt videregående opplæring ikke oppgir feilvalg som årsak. Tilsvarende undersøkelser fra andre deler av landet viser at feilvalg var mye brukt som årsak til avbrutt videregående opplæring.

Sør-Varanger kommune kjøper utdanningsvalg gjennom et samarbeid med Kirkenes videregående skole, Finnmark fylkeskommune. Utgiften har en årlig kostnadsramme på kr. kr. 500.000,- som skal dekke klær og utstyr til elevene samt lønn til undervisningspersonale i den videregående skolen.

Kommunen har ikke anledning til å avvikle faget utdanningsvalg, men har anledning til å undervise i faget selv. Avvikling av samarbeidet med den videregående skolen vil medføre at faget utdanningsvalg i framtiden organiseres med teoretisk undervisning i kommunens egen regi.

Tiltak 28 Redusert tilbud ved kulturskolen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter				
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Kulturskolen har 8 lærere fordelt på 6,5 årsverk. I tillegg kjøper skolen tjenester fra Samovarteateret og Musikkgarasjen.

(tall i 1000)

	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	3 431	3 597	3 597	3 597	3 597
Kjøp av tjenester	816	1 040	1 040	1 040	1 040
Driftskostnader	607	607	607	607	607
Bruk av fond	-130	0	0	0	0
Inntekter	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150
Nettoutgift Kulturskolen	3 574	4 094	4 094	4 094	4 094

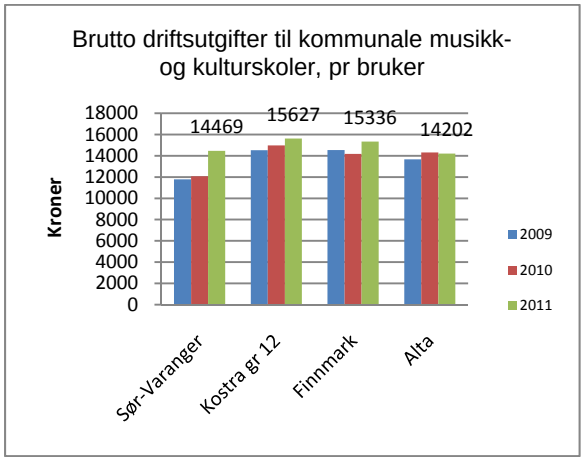

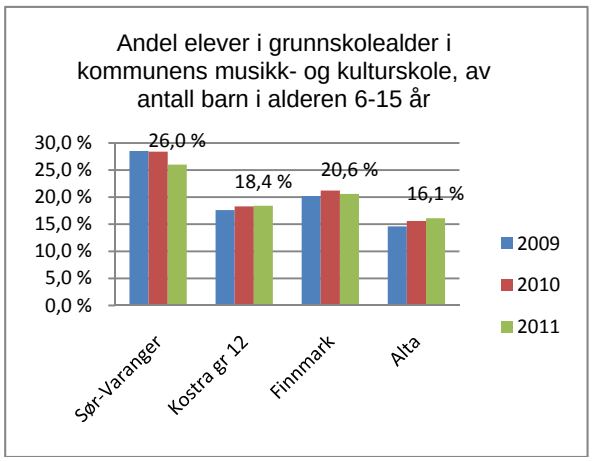

Kommunen har tradisjonelt bevilget over gjennomsnittet og sammenligningskommunene til musikk og kulturskole og dette bildet er ikke endret, snarere tvert om øker utgiftene pr innbygger i målgruppen.

I Sør-Varanger kommune benytter hele 26 % av barn i alderen 6-15 år seg av musikk og kulturskoletilbudet, noe som er langt høyere andel en de vi sammenligner oss med. Kulturskolen tilbyr ulike aktiviteter som kula (for de yngste), gitar- og band undervisning, to tilbud for psykisk utviklingshemmede på Hesseng og i Kirkenes, dans, sang, undervisning for tre- og hornblåsere og trommer (skolekorps), visuell kunstfag, piano, fiolin og teater.

I 2012 er det 409 elever fra hele kommunen som mottar undervisning fra kulturskolen. 282 elever mottar undervisning fra kulturskolens egne ansatte mens resterende 127 elever mottar undervisning fra Samovarteateret og Musikkgarasjen.

Undervisningen foregår både på dagtid, ettermiddagstid og kveldstid.

FAG	Årsverk	Antall elever	Kommentar
Fagansvarlig	50 % stilling		
Utleiesentralen	10 % stilling		
Dans	50 % stilling	69	
Teater	Samovarteateret	64	
Skolemusikk	Musikkgarasjen	47	
Kula		33	
Sang		11	
Piano		68	
Tilbud til psykisk utviklingshemma		10	
Fiolin	248,5 % stilling	8	
Gitar		27	Underviser også elever som
Band	100 % stilling	2	går i skolekorpset
Treblåsing		46	Underviser også elever som
Messingblåsing	60 % stilling		går i skolekorpset
Visuelle kunstfag	100 % stilling	24	
Undervisning Pasvik og Bøkfjord	31,5 % stilling		Tjenesten betales av skolene

En reduksjon tilsvarende en stilling vil kunne føre til at et eller flere av tilbudene som i dag tilbys av kulturskolens egne ansatte vil falle bort, allikevel mener rådmannen at en slik reduksjon vil være gjennomførbart.

Tilbud om kulturskoleundervisning er ikke lovpålagt.

Tiltak 29 Strukturendring grunnskolene

Grunnskolen i Sør-Varanger består av 11 kommunale skoler fordelt over hele kommunen fra Bugøynes til Skogfoss. Det er 4 oppvekstsentra, hvorav 2 med ungdomstrinn, 2 barneskoler, 4 kombinertskoler og 1 ungdomsskole.

Totalt er det ca 1207 elever i grunnskolene i Sør-Varanger. Kostnadene til kommunale grunnskoler i Sør-Varanger er budsjettert til i underkant av 120 mill kroner med dagens bemanning.

	Budsjett 2012	**Budsjett 2013**	**Budsjett 2014**	**Budsjett 2015**	**Budsjett 2016**
Lønnsutgifter	116 924	123 127	123 127	123 127	123 127
Driftskostnader	6 667	6 505	6 505	6 505	6 505
Inntekter	-12 246	-10 258	-10 258	-10 258	-10 258
Nettoutgift grunnskolen	112 009	119 667	119 667	119 667	119 667

Gjennomsnittlige kostnader for en elev i Sør-Varanger skolen er beregnet til kr. 97.000 i 2012. Det er store variasjoner mellom skolene og distriktsskolene fremstår som svært kostbare sammenlignet med sentrumsskolene.

Gjennomsnittlige kostnader pr. elev i sentrumsskolene er beregnet til kr. 89.000 mens det tilsvarende tallet for distriktsskolene er kr. 152.000.

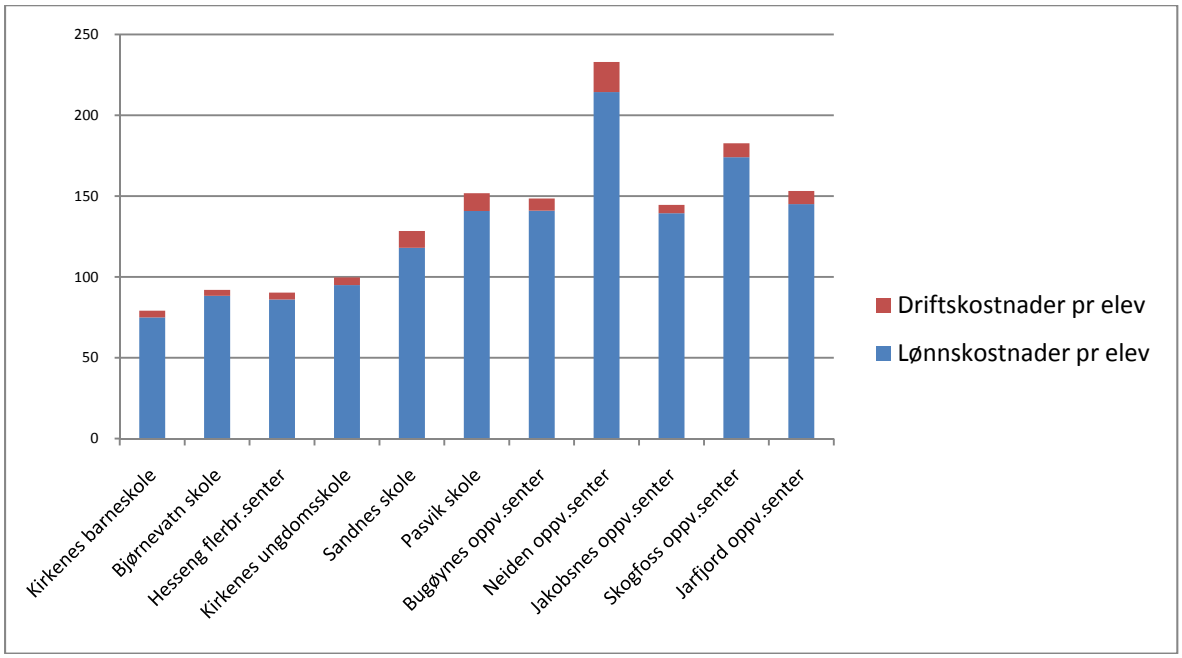

Elevtallsprognosen viser at elevtallet i grunnskolen er synkende, og spesielt i distriktene. De siste års utvikling tilsier at majoriteten av tilflyttere, samt intern flytting, er konsentrert om Kirkeneshalvøya.

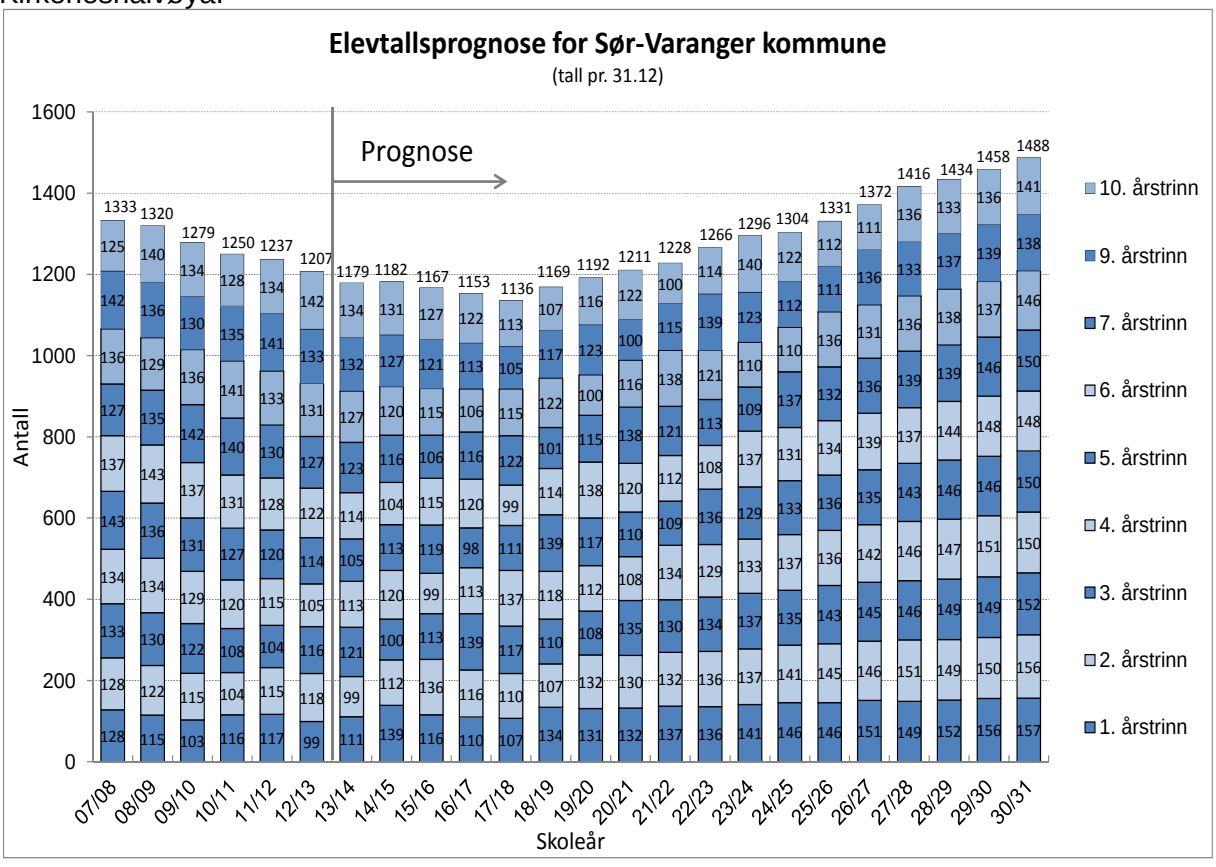

Nøkkeltallsanalysen viser at Sør-Varanger kommune har relativt stor lærertetthet per elev sett i forhold til andre kommuner og dette tilskrives den desentraliserte skolestrukturen hvor det er vesentlig større lærertetthet på distriktsskolene enn det er i sentrumsskolene.

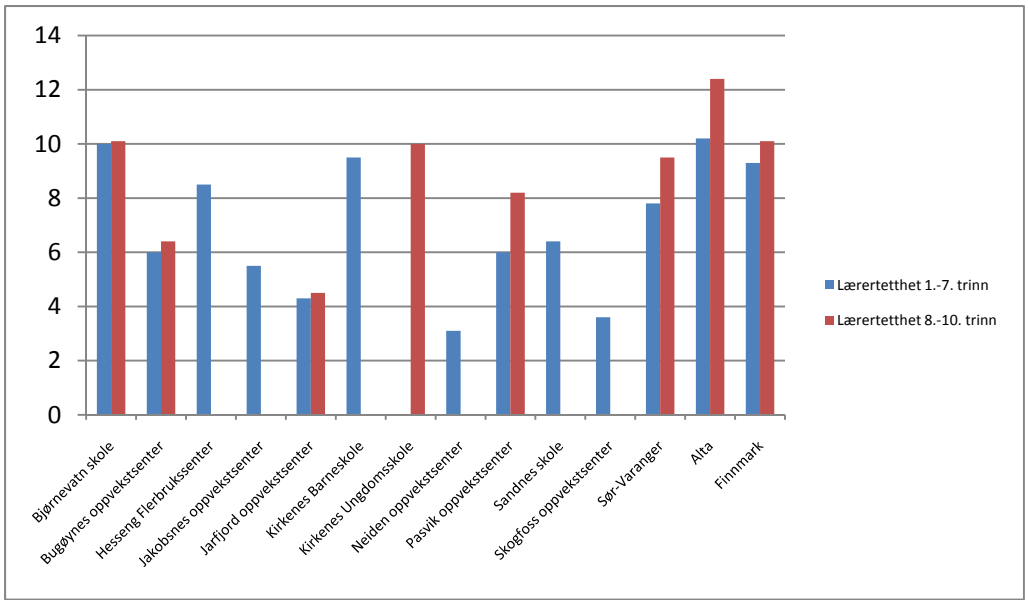

Lærertetthet er definert som den gjennomsnittlige størrelsen på elevgruppen i ordinær undervisning. Lærertettheten sier noe om gjennomsnittlig antall elever som deler på én lærer i undervisningssituasjonen, det vil si forholdet mellom antall elevtimer og antall lærertimer. Spesialundervisning er ikke medregnet beregningen av lærertetthet.

Statistikk for ressursbruk i grunnskolen har over en lengre periode vist en utvikling hvor en økende andel av lærerressursene blir brukt til spesialundervisning. Mye av årsaken til økningen er svekket lærerdekning i den ordinære undervisningen. Store elevgrupper i den ordinære undervisningen gjør det vanskeligere å tilpasse opplæringen slik opplæringsloven gir elevene rett til. Og når elever ikke får tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, har de rett til spesialundervisning etter Opplæringsloven § 5-1.

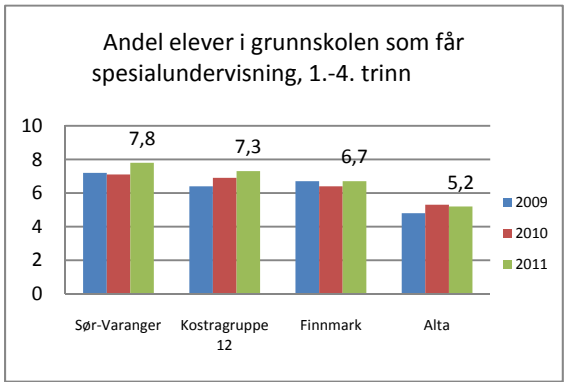

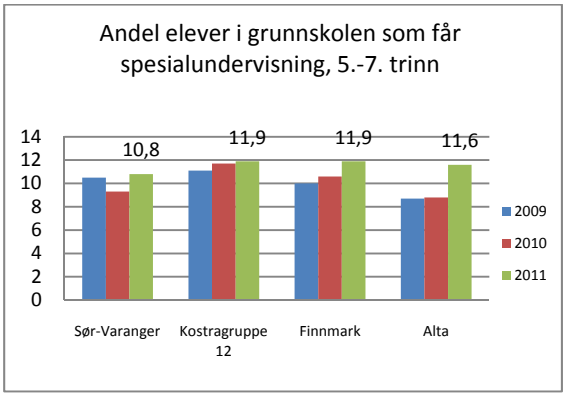

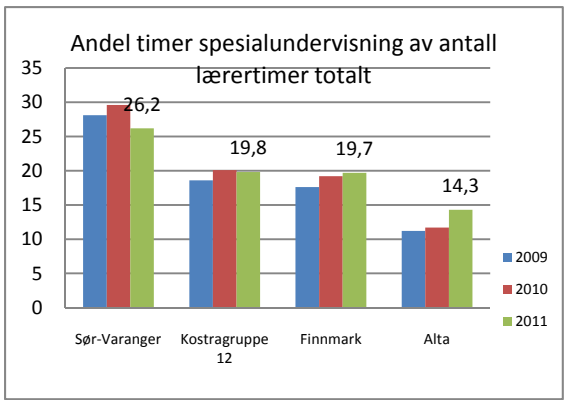

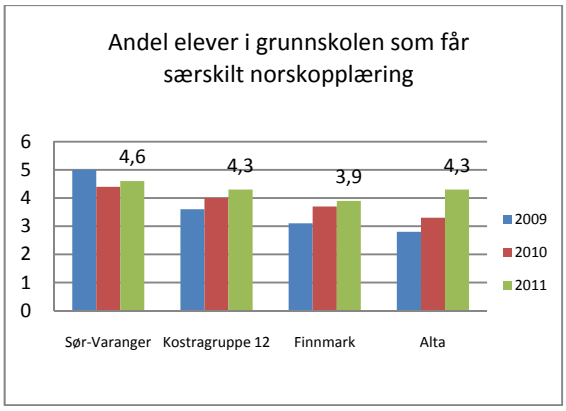

Det har ved flere anledninger vært foreslått å gjøre endringer i skolestrukturen i Sør-Varanger. Nå sist gang ved behandling av budsjettet for 2012. Dette ble utsatt i påvente av en skolestrukturanalyse, og den 15.12.11 vedtok Kommunestyret følgende:

Vi ønsker at skolestrukturen i Sør-Varanger skal vurderes. Det er viktig at prosessen er helhetlig og favner alle sider ved skolen. Prosessen må gi alle interessenter mulighet til å delta.
Følgende momenter ønsker vi skal vektlegges og vurderes i prosessen:

- *Kvaliteten på læringstilbudet*
- *Innholdet i skolen*
- *Nærmiljøet til skolen og konsekvenser det har for et lokalmiljø å ha skole*
- *En økonomisk kostnadsoversikt over de enkelte skolene*
- *Kompetansen vi har i skolen i Sør-Varanger og hvilken kompetanse vi ønsker*
- *Avstand og reisetid for elevene*
- *Fritt skolevalg – konsekvenser*

Vi ønsker at en skal arbeide både politisk og administrativt med dette. Arbeidet politisk skal forankres i utvalget for Levekår
Det har nå blitt gjennomført en skolestrukturanalyse som ble lagt frem for Utvalg for levekår/Formannskapet i september 2012. Saken skal opp til politisk behandling den 21. November.

I skolestrukturanalysen fremhever Norconsult at dagens skolestruktur i Sør-Varanger er preget av mange små skoler og relativt store forskjeller i elevenes skoletilbud. *"Mange små klasser og mye ledig kapasitet på skolene gir en økonomisk dyr struktur for kommunen. I tillegg blir de sosiale og faglige miljøene små og sårbare. De geografiske avstandene i kommunen er store, men ikke større enn at det, slik vi ser det, vil være mulig endre strukturen uten at det gir uforholdsmessige store ulemper for elever som får lengre reisetid."* (side 5)

Videre konkluderer Norconsult med at skolestørrelse i seg selv ikke har stor betydning for kvalitet i skolen, men påpeker at fagmiljøene, samt sosialt miljø, blir små og sårbare.
En desentralisert skolestruktur med mange skoler gir økte netto driftsutgifter per elev sett i forhold til en mer sentralisert skolestruktur. Elevtallet på den enkelte skole har stor betydning for ressursbruken på skolen og følgelig blir skolestrukturen viktig for kommunens utgifter.
I oppsummeringen har Norconsult delt utdanningskvaliteten inn i tre nivåer som kommunen kan påvirke:

- Strukturkvalitet, dvs at alle skolebygg gir tilfredsstillende fysiske rammer, tilstrekkelig lærertetthet og pedagogisk forsvarlige elevgrupper.
- Prosesskvalitet, ved å ha skolestørrelser hvor personalgruppen er over ca. 10 personer, det vil si en barneskole med over 75 elever, ungdomsskole med over 50

elever eller kombinertskoler med over 50 elever. Dette er skolestørrelser hvor elever og lærere har flere variasjonsmuligheter i det sosiale og faglige samspillet.

- Resultatkvalitet er ikke direkte avhengig av skolestørrelsen, men det vil være flere muligheter for elevene å finne en sosial tilhørighet i en stor elevgruppe enn i en mindre. Samtidig må det påpekes at elevers faglige resultater eller sosiale kompetanse ikke er direkte avhenging av skolestørrelsen.

(…) I Sør-Varanger er det vel så viktig å fokusere på at skolene ikke blir for små, siden dette gir et lite og sårbart faglig og sosialt miljø for elever og ansatte, samtidig som det gir en svært ulik lærertetthet ved kommunens skoler. (side 51)
I rapporten foreslår Norconsult 2 ulike tilnærminger til skolestrukturen i Sør-Varanger: Den ene tilnærmingen er å opprettholde dagens struktur, den andre tilnærmingen er ulike sentraliseringsalternativer.
Alternativ 0 foreslår å opprettholde dagens skolestruktur med 11 skoler:

Fordeler med alternativ 0 er:

- *Minst behov for skoleskyss samlet sett*
- *Ikke økt reisetid/skoledag for elevene, evt. med unntak av ungdomstrinnet ved Neiden og*
- *Jarfjord.*
- *Beholder skolene i lokalmiljøet.*
- *Gir minst behov for utbygging av skoleanleggene (med unntak av Bjørnevatn)*

Ulemper med alternativ 0:

- *Skolene Jarfjord, Neiden og Skogfoss blir små, trolig med under 10 elever pr. skole.*
- *Dyrt å tilby alle elevene lik strukturkvalitet.*
- *Vanskelig å ha lik prosesskvalitet ved alle skolene.*
- *Gir svært ulik lærertetthet ved skolene i kommunen.*
- *Kan bli vanskelig å skaffe kvalifiserte lærere til mange små miljøer*

Alternativ 1 foreslår å legge ned Skolene i Bjørnevatn, Jarfjord, Jakobsnes, Neiden og Skogfoss. Ungdomsskoleelevene overføres til Kirkenes mens barneskoleelevene overføres til Pasvik, Hesseng og Sandnes.

Elevtall ved alternativ 1	1.trinn	2.trinn	3.trinn	4.trinn	5.trinn	6.trinn	7.trinn	Sum 1.-7. trinn	8.trinn	9.trinn	10.trinn	Sum 8.-10. trinn	SUM elever
Kirkenes/BV/Neiden/Jarfjord usk									120	126	122	**368**	**368**
Kirkenes bsk	32	37	36	40	36	30	43	**254**				**0**	**254**
Sandnes/Bjørnevatn bsk	31	32	27	29	30	42	36	**227**				**0**	**227**
Hesseng/Neiden/Jako/Jarfjord	42	39	33	35	40	44	44	**277**				**0**	**277**
Pasvik/Skogfoss	9	4	3	9	13	7	7	**52**	10	13	10	**33**	**85**
Bugøynes	3	3	5	2	1	5	0	**19**	3	2	2	**7**	**26**
Sum	**117**	**115**	**104**	**115**	**120**	**128**	**130**	**829**	**133**	**141**	**134**	**408**	**1237**

Fordeler med alternativ 1 er:

- *Få skoler å drifte, innsparinger på bygningsdrift*
- *Robuste faglige og sosiale miljø ved skolene*
- *Innsparing i FDV.-kostnader kan benyttes til økt lærertetthet*
- *Lettere å ha lik strukturkvalitet ved alle skolene*
- *Lettere å ha lik prosesskvalitet ved alle skolene*
- *Lettere å ha lik lærertetthet ved de ulike skolene*
- *Kapasiteten på Kirkenes ungdomsskole blir fullt utnyttet*

Ulemper med alternativ 1:

- *Lengre reisetid for elever som i dag har skyss til skolene Neiden, Skogfoss, Jakobsnes og*
  Jarfjord. Gjelder anslagsvis 15 elever.
- *Skyssbehov for elever som i dag ikke har skyss til skolen. Gjelder anslagsvis 150 elever,*
  hvorav 24 ved Jakobsnes og ca. 120 ungdomsskoleelever ved Bjørnevatn.
- *Flere nærmiljøer mister skolen sin*
- *Barnehagene ved Neiden, Skogfoss og Jakobsnes mister samhandlingsmulighet med skolene.*

Alternativ 2 er å legge ned Jarfjord oppvekstsenter, Jakobsnes oppvekstsenter, Fossheim skole og Skogfoss skole. Elevene ved skolene i øst og ved Neiden flyttes til sentrumsskolene, mens Skogfosselevene flyttes til Pasvik.

Dersom man velger alternativ 2 vil dette 71 elever bli direkte berørt ved at de må bytte skole.

Fordeler med alternativ 2 er:

- *Få skoler å drifte, innsparinger på bygningsdrift*
- *Robuste faglige og sosiale miljø ved skolene.*
- *Innsparing i FDV.-kostnader kan benyttes til økt lærertetthet.*
- *Lettere å ha lik strukturkvalitet ved alle skolene.*
- *Lettere å ha lik prosesskvalitet ved alle skolene.*
- *Lettere å ha lik lærertetthet ved de ulike skolene.*
- *Elevene i Bjørnevatn/Sandnesområdet får ungdomsskole i nærmiljøet*

Ulemper med alternativ 2:

- *Lengre reisetid for elever som i dag har skyss til skolene Neiden, Skogfoss, Jakobsnes og*
  Jarfjord. Gjelder anslagsvis 15 elever.
- *Skyssbehov for elever som i dag ikke har skyss til skolen. Gjelder anslagsvis 31 elever,*
  hvorav 24 ved Jakobsnes.
- *Flere nærmiljøer mister skolen sin*
- *Barnehagene ved Neiden, Skogfoss og Jakobsnes mister samhandlingsmulighet med*
  skolene.
- *Ikke full utnyttelse av kapasiteten til Kirkenes ungdomsskole i første del av perioden (etter*
  hvert trenger sannsynligvis Kirkenes barneskole denne kapasiteten)

Rådmannen ser utfordringer ved en opprettholdelse av dagens skolestruktur som gir en uforholdsmessig skeivdeling av ressursene mellom skolene. Lærertettheten er vesentlig større i distriktsskolene sammenlignet med sentrumsskolene.

Som tidligere nevnt tilsier den økonomiske situasjonen at det vil være uunngåelig å ikke redusere årsverk innenfor grunnskolen for å bringe kommunens økonomi i balanse. Det er derfor nødvendig å se på alternativer til endring av skolestrukturen.

Rådmannen har utredet konsekvensene dersom man kutter i årsverk tilsvarende besparelsen ved endret skolestruktur, om lag 20 mill kroner.

En alternativ fordelingsnøkkel kan være å redusere etter antall årsverk i skolen. 20 mill kroner tilsvarer et samlet kutt på om lag 37 årsverk

	Antall årsverk 2012	Beregnet reduksjon antall stillinger	Elever pr årsverk ved bemanning som i dag	Elever pr årsverk etter stillings-reduksjon
Kirkenes skole	44	7,10	5,63	6,71
Hesseng flerbruksenter	32	5,15	6,52	7,77
Sandnes skole	23	3,62	3,98	4,74
Bjørnevatn skole	48	7,71	5,48	6,52
Pasvik skole	18	2,83	3,39	4,03
Skogfoss oppvekstsenter	3	0,54	4,18	4,97
Bugøynes oppvekstsenter	4	0,56	7,14	8,50
Neiden oppvekstsenter	3	0,48	3,00	3,57
Jakobsnes oppvekstsenter	7	1,10	3,35	3,99
Jarfjord oppvekstsenter	10	1,57	2,55	3,03
Kirkenes ungdomsskole	41	6,56	5,80	6,91
SUM	233	37,20		

En så sterk reduksjon i antall årsverk i grunnskolen vil gi skolene et betydelig mindre handlingsrom og dermed vansker med å gjennomføre tilpasset opplæring og spesialundervisning for alle elever slik Opplæringsloven tilsier.

§ 1-3. *Tilpassa opplæring og tidleg innsats*

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lærekandidaten.

På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørgje for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

§ 5-1. *Rett til spesialundervisning*

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevar som får spesialundervisning, skal ha det same totale undervisningstimetalet som gjeld andre elevar, jf. § 2-2 og § 3

For noen skoler kan det også bli vanskelig å opprettholde en skoledrift som fullt ut er i henhold til lov, forskrifter og læreplan.

Det er også usikkert om vi med en slik bemanning kan nå de mål som er vedtatt i Tilstandsrapporten for grunnskolen i Sør-Varanger.

Tiltak 30 Barnehagestruktur – effektuering av vedtak

Kommunestyret behandlet sak om kommunens barnehagestruktur i møte 26.09.12 hvor det ble fattet følgende vedtak:

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtar følgende vedrørende kvalitet, åpningstider som er tilpasset arbeidslivets behov og barnehagestruktur:

> ***Kvalitet:***
> *Kvalitetsdebatten fremmes som sak i egen høring til revidering av barnehageloven, der høringsfristen var 04.05.12 og revidering av kommunens barnehageplan i løpet av 2012/2013.*
> ***Åpningstider som er tilpasset arbeidslivets behov:***
> *Viser til vedtektene § 11: barnehagens åpningstid og ferie, der det fremkommer at daglig åpningstid er innenfor ramme på 9 timer.*
> *Brukerundersøkelse for barnehagene våren-11 viser behov for å utvide åpningstiden (både åpningstidspunkt og lukketidspunkt) i tråd med kommuneplanens mål om full barnehagedekning, med åpningstider tilpasset arbeidslivets behov.*
> *Det opprettes forsøksordning barnehageåret 2012/2013 med utvidet åpningstid på inntil 10 timer pr dag i Pasvik barnehage, Kirkenes barnehage og Prestøya barnehage.*
> *Kommunestyret presiserer at barnas daglige oppholdstid ikke skal overstige 9 timer selv om åpningstiden utvides.*

Kommunestyret vedtar følgende barnehagestruktur:

	Tiltak
1	*Bygge ny 6 avdelings barnehage i Skytterhuslia, ferdig august 2013*
2	*Legge ned midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage*
3	*Legge ned Lisadellhaugen barnehage*
4	*Rive Kirkenes barnehage og bygge ny 6 avdelingsbarnehage på samme tomt.*
5	*Legge ned Hesseng flerbrukssenter, avdeling barnehage.*
6	*Legge ned Bjørnevatn barnehage*
7	*Bygge ut flere barnehageplasser i 4 avdelings barnehager (enten Rallaren -, Hesseng- eller Prestøya barnehage) Sees i sammenheng med søkerbehov*
8	*Strukturen i øvrige barnehager opprettholdes, med mulighet for å utrede ulike driftsmodeller*

Rådmannen ser to alternativ for å oppfylle kommunestyret vedtak.

Alternativ1:
Midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage, Lisadellhaugen barnehage og Kirkenes barnehage flytter inn i Skytterhusfjellet barnehage august 2013. Skytterhusfjellet barnehage vil da være full.
Kirkenes barnehage rives (72 plasser), bygges opp som ny 6 avdelings barnehage (108 plasser) med byggestart i 2014. Dette gir en økning på 36 plasser fra barnehageår 2015/2016.
Dette krever at det vedtas midler til bygging av ny Kirkenes barnehage med vel 60 mill.kr i 2014. Midlene må lånefinansieres.

Ved dette alternativet vil Bjørnevatn barnehage og Hesseng flerbrukssenter barnehage består inntil nye Kirkenes barnehage er ferdigstilt og bygget kan tas i bruk, mest sannsynlig

barnehageår 2015/2016. Når nye Kirkenes barnehage står ferdig vil Bjørnevatn barnehage og Hesseng flerbrukssenter barnehage avvikles og plassene overflyttes Skytterhusfjellet barnehage. Rente og avdragutgiftene på 60 mill.kr utgjør med dagens rentesats vel 4,0 mill.kr med 30 års løpetid og må eventuelt innarbeides i konsekvensjustert budsjett.

Alternativ 1 er allerede innarbeidet i budsjettet for 2013.

Alternativ 2:
(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	-1 470	-2 922	-2 885
Inntekter				
Netto besparelse	0	-1 470	-2 922	-2 885

Midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage, Lisadellhaugen barnehage, Bjørnevatn barnehage og Hesseng flerbrukssenter, avdeling barnehage flytter inn i Skytterhusfjellet barnehage august 2013.

Midlertidig avdeling Trollebo ved Prestøya barnehage legges ned (18 plasser)
Lisadellhaugen barnehage legges ned (18 plasser)
Bjørnevatn barnehage legges ned (36 plasser)
Hesseng flerbrukssenter, avdeling barnehage legges ned (36 plasser)

Bygging av nye Kirkenes barnehage utsettes inntil kommunens økonomi er forbedret. Kirkenes barnehage har i dag 72 plasser. Barnehagen er vedtatt oppbygd som 6 avdelings barnehage med 108 plasser. Det vil ved en slik løsning være nødvendig å ta i bruk brakkeløsning i byggeperioden for 72 plasser i tilknytning til Skytterhusfjellet barnehage.

Kirkenes barnehage ble bygget i 1973 og har et bruttoareal på 411 m2. Barnehagen bærer preg av alderen, og det har derfor vært nødvendig å foreta oppgraderinger. I 2011 er det brukt ca. kr. 350.000,- til planlagte vedlikeholdstiltak på innvendig oppgradering. Det ble skriftet belegg og malt, utskiftning av innvendige dører, oppgradering av stellerom og sanitære forhold, samt utskiftning av radiatorer med nye termostatkraner.

Barnehagen har ettermontert ventilasjonsanlegg og varmes opp kun ved oljebasert fyring. Det har tidligere vært problemer med taklekkasjer. Dette er nå ordnet opp i og kommunen har inngått serviceavtale med kompetent firma for årlig kontroll av taket.
Ut i fra den nåværende situasjonen kan vi ikke se at det skal by på bygningsmessige problemer med fortsatt drift barnehagen noen år framover.

Dersom en velger alternativ 1 vil kommunen øke antall barnehageplasser med 36 fra og med barnehageår 2014/2015. Dersom en velger alternativ 2 vil utvidelse av antall plasser utsettes inntil Kirkenes nye barnehage blir realisert. Selv med alternativ 2 vil antall plasser i Kirkenes området øke og det er her etterspørselen etter barnehagetilbud er størst.

Tiltak 31 Avvikle Basen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 352	- 1 352	-1 352	-1 352
Inntekter	154	154	154	154
Netto besparelse	-1 198	-1 198	-1 198	-1 198

Basen er et kultursenter lokalisert ved torget midt i sentrum av Kirkenes. Basen er en møteplass for ungdom, ungdomsorganisasjoner, politiske ungdomspartier og fungerer også som konsertscene for ulike ungdomsarrangement. Basen er samlokalisert med Aurora Kino og bowlingen. Klubbkvelder på Basen er gratis og dette tilbudet er sentral for ungdomssatsningen i kommunen. Dette er vankested for all ungdom og ikke minst for ungdom som ikke lykkes andre steder. Det kan det vises til mange "redningsaksjoner" av ungdom som ikke har fått "hjelp" andre plasser. Basen holder åpent 40,5 timer i uka, fordelt på 6 dager. Gjennomsnittlig besøk 1.halvåret 2012 var 20-25 ungdommer pr dag.

Dersom en legger ned Basen ungdomsklubb og sentral for ungdomssatsning vil det kunne gi en samlet besparelse på i underkant av 1,2 mill kroner i 2013. Besparelsen omfatter 2,0 årsverk fordelt på 3 ansatte, i tillegg til engasjement og driftutgifter.

Om en ikke ønsker å legge ned Basen vil det være mulig å redusere i tilbudet. Halvering av dagens tilbud vil gi en halvering av besparelse av å legge ned, det vil si en besparelse på kr 600 000.

Når det gjelder leie av lokalet har kommunen en uoppsigelig husleiekontrakt med Coonor tom 15.1.2021. Dette medfører at kommunen må betjene husleien selv om en avvikler Basen ungdomsklubb. Husleien er for 2013 budsjettert til kr. 523 000.

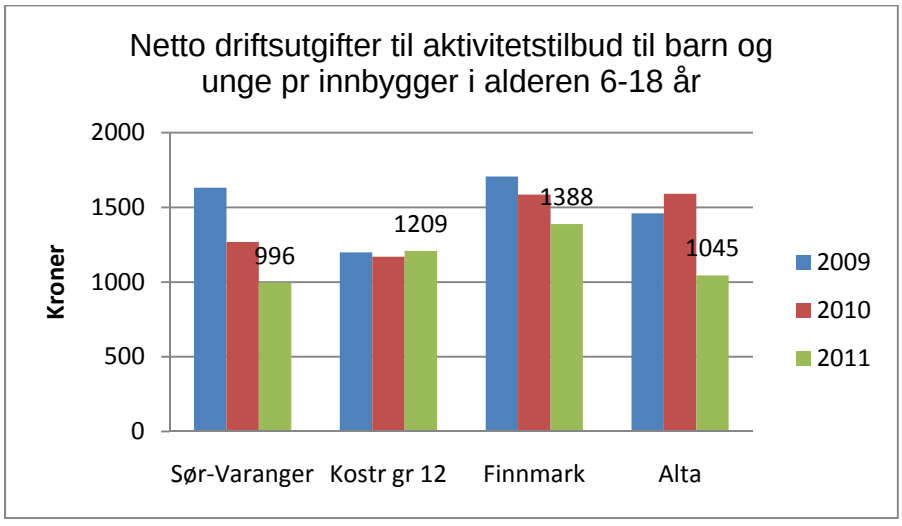

Nøkkeltallsanalysen viser at utgiftene knyttet til aktivitetstilbud til barn og unge går ned og lå i 2011 rett i underkant av kr. 1000,- pr innbygger i målgruppa. I all hovedsak omfatter denne Kostra oversikten ungdomsklubbene inkludert Basen samt utgifter til ungdomsrådet.

Tiltak 32 Avvikle Ungdomsklubb i Bjørnevatn

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-250	-250	-250	-250
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-250	-250	-250	-250

Ungdomsklubben i Bjørnevatn er det eneste ikkeorganiserte tilbudet til ungdom i Bjørnevatn og Sandnes-området. Tilbudet er gratis og gis 2 dager i uka. Det er ca 160 ungdommer i målgruppen, i alderen 13-18 år. Ungdomsklubben benyttes i snitt av ca 15 personer.

Ungdomsklubben har tidligere vært lokalisert i kommunens egne lokaler i det gamle legesenteret i Bjørnevatn. Dette bygget er ikke godkjent for bruk og kommunen leier nå midlertidige lokaler fra Bjørnevatn Idrettslag til ungdomsklubben. Kommunestyret vedtok den 3.9.2012 i sak 059/12 å bevilge 330 000 til oppgradering og renovering av Bjørnevatn Ungdomsklubbs lokaler i Bjørnevatn. Planlegging av dette arbeidet er igangsatt og en beregner oppstart av selve oppgraderingen i januar 2013. Klubbhuset vil kunne gjenåpnes i løpet av våren 2013.

Dersom en velger å avvikle tilbud om ungdomsklubb i Bjørnevatn vil det utgjøre en årlig besparelse på kr 250 000. Besparelsen omfatter 0,4 årsverk klubbarbeider og utgifter til drift. I tillegg kan en velge å stanse arbeidet med utbedring av lokalet noe som vil gi en besparelse på omlag kr 300 000.

Konsekvensen ved å avvikle ungdomsklubb i Bjørnevatn vil være at ungdommen må reise til Kirkenes for å gå på klubb.

Tiltak 33 Avvikle Ungdomsklubb i Bugøynes

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-251	-251	-251	-251
Inntekter	30	30	30	30
Netto besparelse	-221	-221	-221	-221

Ungdomsklubben i Bugøynes er lokalisert i den gamle rektorboligen på Bugøynes. Klubben holder åpent to dager i uka og er det eneste fritidstilbudet for barn- og ungdom på Bugøynes. Klubbmedlemmene betaler kontingent for å dekke utgifter til mat. Klubben har et oppmøte på ca 10-14 barn/ungdommer hver gang.

Dersom en velger å avvikle tilbudet om ungdomsklubb i Bugøynes vil det utgjøre en årlig besparelse på kr 221 000. Besparelsen om fatter 0,4 årsverk klubbarbeider.

Konsekvensen ved å avvikle dette tilbudet vil være at Bugøynes står uten fritidstilbud til barn og unge.

Tiltak 34 Avvikle Ungdomsrådet

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-100	-100	-100	-100
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-100	-100	-100	-100

Kommunestyret vedtok 9.12.09 å bevilge kr 100 000 til opprettelse og drift av Ungdomsråd i Sør-Varanger kommune. Kriteriene for ungdomsrådet ble vedtatt i kommunestyret sak 023/11. Ungdomsrådet ble stiftet i november 2011.

Sør-Varanger Ungdomsråd skal gi ungdom medinnflytelse i utformingen av kommunens ungdomspolitikk.

- ✓ Føre til bedre kontakt mellom ungdom, politikere og administrasjon.
- ✓ Ta initiativ til å fremme saker som angår ungdom.
- ✓ Stimulere til samfunnsengasjement, medbestemmelse og deltakelse blant ungdom

Ungdomsrådet har arbeidet aktivt i 2012. Rådet har blant annet bidratt til lavere busspriser for barn og unge på ettermiddagstid. Ungdomsrådet har satt av kr 60 000 til strakstiltak for ungdom og er fordelt på Futsal, Gitarer, LAN, Operasjon Dagsverk, Elevorganisasjonen og Paint Ball. Resterende kr 40 000 disponeres til dekning av reise, møte og kurskostnader, utgifter som reelle på grunn av høye reisekostnader.

Dersom en velger å avvikle ungdomsrådet vil det gi en årlig besparelse på kr 100 000.

Tiltak 35 Avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-836	-836	-836	-836
Inntekter	171	171	171	171
Netto besparelse	-665	-665	-665	-665

Kulturtiltak for funksjonshemmede (KFF) er et kulturtilbud for mennesker over 18 år med utviklingshemming. Tilbudet omfatter tirsdags klubb, onsdags trim, torsdagsklubb(hobby) og to helgeturer i året. Tilbudet og gis i dag til ca 20 voksne utviklingshemmede som ikke har annet tilbud i sin fritid. Kulturtiltak for funksjonshemmede er ikke pålagt ved lov, men tilbudet reduserer behov for støttekontakter for denne gruppa.

Onsdagstrim holdes på Trimmen, deltagerne betaler treningsavgiften selv, mens tilbudet organiseres av kommunens ansatte. Tirsdagsklubben og Torsdagsklubben holder vanligvis til i ungdomsklubbens lokaler i Bjørnevatn. Tilbudet er midlertidig lokalisert på Basen og på Møteplassen i påvente av utbedring av klubbhuset i Bjørnevatn. Medlemmene av Tirsdagsklubben og Torsdagsklubben betaler egenandel til finansiering av mat, deltakelse på kulturelle arrangement og materiell i forbindelse med hobbykvelder. Dette er velfungerende

tilbud som har vært gitt i årtier. Avvikling av kulturtiltak for funksjonshemmede vil naturlig få negative konsekvenser for brukerne samt det eksisterende hjelpeapparatet rundt dem.

Dersom en velger å avvikle kulturtiltak for funksjonshemmede vil det gi en årlig besparelse på kr 665 000. Besparelsen omfatter 1,4 årsverk.

Tiltak 36 Avvikle Prosjekt Varangersamene språk og kultur

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-77	-77	-77	-77
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-77	-77	-77	-77

Kommunen har siden 2000 søkt og mottatt tilskudd fra Sametinget til prosjektet Varangersamene språk og kultur. Prosjektet ivaretar tilbud om språkbad for grunnskoleelever og Davvin kurs for voksne. Prosjektet omfatter også arbeid med Samiske stedsnavn. Kommunen har mottatt tilsagn om tilskudd fra Sametinget på kr 106 000 i 2012 til prosjektet.

Kommunen budsjetterer i 2013 med egenandel på kr 77 000. Sametinget yter ikke tilskudd til drift og investeringsutgifter.

Dersom en velger å avvikle prosjektet vil det gi en besparelse tilsvarende kommunens egenandel på kr 77 000.

Konsekvensene ved å legge ned dette tilbudet er at det ikke finnes noe tilbud innen samisk språk og kultur for den voksne, samiske befolkningen i kommunen. Samisk språk og kultur vil svekke sin stilling som minoritet i en flerkulturell kommune.

5.3 Tiltak innenfor pleie og omsorgstjenestene

Pleie- og omsorgstjenester omfatter aktiviserings- og servicetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede, pleie og omsorg til hjemmeboende og pleie- og omsorg i institusjoner for eldre og funksjonshemmede.

Prioritering - utvikling	2009	2010	2011
Netto driftsutgifter Pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	34,0 %	34,6 %	33,0 %
Fordeling andel pleie og omsorg			
Institusjoner	55,0 %	49,0 %	45,0 %
Tjenester til hjemmeboende	42,0 %	48,0 %	52,0 %
Aktivisering, Støttetjenester	3,0 %	3,0 %	4,0 %

Pleie og omsorg utgjør største andel av den kommunale tjenesteproduksjonen. Men en ser at andel til pleie og omsorg av kommunens totale nettodriftsutgifter har gått noe ned fra 2010 til 2011. Andel til institusjoner er redusert jevnt de tre siste årene, mens andel til hjemmebaserte tjenester øker. Dette er et resultat av kommunens satsning på en vridning til hjemmebasert omsorg.

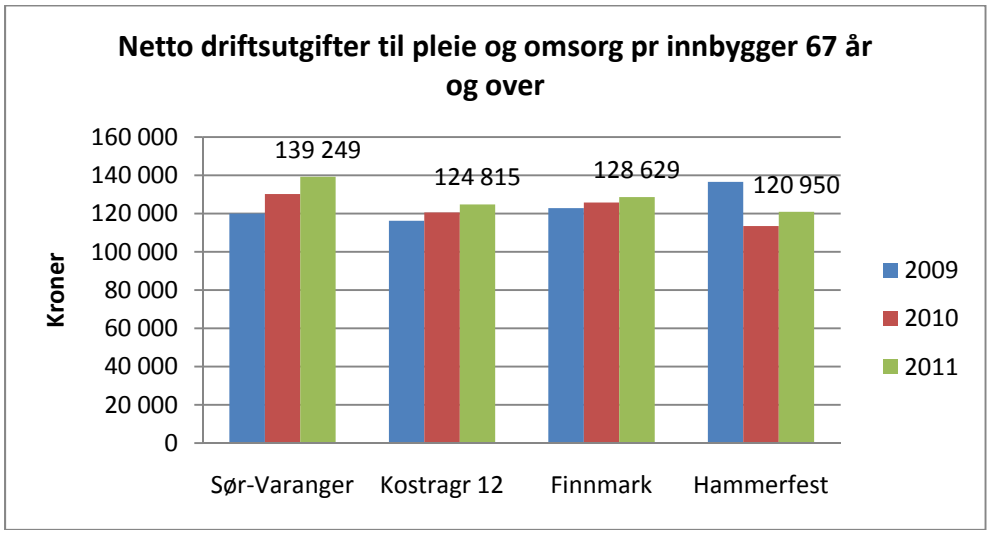

Nøkkeltallsanalysen viser at Sør-Varanger kommune har høyere netto driftutgifter til pleie og omsorg pr innbygger i målgruppen, 67 år og over, enn sammenligningskommunene. Det fremkommer en relativt stor økning fra 2010 til 2011 i kommunens utgifter til formålet. Utgiftene i Sør-Varanger øker med 6,92 % fra 2010 til 2011, mens i Kostragruppen fremkommer det en økning på 3,46 % for samme periode.

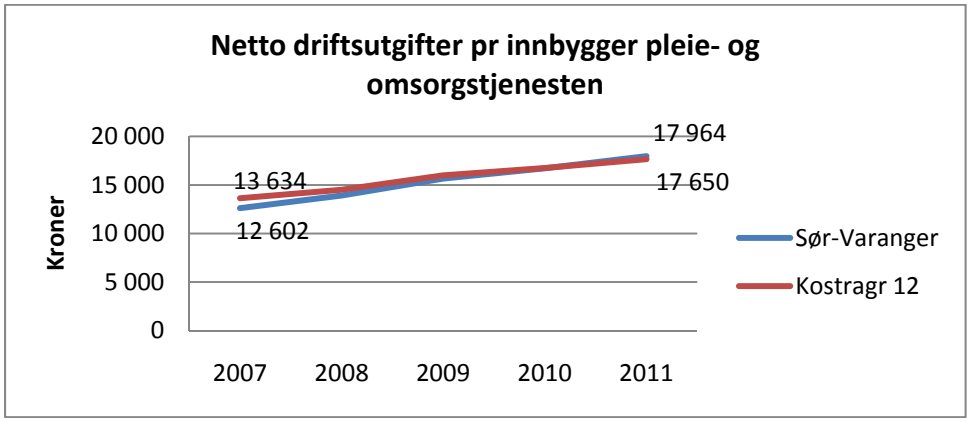

Kommunen hadde i 2007 lavere netto driftsutgifter pr innbygger enn sammenligningsgruppa, men i 2011 ligger kommunen høyere. Kommunen har hatt en raskere vekst i nettoutgiftene enn sammenligningsgruppen. Fra 2007 til 2011 er økningen på 42,55 %, til sammenligning øker kostragruppen med 29,46 % i samme periode.

Tiltak 37 Avvikle hjemmebasert omsorg i Neiden.

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-950	-950	-950	-950
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-950	-950	-950	-950

Hjemmebasert omsorg gir tjenester som praktiskbistand og hjemmesykepleie til befolkningen i Neiden på dag og ettermiddag. Tjenestetilbudet i Neiden ivaretas av 2 årsverk fordelt på 4 ansatte, hvorav 0,4 årsverk sykepleier kjøpes fra Inari kommune. I tillegg får brukene tjenester fra basen i Bjørnevatn, tilsvarende 0,3 årsverk. Det er per i dag 20 stykker som mottar tjenester i dette området.

Dersom en avvikler hjemmebasert omsorg i Neiden vil det gi en årlig besparelse på kr. 950 000. Besparelsen inkluderer nedbemanning av 1,9 årsverk i hjemmebasert omsorg samt avvikle avtalen med Inari kommune om ansettelse av en felles sykepleier i grenseområde. Sør-Varanger kommune kjøper i dag 0,4 årsverk sykepleier fra Inari kommune. Dette som et resultat av prosjektet Grenseløs omsorg med formål om å se på felles omsorgstjenester i grenseområdet.

Konsekvensen av å avvikle hjemmebasert omsorg i Neiden vil være at befolkningen i Neiden ikke vil kunne motta hjemmesykepleie eller praktisk bistand mer enn 3 ganger per uke og ikke i helgen. De beboerne i Neiden som har behov for hjemmesykepleie utover dette, må flytte til Kirkenes området for å kunne få mer hjelp eller legges inn i sykehjem. En vil ikke kunne gi behandling som kurer ol, noe som fører til økt bruk av kortidsplass i sykehjem for denne gruppen.

Tjenestetilbudet i Neiden vil bli ivaretatt av hjemmesykepleien i Bjørnevatn, noe som igjen vil medføre reduserte tjenester til befolkningen i Bjørnevatn. Jo mindre tjenester en kan gi hjemme jo flere må flytte inn på sykehjem enten i perioder eller på langtidsopphold. Det vil også kreve at pårørende stiller opp i større grad enn de gjør i dag for at en skal kunne bo hjemme.

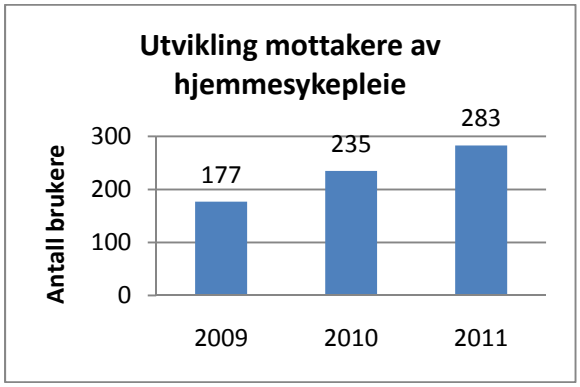

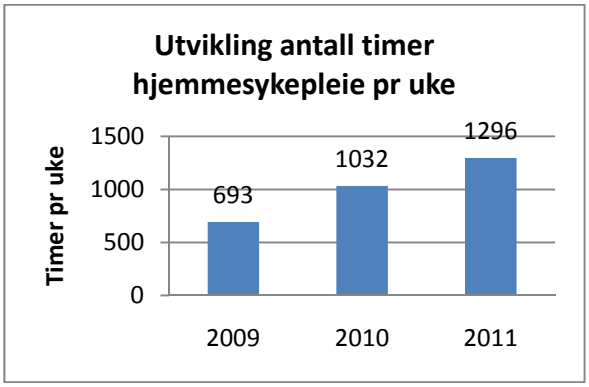

Diagrammene viser en øking i antall mottakere av hjemmesykepleie og en økning antall timer hjemmesykepleie det er fattet vedtak på. Tallene er hentet fra journalsystemet Profil som benyttes av virksomhetene innenfor helse og omsorgstjenestene.

Tiltak 38 Redusert tilbud om hjemmehjelp

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200

Det er per i dag 8,4 årsverk hjemmehjelp i hjemmebasert omsorg. Det er 218 brukere som mottar disse tjenestene. Hjemmehjelpens oppgave er å gi praktiskbistand i hjemmet. Dette innebærer husvask, vindusvask, klesvask, handling og annet husarbeid. Hjemmehjelperne arbeid i turnus med arbeid hver 3. helg i hjemmesykepleien. Brukerne som mottar hjemmehjelp til husvask får i gjennomsnitt husvask hver 3-4 uke.

Dersom en nedbemanner 3 årsverk hjemmehjelp vil det gi en årlig besparelse på 1,2 mill kroner.

Konsekvensen av dette vil at en kan tilby mindre tjenester til brukerne. Fra å kunne gi hjemmehjelp til husvask hver 3.-4. uke, vil en nå kunne tilby denne tjenesten hver 6.-7. uke. En vil ikke lengre kunne tilby vindusvask. Hjemmesykepleien må overta noen av oppgavene, som for eksempel handling og vask av toaletter/bad da disse tjenestene må gis oftere enn hver 6.-7.uke. Dette kan føre til at det kan bli ennå vanskeligere å rekruttere sykepleiere og helsefagarbeidere. Dette fordi det tradisjonelt ikke er ansett som sykepleier og helsefagarbeidernes oppgave å vaske.

Kommunen vil ikke lengre kunne tilby hjemmehjelp som et forebyggende tiltak. Hjemmehjelp er ofte den første tjenesten som tilbys når helsen begynner å svikte. Dette for å avlaste slik at brukeren skal kunne klare andre oppgaver i hjemmet som for eksempel omsorgsoppgaver og ivareta sin egen helse slik at en skal kunne bo hjemme lengst mulig. Dette er på tvers av målene i samhandlingsreformen.

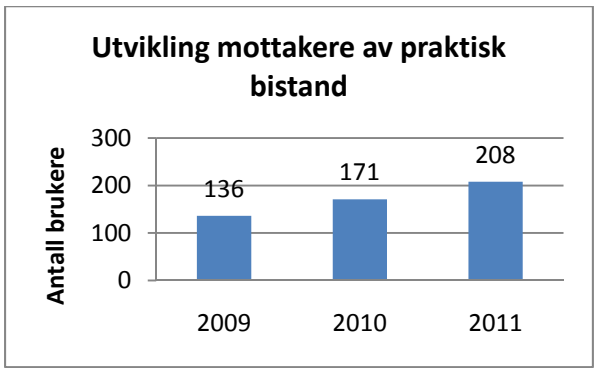

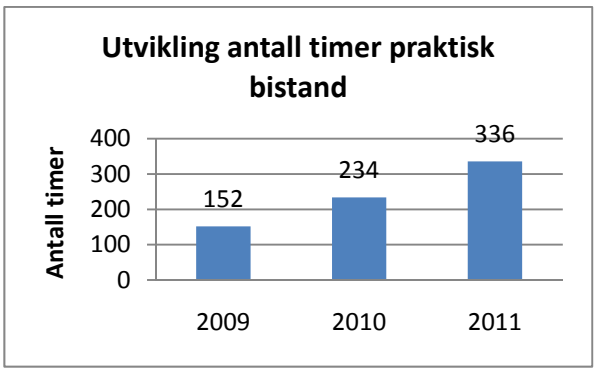

Diagrammene viser en økning i antall mottakere av hjemmehjelp og økning i antall timer hjemmehjelp det er fattet vedtak på. Tallene er hentet fra journalsystemet Profil som benyttes av virksomhetene innenfor helse og omsorgstjenestene.

Tiltak 39 Redusert tilbud innenfor hjemmebasert omsorg

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-200	-200	-200	-200
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-200	-200	-200	-200

Hjemmebasert omsorg har i dag 11,3 årsverk sykepleiere ved basene i Kirkenes. Disse gir hjemmesykepleie til 207 brukere i Kirkens, Hesseng, Jakobsnes og Jarfjord. Det er mulig å legge om turnusen slik at kreftsykepleier og fagutviklingssykepleier går inn i turnus med direkte brukerrettede oppgaver. Både kreftsykepleier og fagutviklingssykepleier jobber på tvers av virksomhetene.

Ved å legge dagtidsstillingene inn i sykepleierturnus vil en kunne nedbemanne 0,4 årsverk sykepleier noe som gir en årlig besparelse på kr. 200 000.

Kreftsykepleier følger opp kreftpasienter og deres pårørende i alle aldre og i alle faser av sykdommen. Dersom denne stillingen skal inngå i turnus med direkte brukerrettede oppgaver vil det vil føre til at Sør-Varanger kommune kan gi et dårligere tjenestetilbud til denne gruppen pasienter.

Fagutviklingssykepleier har ansvaret for kvalitetssikring, opplæring og veiledning av alle ansatte i tjenesten. Ved å ikke å lengre ha en 100 % fagutviklingssykepleier på dagtid vil det kunne føre til dårligere kvalitet på tjenestene i en tid der samhandlingsreformen krever at kommunen har større fokus på opplæring og kvalitet.

Tiltak 40 Nedleggelse av langtidsplasser Wesselborgen sykehjem

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-3 022	-6 044	-6 044	-6 044
Inntekter	792	1 584	1 584	1 584
Netto besparelse	-2 230	-4 460	-4 460	-4 460

Wesselborgen sykehjem har i konsekvensjustert budsjett 2013 budsjettert med utgifter på 32 langtidsplasser fordelt på 3 avdelinger samt en korttidsavdeling med 9 plasser. I budsjettet for 2012 ble det vedtatt nedlagt 8 langtidsplasser ved avdeling D.

Ved en eventuell nedleggelse av langtidsplasser vurderer rådmannen at dette bør gjøres ved Wesselborgens avdeling B som er en langtidsavdeling med 11 beboere. Ved en eventuell nedleggelse vil dette frigjøre areal som eventuelt kan benyttes til etablering av to nye korttidsplasser.

En nedlegging av avdeling B vil innebære en reduksjon på 12 årsverk samt reduserte driftskostnader. Justert for reduksjonen i brukerbetalinger vil dette gi en netto årlig

besparelse på kr 4 460 000. Erfaringsmessig vil det ta noen måneder å avvikle plassene, slik at besparelsen i 2013 vil være for ett halvt år. Fra 2014 vil tiltaket gi helårs virkning.

Reduksjon av langtidsplasser vil kunne medføre at korttidsplasser blir fylt opp med langtidsbeboere. Det kan føre til at en i mindre grad kan tilby forebyggende korttids- og avlastningsopphold til hjemmeboende, samt rehabiliteringsopphold etter behandling i sykehus. Dermed kan det gi redusert kapasitet til å ta ut utskrivingsklare pasienter fra sykehuset, og kommunens kostnader til dette kan øke. Som en konsekvens av dette kan belastningen på hjemmebasert omsorg øke betraktelig, da de vil måtte ivareta flere brukere med mer komplekse sykdomsbilder i hjemmet.

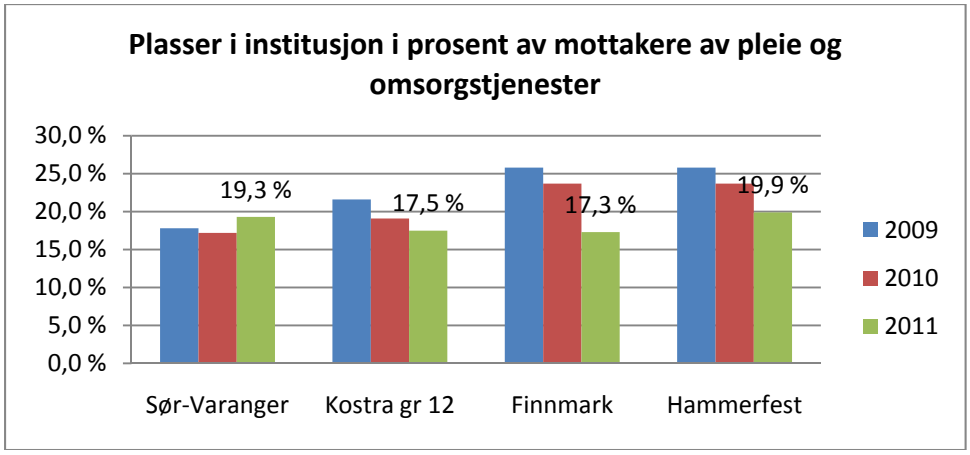

Sør-Varanger kommune hadde i 2011 forholdsvis mange sykehjemsplasser i forhold til mottakere av pleie og omsorgstjenester, sammenlignet med kostragruppe 12 og snittet i Finnmark. 19,3 % av mottakere av pleie- og omsorgstjenester i kommunen har plass i institusjon, det er en liten økning fra 2010. For 2012 vil dette bilde endres som følge av vedtak om reduksjon av 8 langtidsplasser.

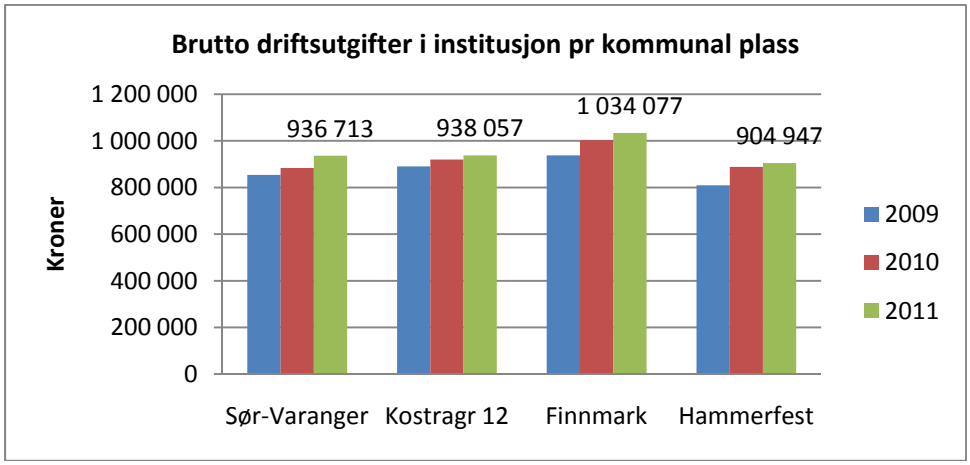

Nøkkeltallsanalysen viser at utgiftene pr kommunal institusjonsplass er forholdsvis lave i Sør-Varanger kommune, kun Hammerfest har lavere utgifter pr plass.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	17,5 %	17,1 %	16,0 %	4,5 %	16,5 %
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	17,5 %	18,8 %	16,9 %	17,0 %	24,9 %
Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	4,1 %	6,9 %	5,1 %	2,3 %	5,3 %
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100 %	92,4 %	86,9 %	100 %	94,5 %

Sør-Varanger kommune har avsatt 17,5 % av institusjonsplassene til tidsbegrenset opphold. Dette er en noe større andel enn de vi sammenligner oss med. 17,5 % av institusjonsplassene er i skjermet enhet for aldersdemente. Dette er noe lavere enn kostragruppe 12 og landssnittet, men høyere enn Hammerfest og snittet i Finnmark. Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering er forholdsvis lav i Sør-Varanger, bare Hammerfest har lavere andel. Alle institusjonsplasser i Sør-Varanger kommune er enerom.

Tiltak 41 Utsettelse av åpning av Tangenlia omsorgssenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter Hjemmebasert omsorg	-1 624	0	0	0
Utgifter FDV	-175	0	0	0
Inntekter Hjemmebasert omsorg	57	0	0	0
Inntekter FDV	310	0	0	0
Netto besparelse	- 1 257	0	0	0

Kommunen har vedtatt å utvide Tangenlia omsorgssenter med 16 omsorgsboliger, hvorav 12 er forbeholdt til eldre og 4 er forbeholdt unge funksjonshemmede. Boligene er forventet å stå klar for innflytting i september 2013. Tjenesten for funksjonshemmede (TFF) vil gi tjenestene i boligene forbeholdt de unge funksjonshemmede. Hjemmesykepleien for Hesseng, Jakobsnes og Jarfjord området skal flyttes fra Kirkenes og skal ha base på Tangenlia. Disse skal også ivareta tjenestetilbudet i de 12 eldreboligene.

På grunn av nedleggelse av 8 sykehjemsplasser i 2012 og samhandlingsreformen, som legger opp til pasienter med større behov for oppfølging i kommunen, må en regne med at de eldre som vil få tildelt bolig i Tangenlia vil ha et omfattende behov for hjelp hele døgnet. Det vil være behov for total 17 årsverk for å kunne drifte de 12 boligene for eldre og gi tjenester til hjemmeboende i området som per i dag er 55 brukere. 6 av disse årsverkene overføres fra hjemmebasert sin base i Kirkenes. Virksomheten vil ha behov for 11 nye årsverk.

Åpning av boligene til funksjonshemmede vil ikke ha noen budsjettmessige konsekvenser, da dette er flytting av tjenestetilbudet.

Rådmannen har i budsjettet innarbeidet åpning av 8 av omsorgsboligene til eldre samt de 4 boligene til unge funksjonshemmede i 2013. Åpning av de siste 4 eldreboligene er

innarbeidet fra januar 2014. Det er budsjettert med 6,3 nye årsverk i 2013 og ytterligere 4,7 nye årsverk i 2014 til hjemmebasert omsorg.

Dersom en utsetter åpning av alle 12 boligene forbeholdt eldre til januar 2014 vil det gi en besparelse på i overkant av 1,25 mill kroner i 2013. Besparelsen inkluderer lønnsutgifter til 6,3 årsverk for 4 måneder samt driftutgifter i hjemmebasert tjeneste, redusert FDV utgifter og tapte husleieinntekter.

Konsekvensen av å utsette åpning av senteret i 4 måneder vil være økt press på hjemmebasert omsorg. Det vil bli langtidspasienter som kunnet flyttet ut i en bemannet omsorgsbolig på kortidsplassene i sykehjemmene. Dette vil igjen kunne medføre til at en ikke kan ta ut pasienter så raskt fra sykehuset og dermed kan risikere å betale liggedøgn for utskrivningsklare pasienter.

Tiltak 42 Nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter Bugøynes	-3 446	-3 446	-3 446	-3 446
Utgifter Prestøyhjemmet	1 140	0	0	0
Utgifter FDV	-220	-220	-220	-220
Sum utgifter	-2 526	-3 666	-3 666	-3 666
Inntekter Bugøynes	320	320	320	320
Inntekter Prestøyhjemmet	-432	0	0	0
Inntekter FDV	335	335	335	335
Sum inntekter	223	655	655	655
Netto besparelse	**-2 303**	**-3 011**	**-3 011**	**-3 011**

Bugøynes omsorgsenter har 8 omsorgsboliger. Driften er organisert med samdrift med hjemmesykepleien som gir hjemmetjenester til befolkningen i Bugøynes og Bugøyfjord. Pr i dag er det 25 tjenestemottakere. Det er 9.2 årsverk og 14 stillinger knyttet til sentret. I bygda Bugøynes er dette en stor arbeidsplass.

Det er mulig å legge ned Bugøynes omsorgssenter, men fortsatt opprettholde hjemmesykepleie og praktisk bistand. Dette gir en innsparing på 5.2 årsverk samt deler av driftsbudsjettet til virksomheten Bugøynes omsorgssenter. Netto besparelse ved nedleggelse omsorgssenteret utgjør 3,1 mill kroner.

Dersom en velger å avvikle tjenestetilbudet ved Bugøynes omsorgssenter vil bygget frigjøres slik at dette kan omdisponeres eventuelt selges. Bygget er på 653 m2 og er bygget i 2007 og utvidet i 2010. Samlet investeringskostnad er 15 mill kroner. Bygget har 8 fine rom, felles stue og kjøkken samt kontorer.

Når det gjelder FDV utgifter knyttet til bygget vil de fortsatt løpet med om lag kr 150 000 selv om bygget frigjøres. En vil få besparelse på renhold, men samtidig bortfaller husleieinntekter. For virksomheten FDV vil nedleggelse av Bugøynes omsorgssenter medføre en netto merutgift på kr 115 000.

For å kunne oppnå helårs effekt av besparelsen på Bugøynes omsorgssenter må beboerne ved sentret flytte til Kirkenes, enten i omsorgsbolig eller på sykehjem. Det er sannsynlig at beboerne som flytter på sykehjem må bo på dobbelt rom på Prestøyhjemmet en periode. Dette medfører at en må styrke bemanningen ved Prestøyhjemmet med 4,75 årsverk i en periode. Økt antall beboere gir også økte brukerbetalinger ved Prestøyhjemmet. Netto kostnad for Prestøyhjemmet er beregnet til kr 708 000 for 6 måneder i 2013.

Samlet besparelse ved å legge ned Bugøynes omsorgssenter vil være 2,3 mill kroner i 2013, ytterligere kr 708 000 i 2014.

Ved nedleggelse av sentret vil det ikke være døgn kontinuerlige tjenester i Bugøynes. Dette innebærer at en må flytte tidligere på sykehjem eller omsorgsbolig i Kirkenes området hvis en har behov for denne type tjenester, eller har behov for flere besøk i døgnet fra hjemmesykepleien. Det vil også bli større belastning på de ansatte som skal drifte hjemmesykepleien. Fagmiljøet vil bil mindre og en må være alene på jobb i et stort geografisk område.

Tiltak 43 Nedleggelse av Utsikten dagsenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-2 019	-2 019	-2 019	-2 019
Inntekter	65	65	65	65
Netto besparelse	-1 954	-1 954	-1 954	-1 954

Utsikten dagsenter har 3 årsverk fordelt på 4 ansatte, samt en varig tilrettelagt arbeidsplass i 50 %. Nedleggelse av Utsikten dagsenter vil gi en besparelse på i overkant av 1,9 mill kr.

Utsikten dagsenter gir tilbud til hjemmeboende demente enten som forebyggende aktivitetstilbud eller avlastning. Dagsenteret har 8 plasser, og de har gitt tilbud til 32 brukere de siste to årene. Det er større etterspørsel etter tilbudet enn Sør-Varanger kommune kan gi. Utsikten dagsenter har representert Sør-Varanger som modellkommune i et 3-årig utviklingsprogram hvor målet var å utvikle gode dagtilbud til personer med demens. Dette i regi av Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse på oppdrag fra departementet. Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse presenterer dette arbeidet sammen med sine tilbud på ulike konferanser for andre kommuner.

Hensikten med tilbudet er å gi god livskvalitet gjennom blant annet å opprettholde funksjonsnivå, avlastning for pårørende og forebygging/utsettelse av innleggelse i sykehjem med opptil flere år. Dagsenteret har fokus på pårørendearbeid og oppfølging i hjemmet, og er i tillegg med og drifter kommunens demensteam som utreder personer med demens i samråd med lege. De driver også pårørendeskole.

Konsekvensen av nedlegging er økt press på hjemmesykepleien og mindre avlastningstjenester til pårørende. Dagsenterplass for demente er helt avgjørende for å kunne bo hjemme. En må derfor forvente tidligere innleggelse i sykehjem for disse, og økte kostnader for kommunen. Dagsentertilbud er ikke en lovpålagt tjeneste i dag, men det er foreslått at dette blir lovpålagt fra 2015.

Tiltak 44 Nedleggelse av Kilden dagsenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 155	- 1 155	-1 155	-1 155
Inntekter	135	135	135	135
Netto besparelse	-1 020	-1 020	-1 020	-1 020

Kilden dagsenter er et forebyggende aktivitetstilbud til eldre hjemmeboende. Dagsenteret holder til på Eldresenteret og har 10 plasser. Per i dag er det 40 brukere som har tildelt plass ved dagsenteret. Det er 2,4 årsverk og en tilrettelagt arbeidsplass tilknyttet. Kilden dagsenter er en av tjenestene til de hjemmebaserte tjenestene.

Dagsenteret bidrar til at brukerne kan bo hjemme lengre ved at de er i aktivitet fysisk og mentalt, forhindrer isolasjon, får god ernæring, forebygger angst og depresjoner og gir muligheten til å opprettholde god livskvalitet. Dagsenteret gir også tilbud om felles måltider for beboerne ved Eldresenteret og nærliggende omsorgsboliger. Dette vil ikke være mulig ved nedleggelse av senteret, noe som igjen medfører at beboerne ikke har noen sosiale treff i løpet av dagen hvis de ikke organiserer dette selv. De aller fleste er i en situasjon der dette ikke er mulig. Ved nedleggelse av dagsenteret vil arbeidsbelastningen på hjemmebasert omsorg øke. Virksomheten må tilby flere tilsyn og følge brukerne tettere opp hjemme. Fagligsett bør en øke aktivitetstilbudet til eldre hjemmeboende hvis en ønsker å forebygge sykehjemsinnleggelse.
Dersom en avvikler tjenestetilbudet ved Kilden dagsenter vil det gi en årlig besparelse på i overkant av 1,0 mill kroner.

Tiltak 45 Nedleggelse av Møteplassen dagsenter

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-1 018	-1 018	-1 018	-1 018
Inntekter	18	18	18	18
Netto besparelse	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Møteplassen er et åpent tilbud for mennesker som har eller har hatt psykiske lidelser eller problemer. Det er et sosialt møtested med meningsfylte aktiviteter. Psykisk helsetjeneste har 2,0 årsverk som driver dette tilbudet i samarbeid med brukerne. Det er ettermiddagsåpent på mandager der brukerne lager middag og spiser sammen. De andre dagene er det åpent fra 10-14.30. Det er ca 20 faste brukere som er der nesten daglig, i tillegg kommer det noen innom av gamle og nye brukere. Møteplassen er samlokalisert med Frivillighetssentralen og noen bruker begge tilbudene.

Dagsenter for psykisk syke er ikke er ikke en lovfestet plikt, men i helse- og omsorgstjeneste loven er det i § 3-2, 6b lagt inn en bestemmelse om personlig assistanse, herunder… og støtte kontakt. ”*Formålet er å hjelpe den enkelte til en meningsfull fritid og samvær med andre”. (merknader til loven).* Mange av de som bruker Møteplassen vil fylle vilkårene i loven for å få støttekontakt.

Sosialt fellesskap og meningsfulle aktiviteter
I psykisk helsearbeid er det viktig å legge til rette for deltakelse i kommunens ordinære lokale tilbud, som kafeer, bibliotek, idrettslag, arbeid, skole med mer. Møteplassen er for mange det første skrittet for deltakelse i disse tilbudene. Noen bruker Møteplassen en kort periode så er de ute i arbeid eller skole. Møteplassen har i samarbeid med Nav, rus/sosialtjeneste, kriminalomsorgen, Fretex laget tilbud til enkelt brukere der de har brukt Møteplassen som en treningsarena.

Fordi Møteplassen er et åpent tilbud kommer det også mennesker innom som ellers ikke har kontakt med hjelpeapparatet og deltar på middag og andre aktiviteter.

For noen med psykiske lidelser er ordinært arbeid ikke oppnåelig og det å ha en plass å komme til og ha et sosialt fellesskap og delta på aktiviteter og turer blir veldig viktig. Mennesker med alvorlige psykiske lidelser har ofte et mindre sosialt nettverk enn andre. For noen er de andre brukerne på Møteplassen blitt en viktig del av deres sosiale nettverk. Alle beboerne i omsorgsboligene bruker nå Møteplassen. Alle mennesker har behov for tilhørighet og for mennesker med psykiske lidelser er det spesielt viktig. Å møte mennesker med samme erfaringer kan gi trygghet og styrke og gjøre det lettere å komme i kontakt med andre. Møteplassen lager en aktivitetsplan for 6 mnd og sender ut til alle brukere og samarbeidsparter slik at de kan finne noe som fenger og som de kan være med på.

Konsekvenser av nedleggelse
Brukerne mister en viktig sosial møteplass og tilbud om aktiviteter og vi mister en mulighet til å gi tjenester til flere samlet. Det kan gi et økt press på hjemmebaserte tjenester og miljøarbeidertjenester. Flere enkelt vedtak og mer en til en jobbing.

Det må tas stilling til om bygget skal beholdes og hva en gjør med de andre aktivitetene som er der. Psykisk helsetjeneste har småbarnsforeldretreffet der en dag i uka, Mental Helse er der fast, Frivillighetssentralen, Tirsdagsklubben og frivillige lag og foreninger.

Nedleggelse av Møteplassen vil gi en besparelse på 1,0 mill kroner. Det vil da gjenstå kr 95 000 i budsjettet slik at det er en mulighet for drift av Møteplassen gjennom frivillige eller omdisponering av personalet.

Tiltak 46 Redusert tilbud psykisk helse

tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-500	-500	-500	-500
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	-500	-500	-500

Psykisk helsetjeneste ble bygd opp med øremerkede midler gjennom Opptrappingsplanen for psykisk helse i perioden 1999 til 2008. Dette arbeidet ble videreført gjennom Plan for psykisk helsearbeid 2007-2010 og de ulike tiltakene kom inn på ordinært budsjett fra 2009.

Det psykiske helsearbeidet i kommunen er tiltak rettet inn mot mennesker med psykiske problemer og lidelser og konsekvenser av lidelser hos den enkelte, deres familier og nettverk. Samarbeid internt i kommunen og med spesialisthelsetjenesten, Nav og frivillige organisasjoner er viktig for å gi brukerne et helhetlig tilbud.

Virksomheten har en tjeneste som består av:

Virksomhetsleder – 1 årsverk
Høyskolepersonell med videreutdanning i psykisk helsearbeid, helsesenteret - 3,5 årsverk
Hjemmekonsulent - 1 årsverk
Møteplassen - 2 årsverk
Omsorgsboliger/ miljøarbeidertjeneste. – 9,5 årsverk (turnus)

Totalt har psykisk helsetjeneste 17 årsverk fordelt på 21 ansatte, ekstravakter og vikarer kommer i tillegg.

Vi er lokalisert på tre steder, på Helsesenteret, på Møteplassen og i Omsorgsboligene i Riiser Larsens gt.

Brukerne blir henvist til tjenesten fra fastlege, spesialisthelsetjenesten, nav, helsestasjonen, barneverntjenesten, ppt og andre hjelpetjenester. Noen brukere tar kontakt selv.

Hittil i år har vi fått 65 henvisninger og vi har ca 114 bruker som vi gir tjenester til. I tillegg kommer brukerne av møteplassen. De tre siste årene her henvisningene ligget på 53 til 64 i året. Vi har hatt rundt 100 bruker pr år.

Det er stor variasjon i hjelpebehovet, alt fra livskriser til langvarig og omfattende hjelp. Det fattes vedtak på tjenestene som gis hht helse- og omsorgstjenesteloven.

Noen trenger støttesamtaler i korte perioder, mens andre trenger dette over lengre tid. Psykisk helsetjeneste er koordinatorer for mennesker som har behov for flere og langvarige tjenester. Vi har også en miljøarbeidertjeneste som gir sosial støtte og praktisk hjelp.

Hjemmekonsulenten jobber med familier der barnet eller foreldrene har det vanskelig. Hjelpen gis hjemme i familien og ofte i samarbeid med andre tjenester. Det gis råd og veiledning, praktisk bistand, støtte og koordinering av tjenester.

Mennesker med alvorlige psykiske lidelser har behov for stabil kontakt og oppfølging overtid. Det er derfor helt grunnleggende å oppnå god allianse og samhandling med den enkelte Psykisk helsearbeid er i sin natur et relasjonsarbeid, og tidsnød og instrumentelle metoder er lite egnet i møte med mennesker som har alvorlige psykiske problemer. Det er tålmodighet og tid brukerne etterspør. De ønsker seg hjelpere som «stiller opp» og som kan hjelpe dem også med små hverdagsproblemer knyttet til matlaging, handling, rydding og organisering.

Kommunalt psykisk helsearbeid har hovedfokus på at mennesket i større grad skal kunne mestre sitt eget liv og oppleve verdighet. Psykisk helsetjeneste prioriterer barn og unge. Vi jobber alle med barn og unge, ikke bare hjemmekonsulenten. Det er en økende andel av henvisningen som er på yngre mennesker.

Vi har ikke hatt kapasitet de siste årene til å drive gruppetilbud til mennesker med angst, depresjon, eller til de som er pårørende. Vi deltar i Kvello-satsingen og i prosjektet Vold i nære relasjoner.

Lovpålagte tjenester.
Kommunene er lovpålagt til å sørge for at det tilbys nødvendige helse og omsorgstjenester, Jfr § 3-1 i Helse og omsorgsloven. I andre ledd er det presisert at dette også omfatter psykisk sykdom.
Kommunen skal gi psykisk helsehjelp men det er ikke lovpålagt å opprette en egen psykisk helsetjeneste for dette.

Reduksjon av tjenesten:
Dersom tjenesten skal reduseres så må dette gjøres gjennom reduksjon av stillinger. Nedbemanning av et årsverk gir en årlig besparelse på kr. 500.000.

Ved en nedbemanning vil dette medføre at det blir mindre tjenester til enkelt brukere. Brukere som har krav på "nødvendig helsehjelp" vil få denne hjelpen redusert. Det vil si at de får færre timer til samtaler, eventuelt med lenger tid mellom hver samtale og tilsvarende med annen type oppfølgning og tjenester.

Tiltak 47 Avvikling av Frivilligsentralen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-741	-741	-741	-741
Inntekter	360	360	360	360
Netto besparelse	-381	-381	-381	-381

Sør-Varanger kommune har i dag en Frivillig Sentral som er lokalisert i tidligere Saviomuseet i Kongens gate. Det er 1,0 årsverk knyttet til sentralen.

Kommunen søker hvert år om statsstøtte til drift av Frivillig Sentralen. I 2011 mottok kommunen kr 290 000. Det er 2 vilkår som må fylles for å få tilskudd; 100 % daglig leder samt 40 % lokal finansiering av budsjettet. Hvis Sentralens budsjett reduseres vil statsstøtte reduseres tilsvarende.

Frivillig Sentralen er ikke en lovpålagt tjeneste og tilbudet kan avvikles i sin helhet. Avvikling av Frivillig Sentralen vil gi en netto besparelse på kr 381 000.
Frivillig Sentralen hadde i 2011 125 registrerte frivillig som til sammen utgjorde en arbeidsinnsats på ca 5 950 timer. Frivillig Sentralen fungerer som møteplass, koordinator og kontaktpunkt for frivillige og andre. De samarbeider med andre lag og foreninger og kommunale virksomheter. Blant aktivitetene de driver med nevnes; eldrekafe, språkhjelp, natteravning, "vaktmestertjeneste", transport, internasjonalt arbeid, utstyrsentral og diverse arrangementer.

Avvikling av Frivillig Sentralen vil medføre økte utgifter til hjemmebasert omsorg. Noen av tilbudene som gis av Frivillig sentralen må gis av det offentlige når de vurderes som rett til hjelp. Det vil også få konsekvenser for Flyktningtjenesten. Samarbeidstiltak som for eksempel språkhjelpen og internasjonale matkurs/kvelder er en del av introprogrammet. Disse tjenestene vil utgå eller må kjøpes av andre eventuelt erstattes av andre tiltak gjennom programmet. Statens føringer mht flyktninger og frivillig arbeid er viktig, og samarbeidet Frivillig Sentralen og Flyktningtjenesten har styrket kommunens søknad om sentrale midler. Også busskjøring for barnehager og eldre vil utgå, noe som medfører økte utgifter til

transport eller mindre ute aktivitet. Utstyrsentralen må flyttes og eventuelt administreres av andre.

Tiltak 48 Redusert tjenestetilbud Helsestasjon

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-500	0	0	0
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-500	0	0	0

Helsestasjons- og skolehelsetjeneste er en lovpålagt tjeneste til alle barn og unge 0-20 år og til gravide som ønsker å gå til svangerskaps- og barsel kontroll. Kommunen skal gjennom helsestasjons- og skolehelsetjeneste ivareta det helhetlige forebyggende og helsefremmende arbeidet. Anbefalt helsestasjonsprogram 0-5 år baserer seg både på foreldreveiledning/ helseopplysning, somatiske helseundersøkelser samt vaksinasjon. Anbefalt program for helsestasjons- og skolehelsetjeneste 5-20 år er individuell rådgivning og veiledning, helseopplysning i grupper for elever og foreldre, somatiske helseundersøkelse/screening samt vaksineprogram. Alle skolene har skolehelsetjeneste ved helsesøster på skolene på faste dager avhengig av størrelse.

Helsestasjonen består av 5 helsesøstere, 1 jordmor og 0,5 årsverk merkantil i fast bemanning. I tillegg har virksomheten 0,5 årsverk midlertidig stilling som innvandrerhelsesøster finansiert med midler fra flyktningtjenesten, 0,5 årsverk midlertidig helsesøster finansiert gjennom prosjektmidler ”styrkning av skolehelsetjenesten” samt 0,5 årsverk veileder Frisklivsentralen.

Helsestasjon har en ansatt som skal ha permisjon i 2013. Det vil være mulig å kunne holde 1,0 årsverk vakant i 2013. Dette vil gi en innsparing på 0,5 mill kroner i 2013.

Konsekvensene vil være redusert tjenestetilbud i perioden innenfor følgende områder:

- Kutt i lovpålagte helsestasjonskontroller
- Kutt i konsultasjoner i skolehelsetjenesten
- Åpen dør tilbys ikke elevene i skolen
- Manglende satsning på generell forebyggende og helsefremmende arbeid samt gruppe-, klasse- og befolkningsrettede tiltak
- Kutt i muligheter for IP koordinator
- Reduserte muligheter for å gjennomføre Kvello-satsingen

I IS-1798 "utviklingsstrategi for helsestasjons- og skolehelsetjeneste" anbefales følgende minstenorm av helsesøstre:

Normtall	Antall i SVK	Resultat jfr normtall
100% stilling pr 65 fødsler	110	1,7
35% stilling pr 100 elever på barnetrinnet	829	2,9
100% stilling pr 550 elever ungdomstrinnet	406	1,4
100% stilling pr 800 elever vg.skole	600	0,75
	SUM	6,00

Sør-Varanger kommune har 1,0 årsverk mindre helsesøstre enn foreslått minstenorm.

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Hammerfest	Landet uten Oslo
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år	54,1	68,4	70,7	90,3	57,8
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte	105,3	72,5	70,8	-	48,4

Nøkkeltallsanalysen viser også at Sør-Varanger kommune har færre helsesøsterårsverk pr 10 000 innbyggere 0-5 år enn alle vi sammenligner oss med. Men samtidig har kommunen flere årsverk jordmor pr 10 000 fødte enn sammenligningskommunene.

Som det kommer fram av anbefalt program består oppgavene til helsestasjonen av i hovedsak to tilbud; helsetjeneste i skoler og helsestasjonstjeneste. I tillegg kommer det oppgaver som det ikke er iberegnet normtallene for anbefalte ressurser. Dette er oppgaver som:

- Svangerskaps- og barselomsorgstjenester
- Ungdommens helsestasjon
- Arbeid med individuell koordinator og plan
- Utenlandsvaksinering
- Sesongvaksinering
- Tub/mantou
- Kvello

Tiltak 49 Avvikle Frisklivssentralen

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	-358	-358	-358
Inntekter	0	24	24	24
Netto besparelse	0	-334	-334	-334

Kommunestyret i Sør-Varanger vedtok den 24.08.11 opprettelse av Frisklivsentral. Fra 03.09.12 ble det ansatt en 50 % veileder ved Frisklivsentralen som jobber med oppstart/etablering og forbereder drift/mottak av pasienter fra 01.01.13.

Frisklivsentralen skal bli et kommunalt kompetansesenter med tilbud til personer og grupper i befolkningen som har behov for nå endre helseatferd. Arbeidet baserer seg på dokumentert effektive metoder for endring av helseatferd. Folkehelse er en lovpålagt oppgave. Det er opp til kommunen å organisere tilbudet.

Det er satt opp et foreløpig budsjett på brutto kr 334.000. Tiltaket er fullfinansiert i 2012 delvis fullfinansiert i 2013 med bruk av fond og tilskudd fra Fylkesmannen, men må påregnes å gå inn med full kommunal finansiering i 2014.

Dersom en velger å ikke opprette Frisklivsentral vil det gi en besparelse for kommunen fra 2014 på kr 334 000.

Tiltak 50 Redusert miljøarbeidertjeneste rusomsorgen

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-380	-380	-380	-380
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-380	-380	-380	-380

Sosialtjenesten omfatter 8 årsverk fordelt på ulik fagkompetanse, samt 1 årsverk prosjektstilling boligkoordinator innen rus som finansieres av statlige tilskudd. Sosialtjenesten tilbyr blant annet rusomsorg, skadereduserende tiltak og bo-oppfølging. Dette tjenestetilbudet ivaretas av 3,0 årsverk miljøarbeidere, hvorav 1,0 årsverkene er vakant. Nedbemanning av 1,0 årsverk miljøarbeider vil gi en besparelse på kr 380 000.

Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester er hjemlet i § 3-2 og sier blant annet noe om sosial, psykososial og medisinsk habilitering og rehabilitering. Under merknader kommer det fram at kommunene skal opprettholde den sosialfaglige tilnærmingen for å sikre en helhetlig oppfølging av mennesker med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet. Ansvaret er lovpålagt, men det er opp til kommunen å organisere tilbudet.

Konsekvens ved nedbemanning av miljøarbeider tjenesten vil være dårligere oppfølging i forhold til å bo, ernæring, hygiene, ledsaging til helsetilbud, gruppetilbud/aktiviteter og individuelle sosiale aktiviteter, økt bruk av rusmidler, økt overgrep mot de svakeste innad i brukergruppen, samt dårligere livskvalitet, trygghet og helsesituasjon. Økt press på hjelp fra andre instanser: hjemmehjelp/hjemmesykepleie/psykisk helsetjenester, NAV og lege/legevakt.

Tett boligoppfølging vurderes å være en viktig oppgave for kommunen framover. Det er et trangt leiemarked, og vanskeligstilte med dårlige boevner står ofte i fare for å bli uten bo-tilbud, noe som gir en økt bruk sosialhjelp til boutgifter og økt bruk av dyre midlertidige løsninger. Kommunen bygger også nye boliger tiltenkt personer med rusproblemer og omfattende verne-og hjelpebehov, der det kreves tett oppfølging av den enkelte for bedre mestring i samfunnet, ikke kun et tak over hodet. Erfaringer viser også at antallet unge med

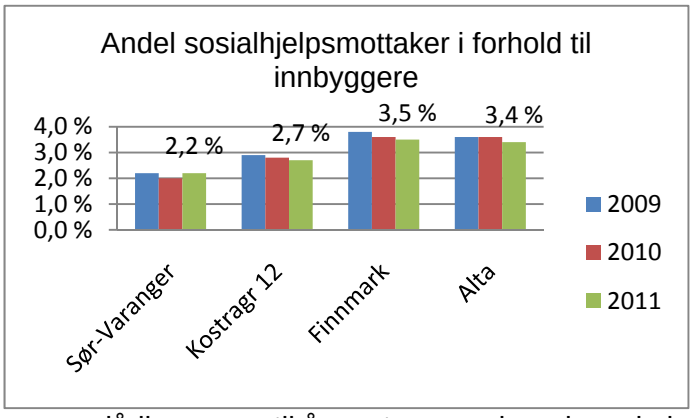

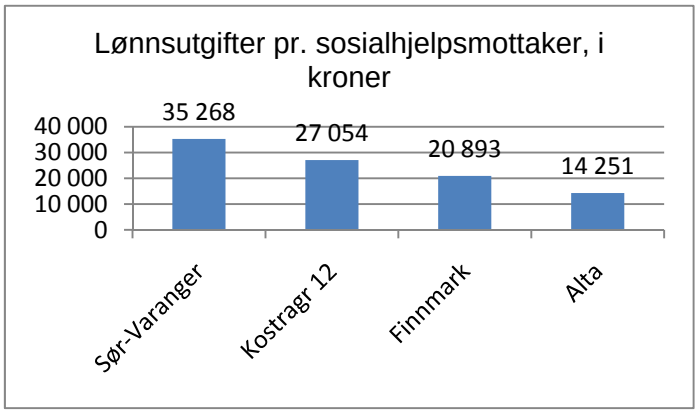

dårlige evner til å mestre egen hverdag, skole/arbeidsliv og spesielt bosituasjonen øker. Sosialtjenestens tilbud til spesielt gruppen vanskeligstilte ungdom som sliter med rus er å søke å jobbe helhetlig i forhold til boligoppfølging, sosial trening og arbeidstrening. Ved en reduksjon i antall miljøarbeiderstillinger vil det bli vanskelig å ivareta boligoppfølgingen, samt "samfunns" treningsarbeidet for de mest vanskeligstilte. Det vil stilles større krav til samordning og samhandling med andre deler av tjenesteapparatet.

Nøkkeltallsanalysen av Sosialtjenesten omfatter kostra funksjon 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 Tilbud til personer med rusproblemer og 281 Økonomisk sosialhjelp. Dette inkluderer også deler av flyktningstjenesten.

Analysen viser at Sør-Varanger har en lav andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere. Antall sosialhjelpsmottakere holder seg konstant i kommunen de tre siste årene, mens vi ser at antall årsverk øker i perioden. Det femkommer at kommunen har flere årsverk pr sosialhjelpsmottakere enn sammenligningskommunene. Dette gir høyere brutto driftsutgifter pr sosialmottaker enn Kostragruppa og Finnmark. Gjennomsnitt i Landet var her 76 7121 kroner pr sosialhjelpsmottaker, men Sør-Varanger har 82 770 kr pr mottaker.

Dekningsgrader	**2009**	**2010**	**2011**
Sosialhjelpsmottakere	213	192	213
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,2	2	2,2
Årsverk i sosialtjenesten	12,5	13	14,55
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,28	1,32	1,48

Dekningsgrader	**Sør-Varanger**	**Kostragr 12**	**Finnmark**	**Alta**	**Landet**
Sosialhjelpsmottakere	213	239	135	665	247
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,2	2,7	3,5	3,4	2,4
Årsverk i sosialtjenesten	14,55	9,69	5,17	20	9,73
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	1,48	1,11	1,33	1,04	0,95

5.4 Tiltak innefor tekniske tjenester

Tiltak 51 Avvikling av sommerhjelp

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	-850	-850	-850	-850
Inntekter	0	0	0	0
Netto besparelse	-850	-850	-850	-850

Det er i konsekvensjustert budsjett innarbeidet utgifter til sommerhjelp med kr.850 000,- for 2013 og videre hvert år i planperioden. Bevilgningen har vært benyttet til forskjønning av parker og grøntområder, i all hovedsak på Kirkenes halvøya. Oppgaven er ikke lovpålagt og kan avvikles i sin helhet.

Tiltak 52 Innføring av avgiftsparkering

I perioden 1994 – 2001 var det avgiftsparkering i Kirkenes sentrum. Avgiftsparkeringen omfattet kun 66 plasser og parkeringsavgiften var kr. 2,- pr. time. Ordningen ble avviklet i 2001. Få antall plasser og avgiftens størrelse gjorde at avgiftsparkeringen isolert sett ikke var økonomisk lønnsomt. Men parkeringsordningen gav kommunen håndhevingsmyndighet for alle typer parkeringsovertredelser i hele kommunen.

Det foreslås at det utredes nærmere om det på nytt skal innføres avgiftsparkering. Utredningen omfatter alle områder i kommunen der avgiftsparkering kan være økonomisk lønnsomt eller aktuelt. Innføring av kommunal parkeringsregulering og parkeringsgebyr er ikke bare økonomisk betinget, men også av trafikale hensyn pga økt biltrafikk spesielt i Kirkenes.

Utredning skal synliggjøre alle aspekter ved innføring av avgiftsparkering som investeringskostnader, nødvendig bemanning og opplæring, antall plasser, avgiftsområder, driftsutgifter, avgiftsnivå, inntektspotensial, fremdriftsplan for innføring.

Utredningen må kjøpes eksternt og kostnaden foreslås belastet bevilgning til veiformål.

Utredningen vil danne grunnlag for beslutning om evt. innføring av avgiftsparkering. Et slikt grunnlag kan fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell økonomisk gevinst vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

Tiltak 53 Konkurranseutsetting av renholdstjenester

Sør-Varanger kommune har i dag 38 årsverk som ivaretar renholdstjenestene for de kommunale formålsbyggene.

Kostnader til beredskap mot branner	**Budsjett 2012**	**Budsjett 2013**	**Budsjett 2014**	**Budsjett 2015**	**Budsjett 2016**
Lønnsutgifter	14 930	16 330	16 330	16 330	16 330
Driftskostnader	910	910	910	910	910
Inntekter	-994	-994	-994	-994	-994
Nettoutgift renholdstjenester	14 846	16 245	16 245	16 245	16 245

Renholdet er basert på renholdsplaner som ut fra bygningens og de enkelte roms bruk, overflater etc angir renholdshyppighet og tidsbruk.

Konkurranseutsetting av renholdstjenester forutsetter at det utarbeides anbudsgrunnlag basert på renholdsplan, med nøyaktig angivelse av renholdsareal, fastsettelse av kvalitetsindikatorer og valg av ønsket standard på renhold. Det vil være naturlig å benytte dagens renholdsplaner ved utarbeidelse av et eventuelt anbudsgrunnlag.

Kommunen har allerede i dag ressurser til oppfølging og kontroll av renholdsleveransen.

For å kunne fastslå om kommunen kan oppnå besparelser innenfor området er det nødvendig at det igangsettes en utredning som kan danne grunnlag for en beslutning om eventuell konkurranseutsetting av renholdstjenester. Grunnlaget fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell konkurranseutsetting vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

Tiltak 54 Konkurranseutsetting av vaktmestertjenester

Sør-Varanger kommune eier i dag en bygningsmasse på 63 700 m2 formålsbygg. I tillegg leies inn over 3 000 m2 til Kino, Basen, Bibliotek, Sosialtjenesten, Flyktningetjenesten og lager til Sivilforsvaret.

Kostnader FDV	**Budsjett 2012**	**Budsjett 2013**	**Budsjett 2014**	**Budsjett 2015**	**Budsjett 2016**
Lønnsutgifter	6 960	8 044	8 044	8 044	8 044
Driftskostnader	23 589	23 938	23 938	23 938	23 938
Inntekter	-7 600	-7 910	-7 910	- 7 910	-7 910
Nettoutgift FDV	22 947	24 071	24 071	24 071	24 071

Det er i dag 12 ansatte som ivaretar vaktmestertjenestene i de kommunens formålsbygg. Byggene er geografisk spredt i hele kommunen. Det gir en utfordring med rasjonell drift og bemanning. En undersøkelse i norske kommuner (2005) viser at vaktmesterne i snitt har en bygningsareal på mellom 6 – 7000 m2. Gjennomsnittet for Sør-Varanger kommune ligger på 5.100 m2. Den geografiske spredningen er med på å trekke ned tallet. Eksempelvis er det en vaktmester for 2.400 m2 på Bugøynes, i Pasvik 3.300 m2 mens det i sentrumsområdet er 6.500 m2 i gjennomsnitt pr. vaktmester.

Vaktmesterne har ansvar for hver sine bygg, men det er lagt opp til en fleksibel drift hvor den etterspurte kompetansen blir satt inn der det måtte være nødvendig.

Kommunen har i de senere år også investert i sentral driftsovervåkning av byggene. Dette er gjort gjennom infrastruktur i det kommunale IT-nettverket. Driftsovervåkingen varsler ved feil på varmeanlegg, ventilasjon, brann eller innbrudd.

Vaktmesterne utfører også brukertjenester, som flagging, montering av inventar og annet brukerutstyr. Det anslås at i overkant av 20% av stillingene går med til denne delen av tjenesten.

Kommunen har allerede i dag ressurser til oppfølging og kontroll av vaktmestertjenestene.

For å kunne fastslå om kommunen kan oppnå besparelser innenfor området er det nødvendig at det igangsettes en utredning som kan danne grunnlag for en beslutning om eventuell konkurranseutsetting av vaktmestertjenester. Grunnlaget fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell konkurranseutsetting vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

Tiltak 55 Ny brannordning

Kommunens plikt til på å etablere og drifte et brannvesen er regulert av brann- og eksplosjonsloven. Når det gjelder dimensjonering av brannberedskapen er dette regulert av forskrift om organisering og dimensjoner av brannvesen. Etter forskriften er dimensjonering av innsatsstyrken avhengig av tettstedets størrelse. I forskriften er dette klassifisert i 4 alternativer:

Alt 1: tettsted inntil 3000 innb.
Alt 2: tettsted 3000-8000 innb.
Alt 3: tettsted 8000-20000 innb.
Alt 4: tettsted over 20000 innb.

I kommunens brannordning, vedtatt i kommunestyret i 2004, valgte kommunestyret å dimensjonere brannvesenet etter forskriftens krav for tettsted med mer enn 20 000 innbyggere (alt 4), dvs kasernert vakt.

Kasernert vakt kjennetegnes ved:

- Lag med kasernert vakt
- Heltidsansatte mannskaper
- Døgnkontinuerlig dreiende vakt
- At styrken deles i vaktlag kasernert på brannstasjonen
- At vaktlagene til enhver tid er operative innsatsenheter, også når mannskapene utfører andre oppgaver
- At normalarbeidstid er på brannstasjonen
- At brannvakta er i stand til å utføre flere tilleggstjenester

Dagens bemanning:

- Brannsjef / leder beredskapsavdeling 100 %
- 4 utrykningsledere 100 %
- 8 brannkonstabler 100 %
- 6 brannkonstabler deltid, hjemmevakt, 2,4 % stilling.

(tall i 1000)

Budsjett for Brann og beredskap virksomhet 4800	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	8 166	8 746	8 746	8 746	8 746
Pensjon	657	1 244	1 244	1 244	1 244
Driftskostnader	1 421	1 419	1 419	1 419	1 419
Inntekter	-2 299	-2 175	-2 175	-2 175	-2 175
Nettoutgift beredskap mot branner	7 945	9 235	9 235	9 235	9 235

	Sør-Varanger	Kostragr 12	Finnmark	Alta
Netto driftsutgifter til forebygging pr. innbygger	58	60	72	22
Netto driftsutgifter til brannberedskap pr. innbygger	887	786	966	676

Kilde SSB/KOSTRA

Det er utredet to alternativer for redusert brannvaktsordning.

Alternativ 1 – Redusert bemanning etter forskriftens bestemmelser for tettsted 8000-20000 innbyggere.

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnskostnader	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
Inntekter	1 200	1 200	1 200	1 200
Netto besparelse	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500

I kommunens brannordning er det lagt til grunn at Kirkenes, Hesseng, Sandnes og Bjørnevatn ses som et tettsted og at tettstedets innbyggertall er derfor satt til 8 000 innbyggere. For Sør-Varanger kommune ville kravet om størrelse på innsatsstyrken kommet inn under forskriftens alternativ 3.

Minimumskrav ved dette alternativet:

- Kombinasjon av kasernert vakt innenfor ordinær arbeidstid og lag (4 personer) med deltidsperonell utenfor ordinær arbeidstid. Utrykningsleder skal ha brannvern som hovedyrke.

Hovedmålsetningene ved slik organisering er å:

- Sikre at førsteinnsats i ordinær arbeidstid skjer med et samlet vaktlag med minst 4 personer.
- Sikre høy kompetanse i vaktlaget
- Sikre at vaktlag med deltidspersonell får profesjonell utrykningsledelse.

Forskriften stiller krav om innsatstid ved brannutrykning. Dvs tiden fra brannvesenet blir varslet til vi er i innsats på skadestedet*. For Sør-Varanger kommune innebærer det at ved brann i sykehus og kommunale institusjoner skal innsatstiden ikke overstige 10 minutter*.

Dersom kommunen velger å organisere beredskapen med deltidsvakt i turnus skal disse ha oppmøtetid på brannstasjonen innen 4 min på dagtid og 6 min om natten. Dette forskriftkravet er for å kvalitetssikre at mannskapene skal kunne overholde krav om innsatstid.

Bemanning etter forskriftens alternativ 3:

- Brannsjef / leder beredskapsavdeling 100 %
- 4 dagkasernerte mannskaper 100 %
- 1 overbefalsvakt 100 %
- 12 brannkonstabler deltid, hjemmevakt, 2,4 % stilling.

Med dagens organisering med kasernert drift har brannvesenet utført tilleggsoppgaver i form av tjenester til øvrige kommunale virksomheter og til det private næringslivet. Ved endring av beredskapsordning til en ordning med deltidsvakt i turnus kan ikke lenger disse oppgavene utføres og dette vil føre til reduserte inntekter.

Oppgave	**Inntekt**	**Kan videreføres ALT 3**	**Kommentar 1**	**Kommentar 2 Alternative løsninger**
Havnetjeneste	Kr. 855 000	Nei	Havnetjenester etter ordinær arbeidstid samt helg og høytid. Fast årlig godtgjørelse	Må utføres av havnevesenet
Mottak av trygghetsalarm	0	Nei	Krever døgnbemannet vaktsentral	Tjenesten kan kjøpes av 110 sentralen. Pris: kr 1000, ca 200 brukere
Daglig matkjøring til institusjoner	Kr. 47 000	Delvis	Ikke helg og høytid	
Daglige vaktrunder kommunale bygg	Kr. 60 000	Nei	Gjelder Kirkenes, Sandnes, Bjørnevatn skole samt GL museet	
Rottesertifikat	Kr. 55 000	Delvis	Innenfor ordinær arbeidstid	
Arbeid for Sydvaranger Gruve AS	Kr. 250 000	Nei	Gjelder spyleoppdrag og brannvernopplæring av mannskaper	Må utføres av mannskap på frivakt
Postkjøring Kirkenes skole / bibliotek	Kr. 25 000	Ja		
Flagging	0	Ja, delvis	Ikke helg / høytid	

Sør-Varanger kommune inngikk i 2009 Avtale om brannvernsamarbeid med Berlevåg kommune. Det innebærer at SVK selger administrative og forebyggende tjenester til Berlevåg kommune. Vi er nå i ferd med å utvide avtalen til også å gjelde feie – og tilsynstjeneste. Dersom kommunestyret går for alternativ 1 vil en slik avtale ikke la seg gjennomføre.

Alternativ 2 – Endring av brannordning til 2 døgnkasernert.

(tall i 1000)

Besparelse	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnskostnader	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Inntekter				
Netto besparelse	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500

Denne modellen skisserer en løsning basert på 2 døgnkasernerte mannskaper. Denne løsningen gir totalt sett en større forutsigbarhet og trygghet, ikke minst i forhold til å kvalitetssikre at 2 mann + brannmateriell kommer tidlig på plass til brann / ulykkesstedet og kan starte med klargjøring av innsats. Begrensningen er allikevel at *brann som innebærer røykdykkerinnsats krever minimum 4 mann* jfr. Forskrift om røyk – og kjemikaliedykking kap 7.

Bemanning ved 2 døgnkasernert drift:

- Brannsjef / leder beredskapsavdeling 100 %
- 8 døgnkasernerte mannskaper 100 %
- 1 overbefalsvakt 100 %
- 8 brannkonstabler deltid, hjemmevakt, 2,4 % stilling.

Ved denne løsningen vil brannvaken ha mulighet til å utføre de fleste av de ikke lovpålagte tjenester med unntak av mottak trygghetsalarm. Det er også usikkert i hvilket omfang brannvesenet ved denne løsningen kan utføre havnetjenester og tjenester som i dag selges til Sydvaranger Gruve.

Tiltak 56 Konkurranseutsetting veivedlikehold Kirkenes

Veiavdelingen utfører i dag brøyting, snørydding og strøing av kommunale gater, plasser som torget, parkeringsplasser og parkeringslommer. Samt ved enkelte kommunale bygg.

Kostnader til Veier parker og idrettsanlegg	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Lønnsutgifter	3 356	3 135	3 135	3 135	3 135
Kjøp av tjenester fra private	3 160	3 660	3 660	3 660	3 660
Driftskostnader	5 501	5 501	5 501	5 501	5 51
Inntekter	-1 031	-1 031	-1 031	-1 031	-1 031
Nettoutgift	10 986	11 265	11 265	11 265	11 265

Konkurranseutsetting av veivedlikehold forutsetter at det utarbeides anbudsgrunnlag med fastsettelse av kvalitetsindikatorer og valg av ønsket standard på tjenesten. Kommunen har allerede kompetanse på utarbeidelse av slike grunnlag siden store deler av veivedlikeholdet allerede kjøpes fra private.

Kommunen har allerede i dag ressurser til oppfølging og kontroll av tjenesten.

For å kunne fastslå om kommunen kan oppnå besparelser innenfor området er det nødvendig at det igangsettes en utredning som kan danne grunnlag for en beslutning om

eventuell konkurranseutsetting. Grunnlaget fremmes for politisk behandling i 2013. En eventuell konkurranseutsetting vil kunne innarbeides i budsjettet for 2014.

5.5 Salg av eiendommer

Malmklang

Malmklang ble skadet av brann 12.02.2005. Etter brannen gjorde forsikringsselskapet en vurdering hvor det fremgikk at omsetningsverdien før brannen var 7 mill kr, og etter skaden 4 mill kr.

Bygget har en grunnflate på 600 m2, og står i dag som et betongskall hvor det er utført miljøsanering, dvs asbest og andre miljøfarlige stoffer etter brannen er fjernet.
Tomten er eid av kommunen og er på 1200 m2. Den er regulert til offentlig formål, men kan søkes omregulert til kontor/forretningstomt. Innfestning for tomta er kr 300 pr m2, dvs totalt 360 000 kr.

Rådmannen anbefaler at eiendommen selges til høystbydende.

Inntekt fra salg av eiendeler kan ikke benyttes til driftsutgifter, men kan benyttes til finansiering av investeringer.

Næringstomter

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	0	0	0
Inntekter	-45 000	0	0	0
Antatt salgsverdi	-45 000	0	0	0

Sør-Varanger kommune har per i dag en portefølje på ca 200 festekontrakter vedrørende næringseiendommer i kommunen. De utgjør til sammen et areal på ca 346 000 kvm. Kontraktene gir en årlig inntekt i festeavgifter på vel ca 3 330 000,-. Alle kontraktene blir regulert ved jevne mellomrom, hovedregelen hvert 5. år, etter konsumprisindeksen. 13 av disse kontraktene er fremfestet fra Opplysningsvesenets Fond, og vil ikke kunne selges etter vanlige prosedyrer. De resterende kontraktene, ca 180 stk, vil i utgangspunktet kunne selges.

Tomtefesteloven gir en fester av næringstomt ingen rett til å kreve innløsning av festetomten. Lovens regler om beregning av innløsningssummen gjelder derfor i utgangspunktet ikke for salg av næringsstomter. I henhold til tomtefesteloven skal innløsningssummen beregnes ved å regulere festeavgiften til dagens nivå, i utgangspunktet ved bruk av konsumprisindeksen, for deretter og gange dette med 25. Hvis man i henhold til dette oppregulerer alle næringstomtene i kommunen til den festeavgift som gjelder i dag på nye tomter, jfr kommunalt vedtak av 17.06.2009, og deretter ganger dette med 25, utgjør dette en samlet salgssum på vel 136 milll.kr. Dette forutsetter at alle festere ønsker å kjøpe tomten.

Ved bortfeste av tomter, har kommunen en jevn og forutsigbar inntjening hvert år som utgjør ca 2,4 % av verdien på tomtene etter denne beregningen.

Erfaringene fra salg av boligtomter gjør at det ikke kan forventes at vi får solgt alle næringstomtene. Dersom man tar utgangspunkt i at 1/3 av tomtene blir solgt, noe som kan være et optimistisk anslag, vil dette gi en salgsinntekt på 45 mill.kr, samtidig som festeavgiften vil reduseres med ca 1 100 000,-. Kommunen vil heller ikke nyte godt av fremtidig verdistigning på eiendommene gjennom den reguleringsmulighet vi har gjennom festekontrakten.

Ved salg av næringstomter vil kommunen ha anledning til å innkreve eiendomskatt på solgte tomter. Dette vil demme opp for noe av tapet av driftsinntekter.

Brattli personalhytte

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Utgifter	0	0	0	0
Inntekter	-1 000	0	0	0
Antatt salgsverdi	-1 000	0	0	0

Brattli personalhytte, gnr/bnr 22/30, er på 50 m2. Hytta har innlagt strøm og muligheter for sommervann. Kommunen eier tomta som er på 2136 m2.
Hytta er nylig oppgradert for å tilfredsstille brannforskriftene.

Det gis et årlig tilskudd på kr 10 000 fra velferdsmidler til drift av hytta, ut over dette er driften selvfinansierende.

Hytta ligger i et attraktivt hytteområde, har god standard og kort avstand til vei. Hytter med tilsvarende standard har den siste tiden blitt solgt i Sør-Varanger med en gjennomsnittlig kvadratmeterpris på kr 25 000. Salgssummen vurderes til å være 1 mill.

Hans Væggersvei 3 og 5

Hans Væggersvei består av to bygninger, fordelt som følger:

- Nr 3 - med tomteareal på 623 m2 og bygningsareal på 142 m2.
- Nr 5 – med tomteareal på 610 m2 og bygningsareal på 142 m2.

Eiendommen ligger delvis på gnr/bnr/fnr 27/5/27 delvis på 27/5/23, som begge festes av Sør-Varanger kommune.

Nr. 5 leier i dag ut til Den russisk ortodokse Trifons menighet i Sør-Varanger. Leiekontrakten ble inngått i 2006, med opprinnelig leietid til 31.12.07. Oppsigelsesfristen er minimum 3 mnd.

Hjemmelshaver til tomtene er Opplysningsvesenets Fond, og SVK har festerett på dem og området rundt. Kommunen kan fremfeste tomtene eller selge festeretten.I reguleringsplan er området regulert til bolig. Byggene er likevel registrert som kontorbygninger.

Bygningene har stor generell slitasje og har skader som tilsier at større renovering må påberegnes både utvendig og innvendig. Dersom renovering av dagens bygg skal utføres, kommer bygningslovens regelverk for nybygg til anvendelse, noe som medfører store kostnadskonsekvenser.

Tomten ligger attraktivt til i sentrumsnære omgivelser med kort vei til fritidsaktiviteter, samt barne- og ungdomsskole. Tomten er også av en slik beliggenhet at det vil være aktuelt å sette opp bygg i flere etasjer uten å hindre utsikt for eksisterende bebyggelse.

Tomtene kan selges til nærings- eller boligformål, hvor næringstomter er dyrere enn boligtomter. Kommunen har pr i dag en pris i byen på 35 kr pr m2 for boligtomter og 300 kr for næringstomter. I tillegg kommer festeavgift som er på henholdsvis kr 1,33 og kr 10,36.

Selges tomtene som næringstomter, vil man måtte omregulere området til næringsområde. Dersom de skal være boligtomter, vil det kreves en bruksendring av eksisterende bygg.

En aktuell løsning er å slå sammen begge tomtene inklusiv bygninger, slik at man får en tomt på 2.000 m2. Et samlet salg vil for en boligutbygger gjøre området tilgjengelig for minst 12 boenheter.

Rådmannen anbefaler at eiendommen selges til høystbydende.

Inntekt fra salg av eiendeler kan ikke benyttes til driftsutgifter, men kan benyttes til finansiering av investeringer.

6. Investeringsplan 2013-2016

(tall i 1000)

	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Sum periode
Egenkapitalinnskudd - KLP	1767	1767	1767	1767	7068
Sum	**1767**	**1767**	**1767**	**1767**	**7068**
Kirkebygg - Vedlikeh.og oppgrad.	2000	2000	2000	2000	8000
Sum politisk	**2000**	**2000**	**2000**	**2000**	**8000**
Digitalisering av byggesaksarkiv	350	350			700
Sum Plan og byggesak	**350**	**350**			**700**
It investeringer				1000	1000
Ny sikkerhetskopieringsløsning	200	200			400
Sentral infrastruktur servervedlikehold	300	300	300		900
Sentral infrastruktur nettverkskomp.	400	400	400		1200
Bredbåndsinfrastruktur	700	700			1400
Digitalt førstevalg	900	900			1800
Meldingsløftet - tiltak i samhandlingsreformen-EPJ-Helsenett	300	200			500
Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering - Visma Enterprise HRM-Rekruttering	250	250	250		750
Løsning for fullelektronisk arkiv -inkl helsetjenester	200				200
Sum IT	**3250**	**2950**	**950**	**1000**	**8150**
Avløp	3000	3000	3000	3000	12000
Vann	3000	3000	3000	3000	12000
Sum Vann, avløp og renovasjon	**6000**	**6000**	**6000**	**6000**	**24000**
Trafikksikkerhetstiltak	500	200	200	200	1100
Komm. veier - oppgrad.og utbedr.	10000	10000	10000	2000	32000
Sum Veier, parker og idrettsanl.	**10500**	**10200**	**10200**	**2200**	**33100**
Utstyrsoppgradering	1000	1000	1000	1000	4000
Tankvogn til brannvesenet		1950			1950
Sum Felles maskinpark	**1000**	**2950**	**1000**	**1000**	**5950**
Opparbeidelse uteareal barnehager	300	300	300	300	1200
Oppgradering inventar skoler	500	500	500	500	2000
Kommunale bygg oppgradering/brannsikring	2000	2000	2000	2000	8000
Wesselborgen - sprinkling	3000				3000
Tangenlia omsorgsboliger	45000				45000
Helse, hjelpemiddelinvestering	500				500

Skytterhusfjellet barnehage, ny 6 avd	15000				15000
Kirkenes barnehage, nybygg og utvidelse		60000			60000
Sum FDV - Kommunale bygninger	**66300**	**62800**	**2800**	**2800**	**134700**
Kirkenes Stadion	3600				3600
Rehab.lysanlegg K.nes-Bjørnevatn	3200				3200
Ferdigst.lysløypetrase, E105-Bj.vatn		850			850
Lysanl.Tangen bru til lysl. K.nes-Bj.vatn		650			650
Sum Idrettsanlegg	**6800**	**1500**			**8300**
Sum Investering inkl mva	**97967**	**90517**	**24717**	**16767**	**229968**
Sum investering innenfor mva-omr	**77700**	**70550**	**4750**	**4800**	**157800**
Moms	**15540**	**14110**	**950**	**960**	**30600**
Finansiering					
Nye låneopptak	-70868	-72526	-21700	-14040	-179134
Bruk av lån fra tidligere låneopptak					
Spillemidler	-1300	-620			-1920
Tilskudd fra andre	-11000				-11000
Tilskudd fra fylkeskommunen	-300	-1194			-1494
Skjønnsmidler	-300	-300	-300		-900
Bruk av fond	-1767	-1767	-1767	-1767	-7068
Momskompensasjon	-12432	-14110	-950	-960	-28452
Sum finansiering	-97967	-90517	-24717	-16767	-229968

Egenkapitalinnskudd til KLP

	2013	2014	2015	2016
Investering	1 767 000	1 767 000	1 767 000	1 767 000
Bruk av fond	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000	-1 767 000

Sør-Varanger kommune har som medeier i KLP en forpliktelse til å styrke egenkapitalen i selskapet ved behov. Dette skjer ved årlige innbetalinger over investeringsregnskapet. Innskuddet beregnes med 0,3 % av pensjonsgrunnlaget og vil for 2013 utgjøre kr. 1.767.000. Det er budsjettert med tilsvarende for hele planperioden.

Det er gis ikke anledning til å lånefinansiere til formålet og rådmannen foreslår derfor bruk av fond til dekning av egenkapitalinnskuddet til KLP.

Opprusting av kirkebygg

	2013	2014	2015	2016
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000

Sør-Varanger menighet har utarbeidet en tilstandsrapport over kirkene i Sør-Varanger og en tilstandsrapport over kirkegårdene. Tilstandsrapporten avdekker et opprustningsbehov for kirkebyggene på til sammen kr. 13.533.750. Av dette er kr. 8.543.750 klassifisert som strakstiltak. Renovering av Svanvik kapell er i sluttfasen, og vil bli avsluttet i 2012. Renovering av Neiden kapell er startet.

Selv om kirkebyggene er balanseført i menighetens regnskap er kirkebyggene å anse som kommunale bygg og kommunen har således ansvaret for at byggene har en tilfredsstillende standard.

Digitalisering av byggesaksarkiv

	2013	2014	2015	2016
Investering	350 000	350 000		
Bruk av lån	-350 000	-350 000		

Det er et stort behov å få digitalisert kommunens byggesaksarkiv, og arbeidet med dette startet i 2011. De totale kostnadene er estimert til vel 3,5 mill.kr. Gjennomføring av tiltaket vil medføre store lettelser i saksbehandlingen i virksomheten og være et viktig skritt mot full ”elektronisk” saksbehandling.

IT investeringer

	2013	2014	2015	2016
Investering				1 000 000
Bruk av lån				1 000 000

Det foreslås avsatt en generell post til IT-investeringer for 2016 på kr 1 mill. Beløpet søkes fordelt etter prosjektbehov i henhold til fremdriftsplan på it-avdelingen.

Ny sikkerhetskopieringsløsning

	2013	2014	2015	2016
Investering	200 000	200 000		
Bruk av lån	-200 000	-200 000		

Ny løsning for sikkerhetskopiering tenkes løst etter 2 prinsipielle metoder – effektiv inkrementell sikkerhetskopiering, og lagringsavlastning i samarbeid med annen drifts-vert (samarbeidende kommune).
Dette sikkerhetstiltaket vil samvirke med annet tiltak, hvor vi er i innledning av et mulig driftssamarbeide med annen kommune for å se på mulig avlastningsdrift, sekundærlokasjon

for sikkerhetskopiering/oppbevaring av sikkerhetskopier, og mulighet for krisebasert driftsrekonstruksjon hos samarbeidende drifts-vert.

Sentral infrastruktur servervedlikehold

	2013	2014	2015	2016
Investering	300 000	300 000	300 000	
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	

Utskifting og oppgradering av eldre fysiske servere med tilhørende komponenter. Flertallet av kommunens servere er eldre enn 4 år og har snart nådd sin levetid. Flere av serverne kan virtualiseres, men vi vil måtte påregne ca. 15 fysiske servere operativt i fremtiden. Virtualisering henger også sammen med ny lagringsløsning og kapasitetsutvidelse

Sentral infrastruktur nettverkskomponenter

	2013	2014	2015	2016
Investering	400 000	400 000	400 000	
Bruk av lån	-400 000	-400 000	-400 000	

SVK har over 100 nettverksswitcher og rutere samt et par hundre trådløse aksesspunkt. Halvparten utstyret er 5-10 år gammelt og er utenfor garanti og vedlikehold og kommunen har nå en feilrate på 10 % i året. Hovedkjerneswitch på rådhuset som betjener ALL kommunikasjon er f.eks over 5 år gammel og må snart byttes. Majoriteten av switchene har i dag for dårlig kapasitet til å betjene økt belasting og datatrafikk som vi i dag bruker. Spesielt de virksomhetene utenfor rådhuset blir berørt av dette.

Eldre utstyr som fortsatt kan benyttes, vil bli flyttet til mindre viktige funksjoner og lokasjoner.

Bredbåndsinfrastruktur

	2013	2014	2015	2016
Investering	700 000	700 000		
Bruk av lån	-700 000	-700 000		

SVK har i dag en bredbåndsinfrastruktur som dekker ett stort areal. Kommunen dekker over 100 lokasjoner med stort og smått fra skoler og sykehjem til barnehager og pumpestasjoner. Antallet lokasjoner er økende og spesielt teknisk infrastruktur som f.eks pumpe og renseanlegg knyttes jevnlig til. Vår IP kommunikasjon går i dag primært på egeneid fiber, mørk fiber og egne radiosamband.

Den fysiske bredbåndsinfrastrukturen med tilhørende anlegg som fiber, trekkerør, radiomaster og stolper trenger jevnlig vedlikehold og oppgradering samt bygging/etablering av nye punkter/traseer til lokasjoner som vi ikke er etablert på i dag. Spesielt på våre lokasjoner ute i distriktene er behovet for oppgraderinger stort. Varanger Kraft som er vår samarbeidspartner tilbyr heller ikke fiber på disse stedene.

Digitalt førstevalg

	2013	2014	2015	2016
Investering	900 000	900 000		
Bruk av lån	-900 000	-900 000		

Sør-Varanger kommune vil videreutvikle tjenesteorienteringen av kommunens nettsted www.sor-varanger.kommune.no. Dette arbeidet er svært omfattende og krever innsats i hele kommunens administrative organisasjon. Denne prosessen og resultatene av prosessen vil kunne endre både den interne samhandling og systembygging, endre på arbeidsbelastning mellom virksomheter inklusive sentrale funksjoner, med det for øyet å bygge en tjenesteorientering på nett for å tilby publikum et helhetlig tjenestetilbud basert på elektronisk førstevalg. Dette vil ikke ekskludere eller redusere det ordinære tilbud av tjenester, som vil bli opprettholdt og i mange tilfeller styrket som følge av tiltaket.
Dette utviklingsarbeidet vil bli ledet sterkt tilknyttet Servicekontoret og Arkivtjenesten som i dag har en svært sentral rolle i sentralt postmottak og ekspedisjon, saksbehandling og saksbehandlingsprosesser.

Prosjektet orienteres sterkt mot publikums- og næringslivsrettet "Digitalt førstevalg" for offentlige tjenester som konsept for offentlig sektor generelt og kommunene spesielt, og organiseres med ei lokal styringsgruppe med IT-sjef og Rådmann, prosjektleder (2-årig engasjement) og arbeidsgruppe som bemannes med representanter fra Servicekontoret, Arkivtjenesten, IT-avdelingen og fra virksomhetene for øvrig etter behov.

Tiltaket vil være sterkt orientert mot Regjeringens "Digitaliseringsprogram – På nett med innbyggerne" som ble lansert i 2012.

Meldingsløftet – tiltak i samhandlingsreformen-EPJ-Helsenett

	2013	2014	2015	2016
Investering	300 000	200 000		
Bruk av lån	-300 000	-200 000		

Sør-Varanger kommune har allerede etablert felles tilknytning til Norsk Helsenett, som er felles arena for utvikling av kommunikasjon mellom aktørene i helsesektoren. Dette er basis for utvikling av Sør-Varanger kommunes rolle i "meldingsløftet", som er et tiltak i "samhandlingsreformen", som i stor grad avhenger av helhetlige og samvirkende IT-løsninger mellom etablerte fag- og administrative systemer.
I 2012 startet Sør-Varanger kommune utvikling av slik elektronisk samhandling innen helsesektoren via initiativet "Meldingsløftet", for å kunne kommunisere operative meldinger mellom aktører i helsevesenet, basert på deltakernes elektroniske pasientjournaler. Betingelsen for dette er at både våre virksomheter og våre samhandlingspartnere benytter fagsystemer basert på EPJ – elektronisk pasientjournal.

Sør-Varanger kommune samarbeider med Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin, Tromsøs prosjekt FUNNKE, som har ansvar for storskala utrulling av "meldingsløftet" i nord.

Pr 1. juli 2012 har Sør-Varanger kommune gjennomført de interne tiltakene for å bringe kommunen frem til "meldingsdyktig" status. Ettersom kommunens samhandlingspartnere (i

første rekke fastleger og helseforetak) er i tilsvarende fase, vil slik meldingsutveksling fortløpende etableres. Dette er en krevende oppgave å kvalitetssikre slik etablering og drift.

Etablering for administrativt støttesystem for rekruttering – Visma Enterprise HRM

	2013	2014	2015	2016
Investering	250 000	250 000	250 000	
Bruk av lån	-250 000	-250 000	-250 000	

I 2011 har Sør-Varanger kommune oppgradert sentralt støttesystem for økonomi- og Personal/lønn-system med oppgradering av Visma Økonomi og Lønn/personal til Visma Enterprise.
Imidlertid har personalfunksjonens rutiner knyttet til personalsaksbehandling og rekruttering, som er etablert i vårt generelle saksbehandlingssystem Websak, behov for funksjonell oppgradering og forbedring/fornyelse – med etablering av modul Visma Enterprise HRM Rekruttering.
Dette er et prioritert og svært ønskelig tiltak i kommunes personalforvaltning for økt kvalitet og effektivitet i forvaltning og administrasjon av vårt rekrutteringsarbeid.
Dette tiltaket vil imidlertid også ivareta fortsatt integrasjon med vårt digitale arkiv, som samtidig oppgraderes med nødvendige integrasjonsmoduler for integrasjon mellom fagsystem og sentral digital arkivkjerne.

Løsning for fullelektronisk arkiv – inkl helsetjenester

	2013	2014	2015	2016
Investering	200 000			
Bruk av lån	-200 000			

Sør-Varanger kommune har hatt etablert fullelektronisk postmottak, arkiv og saksbehandling inkl politisk saksframlegging for sentrale deler av kommunes administrasjon og tjenesteyting siden 2008.
Dette er basert på såk. NOARK-4 standardisert system (hvor Acos Websak er kjernen i dette konseptet). Det stilles lovkrav i arkivloven at alt arkivverdig materiale i vår forvaltning, saksbehandling og beslutningstaking skal følge slik NOARK-standard. Av dette følger at alle våre fagapplikasjoner følgelig også skal følge standarden.

NOARK-standarden er også under revisjon (fra NOARK-4 til NOARK-5), noe som krever omfattende oppgraderinger av våre sentrale applikasjoner, og samtidig fokuserer på økt grad av integrasjon mellom arkivdelen av standarden og saksbehandlingsdel av standarden, både i forhold til hva vi i dag kjenner som websaks saksbehandling og møtebehandling, men også i forhold til våre mange (omlag 50) interne fagapplikasjoner.
Dette krever også omfattende tiltak knyttet til integrasjon mellom våre mange fagapplikasjoner og sentralt digital arkiv (Noark-kjerne).
For å ha evne til å tilpasse Sør-Varanger kommune til disse pågående nasjonale endringsprosesser, må vi også fra 2013 budsjettere for dette.

Vann og avløp

	2013	2014	2015	2016
Investering	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
Bruk av lån	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000

Det foreslås å sette av en generell pott til oppgradering og vedlikehold av vann- og avløpsnettet i Sør-Varanger for 2013 og resten av planperioden. Bruken av midlene fordeles etter en total vurdering av behov ved de ulike anleggene innenfor vann og avløp.

Alle investeringer på VAR sektoren dekkes av gebyrer og vil ikke gå på bekostning av andre investeringer i kommunen.

Trafikksikkerhetstiltak

	2013	2014	2015	2016
Til TS-utvalgets disposisjon	880 000	200 000	200 000	200 000
Låneopptak	-220 000	-200 000	-200 000	-200 000
TS-Tilskudd	-660 000			

Investeringer til TS-tiltak i økonomiplan 2013 foreslås med prosjekter som Utvalg for plan og samferdsel/TS-utvalget har prioritert for 2013 og som er i hht Trafikksikkerhetsplanen.

Utvalg for plan og samferdsel har prioritert bygging av fortau langs Sundelinveien til Sandnes skole samt utbedring av kryss Grubeveien/Chr. Ankers vei ved Bjørnevatn skole.
Det er søkt om fylkeskommunale TS-midler til prosjektet, søknadsbeløp kr. 880 000,-. Med maksimal tilskuddsats på 80 % av kostnadene. Kommunal egenandel blir kr. 220 000,- og dekkes over investeringsbudsjettets bevilgning til opprustning av kommunale veier. Realisering av prosjektet er avhengig av innvilget TS-tilskudd.

I 2013 foreslås det ikke avsatt generelle midler til TS-Utvalgets disposisjon. Fra 2014 foreslås det årlig avsatt kr. 200 000,- til TS-utvalgets disposisjon.

Kommunale veier – oppgradering

	2013	2014	2015	2016
Investering	10 000 000	10 000 000	10 000 000	2 000 000
Bruk av lån	-10 000 000	-10 000 000	-10 000 000	-2 000 000

Kommunestyret vedtok i økonomiplan 2012 – 2015 å bevilge 10 mill kr årlig i 4 år, til oppgradering og utbedring av kommunale veier. Vedtaket er innarbeidet, for 2016 er avsatt 2 mill kr. Utvalg for plan og samferdsel prioriterer bruk av bevilgningen. Tilstandsregistrering og hovedplan for kommunale veier legges til grunn for prioritering av tiltak.

Utstyrsoppgradering – felles maskinpark

	2013	2014	2015	2016
Investering	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Bruk av lån	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000

I Økonomiplan 2012 - 2015 er det årlig avsatt 1,0 mill kr som en rammebevilgning uten eksakt prioritering på nåværende tidspunkt.
Rådmannen foreslår at bevilgningen opprettholdes i perioden. I 2013 prioriteres utskifting av 2 eldre biler brukt i bygningsdrifta/vaktmestere. Det kjøpes 2 nyere bruktbiler. Til veidrifta kjøpes ny kantklipper for klipping av vegetasjon langs kommunale veier.

Tankvogn - brannvesenet

	2013	2014	2015	2016
Investering		1 950 000		
Bruk av lån		-1 950 000		

Brannvesenets tankvogn er nå ”moden” for utskifting. Bilen, en Scania lastebil, modell 1985 med påbygget tank på 7000 liter, ble kjøpt i 2000. Bilen har gått 248 000 km og det har det siste året påløpt en del reparasjonskostnader.

I vår godkjente brannordning er kommunen satt opp med tankvogn for å kunne dekke behov for slokkevann, hovedsakelig i distriktene.

Vi har undersøkt i markedet for å finne ny egnet tankvogn tilpasset våre forhold og utfordringer. Med 10 000 liters tank er pris inneværende år kr. 1 950 000.

Opparbeidelse av uteareal barnehager

	2013	2014	2015	2016
Investering	300 000	300 000	300 000	300 000
Bruk av lån	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000

Det er behov for å opparbeide utearealene ved kommunens barnehager. Det avsettes årlig i perioden kr 300 000,- for alle barnehagene i kommunen, og beløpet prioriteres etter behov i de enkelte barnehager.

Oppgradering inventar skoler

	2013	2014	2015	2016
Investering	500 000	500 000	500 000	500 000
Bruk av lån	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000

Med bakgrunn i at det ikke er gjort investeringer på inventarsiden på mange år melder nå behovet for oppgradering seg. Eksempelvis er det ikke oppgradert inventar på Sandnes skole siden 1978 og stoler og bord begynner da naturligvis å bli slitt. Det samme gjelder flere av de øvrige skolene i kommunen. Personalrommene trenger også en del opprustning på

inventarsiden. Rådmannen forslår derfor at det avsettes kr. 500 000,- hvert år i planperioden til oppgradering og utbytting av inventar i skolene.

Kommunale bygninger – HMS-tiltak.

	2013	2014	2015	2016
Investering	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av lån	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000

Det er viktig at kommunale formålsbygninger er egnet for bruksformålet og at bygningene med tilhørende ute områder tilfredsstiller en rekke lover og forskrifter som ivaretar helse, miljø og sikkerhet.

Prioriterte områder er innen brannsikkerhet og miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Nødvendige tiltak innen brannsikkerhet og HMS generelt avdekkes ved at brukerne utfører ROS-analyser, og at bygningsmessige tiltak prioriteres sammen med bygningsforvalter, FDV. Miljørettet helsevern i barnehager og skoler er et samarbeidsprosjekt mellom kommuneoverlegen, barnehager og skoler samt FDV.

Wesselborgen – sprinkling

	2013	2014	2015	2016
Investering	3 000 000			
Bruk av lån	-3 000 000			

I årene 2008 – 2010 ble det i alt bevilget 11,1 mill kr til utbedringer ved Wesselborgen. Midlene ble brukt til brannsikringstiltak, oppussingen av avdelingene A, B og D. Avdelingene inkl beboerrommene har fått nye overflater, nye dører og nye sanitæranlegg. Elektriske tavler og fordelinger er fornyet.
I 2009 - 2010 ble det i tillegg brukt tilskuddsmidler fra Enova på 2,3 mill kr. Det var til utskifting av ventilasjonsanlegg og sentraldriftsstyring (SD-anlegg). I 2011 og 2012 er det brukt 1,6 mill kr til bygging av sansehage.

Brannteknisk tilstandsundersøkelse ble utført høsten 2010. Det er ikke pålegg om at sprinkleranlegg må monteres for å ivareta personsikkerheten, men det er rådmannens anbefaling at prosjektet igangsettes i 2013. Antatt kostnad 3 mill kr.

Tangenlia omsorgsboliger

	2013	2014	2015	2016
Investering	45 000 000			
Tilskudd	-11 000 000			
Bruk av lån	-45 000 000			

Kommunestyret bevilget i økonomiplan 2012 og 2013 i alt 90 mill kr (45 mill kr + 45 mill kr) til bygging av 16 nye omsorgsboliger i Tangenlia. Byggearbeidet startet i juni 2012 med ferdigstillelse i august 2013. Husbankens maksimale investeringstilskudd til omsorgsbolig,

Stortings prop. 65S (2010-2011), er på kr. 666 600,- pr bolig. Samlet investeringstilskudd for 16 omsorgsboliger samt fellesareal anslås til 11 mill kr.
Det fremmes egen sak for fastsetting av husleier samt om driftsansvar for bygget.

Helse, hjelpemiddelinvestering

	2013	2014	2015	2016
Investering	500 000			
Bruk av lån	500 000			

Det forslås avsatt kr 500 000 i budsjettet for 2013 til investeringstiltak som skal lette tunge og fysisk belastende arbeidssituasjoner innen helsesektoren. Dette er ment som et tiltak til reduksjon av sykefravær.

Ny barnehage i Skytterhusfjellet

	2013	2014	2015	2016
Investering	15 000 000			
Bruk av lån	-15 000 000			

Kommunestyret vedtok i møte 20.06.2012 å bevilge totalt 50 mill kr til ny 6 avdelings barnehage i Skytterhusfjellet. Byggingen startet i august 2012 og barnehagen ferdigstilles i august 2013.
Prosjektet finansieres totalt sett ved 43 mill kr i låneopptak og 7 mill kr i tilbakeført mva.

35 mill kr av prosjektet er innarbeidet, og resterende 15 mill kr vil derfor være en del av rente og avdragsbelastning for budsjettet 2013, og tas hensyn til i investeringsbudsjettet for 2013.

Kirkenes barnehage, nybygg med 6 avdelinger

	2013	2014	2015	2016
Investering		60 000 000		
Tilskudd		-1 194 000		
Bruk av lån		-58 806 000		

Kirkenes barnehage ble bygget i 1973 og har et bruttoareal på 411 m2.

Barnehagen bærer preg av alderen, og det har derfor vært nødvendig å foreta oppgraderinger. I 2011 er det brukt ca. kr. 350.000,- til planlagte vedlikeholdstiltak på innvendig oppgradering.
Midlene ble brukt til maling og belegg, utskiftning av innvendige dører, oppgradering av stellerom og sanitære forhold, samt utskiftning av radiatorer med nye termostatkraner.

Barnehagen har ettermontert ventilasjonsanlegg og varmes opp kun ved oljebasert fyring. Det har tidligere vært problemer med taklekkasjer, men kommunen har nå inngått serviceavtale med kompetent firma for årlig kontroll av taket.
Ut i fra den nåværende situasjonen kan kommunen ikke se at det skal by på bygningsmessige problemer med fortsatt drift i barnehagen noen år framover.

Ved en endring til 6 avdelinger anbefales at eksisterende bygning rives og det bygges ny barnehage. Det vil gi rimeligere og enklere drift, samt at ved riving kan en ny barnehage tilpasses tomta. Det anbefales ikke å bygge på eksisterende bygg med 2 avdelinger.

Dagens tomt er på 3.543 m2. Det er i minste laget. Nabotomta (hoppbakken), 27/12, som kommunen eier, bør derfor sikres til barnehageformål. Bygningsareal for 6 avd. beregnes til ca. 1200 m2.

Basert på kostnaden for nye Skytterhusfjellet barnehage (50 mill kr i 2012/13) anslås kostnaden for ny Kirkenes barnehage til 60 mill kr, inkl riving av eksisterende. Det er noe usikkerhet mht løsning og kostnader for midlertidige barnehagelokaler i byggetiden på vel ett år.

Kirkenes stadion

	2013	2014	2015	2016
Investering	3 600 000			
Spillemidler	-680 000			
Tilbakeført mva	-720 000			
Bruk av lån	-2 200 000			

Kirkenes stadion forelås oppgraderet til å inneholde friidrettsdekke med 6 baner på 100 meter på den ene langsiden av fotballbanen, en 5'er bane mot skole med kunstgressdekke, lengdegrop og basketballstativ/bane med asfaltdekke. Resterende areal vil dekkes av asfalt. Total investeringskostnad er beregnet til 3,6 mill, momskompenasjon fra investeringen skal tilfalle prosjektet, og det er beregnet spillemidler på kr 680.000,-. Resterende finansiering gjøres ved låneopptak.

Rehablitering lysløyper

Kommunestyret vedtok i sak 005/12, Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2012-2015, handlingsplan 2012, i uprioritert liste at rehabilitering av lysløype Kirkenes – Bjørnevatn kommer i gang snaret mulig. Det er et viktig lavterskeltiltak relatert til Folkehelsearbeidet.

Rehabilitering lysanlegg Kirkenes - Bjørnevatn

	2013	2014	2015	2016
Investering	3 200 000			
Tilskudd	-1 300 000			
Bruk av lån	-1 900 000			

Lysanlegget i lysløypa Kirkenes-Bjørnevatn må totalfornyes. Dette er det eldste lysløypeanlegget i kommunen. De første 1,5 km ble bygget av AS Sydvaranger først på 60-tallet, resten i 1966-1967. Armaturer er skiftet i senere perioder.
Hele lysløypa må fornyes fra Kirkenes til Bjørnevatn med nye stolper, linjestrekk, armaturer og koblingsskap. Kommunen har pålegg fra tilsynsmyndighet om utbedring av lysløypa, omfanget av mangler er så stort at anbefalingen er at hele lysanlegget skiftes ut.

Lengden på lysanlegget er ca. 6500 m. Med en stolpeavstand på 40 m vil det gi ca 170 lyspunkter. I kostnadsoverslaget har vi tatt høyde for at lysløypa blir belyst med LED lamper.

Ferdigstille lysløypetrase, E105-Bjørnevatn

	2013	2014	2015	2016
Investering		850 000		
Tilskudd		-350 000		
Bruk av lån		-500 000		

Traseen fra Kirkenes til E105 er rehabilitert, mens traseen fra E105 til Bjørnevatn (2.1 km) gjenstår. Arbeidet foreslås fullført/finansiert i 2014, da arbeidet med lysanlegget bør prioriteres. Utbedring av traseen er anslått til kr. 850 000,-.

Lysanlegg Tangen bru til lysløype Kirkenes-Bjørnevatn

	2013	2014	2015	2016
Investering		650 000		
Tilskudd		-270 000		
Bruk av lån		-380 000		

Det er i dag ikke tilfredsstillende løypetilknytning mellom Hesseng, ved Tangen bru, og lysløypa mellom Kirkenes og Bjørnevatn. Løypa blir kjørt opp, men er ikke belyst. Det foreslås å bygge lysanlegg på strekningen. Lengden er 1 350 m.